

श्रीक्षान्तिसूरि-जैन-ग्रन्थमाला]

श्रीमन्मोहनहर्षक्षान्तिसूरीश्वर सद्गुरुभ्यो नमः ।

[ग्रन्थाङ्कः ६]

श्रीमच्छनेश्वरसुनीश्वरविरचितं

सुरसुन्दरीचारिअं ।

इदं चरितं सुगृहीतनामधेय पू० शान्तमूर्ति-स्व० आचार्यदेव-श्रीक्षान्तिसूरीश्वरशिष्यरत्न पू० पन्थास-

श्रीकीर्त्तिमुनिगणिवरसदुपदेशतः सौराष्ट्रान्तर्गत वेरावलनगरवास्तव्य-

कतिपयश्रेष्ठिनां-द्रव्यसाहाय्येन प्रकाशितम् ।

प्रकाशिका :- श्री जैन ज्ञानचर्यक शाला-वेरावल

—६७ पानंकोरनाका निकटवर्तिनि श्रीशारदामुद्रणालये तदधिपतिना हीराललेन अमदावादनगरे मुद्रितम्

वीरसंवत् २४६९

प्रतयः ५००

विक्रमसंवत् १९९९

किञ्चित्प्रास्ताविकम् ।

अस्मिंश्चराचरे संसारकारागारे चतुरशीतिलक्षजीवयोनौ प्रवर्तमानेषु जीवेषु मानुषं भवमतीवदुर्लभतरम् । देवानामपि दुष्प्रापं मानुषं भवं समासाद्य श्रेयसे कर्मनिर्जरायै च प्रमादं समुत्पद्य्य सम्यग्ज्ञानेप्रवर्तितव्यम् । सम्यग्ज्ञानं विना नास्त्यन्यकिञ्चित्जगति मोक्षप्रापणाऽसाधारणकारणमतः पूर्वपरममहर्षिभिः शासनरसिकैः सूरिप्रकाण्डैः पुरा भव्यजनसमुपकारायानेके ग्रन्थाश्चरित्राणि च विद्वत्तापूर्णतया निरमायिषत तेष्वेतच्चरितस्य प्रणेता-रो विद्वच्चूडामणयः श्रीमन्तो भगवन्तः श्रीजिनेश्वरसूरिपट्टालङ्काराः । पुराऽनेके धनेश्वरसूरयः संजातास्तेषु कतम इति सहजा जिज्ञासा विदुषां प्रादुर्भवति सा तु पुरा राजधन्यपुरवासिना न्यायव्याकरणतीर्थोपाधिधारिणा पण्डितहरगोविन्ददासेन (वि. सं. १९७२) तमेवर्षे मुनिराज-विजयप्रेरणया प्रकाशितैतच्चरित्रविस्तृतप्रस्तावनया पूरणीया । नात्र वयं पिष्टपेषणं कुर्महे । इदं चरितं सूरिभिस्तु रम्यं षड्रसाल्मकं वैराग्यरसनिःस्यन्दं श्रोतृणामाल्हादकं च प्राकृतपद्यात्मकेन व्यरचि । पुराप्रकाशितमिदं चरितं पुस्तकाकारतया व्याख्याने निरूपयोगितया च पुनरपि पत्राकरेण श्रीक्षान्ति-सूरीश्वरग्रन्थमालातः षष्ठग्रन्थरत्नत्वेन मुद्रापितम् । पुरापिग्रन्थमालातः पञ्च ग्रन्थाः प्रकटिता आसन् ।

अस्य प्रकाशने सौराष्ट्रान्तर्गत वेरावलनगरवास्तव्यैः कतिपयश्राद्धरत्नैः संपूर्णार्थिकसहायता दत्ता, अतो तेऽपि धन्यवादास्पदाहोः । अस्य संशोधनं देवचन्द्रात्मजेन हीराललेन कृतमतस्तेऽपि चिरंस्मरणीयाः । अतीव सावधानतया संशोधितेऽप्यत्र चरितेऽक्षरयोजकदोषेण मनुष्यस्वभावसु-लभप्रमादलेशेन, वा कुत्रावशिष्टा कापि त्रुटिर्यदि वाचकानां दृष्टिपथमवतरेत्तदा संसूच्य नैरुपकर्तुमर्हा ।

इति प्रार्थयते श्रीक्षान्तिसूरीश्वरचरणकमलचञ्चरीकायमाणः कीर्तिमुनिः पन्यासः पं. वीरविजयस्योपाश्रयः, अमदावाद.

अनुक्रमणिका

पत्राङ्कः

विषयः

प्रथमः परिच्छेदः ।

१ मङ्गलाचरणम् । अभिधियनिर्देशः । सज्जन-दुर्जनयोः स्तुतिनिन्दे । धर्मप्रवृत्त्युपदेशः । ग्रन्थस्य सरलतायां, प्राकृतभाषानिवन्धे च प्रयोजनं ।

२ ग्रन्थारम्भः । तिर्यग्लोकजम्बूद्वीपकुरुदेशहस्तिनापुर अमरकेतुनृपवर्णनानि । चित्रकरस्य राजसभायां प्रवेशः । कन्याचित्रप्रदर्शनम् । तदर्शनाद्राक्षो मोहोत्पत्तिः । कन्यास्थानकुलादिवृत्तान्तपृच्छोत्तरे । विवाहादि च ।

७ धनदेवश्रेष्ठिनः कुलजन्मादिव्यावर्णनम् । धूर्तयोगिभ्यां सकाशात् पल्लीपतिसुप्रतिष्ठबालस्य सदेवशर्माख्यबालपालकस्य लक्षद्रव्येण परिमोचनम् । तदौदार्यवि-

पत्राङ्कः

विषयः

ख्यातिः । पितृद्रव्योपभोगोपालम्भश्रवणासहने । द्रव्योपार्जनाय सह सार्थेन विदेशे धनदेवस्य पर्याणम् । अटवीप्रवेशश्च ।

द्वितीयः परिच्छेदः ।

९ अटव्यां सार्थे भिल्लघाटीपतनम् । भिल्लानां कूरताया वर्णनम् । सार्थस्येतस्ततः पलायनम् । धनदेवस्य भिल्लैर्युद्धम् । धनदेवपराजयः । भिल्लैस्तं गृहीत्वा पल्लीपतेः समर्पणम् । देवशर्मणो धनदेवपरिज्ञानम् । पल्लीपतये तन्निवेदनम् । धनदेवस्य निजपत्न्यां नयनम्, आतिथ्यविधानादि च ।

१२ धनदेवस्य भिल्लपतिचित्रपृच्छा । भिल्लपतिना तत्प्रतिवचनरूपं स्वस्य राजकुलजन्मत आरभ्य स्वमातु-

- ततः मातुलसुतेन सह कुञ्जरावर्तपुरे गमनं च ।
मदनत्रयोदशीमहोत्सवमदनमन्दिरादिवर्णनम् । तत्र
कनकमालादर्शनम् । चित्रवेगकनकमालयोर्द्विष्टमेलः ।
मोहोत्पत्तिः । उभयोर्दासीद्वारा वृत्तज्ञापनपत्रादिप्रैव-
णानयनप्रेमदाढ्यसूर्यास्तादिव्यावर्णनम् । विरहश्रिपी-
डावर्णनम् । स्वर्योदयवर्णनम् । परिच्छेदसमाप्तिः ।
चतुर्थः परिच्छेदः ।
कनकमालाया नमोवाहनेन सह वरणस्य महोत्सवः ।
चित्रवेगमूच्छी । देवोपालम्भः । पूर्वमेव कनकमा-
लापित्रा नमोवाहनाय निजकन्यावितरणम् । तद्वृत्ता-
न्तस्य दास्या चित्रवेगाय निवेदनारम्भः । तत्र—
अमितगतेर्गङ्गावर्तपुरे गमनम् । सुरवाहनमुनिसमव-
सरणक्रेवलोत्पत्ति-देशनाश्रवण-कन्याभाग्यविवर-प्र-
श्नोत्तरादि ।
गन्धवाहनस्य स्वसुतनमोवाहनार्थं कनकमालायाञ्चा,
तत्स्वीकारलक्षणनिर्धारणस्वपुरागमनस्वदयितातद्वृत्त-
ज्ञापननमोवाहनकन्यावितरणाग्रह्यादिवर्णनम् ।

२२

२८

२९

३१

- मरणपित्रन्यकन्यापाणिग्रहणतदासक्तिस्वावमाननायौव-
राज्यपरित्यागादिगर्भं पल्लीपतित्ववृत्तिस्वीकारपर्यन्त
स्ववृत्तान्तनिवेदनं च ।
धनदेवस्य गमनानुज्ञा । पल्लीपतिना तदा दिव्यमणेः
समर्पणम् । पतादृशदिव्यमणेर्मनुष्यलोकासंभविनः
कथं भवतां प्राप्तिरिति धनदेवस्य सुप्रतिष्ठं प्रति
प्रश्नश्च ।
सुप्रतिष्ठस्य मणिप्राप्तिवृत्तान्तनिवेदनोपक्रमः । तत्र
सुप्रतिष्ठस्य वने मृगयार्थं गमनम् । तत्र सर्पोपद्रवा-
क्रान्तविद्याधराक्रन्दश्रवणम् । तच्छूडास्थमणिनोपद्र-
वनाशनं चेति ।
तृतीयः परिच्छेदः ।
त्रिद्याधरवृत्तान्तस्य सुप्रतिष्ठकृता जिज्ञासा । तन्निवे-
दनारम्भः । तत्र-वैताल्यवर्णनम् । रत्नसंचयनगरव-
र्णनम् । निजमातापितृस्वजन्मादिव्यावर्णनम् । चित्रवेग
इति निजाभिधानम् । विद्याभ्यासादि । सिद्धायतन-
यात्रामहोत्सववर्णनम् । वसन्ततुर्णवर्णनम् । यात्रायां,

१७

१७

१९

३२ कनकमालाया अभिलषितवरसिद्धिनिराशा । आत्म-
हृत्योद्यमः । देववाणीसमभीष्टभर्तृलभक्षापनतदुपायप्र-
दर्शनादिवर्णनम् ।

३५ ततश्चित्रवेगस्याभीष्टसिद्ध्याशा । आशाया निराशायां
परिवर्तनम् । आत्मबोधोद्यमः । चित्रगतिना तत्रागम-
मनपाशच्छेदस्वस्थीकरणादि । परिच्छेदान्तः ।

पञ्चमः परिच्छेदः ।

३६ चित्रगतेश्चित्रवेगवृत्तपृच्छा । प्रतिवचनम् । चित्रवेग-
वृत्तान्तरस्मः-नगरमातापित्रादिवर्णनम् । निजमातृ-
मातुलयोरन्योन्यं भाविस्वापत्यवीवाहकरणप्रतिज्ञा ।
मातुलराज्यप्राप्तिः । स्वभगिनीमातुलसुतयोश्चित्रलेखा-
ज्वलनप्रभयोः पाणिग्रहणम् । मातुलस्य प्रभञ्जनस्य
दीक्षा । ज्वलनप्रभराज्यावाप्तिश्चित्रप्रभृतिवर्णनम् ।

३८ कनकप्रभस्य ज्येष्ठभ्रात्रा ज्वलनप्रभेण युद्धम् । ज्वल-
नप्रभपराजयः । ज्वलनप्रभस्य श्वशुरनगरे गमनम् ।
चित्रवेगज्वलनप्रभयोः शालकभगिनीपत्योः पुरबहि-

गमनम् । प्रभञ्जनमुनिकैवलोत्पत्तिदेशनाश्रवणराज्या-
वासिप्रश्नोत्तरादि ।

४० द्वयोर्विद्याराधनाय गमनम् । तत्र निजभगिनीं कनक-
प्रभेणोपद्रूयमाणां दृष्ट्वा चित्रगतेस्तत्पृष्ठिधावनम् ।
कनकप्रभस्य निजनगरे आगत्य विद्यया चित्रवेगचि-
त्तप्रभकरणम् । ज्वलनप्रभस्य रोहिणीविद्यासिद्धिः ।
चित्रगतेर्विद्यामुखाद् वृत्तान्तश्रवणम् । तदानयनाय
दमग्रोषप्रेषणम् । चित्रगतिस्वास्थ्यम् । द्वयोर्निजनगरे
प्रस्थानम्

४१ मार्गे हस्तिकृतोपद्रवात् कन्यायाः परित्राणम् । कन्या-
चित्रगत्योर्मिथः स्नेहमुद्रार्पणस्वस्थानगमनादि । चित्र-
गतेः कन्यापुरागमन-तत्पुरोद्वसताविलोकनकारण-
पृच्छादि ।

४३ कनकप्रभराजस्य प्रमादाजिनभवनोल्लङ्घनधरणेन्द्राक्रो-
शतद्विधाविनाशपलायन-पुरलोकान्यान्यनगरगमनादि-
वृत्तान्तश्रवणम् । ततश्चित्रगतेर्विस्मयविरहदुःखकन्या-

गवेपणान्यान्यपुरश्चमणचित्रवेगपाशच्छेदमिथोनिजवृ-
त्तव्यापनकनकमालाप्राप्त्युपायप्रदर्शनवर्णनं च ।

षष्ठः परिच्छेदः ।

४५ द्वयोस्तयोर्मदनमन्दिरे प्रच्छन्नतया गमनम्, कनक-
मालायास्तत्रागमनमकरध्वजसोपालम्भस्तवनपाशबन्ध-
मोचनमिथोमेलनादिवर्णनम् । चित्रगतेः कनकमाला-
वेषेण मदनमन्दिराभिमुखं प्रस्थानं च ।

४७ वत्सर्पिनि वननिकुञ्जे क्वचन तयोर्विश्रामकरणम्, तत्र
स्वस्त्रिया चित्रगतेरापतनम्, चतुर्णामपि मेलनसंभा-
षणगोष्ठ्यादिः चित्रगतिस्त्रियाः प्रियङ्गुमञ्जर्यां नगर-
कुलजन्मस्थानादिवृत्तव्यावर्णनोपक्रमश्च ।

५० प्रियङ्गुमञ्जर्यां जातिस्मरणोत्पत्तिः, विस्तरेण चित्रगति-
पूर्वभवंसंवन्धगर्भं निजपूर्वभवयोर्मनुष्यदेवरूपयोर्भक्ष्ये
वसुमतीस्वरूपस्य मनुष्यभवस्य निरूपणम्, देवलोक-
प्राप्तिश्चिन्ति ।

सप्तमः परिच्छेदः ।

५३ देवच्यवनदेवीविलापकेवल्लिदेशनाश्रवणचित्रगत्युत्पत्ति-

स्थानदर्शनादिविषयकपर्यनुयोग--प्रतिवचनसहितं प्रि-
यङ्गुमञ्जर्यां देवभवस्य व्यावर्णनम् ।

५६ प्रियङ्गुमञ्जरीप्रचलद्भववाशिष्टवृत्तोपदर्शनम्, तच्छृ-
वणात् चित्रगतेर्जातिस्मरणज्ञानोत्पत्तिश्चत्यादि ।

५९ वननिकुञ्जात् सखीकचित्रगतेः सुरनन्दननगरे प्रस्था-
नम्, कनकमालाचित्रवेगयोरपि ततः स्थानादुत्पत-
नम्, वत्सर्पिनि गच्छतोदैवसाक्षात्कारसंभाषणनभोवाह-
नागमननिवेदनतत्प्रेषितव्यविधातकविद्याप्रतिघातसम-
र्थदिव्यमणिसमर्पणदेवतिरोधानादिपर्युपाख्यानं च ।

अष्टमः परिच्छेदः ।

६२ नभोवाहनस्य ससुभटादिसामग्रयस्य दुराद्विलोकनम्,
कनकमालाभयविह्वलताक्रन्दनादि, चित्रगतिना तत्सं-
धीरतापादनम्, नभोवाहनसमापतनचित्रगतिनिर्भ-
र्त्सनबाणाग्रेयवारुणादिशस्त्रवर्षणमणिप्रभावसंजनितत-
न्निष्फलतादिवर्णनगर्भितमन्ततो नागपाशविद्याह्वानमो-
चनतत्कृतविषोर्भिप्रभावसंजातचित्रवेगपतनपीडन-
मूच्छादि च ।

६५

सुप्रतिष्ठस्य तत्र गमनम् । चित्रवेगापत्तित्राणादिद्वि-
तीयपरिच्छेदाधिकृतवृत्तान्तसमन्वयसंकलितं च देवस्य
पुनरागमनम् । तदागमननिजत्राणादिप्रयोजनपूर्वभ-
संबन्धादिचित्रगतिपर्ययुगस्य देवविहितं सर्वपरि-
चितपूर्वभयघटनावर्णनोपबृंहितं प्रतिवचनम् ।

नवमः परिच्छेदः ।

७१

देवस्य घनवाहनमुपुपसर्गनिवारणमुनिकैवल्योत्पत्ति-
देशनोपसर्गविधायकसुरपूर्वैरवृत्तान्तस्वागामिभववि-
षयकदेवकृतप्रश्नकैवल्यप्रतिकथनाद्युपवर्णनम् ।

७३

चित्रवेगस्य स्वभार्याया नभोवाहनकृतापहारपञ्चा-
दभूतवृत्तान्तप्रश्नः । देवस्योत्तरम् । कनकमालां न-
भोवाहनादपहत्य देवेन चित्रवेगाय समर्पणम् । चित्र-
वेगस्य कृतज्ञतानिवेदनम् । देवस्य वरग्रहणायाग्रहः ।
चित्रवेगाय विद्याधराधिपतित्वदानम् । देवान्तर्धानं
चेत्यादि ।

७६

द्वितीयपरिच्छेदाधिकृतसुप्रतिष्ठघनदेवयोर्दिव्यमणिवृ-
त्तोपसंहरणम् । घनदेवाय मणेः समर्पणम् । घनदेव-

स्याग्रे प्रस्थानम् । कुशाग्रपुरसंप्राप्तिः । श्रीदत्तधनदे-
वयोर्मिथोमैत्री. घनदेवस्य श्रीदत्तगृहे भोजनाय निम-
न्त्रणम्, तत्र श्रीकान्तादर्शनलेखेहप्राप्तीच्छादिबृत्ता-
न्तोपकथनम् ।

७७

श्रीकान्तायाः कृष्णभुजङ्गदशनम् । नानोपायविधा-
नम् । घनदेवेन दिव्यमणिप्रयोगेण तद्विषयपाकर-
णम् । घनदेवस्य श्रीकान्तापरिणयननिजपुरप्रस्थान-
मार्गस्थसीहगुहादाहविलोकनदेवशर्मभेलनदाहवृत्तान्त-
श्रवणदेवशर्मदेवलोकसिस्वपुरागमनश्रीकान्तापुत्रप्रसू-
त्यादिवर्णनं चेति ।

दशमः परिच्छेदः ।

८०

पुत्रजन्योत्सवसराज्ञीकनृपनिमन्त्रणनामविधानराज्ञीपु-
त्राभिवाच्छासुताभावजन्यशोकादिवर्णनम् ।

८१

राज्ञो देवाराधनम् । देवतासाक्षात्कारः । राज्ञीस्वप्न-
दर्शनगर्भाधानहस्त्यारोहणादिदोहदोत्यत्तितदपहारादि ।

८५

नैमित्तिकागमनराज्ञीविषयकप्रश्नोत्तरनृपोत्तरदिकप्रया-
णराज्ञीसमागमादिवर्णनम् ।

८६ राह्या गजविहितनिजापहारादारभ्य निजवृत्तान्तनिवे-
दनारम्भः, तत्र हस्तिनौ गगनोत्पतनम्, राह्या गग-
नात् सरोवरे पतनम्, सरोवरवर्णनम्, श्रीदत्तस-
मागमः, राह्यास्तेन कुशाग्रपुराभिगमनम्, वर्त्मनि
भिह्लावस्कन्दः, राह्याः सार्थाद्वियोगः, अटवीभ्रम-
णम्, पुत्रप्रसूतिः, तदपहारश्चेति ।
एकादशः परिच्छेदः ।

८९ राह्याः क्रन्दनतापसीसमागमाश्वासनस्वाश्रमनयनादि ।
९० अश्वहत्सुरार्थागमनम्, तेन कुलपतये निजवृत्तकथ-
नम्, राह्यास्तेन सह स्वपुराभियानम्, मार्गे सुर-
थस्य राक्षसीलखण्डनोद्यमः, राह्याः पलायनं कुर्वत्या-
कूपे पतनम्, तत्र निजपतिनृपस्य समागमश्चेति प्र-
भृतिप्रविवर्णनम् ।

९२ उद्याने त्रभस्तलात् सुरसुन्दर्याः पतनम्, उद्यानपालेन
राक्षे तन्निवेदनम्, राजपुरो तस्या नयनम्, राक्ष्णा त-
द्वृत्तपृच्छायां संक्षेपेण परिचयदानम्, राह्या दासी-
द्वारा विस्तरतस्तद्वृत्तान्ताधिगमनप्रयासः, सुरसु-

१५ न्दर्या दास्यै स्ववृत्तनिवेदनोपक्रमश्चेत्यादि । तत्र-
स्वपुरमातापितृकलाग्रहणयौवनप्राप्त्यादिवर्णनम् । उ-
द्याने प्रियंवदादर्शनसंभाषणविस्तृतविद्यापदोपलम्भ-
नचित्रदर्शनस्नेहमृच्छासख्यालापप्रियंवदगमनादि ।

द्वादशः परिच्छेदः ।

१८ सखीनां मिथो हास्यालापः । परिव्राजिकाया आगम-
नम् । तस्या आत्मपरलोकाभावादिसाधनगर्भनास्ति-
कतोपदेशः । सुरसुन्दर्या युक्तिभिस्तत्त्वण्डनं चेत्या-
दिवर्णनम् ।

१०० शत्रुञ्जयनृपस्य मन्त्रिद्वारा सुरसुन्दरीयाचना, नरवा-
हनेन तदनङ्गीकारः, द्वयोर्युद्धं च ।

१०२ रत्नद्वीपे सुरसुन्दर्यपहरणम्, अपहारकेण निजवृत्ति-
वेदनम्, विद्याजापदानाय तस्य वंशजाल्यामवस्था-
नम्, सुरसुन्दर्या आत्मघाताय विषफलभक्षणम्,
मूच्छां चेत्यादि ।

१०५ मकरकेतोर्वंशजालीच्छेदः, वृक्षाधः सुरसुन्दर्यवलोक-
नम्, विषापहरणम्, शत्रुञ्जयनृपवधाय युद्धे गमनम्,

प्रियंवदया सह सुरसुन्दर्या तत्रावस्थानम्, वेतालेन पूर्ववैरिणा सुरसुन्दरीमपहृत्याकाशात् पातनं चेत्यादि ।

त्रयोदशः परिच्छेदः ।

मकरकेतुस्तथाशुभनृपवधः । धनदेवस्य राजसमायामागमनम् । नृपपृच्छोत्तरं तेन स्वीयसिंहलक्ष्मीपयात्रार्थभङ्गवर्णनप्रक्रमः । तत्र समुद्रे मकरकेतुसंगमः । धनदेवस्य तद्वृत्तजिज्ञासा । तत्कथनारम्भः । तत्र रत्नद्वीपे विद्यासाधनसुरसुन्दरीविषापहाररणप्रयाणरिपुव्यापादनादिवर्णनम् । नभोमार्गेण रत्नद्वीपे प्रत्यावर्तमानस्य मध्ये पूर्ववैरिदेवेन वार्धौ पातनम् । बाहुभ्यां तत्तरणप्रक्रमश्चेति ।

प्रवहणभङ्गः । धनदेवस्य फलकासादनम् । नीरधितीरे स्थितिः । देवसाक्षात्कारः । तेन देवदार्मभावस्थितौ धनदेवकृतस्योपकारस्य स्मरणा, विविधरत्नवितरणम्, हस्तिनापुरे नयनं चेत्यादिवर्णनम् ।

चतुर्दशः परिच्छेदः ।

सुरसुन्दरीकमलावतीविलापः । सुप्रतिष्ठसूरिसमवस-

१०६

११३

११५

रणम् । तदुपदेशमुखेन संसारासारतानारकादिदुःखदौर्गत्यादिवर्णनम्, धर्मतत्त्वादिसंकीर्तनं च ।

राज्ञो मकरकेत्वपहरणदृष्टिसत्त्वादिवृत्तान्तानुयोगोत्तरं केवलिकृतं तदुत्तरम् । पूर्वभवादारभ्य तत्कालपर्यन्तं तद्विनिवेदनारम्भः ।

पञ्चदशः परिच्छेदः ।

प्रकृतसमाप्तिः । धनदेवस्य पल्लीभङ्गानन्तरजातसूरिवृत्तप्रश्नः । सूरैस्तन्निवेदनम् । प्रियंवदया समुद्रान्मकरकेतोरुद्धरणम् । तेन तस्यै स्ववृत्तशंसनम् । मकरकेतोः सुरसुन्दरीवृत्तजिज्ञासा, प्रियंवदया तद्विज्ञापनं च । धरणेन्द्रेण निजपूर्वचरित्रकथनपूर्वकं तस्मै विद्यावितरणं चेत्यादि ।

आकाशमार्गेण मकरकेतोरगमनम् । महोत्सवेन तस्य पुरप्रवेशः । सर्वेषां मिथः समागमहर्षः । सुरसुन्दरीमकरकेतुविवाहः ।

सूरिवन्दनायै नृपगमनम् । कमलावत्या निजपूर्वभव-

११८

१२४

१२८

१३०

प्रश्नः । स्वरिणा तज्ज्ञापनम् । चित्रवेगादीनां दीक्षा-
ग्रहणं चेति ।

षोडशः परिच्छेदः ।

१३२ मकरकेतो राज्यशासनपद्धतिः । शुभकृत्यानि । सुर-
सुन्दरीस्वप्नः । राज्ञः सभार्यस्य हिमवति गमनम् ।
तत्रोद्याने दम्पत्योः प्रश्नोत्तरविविनोदकृष्णसर्पदंशवि-
षापहाराः, गर्भाधानम्, पुत्रद्वयप्रसूतिः, युवराजवि-
वाहश्च ।

१३६ मदनवेगस्य दासीरूपेण नृपवधोद्यमः । राज्ञा तस्य

कारागृहे क्षेपणम् । पर्युषणायां तन्मुक्तिः । पुनाराज-
विधातवेष्टा । तत्रापि निष्फलता चेत्यादि ।

१३८ चित्रवेगस्वरिसमवसरणम् । राज्ञा मदनवेगस्य वैरि-
मित्रं ज्ञातुमिच्छा । स्वरिणा तदुत्तरदानम् । सुरसु-
न्दरीमकरकेतुप्रव्रज्योपादानं च ।

१३९ चित्रगत्यपहारः । स्वरिदेशना । मकरकेतुसुनेर्मुक्त्य-
वाप्तिः । स्वरिसुरसुन्दरीप्रभृतीनां केवलज्ञानोत्पत्तिः ।
सर्वेषां मोक्षप्राप्तिः । ग्रन्थकृद्भ्युता । प्रशस्तिः ।
ग्रन्थसमाप्तिश्चेति ।

नमोऽस्तु णं समणस्स भगवओ महावीरस्स ।

सिरीधणेसरमुणिविरइयं

सुरसुन्दरीचरिअं ।

— ५५५ —

सुहसांमन्नपइन्नासमयसमारद्धलोयकम्मस्स । अमरवइवयणधरिओ परिक्खिडिलो कुंतलकलावो ॥१॥ कन्नासेने सोहइ जस्स अव-
त्थाणपत्थणत्थं । चित्तब्भंतररुद्धप्पवेसकंदप्पदूउव्व ॥२॥

अहवा । सोहइ जस्स सुसंगयउभयंसलुलंतकुंतलकलावा । सुत्ती सुवन्नवन्ना सकज्जलग्गव्व दीवसिहा ॥३॥ जस्स पणामा पावइ पलयं
पउरोपि विग्घसंघाओ । तस्स रिसहस्स पढमं नमामि पयंपकयं पयओ ॥४॥ चतुभिः कलापकम् ॥ अजियाइणो जिणिंदे वंदे जम्मंमि
जेसिममरिंदा । रागाइणो वि सत्तू पंचत्तं पाविया समयं ॥५॥ जम्मणसमयाणंतरसुमेरुसिहराभिसेयसमयम्मि । सक्कदणकयकुविय-

१ सामन्नं श्रामण्यम् । २ अमरेन्द्रपक्षे स्वीयपञ्चरूपत्वम्, जिनेश्वरजन्माभिषेकसमये चामरादिधारकतया सौवर्ण्यपञ्चककरणस्य तेषामाचारात्, रागादिपक्षे
पञ्चत्वं नाशः । ३ समकं युगपत् ।

पनासणे कयपयत्तस्स ॥६॥ रागाइवइरिसेणव्व जस्स ददुं अणन्नसामत्थं । थरहरिया अच्चत्थं सैसिलोच्चयसायरा वसुहा ॥७॥ निम्म-
लकमनहनियरो पडिबिबियपणयतिहुअणो जस्स । उव्वहइ जायगवो केवलनाणस्स सैमसीसिं ॥८॥ जस्स य पणाममेत्ता निम्मलक-
मणक्खपडियपडिबिम्बा । एक्कारसगुणसुवलब्भ अप्पयं हरिसिया तियसा ॥९॥ तं वंदे जिणयंदं देविंदनरिंदविंदवदियं । सिद्धत्थ-
नरिंदसुअं चरिमं चरिमं ॥१०॥ पञ्चभिः कुलकम् ॥ दुज्जयअणंगमायंगभंगसैरंगपुंगवसरिच्छे । सासयसिवसुहसहि ए सिद्धे
सिरसा नमंसांमि ॥११॥ दुद्धसंधं विद्धंसधीरासिद्धंतदेस ए धीरे । पंचविहायार ए सिरसा वंदामि आयरिए ॥१२॥ विसयसुहनिधिपि-
वासे संसारच्छेयकरणतैल्लिच्छे । वंदामि उवज्झा ए सुत्तथविसार ए सययं ॥१३॥ पंचमहव्वयदुव्वहपव्वयउव्वहणपंचले सिरसा । घर-
वासपासमुक्के साहू सव्वे नमंसांमि ॥१४॥ जीए कमकमलं पाविळण पाविति पाणिणो परमं । नाणं अन्नाणा वि हु सा जयइ सर-
स्सई देवी ॥१५॥ जाण पसाएण पुण मएवि जडबुद्धिणा कहाकरणे । लीला ए पयडिज्जइ, विसेसओ ते गुरू वंदे ॥१६॥ इय पुज्ज-
पणइकरणप्पणासियासेसविग्घसंघाओ । वोच्छं संवेगकरिं कहं तु सुरसुंदरिं नाम ॥१७॥ अन्नं च तस्स कीरइ पढमं चिय पत्थणा
खलजणस्स । वीहेइ कविजणो जस्स मूसओ इव विरालस्स ॥१८॥ अहवा सहावउच्चिय दोसगहणम्मि वावडंमणस्स । अब्भत्थ-
णासएहि वि न खलस्स खलत्तणं गलइ ॥१९॥ कुडिलत्तणं न उज्झइ परिच्छिद्दगवेसओ य दोजीहो । पत्थिजंतो वि कवीहिं दुज्जणो
सप्पसारिच्छो ॥२०॥ अब्भत्थिओ वि वंको कलुसियहियओ सुवित्तपरिहीणो । चंदोव्व दुज्जणो इह ^१दोसासंगे पयासेइ ॥२१॥

१ कम्पिता । २ शिलोच्चय. पर्वतः । ३ समसीसीन्स्पर्धा । ४ चरमगतिमुक्तिः । ५ सारङ्गः=मिहः । ६ ध्वान्तः=तिमिरम् । ७ तल्लिप्सान्=तत्परात् । ८
प्रत्यलान्=समर्थान् । ९ प्रवृत्त्यते । १० व्यापृतमनसः । ११ परिच्छिद्दगवेषकः, सर्पपक्षे छिद्रं=विलम्, दुर्जनपक्षे छिद्रं=दूषणम् । १२ चन्द्रपक्षे सुवृत्तं=शोभनकु-
ण्डलाकारः, दुर्जनपक्षे सदाचारः । १३ चन्द्रपक्षे दोषाया रात्रेः स्वाज्ञे, दुर्जनपक्षे दोषाणां दूषणानामासङ्गे ।

ललिते व निद्रुरे वा कन्वे दोसो खलेहिं चेतवो । उड्डमुहाओ अहवा नीहरइ न जीरयं कहवि ॥२२॥ दुज्जणसहाए पडियं निम्मलकव्वं
पि लहइ न पइहं । जलबिंदुव्व सुतत्ते आयसभणम्मि पबिखत्तो ॥२३॥ आसज्ज दुज्जणं कविजणस्स अब्भत्थणा तओ विहला । न
हु सक्करससित्तोवि चयइ कडुयत्तणं निवो ॥२४॥ अहवा कहापवंधो कीरइ किं दुज्जणण संकाए ? । जूयाभएण पैरिहणविमोयणं हंदि !
न हु जुत्तं ॥२५॥ दुज्जणअसंमयं पि हु कुणइ कवी कव्वमेत्थ किमजुत्तं ? । उलुयाणमभासंतोवि दिणयरो किं न उग्गमइ ? ॥२६॥
अपत्थिओवि सुयणो कईण कन्वे गुणे पयासेइ । धवलेइ जयं सयलं सभावओ चैव निसिनाहो ॥२७॥ निंदाकारिजणस्स वि दोस-
ग्गाही न सज्जणो कहवि । कुणइ सुयंधं वासिं तैच्छिजंतो वि मलयरुहो ॥२८॥

अन्नं च । हवइ हु विरूवयंपि हु कव्वं सुयणाण संगमे लुंढं । सिप्पिपुडम्मि पविट्ठं जलंपि मुत्ताहलं होइ ॥२९॥ अब्भत्थणा-
रिहा जं सुयणा तो ते उ पत्थिमो इण्हि । एगगमणा होउं साहिज्जतिं निसामेह ॥३०॥ घोरे अणोरपारे संसारे जोणिलक्खपउर-
म्मि । अइदुलहं लद्धूणं मणुयत्तं भवियलोएण ॥३१॥ देविंदचंदनागिंदविंदमणुइंदवंदियजिणेहिं । वज्जरिए उज्जमिउं जुत्तं धम्मम्मि
सुद्धम्मि ॥३२॥ सो अंतरारिविजए रागदोसो य अंतरा सत्तू । तद्विजए चिय सोक्खं तेहिं जियाणं पुणो दुक्खं ॥३३॥

एवं च ठिए । रागदोसोणुगया जीवा पावैति विविहदुक्खाइं । तम्हा तद्विजए चिय विबुहेहिं होइ जइयव्वं ॥३४॥ एयत्थसाह-

१ निस्सरति । २ भाणं=भाजनम् । ३ परिहणं=परिधानं=वस्त्रम् । ४ जयं=जगत । ५ तथा वास्या छिद्यमानः । ६ लुंढं श्रेष्ठम् । ७ झुत्तिपुटे । ८ कथ्य-
मानम् । ९ अण=नास्ति उरं=आरम्भः पारश्चात्तो=यस्य तस्मिन्ननाद्यनन्ते इत्यर्थः । १० मणुइंद=मनुजेन्द्राः । ११ वज्जरिए=कथिते । १२ सः=सुद्धधर्मः । १३
दोसो=द्वेषः ।

णपरा सोलसपरिच्छेयसंगया ललिया । पाइयगाहाहिं कहा कीरइ सुरसुंदरीनामा ॥३५॥ अबुहजणबोहणं तह दुक्कहलोयाण चित्तरं-
जणयं । जुगवं णो सक्किजइ कवीहिं उभयंपि काऊण ॥३६॥

जओ । सालंकारेण घणवखरेण रंजिजए जणो विबुहो । पयडत्थललियकव्वं अबुहाणं बोहणं कुणइ ॥३७॥ दोणह वि ऐकवए
च्चिय सक्किजइ रंजणं न काऊणं । एकं गेण्हताणं अवस्स किर नासए बीयं ॥३८॥ नियगुरुकमप्पसाया कावि हु सची उ जइवि
मह अत्थि । उवमासिलेसरूवगवणगबहुलम्मि कव्वम्मि ॥३९॥ तहवि हु तयं न कीरइ असमत्थं पँत्थुअम्मि जं अत्थे । तो अबु-
हबोहणत्थं पयडत्था कीरए एसा ॥४०॥

किञ्च । सीसिणिमैयहरियाए गुरुभगिणीए अलंघवयणाए । सिरिकछाणमईए पवत्तिणीए उ वयणेण ॥४१॥ पारद्धा जं एसा
कवित्तगव्वेण नो मए तेण । कीरइ उच्चाणत्था पाइयगाहाहिं ललियपया ॥४२॥ हु पज्जत्तं बहुणा पत्थुयविघवावहेण विहलेण ।
विहवकुलवालियाकयकडक्खविक्खेवसरिसेणं ॥४३॥ निसुणह एगगमणा होउमियाणिं कहं कहिज्जंतं । अँड्ढाइजसएहिं गाहाणं क-
यपरिच्छेयं ॥४४॥ अत्थेतथ सुवित्थिन्नो उड्ढाहोलोगर्मज्झयारम्मि । नामेण तिरियलोगो विबुंहाणुगओ सुमेरुव्व ॥४५॥ दीवो उ
अत्थि तत्थवि वित्थरओ जोयणाण लक्खं तु । जलहिवलयावगूढो जंबुदीवो त्ति विक्खाओ ॥४६॥ तस्स य दाहिणभागे भरहं
नामेण अत्थि वरखेत्तं । वेयड्डुनगवरेणं दुहा विहत्तं सुवित्थिन्नं ॥४७॥ अह दाहिणड्डुमरहे गंगासिंधूण र्मज्झयारम्मि । कप्पदुमोव्व

१ एकपदे=युगपत् । २ वीर्यं=द्वितीयम् । ३ उपमाश्लेषरूपकादयोऽलङ्कारविशेषाः । ४ प्रस्तुते । ५ मयहरिया=महत्तरा । ६ उत्तानार्थ=स्पष्टार्थो । ७ अर्धवृ-
तीयशतैः । ८ मज्झयारं=मध्यम् । ९ विबुधाः पण्डिताः, देवाश्च ।

दुमाणं बहुदेसाणं पहाणयो ॥४८॥ धन्नसमिद्धिलपासरासयसंसद्पूरियदियंतो । अविकरहमहिसरासहनाणाविहगीहणाइन्नो ॥४९॥
पइदियहवहंताणेयसारणीविसरैरिहल्लाणो । पुरनगरगामपडो बहुरिद्धिसमिद्धसयलज्जो ॥५०॥ निचं पमुइयलोओ नाणाविहउच्छ-
वेहिं अविरहिओ । भयडमररहियगामो कुरुत्ति नामेण वरदेसो ॥५१॥ चतुर्भिः कलापकम् ॥

अविय । अणवरयवहंताणेयवणियसत्थोहविसमसयलपहो । जत्थ न नज्जइ पहिं अडविविसिठायविसेसो ॥५२॥ अन्नं च
तम्मि देसे गुणाण भवणम्मि एयमँच्छरियं । सोअरहिओवि जं सुणइ जणवओ लोयभणियाइ ॥५३॥

अविय । जत्थ य गाममहल्ला कररहिया धम्मवज्जिया मुणियो । देसस्स तस्स संवणणम्मि को उज्जमं कुणइ ? ॥५४॥ तत्थवि
य अत्थि वित्थिन्नजलहिवलयाणुकारिपरिहाए । परपुरिसालंघाए परिकिखत्तं भमिरमयराए ॥५५॥ पडिवक्खभयुप्पायणविसालसालेण
परिगयं रम्मं । रमणीयमगरतोरणगोउरदारेहिं परिकिन्नं ॥५६॥ अइनीलबहलउववणविरायमाणावसाणभागेहिं । मत्तालंबगवक्खयजु-
एहिं वरचिचजुत्तेहिं ॥५७॥ नाणाभूमिजुएहिं पासाएहिं तुसारधवलेहिं । तन्नयरावासिजणजसंधूहेहिं निच्चमइरम्मं ॥५८॥ तह अव-
रावरदेसागएण तन्नयरावासिणा चेव । वणियकलानिउणेणं पइदियहं वणियलोएण ॥५९॥ किज्जंतवणिज्जेहिं विरायमाणं अणेगहट्टेहिं ।
परिपूरिएहिं अंतो बहुमुल्लकियाणगसाएहिं ॥६०॥ उतुंगमगरतोरणपवणुद्धुयधवलर्ययवड्डुहेहिं । सुंदरदेवउलेहिं उवसोहियसुंदरपाएसं

१ गोधनाकीर्णः । २ रेह्वा=राजनं=शोभा साऽस्ति येषा रेहिराणि । ३ वसिमा वासवान् । ४ आश्चर्यम् । ५ सोओ=श्रोतः=श्रोत्रम्, शोकश्च । ६ महल्लो-
=दृढो निवहश्च प्रथमेऽर्थे विरोधः, कर(हस्त)रहितानां महत्त्ववाचात् ; द्वितीयेऽर्थे परिहारः, सर्वत्राणां कर(राजदेयभाग)वर्जितत्वात् । ७ धर्मः=पुण्यं, धनुश्च ।
८ भमिरा भ्रमवन्तो मकरा यस्यां तथा । ९ मत्तालम्बः=आङ्गानवरणम् । १० शूहो=श्रसादशिखरं । ११ क्रीयमाणवाणिज्यैः । १२ च्चजपटाढयैः ।

॥६१॥ तह पंडुपुमसंडोहमंडियाणेयगुरुतरसरेहिं । सोवाणपंतिसुगमावयारवावीसहस्सेहिं ॥६२॥ वरतियचउकचकरआरासुआणदी-
हियाईहिं । देवाणमवि कुणंतं पए पए चित्तसंहरणं ॥६३॥ सयलन्नपुरपहाणं नयरं सिरिहत्थिणाउरं नाम । नयरगुणेहुववेयं संकासं
अमरनयरस्स ॥६४॥ दग्गभिः कुलकम् ॥ जत्थ य निवसइ लोओ पियंवओ धम्मकरणतल्लिच्छो । दक्खिन्नचायमोगेहिं संगओ तह
कलाकुसलो ॥६५॥ जत्थ य पुरम्मि निच्चं इओ तओ बहुपओयणपरेण । भमिरजणसमुदएणं दुस्संचाराओ रत्थाओ ॥६६॥ जत्थ
य कोडिपडायपच्छाइयसयलगयणमग्गम्मि । लोओ गिम्हदिणेसुवि रविकरतावं न याणेइ ॥६७॥ जत्थ य पुरम्मि पुरिसा वरभित्ति-
निहित्तमणिमज्जेहिं । निच्चं हयंधयारे गयंपि रंइ न याणंति ॥६८॥ रम्मत्तणओ जस्स य पलोयणत्थं व आगया देवा । कोउगव-
क्खित्तमणा अणमिसनयणत्तणं पत्ता ॥६९॥ धवलहरसिहरविरइयपवणपहल्लंतवेजयंतीओ । सैन्नंति व रविणो सारहिस्स अइउच्च-
ग्गमणट्ठा ॥७०॥ जत्थ य पुरम्मि दीसइ पायपहारो उ रंगभूमीसु । दंडो उ धयवडाणं सीसच्छेओ जुयारीण ॥७१॥ कुसुमाण सिरिसि-
बंधो सागच्छेत्तेसु जीवकत्तणया । तह पंडियपरिसासु पत्ताणं हंदि ! भिंदणया ॥७२॥ अह एको चिय दोसो गुणाण भवणम्मि
तम्मि नयरम्मि । निदोससाहुणो जं सयावि दीसंति गुत्तिठिया ॥७३॥ अह तम्मि पुरम्मि पहे पभूयकरितुरयरयणभंडारो । जह-
भणियनीइपालणआणंदियसयलजणचित्तो ॥७४॥ नियबुद्धिसमुदएणं वसीकयासेससत्तुसंताणो । संपूरियत्थिसमुदयमणपत्थियअत्थ-
वित्थारो ॥७५॥ दढकाढिणभुयाऽपरिमियपरक्कमकंतसयलपडिवक्खो । पडिवक्खभाभिणीवयणनल्लिणसंकोयणमयंको ॥७६॥ खरोव

१ रथ्या=राजमार्गः । २ रात्रिम् । ३ कौतुकावक्षिप्तमनसः । ४ पहल्लंती=घूर्णयमाना विचलन्तीत्यर्थः । ५ संज्ञां कुर्वन्तीव । ६ जुयारी=धान्यविशेषः ।
७ पत्तं=पानं पत्रं च । ८ गुप्तिः=कारागृहम्, मनोवाक्कायसंयमनरूपः साधोराचारश्च । ९ प्रभुः=स्वामी राजेत्यर्थः ।

पिद्वपयावो सीहो इव अकयपरबलासंको । उयहिन्व सुगंभीरो चंदो इव जणमणाणंदो ॥७७॥ रूवेण कामदेवो बुद्धीए सुरगुरुस्स
 सारिच्छो । निवसइ पमोयपत्तो राया सिरिअमरकेउत्ति ॥७८॥ पञ्चभिः कुलकम् ॥ तस्स य तिवग्गसारं रज्जसिरिं सम्ममणुहवंतस्स ।
 वच्चंति वासराइं इंदस्स व देवलोगम्मि ॥७९॥ अह अन्नया कयाइवि अत्थाणगयस्स राइणो तस्स । विणयपणउत्तमंगो पडिहारो
 बंधुलो भणई ॥८०॥ देव ! कुसग्गपुराओ चित्तयोरो चित्तकम्मयेत्तडो । नामेण चित्तसेणो समागतो चिट्ठइ दुवारं ॥८१॥ सो देव-
 पायंदंसणसुहकंखी इच्छए इह पवेसं । एवं च ठिए अमहं देवाएसो पमाणंति ॥८२॥ तत्तो रण्णा भणियं लहुं पवेसेहि ताहे सो विहिणा ।
 अत्थाणम्मि पविट्ठो कयविणओ राइणो पुरओ ॥८३॥ उवविट्ठो भूमीए रत्ता भणिओ कुओऽसि तं भइ ! ? । केण व कजेण इहं
 समागओ मह समीवम्मि ? ॥८४॥ तो भणइ चित्तसेणो कुसग्गनयराउ आगओ देवं ! । चित्तगरो साइसयं जाणामि य चित्तकम्म-
 मंहं ॥८५॥ चित्तप्पिओ य देवो सुम्मइ वत्तासुं तेण अहमेत्थ । चित्तकलं पयडेउं समागओ देवपासम्मि ॥८६॥ तत्तो रत्ता भणियं
 केरिसयं चित्तकोसलं तुज्झ ? । दंसेहि ताव मज्झं आलिहियं किंचि वररूवं ॥८७॥ अह तेण कक्खवेसम्मि गोविआ चित्तपट्टिया
 सहसा । पयडीकाउं रण्णो समप्पिया हिट्ठवयणेण ॥८८॥ पसरंतपयडपुलओ राया पुलोएइ तत्थ आलिहियं । नाणावन्नयकलियं
 पमाणरेहाहिं सुविमुद्धं ॥८९॥ आहिणवजोव्वणवररूवजुत्तमंचंतमणहरागारं । अहिणवसिहिणारंभं कण्णाए रूवयं पवरं ॥९०॥ तं
 ददंउं नरनाहो चित्तइ एसो हु चित्तकम्मम्मि । अइकुसलो जं लिहियं अउव्वरूवं इमं रूवं ॥९१॥ तिलोक्कम्मिवि मन्ने एरिसरूवा न
 इत्थिया अत्थि । चित्तकलानिउणत्ता अदिट्ठरूवा इमा लिहिया ॥९२॥ जइ पुण कत्थवि होआ एरिसरूवेण इत्थिया कन्ना । तीए

१ आस्थानं=सभा । २ पत्तडो=बहुशिक्षितः । ३ श्रूयते । ४ प्रकटयितुम् । ५ पश्यति । ६ सिहिणो=स्तनः । ७ अपूर्वरूपम् ।

वि संगमो जह ता रजं होञ्ज सकयत्थं ॥९३॥ एवं चित्तैतस्स य वम्महस्रगोयरम्मि पडियस्स । वीसरिओ से अप्पा चित्तेऽवविख-
चचित्तस्स ॥९४॥ तत्तो खणंतराओ संमीलियलोयणो अमरकेऊ । सीहासणाउ पडिओ मुच्छाए परवसो सहसा ॥९५॥ हा ! हा ! हा !
हत्ति भणता अत्थाणगया समुट्ठिया लोया । वीयंति वीयणोहिं सीयलसलिलेण सिंचंति ॥९६॥ वयणे खिवंति खिपं कप्पूरं तह
मलेंति अंगाई । तं ददंठुं चित्तसेणो पहसियवयणो दढं जाओ ॥९७॥ रे ! रे ! कोवि हु पावो अहिमरूवेण आगओ एसो । कम्म-
णगारी जेणिह विमोहिओ अम्ह सामित्ति ॥९८॥ तालेह हणह बंधह एवं भणंतेहिं अंगरक्खेहिं । गहिओ सो हम्मंतो एवं भणिउं
समाढत्तो ॥९९॥ भो ! भो ! भदा ! नाहं दुड्डो ता मा मुहा कैयत्थेह । तत्तो य तेहिं भणियं कंहं न दुड्डो तुमं पाव ! ॥१००॥
कम्मणकयं हि चित्तं पयंसियं कीस राइणो तुमए ? । तह मुच्छियम्मि देवे वियसियवयणो य किं जाओ ? ॥१०१॥ ता कहसु केण
रणो वहणत्थं पेसिओ तुमं पाव ! ? । तो भणइ चित्तसेणो अविस्सं तुम्ह सन्वपि ॥१०२॥ रत्तो अब्बुदयत्थं समागओ न उण
दुड्डुद्धीए । एमाइ भणंतोवि हु बद्धो सो रायपुरिसेहिं ॥१०३॥ एत्थंतरम्मि राया गयमुच्छो संत्थचेयणो जाओ । अह नरवइणा
भणियं मुंचह भो ! चित्तगरमेयं ॥१०४॥ उच्छोडियबंधो सो रत्ता भणिओ य भद ! उवविससु । आइक्खसु मह सच्चं केण तुमं
पेसिओ एत्थ ? ॥१०५॥ तो भणइ चित्तसेणो निसुणसु नरनाह ! एत्थ परमत्थं । चित्तगरवेसधारी समागओ जेण अहमेत्थ ।
॥१०६॥ अत्थेत्थ कुसग्गपुरं सुपसिद्धं चेव देवपायाणं । नयरगुणेहुववेयं धणधन्नसमिद्धजणकलियं ॥१०७॥ पण्हजणपरियासो

१ वम्महो=मन्मथः । २ विस्सुतः । ३ अस्मिरो धनादिलोभतो मरणभयरहितं साहसकर्मकारी । ४ हम्मंतो=हन्यमानः । ५ समाढतो=समारब्धः ।
६ कदर्थयत । ७ प्रदर्शितम् । ८ आख्यास्यामि । ९ एवमादि । १० स्वत्थचेतनः । ११ प्रणयिजनः=अर्थिसमुदयः ।

राया घणवाहणोत्ति तत्थासि । पाणप्पिया से देवी वसन्तसेणत्ति नामेण ॥१०८॥ ताण य पुत्तो नरवाहणोत्ति नामेण उक्कडपयावो ।
 कमलावइत्तिनामा धूया अच्चतरूववई ॥१०९॥ अह अन्नया य राया दाउं नरवाहणस्स नियरजं । कमलावई य भगिणी अणुरूव-
 वरस्स दायव्वा ॥११०॥ इय भणिऊण पुत्तं सुगुरुसमीवम्मि जायसंवेगो । संसारुच्छेयकरं सामन्नं उवगओ विहिणा ॥१११॥
 नरवाहणोवि राया रजं पालेइ पणयपडिवक्खं । चिट्ठइ कन्नंतेउरमज्जे कमलावई वि सुहं ॥११२॥ एत्तो य तम्मि नयरे निवसइ
 वणिओ उ सागरो नाम । रन्नो बालवयंसो जिणवयणे गाढमणुरत्तो ॥११३॥ सिरिमइनामा भज्जा अहप्पिया तस्स सीलसंपन्ना ।
 सिरिदत्तो से पुत्तो सिरिकंता तहय दुहियत्ति ॥११४॥ सिरिकंता अणुदियहं वच्चई कमलावईए पासम्मि । जाया य गरुयपीई अन्नोन्नं
 ताण दोण्हं ॥११५॥ इत्थीजणजोगाओ गहियाओ कलाओ बालभावेवि । सगलकलानिउणस्स उ पासम्मि सुमित्तसेणस्स ॥११६॥
 रायदुहियाए समयं चित्ताईयाहि विविहकीलाहिं । सिरिकंता कीलेत्ता विगालसमयम्मि एइ गिहं ॥११७॥ सिरिकंताए समयं
 सिणेहसाराए रायधूयाए । बोलीणो बहुकालो नाणाविहकीडणरयाए ॥११८॥ कमसो वड्ढुतीओ तियसाण वि पत्थणिज्जरूवाओ ।
 पत्ताओ पढमजोव्वणमणंगसिंणारआवासं ॥११९॥ अह अन्नया य राया मइसागरसागरेहि संजुत्तो । अत्थाणमंडवग्मी आसीणो
 अँच्छई जाव ॥१२०॥ नियसहियणसंजुत्ता ताव य कमलावई तहिं आया । भूसणपसाहिअंगी गेंदुयकीलाए कीलंती ॥१२१॥ अह
 सा भगिणी रन्ना पीईए निवेसिया 'निउच्छंणे । तत्तो ददुं तीए रूवं तह जोव्वणमुदगं ॥१२२॥ भणिओ रन्ना मंती मइसागर !
 तह्य पव्वयंतेण । ताएण अहं भणिओ भगिणी ठाणम्मि दायव्वा ॥१२३॥ इहिं वरस्स उच्चिया जाया एसत्ति ता मंहं कहसु ।

१ धूया=दुहिता=पुत्री । २ बालवयस्यो बालमित्रम् । ३ अतिक्रान्तः । ४ वास्ते । ५ निउच्छंणे=निजोत्सङ्गे । ६ तदा प्रव्रजता=दीक्षां गृह्णता ।

को अणुरूवो पुरिसो इमीए सुकुलप्पसुओ य १ ॥१२४॥ महसागरेण भणियं देवो चिय एत्थ जाणए उचियं । तत्तो रत्ना भणियं
एवं मे पुरइ चित्तम्मि ॥१२५॥ कीरइ संयवरो इह हकारिजंतु सव्वरायाणो । जो चैव हियइड्डो तं चैव वरेइ जेणेसा ॥१२६॥
महसागरेण भणियं जं देवो आणवेइ तं किच्चं । नेवरि संयवरकरणं संपइ उचियं न काउं जे ॥१२७॥ सव्वेवि निवा जइया आयत्ता
होति एगनरवइणो । तदणुन्नाएण तया संयवरो होइ कायवो ॥१२८॥ एगस्स जओ वरणे सेसाणं सो निवारगो होइ । संपइ पुण
रायाणो नरिंद ! सव्वेवि अहमिंदा ॥१२९॥ ता ताणमेगवरणे सेसा सव्वेवि सत्तुणो होति । न य सक्का संगामे जिणिउं सव्वेवि
एगेण ॥१३०॥ ता अलमिमिणा नरवर ! विग्गहमूलेणणत्थवहुलेण । कमलावईसंयवरकरणेण एत्थ पत्थावे ॥१३१॥ तत्तो रणा
भणियं कस्सेसा तैरिहि भइ ! दायव्वा । को व इमीए इड्डो मणस्स इह कह णु नायवं ? ॥१३२॥ जस्स व तस्स व रत्तो दायव्वा
न य मए निययभगिणी । दिन्ना होइ सुदिन्ना जस्स, इमा तस्स दायव्वा ॥१३३॥ एवं च जाव जंपइ राया महसागरेण सह
तत्थ । ताव य दुवारपालो पणामपच्चुड्डिओ भणइ ॥१३४॥ अड्ढंगनिमित्तविऊ भूयभविस्सत्थपयडणपडिड्डो । सुमईनामो इहइ
समागओ देव ! नेमिच्ची ॥१३५॥ सो देवदंसणत्थं दुवारदेसम्मि चिड्डइ इयाणिं । इय सोउं नरवइणा भणियं तुरियं पवेसेहिं ॥
॥१३६॥ तयणंतरं च सुमई निम्मलसियवसणसोहियसरीरो । गोरोयणकयतिलओ समागओ राइणो पुरओ ॥१३७॥ आसीपयाण-
पुव्वं दाउं हुव्वक्खए नरिंदस्स । रत्ना कओवयारो उचियासणगम्मि उवविड्डो ॥१३८॥ रत्ना पच्चयहेउं अतीयवत्थुम्मि पुच्छिओ

१ धानन्तरेण्ययम् । २ पादपुरेण्ययमिदम् । ३ यदा । ४ अनर्थबहुलेन । ५ तर्हि । ६ पटिष्ठ=चतुरः । ७ आशीःप्रदानपूर्वम् ।

८ दुर्वाक्षितान् ।

एसो । पञ्चकलं पिव सधं साहेइ सो अवितहं जाव ॥१३९॥ ताहे पहसियवयणो राया नरवाहणो इमं भणति । भो सुमइ ! मज्झ
 भगिणी एसा कमलावई कण्णा ॥१४०॥ एईए को भत्ता होही मणवच्छुत्ति वज्जरसु । सुमई निरुविज्जं निमित्तमेवं समुल्लवइ ॥१४१॥
 नरवर ! चित्ते लिहियं एईए रूवयं पुलोएत्ता । मुच्छिजिस्सइ जो इह होही भत्ता इमीए सो ॥१४२॥ सयलोरोहपहाणा तस्स य
 होही इमा महादेवी । एत्थत्थे य नरेसर ! मा काहिसि अब्बाभावं ॥१४३॥ एत्थंतरम्मि सागरसेट्ठी संलवइ सुमइनेमिंत्ति । सिरि-
 कंताए भत्ता को होही मज्झ धूयाए १ ॥१४४॥ वज्जरइ तओ सुमई कसिणभुयंगेण ढंसियमेयं जो । उज्जीविस्सइ सो चिय भत्ता
 धूयाए ते होही ॥१४५॥ एवं च पुच्छिज्जं उचियं काज्जण तस्स उवयारं । पेट्टविओ नरवइणा जहागयं पडिगओ सुमई ॥१४६॥
 तत्तो य भणइ मंती सोहणमहुणा नरिंद ! संजायं । ता इण्हि तब्भणिण्ण कायवो उज्जमो होइ ॥१४७॥ भणियं रत्ता को इह साइसयं
 लिहइ चित्तकम्मंति । मइसागरेण भणियं सुपसिद्धो ताव इह नयरे ॥१४८॥ एक्को चिय कमलावइउज्झायसुमित्तसेणनामस्स ।
 तणओ उ चित्तसेणो अइकुसलो चित्तकम्मम्मि ॥१४९॥ शुग्गमम् ॥ रत्ता भणियं सिग्घं वाहरह तयंति तक्खणेण अहं । वाहरिओ
 संपत्तो भणिओ रत्ता सवहुमाणं ॥१५०॥ कमलावईए रूवं सिग्घं आलिहसु चित्तफलहीए । जं आणवेसि भणिउं, सोहणवन्नेहि तं
 लिहियं ॥१५१॥ देव्वालियं च रत्तो साइसयं पेक्खिज्जण सो तुट्ठो । भणिओ य अहं रत्ता एत्थत्थे तं सिं उचिउत्ति ॥१५२॥
 चित्तगरवेसधारी एयं घेत्तूण सव्वराईणं । दंसेसु जस्स मुच्छा जायइ एयं पुंलोएउं ॥१५३॥ सो मह साहेअवो सिग्घं आगम्म, जेण

१ अवितथम्=सत्यम् । २ अवरोधः=भन्तःपुरम् । ३ कसिणो=कृष्णः । ४ दृष्टम् । ५ प्रस्थापितः । ६ आज्ञापयसि । ७ दर्शित । ८ त्वम् ।
 ९ असि । १० दृष्ट्वा ।

तस्सेव । महया उचयारेण दिज्जइ कमलावई एसा ॥१५४॥ युग्मम् ॥ एवं रण्णा भणिओ तत्तो पणमिच्चु तस्स पयकमलं । कइवय-
परियणसहिओ कुसग्गनयराउ नीहरिओ ॥१५५॥ सुग्गीवकिच्चिबद्धणपधुहाणं नरवईण मे एसा । संदंसिया न पुणो जाया इह
अत्थसंसिद्धी ॥१५६॥ अज्ज पुणो इह नयरे समागओ देव ! तुम्ह पासम्मि । एवं न्हियच्छिऊणं मुच्छा जाया य तुम्हाणं ॥१५७॥
जायं मह सामिसमीहियं ति चित्तिचु तेण नरनाह ! । जाओ हरिसो मज्झ सुमरिय नेमित्तिं वयणं ॥१५८॥ एएण कारणेणं
मुच्छाए तुम्ह हरिसिओ अहयं । ता मा नरिंद ! अन्नभावेण वियप्पसु ममंति ॥१५९॥ इइ चित्तसेणवयणं सोऊणं विगयअन्नआ-
संको । वज्जरइ अमरकेज्ज विम्हईओ चित्तरूवेण ॥१६०॥ किं तीए कन्नाए एरिसयं अत्थि रूवसोहगं ? । ता भणई चित्तसेणो
निमेसमेत्तं इमं लिहियं ॥१६१॥ को सक्कइ कुसलोवि हु जैहट्टियं तीए रायकन्नाए । निज्जियतियसविलासिणीरूवं रूवं समालिहिउं ?
॥१६२॥ तन्वयणं सोऊणं हरिसियहियएण राइणा तस्स । अंगविलग्गमसेसं पसाइयं कडयवत्थाइ ॥१६३॥ तो भणइ चित्तसेणो
आएसं देह देव ! अम्हाणं । नरवाहणस्स रण्णो जहट्टियं जेण सौहेमो ॥१६४॥ रण्णणुन्नाओ सो कमेण पत्तो कुसग्गनयरम्मि ।
नरवाहणस्स रन्नो सिद्धो सब्बोवि बुत्ततो ॥१६५॥

अह तेणवि नियमणिणी पभूयधणपरियणेण परियरिया । पट्टविद्या हिट्टेणं संयवरा अमरकेउस्स ॥१६६॥ सिरिकंताइसहिजणं
आभासित्ता य सयलपरिवारं । कमलावईवि चलिया हरिसविसायाउरा हियए ॥१६७॥ इच्छियवरलाभेणं साणंदा तहय बंधुविरहेणं ।
किंचि ससोणा पत्ता कमेण सा हत्थिणपुरम्मि ॥१६८॥ महया विच्छेड्डेणं सोहणलगम्मि गुरुपमोएणं । कमलावई उ रन्ना परिणीया

१ निःसृतः । २ दृष्ट्वा । ३ स्मृत्वा । ४ विस्मितः । ५ यथास्थितम् । ६ कथयामः । ७ विच्छेदोऽविच्छेदो विस्तारः विच्छेदो समूहः विच्छेदोऽन्वयः ।

खचकुलविहिणा ॥१६९॥ पाणाणवि अब्भहिया पवरा अंतेउरस्स सयलस्स । इदस्सव इंदाणी जाया अह सा महादेवी ॥१७०॥
तीए सह विसयसोक्खं अणुहवमाणस्स राइणो तस्स । नीईए सयलभूमिं निययं परिवालंयंतस्स ॥१७१॥ वच्चंति वासराइं सुह-
समुदयमसमणुहवंतस्स । विबुहपहुस्सव तियसालयम्मि अदिट्ठदुक्खस्स ॥१७२॥

तम्मि य पुरे पसिद्धो पवरो पउराण आसि धणधम्मो । सेट्ठी निवस्स इट्ठो पत्तड्डो सव्वसत्थेसु ॥१७३॥ नीसेसअत्थिवित्थर-
पत्थियअब्भहियदिन्नवरदाणो । अञ्जयपेज्जयजणयज्जियाए लच्छीएडलंकरिओ ॥१७४॥ जिणसमयसत्थवित्थरवियक्खणो मोक्ख-
मग्गतल्लिच्छो । जिणसाहुपूयणरओ साहम्मियवच्छलो धैणियं ॥१७५॥ अवहसियतियसमुंदरिरूवाइसया पईवया दक्खा । भज्जा
मणोरसनामा तस्स य पाणप्पिया धैणियं ॥१७६॥ ताणं तिवग्गसारं विसयमुहं सम्ममणुहवंताणं । नियकुलमंडणभूओ जाओ अह
दारओ एको ॥१७७॥ वत्ते य बारसाहे अम्मापीईहिं नियकुलविहिणा । धणदेवोत्ति य सम्मं नामं निव्वत्तियं तस्स ॥१७८॥
अह पंचधाइकयविविहलालणो दारओ स वड्डुत्तो । पत्तो कुमारभावं माउपिऊणं कयाणंदो ॥१७९॥ अब्भहियअट्ठवरिसो सम्मं अब्भ-
सियसयलविज्जस्स । उज्झायस्सुवणीओ विनायकलाकलावस्स ॥१८०॥ थेवेणं वि कालेणं अहिगमियाओ समत्थविज्जाओ । संयले
कलाकलावे अह जाओ सोवि पत्तड्डो ॥१८१॥ तत्तो गहियकलावो समाणिओ नियघरम्मि धणदेवो । पिउणा से उज्झाओ स पूइओ
वत्थमाईहिं ॥१८२॥ कमसो पवड्डुमाणो धणदेवो जोव्वणं समणुपत्तो । निज्जियअंगगरूवो जाओ वरकामिणीदइओ ॥१८३॥ अह

१ अज्जओ=आर्यकः=पितामहः । २ पज्जओ=आर्यकः प्रपितामहः । ३ धणियं गाढं । ४ वृत्तं जातं । ५ अम्बापितृभ्याम् । ६ उपनीतः=समर्पितः ।
७ स्तोकेन । ८ समस्तविद्याः ।

सो समाजोव्यवणरूवाइसएहिं वरवयंसेहिं । परियरिओ ओहिंइइ ईसरलीलं विडंबंतो ॥१८४॥ अह अनया कयाइवि वयंसविसरेण परिगओ एसो । नयराओ नीहरिओ पत्तो य मणोरमुजाणे ॥१८५॥ दिड्डो य तत्थ एगो पुरिसो गुरुसोयपरिगओ तेण । बौवीतडो-वविड्डो अंसुजलोहलियगंडयलो ॥१८६॥ धणदेवो तं ददुं पुरिसं उप्पन्नगरुयकारुणो । आसन्ने गंतूणं महरिगए इमं भणति ॥१८७॥ को सि तुमं कत्तो वा किं वा ते सोयकारणं भइ ! ? । एवं च तेण भणिओ सो पुरिसो एवमुच्चवइ ॥१८८॥ कह तम्मि वज्जरिज्जइ दुक्खं गुरुदुक्खपीडियमणेहिं । न कुणइ जो पडियारं न य दुहियो अहव जो होइ ? ॥१८९॥ तहवि हु कहेमि सुंदर ! मा वयणं तुज्झ निष्फलं जौउ । सीहगुहानामेणं अइविसमा अत्थि पल्लित्ति ॥१९०॥ तीए य सुपइड्डो पल्लिवइ तस्स भारिया लच्छी । तीए पुत्तो जाओ जयसेणो जणमणाणंदो ॥१९१॥ तस्स य बालगगाहो अहयं नामेण देवसम्मोत्ति । कीलामि य जयसेणं तत्थ अहं विविहकीलाहिं ॥१९२॥ अह अनया य वाहिं विणिग्गओ गेण्हिऊण जयसेणं । पुरिसेहिं दोहि दिड्डो तत्थ अहं जोगिरूवेहिं ॥१९३॥ संभासिऊण पुविं दिनो मह तेहिं पवरतंबोलो । तम्मि समाणियमित्ते मइसंमोहो महं जाओ ॥१९४॥ तत्तो कुमरसमेओ तेसिमणुमग्गमेव लग्गो हं । जाणामि नेव किंचिवि विमोहिओ तेहिं पावेहिं ॥१९५॥ तेहि समेतो अहयं वयामि जा किंचियपि भूभागं । ताव य तिसिएण मए एगम्मि उववणनिगुंजे ॥१९६॥ बहुविहतरुफलकुसं पीयं नीरं तु तप्पभावेण । जाओ सत्थ-सरीरो विंचितियं ताहि मे एयं ॥१९७॥ रयणीइ गहिय कुमरं नासिस्समिमाणं पावपुरिसाणं । इय चिंतिय चलिओ हं अलबिबओ

१ स्वेच्छया परिभ्रमति । २ वयस्यविसरेण=मित्रसमूहेन । ३ वापीतटोपविष्टः । ४ प्रतिकारम्=उपायम् । ५ यादु । ६ बालपालकः । ७ क्रीडयामि खेलयामि । ८ बहिः । ९ तृषितेन । १० पद्मभ्याः स्थानेऽत्र घटी ।

चेव सह तेहिं ॥१९८॥ पत्ताए रयणीए निसुया अनोनमुखवेमाणा । एएण बालएणं सिद्धिस्सह जक्खिणी अमहं ॥१९९॥ तुंगी-
 धपव्वयस्मी पत्ता हूणिऊण बालयं एयं । सिद्धाए जक्खिणीए पाविस्सामो निहिं तं तु ॥२००॥ इय तेसिं सोऊणं भणियं, भयवे-
 विरो दढं जाओ । सुत्तेसु तेसु घेत्तुं जयसेणं ताहि नट्ठो हं ॥२०१॥ कहकहवि हु नासंतो गवेसमाणेहिं तेहिं हं पत्तो । बंधित्तु तओ
 वसभे समारुहेत्ता इहाणीओ ॥२०२॥ अज्ज पुणो इह नयरे संपत्तो सत्तमाउ दिवसाउ । तंन्हाछुहाभिभूओ मुक्को हं एत्थ उज्जाणे
 ॥२०३॥ ता भइ ! इमं गुरुसोयकारणं साहियं मए तुम्ह । जइ अत्थि कावि सत्ती ता रक्खह बालयं तं तु ॥२०४॥ भणियं धण-
 देवेणं संपइ चिट्ठति कत्थ ते पुरिसा ! सो भणइ गहियकुमरो एगो नगोहेहट्ठिम्मि ॥२०५॥ बीओ पुरे पविट्ठो सुरइक्केण संपयं
 चेव । इय भणिए धणदेवो जोगियपासे गओ तुरियं ॥२०६॥ भणिओ य तेण एसो एयं मह देसु बालयं भइ ! । अहयं सुवन्न-
 लक्खं तुह देमि, न एत्थ संदेहो ॥२०७॥ तो जोगिएण भणियं जाव न सो एइ दुइयओ जोगी । ताव मह देसु लक्खं जेण इमं
 देमि तुह बालं ॥२०८॥ तत्तो धणदेवेणं समप्पियं अंगुलीयं तस्स । दीणारलक्खमुल्लं मुक्को य इमेण जयसेणो ॥२०९॥ वेत्तूण
 अंगुलीयं सिग्घयरं जोगिओ तओ नट्ठो । वेत्तूण य जयसेणं धणदेवो देवसम्मस्स ॥२१०॥ पासम्मि समच्छीणो भणिओ एसो य
 गिन्ह कुमरत्ति । तत्तो य देवसम्मो पहसियवयणो इमं भणइ ॥२११॥ तं सामी तं बंधू तं चिय मह जीयदायगो सुयणु ! ।
 किं किं न कयं तुमए जीयं कुमरस्स दिन्तेण ? ॥२१२॥ मह सामियस्स दिन्नं, जीयं जं पाणवल्लहो पुत्तो । पाविट्ठदुट्ठजोगियकयं-

१ श्रुतौ । २ एतन्नाम्नि पर्वते । ३ हुत्वा । ४ वेपनशीलः कम्प्रः । ५ तृष्णा=पिपासा, छुहा=छुट्ता ताभ्यामभिभूतः पीडितः । ६ त्वम् । ७ न्यग्रोधस्याधः ।

८ द्वितीयः । ९ द्वितीयः ।

तवयणाड नीहरिओ ॥२१३॥ तत्तो धणदेवेणं नीओ गेहम्मि भोइओ सम्मं । सत्थस्स मेलिज्जणं पट्टविओ निययठाणम्मि ॥२१४॥
एसो पुण वुत्तंतो वित्थरिओ तत्थ पुरवरे सहसा । अइचाई धणदेवो देइ धणं लक्खगन्नेहिं ॥२१५॥ ता जत्थ जत्थ दीसइ धण-
देवो नियवर्यसपरियरिओ । अन्नोन्नं पुरलोओ तत्थ इमं विविहमुल्लवइ ॥२१६॥ एसो सो धणदेवो चाई भोगी य तह कलक्कुसलो ।
अत्थिजणपत्थिओ जो वरिसइ लक्खेहिं धन्नोत्ति ॥२१७॥ अन्ने पुण मच्छरिणो भणति नियचायगव्विया तत्थ । किं सैलहिज्जइ
एसो नियपिउलच्छीए खयकालो ? ॥२१८॥ तं दाणमिह पसस्सं तं चेवं य पोरुसस्स वुड्डिकरं । जं नियपरक्कमेणं विट्ठविय विल-
सिज्जइ जहिच्छं ॥२१९॥ जं पुण अज्जयपज्जयजणयज्जियअत्थमज्झओ दाणं । परमत्थओ कलंकं तयं तु पुरिसाभिसाणीणं ॥२२०॥
भणियं च वप्पेविट्ठवियं दव्वेणं को न विट्ठिरं कुणइ । सैहविट्ठवणविलासणयं जणयइ विरलं सुयं नारी ॥२२१॥ एयं जणप्पवायं
निसुणित्ता चित्तई उ धणदेवो । सच्चं भणति एए न हु जुत्तं मज्झ एरिसयं ॥२२२॥ ता परदेसं गंतुं विट्ठवित्ता भूरिभूइपव्वभारं ।
विलसामि जहिच्छाए दीणाडणाहाण अविसंको ॥२२३॥ इय चित्तिय धणदेवो माउपिज्जणं सर्गासमागम्म । विणयपणउत्तमंगो
कयंजली भणिउमाट्ठो ॥२२४॥ तुब्भेहिं अणुनाओ गंतूणं ताय ! अन्नदेसम्मि । विट्ठवामि भूरिदव्वं इय इच्छा संपयं मज्झ ॥२२५॥
ता अणुजाणउ ताओ पुंजंतु मणोरहा इमे मज्झ । गच्छामि अन्नदेसं वणिज्जबुद्धीए सयमेव ॥२२६॥ भणियं जणणीए तओ गम-
णवयणंपि दुस्सहं पुत्त ! । अच्छउ ता दूरे चिय पुण गमणं अन्नदेसम्मि ॥२२७॥ अन्नं च अत्थि लच्छी तुह जणएणावि

१ अत्तिट्ठ्यागी=दातुप्रवरः । २ लक्षगण्यैः लक्षसंख्याभिः । ३ श्लाघ्यते । ४ विट्ठविय=अर्जित्वा । ५ वप्पो पिता तेनार्जितद्रव्येण । ६ विट्ठिरं=आभोगम् ।

७ सदन्स्वयं । ८ सकाशं=समीपमागम्य । ९ आरब्धः । १० अलुजानातु=आज्ञापयतु । ११ पूर्यन्ताम् ।

अजिया पुत्त ! । जीए विलसंतोवि हु अंतं काउं न सत्तो सि ॥२२८॥

अविय । जणएण य तुह पुत्तय ! अत्थुप्पत्तीए कारणं जं जं । तं सबं कारवियं किं कजं तुह वणिज्जेण ? ॥२२९॥ भणियं ध-
णदेवेणं जावज्जवि अम्मि ! बालओ पुत्तो ! ताव नियजणणिसिहिणे करिसंतो लहइ सोहंपि ॥२३०॥ बोलीणबालभावो छिप्पइ पावेण
तं करेमाणो । तह पिउलच्छी जणणिव्व होइ सुसमत्थपुत्ताणं ॥२३१॥ सुसमत्थो वि हु जो जणयअज्जियं संपयं निसेवेइ । सो अ-
म्मि ! ताव लोए मँमंव उवहासयं लहइ ॥२३२॥ इय भणिउं धणदेवो अंसुजल्लुप्फुण्णलोयणो सहसा । मुँकलह इह भणंतो पडिओ
जणणीए चलणेसु ॥२३३॥ तो धणधम्मो सेट्ठी नाउं अवसाण(य)कारणं तस्स । वज्जरइ पुत्त ! को तुज्झ वंछिए कुणइ विग्वंति ?
॥२३४॥ जणएणं से जणणी पुत्तविओगं अणिच्छमाणीवि । कहकहवि हु संठविया विन्नायसुयावमाणेण ॥२३५॥ एवं सो धणदेवो
मायाविचेहिं अबभणुवाओ । परदेसगमणजोगं गहिऊणं चँउव्विहं भण्डं ॥२३६॥ अट्ठाहियमहिमाओ कारावेत्ता जिणिंदभवणेसु ।
संपूइय साहुजणं समाणिय माणणिज्जजणं ॥२३७॥ सयलम्मि तम्मि नयरे कारिय आधोसणं जणे मिलिए । नेमिच्चियआइट्टे सुह-
दिवसे विहियमंगल्ले ॥२३८॥ गहिऊण पवरसउणं अंगीकाउं कुसगवरनयरं । हियंबंधुवणियसहिओ नीहरिओ निययनयराओ ॥
॥२३९॥ चतुर्भिः कलापकम् ॥ एवं सो धणदेवो संवाहियसहर्पयट्टुजणनियरो । लहुलहुपयाणएहिं वच्चइ सह गरुयसत्थेण ॥२४०॥
तत्तोऽणुवासरं सो सत्थो वँसिमं अइक्केऊण । अह कमसो संपत्तो एकं अइभीसणं अडविं ॥२४१॥ जत्थ अदीसंताणवि घणपत्तल-

१ शक्तः । २ अम्ब । ३ स्पृश्यते । ४ ममेवोपहास्यताम् । ५ उपपुण्णं=आपूर्णम् । ६ मुक्कल=उच्चितं, स्वैर वा मा कुरुत । ७ मातापितृभ्याम् । ८ चतु-
र्विधम्, गणिमधरिममेयपारिच्छेद्यमेदात् । ९ पयट्ठो=प्रवृत्तः । १० वसिमं=वसतिम् ।

पउरपायवत्तणओ । कूइयसरसंसवणा गम्मइ विहगाण अत्थित्तं ॥२४२॥ अन्नं च जीए लोया नीइपहाणस्स पुहइपालस्स । नयरीए इव न कुणंति कहवि उम्मगगसंचरणं ॥२४३॥ वियडाडवीए तीए मज्झमज्जेण वयइ सो सत्थो । नियकोलाहलपडिरवपडिपूरियज्जेन्नतरुविवरो ॥२४४॥ तुंगतरुनियरसाहणसाहसंछन्नअंबरत्तणओ । सवंपि वहइ दियह अलगगरविकिरणसंतावो ॥२४५॥ कैविकयगुरुतरवोक्कारसवणसंहसुत्तसंतवहुवसहो । उत्तसियवसहवौलणनिमित्तपमुक्कहकारो ॥२४६॥ हकारसइपडिरवसंसवणुत्तासियाण संयराहं । आयन्नंतो दिसि दिसि दिसि घूयाणं भूरिहुंकारे ॥२४७॥ वसहंकठपलंबिरघटिया-रणियपूरियभूरितरंवरो । विससुखुखयरेणुनिरंतरो, वयइ तत्थ स वाणियसत्थओ ॥२४८॥ साहुधणेसरविरइयसुवोहगाहासमूहरम्माए । रंगगिदोसविसहरपसमणजलमंतभूयाए ॥२४९॥ एसो एत्थ संमण्णइ अडविपवेसस्स वन्नणो नाम । सुरसुन्दरिनामाए कहाए पढमो परिच्छेओ ॥२५०॥

॥ पढमो परिच्छेओ समत्तो ॥

बीओ परिच्छेओ ।

अह अन्नवासरम्मी कमेण वहुवोलियाए अडवीए । गहिय जलासयमेगं अह सो आवासिओ सत्थो ॥१॥ अह तम्मि सत्थलोए उल्लेहियसयलवसहनियरम्मि । जलंधणाइअड्डा इओ तओ पेरियडंतम्मि ॥२॥ पमुक्केसु दिसि दिसि चरणत्थं सव्ववसहमहिसेसु ।

१ यस्याम् । २ जुन्नं=जीर्णम् । ३ कपि- । ४ सहस्रोत्तसत् । ५ वारण- । ६ सयराहं=शीघ्रम् । ७ आकर्णयन् । ८ वृषखरोत्खातरेणुभिर्निरन्तरो=व्यासः । ९ रागग्री=रागाग्निः । १० समाप्यते । ११ बहुतिक्रान्तायाम् । १२ उल्लेहियं=भारान्क्रान्तम् । १३ पर्यटति ।

पारद्वेसु य तकालमुचियकिच्चेसु लोएण ॥३॥ नाऊण पणिहिवसओ भोयणकज्जम्मि आउलं सत्थं । सत्थम्मि तम्मि पडिया झडित्ति भिच्छाण धाडित्ति ॥४॥ चतुर्भिः कलापकम् ॥ अवि य ।

नवमुग्गवन्नअङ्गणढैकियआजाणुभीसणसरीरा । मसिरासी इव काला कुवियकयंतोव्व दुप्पिच्छा ॥५॥ खरबीभच्छसरीरा पला-
सपत्तेहिं विहियसेहरया । गुंजाफलरत्तच्छा उब्भंखरकेसपढंभारा ॥६॥ सनद्धवद्धकवया पट्टिपएसोडवणद्धतोणीरा । कन्नायड्डियधनु-
हपट्टदीसंतभल्लोडा ॥७॥ केवि असिवग्गहत्था केवि हु करगहियलंउडया अवरे । गुंफणफेरणसुंकारएहिं जीयं व अवणेतता ॥८॥ थिड्डा
निदुरुरहियया दिसो दिसिं 'मारि मारि' भणमाणा । अन्नाया एव कुओवि ज्झत्ति भिच्छा समावडिया ॥९॥ पञ्चभिः कुलकम् ॥
पडिएसु तओ तेसुं सत्थो सन्वो वि आउलीभूओ । भिल्लाण 'पँउरभावा वक्खेवा सत्थपुरिसाण ॥१०॥ अह तम्मि सरणरहिए
ल्लहसिज्जंते समत्थसत्थम्मि । दप्पपरिपूरियंगा हक्किय जंपति केवि नरा ॥११॥ रे ! रे ! पिसायरूवा ! कत्थिण्हि जँह दिट्ठिपहप-
डिया । पयडह सव्वं जइ अत्थि तुम्हमिह पोरिसं किंपि ॥१२॥ केवि पुण भीरुहियया वरैया दसणउडगहियअंगुलिणो । हा !
हा ! रक्खह रक्खह एवं कळुणाइं जंपति ॥१३॥ केवि हु लुंठिजंता इओ तओ तह पँहम्ममाणा य । 'कीवा पलायण्डा तत्थ गवे-
संति छिद्दाणि ॥१४॥ केवि कहकहवि पावियछिद्दा गाढं च खसफसेमाणा । सँणियं सणियं ओसक्किऊण लीयंति मँहणेसु

१ प्रणिधयश्चरपूरुषाः, तद्वशात् । २ घाटी । ३ ढक्कियं=आच्छादितं । ४ दुष्प्रेक्षाः । ५ रक्ताक्षाः । ६ उब्भं=ऊर्ध्वम् । ७ पब्भारो=प्राग्भारः=समूहः । ८ कर्णाच्छिद्य- । ९ लगुडक-न्यष्टिः । १० चर्मादिमयं प्रहरण, 'गोफण' इति भाषायां तस्य 'फेरणं' भ्रमणं तेन जाता ये 'सुंकारया' शब्दास्तैः । ११ अज्ञाता- । १२ प्रचुरभावात् । १३ हस्यमाने १४ यास्यत । १५ वराकाः । १६ प्रहन्त्यमानाः । १७ क्लीबाः । १८ शनैः शनैः । १९ वनेषु ।

॥१५॥ केवि हु वेविरदेहा सिढिलीकयकच्छबंधणा धणियं । पमुकपुरिसयारा अंगीकयदीणजणचेड्डा ॥१६॥ परिचत्तसयल-
लजा कहकहमवि मोक्खणं विमगंता । तेसिं चिय पावाणं, कुणंति बहुचाडुकम्माणि ॥१७॥ केवि हु मयमिव भूपडिसंठियं
अपपयं पैयंसंति । केवि हु छुहंति गंठिं महीए पक्खाणि जोएत्ता ॥१८॥ जेवि हु इओ तओ इंधणाइअट्टा गयासि सत्थाओ ।
तेवि हु कलयलसदं सोउं वंचंति दूरयरं ॥१९॥ रे ! लेहं हणह बंधह मारह वयणाइं भरह धूलीए । सुम्मंति तत्थ सत्थे दिसि दिसि
एवंविहा सदा ॥२०॥ एयावसरम्मि तओ पासित्तु इओ तओ विलुम्पंतं । भिछिहिं सत्थलोयं कइवयनियपुरिसपरियरिओ ॥२१॥
उप्पाएंतो तेसिं आगिईए चैव चित्तसंखोहं । वसुनंदयखगकरो धणदेवो एवमुल्लवइ ॥२२॥ रे ! रे ! पावा ! जइ अत्थि तुम्ह इह
कावि दप्पकंई । ता हवह मज्झ पुरओ सहसा तं जेण अवणेमि ॥२३॥ मा भणह जं न भणियं एस कंसवट्ठओ सुपुरिसाण । न
हि नियजुवइसलहिया पुरिसा पुरिसत्तणमुवेति ॥२४॥ हा ! धी ! धी ! एयस्स उ रे ! दुट्ठा ! तुम्ह पुरिसगारस्स । नासंतलोयपट्ठी-
धावणउवल्लप्पसरस्स ॥२५॥ एवं च निसामित्ता दोच्चं तच्चं समुल्लवंतस्स । धणदेवस्सुल्लावे सुहडाणवि भूरिभयजणगे ॥२६॥ रे !
रे ! लेह इमस्सवि ^{१४}फेडेमो ^{१५}धीरयं किराडस्स । एवं समुल्लवंता वलिया ते झत्ति तयभिमुहं ॥२७॥ पत्ता य आहसंता धणदेवस्स-
तियं समंता ते । तिव्वासिक्कौततोमरभल्लीहि य पहरिउं लग्गा ॥२८॥ धणदेवोवि असंको तहा पैयट्ठेसु तेसु भिछेसु । ताणसुरमोडि-

१ मृतम्=मृतकम् । २ आत्मानम् । ३ प्रदर्शयन्ति । ४ लत=लुहति । ५ श्रूयन्ते । ६ आकृत्या । ७ वसुनन्दक एतदाख्यो यः खड्गः स करे यस्य सः ।
८ कण्हतिः पामा । ९ अपनयामि । १० कपपट्टकः । ११ सलहिया=ल्लाघिताः । १२ द्विः । १३ त्रिः । १४ प्रशयामः । १५ धीरताम् । १६ ईषद्धसन्तः ।
१७ प्रयुत्तेषु । १८ तेषां पुरः स्वं वक्ष ओडुयित्वा संस्थाप्य, संमुखीभूयेत्यर्थः ।

ऊणं कुणइ नियपोरिसं पयडं ॥२९॥ जह जह ते भिछनरा देंति पहारे दढं दयाहीणा । धणदेवो उण तह तह अब्भसियकलो पवं-
 चेइ ॥३०॥ अविय फरएण केवि हु इओ तओ केवि कायकरणेणं । केवि हु दूराउच्चिय एंते खग्गाभिघाएण ॥३१॥ कहकहवि हु
 भिछेहिं गहिओ फरएहिं उट्टहेज्जण । भणियं च तेहिं रे ! रे ! एसो सत्थाहिवो वणिओ ॥३२॥ ता बंधिऊण एयं अब्बखयदेहं तु
 पछिनाहस्स । अप्पेमो जेणेसो देइ वणिओ धणं बहुयं ॥३३॥ तत्तो य तेहिं गंतुं पछीवइणो समप्पिओ एसो । एत्थंतरम्मि दिट्ठो
 धणदेवो देवसम्मेण ॥३४॥ तत्तो य तेण भणिओ सदुक्खमेवं तु पछिनाहस्स । हा ! हा ! सामिय ! एसो महाणुभावो स धणदेवो
 ॥३५॥ जेण तया तुह तणओ जोगियगहिओवि मोइओ आसि । दाउं सुवन्नलक्खं निक्कारणवच्छलेणं तु ॥३६॥ जयसेणकुमरजीवि-
 यदाया धणधम्मसेट्ठिपुत्तो सो । परमुवयारी सामिय ! कहणु अहन्नेहिं विहिउत्ति ? ॥३७॥ इय देवसम्मभणियं सोउं सभंतलोयणो
 सहसा । अह भणइ सुप्पइट्ठो मुंचह मुंचह महाभागं ॥३८॥ पासट्ठियपुरिसेहिं तक्खणमुच्छोडिया य से बंधा । पछीवइणा ताहे अव-
 गूढो सायरं एसो ॥३९॥ तत्तो विहियपणामो तक्कालमुचियम्मि आसणे दिन्ने । पासट्ठियपुरिसेहिं, उवविट्ठो तत्थ धणदेवो ॥४०॥
 तत्तो य दीहदीहं नीससिय विसायगंभिणं एवं । लज्जावणमियवणो पछिवई भणिउमाट्ठो ॥४१॥ परमुवगारिचि तुमं उवेच्च किल
 होसि अम्ह दट्ठवो । नवरं गिहागयस्सवि सागयमेवंविहं विहियं ! ॥४२॥ जायइ अवगारफलो विहिओ पावाणं अहव उवयारो ।
 सप्पस्स जहा दिन्नं दुट्ठपि विसत्तणमुवेइ ॥४३॥ पावो अहं कयग्घो सुयजीवियदायगस्स जेणज्जे । गिहमागयस्स एयं अहम्मकम्मं

१ फलकेन । २ सार्थाधिपः । ३ अक्षतदेहम् । ४ अपयामः । ५ अधन्यै 'अस्माभिः' इति शेषः । ६ संप्रान्तलोचनः संप्रमयुक्तनयनः । ७ गर्भितम् ।
 ८ कृतज्ञः । ९ येनाद्य । १० धर्मादनयेत धर्म्यं तद्विरुद्धमधर्म्यं तच्च तत् कर्म चेत्यर्थः ।

समायरियं ॥४४॥ भणियं धणदेवेणं कीस इमं वहह गुरुविसायंति । अन्नाणं अवरज्झइ, को दोसो एत्थ तुम्हाणं ? ॥४५॥ ददुं
अणन्नसरिसं भिल्लवई तस्स वयणविन्नाणं । रूवं तह सुयणत्तं पुणेवि अइरंजिओ भणइ ॥४६॥ पेच्छह एगम्मि नरे केत्तियगुण-
समुदओ समं वसइ ? । वहुरयणा हु वसुमई सच्चो लोयप्पवाओड्यं ॥४७॥ धी ! धी ! मह पुरिसत्तं धी ! धी ! मह एरिसाए
विच्चीए । नियकुलकलंकभूयस्स मज्झ धी ! पुरिसजम्मेण ॥४८॥ धी ! मज्झ जीविण कुकम्मनिरयस्स धम्मरहियस्स । एयारिस-
पुरिसाणं लुटणकम्मम्मि निरयस्स ॥४९॥ एत्तियमेत्तेणं चिय धन्नोऽहं जं महाणुभावस्स । अमखयदेहस्स इमस्स दंसणं झत्ति संजायं
॥५०॥ जइ पुण होज्ज विवत्ती समयं भिल्लेहिं जुज्झमाणस्स । ता कह मज्झ अउन्नस्स होज्ज पावस्स नित्थारो ? ॥५१॥ एमाइ
वहुविगप्पं अप्पाणं निदिऊण तो भणइ । भो ! भो ! भिल्ला ! सत्थे जं गहियं एत्थ तुम्हेहिं ॥५२॥ तं सवंपि समप्पह इमस्स धण-
देवनामवणियस्स । तेहिं तैणमज्जायं समप्पियं तस्स तं सव्वं ॥५३॥ युग्मम् ॥ तत्तो सबालवुड्डु मिलिए लोगम्मि भयविमुक्कम्मि ।
वज्जरइ सुप्पइड्डो धणदेवं नेहगब्भमिणं ॥५४॥ एत्तो गाउयमेत्ते सीहगुहा नाम अत्थि मे पल्ली । तीए लहुंमागच्छह अज्ज मह
पाहुणा होह ॥५५॥ भणियं धणदेवेणं एवं होउत्ति ताहे सो सत्थो । धणदेवमर्गलग्गो सीहगुहं झत्ति संपत्तो ॥५६॥ आवासियस्स
तत्तो वेसिमासन्नम्मि सत्थलोयस्स । पल्लीवइणा नीओ धणदेवो निययेहेहम्मि ॥५७॥ अब्भंगिऊण विहिणा सुगंधतेल्लेहिं पवर-
जुवईहिं । अद्धाणपरिस्समनासगेण वरवारिणा न्हंविओ ॥५८॥ धणसारसारिसिरिखंडचच्चिओ ताहे पल्लिनाहेण । सहिओ पवराहारं

१ अपराधयति । २ सुजनत्वम् । ३ वृत्तिः=आजीविक । ४ विपत्तिः=विनाशः । ५ निस्तारो मुक्तिः पापात् । ६ तुणमय्यदिं यथा स्यात्तथा तुणपर्यन्तमित्यर्थः ।

७ लघु=शीघ्रम् । ८ मग्गो=पश्चात् । ९ वासस्थानसमीपे । १० कपितः ।

भोत्तूण समुद्धिओ कमसो ॥५९॥ कप्पूरप्पूरसहिण्णं तंवेले आयेरेण से दिन्ने । वज्जरई धणदेवो सुहासणत्थो इमं वयणं ॥६०॥ एसा हु ताव पल्ली आवासो निग्घिणस्स लोयस्स । तुब्भेवि तस्स पहुणो अणन्नसोअन्नदयकलिया ॥६१॥ एसो न सम्मजोगो अहिवइभि-
च्चाण मह ठियं चित्ते । जं सोयसच्चदक्खिन्नवज्जियाणं इमं ठाणं ॥६२॥ भिल्लाणं नाहावि हु जं एरिसुणगणेण संजुत्ता । एयं मण-
म्मि भावइ महंतमच्छेरयं मज्झ ॥६३॥ असरिससोजन्नयुया तुम्हे एयाए वसह पल्लीए । उत्तमनरावि होउं सार्हह मह केण
कज्जेण ? ॥६४॥ तो भणइ सुपइड्डो किं कहिएणं इमेण धणदेव ! वंचणमवमाणं चिय महजुत्तो नो पगासेज्जा ॥६५॥ तहवि हु
भणामि मा होउ तुज्झ अबत्थणा इमा विहला । एगगमणो होउं साहिजंत निसमेहि ॥६६॥ निच्चं पमुइयनरनारिपुक्कगामावलीए
रमणीओ । बहुदिवसवन्नाणिज्जो अंगो नामेण देसोउत्थि ॥६७॥ तम्मि य पुरं पुराणं पवरं सुरनयरसरिसरिद्धिल्लं । भयडम्मरकरविमुक्कं
सिद्धत्थपुरंति विक्खायं ॥६८॥ तम्मि य मयंधरिउंरैरडिंकरडिनिब्भेयणम्मि पचड्डो । कंभुन्नयसुग्गीवो सुग्गीवो नाम नरनाहो ॥६९॥
सयलोरोहपहाणा सुंदरसरदिंदुबिंबसमवयणा । बुद्धीए अणन्नसमा कमला नामेण से देवी ॥७०॥ तीए सह विसयसोक्खं अणुहव-
माणस्स तह य रज्जधुरं । पुव्वभवपुन्नपायवसमप्पियं पालयंतस्स ॥७१॥ वंचंतेसु दिणेषु तीए देवीए अह अहं पुत्तो । जाओ कयं
च नामं विहिणा मह सुप्पइड्डोत्ति ॥७२॥ लालिजंतो पंचहिं धार्दिहं कमेण वड्डुमाणोउहं । संजाओ पंचवरिसो माउपिऊणं कयाणंदो

१ निर्घृणः=निष्कृपः । २ अनन्यत्=अद्वितीयम् । ३ सौजन्यं दया च ताभ्यां कलिताः सहिताः । ४ अधिपतिः=स्वामी । ५ शौचसत्यदाक्षिण्यवर्जितानाम् ।
६ प्रतिभाति । ७ अच्छेरयं=आश्चर्यम् । ८ कथयत । ९ कथ्यमानम् । १० रिद्धिल्लं ऋद्धिमत् । ११ डमर=परचक्रादिभयम्, भीत्या पलायनं च । १२ करटी=
करी । १३ करटः=करिगण्डः । १४ कम्बुः शङ्खः । १५ पायवो=पादपो=वृक्षः ।

॥७३॥ एतथंतरम्मि गिम्हे संतावियमहियले वइक्कते । निव्ववियमहीवीढो रंसंतसाळूरसंधाओ ॥७४॥ पवहंतवहलवाहिणिखलहलसं-
सद्वहिरियदिगंतो । गजंतगहिरजलहरदंसणनचंतसिहिनिवहो ॥७५॥ पफुल्लफुल्लसोहियनीवोहविरायमाणवणनियरो । सुच-
कुंदकुडयसंदियरगविभणवाइयसमीरो ॥७६॥ पुलिणपइड्डियवालकयवौलुयदेउलेहिं रमणीओ । कैरिसयजणपारंभियहलउत्तय-
चच्चियवइल्लो ॥७७॥ हरिसवसहसिरपामरं दिसि दिसि चब्भत्तभूरिकेयारो । पत्तो वासंरत्तो कइमदुल्लंघमगिल्लो ॥७८॥ पञ्चभिः
कुलकम् । एयारिसम्मि नवपाउसम्मि पत्तम्मि अब्बदिवसम्मि । नरनाहो सुग्गीवो विहिणा कयभोयणो संतो ॥७९॥ चंदणचच्चियदेहो
परिहियमिउसण्हनिम्मलदुगूलो । तंबोलवगहत्थो समागतो देविभवणम्मि ॥८०॥ युग्मम् । संत्तले पासाए आरूढो उवरिमाए भूमीए ।
देवीए कयविणओ महरिहसेजाए आसीणो ॥८१॥ खणमेगमच्छिऊणं परिहासकहाहिं पिययमाए सह । सियवसणच्छाइयाए कोमल-
तूलीए पासुत्तो ॥८२॥ तत्तो य सजलजलहरगज्जियसहेण नहुनिहो सो । उड्डिचुं संनिविट्ठो निज्जूहगसंठियमहुरे ॥८३॥ अद्वासणो
निविट्ठा कमलदेवीवि ताहे नरपहुणो । वज्जरइ तओ राया हरिसवसुल्लसियरोमंचो ॥८४॥ मह संगमगरुयससुल्लसंतमणहरयओहरा
श्चत्ति । पेच्छ पिए ! संजाया तुज्झ सरिच्छा कुबेरदिसा ॥८५॥ तरलत्तं नयणाणं कुडिलत्तं सुतणु ! तुज्झ केसाणं । अणुकरइ पेच्छ
विज्जू घणमज्झे^१ चिगिचिगायन्ती ॥८६॥ अन्नं च पिय ! पेच्छसु परिब्भमंतेहिं इंदगोवेहिं । नज्जइ पाँउसलच्छी पैँचुबिया महि-

१ निर्वापित प्रशमितं महीपीठं येन वर्षात्रेणेत्युत्तरस्यां पञ्चमगाथाया संबन्धः । २ रसन् शब्दायमानः सालूराणा दूर्याणां संघातो यत्रेति । ३ नीवो=तृक्ष-
विशेषः । ४ स्यान्दितं क्षरितम् । ५ वाळुक्कदेवकुलैः । ६ करिसओ=कर्षकः । ७ हलउत्तयं=हल्योत्रकम् । ८ छुत्तप्रथमान्तं पदम् । ९ वर्षात्रः=वर्षासमयः । १०
परिहितमदुल्लक्षणनिर्मलदुकूलः । ११ सप्ततले=सप्तभूमिके । १२ प्रकाशयन्ती । १३ ज्ञायते । १४ पाउसो=प्रादृद् । १५ प्रचूर्णिता ।

यत्ने पडिया ॥८७॥ पाउसनरिंदनवसंगमम्मि जायम्मि भूमिमहिलाए । हरियंकरच्छलेण पेच्छसु रोमंचओ जाओ ॥८८॥ निदुदुर-
 करपसरेण इमेण संताविआ इमा पुहई । इय रोसेणव रुद्धो घणेहिं स्सरस्स करपसरो ॥८९॥ मह आगमेवि पियविरहियाण महिल्लाण
 किं न फुट्टाई । हिययाई सामरिसं विज्जुओएण जोएइ ॥९०॥ नाउं मह आगमणं तहवि हु किं चच्छिया पिया मोत्तुं । गजंतो रोसे-
 णव पहियाणं दलइ हिययाई ॥९१॥ धवलबलायादाढो विज्जुलाचवलदीहूजीहालो । कसणशरीरो धावइ पहियाणं पाउसपिसाओ
 ॥९२॥ पेच्छ सुरचावनिग्गयधाराबाणेहिं विरहिहिययाई । विंधंतो उवहसइव पंचसरं पंचसरसहिं ॥९३॥ एत्थन्तरम्मि देवी नर-
 नाहं भणइ हरिसिया संती । सेसउज्जणं नरवर ! अब्भहिओ पाउसो एसो ॥९४॥ मोत्तूण विरहिणिज्जणं सुहओ जं एस कासुयज्जण-
 स्स । पामरवच्छतणोसहिपमुहाणं तहय जीवाणं ॥९५॥ अह भणइ पुहइनाहो ईसिं हसेज्जण, देवि ! तं सच्चं । आहीणं संजायं जं सु-
 म्मइ एत्थ लोगम्मि ॥९६॥ धाया पुरिसा पेच्छति आरया धाययं दिसावलयं । तह देवि ! तुमं सुहिया सव्वं सुहियंति मनेसि
 ॥९७॥ सव्वेवि देवि ! उउणो संउन्नलोयस्स होति सुहहेज्ज । पुन्नविहूणाण पुणो पाउससमओवि दुहहेज्ज ॥९८॥ ओ ! पेच्छ पेच्छ
 सुंदरि ! अद्धसमारम्मि जंरकुडीरम्मि । ओधंसरसयविराइयडिंसममूहे रुयंतम्मि ॥९९॥ निययघरिणीए बाढं चोइज्जंतो पुणो पुणो
 वंरओ । आवरणरहियदेहो हम्मंतो वारिधाराहिं ॥१००॥

१ आबुद्ध । २ विबुद्धोत्तेन, योतयति । ३ जीहालो=जिह्वावान् । ४ सुखदः । ५ वत्सा=गोऽर्भकाः, वृणानि, ओषधयश्च तत्प्रमुखाणाम् । ६ आहीणं=किं
 वदन्ती । ७ 'धै वृत्तौ' धातास्त्वृताः । ८ आदरात् । ९ सपुण्यलोकस्य । १० अर्धसमारचिते । ११ जरत्कुटीरे=जीर्णक्षुद्रगृहे । १२ 'ओघसराणां' अनर्थानां गृहवारि
 प्रवाहानां शतानि । १३ चोद्यमानः=प्रेर्यमाणः । १४ वरओ=वराकः ।

उडुंसियरोमकूवो सीयलअनिलेण संकुइयगतो । एसो दरिदपुरिसो कहकहवि सैमारइ कुडीरं ॥१०१॥ तिस्रुभिः कुलकम् ॥
ओलंविक्कन्नजुयं हम्मंतं गरुयवारिधाराहिं । ओलुंगभगदेउलकोणगयं रासमं नियंसु ॥१०२॥ तह पेच्छ इमं सुंदरि ! सुणहं तु-
ल्लीए सुन्नगेहम्मि । सीएण कुणुकुणंतं खरखरखंडुं खणेमाणं ॥१०३॥ तह पेच्छ जैरवइल्ला जलहरधारावलीहि हम्मंता । ईरियासमि-
उन्न मुणी वचंति महिं पलोएता ॥१०४॥ सेवालियभूमितले फिल्लुसमाणा य धामथामम्मि । हत्थगयलट्ठिखंडा भिक्खं परियडइ
जररोरो' ॥१०५॥ एवं च जाव साहइ देवीए ताव 'कंचुई झत्ति । पायवडणुट्ठिओ अह वसुदत्तो भणिउमाढत्तो ॥१०६॥ देवेण जो
उ पुविं पट्ठविओ आसि चंपनयरीए । सिरिकित्तिवम्मरन्नो दूओ दामोदरो नाम ॥१०७॥ सो देवपायंदसणसुहकंखी आगओ दुवा-
रम्मि । चिट्ठइ एवं च ठिए देवो पमाणंति तं सोच्चा ॥१०८॥ दिट्ठीए आपुच्छिय देविं सहसत्ति उट्ठिओ राया । अत्थाणमंडवस्स उ
आसन्नो जाव संपत्तो ॥१०९॥ ताव य विज्जुचमुक्कारणंतरं चंडचडडसंसहो । आसन्नो संजाओ भेसियनरनारिसंघाओ ॥११०॥
तिस्रुभिः कुलकम् ॥ तयणंतरं च महाहारवसमीसं समुट्ठियं सहं । देवीगिहम्मि सोउं सहसा वलिओ महीनाहो ॥१११॥ वज्जरइ
देविधावी रुयमाणी घग्घरेण सहेण । नरवर ! मुट्ठा मुट्ठा देवी विज्जूए दट्ठत्ति ॥११२॥ दट्ठण भूमिपडियं देवीदेहं जिएण परि-
चत्तं । हा ! हा ! हत्ति भणंतो राया मुच्छावसं पत्तो ॥११३॥ दट्ठण भूमिपडियं नरनाहं मुच्छियं विगयचेट्ठ । भूरितरो संजातो
परियणअक्कंदसहोवि ॥११४॥ पासट्ठियपुरिसेहिं सीयलपवणाइयम्मि विहियम्मि । रायावि विगयमुच्छो विलविउमेवं समाढत्तो ॥

१ उदधुसियं=पुलकितम् । २ समारचयति । ३ ओलुगं=छायारहितम् । ४ पय । ५ श्वानम् । ६ जरद्वलीवदन । ७ पतन्तः । ८ स्थाने स्थाने ।
९ रोरः=रङ्गः । १० कञ्चुकी=प्रतिहारः । ११ विद्युच्चमत्कारानन्तरम् । १२ मेषितः=भाषितः । १३ मुट्ठा । १४ जीवेन परित्यक्तम् ।

॥११५॥ हा वल्लहि ! हा सामिणि ! हा जीवियदायगे ! विसालच्छि ! हा मह हिययनिवासिणि ! हा ! कथ गया ममं मोचुं ?
 ॥११६॥ हा गोरदेहि ! हा पिहुपओहरे ! हा सुकोमलसरीरे ! हा कह निग्घिणविहिणा तुह उवरिं पाडिया विज्जू ? ॥११७॥
 घणसारघुसिणचच्चणउचियसरीरम्मि कह णु हयविहिणा । विज्जूनिवाओ विहिओ मज्झ अउबेहिं पावेण ? ॥११८॥ हा देवि !
 तुज्झ विरहे नरनारीसंकुलं इमं नयरं । उव्वसियनयरसरिसं अडविसमाणं च पडिहाइ ॥११९॥ किल देवि ! तं भणंतीं तुह विरहे
 अच्छिउं न सक्केमि । तं कह अहं अहन्नो तुमए सहसा परिच्चतो ? ॥१२०॥ हा ! किं न किंपि जंपसि किंवा तं सुयणु ! मज्झ रुद्धा
 सि । किंन मए अवरद्धं सुंदरि ! तं मज्झ साहेसु ? ॥१२१॥ तं चिय मह वल्लहिया नेहो मह नत्थि अन्नइत्थीसु । तुज्झ कए परि-
 चत्तो सयलो ओरोहनारिजणो ॥१२२॥ तहवि तुमं किं सुंदरि ! निम्भरत्तस्स देसि नालावं ? । ता पसिय पसिय सामिणि ! उड्डिय
 मह देसु पडिवयणं ॥१२३॥ एमाइ जाव विलवइ विविहं राया सकलुणसदेण । ताव अहं संपत्तो रोवंतो तत्थ धणदेव ! ॥१२४॥ उ-
 च्छंगे विणिवेसिय ममं तओ गाढकलुणसदेण । तं चेव पलवमाणो सुंदीहरं रुवइ बालोव्व ॥१२५॥ एत्थंतरम्मि मंती सुमईनामो
 भणइ नरनाह । देव ! अलं रुन्नेणं मैयकिच्चं कुणह देवीए ॥१२६॥ भणइ तओ नरनाहो चंदणदारूणि बाहिं नीणेहं । देवीए जेण
 समयं अहंपि अग्गीए विस्सामि ॥१२७॥ तो भणइ सुमईमंती कायरजणचेड्डिएण किं इमिणा । मरणज्झवसाएणं, अवलंबसु धीर !
 धीरत्तं ॥१२८॥ मरणेण तुज्झ नरवर ! देसो सवोवि होइ जं गंम्मो । पडिवक्खनरवराणं बालो तह सुपइट्ठोत्ति ॥१२९॥ देवाण

१ अपुण्यैः । २ अधन्यः । ३ अपराद्धम्=भागो विहितम् । ४ प्रसीदं । ५ सुदीर्घम् । ६ रुदितेन । ७ मृतकृत्यम् । ८ बहिः । ९ नाथयत । १० गन्त्यः=
 आक्रमणीयः प्रतिपक्षनरवराणाम्=शत्रुनृपणाम् ।

वंभणाय य लिंगीणं तह पागयजणस्स । धम्मकिरियाओ सच्चा वेहति देवे धैरंतम्मि ॥१३०॥ महिलामेत्तस्स कए न हु जुत्तं तुम्ह
उत्तमनराण । असमंजसमायरिं विन्नायजगस्सभावाणं ॥१३१॥

अविय । निरुक्कमकायस्सवि उसमजिणिंदस्स आइदेवस्स । मरणं जायं जइया का गणणा अन्नमणुएसु ॥१३२॥ निज्जिय-
पडिवक्खस्सवि छक्खंडमहीसरस्स भरहस्स । जइया जायं मरणं का गणणा अन्नमणुएसु ॥१३३॥ मरुयपरक्कमनिज्जियरिउवलपा-
इक्कक्ककरक्खा । सोडीरा नरवइणो सोमजसाऽइच्चजसपमुहा ॥१३४॥ जई ताव ते य निहया पावकयंतेण निग्घिमणेण । अनि-
वारियपसरेणं का गणणा अन्नलोयम्मि ॥१३५॥ युग्मम् ॥ जेसिंपि य तित्तीसं आउयमुदहीण पवरदेवाणं । तेसिंपि होइ चँवणं का
गणणा अन्नसत्तेसु ॥१३६॥ भवणवइवाणमंतरजोइसियाणं विमाणवासीणं । जइ नाम होइ चँवणं का गणणा मणुयलोयम्मि ॥
॥१३७॥ सो कोवि नत्थि जीवो तिलोयमज्झम्मि जो वसं न गओ । मच्चुस्स पावमइणो मोत्तुं सिद्धे सुंहसमिद्धे ॥१३८॥ इय काल-
क्वलियं पेच्छिऊण सयलंपि तिहुअणं देव ! । जायम्मि देविमरणे किं सोगं कुणह विहलं तु ? ॥१३९॥ जुअइ काउं सोगो मरणं
जइ होअ तीए एक्काए । साहारणम्मि मरणे को सोगो किंव हँनेण ? ॥१४०॥ अइत्तणुत्तणंगंसंगयजललवतुल्लम्मि जीवियवम्मि ।
निदासंगे जं पुण उट्टिअइ तं मेहच्छरियं ॥१४१॥ इय लोयस्स सरुवं कुवियकयंतस्स एरिसं ददुं । देविमरणम्मि नरवर ! न हु जुत्तं

१ लिङ्गीनां=तपस्विनाम् । २ निर्वहन्ति । ३ धरा पालयति सति । ४ शुरुणा पराक्रमेण निर्जितं रिपूणा वलं यैस्ते च पाइक्काणं=पदातीनां चक्रेण=समूहेन
कुतरक्षाश्च । ५ शौण्डीराः=गर्विणः । ६ कृतान्तः=यमः । ७ ध्यवन्=मरणम् । ८ मृत्योः । ९ सिद्धान्=मुक्तजीवान् । १० सुखसमुद्धान् । ११ रुदितेन ।
१२ तणगं=दुष्णाग्रम् । १३ महाक्षयम् ।

सोमकरणंति ॥१४२॥ एवं च बहुविगप्यं भणिओ सो सुमइणा नरवरिंदो । तक्कालुचियं सधं मंडकिच्चं कुणइ देवीए ॥१४३॥ कइव-
 यदिणाइं पैरिचत्तलोयसंभावणाइवावारो । गैहगहिओ इव चिट्ठइ राया देवीए सोणेण ॥१४४॥ सुमइसुहेहिं तावय नाणाविहसोय-
 मोयणपैइहिं । बोहिजंतो गिराहिं जाओ कालेण गयसोगो ॥१४५॥ नाऊण अट्टवरिसं ममं तओ गरुयपुत्तेनेहेण । संगहिय उवज्झायं
 गाहेइ कलारुसंदोहं ॥१४६॥ गहिए कलाकलवे गामसहस्सं तया महं दिन्नं । मह दंसणेण राया साहारइ देविवरिंहं ॥१४७॥
 अह अन्नया कयाइवि अत्थाणगयस्स राइणो झत्ति । पणमिय दुवारवालो वजरइ स्रहवो एवं ॥१४८॥ चंपापुरीओ सामिय ! महंतओ
 कित्तिधम्मनरवइणो । देवस्स दंसणत्थं चिट्ठइ पडिहारभूमीए ॥१४९॥ सिग्घं पवेससुत्ति य भणिए सो राइणा अणुत्ताओ । आगम्म
 विहियविणओ उवविट्ठो उचियठाणम्मि ॥१५०॥ तंबोलइपयच्छणपुंवं सो राइणा समुल्लविओ । आगमणकारणं भो ! साहसु तो
 भणिउमाढत्तो ॥१५१॥ चंपाए पुरवरीए सुपसिद्धो चेव देवपायाणं । वित्थारियविमलकित्ती राया सिरिकिच्चिधम्मोडत्थि ॥१५२॥
 निज्जियसुरिंदसुंदरिरूवातिसया समत्थमहिलाण । अब्भहिया से देवी कित्तिमई लोयविक्खाया ॥१५३॥ तीय धूया सोहगरूववि-
 ण्णाणगोरवगधविया । पायालकन्नयसमा कणयवई नाम वरकन्ना ॥१५४॥ संपत्तजोव्वणा सा आभरणविभूसिया पिउसयासे । पट्ट-
 विया माऊए तट्टुचियवरदाणअट्टाए ॥१५५॥ आगम्म पायपडिया पिउणा सा सहरिसं निउच्छंणे । विणिवेशिय अवगूढा भणिया य
 इमं तु सा कन्ना ॥१५६॥ पुत्ति ! नियहिययइडं सामंतमहंतयाण मज्झम्मि । साहसु जेण तुहं सो किज्जइ भत्ता, किमन्नेणं ? ॥१५७॥

१ मृत्तिकृत्यम् । २ परिचत्तो=परित्यक्तः । ३ प्रहृष्टहीतः । ४ पट्ट=पट्टः । ५ बोध्यमानः । ६ संदोहः=समूहः । ७ दिन्नं=दत्तम् । ८ पयच्छणं=प्रदानम् ।
 ९ गारवं=गौरवं, तेन अवधविया=पूर्णा ।

एवं पिउणा भणिया लजाए अहोमुही ठिया बाला । पुंणरुत्तं पुढावि हु न किंचि पडिउत्तरं देइ ॥१५८॥ तो चिंतिउं पयत्तो एया लजालुया इमा वरई । न हु सकइ वज्जरिउं एसो मह ताय ! इट्ठोत्ति ॥१५९॥ ता चिंतेमि संयं चिय अणुरूवमिमीए पवरभत्तारं । विन्नाणरूवसंपयकलियं वरवंसउप्पन्नं ॥१६०॥ खणमेगमैच्छिऊणं राया चिंताउरो भणइ तत्तो । पुत्ति ! तुह रूवसरिसो भत्ता लद्धो मए इण्हि ॥१६१॥ सिद्धत्थपुरे राया सुग्गीवो नाम मह परं भित्तं । तस्स तुमं गच्छ लहुं संयंवरा, एत्थ किं बहुणा ? ॥१६२॥ एवं च भणियमेत्ते सा कन्ना देव ! तुम्ह नामेण । निसुएणं चिय जाया हरिसवसुल्लसियरोमंचा ॥१६३॥ नाऊण तीए भावं राया संपेक्खिऊण मह वयणं । वज्जरइ, तं महाबल ! वच्चसु सिद्धत्थनयरम्मि ॥१६४॥ घेत्तुं संयंवरमिमं कणगवई भूरिभूइसंजुत्तं । कइव-यवलसंजुत्तो सोहणतिहिर्कर्णनक्खत्तो ॥१६५॥ युग्मम् ॥ जं आणवेसि भणिउं तत्तो हं तं गहीय संचलिओ । जाव य कमेण एत्तो जोयणमेत्तम्मि संपत्तो ॥१६६॥ अज्ज रयणीविरामे कइवयतुरएहिं वेगवंतेहिं । उग्गिलिय आगओ हं तुम्हाण पियं निवेएमि ॥१६७॥ देव ! महमेयमागमणकारणं पुच्छियं हि जं तुमए । एवं चंवत्थियम्मि संपइ देवो पमाणंति ॥१६८॥ हरिसाऊरियहियओ अह राया भणइ परियणं निययं । महया विच्छड्डेणं नयरे कन्नं पवेसेह ॥१६९॥ तो परियणेण सम्मं तहत्ति संपांडियम्मि वयण-म्मि । सोहणलगे रन्ना परिणीया तत्थ कणगवई ॥१७०॥ सा रन्नो कणगवई कालेण अईव वल्लहा जाया । मह माऊए ठाणे वि-हिया अह पट्टवद्धा सा ॥१७१॥ अइवल्लहंपि वीसरइ माणूसं देसकालेअंतरियं । वल्लीसमं हि पिममं जं आसन्नं तहिं चडइ ॥१७२॥

१ पुणरुत्त=भूयः । २ वराकी । ३ अच्छिऊण=आसित्वा । ४ लघु यथा स्यात्तथा, शीघ्रमिति यावत् । ५ निखुयं=श्रुतम् । ६ करणं=वच-वालवादि ज्योतिः-शास्त्रग्रन्थम् । ७ इतो नगरात् । ८ अग्रे भूत्वा । ९ चावस्थिते । १० संपादिते निर्व्येहे । ११ अन्तरितं=व्यवहितम् । १२ प्रेम ।

वचंति वासराइं मह पिउणो तीए गाढरत्तस्स । सिट्ठीलीकयसेसोरोहेरमणिगमणाइचेट्टस्स ॥१७३॥ अह अन्नया कयाइवि कणगव-
 ईए सुओ सुप्पन्नो । सुरहोत्ति विहियनामो पत्तो सो कुमरभावम्मि ॥१७४॥ अन्नदियहम्मि एयं एगंते भणइ कणगवई देवी ।
 जुवरायए किं नवि अहिसिच्चइ देव ! मे पुत्तो ? ॥१७५॥ तो भणइ नवरिंदो जेठ्ठे पुत्तम्मि सुप्पइट्टम्मि । विज्जंते न हु जुत्तं जुव-
 रायं ठाविउं सुरहं ॥१७६॥ भणियं देवीए तओ जेठ्ठवणे निहोड्डिउ को णु ? । जइ तुज्झ अहं दइया ता सुरहं कुणसु जुवरायं
 ॥१७७॥ ताहे रत्ता भणियं सुट्ठु पिया तं सुलोयणे ! मज्झ । किंतु इमस्सऽणुरत्ता सामंतमंहतया सन्वे ॥१७८॥ तह एसो सुस-
 मत्थो एवं विहिइ विहेज्ज तं किंपि । अवभाणिओ हु जेणं ममावि रज्जं अवहरेज्जा ॥१७९॥ तो भणइ हसिय देवी एरिससत्तेण कह
 तुमं विहिणा । पिययम ! राया विहिओ नवरि किंराडो कैओ होन्तो ? ॥१८०॥ जेणेव सुप्पइट्टो एरिसओ उक्कडो पयावेण । तेणेव
 इमं सिग्घं कंठहरे खिवसु जत्तेण ॥१८१॥ तत्तो य मज्झ पुत्तं जुवरायं ठाविउं पयत्तेण । अच्छसु विगयासंको रज्जं च ममं च
 माणंतो ॥१८२॥ एवं देवीवयणं सोउं पडिउत्तरं अदाऊणं । राया समुट्ठिऊणं अत्थाणे गंतुसुवविट्ठो ॥१८३॥ एयं च देविवयणं
 स्रहवियानामियाए चेडीएँ । पच्छन्ने सोऊणं सबंधेणदेव ! मह सिट्ठ ॥१८४॥ तं सोउं मह विगप्पो चित्ते एयारिसो समुप्पन्नो ।
 किं कणगवईए तुंत्तो करेज्ज एवं पिय्या मज्झ ? ॥१८५॥

अहवा । न गणंति पुव्वनेहं न य नीहं नेय लोयअववायं । न य भाविआवयाओ पुरिसा महिल्लण आयत्ता ॥१८६॥ ता जा

१ अवरोधः=अन्तःपुरम् । २ अभिषिच्यते । ३ विद्यमाने । ४ निवारयतु । ५ अन्यथा । ६ किरातः । ७ कृतः । ८ उत्कटः । ९ कष्टग्रहे, काष्ठग्रहे
 वा=काराग्रहे इत्यर्थः । १० यत्नेन । ११ चेटी=दासी । १२ उक्तः । १३ पिता । १४ आवया=आपत् । १५ आयत्ता=आश्रिताः ।

न किंपि अन्नं देवीवयणाओ मह पिआ कुणइ । ताव अहिहमि सयं रजं, पियरं विणासेत्ता ॥१८७॥ अहव न एयं जुत्तं विवेयजु-
त्तस्स मज्झ काउं जे । ता वंधिऊण पियरं कट्टहरणं अणुचरामि ॥१८८॥ किंवा कणगवंहं विय सह सुरहेणं नयामि जमवयणे ।
किंवा कट्टहरम्मि दोन्निवि धैत्तमि वंधेउं ? ॥१८९॥ अहवा किं मह इमिणा पेक्खामो ताव जं पिआ कुणइ । अदिट्ठयाणियम्मि न हु
जुत्तं पौणहुम्मयुणं ॥१९०॥ अह राया मह उवरिं दिणे दिणे पिययमाए भन्नतो । जाओ सिट्ठिलसिणेहो कन्नविसं जं महंतविसं
॥१९१॥ सहसत्ति अन्नदियहे किंपि मिसं दाविऊण मह रत्ता । हरियं गामसहस्सं दिन्नं लहुखेडयं एक्कं ॥१९२॥ संजायअमररिसेणं
ताहे मए चित्तियं दुरायारं । मारेऊणं एयं रजमहिट्टेमि, किं बहुणा ? ॥१९३॥ अहवा न पुव्वपुररिसेहिं मज्झं वंसे कयं इमं पावं ।
तमहंपि कह करोमी असाररजस्स कज्जेण ? ॥१९४॥ महिलावयणेण इमो रागंधो कुणइ, कुणउ अन्नायं । मह पुण विवेयजुत्तस्स
हंदि ! न हु एरिसं जुत्तं ॥१९५॥ ता किं करेमि इण्हि अवमाणं ताव दूसहं पिउणो । अप्पवहोवि न जुत्तो देसंत्ताओ परं जुत्तो
॥१९६॥ गंतूणमन्नदेसं तम्हा सेवामि अन्ननरनाहं । हुं तंपि हु नहु जुत्तं अवमाणपयं हि सेवत्ति ॥१९७॥ सुग्गीवनरिंदसुओ
जुयराया आसि एस रिद्धिजुओ । संपइ पुण वंठोइव कह सेवं कुणइ भिच्चण ? ॥१९८॥ एमाइवयणविस्थरवज्जणसमुज्जाएण लोएणं ।
दंसिजंतो रिऊणं कह गेहेसुं परिभमिस्सं ? ॥१९९॥ तम्हा कहवयनियपुरिसपरिगओ अकयअन्नजणसेवो । गंतुं चिट्ठामि अहं क-

- १ अधितिष्ठामि । २ करोमि । ३ वद्ध्वा घातयामि । ४ अदृष्टानीये प्रवेशे । ५ उपानहोः पादरक्षक्योरुन्मोचनम् । ६ कर्णविपम् । ७ सेटकं=ग्रामः ।
८ अन्यायम् । ९ आत्मवधः । १० चाओ=त्यागः । ११ दासः । १२ मृत्यो दासः, अन्यराजानां स्वराज्यापेक्षया लघुत्वेन स्वाज्ञावशवर्तितया वा दास-
प्रायत्वात् । १३ दर्शमानः ।

म्मिवि पंचतदेसम्मि ॥२००॥ जा जीवइ एस पिया एयम्मि मयम्मि पुण जहा जुत्तं । तइय चिय काहामो किं इण्हि तीए चिंताए ?
 ॥२०१॥ एवं विणिच्छियमई कइवयपियपरियणेण परियरिओ । सामंतमंतिपुरनायगेहिं रत्ना य अंनओ ॥२०२॥ नीहरिओ तत्तो
 हं कमेण अह पाविउं इमं पछिं । सीहगुहं नामेण अँच्छिउमेईए पारद्धं ॥२०३॥ मिलिया मज्झ अणेगे भिच्छा चोरा कुक्कम्मनिरया
 य । तेहिं परिवारिओ हं संपइ पछीवई जाओ ॥२०४॥ तं जं तुमए पुट्टं तुम्हाणं कह णु एत्थ आवासो । उत्तमनराण पाविडुल्लोय-
 जोगाए पछीए ? ॥२०५॥ एयं संखेवेणं कहियमवत्थाणकारणं एत्थ । तं तुह धणदेव ! मए गरुयसिणेहेण सबंपि ॥२०६॥ भणियं
 धणदेवेणं अबो ! जणओपि एरिसं कुणइ । अवमाणं पुत्ताणं धी ! धी ! संसारवासस्स ॥२०७॥ सो चिय कज्जवसेणं वल्लहओ होइ
 एत्थ संसारे । कारणवसेण सोवि हु रिउव्व वेसो जणो होइ ॥२०८॥ परमत्थओ न कोवि हु पियो व सत्तू व अत्थि लोगम्मि ।
 नइ माया नेय पिया सकज्जवसओ जणो सबो ॥२०९॥ पुत्तोवि सत्तुसरिसो दीसइ नियकारणे अपुजंते । पिउणा सुविणीओवि हु
 धिरत्थु संसारवासस्स ॥२१०॥ तं चिय कुमर ! मैहप्पा तं चिय पसमस्स लद्धपरमत्थो । तं चिय विवेयजुत्तो तुमए चिय मंडिया
 वसुहा ॥२११॥ पिउणाऽवमाणिओवि हु अन्नं असमंजसं अकाज्जं । संतम्मि बले तहवि हु देसच्चाओ कओ जेण ॥२१२॥ एमाइ-
 वयणवित्थरअवरोप्परवड्डुमाणेनेहाणं । ताणं पंच व सत्त व बोलीणा वासरा जाव ॥२१३॥ तावय संमत्थसत्थं दट्ठणं गमणउच्छुगी-
 भूयं । धणदेवो आपुच्छइ गमणत्थं सुप्पइट्ठं तं ॥२१४॥ तुम्ह विओगो दूसओ एसो सत्थो समुच्छुगीभूओ । तं कुमर ! अम्ह जायं

१ प्रत्यन्तदेशे=समीपदेशे । २ अज्ञात- । ३ आसितुमेतस्याम् । ४ धिक् । ५ द्वेध- । ६ अपूर्यमाणे । ७ महात्मा । ८ अतिक्रान्ताः । ९ समस्त-
 सार्थम् । १० उत्सुकीभूतम्=उत्क्रान्तिष्ठतम् ।

एत्थ तडी एत्थ वग्घोत्ति ॥२१५॥ एणं चिय नेच्छंति साहवो सज्जणेहिं संसंगिं । जम्हा विओगविहुरियहियस्स न ओसहं
अन्नं ॥२१६॥ युग्मम् ॥ जइवि हु वहइ न जीहा एरिसवयणे समुल्लविजंते । तहवि हु भणामि मुंचसु गच्छामो संपयं अम्हे ॥
॥२१७॥ ता किंपि चिंतिज्जणं खणंतरं दीहरं च नीससिउं । वज्रइ सुप्पइहो सविसायं एरिसं वयणं ॥२१८॥ अम्हारिसेहिं गिहमा-
गयण तुम्हारिसाणं सुयणाणं । को उवयारो कीरुं एरिसठाणे वसंतेहिं ? ॥२१९॥ तहवि हु भणामि किंचिवि कायवो नेव पत्थणा-
भंगो । जेण परकजसाहणनिरया खलु सज्जणा होति ॥२२०॥ तत्तो फुरंतनिम्मलमज्जविच्छुरियदसदिसाऽभोगो । एक्कोवि अणेग-
गुणो पवरमणी तस्स उवणीओ ॥२२१॥ ददंहुं दिव्वमणिं तं दीसंताणेयलक्खणं विमलं । वियसियलोयणजुअलो अह धणंदेवो इमं
भणइ ॥२२२॥ एरिसपवरमणीणं मणुस्सखेत्तम्मि संभवो नत्थि । नवरं जइ सुरलोगे हवेज्ज न हु अन्नखेत्तम्मि ॥२२३॥ एवं वि-
णिच्छियम्मिवि तहवि हु कोऊहलं महं हियए । तो भणसु कह णु जाया संपत्ती तुम्ह एयस्स ? ॥२२४॥ तो भणइ सुप्पइहो सम्मं
हि विणिच्छियं तुमे भइ ! । माणुसखेत्तसमुत्थो न होइ एसो मणी ताव ॥२२५॥ किंतु सुरलोगजाओ एसो संपाविओ जहम्हेहिं ।
तं एगमणो होउं जइ कोउंगमत्थि तो सुणसु ॥२२६॥ पुव्वं एगम्मि दिणे पभायसमयम्मि गहियेकोदंडा । चलिओ कइवयनियपु-
रिसपरिगओ भिगवहट्ठाए ॥२२७॥ उत्तरदिसासुहो हं गाउयमेत्तम्मि भूमिभागम्मि । घणपत्तलत्तरुवसंकुलम्मि वियरांमि जाव वणे
॥२२८॥ ताव य निसुओ सहो दूसहगुरुदुक्खस्सयओ कैलुणो । आगासे महिलाए सघघरं रोयमाणीए ॥२२९॥ युग्मम् ॥ हा ! कह

१ संसक्तिम्=सज्जतिम् । २ दीर्घम् । ३ सुजनानाम् । ४ उपचारः=समादरः । ५ कियताम् । ६ मयूखाः=किरणः । ७ विच्छुरितः=व्याप्तः । ८ आभोगः=
प्रदेशः । ९ विनिश्चिते । १० कुतूहलम् । ११ संप्राप्तिः । १२ कौतुकम् । १३ कोदण्डं=धनुः । १४ करुणः=करुणोत्पादकः ।

मञ्ज निमित्ते पिययम् ! अतिगरुयर्थावयं पत्तो ? । हा ! अज्जउत्त ! इण्हि तुह विरहे नत्थि मह जीयं ॥२३०॥ तदणंतरं च क्रेणवि
हक्किय अइनिद्धुरं समुल्लवियं । कत्तो मह वसगाए साहोरो तुज्झ एएण ? ॥२३१॥ तं सोऊणं मज्झं मणम्मि कोऊहलं समुप्पन्नं ।
जाव य दोण्णि व तिण्णि व वच्चामि पयाइ ता निसुओ ॥२३२॥ एगम्मि वणनिगुंजे अदिस्समाणस्स कस्सवि नरस्स । गरुदुक्ख-
स्सयणपरो मंदो नित्थणणसंसदो ॥२३३॥ युग्मम् ॥ तत्तो महंतकोऊहलेण तत्तोमुहो अहं चलिओ । पेच्छामि संबलितरुं सरलं उत्तुंग-
मइगरुयं ॥२३४॥ दंसणमेत्तुप्पाइयअइगरुयभएहिं रत्तनेत्तेहिं । कसिणसरीरसमुब्भूयभूरिपिहाभरियगयणेहिं ॥२३५॥ निम्मलमणि-
वल्लयसमुच्छलंतकंतीए पयडवयणेहिं । गुरुरोसवसवियंभियफारफणाधोरभुयणेहिं ॥२३६॥ दीहरलंतजीहासहस्सविप्फुरणभीइजण-
गेहिं । असरिसअमरिसवसविप्पमुक्कफुंकारसदेहिं ॥२३७॥ अइगरुयपन्नगेहिं समंतओ वेढिओ अणेगेहिं । एगो दिव्वागारो पुरिसो
दिट्ठो अहे तस्स ॥२३८॥ चतसुभिः कलापकम् ॥ अइदूसहवियणावसविमुक्कपुणरुत्तमंदहुंकारं । आकंठवेढियं तं ददुं पुरिसं माए
भणियं ॥२३९॥ धी ! धी ! हयविहिणो विलसियस्स अस्समिक्खियस्स एयस्स । एयारिसेवि पुरिसे एरिसदुक्खं करंतस्स ॥२४०॥
एमाइ माए परिदेवियम्मि भणियं इमं तओ तेणं । अलमिमिणा ते परिदेविण सुण ताव मह वयणं ॥२४१॥ चिट्ठइ चूडाए महं
मज्झे बद्धो फुरंतकिरणिल्लो । दिवो मणीण पवरो मणी भुयंगोहविंदवणो ॥२४२॥ जस्स पभावेण इमे डसिउमणावि हु चयंति नो
डसिउं । धोरविसावि हु सप्पा सप्पंति न बद्धवयणव्व ॥२४३॥ तं वेत्तूणं वरमणिं सिंचसु सल्लेण तेण तो पच्छा । अञ्छोडेसु

१ आपदम् । २ जीवितम् । ३ कुतूहलम् । ४ शात्मलीतरुम् । ५ पहा=प्रभा । ६ अधः । ७ वियणा=वेदना । ८ असमीक्षितस्य । ९ परिदेविते=विल-
पिते=विलापे कृते सतीत्यर्थः । १० विद्रावणः=निवारकः । ११ बद्धवदनाः=बद्धमुखाः । १२ आच्छोदय ।

भुयंगे अंगविलगने महमणेने ॥२४४॥ आमंति भणंतेणं तन्वयणं सोयरं कयं सव्वं । अच्छोडिया जलेणं झत्ति विलीणा अह भुयंगा ॥ २४५॥

अविय । मणिसलिलेणं सित्ता खणेण सव्वेवि पाविया विलयं । खरजालाचलिजलणोवताविया मयणपिंडव्व ॥२४६॥ अह सो पण्डुवियणो सीयलतरुंछाहियाए उवविट्ठो । मैहपुरिसकयसुकोमलकिसलयसंछण्णसंथरए ॥२४७॥ आभट्ठो पढमं च तेण अहयं कत्तो तुमं आगतो, किंवा नाम कहिं कुलम्मि विमले जाओ सि, को ते पिया ? । एवं भो धणदेव ! तेण तइया पुट्ठे मए सोहिया पुव्वुत्ता सयलावि तुज्झ कहिया जा सा पँउत्ती तहिं ॥२४८॥ साहुधणेसरविरइयसुवोहगाहासमूहरम्माए । रागग्गिदोसविसहरपसमणजलमंत-भूयाए ॥२४९॥ एसो एत्थ समण्ह विजाहरमोयणोत्ति नामेण । सुरसुंदरिनामाए कहाए वीओ परिच्छेओ ॥२५०॥ ५०॥

॥ वीओ परिच्छेओ समत्तो ॥

१ सादरे यथा स्यात्तथा । २ छाहिया=छाया । ३ मत्सुरूपेण कृते सुकोमले किसलयैः संछन्ने संस्तारके । ४ आभाषितः । ५ कथिता । ६ प्रवृत्तिः=वृत्तान्तः ।

तइओ परिच्छेओ ।

अह सोवि मए पुट्ठो केण तुमं एरिसाए घोराए । खित्तो सि आवयाए केण व कजेण भइ मुहा ! ॥१॥ एवं च पुच्छिओ सो सन्दुक्खमइदीहरं च नीससिं । चित्तभंतरगुरुदुक्खद्वयं मोत्तुं अंसुजलं ॥२॥ अह सो भणइ सुभणिओ संसारे रागमोहियमाणं । सुलहाओ आवयाओ जीवाण अदीहदंसीणं ॥३॥ संसारसागरम्मी परिभमंताण भइ ! जीवाणं । न हु चोअमावयाहिं अनिजंतिय-करणवग्गाणं ॥४॥ पुक्कयकम्मदोसा दुक्खं सबंधि जायइ जियैण । अवराहेसु गुणेषु य निमित्तमेतं परो होइ ॥५॥ परमत्थओ न केणइ सुहं व दुक्खं व कीरइ नरस्स । पुक्कयमेव कम्मं सुहदुहजणम्मि तल्लिच्छं ॥६॥ तत्तो य मए भणियं एवं एयंति नत्थि संदेहो । तहवि हु विसेसकारणवियैणणे अम्ह इच्छति ॥७॥ अह भणइ भो सुंदर ! जइ एवं सुदट्ठ तुम्ह निर्बन्धो । ता एगमाणो होउं साहिजतं निसामेहि ॥८॥ अत्थेय भरहवेत्ते विक्खाओ खेयरावलीगम्मो । तुंगोव्व रुपपुंजो दसदिसिपसरंतकंतिहो ॥९॥ झर-झरंतरं निज्झरहुंकाररवेहिं बहिरियदियंतो । मयरंदपाणलंपडअलिवलयविरायमाणवणो ॥१०॥ बहमाणवाहिणीणं दिसिदिसिमुव्वंत-खलहरासदो । ठाणे ठाणे विज्झारोरुपुरंपत्तिसोहिल्लो ॥११॥ विजापसाहुंअयविज्झाहरसंनिरुद्धएगंतो । वरसिद्धाययणेहिं परिमंडिय-

१ आपदि । २ अदीर्घदर्शिनम्=अविमृश्यकारिणम् । ३ चोद्यम् । ४ आपद्विषयो नच प्रष्टव्यः, सुगमत्वादित्यर्थः । ५ अनियन्त्रितः=अवशीकृतः करणानामिन्द्रियाणां वर्गः समूहो यैस्तेषाम् । ६ जीवानाम् । ७ विज्ञाने । ८ निर्बन्धः=आग्रहः । ९ कथ्यमानम् । १० वाहिनी=नदी । ११ सुव्वंतो=श्रूयमाणः । १२ सोहिल्लो=शोभावान् । १३ उज्जया=उद्यताः ।

चूलियासिहरो ॥१२॥ सिद्धाययणपरिट्टियजिणविचचणनिमिचमितीहिं^१ । विविहविबुहावलीहिं विणायमाणंबराऽभोगो ॥१३॥
 कयलीहरट्टिएहिं पइमज्झणं वणे वणे बहुसो । कंताविइज्जाविज्जाहरेहिं किंजतसंगीओ ॥१४॥ अइमहुरभारईए ठाणे ठाणम्मि चारण-
 मुणीहिं । पारद्धदेसणेहिं पडिचोहिंजंतजुणो ॥१५॥ पुब्बावरसागरपाविण होऊण मज्झदेसम्मि । पिसुणेणव जेण कओ दुब्भवो
 भरहवासस्स ॥१६॥ सुविसालदक्खिणुत्तरविभत्त^२ सेढीदुगेण सोहिह्लो । आसियसविबुद्धो वेयड्डो नाम सेलोत्ति ॥१७॥ नवभिः
 कुलकम् । तत्थत्थि दक्खिणाए सेढीए खयरलोयपडिपुन्नं । भमिरखयरंगणागणेउरङ्गकाररवमुहलं ॥१८॥ उतुंगमगरतोरणअसमाण-
 दुवारदेससोहेहिं । निचं विरायमाणं विज्जाहरभणवंदेहिं ॥१९॥ सयलतइलोकलच्छीनियनिलयं रयणसंचयं नाम । नगरं नयरगु-
 णाटं पमुदियनरनारीसंधायं ॥२०॥ तिसुभिः कुलकम् । तम्मि य पुरम्मि बहुविहविज्जाहरसयसहस्ससंकिन्ने । परिवसइ गुणनिहाणो
 पवणगई नाम वरखयरो ॥२१॥ विन्नाणाविणयजुत्ता पईणो अचंतवच्छलसहावा । नियपरिमलजियवउला बउलवई नाम से भज्जा
 ॥२२॥ तीए सह विसयसोक्खं अणुहवमाणस्स तस्स कालेण । अहमेगएव पुत्तो उप्पन्नो कयमणाणंदो ॥२३॥ जम्मदिणे च्चिय पुर-
 नरचित्तचमुक्कारकारयं मज्झ । वद्धावणयं पिउणा कारावियमसमहरिसेणं ॥२४॥ कमसो य वारसाहे वोलीणे मज्झ जणणिजणएहिं ।
 गुरुत्तुडीए पइट्टियमहिहाणं चित्तवेगोत्ति ॥२५॥ वोलीणेषु य कइवयवरिसेसु अहं महंतबुद्धिस्स । अज्झावयस्स सुहतिहिरिक्खम्मि

१ अर्चनम्=पूजनम् । २ आयत्तीभिः=आगच्छन्तीभिः । ३ कान्ता द्वितीया येषां तैः स्वस्त्रीसहितैर्विवाधरैरित्यर्थः । ४ भात्या । ५ दुर्भावः द्वयोर्भावः,
 द्वयोर्भावो द्विर्भाव इति विग्रहेण द्वित्वं च । ६ सेढी=श्रेणी । ७ आश्रिताः सर्वा ऋद्धयो यं नैताडय सः । ८ खेचरा विवाधरास्तेषामज्जनानां स्त्रीणां गणस्य
 नपुरुषां लङ्काररत्नैर्लङ्कारशब्दैर्मुत्तरम् । ९ वृन्दैः । १० पत्युः । ११ अभियानम् । १२ मज्झावओ=अध्यापकः । १३ शुभे=तिथिकक्षे; ऋक्षे=नक्षत्रम् ।

समर्पिओ पिउणा ॥२६॥ तत्तो अंकालहीणं तहविहअज्जावयप्पभावेण । नियमइसामत्थेण य गहियाओ कलाओ सयलाओ ॥२७॥
नियकुलकमागयाओ पिउणा विजाओ मज्झ दिन्नाओ । नहगामिणिपमुहाओ जैहविहिणा सैहियन्वाओ ॥२८॥ दंसियमयणवियारं
महिलाजणहियमोहणमुदारं । अह कमसो संपत्तो अहयं नवजोव्वणारंभं ॥२९॥ अन्नम्मि दिणम्मि अहं समाणजोव्वणवयंसपरिय-
रिओ । पत्तो अणेयतरुसंडमंडियं मणहरुजाणं ॥३०॥ पारद्धविविहकीला चिट्ठामो जा खणंतरं तत्थ । ताव य गयणे दिट्ठा दिव्व-
विमाणाण रिंछोली ॥३१॥ पसरंतपवरयणोरुदित्तिविच्छुरियनहयलाऽऽभोया । उत्तरदिसा पर्यट्ठा सुरसुंदरी जेयसोहिछा ॥३२॥
युग्मम् ॥ तं दददु मए भणियं कत्थ इमो हंदि ! देवसंदोहो । चलिओ चलंतकुंडलमुत्ताहलधवलगंडयलो ? ॥३३॥ ईसि हसिऊण
भणियं मज्झ वयंसेण बंधुदत्तेण । सुपसिद्धमेव एयं वेयड्डुनगे वसंताणं ॥३४॥ जिणवंदणत्थमेत्थं सिद्धायणेसु एइ सुरनिवहो ।
निचंपि वयंस ! अओ पसिद्धवत्थुम्मि का पुच्छा ? ॥३५॥ तत्तो य मए भणियं एवं एयंति किंतु निसुणेसु । महया विच्छेड्डेणं न
एति निचं सुरा एत्थ ॥३६॥ अज्ज पुणो सविमाणा सच्चिद्द्वीए महंतहरिसेणं । दीसंति न वयंता तेण मए पुच्छियं मित्त ! ॥३७॥
अह भणइ बंधुदत्तो खणंतरं चित्तिऊणसंवितक्कं । हुं नायं पारद्धा सिद्धायणेसु जत्ताओ ॥३८॥ पसरंतसुरहिमलयानिलुद्धुरो जेण
वट्ठइ वसंतो । किंसलइयसयलतरुवरविरायमाणोरुवणनियरो ॥३९॥

अविय । वायंतमलयमारुयचलंतपत्तलविसालसाहाहिं । नच्चतिव तरुणो पहरिसेण महुमासआगमणे ॥४०॥ कुसुमाऽऽमोयीऽऽ-

१ अंकालेन हीनं यथा स्यात्=कालप्राप्त्येत्यर्थः । २ यथाविधि । ३ साधयितव्या=साधयितुं योग्याः शक्याश्चेत्यर्थः । ४ अहकम्, स्वार्थे कः । ५ कीला=
क्रीडा । ६ प्रवृत्ता । ७ ईषत् । ८ वयस्येन=मित्रेण । ९ व्रजन्तः । १० किंसलइयं=नवपल्लवितम् । ११ आयद्धिदिया=आकृष्टाः ।

यद्धियअलिउलङ्गकारगहिरसदेण । गायंतिव तरुनियरा वसन्तमासागमे तुट्ठा ॥४१॥ मयरंदपिंजराओ विसट्ठुसुगंधकुसुमवयणाओ ।
चणरईओ हसंतिव वसंतमासागमं दट्ठुं ॥४२॥ दट्ठणव तरुनियरं महुसमए बहलपत्तलच्छायं । अवमाणिओ पलासो कसिणमुहो
अत्ति संजाओ ॥४३॥ अच्छउ ता फलकाले फुल्लिमंसमएवि कालिमा वयणे । इय कलिउंव पलासो चत्तो पत्तेहिं किविणेव्व ॥४४॥
दट्ठण वणसमिद्धिं पलासविडवेहिं मउलियं वयणं । अनेवि हु अँप्पत्ता पररिद्धिं नेय विसंहति ॥४५॥

अविय । पावियवसंतमासो वणम्मि निस्सेसपीयलोहियओ । पियविरहियपहियाणं भयजणओ किंसुयपिसाओ ॥४६॥

अनं च । पंचसरलोद्धणं मैहुमासविड्जाएण दयरहियं । हम्मंतीओ गाढं दट्ठणव पहियमहिलाओ ॥४७॥ हसियंव मज्झसंठि-
यकलयंठिकएण कूइयरवेण । पयडियमंजरिगुरुदंतपतियं चूयविडवेहिं ॥४८॥ दट्ठण पहियनिवहं निहयं महुमासलोद्धयनरेण । ओ-
णयमुदीओ कुंसुमंमुएहिं रोयंतिव लयाओ ॥४९॥ मयपहियाण जलंतिव ठाणे ठाणे महंतंचीयाओ । घणकिंसुयच्छलेणं अलिरवमि-
सिमिसियसदाओ ॥५०॥ निज्झरतडेसु तरुणो पवणपहच्छंतजलनिर्बुद्धेहिं । साहाकरेहिं देतिव जलंजलिं जत्थ पहियाणं ॥५१॥

किंच । घणकिंसुयनवरंगयविराइया बट्ठपवरमयणहला । पाडलकुसुमा सोहई वसंतलच्छी नववहुव्व ॥५२॥

१ त्यक्ताः । २ कृपणः । ३ अपात्राणि=मुच्छ्राः, अपत्राश्च=पत्ररहिताः । ४ लुब्धकः=व्याधः । ५ मधुमासद्वितीयेन=वसन्तसहितेनेत्यर्थः । ६ प्रकटिता
मन्त्रार्थ एव नै गुरवो=महान्तो दन्तास्तेषां पङ्क्तिर्धन्र हसने तदिति । ७ चतुर्विधैः=आप्तशास्त्राभिः । ८ अननत=मुग्धाः । ९ कुसुमान्येवाधुकाणि तैः ।
१० विताः । ११ निमुग्धा=निऋहिताः=भग्ननाः ।

अन्नं च । बुहसहिओवि हु स्रो कैव्वासत्तो वसंतमाहप्पा । उवञ्जिऊण भैणं संपइ मेसँस्स उक्कोत्ति ॥५३॥ ता एरिसे वसंते
 दिसिदिसिपसरंतपैरहुयासदे । वित्थरियचच्चरीरवमुहरियउज्जाणभूभागे ॥५४॥ विलसंति कामुयजणा अंदोलिजंति तरुणजुवईओ ।
 वित्थरइ पडहयरवो पियंति वरवारुणिं तरुणा ॥५५॥ सहीणिपिययमाणं तरुणीणं वल्लहम्मि महुमासे । धम्मपरायणलोएण एत्थ
 कीरंति जैत्ताओ ॥५६॥ जिणविंबाणं भत्तीए तेण एए समागया देवा । सव्वायरेण वेयङ्गुसिद्धकूडेसु जत्तत्थं ॥५७॥ तत्तो य
 मए भणियं जइ एवं तो वयंस ! अम्हेवि । गंतूण सिद्धकूडे सांसयसव्वन्नुपडिमाओ ॥५८॥ भत्तीए णमिऊणं करेसु नियमाणुस-
 त्ताणं संहलं । पेच्छामो जिणजंतं सुयखयरोहेणं किजंतं ॥५९॥ बुग्गम् ॥ अह सव्वेहिवि भणियं एवं होउत्ति सुट्ठु ते भणियं । ए-
 त्थंतरम्मि पत्तो मह धाइसुओ बलो नाम ॥६०॥ आगम्म तेण भणियं पिउणा ते चित्तवेग ! संलेंत्तं । एसो हु रयणसंचयवत्थवो
 सयलखयरजणो ॥६१॥ न्हाओ विलित्तदेहो सुहनेवत्थो महाविभूई । चलिओ जिणजत्ताए आसन्ने सिद्धकूडम्मि ॥६२॥ तेण समं
 अम्हेवि हु चलिया ता सिग्घमेव आगच्छ । कयणहाणाइविहाणा जेण समं चेव गच्छामो ॥६३॥ तन्वयणं सोऊणं नियगेहे आगओ
 पिउसमीवे । तेवि य मज्झ वयंसा नियनियगेहेसु संपत्ता ॥६४॥ कयणहाणाइविहाणो सह पिउणा ताहे पवणगइणा हं । तक्कालुचियं
 सव्वं गहिऊणं धूवपुण्णइ ॥६५॥ नागरजणेण सहिओ उप्पइओ खंगसामलं गयणं । गच्छंतेण कमेणं दिट्ठु भवणं जिणिंदस्स ॥६६॥

१ बुधः=पण्डितो ग्रहविशेषश्च । २ कव्वो=काव्यः=श्लोक, कव्वं=कव्यं=मास च । ३ मीनराशि मत्स्य च । ४ मेघराशेः, ऊरणस्य च । ५ उत्क.=
 उत्सुकः । ६ परसुता=कोकिला । ७ गीतमेदः । ८ साहीणा=स्वाधीनाः । ९ जत्ता=यात्रा । १० शाश्वतसर्वज्ञप्रतिमाः । ११ सफलम् । १२ ओघः=समूहः ।
 १३ धात्रीसुतः । १४ संलसम्=उत्कम् । १५ वास्तव्युः । १६ नेपथ्यं=वक्त्रम् । १७ खड्गवत् इयामम् ।

त्रायंतमउयमारुयमंददोलंतघयवडगेहिं । सैनव करेमाणं आगमणत्थं जणोहस्स ॥६७॥ दुंदुहिमंडमदलतिलिमापमुहेण तूरसदेण ।
हक्कारेत्तव जणं जत्तासमए जिणिदस्स ॥६८॥ तत्तो कमेण पत्ता दिसि दिसि नचंतअच्छरानियरं । मणहरगेयझुणीए आणंदियभवि-
संदोहं ॥६९॥ नाणाविहवत्थेहिं कयउल्लोयं मणोहरायारं । विच्छिंतीए लंघियनिम्मलवरहारओचूलं ॥७०॥ विरइयघणफुल्लहरं विचि-
त्तलंघंतनारियाइन्नं । पवरपडिमंडवेणं उच्छाइयअंगणासोयं ॥७१॥ नीसलतंडियचंदायएहिं मंडियचउक्कियादेसं । फुल्लमयपवरतो-
रणसोहियमज्झं जिणिदगिहं ॥७२॥ चतसुभिः कलापकम् ॥ तस्स य दुवारदेसे निम्मलजलपूरियाए वावीए । काळण पार्यसोयं नि-
यययंसेहिं परियरिओ ॥७३॥ जिणभवणदुवारद्वियउच्चल्लियफुल्लमालियोहस्स । पुप्फाइं गेण्हंतो अंतो विहिणा पविट्ठो हं ॥७४॥
॥ युग्गम् ॥ पूइय जिणिदविंने काउं 'चीइवंदणं जहाविहिणा । दौहिं नीहरिओ हं उवविट्ठो खयरमज्झम् ॥७५॥ वत्ते जिणमज्जणए
इओ तओ तत्थ संचरंतो हं । अवरोपरदंसियक्रोउगेहिं सहिओ वयंसेहिं ॥७६॥ कत्थइ विलासिणिजणं पेच्छंतो नचमाणयं विविहं ।
कत्थइ कचिवरनिवहं जिणचरियं अहिणवेमाणं ॥७७॥ वीणारवसंवलियं कत्थवि गीयज्झणिं निसोमंतो । विरइयविविहायारं कत्थवि
य वल्लिं पेलोएंतो ॥७८॥ कत्थइ तरुणनरेहिं दिज्जंतं रासयं सुणेमाणो । सुरसुंदरीहिं कत्थइ गिज्जंतं धवलसंधायं ॥७९॥ एवं च जाव

१ गाए (नयत्त) मृदुकमारुतमन्दान्दोल्यमानध्वजपट्टाग्रेः । २ संग्राम् । ३ मुकुन्दो वाद्यविशेषः । ४ झुणी=चनिः । ५ उल्लोचः=चन्द्रातपः "चदरवो" इति
भाषागाम् । ६ विच्छिंसिः=प्रान्तभागः । ७ अवचलः=ध्वजस्याधोमुखः कूर्चकोऽवचलः, उच्चलं ध्वजस्योर्ध्वस्थितः कूर्चकः उच्चलः । ८ निस्तलं=तलम् । ९ तद्वियं=
तत्ताम्=निस्तुतम् । १० पादशौचम् । ११ उच्चलितः=समीपागतः । १२ फुल्लमालिया=पुष्पविकेत्री । १३ चैत्यवन्दनम् । १४ बहिः । १५ निशमयन्=शृण्वन् ।
१६ प्रजोत्थानः । १७ गीयमानम् ।

कोऊहलेण अवरावरेसु ठाणेसु । हिंडामि तत्थ भवणे लीलाए समं वयंसेहिं ॥८०॥ ताव मह माउलसुओ सहरिसमागम्म साइयं दाउं । वज्जरइ भाणुवेगो पभूयकालाओ दिट्ठो सि ॥८१॥ युग्मम् ॥ कुसलं च पवणगइणो पिउभगिणीए य बउलवइयाए ? । तत्तो य मए भणियं कुसलं सव्वेसि, अनं च ॥८२॥ एत्थेव आगयाइ इमाहं चिट्ठंति भइ ! जिणभवणे । अम्मापिउण मूलं समागओ तेणे सहिओ हं ॥८३॥ सायरमवगूढो सो तेहिं पउत्तिं च पुच्छिओ भणइ । कुसलं मह जणगाणं नागमणं कारणावेक्खं ॥८४॥ अह सो मए पभणिओ वित्तप्पाया इमा हु जिणजत्ता । संपइ पुण अम्हाणं आगच्छसु पाहुणो ताव ॥८५॥

तो भणइ भाणुवेगो एवं एयंति किंतु निसुणेसु । मह चित्तभाणुपिउणा लहुमागच्छेज्ज इति भणियं ॥८६॥ ता चित्तवेग ! संपइ तं चिय नगरम्मि एहिं महत्तणए । उक्कंठिओ पैगामं जं अच्छइ तुम्ह माउलओ ॥८७॥ एवं च तेण भणिओ अम्मापीईहिं अंबम पुन्नाओ । माउसमेओ पत्तो नगरमहं कुंजरावत्तं ॥८८॥ तहियं च चित्तभाणू मं ददुं सुदु हारिसिओ भणइ । सुंदरमायरियं ते जमागओ अम्ह पाहुणओ ॥८९॥ निययपउत्तिं सव्वं कहिउं कयभोयणाइवावरो । पत्ताए रयणीए पासुत्तो पवरसयणीए ॥९०॥ तत्थ य पभायसमए लंबमाणे तंबंचूलनिउंवे । दिट्ठो अदिट्ठपुवो एसो सुंमिणो मए तइया ॥९१॥ किल धवलफुल्लमालं मणोहरं ददु तगहइया । चलिओ हं न य सक्केमि गेण्हिउं तं जया कहवि ॥९२॥ केणवि मित्तेण तओ समप्पिया आयरेण मे गहिया । ओलंबिस्सं गलए किल नियए ताव सा झत्ति ॥९३॥ पडिया मह हत्थाओ कत्थवि य गयत्ति नेय जाणामि । ताहे मंहंतदुक्खं तव्विरेहे मज्झ

१ मातुलसुतेन । २ इत्तप्राथा=पूर्णप्राथा । ३ मदीये । ४ प्रकामम् । ५ अभ्यनुज्ञात=आदिष्टः । ६ प्राघूर्णक=अतिथिः । ७ प्रसुप्तः । ८ शयने । ९ लपति=शब्ददायमाने । १० ताम्रचूडनिकुरम्बे=कुक्कुटसमूहे । ११ स्वप्नः । १२ अवलम्बिष्ये=निवेशयिष्यामि ।

संजायं ॥९४॥ तिसृभिः कुलकम् । सुक्कावि मए एसा पुणोवि अमिलाणकुसुमिया विहिया । इय भणिज्जं केणवि कंठे विणिवेसिया मज्झ ॥९५॥ ताव पडुपडहल्लरिकालहलभंभामउंदसदालं । सोउं तूरस्स रवं झत्ति पणट्ठा महं निदा ॥९६॥ तो हरिसविसायइदं ददंठु सुमिणं विचिंतियं हियए । किं नाम मज्झ स्रयइ अदिट्ठपुव्वं इमं सुमिणं ? ॥९७॥ का हंदि ! इमा माला विजा वा संपया व मह होजा । दिन्ना केणवि नट्ठा पुणरवि लट्ठा, न याणामि ॥९८॥ एवं अणिच्छियत्थो सुविणसरूवस्स उट्ठिओ अहयं । काउं पभाय-
किंचं अह सहिओ भाणुवेगेण ॥९९॥ आरुढो पासाए उवरिमभूमीए चित्तसालाए । मणिरयणकोट्टिमम्मी उवविट्ठो मेत्तवारणाए ॥१००॥ युग्मम् ॥ अह तं पभायदिट्ठं 'सिट्ठं सुविणं तु भाणुवेगस्स । निच्छइउं नो सकइ सोवि हु सुविणस्स संवभावं ॥१०१॥ चित्तिता सुविणफलं विगण्णसंकप्पखित्तनियचित्ता । जा चिट्ठामो अम्हे खणंतरं तत्थ ठाणम्मि ॥१०२॥ ताव य वरनेवत्थो महग्घ-
आभरणभूसियसरीरो । सन्वोवि नयरलोओ गंतुं कत्थवि पैयट्ठोत्ति ॥१०३॥ युग्मम् ॥ तं ददंठुं मए भणियं सवालवुट्ठो इमो जणो कत्थ । कयउंवसोहो वच्चइ साहसु भो भाणुवेगम्ह ? ॥१०४॥ भणियं च तेण निमुणसु अज्जं जं मयणतेरसी भद ! । मयरंदुजा-
णटियस्स तेण जत्ताए मयणस्स ॥१०५॥ एसो नरनारिगणो पूयत्थं तस्स वच्चइ पैमोया । अम्हेवि हु गच्छामो पेच्छामो कैसुमसरजत्तं ॥१०६॥ युग्मम् ॥

तत्तो य मए भणियं एवं होउत्ति दोवि संचलिया । कयसिंगारा पैयओ पत्ता य कमेण उज्जाणं ॥१०७॥ कीलंतकामिणीयण-

१ अनिश्चितार्थः । २ मत्तवारणं=मत्तालम्बः । ३ शिष्टम्=उष्णम् । ४ निश्चेतुम् । ५ सद्भावं=परमार्थम् । ६ महाघ्नं=बहुमूल्यम् । ७ प्रवृत्तः । ८ उपशोभा=
पिण्डः । ९ मदनप्रयोदसी । १० व्रजति । ११ प्रमोदात् । १२ कुसुमधारः=क्षामः । १३ पयओ=पदतः=पादाभ्याम् ।

रणंतनेउरवेण तरुनियरो । मयणमहूसवतुडो गायइ इव चच्चरिं जत्थ ॥१०८॥ मलयानिलहंछावियसाहाहिं विघुम्ममाणया धैणियं । कोइलकयकलोलाहलेहिं अँफुडक्खरालावा ॥१०९॥ आंयंबिरनवकिसिलयआंयंबमुहा महीरुहा जत्थ । आसाइयमहुमासा मत्ता इव सँच्चविजंति ॥११०॥ युग्मम् ॥ सुविसइकुसुमसोहंतमंजरीपुंजरइयसेहरया । जोहोरतिव पवणेणयाहिं साहाहिं पउरजणं ॥१११॥ तम्मि य पवरुज्जाणे घणतरुवरमंडिए सुरमणीए । दंसणमेत्तुप्पाइयमयणे मयरंदनामम्मि ॥११२॥ नाणानेवत्थेणं नायरलोएण परिगया जाव । पविसामो ता दिट्ठं दूराओ मयणदेवहरं ॥११३॥ युग्मम् ॥ रइजुत्तमयणपूयणनिमित्तमिच्चेण पउरलोएण । पडिपुन्नं सुविलासं उत्तुंगं तुंगपागारं ॥११४॥ उदामवैजंतअच्चंतवरमदलं मत्तवरकामिणीसंधकयंगुंदलं । चच्चरीसइअक्खित्तकामुयजणं पडहियासइनच्चंतबहुवामणं ॥११५॥ पिययमासत्तनरुद्धकयलीहरं दोलियारूढपुरबालियासुंदरं । सविडवेसाजणारद्धजलकीडयं सलिलसंपायकयकइमुंप्पीलयं ॥११६॥ तं मज्झे पविसित्ता ददट्ठण रईए संजुयं मयणं । निगंतूणं दोणिगवि उवविट्ठा बरवेईए ॥११७॥ नाणाविहकीलाहिं कीलंतं पुरजणं पुंलोएंतो । जाव खणंतरेमंगं कुमर ! अहं तत्थ अच्छामि ॥११८॥ तावासन्नम्मि दुमे अंदोलिंती सहीण मज्झगया । दिट्ठा अउव्वरूवा जुवई नवजोव्वणारंभा ॥११९॥ पीणुन्नयघणसिहिणुच्छलंतहारावलीए कयसोहा । उत्तत्तकणयवन्ना मणिकुंडलमंडियकवोला ॥१२०॥ अँमयमइयव्व विहिणा विहिया कयलोयलोयणाणंदा । दंसणमेत्तेणं चिय पँह्हायंती जणमणाइ ॥१२१॥

१ हल्लाविया=चलिता । २ विघूर्णयमानका । ३ गाढम् । ४ अस्मष्टं=अव्यक्तम् । ५ आंयंबिरा=आताम्राः । ६ आंयंब=आताम्रम् । ७ सच्चविजंति=इत्यन्ते । ८ प्रणमन्ति । ९ वज्जंतं=वाद्यमानम् । १० गुंदलं=आनन्दच्चनिः । ११ द्वारवेदिकायाम् । १२ पश्यन् । १३ उत्तंतं=उत्तत्तम् । १४ अमृतमया । १५ प्रह्लादयन्ती=आनन्दयन्ती ।

चतसृभिः कलापकम् ॥ तं दददुं चितियं मे का एसा हंदि ! मणहरसरुवा । किं नागकनगेसा अवइन्ना, अहव वणलच्छी ? ॥१२२॥
 किंवा मुरलोगाओ पन्भट्टा तियसंसुदरी एसा । किंवा मयणविउत्ता होज रई गहियदेहत्ति ? ॥१२३॥ एवं विगप्पमाणो अणमिस-
 नयणेहिं तं पुलोएत्तो । तीएवि पुलोइओ हं सैसिणिद्धअवंगदिट्ठीए ॥१२४॥ पुड्डो य भाणुवेगो का एसा कस्स वावि महिलत्ति ? ।
 ईसीसिं विहसिज्जणं अह भणियं भाणुवेगेण ॥ ॥१२५॥ ईएए संकहाए न हु कजं किंचि उट्ठिमो ताव । एसा हु बंक्कं जोयइ
 तुह संमुहं जेण ॥१२६॥ अगेसु निवडमाणा दिट्ठी एवंविहाण महिलाण । देहं कुणइ असत्थं अवस्स हियं अवहरेजा ॥१२७॥
 तत्तो य मए भणियं परिहासपरो सि अम्हे एमेव । पुच्छामो कोउगेणं तं पुण अन्नं विअप्पेसिं ॥१२८॥ तो भणइ भाणुवेगो
 इमम्मि नयरम्मि अत्थि पैयडजसो । खयरो अमियगई तस्स भारिया चित्तमालत्ति ॥१२९॥ एसा एगा धूया ताणं जाया अणो-
 वमगुण्डा । नामेण कणगमाला विन्नाणसंमन्त्रिया कन्ना ॥१३०॥ तत्तो य मए भणियं का एसा मयणपूयणं कुणइ ? । एसावि का
 सदीए पुरओ वत्तं कहेमाणी ? ॥१३१॥ को व इमो अवलंबइ गलए वेसाए तरुणओ पुरिसो ? । एसाइ मए पुड्डो हसिज्जण तओ
 इमं भणइ ॥१३२॥ एवंविहपुच्छाहिं कीस तुमं सुयणु ! मं पैयारेसि ? । को जुन्नमैज्जरिं कंजिएण पवियारिउं तेरइ ? ॥१३३॥ न
 हु सुयणु ! पढमपुच्छं एरिसपुच्छाहिं छाइउं तरसि । किंउएहिं पयत्तेणवि छाइज्जइ कह णु पैच्चूसो ? ॥१३४॥ एवं च तेण भणियो
 लज्जाए अहोमुहो ठिओ अहयं । तं दददु भाणुवेगो ठिओ अलम्बोन्व होज्जणं ॥१३५॥ लज्जाए तस्समए वल्लिजंतीवि अन्नओहुत्तं ।

१ आतीर्णं । २ तस्मिन्गथाप्रादृष्ट्या । ३ ईयदीप्त । ४ अस्त्वयम् । ५ विकल्पसे । ६ प्रकटयन्ताः । ७ दुहित्वा=पुत्री । ८ अनुपमसुगन्ध्या । ९ समन्वित्या=
 नमन्यता । १० वार्ताम् । ११ प्रतारयसि । १२ जीर्णमाजरीरीम् । १३ काञ्चिकं 'कांजी' इति मायायाम् । १४ शक्नोति । १५ कटेः । १६ प्रत्युः=सूर्यः ।
 १७ अलङ्घ्यः । १८ कार्यमाणापि ।

मङ्गाए तहवि निवडइ मह दिङ्गी तीए सुहकमले ॥१३६॥ अणुरायतंतिबद्धा दिङ्गी जणसंकुलेवि मग्गम्मि । सरिऊण सणिय सणियं
 जत्थ पियं तत्थ अल्लियइ ॥१३७॥ सहिजणपच्छनेहिं पुणो तरलदिङ्गियाएहिं । भैदवयमेहविज्जूए विलसियं तीए विजियंति
 ॥१३८॥ तो तीए तरलपम्लदिव्हीबाणेहिं जज्जरे हियए । मज्झ पविट्ठा पंचवि कुसुमसरा मयणपविमुक्का ॥१३९॥ एत्थंतरम्मि
 तीए सहिनिवहो नियगिहेसु संचलिओ । सावि हु बाला चलिया पुणो पुणो मं पुलोएंती ॥१४०॥ वलियग्गीवं तीए ससिणिद्धअ-
 वंगदिङ्गिदोरेणै । आयड्डिय पच्छन्नं मह हियं झत्ति अवहरियं ॥१४१॥ नाउवहरिजंतं मह हियं तीए पयविलग्गाइ । कूयंति
 नेउराइ पुणो पुणो कुण्डियपुरिसोव ॥१४२॥ मयणत्ता सा जंती अणमिसनयणेहिं पुलइया ताव । जावुज्जाणतरूहिं अंतरिया दिङ्गि-
 मग्गाओ ॥१४३॥ बोलीणदंसणाए तीए मह माणसम्मि संतावो । दुव्विसहो संजाओ समयं अइदीहसासेहिं ॥१४४॥ अह भणइ
 भाणुवेगो गच्छामो नियगिहम्मि अम्हेवि । एवंति मए भणिए समागया दोवि गेहम्मि ॥१४५॥ ततो अहमारूढो उवरिमभूमीए
 तत्थ सयणीए । पासुतो उवविट्ठो मह पासे भाणुवेगोवि ॥१४६॥ तो भणइ भाणुवेगो कीस तुमं दुम्मणोव्व संजाओ ? । मुंचसि
 विसायगब्भे सुदीहरे कीस नीसासे ? ॥१४७॥ किं कुणसि अंगभंगं दीहं नीससिय मुक्कहुंकारो । भंठड्डियचणगो विव सयणीए कीस
 तंढफडसि ? ॥१४८॥ किंकिपि चिंतिऊणं अणिमित्तं चेव कीस तं हससि ? । निययविगप्पवसेणं कीस पुणो दुम्मणो होसि ? ॥१४९॥
 नाणारससंकिन्नं नौडयकव्वं अहिणवेमाणो । किं चिट्ठसि न य साहसि सब्भावं किंचि अम्हाणं ? ॥१५०॥ एवं च तेण बहुसो पु-

१ चलात्कारेण । २ आलायते=रिलप्यति । ३ भद्वओ=भद्रपदः । ४ पम्हलं=पक्षमलम् । ५ दोरो=गुणः । ६ अपहियमाणम् । ७ कुढो=हताशुगमनम् ,
 तद्वा न् कुडिओ । ८ मदनार्ता । ९ दद्या । १० समय=सह । ११ आद्यास्थितचणक इव । १२ तडफडसि=परितश्चलसि । १३ नाटककान्यम् । १४ अभिनयन् ।

च्छिञ्जतेण कुमार ! मे भणियं । जाणामि नेव किं पुण मह देहं गाढमस्सत्थं ? ॥१५१॥ हसिञ्जण तेण भणियं पुब्बं चिय साहियं मए तुब्ध । एवंविहमहिलाणं न सुंदरं दंसणं होइ ॥१५२॥ ता तीए चक्खुदोसा एसो सव्वोवि तुब्ध संतावो । दौवज्जइ सा हत्थं पट्टीए जेण होइ सुहं ॥१५३॥ नीससिय मए भणियं संदेहो जीवियस्सवि य अम्हं । तं पुण सुहिओ भाओ य परिहासं कीस नो कुणसि ? ॥१५४॥

तो भणइ भाणुवेगो सब्भावविवाजियस्स पुरिसस्स । अन्नायम्मि सरूवे किं काउं सक्किमो अम्हे ? ॥१५५॥ ताहि मए वज्जरियं साहिजइ तस्स जो न याणाइ । तं पुण जाणंतोवि हु अलियं चिय पुच्छिसि ममंति ॥१५६॥ एसाइवयणवित्थरवज्जरणपरायणाण अम्हाणं । चूयलया गिहदासी आगंतूणं इमं भणइ ॥१५७॥ अच्छइ दुवारदेसे समागया तुम्ह दंसणनिमित्तं । सोमलया नामेणं वर-
घाई कणगमालाए ॥१५८॥ तो भणइ भाणुवेगो लहुं पवेसेह एव भणियम्मि । अह सच्चिय सोमलया समागया अम्ह पासम्मि ॥१५९॥ कयउंवयारा ताहे उवविट्ठा भणइ सायरं वयणं । एगंतं कुणह तओ चूयलया येसिया तत्तो ॥१६०॥ भणियं सोमलयाए सरणागयवच्छला जओ सुयणा । परितायह परितायह ममं तओ भीमवसेणाओ ॥१६१॥ हरिसाज्जरियहियएण ताहे एवंविहं मए भणियं । कत्तो भदे ! वसंणं, सा भणई कुमुबाणाओ ॥१६२॥ ईसीसि विहसिज्जणं वज्जरियं ताहि भाणुवेगेण । कडकडियसव्वसंधि गयलायमं तुह सरिं ॥१६३॥ निबहुंदंतपतिं सियकेसहसंतसीसोहिछं । दूरपलंबिरवलिवलयसहियसिहिणेहिं वीभच्छं ॥१६४॥

१ भरतस्यम् । २ तस्मात् या ता कुष्ठे द्युतं दायते येन सुखं भवेत् । ३ अजीकम् । ४ उपचारः=सत्पथः । ५ अस्मत्=कटम् । ६ गतगावप्यम् ।

निर्गतान्तपट्टिकम् ।

दद्वृण भीयभीओ दूरं दूरेण वच्चइ अणंगो । तत्तो कह तुज्झ भयं जराए जज्जरियदेहाए ॥१६५॥ सोमलयाए भणियं मा मं उवह-
 ससु सुणसु बुत्तं । जह कुसुमबाणविहियं परंपराए मह भयंति ॥१६६॥ उज्जाणाउ कीलियं समागया नियगिहे कणगमाला । वि-
 च्छायवयणसोहा विडप्पगहिया ससिकलव्व ॥१६७॥ तत्तो य मए पुट्ठा कीस तुमं पुत्ति ! विमणदुम्मणिया ? । न य तीए किंचि
 सिट्ठं सुदीहरं नवरि नीससिउं ॥१६८॥ असुजलपूसियाइ नयणाइ कयाइ दीणवयणाए । तत्तो य मए पुट्ठा तीए सही हंसिया नाम ॥
 ॥१६९॥ तीए भणियं अबे ! उज्जाणं अज्ज पाविया अम्हे । पूइय मयणं बाहिं नीसरिया जाव ता दिट्ठो ॥१७०॥ कोउगवक्खित्त-
 मणो उवविट्ठो भाणुवेगपासम्मि । पच्चक्खोव्व अणंगो एगो तरुणो महाभागो ॥१७१॥ युग्मम् ॥ तं दद्वृणं एसा जाया निप्फंदलोयणा
 सहसा । आसत्ता तव्वयणे आलेक्खगयव्व निच्चिट्ठा ॥१७२॥ संबं गिओ इमीए अणिमिसदिट्ठीए जीइओ स युवा । न य तेण इमा
 दिट्ठा कोउगवक्खित्तचित्तेण ॥१७३॥ तो तस्स नयणगोयरमयावमाणा सलज्जमुहकमला । दोहंगदूसियं पिव अत्ताणं मन्नमाणव्व
 ॥१७४॥ किंकिपि चित्तिज्जणं भणइ सहीओ ! इमम्मि चूयदूमे । कीलामो ताव खणं बंधिय अंदोलयं अम्हे ॥१७५॥ युग्मम् ॥ एवं
 ताहिं भणिए तहेव संपाडियम्मि एसावि । गुरुसहेण सहीओ आसन्नाओवि वाहरइ ॥१७६॥ जइ एसो मह सइं सोऊणं संमुहं पलो-
 एज्जा । होज्जामि ता कयत्था इइ आसाए तडिजंती ॥१७७॥ तं पेक्खिज्जण य मए परिहासवसेण जंपियं एयं । आसन्नपि सहिज्जणं
 उच्चुच्चं कीस वाहरसि ? ॥१७८॥ कोउगवक्खित्तमणो एसो तुह देइ नेय पडिवयणं । तं वयणं सोऊणं सविलक्खा किंचि संजाया
 ॥१७९॥ एत्थंतरम्मि दिट्ठा तेण जुवाणेणजंगरूवेण । संज्झसहरिसेहिं इमा ताहि अउच्चं रसं पत्ता ॥१८०॥ तेणालोइयमेत्ता सोह-

१ कीडित्वा । २ राहुयहीता । ३ सर्वाङ्गीणः । ४ दष्टः । ५ दोहगं=दुर्भाग्यम् । ६ सखीः । ७ इति । ८ सवैलक्ष्या । ९ साध्वसहषीभ्याम् ।

मसमन्नियं च अप्पाणं । जीवियमवि सकयत्थं मबंता पुलइयसरीरा ॥१८१॥ अंवरुंडइ सहिनिवहं उच्चं संलवइ हसइ अनिमित्तं । पायं-
गुट्टेण महिं विलिहइ केसे य संजेमइ ॥१८२॥ एमाइं सैवियारं चेहुंता कीलिऊण खणमेगं । मयणसरविहुरियंगी इहागया एरिसा जाया
॥१८३॥ एवं च हंसियाए भणियम्मि पुणोवि सा मए पुट्टा । को सो पुरिसो हंसिणि !, कहियं सबंपि मह तीए ॥१८४॥ सोहण-
ठाणे रामो पुत्तीए, चित्तिउं गया पासे । तीरे दिट्ठा य मए सयणीयगया कणगमाला ॥१८५॥ आपंडुरमुहकमला सुदीहसासेहिं सोसि-
यसरीरा । कहकहवि हु नियजीयं महया किच्छेण धारंती ॥१८६॥ पियविरहजलणजालावलीहिं संतावियाए वरईए । हारो चंदणपंको
मुंमुरसरिसोव्व पडिहाइ ॥१८७॥ चीर्यव्व मुणालाइं नलिणीदलाइं पि जालतुछाइं । अंगारासिसरिसा पडिहासइ हंसतूलीवि ॥१८८॥
पुट्टा न देइ वयणं आलवइ न सहिजणं सिणिद्धं पि । झाणोवगया वरजोगिणिव्व जाया विगयचेट्टा ॥१८९॥ पियविरहपिसाएणं गहि-
या गयचेयणावि हु सहीहिं । आसासिजइ वरई सुंदर ! तुह नाममंतेहिं ॥१९०॥ पियविरहपीडियं तं तुंङ्गियनियजीवियं मुंणेऊणं ।
तइदुक्खदुक्खिया हं समागया तुम्ह पासम्मि ॥१९१॥ एवं कुसुमसराओ अइगरुयं आगयं महं वसणं । जं तीए दुक्खियाए अहंपि
अइदुक्खिया चेव ॥१९२॥ ता सुयणु ! कणगमाला जा सा नीसाससोसियसरीरा । आसासिजउ वरई जात्र न सासा सैमपंति ॥१९३॥
लहु कुणसु किंनुवायं जाव न नीसरइ जीवियं तीए । गयजीवियाए पच्छा किं काही लावयरसेण ? ॥१९४॥ तव्वयणं सोऊणं तइया
अह रीयउत्त ! मे भणियं । एयंपि न जाणामो का एसा कणगमालत्ति ॥१९५॥ ता पुच्छ भाणुवेगं पत्थुयवत्थुम्मि गहियपरमत्थं ।

१ अवर्णः=परिरभते=आलिङ्गति । २ संयमयति । ३ सविकारम् । ४ आपाण्डुरम्=ईषत्पाण्डु । ५ वराक्याः । ६ मुर्मुरः=दुपाग्निः । ७ ज्वालतुल्यानि ।
८ प्रतिभासते । ९ त्रुटिः=संशयः । १० ज्ञात्वा । ११ आश्वास्यताम् । १२ समाप्यन्ते । १३ राजपुत्र ! । * चिता इव

अम्हे पुण पाहुणया अयाणुया एत्थ वत्थुम्मि ॥१९६॥ अह भणइ भाणुवेगो अम्हेवि हु नेव जाणिमो किंचि । तो भणइ सोमलया सौख्यं एरिसं वयणं ॥१९७॥ हरिजण तीए हियं दिट्ठीबाणेहिं पहरियं अणे । तुङ्गियजीयं काउं तं संपइ अयाणुओ जाओ ॥१९८॥ कंठगयजीवियासा तुह विरेहे मरइ नत्थि संदेहो । अयणत्तं अवलंबिय तं चिट्ठसि निंदओ भइ ! ॥१९९॥

अनं च । जो जत्थ जणो निवसइ रक्खइ सो आयेण तं गेहं । तीए मणम्मि वसंतो किं निदय ! तं मणं दहसि ? ॥२००॥ हरिजण तीए हियं संपइ चोरोन्व निन्देवमाणो । न हु छुट्ठसि सुयणु ! तुमं किंचि उवायं विचित्तसु ॥२०१॥ तत्तो य मए भणियं अम्मे ! तं चेव साहसु उवायं । एवं चवत्थियम्मि जं जुत्तं अम्ह काउं जे ॥२०२॥ भणियं सोमलयाए चित्तं पत्तं व पच्चयनिमित्तं । पट्टवसु जेण चित्तं संधीरंइ सा तयं ददं ॥२०३॥ तत्तो य मए लिहिया पत्ते नलिणीओ तीए पउम्मि । मोत्तूण सेसकुसुमे निली-यमाणो अली लिहिओ ॥२०४॥ हिंदंटे य तस्स लिहिया एसा गाहा उब्बुन्नयरसेण । नियभावस्यणपरा पच्छन्नत्थां तया कुमर ! ॥२०५॥ तह कहवि परिट्ठवियं अलिणो नलिणीए परिमलं हियए । लंयणुप्पयणं जह तस्स केवलं सेसकुसुमेसु ॥२०६॥ तं च बहु पत्तमज्जे काउं तो पेसिओ सतंबोलो । चूयलयाए हत्थे दोवि गया तीए पासम्मि ॥२०७॥ तत्तो खणंतराओ चूयलया आगया इमं भणइ । एत्तो विणिग्गया हं पत्ता य कमेण तग्गेहे ॥२०८॥ मत्तन्व मुच्छिया इव गिलिया इव सुयणु ! गुरुपिसाएण । दिट्ठा उ कणगमाला विसममवत्थंतरं पत्ता ॥२०९॥ तीए सहीहिं भणियं समागया चित्तवेगदूत्ति । अह सा तुह नामक्खरआयन्नणलद्ध-

१ अज्ञाताः । २ असूया सहितम् । ३ अजनत्वम्=पशुत्वम् । ४ निर्दयः । ५ निद्रुवानः=अपलपत् । ६ छुट्ठसे=मुच्यसे । ७ अम्मा=अम्बा । ८ प्रत्ययः=विश्वासः । ९ संधीरंइ=सम्यग् धैर्यमायाति । १० हेट्ठे=अधः । ११ उब्बुन्नओ=उद्भूतः । १२ लयनोत्पत्तनम्=अवस्थानोत्प्लवने । १३ आयन्नं=आकर्षणम्=श्रवणम् ।

बुद्धीया ॥२१०॥ इति निविष्टा ततो पासिय मं लज्जियाव मेणयति । ताहे समप्पिओ से तंबोलो सहरिसं गहिओ ॥२११॥ गहि-
यथाए भणियं केणेसो पेसिओ म्हा तंबोलो ? । मे भणियं तह सुंदरि ! मणोहरेणं पिययमेणं ॥२१२॥ तीए भणियं कन्ना अहंति
कह मज्झ पिययो भदे ! ? । मे भणियं नणु होही अह सा अफुडक्खरं भणइ ॥२१३॥ कह मैमि ! अउन्नाए एत्तियमेत्ताणि
मज्झ पुन्नाणि । जं सो भत्ता होही दंसणमिच्चं पि अइदुलहं ॥२१४॥ एत्तियमेत्तं भणिउं अंसुजल्लुपुणलोयणा इत्ति । नीसास
मोत्तूणं गयचेह्हा सा पुणो जाया ॥२१५॥ ततो सहीहिं भणियं साहेअसु तस्स निग्घिणमणस्स । जहदिट्ठं हि सरूवं इमीए अइग-
ल्यपेम्माए ॥२१६॥

अन्नं च । जइ कहवि ताव बोल्ह रयणी कुसलेण ता पभायम्मि । उज्जाणम्मि गयाए दायवं दंसणमिमीए ॥२१७॥ तदंस-
णेण जीवइ न अन्नहा एस निच्छओ अम्ह । एवं बहुहा भणिया समागया तुम्ह पासम्मि ॥२१८॥ एवं चूयल्याए भणियं सोऊण
तीए वुत्तंतं । दुगुणतरो मे जाओ तद्विरहे गरुयसंतवो ॥२१९॥ जइ मैरिही सा बाला कहवि हु गुरुविरहताविया हंदि ! । एएण
निमित्तेणं ता मज्झवि आगयं मरणं ॥२२०॥ अहवा सिणेहुत्ता जइ सा ता कीस मज्झ पडिवयणं । नवि दिन्नं ता मन्ने मंदसिणेहा
ए मह उवरिं ॥२२१॥ जइवि हु सा निन्नेहा तहवि मणं मज्झ तीए विरहम्मि । पजलियजलणसमुज्जलजालिद्धं पडिहाइ ॥२२२॥
नयणेहिं पुंलइया सा ताइं चिय दहउ एस पियविरहो । हियएण किमवरद्धं जेण तयं निदयं दहइ ? ॥२२३॥ अनेण कयं अनो न

१ दट्ठ्वा । २ मनाक् । ३ सब्बा आमन्त्रणेऽव्ययम् । ४ अपुण्यायाः । ५ उप्पुणं=पूर्णम् । ६ गच्छति । ७ मरिष्यति । ८ निःस्नेहा । ९ बालिद्धं=
आभियटम् । १० दष्टा ।

भुंजए अलियमेरिसं वयणं । सा दिह्वा नयणेहिं जाओ हिययस्स संतावो ॥२२४॥ रोवंतु नाम तं जणमपेच्छमाणणि दड्डुनयणाणि ।
 तं हियय ! किं विमूरसि साहीणे चितियव्वम्मि ? ॥२२५॥ नयणेहिं जोइया सा हियएण कओ य गरुयपडिबंधो । सरिसेवि हु
 अवराहे विरहो हिययं दढं दहइ ॥२२६॥ एत्थंतरम्मि सूरु भमिऊणं भुवणमंडलमसेसं । अत्थगिरिमत्थयत्थो जाओ अद्वाणखिन्नोव्व
 ॥२२७॥ निदुत्तरकरेहिं भुवणं इमेण संतावियंति रोसेण । नज्जइव अत्थगिरिणा सीसाओ ढालिओ सूरु ॥२२८॥ नाऊण सूरपडणं
 अणुलग्गा उवरि अत्थसेलस्स । रोसेणव रत्तमुहा समागया झत्ति अह संझा ॥२२९॥ तयणंतरंमंधारियदिसिवलया नवरि आगया
 रयणी । पयडियतारयनिवहा कौसियहुंकारभीसणया ॥२३०॥ ताव य खणंतराओ निन्नासियबहलतिमिरसंधाओ । माणिणिमाणुम्म-
 हणो वित्थरिओ ससिकरनिहाओ ॥२३१॥ मयलंछणपवणेणं गाढं सँधुक्किओ 'विओयग्गी । संताविउं पयत्तो मह हिययं ताहे सय-
 गुणियं ॥२३२॥ अह चित्तिउं पयत्तो अमयमओ सुम्मई इमो चंदो । नवरं तविरहे अज्ज विज्जुणुंजोवमो जाओ ॥२३३॥ हे हियय !
 कीस उँज्झसि उव्वेवं कीस कुणसि अँच्चत्थं ? । दुल्लहजणम्मि रागं पढमं चिय कीस तं कुणसि ? ॥२३४॥

अन्नं च । जो किर करेइ नेहं तस्सेव य हियय ! रँच्चिउं जुत्तं । दूरुडिओवि जो दहइ माणसं तम्मि को रागो ? ॥२३५॥ सो
 चिय बुँबभइ हियए सो चिय अइनिदुत्तरो दहइ देहं । कस्स कहिज्जइ वत्ता सरणाओ भयम्मि उव्वभूए ? ॥२३६॥ किं मन्ने होज्ज
 दियहं जैम्मी लग्गेज्ज मज्झ हत्थम्मि । मँणनिव्वयणो तीए कमलोयरकोमलो हत्थो ॥२३७॥ अच्छउ ता दूरे चिय पाणिगहणाइयं

१ विमज्ज्यसे । २ सीसाओ ढालिओ=शीर्षात् पातितः । ३ कोशिको घूक । ४ मानिनीमानोन्मथनः । ५ निहाओ=समूहः । ६ प्रदीप्तः । ७ वियोगाग्निः ।
 ८ श्रूयते । ९ दहसे । १० अत्यर्थम् । ११ रइक्कुं=रागं कर्तुम् । १२ उद्यते । १३ अस्मिन् । १४ मनोनिर्वोपनः=संतापापहारी ।

तु सह तीए । अम्हाण मणोदंड्यं दंसणमवि दुल्लहं मन्ने ॥२३८॥ किं मज्झ जीविणं किंवा मह हंदि ! मणुयजम्मेण । जो विरहदु-
क्खसमणं तीए वयणं न पेच्छामि ? ॥२३९॥ अहवा चूयल्याए भणिणं भविस्सई पभायम्मि । तीए सह दंसणयं अणुकूलो जइ
विही होही ॥२४०॥ गुरुविरहजलणजालावलीहिं संतावियस्स हिययस्स । अन्नो नत्थि उवाओ पियदंसणओसहं मोत्तुं ॥२४१॥ एसा-
इविगप्पेहिं पणट्ठणिदस्स मज्झ सा रयणी । चउजामावि हु तइया जामसहस्सोवमा जाया ॥२४२॥ असरिसदूसहसंतावतावियं कहवि
माणसं मज्झ । फुडमाणंपि न फुडूं मन्ने तदंसणासाए ॥२४३॥ सीयलकरनियरेणवि संतावं फेडिउं मह असत्तो । अह लज्जिउव्व
चंदो अत्थगिरिं पाविओ तत्तो ॥२४४॥ पच्चूसगयवरुम्मूलियाए उड्डीणससिविहंगाए । रयणिलयाए गलंतिव कुसुमाइं तारयनिहेणं
॥२४५॥ अह इंददिसा सहसा केसुयसुयतुंडसच्छहा जाया । आसनस्ररमंडलवज्जरणत्थं व लोयस्स ॥२४६॥ पडिवोहियकमलवणो
पसरियखरकिरणपूरियदियंतो । मेलियरैंगजुयलो तदणंतरमुग्गओ स्रो ॥२४७॥ एत्थंतरम्मि अहयंपि समुट्ठिऊण किंच पंभायतणयं
करिउं पेयत्तो । भो सुप्पइट्ठ ! तइया दंड्याइ होही संदंसणमह इइ पहिट्टमणो पंगामं ॥२४८॥ साहुधणेसरविरइयसुवोहगाहासमूह-
रम्माए । रागगिदोसविसहरपसमणजलमंतभूयाए ॥२४९॥ एसोवि परिसमप्पइ विरहे स्रुगमोत्ति सुपसिद्धो । सुरसुंदरिनामाए
कहाए तइओ परिच्छेओ ॥२५०॥७५०॥

॥ तइओ परिच्छेओ समत्तो ॥

- १ दयितम्=अभीष्टम् । २ अनायितुम् । ३ अशक्तः । ४ निभः=छलम् । ५ पूर्वा दिक् । ६ किञ्चुकञ्चुकण्डसदृशी (सच्छहा=सदृशी) । ७ रथाऽः=चक्रवाकः ।
८ पभायतणयं=प्रभातमंत्रन्धि । ९ प्रयुतः । १० दयितायाः=वल्लभायाः । ११ प्रकामम् ।

चउत्थो परिच्छेओ ।

अह भाँओ भाणुवेगो समागओ पहसिओ ममं भणइ । गम्मउ उज्जाणम्मि चूयलयावयणमणुसरिउं ॥१॥ हरिसाऊरियहियएण ताहि एवंति जपमाणेणं । तक्काळुचियं जाव य कायवं काउमारद्धं ॥२॥ एत्थंतरम्मि निसुओ मंगलतूरस्स गहिरनिग्घोसो । पुडो य मए भाँया कत्थ इमं वज्जए तूरं ? ॥३॥ तो भणइ भाणुवेगो सम्मं जाणे न कारणं एत्थ । नवरं अभियगइगिहे भाँविज्जइ एस तूर-रवो ॥४॥ अह चितियं मए किं आसन्नपियासमागमस्सावि । अब्भहिओ संतावो फुरइ य वामं तहा नयणं ? ॥५॥ ता भवियव्वं केणवि एत्थ नणु कारणेण ताहे मए । चूयलया वॉहरिया समागया अह इमं भणिया ॥६॥ कत्थ इमो तूरवो केणव कजेण सम्म-मुवल्लभ । आगंतूणं भदे ! सिग्वं चिय कहसु अम्हाणं ॥७॥ गंतूणं चूयलया खणंतराओ समागया धणियं । विच्छायवयणकमला पुड्डा य मए इमं भणइ ॥८॥ एत्तो विणिग्गयाए अभियगइगिहस्स दारदेसम्मि । भूरिजणसंकुलम्मी मए न लद्धो पवेसोवि ॥९॥ तत्तो य बंधुदत्तो पत्थुयवत्थुम्मि पुच्छिया भणइ । वरणम्मि एस भदे ! महोच्छवो कणगमालाए ॥१०॥ सिरिगंधवाहणसुओ गंगा-वत्तम्मि खयरनयरम्मि । नहवाहणोत्ति सुम्मइ तस्स विईन्ना कणयमाला ॥११॥ एवं विर्याणिऊणं समागया एत्थ तुम्ह पासम्मि । कन्नकडुयंपि तुम्हं साहिज्जइ मंदभागाए ॥१२॥ तीए वयणं सोउं धसत्ति गुरुमोगरेण पहओ हं । मुच्छानिमीलियच्छो पडिओ

१ आता । २ अनुस्मृत्य । ३ भाव्यते=सभाव्यते । ४ व्याहृता । ५ उपलभ्य=विज्ञाय । ६ पत्थुयवत्थुम्मि=प्रस्तुतवस्तुनि । ७ वितीर्णा । ८ विज्ञाय । ९ कर्णकडुकम् ।

भूमीए गयचेड्डो ॥१३॥ घणसारसारगोसीसमीससलिलेण ताहि संसितो । सुकुमालतालविंदयसीयलपवणेण गयमुच्छो ॥१४॥ परि-
चिंतितुं पयत्तो पेच्छह दुव्विहियचिलासियं विहिणो । पियसंगमणोरहभंसणम्मि उज्जुत्तचिच्चस्स ॥१५॥

अहवा । अनह परिचिंत्तिजइ सँहरिसकंडुजएण हियएण । परिणमइ अनहच्चिय कज्जारभो विहिवसेण ॥१६॥ कत्थ इमा कत्थ
अहं अबोन्नं कत्थ गरुयअणुरागो । नवरं हयासविहिणा सन्नं चिय अनहा विहियं ॥१७॥ पुव्वंपि हु जइ बुद्धी एरिसया आसि
तुज्झ रे दिव्व ! । ता कह मह पढमं चिय तीए सह दंसणं विहियं ? ॥१८॥ काज्जण दंसणं गरुयरायसहियं हयास ! रे ! दिव्व ! ।
अन्नत्थ "तं मयच्छिं जोडंतो किं न लज्झिहिसि ? ॥१९॥

अविय । नयणाण पडउ वज्जं अहवा वज्जस्स वड्डिलं किंपि । अंमुणियजणेवि दिट्ठे अणुवंधं जाणि कुव्वंति ॥२०॥ खणपरि-
चियदुल्लहलोयकारणे कीस हियय ! तं मिहंसि ? । मुंचसु गरुयविसायं विवरीओ हयविहीं जेण ॥२१॥ एरिसदुव्विन्नसहेवि हु संजाए
हिययं गरुयदुव्वखम्मि । वज्जवडियंव मन्ने जं नवि सँयसिकरं जासि ॥२२॥ एमाइबहुविगप्यं चिंतेमाणस्स गरुयसोगस्स । तव्वि-
रहदूमियमाणसस्स तइया महं कुमर ! ॥२३॥ पुणरवि सा सोमलया समागया किंचि हरिसियाव मणे । उवविट्ठा मं ददंठुं सुदुंठुं
विसायाउरं तइया ॥२४॥ युग्मम् ॥ ता भणइ कीस सुंदर ! दीसमि तं दुग्मणोव्व अच्चत्थं । सुणिउं वरणयवत्तं, ताव निसामेसु मह
वयणं ॥२५॥ भणियं च मए अज्जवि किं आसा कावि अत्थि अम्हाण । वज्जरसि जेण एवं सोमलए !, ताहि सा भणइ ॥२६॥ तुह विरेहे

१ तालश्रुन्तक=व्यजनम् । २ भ्रंशर्न=नाशनम् । ३ हय्येण सहिता या कइ=अभिलाषातिरेकस्तत्रोद्यतेन । ४ देव ! । ५ ताम् । ६ युगक्षीम् । ७ योजयन् ।
८ मएए । ९ अणुमित्रो=अज्ञातः । १० मेधशे=स्निग्धसि । ११ शतसीकरं=शतखण्डम् । १२ इमियं=दवित=पीडितम् ।

गयचेढुं दहूणं ताव कणगमालं तु । चूयलया केळुमि पडुविया तुम्ह पासम्मि ॥२७॥ सावि हु सहीहिं कहवि तुह संगमस्यगेहिं
 वयणेहिं । आसासियावि वरई तुह संगमपावमाणा उ ॥२८॥ खणमेत्तं मुच्छिअह उड्डियह पुणेवि मुयइ हुंकारे । गायइ हसइ य
 वेवई रोवइ य खणेण उत्तसइ ॥२९॥ गहगहिया इव बाला असमंजसचेड्डियाइ कुणमाणा । हसियावि सहजणेणं नवि
 जाणइ किंचि हयहियया ॥३०॥ तिस्रुभिः कुलकम् ॥ तं पेक्खिऊण य मए विंचितियं जाव मुयइ नो पे णे । गुरुअणुरागा एसा ताव
 उवायं विंचितेमि ॥३१॥ तत्तो तव्वुत्तंतो कहिओ गंतूण चित्तमालाए । तज्जणीए उ मए एंगंतगयाए सव्वोवि ॥३२॥ विन्नायसरू-
 वत्था पासे आगम्म कणगमालाए । वज्जइ चित्तमाला कीस तुमं पुत्ति ! उव्विग्गा ? ॥३३॥ अच्छसि ओसन्नमुही भणियावि हु
 कीस देसि नालावं ? । सुहसज्झं चेव इमं मा पुत्ति ! विसायमुव्वहसु ॥३४॥ अम्हाण चित्तमाणू आंयत्तो तं च पुत्ति ! कन्ना सि ।
 उच्चिओ य चित्तवेगो रूवेणं कलाहिं जं तुज्झ ॥३५॥ तस्स य उव्वरिं जाओ अणुरागो तुज्झ तेण सव्वंपि । अणुकूलमिणं जायं मा
 चिंतसु अन्नहा वच्छे ! ॥३६॥ किंतु तुह पुत्ति ! जणओ गंगावत्तम्मि खयरनयरम्मि । पासम्मि गंधयाहणविज्जाहराइणो हु गओ
 ॥३७॥ आगच्छउ सो सिग्धं कुसलेणं ताहे तुज्झ वीवाहं । महया विच्छेड्डुणं कारिस्सइ चित्तवेगेण ॥३८॥ एसोवि चित्तमासो विंचि-
 प्पाउत्ति लंढिमही लग्गं । सिग्धं चिय पुत्ति ! तुमं मा काहिसि किंचि उव्वेवं ॥३९॥ एवं नियजणीए भणिया सां विगयविरह-
 संतावा । जाया मँणयं सँत्था समुड्डिया ताहे सो जणणी ॥४०॥ एत्थंतरम्मि सहसा समागओ ताओ खयरनयराओ । अमियगई से

१ कल्ये=द्यः । २ सङ्ग=संगमम्, अप्राप्नुवती । ३ सुधति । ४ वेपते=कम्पते । ५ प्राणान् । ६ अवसन्नम्=सिन्नाम् । ७ आयेत्तं=आधीनः । ८ वृत्तप्रायः=
 गतप्रायः । ९ लप्स्यते । १० उव्वेवो=उद्देगः । ११ मनाक् । १२ स्वस्था ।

जणओ कयविणओ परियणेसो ॥४१॥ ण्हाय विलित्तो भुत्तो उवविट्ठो उवरिमाए भूमीए । अहयंपि चित्तमालासहिया तत्थेव सं-
पत्ता ॥४२॥ कुसलपडत्तिं पुच्छिय नियदइयं ताहे चित्तमालाए । नियधूयाए पडत्ती सव्वावि हु तस्स अक्खाया ॥४३॥ तं सोडं
अमियगई साममुहो तक्खणेण संजाओ । भणइ अहो ! अइगरुयं समागयं अम्ह वैसणंति ॥४४॥ तो भणह चित्तमाला पिययम ! किं
कारणं नु वैसणस्स ? । तत्तो य अमियगइणा वज्जरियं पिययमे ! सुणसु ॥५५॥ नरवइक्खेणेत्तो गंगावत्तम्मि तम्मि नयरम्मि ।
सिरिगंधवाहणस्स ओ पासम्मि गओ अहं तइया ॥४६॥ कयविणओ उवविट्ठो अत्थाणगयस्स राइणो पासे । संभासिएण य तओ
निवेइयं रायकजं से ॥४७॥

एत्थंतरम्मि सुंदरि ! पडिहारनिवेइओ अणुन्नाओ । अत्थाणम्मि पविट्ठो एगो विज्जाहरकुमारो ॥४८॥ विहियपणामो रओ पारद्धो
परिसं स वज्जरिडं । विज्जाहराण राया वेयट्ठे आसि जो देव ! ॥४९॥ संसिद्धसयलविज्जो ससुरासुरमणुयलोयविकखाओ । सुरवाह-
णोत्ति नामं विज्जाहरचक्कवट्ठित्ति ॥५०॥ अवमाणवज्जियं जो विज्जाहरायलच्छिमणुहविडं । विक्खायजसं पुत्तं निययपाए ठाविऊण
तुमं ॥५१॥ संसारवासभीओ नाऊण असारयं विभूईए । रज्जसिरिं अवडज्झिय पडगलगं जरैतणं ॥५२॥ सिरिउसहनाहजिणवर-
वज्जरियं सव्वविरइरुवं जो । चारित्तं पडिवन्नो चित्तंगयमुणिवरसमीवे ॥५३॥ गहणाऽऽसेवणरूवं सिकखं अब्भसिय गुरुसमीवम्मि ।
अहियसुओ पडिवज्जिय एगल्लविहारपडिमं सो ॥५४॥ छट्ठड्डमदसमदुवालासाइनाणाविहे तवोकम्मे । उज्जुत्तो विहरंतो गामागरमं-

१ आह्वयाता=तथिता । २ व्यसनं=कष्टम् । ३ असारताम् । ४ अपोजय्य=त्यक्त्वा । ५ जरत्तुणमिव । ६ अधिकश्रुतः=विशिष्टश्रुतज्ञानशाली; अधीतश्रुतः=
पठितशास्त्रो वा । ७ उगुणः ।

डियं वसुहं ॥५५॥ संपत्तो एतथेव य वेयध्वे चित्तकूडसिहरम्मि । तुम्ह पिया सुरवाहणविजाहरमुणिवरो अज्ज ॥५६॥ पडिमापडिव-
 न्नास्सिह सुक्कज्झाणेण खंवियमोहस्स । लोयालोयपयासं उप्पन्नं केवलं तस्स ॥५७॥ नवभिः कुलकम् ॥ तत्तो य तस्स वयणं सोऊणं
 गंधवाहणो राया । हरिसवसवियसियच्छो भणइ तयं सायरं एवं ॥५८॥ भो आगच्छसु संगय ! आसन्नो, अज्ज तायवत्ताए । सैहली-
 कयं म्ह जीयं केवलउप्पत्तिगन्भाए ॥५९॥ ससरीरपरिहियं सो सव्वं आभरणवत्थमाईयं । विल्लइय तस्स सरीरे तत्तो भंडारियं भणइ
 ॥६०॥ अद्धत्तेरसकोडी पवरसुवन्नस्स देसु एयस्स । पीईदाणं तत्तो तहत्ति संपाडियं तेण ॥६१॥ तयणंतरं च राया विजाहरनियर-
 परिगओ चलिओ । जणयस्स चित्तकूडे भत्तीए वंदणनिमित्तं ॥६२॥ विजाविरइयवरविमाणआरूढपरियणाणुगओ । सुहनेवत्थविराइ-
 यनायरजणपरिगओ सहसा ॥६३॥ युग्मम् ॥ तेण सहिओ अहंपि हु चलिओ मुणिपायवंदणनिमित्तं । अह सन्वे संपत्ता आसन्ने
 चित्तकूडस्स ॥६४॥ चउविहदेवनिकायं निवयंतं ददु चित्तकूडम्मि । सविसेसहरिसियमणो वियसियसुहपंकओ राया ॥६५॥ सि-
 ग्वतरं गंतूणं बहुजणपरिवारिओ पयत्तेण । सुरकयकेवलमहिमं थुव्वंतं दिव्वनारीहिं ॥६६॥ दट्ठण मुणिवरं तं काऊण पयाहिणं च
 तिक्खुत्तो । बहुमाणवससमुट्ठियरोमंचयंचियसरीरो ॥६७॥ भूमितललुलियमंडं पंचंगं करिय ताहे पणिवायं । पहरिसगलंतनयणो
 अह एवं थुणिउमाढत्तो ॥६८॥ चतसृभिः कलापकम् ॥ जय जय जीवदयावर ! सुक्कज्झाणेणदङ्कम्मवण ! । वोच्छिन्नभवनिबन्धण !
 जाइजरामरणदुक्खहर ! ॥६९॥ उप्पन्नविमलेकेवलउवल्लङ्घसमत्थेणयसब्भाव ! । सासयसिवसुहसाहण ! पत्तअहक्खायचारित्त ! ॥७०॥

१ क्षपितमोहस्य=निर्णशितमोहनीयकर्मणः । २ सफलीकृतम् । ३ विरचय्य=परिधाव्येत्यर्थः । ४ भाण्डागारिकम् । ५ प्रीतिदानम् । ६ निपतन्तम् । ७ स्तु-
 यमानम् । ८ त्रिः । ९ चयंचियं=चयाञ्चितम् । १० मउडो=मुकुटः । ११ प्रणिपातं=नमस्कारम् । १२ स्तोतुम् । १३ समत्वं=समस्तम् ।

भयं अणाइनिहणे परिवभंमंताण भवसमुद्दम्मि दाउं हत्थालंवं अम्ह समुत्तारणं कुणसु ॥७१॥ एवं धुणिऊण सुणिं मुणिमुहकमलनि-
हियमणनयणो । उवविट्ठो धरणीए नासने नाइदूरम्मि ॥७२॥

एत्थंतरम्मि मुणिणा परत्थंसंपायणेक्करसिएण । गंभीरभारदए पारद्धा देसणा एवं ॥७३॥ अइदुलहं मणुत्तं असारसंसारसागर-
गयाणं । कुगईण पडरभाना सकम्मवसगाण जीवाणं ॥७४॥ तं पि हु जराभिभूयं आवासो रोगसोगवाहीणं । सारीरमाणसाणेयदुनख-
संपायकलियंति ॥७५॥ पवणादयधयवडंचंचलाओ लच्छीओ तहय मणुयाणं । अणवट्ठिया य नेहा सुहिसयणपियाइज्जणविसया ॥७६॥
विसयसुहं पि हु परिणामदारुणं नारयाइदुहहेऊ । आरंभपरिगहसंचियस्स पावस्स परिणामो ॥७७॥ अहमीसणेण वंदेण गरुयपीडा-
वहो खु जीवाणं । मिच्छावियप्पवसओ सवंपि हु सोक्खमाभाह ॥७८॥ अणवरयसंपयट्ठो मच्चू अवहरइ जीवसंधायं । एवं च टिए
भो भो भदा ! सम्मं विचिंतेह ॥७९॥ केवल्लिभणियं धम्मं मोत्तुणं नत्थि किंचि अन्नंति । सरणं भवभीयाणं भवियाणं भवनिवुत्ताणं
॥८०॥ तम्हा कुणह पैयत्तं दुलहं लद्धूण माणुसं जम्मं । जिणइंदभणियधम्मं सासयसिवसोक्खहेऊम्मि ॥८१॥ सावज्जकज्जवज्जरूवं
परिगेणिहूज्जण पव्वज्जं । खविऊण कम्मसत्तुं सासयसोक्खं वय्ह मोक्खं ॥८२॥ इय केवल्लिणा भणिए विणिवेसिय करयलंजलिं क्षीसे ।
वज्जरइ गंधवाहणराया उ तहत्ति जं भणह ॥८३॥ दाउं विज्जानियरं रज्जेण समं तु निययपुत्तस्स । नहवाणस्स तत्तो करोमि गिह-
वासचायंति ॥८४॥

एत्थंतरम्मि सुन्दरि ! पत्थानं जाणिऊण पुच्छाए । विहियपणामेण मए पुट्ठो मुणिकेवली एवं ॥८५॥ लोयालोयविलोयणकेवल्लनाणेण

१ परायणः=परोपचरः । २ अनपरिपक्वाः । ३ सुदी=सुदृक् । ४ निवृद्धो=ममः । ५ प्रयत्नम् । ६ प्रपञ्चः=दीक्षाम् । ७ व्रजत । ८ क्षीयं ।

नायभावस्स । पच्चक्खं हि भयवओ एयं जमहं तु पुच्छिस्सं ॥८६॥ एकच्चिय मह धूया जाया विन्नाणरूवसंपुन्ना । पाणाणवि वल्लहिया
 नामेणं कणगमालत्ति ॥८७॥ धूयाए को भत्ता होही मण वल्लहोत्ति एयाए । चिंताए मह हियं भयवं ! निचंपि अक्खलियं ॥८८॥
 ता मणनिव्वुह्हेउं साहिज्जउ एस अम्ह बुत्तंती । पाणिगहणं तीए को किर विजाहरो काही ? ॥८९॥ एवं च पुच्छिणं केवल्लिणा
 सुयणु ! एरिसं भणियं । मा भद् ! कुण विसायं थोवं चिय एत्थ वत्थुम्मि ॥९०॥ तुह धूयाए भत्ता सो होही जो इमम्मि वेयड्डु ।
 गुणकलियं पालिस्सइ विजाहरचक्कवड्डित्तं ॥९१॥ पुव्वभवनेहवद्धा तुह धूया तस्स पाणवल्लहिया । होही सयलंतेउरललामभूया महा-
 देवी ॥९२॥ केवल्लिवयणं सोउं संजाओ मज्झ गरुयआणंदो । एत्थंतरम्मि राया समुट्ठिओ वंदिऊण मुणिं ॥९३॥ तत्तो रत्ता सहिओ
 समागओ तम्मि चैव नयरम्मि । अह रत्ता हं भणिओ बहुमाणजुयं इमं वयणं ॥९४॥ अइवल्लहावि धूया दायव्वा ताव कस्सइ
 नरस्स । जं एसा लोगड्डिई तेणमहे एरिसं भणिमो ॥९५॥ नहवाहणस्स दिज्जउ सा कन्ना जेण वित्तवीवाहं । निययपए ठविऊणं सेवामो
 तायपयजुयलं ॥९६॥ तत्तो मएवि भणियं एत्थत्थे नत्थि किंचि वत्तवं । धूया कित्तियमेत्तं पाणावि हु तुम्ह आयत्ता ॥९७॥ सच्चिय
 धूया धन्ना सुण्हा जा होइ देवपायाणं । केवल्लिगिरावि सच्चा जं किज्जइ एरिसे विहिए ॥९८॥ तुम्ह सुयं मोत्तूणं वेयड्डुगिरिम्मि होज्ज
 को अन्नो । विज्जाण चक्कवट्ठी जस्स पिया होज्ज मंह धूया ? ॥९९॥ एवं च मए भणिए वियसियवयेणेण राइणणत्तो । सोमजसो
 जोइसिओ विवाहलगं निरूवेसु ॥१००॥ तत्तो जोइसिएणं सम्मं आलोचिऊण आइड्डं । वइसाहसुद्रपंचमिरत्तीए सोहणं लगं

१ ज्ञातभावस्य=विदितार्थस्य । २ अक्खलियं=प्रतिफलितम्=प्रतिबिम्बितम् । ३ तातपदयुगलम् । ४ सैव । ५ स्तुभा=पुत्रवधूः । ६ आणत्तो=आजसः=आदिष्टः ।

७ आलोच्य=सम्यगवलोक्य । ८ रत्ती=रात्रिः ।

॥१०१॥ ततो य मए भणियं आएसं देह जेण गंतूण । नियनयरे 'संजुत्तिं विवाहकज्जस्स कारेमि ॥१०२॥ तेणाणुत्ताओ हं सिग्घं चिय आगओ इहं सुयणु ! । रायामेचेहिं समं चंदजसाऽऽइच्चनामेहिं ॥१०३॥ एएवि कणगमालावरणत्थं आगया मए सैमयं । कहे पभायसमए किल होइ वरणयं तीए ॥१०४॥

एवं च ठिए । एसा एका धूया सुदुटु पिया ताव कणगमालम्ह । एईए अणुराओ संजाओ चित्तवेगम्मि ॥१०५॥ ता जइ मणो-
ऽणुकूलं संपाडिस्सं न एकधूयाए । एईयवि, ता सुंदरि ! किंच मए जीविएणंति ? ॥१०६॥ उवयारेणं महया विमग्गिया राहणा सुयनिमित्तं । सिरिगंधवाहणेणं मएवि दिन्ना इमा तस्स ॥१०७॥ तं च इयाणिं अब्बकाउं चाइज्जाए न जं सुयणु ! । एएण कारणेणं मे भणियं आगयं वसणं ॥१०८॥ एवं पिययमवयणं सोऊणं चित्तवेगं ! संजाया । मह सामिणीवि विच्छायवयणिया चित्तमालत्ति ॥१०९॥ ततो तीए भणियं मह चित्ते फुरइ एरिसं ताव । परिचयइ कणगमाला तविरहे जीवियमवस्सं ॥११०॥ कहकहवि मए जं सा तप्पवणमयगोहिं वयणेहिं । पुविं संधीरविया एयं पुण अब्बहा जायं ॥१११॥ भणियं च अभियगहणा एवं हि ठिए करेमि किं सुय-
णु ! । जइ ताव न देमि इमं तो राया हंसइ अवस्सं ॥११२॥ केवलिवयणा रन्नो अइगरुओ एत्थ आयरो जाओ । तेण इमाइ अदाणे अइगरुयं होइ मह खूणं ॥११३॥ रुहेण तेण वेयड्डुनगवरे जं न होइ आवासो । अइथोवं चिय एयं, अन्नपि विरूवयं होइ ॥११४॥
अन्नं च । गिण्हिस्सइ मंडाहवि राया एयं न एत्थ संदेहो । ताव वरं सयमेव य समप्पिया 'नेहविट्ठीए ॥११५॥ जइ पुण

१ संयुक्तिः=शामग्रीसयोगं=प्रगुणतामित्यर्थः । २ अमात्यो=मन्त्री । ३ समयं=समं=सह । ४ अन्यथाकर्तुम् । ५ शक्यते । ६ सुतनु ! । ७ विच्छाय=वदनिक=म्लानमुत्ता । ८ तदप्रापणमूचकैः । ९ धैर्यमापादिता । १० रुथेतु=रोयं कुर्यात् । ११ क्षुणम्=हानिः । १२ विरूपकम्=अनिष्टम् । १३ मञ्जु=बलात्कारः । १४ स्नेहदृश्ये ।

दिङ्गह एसा रायसुयं मोलु चिचवेगस्स । ता तस्साव अग्ग्हाणवि पाणाणवि संसओ होइ ॥११६॥ ता सुंदरि ! न हु कज्जं अब्बेहिं
एत्थ बहुविगप्पेहिं । तह भणसु कणगमालं जह उज्झइ तस्मि अणुरायं ॥११७॥

किंच । उत्तमकुलप्पसुओ पियंवओ सयलजणमणाणंदो । सरो धीरो चाई नियपिउलच्छीअलंकरिओ ॥११८॥ रुवेण जोव्व-
णेण य कलाहिं विज्जाहिं निम्मलगुणेहिं । विक्खाओ नहवाहणकुमरो सव्वम्मि वेयङ्गे ॥११९॥ तत्तो स एव भत्ता कमागओ होउ
कणगमालाए । न हु कज्जं अब्बेण अवायबहुलेण पुरिसेणं ॥१२०॥ एवं च अमियगइणा भणियाए ताहि चित्तमालाए । भणिया हं
सोमलए ! किं जुत्तं संपयं काउं ? ॥१२१॥ तत्तो य मए भणियं तं चेव य इत्थ गहियपरमत्था । नियधूयाए सरुवस्स एत्थ किमहं भणा-
मित्ति ? ॥१२२॥ तो भणइ चित्तमाला तीए गंतूण भावमुवलभसु । इच्छइ व नवा अब्बं पुरिसं गुणदोसकहणेण ? ॥१२३॥ नहवाहणं पसं-
सिय अब्बमहियगुणेहिं, निदिज्जेणन्नं । तह कुणसु जहा इच्छइ वीवाहं एयतणएण ॥१२४॥ तत्तो य मए भणियं सामिणि ! किं तं न याणसि
सभावं । नियधूयाए जेणं आएसं देसि मह एवं ॥१२५॥ मन्निस्सइ वीवाहं जं सा अणणस्स, अच्छउ सुदूरं । सोउं पउत्तिमेयं मन्ने जीयं पैरि-
च्चयइ ॥१२६॥ मह वयणं सोऊणं गुरुदुक्खसमाहया भणइ तत्तो । विंयलंतसकज्जलनयणसलिलसामलियगंडयला ॥१२७॥ जं भणसि
तुमं भद्दे ! मज्झवि हिययम्मि फुरइ तं सच्चं । नवरं हयासविहिणो वसेण अइदुकरं जायं ॥१२८॥ युग्मम् । तत्तो अइगुरुसोगं रुयमाणं
पिच्छिऊण नियदइयं । वज्जरियममियगइणा सुंदरि ! किं एत्थ रुन्नेणं ? ॥१२९॥ किं मह थोवं दुक्खं नवरं न चेएमि अब्बहाकाउं ।

१ प्रियंवदः । २ त्यागी । ३ अपायः=कष्टम् । ४ अब्बमहियं=अभ्यधिकम् । ५ निन्दिताऽन्यम्=नभोवाहनाद् भिन्नम् । ६ परित्यजेत् । ७ विचलत् सकज्ज-
लाभ्यां नयनाभ्यां सकाशात् यत् सलिलं तेन न्यामलिते गण्डतले यस्याः सा । ८ रुदितेन । ९ शक्नोमि ।

मुहुरपि चिंतिज्जगवि लभामि नन्नं उवायंति ॥१३०॥ तम्हा महिलागाहं मोत्तुणं आयइं निरुवेसु । रायसुयस्स अदाणे दोसे य गुणे विचिंतेसु ॥१३१॥ अन्नं च, कणगमाला बहुमाणपरा हु जणणिजणगाणं । पडिक्कलिस्सइ वयणं न अम्ह गुणदोसकहणेण ॥१३२॥ अन्नं च, कन्नगाए भत्ता किल होइ गुरुअनुआओ । तदणुन्नाए य जओ संयवराईवि कीरंति ॥१३३॥

किञ्च । नह्वाहणरायसुओ जाव न दिट्ठीइ गोयरे पडइ । तावचिय अणुराओ इमीए अन्नम्मि पुरिसम्मि ॥१३४॥ निज्जियअ-
णंसरुवे दिष्टे उण तम्मि होदिही रागो । ता किं सुंदरि ! बहुणा विगप्पसंकप्पजालेण ॥१३५॥ गंतूण कणगमालं सुनिउणवयणेहिं भणसु तं सुयणु ! । एयम्मि वईयरम्मि जह अम्ह होइ न हु वसणं ॥१३६॥ एवं च अभियगइणा भणियाए ताहि चित्तमालाए । भणिया हं सोमलाए ! पिययमवयणं लहुं कुणसु ॥१३७॥ तत्तो तहत्ति भणिउं समुट्ठिया जाव ताहि मे पुट्ठा । चंदणनामा चेडी कैरथच्छइ कणगमालत्ति ? ॥१३८॥ तीए भणियं एसा उवरिमभूमीओ उत्तरेज्जण । गिहउज्जाणाभिमुहा गच्छइ विच्छायमुहकमला ॥१३९॥ तं सोज्जण विगप्पो उप्पन्नो मह मणम्मि एरिसओ । नूणं अलक्खियाए पिउवयणं तीए निंसुयंति ॥१४०॥ तेणेव इमा मन्ने जाया विच्छायवयणिया वाला । ता जाव एत्थ गंतुं विरूवमायइ नवि किंचि ॥१४१॥ ता सिग्घं चिय गंतुं निवारणे तीए उंज्जमाभित्ति । एवं विचिंतयंती अणुमगेणेव चलिया हं ॥१४२॥ युग्मम् ॥ पत्ता य धरूज्जाणे इओ तओ तग्गेवसणनिमित्तं । जा परियडामि अहयं घणतरुयरसं^१कडिछम्मि ॥१४३॥ घणपत्तैलकयलीहरमणोहरे तत्थ एगदेसम्मि । पत्तलतमालतरुतलहे^२नुनिविट्ठा मए

१ युगिरुमपि । २ आयत्ति=उत्तरात्मनः । ३ शुभभिः=कुलपदैरनुज्ञातः । ४ व्यतिकरे=पसङ्गे । ५ कत्थ=कुत्र, अच्छइ=आस्ते । ६ ईदृशः । ७ अलक्षित-
ताया=परपटन्निर्दिष्टतया । ८ श्रुतम् । ९ उवचछामि=उद्यमं करोमि । १० धरं=शुद्धम् । ११ संकटित्तलं=संकटं=व्याप्तम् । १२ पत्तलं=पत्रम् । १३ अधः ।

दिद्धा ॥१४४॥ किंकिपि चितयंती गलंतधूलंसुसित्तगंडयला । अणहुंतमणसमीहियगुरुदुक्खा कणगमालत्ति ॥१४५॥ ततो विचि-
 तियं मे किं मन्ने नियगिहं पमोत्तूण । एगागिणी हु एसा समागया एत्थ उज्जाणे ? ॥१४६॥ युग्मम् ॥ ता एईह अदिद्धा पच्छन्नठिया
 'नि'एमि जं कुणत्ति । विन्नायसरूवत्था एसा नियजणयवयणस्स ॥१४७॥ एवं विचिंत्तिजणं तुण्हिक्का कयलियंभंतरिया । खणमेगं
 जा चिद्धामि तत्थ ता सुणसु जं जायं ॥१४८॥ दीहं नीससिजणं एवं भणियं तु कणगमालाए । अजवि किमित्थ बहुणा विगप्पसं-
 कप्पजालेणं ? ॥१४९॥ सुचिरं विचिंत्तिजणवि तेण जणेणं न संगमो ताव । पुन्नरहियाए मज्झं हयविहिणो विलसियवसेण ॥१५०॥
 अच्छउ संगमसोक्खं दंसणआसावि दुल्लहा जाया । जाए तस्स विओगे कुट्टंतं धारियं हिययं ॥१५१॥ ता का अजवि आसा जेण
 तुमं हियय ! फुट्टसि न झत्ति । खणमित्तदिट्ठवल्लहविओयवज्जेण दलियंपि ? ॥१५२॥ न य पिउवयणं साउं इच्छियजणविरहकारयं
 हियय ! । वज्जघडियंव मन्ने जं नवि सयसिक्करं जासि ॥१५३॥ अम्माए तायस्सवि वल्लहिया हं ति इय मरुट्ठो जो । हिययस्मि आसि
 मज्झं सोवि हु इण्हि पलीणोत्ति ॥१५४॥ सुहसज्झं चिय एयं कज्जं मा पुत्ति ! कुण विसायंति । एवंविहवयणेहिं पयारिया जेण
 अंवाए ॥१५५॥ जस्सुवरि तुज्झ इच्छा दायन्वा तस्स 'तं मए पुत्ति ! । इयनियवयणं ताएण संपयं अन्नहा विहियं ॥१५६॥ विन्ना-
 यमहसरूवो ओ अन्नहो जइ करेइ ताओवि । मह वंछियसंपत्तीए संभवो ता कंहं होउ ? ॥१५७॥ एवं वियाणिज्जणवि हियय ! तुमं
 कीस मुंचसि न आसं । तज्जणसंगमविसयं जेणज्जवि जीवियं धरसि ? ॥१५८॥ अहवा न कोवि दोसो पंधुपरवसचिड्डियस्स तायस्स ।

१ अणहुन्तं=अभवत्=असंजायमानम् । २ पद्यामि । ३ विज्ञातस्वरूपार्थो । ४ तूष्णीका । ५ ग्रंथमानम् । ६ मरुट्ठो=गर्भः । ७ प्रतारिता=वञ्चिता । ८ त्वम् ।

५ प्रसुपरवसास्थितस्य ।

मुग्धं जणम्मि पयउं कट्ठो खलु भिच्चभावोत्ति ॥१५९॥ जइवि हु विजियाणंगो रुवेण जइवि संपयाकलिओ । जइवि हु उत्तमवंसो संसरा संकंदणो जइवि ॥१६०॥ तहवि न भावइ अनो पुरिसो तं हियवल्हं मोत्तुं । जइ एस निच्छओ हियय ! तुज्झ ता किं निलेवेण ? ॥१६१॥ युग्मम् ॥ एसो सो पत्थावो अइदुलहो पावियोत्ति कलिजणं । उज्जम विचिंतियत्थे होउ अविग्घेण संपत्ती ॥१६२॥ एवं हि कए तापस्स देइ दोसं न किंपि रायावि । दूसहवियोयदुक्खस्स होइ एवं च वोच्छेओ ॥१६३॥ एसाइवहुविगप्पा भणिजणं चित्तवेग ! सा वाला । कयमरणज्झवसाया आरुढा अह तमालम्मि ॥१६४॥ दट्ठण साहसं तीए नवरि देहं पकंपियं मज्झं । न वहइ वाया कहवि हु थंकाओ सब्वसंधीओ ॥१६५॥ तत्तो य कणगमाला आरुहिजणं तमालसाहाए । वंधिय निउत्तरीयं वंधइ निर्यकंधराभोए ॥१६६॥ अह पभणिउं पयत्ता अंम्मे ! जं किंचि वालभावाओ । पभिइं किलेसिया तं तं खमियधं महं सव्वं ॥१६७॥ ताय ! तुमंपि हु मह खमसु संपयं पणयपरवसाइ माए । पुब्बिं किलेसियो जं परलोयं पत्थिया अहयं ॥१६८॥ जणणीसमहियनेहे ! सोमलए ! खम किलेसिया जं सि । सुसिणिद्धसहीसंदोह ! खमसु जं किंचि अवरद्धं ॥१६९॥ खणमिच्चदिट्ठ ! वल्लह ! हिययव्वंत-
रपचिट्ठ ! निसुणेसु । पत्थेमि किंचि सामिय ! पाणच्चायं करेमाणी ॥१७०॥ तुह संगमरहियाए एसो जम्मो हु ताव बोलीणो । अन्नभवे पुण सामिय ! तं चिय मह वल्लहो हुज्जा ॥१७१॥ अन्नं भणामि सामिय ! जइवि हु अइनिदुदुरं इमं वयणं । तहवि हु तुह आवयावारणत्थमेसो म्ह निव्वंधो ॥१७२॥ नीसर मह हियाओ रुद्धे कंठम्मि पांसएणहवा । सक्कसि न नीसरिउं सामिय ! मह

१ साक्षात् । २ सकन्दनः=इन्द्रः । ३ रोचते । ४ तस्याः । ५ यक्षा=स्थिता । ६ निजकन्धराभोगे=स्वीयप्रीवपदेशे । ७ अम्मा=माता । ८ पभिरं=प्रभृति ।

९ आपय=आपत् । १० निर्यन्ध=आमदः । ११ पाशकेन=रज्ज्वा ।

पाणवह्य ! ॥१७३॥ मन्त्रे न किञ्चि लब्धं ह्यविहिणा मरणकारणं अन्नं । मह तेण कारणेणं तुमए सह दंसणं विहियं ॥१७४॥
वणदेवयाओ ! निसुणह तुम्ह पसायाओ अन्नजम्मेवि । सो खणदिट्ठो लोगो दइओ मह होज्ज, नन्नोत्ति ॥१७५॥ एवं भणितं तीए
मुक्को अप्पा अहोमुहो झत्ति । एत्थंतरम्मि गयणे समुट्ठिया एरिसा वाया ॥१७६॥ मा मा साहसमेयं आयर भदे ! समुच्छुगा होउं ।
सो चेव तुज्झ भत्ता होही नणु चित्तेवेगोत्ति ॥१७७॥ तत्थेव लग्गदिवसे पाणिग्गहणं भविस्सई तेणं । अह सुंदरि ! एत्थत्थे मा
किञ्चिवि कुण विसायंति ॥१७८॥ युग्गम् ॥ वयणाणंतरमेव हि तुट्ठो से पासओ, तओ अहयं । तव्वयणगलियसज्झससत्थसरीरा गया
पैसे ॥१७९॥ तत्तो सलज्जवयणा भणिया य मए न पुत्ति ! तुह जुत्तं । एरिसमायरित्तं जणजिजगमाईणहुहजणयं ॥१८०॥ तत्तो
य तीइ भणियं अम्बे ! अम्हारिसाण किं अन्नं । एवं हि गँए काउं जुत्तं मरणं यमोत्तुणं ? ॥१८१॥

जओ । वरि मरणं मा विरहो अइदूसहोऽम्ह पडिहाइ । वरि एकं चिय मरणं जेण सँमप्यंति दुक्खाइ ॥१८२॥ तत्तो य मए
तीसे कहिओ सबोवि पुव्ववुत्तं । भणिया य पुत्ति ! संपइ किं तुह पडिहासए काउं ? ॥१८३॥ अह तीए वज्जरियं लज्जं मोत्तुं भणामि
एयं तु । नवि मज्झ करे लग्गइ अब्बो पुरिसो इहं जम्मे ॥१८४॥ हसिऊण मए भणियं देवय्यवयणाउ सिद्धमेयंति । किंतु कह तुज्झ
जणओ छुट्ठिस्सइ गंधवाहणओ ? ॥१८५॥ एत्थंतरम्मि पुणरवि गयणे वाया समुट्ठिया एसा । मा ! कुणह बहुविगम्ये मह वयणं ताव
निसुणेह ॥१८६॥ गंतूणं सोमलया साहउ जणयस्स एरिसं वयणं । भणिया बहुप्पगारं भणइ तओ कणगमालेवं ॥१८७॥ जं चेव
कुणइ ताओ तं चेव मज्झ बहुमयं सबं । जइ होइ सुंदरं इह तायस्सवि कीरइ तयंति ॥१८८॥ तत्तो अविगम्यं से वरणमाइं पडिच्छि-

१ नान्य इति । २ समुत्सुका=अत्युत्कण्ठिता । ३ पक्षे=समीपे । ४ गते=प्राप्ते । ५ समाप्यन्ते=पूर्णीभवन्ति । ६ देवतावचनात् । ७ बहुमतम् ।

यव्वंति । एवं हि कए कमसो होही इट्ठत्थसंपत्ती ॥१८९॥ इय देवयाए वयणं सोऊणं चित्तेवणं ! अम्हणं । संजातो गुरुतोसो तत्तो य मए इमं भणियं ॥१९०॥ मणवंछियवत्थुम्मी मा कीरउ पुत्ति ! कावि आसंका । कवडेणवि तेण तुमं मन्नसु नियजणयवयणंति ॥१९१॥ एवं च देवयाए वयणं अन्नस्स नेव कहियव्वं । मा विन्नायसरूवो विरूवमायरइ सो राया ॥१९२॥ एयम्मि कए पयडे लोयपेचायाउ नायपरमत्थो । रायाऽवस्सं तुह वल्लहस्स आयरइ असुहंति ॥१९३॥ तो भणइ कणगमाला एवं एयंति नत्थि संदेहो । ता अम्बे ! पत्थुयत्थे उज्जम किं एत्थ बहुएण ? ॥१९४॥ तत्तो य मए गंतुं सिद्धं एयं तु चित्तमालाए । भणिया बहुप्पगारं तुह धूया भणइ एवं तु ॥१९५॥ जं किंचि भणइ ताओ जं चिय इह बहुमयं तु अम्बाए । जं चेव य सगुणतरं मएवि तं चेव कायव्वं ॥१९६॥ जह अब्बुदओ तायस्स होइ, जह होइ नावया कयावि । तह चेव य कायव्वं मएवि, किं एत्थ अन्नेण ? ॥१९७॥ तत्तो य चित्तमाला तन्वयणं कहइ निययदैइयस्स । तं सोउं अमियगई हरिसियवयणो इमं भणइ ॥१९८॥ सुंदरमणुड्डियं हंदि ! मज्झ धूयाए जणयभे-
त्ताए । दक्खिन्नवयणविन्नाणपगारिसो दंसिओ एवं ॥१९९॥ तत्तो पमायसमए रायामच्चेहिं वरणयं तीसे । महया विच्छेड्डेणं विहियं कयजणयआणंदं ॥२००॥

एवं च ठिए । तुह मणनिव्वुहेउं तीए वयणेण आगया अहयं । कहणत्थं पत्थुयवत्थुवित्थरस्सेत्थ तुह पासे ॥२०१॥ ता मा सुंदर ! वरणयसवणाओ दुम्मणो तुमं होसु । जं देवयाए वयणं अलियं न य हवइ एयं तु ॥२०२॥ एवं च कणगमाला भाणइ न नाह ! तं पमोत्तूण । अन्नस्स करो लग्गइ मह हत्थे इत्थ जम्मम्मि ॥२०३॥ देवयवयणं जइ होइ सच्चयं ता धरेमि नियपाणा । तदभावे पुण सरणं मरणं मह नि-

१ इयार्थसंप्राप्तिः । २ प्रवादः=परम्परागतवाक्यम् । ३ मातः । ४ उद्यच्छ=उद्यमं कुरुष्व । ५ दयितः=यतिः । ६ भत्ता=भक्ता । ७ पगरिसो=प्रकर्षः । ८ भाणयति=मद्वारा कथयति । ९ त्वाम् ।

च्छओ एसो ॥२०४॥ भो सुप्पइह ! एवं सोमलयावयणसवणओ तइया । जायं मणयं मह माणसस्स सैत्थत्तणं तत्तो ॥२०५॥ एवं
 विचिंतियं मे केवल्लिणा जेण एरिसं भणियं । पुब्बभवनेहं बद्धा होही भज्जत्ति, ता एयं ॥२०६॥ संभवइ नूण अम्हं अवरोप्परंदसणाओ
 अइगरुओ । अणुराओ जाओ जं सुम्मइ लोयप्पवाओ य ॥२०७॥ जाइसराइं मने इमाइं नयणाइं सयल्लोयस्स । वियसंति पिये दिट्ठु
 अब्बो ! मैउल्लिंति वेसम्मि ॥२०८॥ ता भवियव्वं इमिणा नवरं अइदुग्घडं पडिहाइ । जं सा रायसुएणं वरिया कह मज्ज होहित्ति ?
 ॥२०९॥ एवं विचिंतियं तंबोलपयाणपुव्वयं भणियां । जं किंचि एत्थ होही दीसिस्सइ तं सयं अब्बे ! ॥२१०॥ भणियं सोमलयाए
 एवं एयंति नत्थि संदेहो । तत्तो विहियपणामा उट्ठियसंहाणमणुपत्ता ॥२११॥ अह भणइ भाणुवेगो पुडिं दिट्ठस्स तस्स सुमिणस्स ।
 लेसेण कोवि अत्थोऽवधारिओ ताव तं सुणसु ॥२१२॥ एसा इ कणगमाला माला होहित्ति, तीए जो रागो । तंगहणं तं जाणसु
 वरणं पुण तीए अप्पत्ती ॥२१३॥ एत्तिमेत्तो अत्थो परिप्फुडो ताव जाणिओ इ मए । सेसंपि इ अव्वत्तं वियाणियं किंचि तं सुणसु
 ॥२१४॥ कोवि उवाएण इमं अप्पिस्सइ तुज्झ सां पुणो कहवि । भट्ठा तुह हत्थाओ पाविस्सइ आवंइं गैरुइं ॥२१५॥ तत्तो रक्खिय
 कोवि इ ^{३४}ढोइस्सइ तुज्झ तेण पज्जंतो । सुविणस्स सुंदरो इय विणिच्छिओ सुविणसब्भावो ॥२१६॥ तं सोउं^{३५} मए भणियं सम्मं हि
 विणिच्छियं तुमे सुयणु ! । घडइ जओ एसत्थो नवरं अइदुग्घडो लाहो ॥२१७॥ तो भणइ भाणुवेगो वत्थुं न तं अत्थि एत्थ

१ मनाक् । २ स्वस्थत्वम् । ३ अवरोप्परं=परस्परम् । ४ जाति पूर्वजन्म स्मरन्तीति जातिस्मराणि । ५ मुकुलयन्ति । ६ द्वेष्टे इत्यत्रापि योज्यम् ।
 ७ अतिदुर्घटम् । ८ अम्हं=मम । ९ भणिता, सोमलताया विशेषणमिदम् । १० स्वस्थानमनुप्राप्ता । ११ अत्रासिः । १२ अव्यक्तम्=अस्फुटम् । १३ गरुई=
 सुर्वी । १४ ढोकिंयते=उपस्थापयिष्यति । १५ श्रुत्वा ।

लोगमि । अणुकूलस्स उ विहिणो जं मन्ने दुग्घडं होइ ॥२१८॥ भो सुत्थइड्ड ! एवं पइदियहं तक्कहाविणोएण । तंप्पावणआसाए वीलीणा वासरा कहवि ॥२१९॥ आसन्नमागयं अह लग्गदिणं ताहि खयरपरियरिओ । महया विच्छेड्डेणं बंधुजणसमन्निओ तत्थ ॥२२०॥ वीचाहत्यं तीए नहवाहणखयरारयअंगरुहो । संपत्तो अह पत्ता कमेण सा पंचमितिहीवि ॥२२१॥ तत्तोड्वैरण्हसमए मज्झ विगण्णो मणम्मि उप्पन्नो । अब्बो ! किं तं अलियं होही इह देवयावयणं ? ॥२२२॥ अहव न दीसइ किंचिवि अणुरूवं तस्स तेण मन्नामि । सोमलयावज्जरियं सन्वमलीगं हि संजायं ॥२२३॥ एमाइबहुविगण्णं चित्तो रणरणेण गहिओ हं । कत्थवि धिईमलहतो नीहरिओ ताओ नयराओ ॥२२४॥ पत्तो य तसुज्जाणं सच्चविया जत्थ सा मए पुब्बि । अंदोलणतरुहिड्डं गंतुमहं ताहि उवविड्डो ॥२२५॥ अह चित्तिडं पयत्तो इण्हि किं मज्झ काउमुच्चियं तु । परहत्यं संपत्ता ताव पिया मह नियंतस्स ॥२२६॥ देवयवयणासाए नेव उवाओवि चित्तिओ कोवि । इण्हि पुण नो सक्कं किंपि उंचायंतरं काउं ॥२२७॥ एसोवि इ अणुरागो एवंपि गंए न तुड्डए कहवि । पइसमयं च पवड्डइ संतावो विरहसंजणिओ ॥२२८॥

अविय । दुल्लहलंभम्मि जणे जस्सिह पुरिसस्स होइ अणुरागो । छिंछरयपाणिएणव अणुदियहं तेण सुसियन्वं ॥२२९॥ गरुय-
पियसंगमासाभंससमुच्छलियरण्णराइन्नं । न य जाणे कहव इमं नियहियं संठवाभित्ति ? ॥२३०॥ ता किं करेमिं इण्हि अहवा किं

- १ तस्याः कनकमालायाः प्रापणस्य प्राप्तेर्या आशा तथा । २ अंगरुहो=अङ्गजन्मा=पुत्रः । ३ अवरण्हं=अपराहम् । ४ रणरणः=उद्वेगः । ५ धिई=धृतिम् ।
६ निस्सुतः ७ सच्चविया=दृष्टा । ८ प्रिया । ९ पइयतः । १० अन्य उपाय उपायान्तरम् । ११ गते=संजाते । १२ छिल्लरयं=पल्लवम्=लघु तटाकं तस्य
पानीयेनैवानुदिवसं शोष्यम्, अल्पत्वात् तच्छीघ्रं शुष्यतीत्यर्थः । १३ रणरणः=औत्सुक्यम् ।

एत्थ बहुविगप्पेहिं । गुरुविरहदुक्खसमणो पाणच्चाओ परं जुत्तो ॥२३१॥ जइवि न जुअइ एसो विवेयजुत्ताण उरुमनराण । तीए विरहे तहवि ह्नु सक्केमि न जीवियं धरिउं ॥२३२॥ ता एत्थेव तरुवरे तीए अंदोलणेण सुपवित्ते । उब्बंघिय अप्पाणं पाणच्चायं करे-
मित्ति ॥२३३॥ एवं विचिन्तिज्जणं आरूढो तम्मि तरुवरे अहयं । दाउं गलए पासं अह एवं भणिउमाढत्तो ॥२३४॥ रे दिव्वै !
अन्नजन्मे दुल्लहलंभम्मि माणसे नेहं । मा मह करिज्ज एसा ह्नु पत्थणा तुह मए विहिया ॥२३५॥

अन्नं च । केवल्लिणो तं वयणं, सा वाया देवियावि, तं सुविणं । आसानिबंघणं मज्झ दिव्व ! सव्वं कयं अलियं ॥२३६॥
एवं भणिज्जण मए मुक्को अप्पा अहोमुहो झत्ति । ताहे गाढीभूए पासम्मि सरिरभारेण ॥२३७॥ रुद्धं गलयं आकुंचियाओ धमणीओ
पसरिया वियणा । भगं लोयणजुयलं रुद्धो पवणस्स संचारो ॥२३८॥ उब्बेह्लियमंगेहिं जायं उदरं च पवणपेडिहत्थं । कैरणहं
वाइयाहं जाया अह वेयणा मंदा ॥२३९॥ भो सुप्पइह्ठ ! एवं वियणापरिमंदंइदिण मए । एत्थंतरम्मि निसुओ सदो अप्पण्हचित्तेण
॥२४०॥ मा साहस मा साहसमेयं काउरिसज्जणसमाइणं । आयरिय देवदुल्लहनियरूवं भइ ! नासेसु ॥२४१॥ एत्थंतरम्मि केणवि
लवंतं उक्खिवित्तु मह देहं । लहु चिंछिदिज्जण पासं विहिओ मिउसीयलो पवणो ॥२४२॥ तत्तो तुसारसीयलसारणिनीरच्छडाहिं
संसित्तो । उल्लासिज्जण हिययं अंगं संवाहियं सव्वं ॥२४३॥ मुच्छानिमीलियच्छो सव्वं सुविणं तं विममंतो । कोमलकिसलयइए

१ उपवित्रे । २ उद्वेच्यंगले पाशं बद्ध्वा । ३ देव ! देव । ४ देवसंबन्धनी देवी, स्वार्थिके के दैविका वाचा । ५ पडिहत्थं=पूर्णम् । ६ करणानि=
इन्द्रियाणि । ७ अप्रनष्टचित्तेन । ८ काउरिसो=कापुरुषः । ९ समाचीर्णम्=समाचरितम् । १० आचर्य । ११ उल्लासिज्जण=अवल्लस्य । १२ संवाहितं=मर्दितम् ।

संस्थरए सोविओ तेण ॥२४४॥ पुणरुत्तपवणकरणाइयाहिं नाणाविहाहिं चिट्ठाहिं । गयवेयेणेण तत्तो खणंतरा वेयेणा लद्धा ॥२४५॥
उम्मीलियलोयणजुयलएण दिट्ठो विसिद्धसंठाणो । नवजोव्वणो जुवाणो पच्चक्खं पंचबाणोव्व ॥२४६॥ भणियं च तेण किं भइ !
बाहए, *दंसियं मए गलयं । अह संवाहणविहिणा तंपि हु सत्थं कयं तेण ॥२४७॥ विगयसयलपीडो सत्थदेहो तया हं, किसलयरइ-
यम्मी सत्थरे संनिविट्ठो । विरहविहुरियंगो दीहनीसासखिन्नो अहिलसियपयत्थाऽसाहणुव्विन्नचित्तो ॥२४८॥ साहुधणेसरविरइय-
सुवोहगाहासमूहरम्माए । रागगिगदोसंविस्सहरपसमणजलमंतभूयाए ॥२४९॥ एसेवि परिसमप्पइ पासगपरिमोयणोत्ति नामेण । सुर-
सुंदरिनामाए कहाए तुरिओ परिच्छेओ ॥२५०॥ १०००

॥ चउत्थो परिच्छेओ समत्तो ॥

पंचमो परिच्छेओ ।

अह सो दट्ठण ममं विदाणसुहं गलंतनयणिछिं । करयलनिमियकवोलं एवं भणिउं समाढत्तो ॥१॥ सुंदर ! तुह सरिसाणं उत्तम-
पुरिसाण जुज्झइ न काउं । अहमजणसमाइन्नो अप्पवहो कुगइसंजणो ॥२॥
अन्नं च । को सि तुमं कस्स कओ केण व कजेण एयमायरियं ? । कीस ससोणो सुंदर ! अविरलयूलसुए मुंयसिं ? ॥३॥

१ सस्तर=शय्या । २ युवा । ३ बाधते । ४ 'ततः=तत्प्रश्नानन्तरं' इति शेषः । ५ उव्विन्नं=उद्विग्नम् । ६ निमियं=न्यस्तम् ७ आत्मवधः=आत्महत्या ।
८ अविरलानि बह्वनि च तानि स्थूलाश्रूणि ।

दीहं नीससिञ्जं तत्तो य मए तया इमं भणियं । किं कहियाए इमाए विहलाए सुयणु ! वत्ताए ? ॥४॥ कहिएण जेण लब्भइ कोवि गुणो, तमिह साहिउं जुत्तं । अब्बह पुण तुसखंडणसरिसेणं किं तु कहिएणं ? ॥५॥

अविय । वोलीणपायकज्जे साहारी कोवि नत्थि कहीएण । गयपाणियम्मि पालीइ बंधणं कं गुणं लहउ ? ॥६॥ दुस्सहदुक्खसमुच्छेयणम्मि उज्जुत्तमाणसस्स तुमे । कीस कयं मह विग्घं पाणच्चायं करेतस्स ? ॥७॥ ता मा काहिसि इण्हिण्णि मज्झ विग्घंति, ताहि सो भणइ । मा भइ ! कुणसु एवं साहसु मह कारणं ताव ॥८॥ विन्नायम्मि सरूवे जेण उवाओवि लब्भए कोवि । तत्तो य मए कहिया नीसेसा पुव्ववत्ता से ॥९॥ उल्लंबणअवसाणा तं सोउं सुप्पइट्ठ ! तेणाहं । भणियो जुवईए कए न हु जुत्तं उत्तमनराण ॥१०॥ एरिसमायरिउं भो ! विसेसओ तुम्ह नीइकुसलाण । जीवंता जेण नरा कल्लणपरंपरैव्वित्ति ॥११॥

किञ्च । धन्नो सि तुमं जस्सत्थि ताव अन्नोन्नवयणसंचारो । तह देवयाए वयणं आसाए निबंधणं अत्थि ॥१२॥ तह एगनगरवासो अवरोप्परभावजणसंगम्भो । ता कीस कुणसि सोयं, धन्नो तं पुन्नवंतो य ॥१३॥ मह पुण पुन्नविहूणस्स कहवि तदंसणम्मि जा आसा । तीएवि हु दौलिइं तहवि हु धारेमि नियपाणे ॥१४॥ किच्चियमिच्चं दुक्खं हंतै वयणक्कमम्मि तुह भइ ! ? । जं मह मणदइयाए ठाणाइं अयाणमाणस्स ॥१५॥ तत्तो य मए भणियं साहसु मह ताव निययवुत्तं । ठाणं पि नेय जाणसि कह णु तुमं निययदइयाए ? ॥१६॥ कम्मि पुरे तुह वासो केणव कज्जेण आगओ एत्थ ? । तत्तो य तेण भणियं एगमणो भो ! निसामेहि ॥१७॥

१ अतिक्रान्तप्रायकार्ये । २ उल्लम्बनम्=उच्छेदबन्धनम् । ३ उचिति=उपयन्ति । ४ विहूण=विहीनम् । ५ तस्याः प्रियादर्शनस्थाशया अपि दारिद्र्यम्=अभाव इत्यर्थः । ६ भवति=विद्यमाने । ७ अज्ञानतः ।

एत्थेव अत्थि सेले बहुविजाहरोहपरिकल्लिए । सुविभत्ततिर्यचउक्कं नाणाउज्जाणरमणीयं ॥१८॥ सुविसालसालकल्लियं सकंदणपु-
रवरस्स सारिच्छं । उत्तरसेढीए पुरं पवरं सुरनंदणं नाम ॥१९॥ युग्मम् ॥ साहीणसयलविज्जो विजाहरनियरणयययकमलो । कमल-
दलतुल्लनयणो नयणमणाणंदणो स्रो ॥२०॥ स्रोव्व निहयतेयस्सितेयनिवहो अखंडियपयावो । दप्पिड्डवइरिवारणनिवारणे सीहपोय-
समो ॥२१॥ विजाहराण राया सुपसिद्धो चेव सव्वखयराण । पसरंतविमलकित्ती आसी हरिचंदनामोत्ति ॥२२॥ तिसुभिः कुलकम् ॥
सरसिरुहसरिसवयणा नीलुप्पलदलविसालवरनयणा । कमलोयरुद्धदेहा रयणवई नाम से महिला ॥२३॥ सयलोरोहपहाणाए तीए
पाणाप्पियाए देवीए । समयं तिवग्गसारं विसयमुहं अणुहवंतस्स ॥२४॥ देवकुमारसरिच्छो अह तीए दारओ समुप्पन्नो । उच्चियसमए
य तेहिं पंहजणो नाम से विहियं ॥२५॥ धूया य बंधुसुंदरिनामा असमाणरूवलावन्ना । दोन्निवि ताहं कमसो पत्ताइं जोव्वणं पढमं
॥२६॥ अह अन्नया कयाइवि अवरोप्परनेहगरुयभावाणं । एगंतम्मि ठियाणं उल्लावो तेसिं संजाओ ॥२७॥ भणियं पंहजणेणं पढमं
तुह होइ किंचि जमवच्चं । धूया वा तणओ वा तं मह तणयस्स दायव्वं ॥२८॥

अविय । तुल्ल मंह वा जं होज्ज किंपि इह पढमंगं तु डिंभरुयं । अवरोप्परसंबंधो ताणं अम्हेहिं कायवो ॥२९॥ ता बंधुसुंदरीए
तहत्ति बहु मैन्नियं तयं वयणं । गरुयसहोयरसब्भावनेहअविस्वत्तचित्ताए ॥३०॥ एत्तो य अत्थिनयरं वेयड्डे उत्तराए सेढीए ।
संबोउयतरुवणसंडमंडियं चमरचंचति ॥३१॥ तत्थ य खयरनरीसो भाणुगई नाम अतुल्लसामत्थो । निजियअंगंगरूवो कामिणिजण-
माणसाणंदो ॥३२॥ हरिचंदखयरपवरेण नियसुया बंधुसुंदरी तस्स । दिन्ना वरपीइए विवाहिआ सायरं तेण ॥३३॥ तीइ सुतण्हू समयं

१ त्रिकम्=मार्गत्रयसंयोगः । २ शूरः । ३ पोतः=बालकः । ४ रुचिः=कान्तिः । ५ अवच्चं=अपत्यम् । ६ मतम् । ७ सब्बोउया=सर्वबुद्धकाः । ८ नरीसो=नरेशः ।

अणुहवमाणो उ गरुयपीईए । पंचपयारे विसए भाणुगई भुंजई रजं ॥३४॥ वंचतेसु दिणेंसु तीए देवीए दारिया जाया । उज्जोइय-
 दिसिवलया उ चित्तेहत्ति नामेण ॥३५॥ तयणंतरं च देवी सुंदरसुविणेहिं स्रइयं तणयं । स्रयो सुहतिहिरिक्खे चित्तगई नाम से
 विहियं ॥३६॥ हरिचंदोवि हु राया चारणसमणस्स सुमुहनामस्स । पयमूले सोऊणं जिणधम्मं सिद्धिसुहहेउं ॥३७॥ निययपए ठवि-
 ऊणं पंहजणं नियसुयं विणिवंखतो । संसारवासभीओ निव्विन्नो कामभोगाण ॥३८॥ युग्मम् ॥सामन्नं काऊणं पयमूले चारणस्स
 सुमुहस्स । निहुवियकम्मजालो अंतगडो केवली जाओ ॥३९॥ जाओ पंहजणोवि हु विज्जाहरनरवई पयाविहो । भुंजइ जंणयविहणं
 रजं गरयसयलआसंको ॥४०॥ तस्स य सयलंतेउरपवराओ दुन्नि अंगमहिसीओ । कलहंसी मंजूसा उत्तमवंसप्पस्रयाओ ॥४१॥ कल-
 हंसीए जाओ पुत्तो जलणप्पहोत्ति नामेण । मंजूसाए लहुओ पुत्तो कणगप्पहो नाम ॥४२॥ निययसहोयरवयणं सुमरंती बंधुसुंदरी
 देवी । नाऊण चित्तेहं नियधूयं जोव्वणं पत्तं ॥४३॥ अह तं भाउयवयणं साहइ दइयस्स भाणुगइणो सा । तत्तो य भाणुगइणा
 नियधूया चित्तेहा सा ॥४४॥ दिन्ना खयरपंहजणसुयस्स जेट्टस्स रूवजुत्तस्स । जलणपहस्स, तेणवि परिणीया परमपीईए ॥४५॥
 युग्मम् ॥ सुरनंदणम्मि नयरं नीया अह तीए नेहसहियाए । सह विसए भुंजतो चिट्ठइ देवोव्व दियलोए ॥४६॥ अह अन्नया कया-
 इवि खयराहिवई पंहजणो ददुं । गयणे ससंकधवलं देवउलगोरयं गेहं ॥४७॥ अह चित्तिउं पयत्तो मणोहरो हंदि ! एस आगारो ।

१ मुनक्कि=पालयति । २ सूता=जनितवती । ३ रिक्खं=नक्षत्रम् । ४ विनिष्कान्तः=प्रव्रजितः । ५ निर्विण्णः=खिन्नः । ६ कामभोगेभ्यः । ७
 निष्ठापितं=नाशितम् । ८ अन्तकृत् । ९ पयाविल्लो=प्रतापवान् । १० जनकवर्तिर्णम् । ११ -सकलआशंकः । १२ अग्रमहिषी=पट्टराज्ञी । १३ स्मरन्ती ।
 १४ बुल्लोके । १५ आगारं=गृहम्, प्राकृतत्वाल्लिङ्गव्यत्ययेन पुस्त्यम् ।

इयागिईए ता हं कारेमि जिणालयं रम्मं ॥४८॥ मणिक्कुट्टिमम्मि तत्तो आलिहिउं उज्जओ जया राया । ताव य झत्ति विलीणो पवण-
हओ जलहरो सव्वो ॥४९॥ दहूण तं विलीणं खणेण राया विचिंतए एवं । एवंविहा नराणं लच्छीओ चवलरूवाओ ॥५०॥ जह एसो
अब्भलवो खणेण दिट्ठो पुणो पणट्ठोत्ति । तह सव्वेवि पयत्था खणमिच्छाणंदसंजणणा ॥५१॥ रुवं च जीवियं जोव्वणं च सव्वेवि
बंधुसंबंधा । एवमणिच्चा अव्वो ! धिरत्थु संसारवासस्स ॥५२॥ पच्चक्खं हि अणिच्च नाऊणविजं थिरं व मन्नंति । विसयाऽऽसत्ता सत्तो,
एयं अविवेयसामत्थं ॥५३॥ नाऊणवि जिणवयणं आरंभपरिगहेसु वड्ढति । कामासत्ता जं पुण अहो ! महामोहमाहप्पं ॥५४॥ ताऽलं
मम रज्जेण संसारनिवासहेउभूएण । जाणियजिणिंदवयणस्स हंदि ! गुरुदुक्खमूलेण ॥५५॥ ता सावजं वज्जिय पैव्वज्जाउज्जमं करेमि
लहुं । किं मह इमिणा दुग्गइनिबंधणासाररज्जेण ? ॥५६॥ अन्नं च मज्झ वंसे रज्जं दाऊण निययपुत्ताण । बहवे कयसामन्ना रायाणो
पाविया सुगइं ॥५७॥ तव्वंसपप्पएणं मएवि कायव्वयं इमं तम्हा । इय चिंतिऊण राया संसइ संनिहियखयराणं ॥५८॥ एत्थंतरे
सुधोसो चउनाणी चारणो सुणी तत्थ । विहरंतो संपत्तो भवियाण विबोहणट्ठाए ॥५९॥ राया पंहजणो अह सुयस्स जलणप्पहस्स
अह रज्जं । दाऊण तहा कणगप्पहस्स पन्नत्तिवरविज्जं ॥६०॥ तत्तो य विणिक्खंतो सुधोससाहुस्स पायमूलम्मि । अवहाय रायलच्छि
पंहजणो खयररायत्ति ॥६१॥ जलणप्पहोवि सुंजइ रायसिरिं खयरनिंयपरिकिन्नो । सयलोरोहपहाणाइ चित्तलेहाइ समयंति ॥६२॥
कणगप्पहोवि सौहिय विज्जं पन्नत्तिनामियं विहिणा । विज्जापभावसंजायगरुयसामत्थवित्थारो ॥६३॥ उज्झिय नियवंसकमं अणवि-

१ एतदाकृत्या । २ उद्यतः । ३ खेदार्थेऽत्रान्वयमिदम् । ४ धिगस्तु । ५ सत्त्वाऽप्राणिनः । ६ जाणियं=ज्ञातम् । ७ अज्जया=दीक्षा । ८ शंसंति=कथ-
यति । ९ अपहाय=त्यक्त्वा । १० नियरो=निकरः=समूहः । ११ साधयित्वा । १२ अनवैक्ष्य ।

विखय अयसपडहयं लोए । बहु मन्त्रिय अविवेयं अविचारिय दोग्गइगमणं ॥६४॥ अणवेविखय गुरुभावं अंगीकाळण तह अद-
 विखन्नं । रायसिरिलोएणं विज्जाबलदप्पभरिएण ॥६५॥ जलणप्पहस्स जिट्ठस्स भाउणो पिउविदिन्नरज्जपयं । उद्दालियं तु कणगप्प-
 हेण विज्जापभावाओ ॥६६॥ चतसृभिः कुलकम् । तत्तो अहिड्डियं तं रज्जं सव्वंपि उग्गतेएण । सोमाइणा सव्वो वसीकओ खयर-
 निउरंवो ॥६७॥ नीसारिओ सँभूमीओ ताहि जलणप्पहो कणिट्ठेण । नयरम्मि चमरचंचे समागओ ससुरपासम्मि ॥६८॥ बहुमाण-
 पुव्वयं सो पवेसिओ नियपुम्मि ससुरेण । भाणुगइराइणा अह समयं चिय चित्तलेहाए ॥६९॥ अह परमपमोएणं तहिं वसंतस्स
 ससुरनयरम्मि । भो चित्तवेग ! तस्स उ बोलीणा वासरा कइवि ॥७०॥ अह अनया कयाइवि जलणपहो सालएण संजुत्तो । चित्तगइ-
 नामएणं नीहरिओ ताओ नयराओ ॥७१॥ पेच्छंतो बहुविहउववणाइं रमणीयतरुसणाहाइं । भारंडचकमंडियपसन्नजलदीहियानिवहं
 ॥७२॥ पँसरियसियभासाइं पेच्छंतो गिरिवरस्स सिहराइं । किन्नरमिहुणसुसंगयकयलीहरविहियसोहम्मि ॥७३॥ अइकलकूइयकलयंठि-
 लँट्टकोलाहलाभिरमणीए । परिभमिरभमरनिउरंबगरुयझंकारमइरम्मि ॥७४॥ एगम्मि वणनिगुंजे फलभरविणमंतदुमसयाइन्ने । पत्तो
 सकोउगेणं समयं चिय चित्तगइणा उ ॥७५॥ चतसृभिः कुलकम् । वायंतमउयमारुयहल्लंतसुपल्लवोहसोहिच्छं । पेच्छइरत्तासोयं महु-
 यरिगणविहियहलंबोलं ॥७६॥ तस्स य अहे निविट्ठो कंचणपउमम्मि मुणिवरो दिट्ठो । विज्जाहरनरकिन्नरसुरविसरेणं नमिज्जंतो ॥७७॥
 उप्पन्नविमलकेवलनाणो अह सुरवरेहिं थुंवंतो । आसने उण जलणप्पहेण सो पच्चभिन्नाओ ॥७८॥ सो एसो मज्झ पिया पंहंजो

१ अनवेक्ष्य । २ सामादिना । ३ निङ्करम्बः=समूहः । ४ स्वभूमीतः । ५ सनाथं=युक्तम् । ६ प्रसृताः सिताः श्वेता भासो दीप्तयो येषां तानि । ७ लट्ट=
 श्रेष्ठम् । ८ परिभ्रमन्ति तच्छीलाः=परिभमिग । ९ आइन्नं=आकीर्णम्=व्याप्तम् । १० हलबोलो=कलकलः । ११ स्तूयमानः ।

नाम मुनिवरो एवं । सिद्धिम्मि चित्तगङ्गो ततो ते दोवि हरिसेण ॥७९॥ तिं पेइक्खिणिउं सम्मं हरिसवसुद्धंतबहल्लरोमंचा । पण-
मियकेवलिल्लणा विणिविट्ठा धैरणिवट्ठम्मि ॥८०॥ युग्गम् ॥ निज्जियसनीरजीमूयघोसंगंभीरभारईए तओ । तीइ परिसाइ भयवं
पारद्धो देसणं काउं ॥८१॥

अविय । गयकलहकन्नचवला लच्छी मणुयाणमाउर्यमणिच्चं । जोव्वणमवि मणुयाणं सहसत्ति जरा अभिद्वइ ॥८२॥ रोगसय-
पीडियं तं पि जोव्वणं जाइ जीवलोगम्मि । इट्ठवियोगाऽणिट्ठप्पओगदुक्खेहिं केसिंचि ॥८३॥ अइपरिमियम्मि चवले रोगजरासोग-
वाहिपउरम्मि । जीवाण जोव्वणे एरिसम्मि को नाम पडिंबधो ? ॥८४॥ विसया कुगइनिमित्तं उवसुत्ता तुच्छगा तहा तेवि ।
विरसा सइ अवसाणे तेसु तओ को व पडिंबधो ? ॥८५॥ इय संसारे सारं जं किर पडिहासए विवैजासा । तं पि हु दुहसयहेउत्ति
जाणिउं कुणह जिणधम्मं ॥८६॥ जं दुलहा सामग्गी एसा तुब्भेहिं भवसमुदम्मि । पत्ता अपत्तपुव्वा ता मा तं निष्फलं नेह ॥८७॥
एसा हु पुणो दुलहा जाईलक्खोहसंक्कुलभवम्मि । हिंढताणं ताणं न य अन्नं जिणमयं मोत्तुं ॥८८॥ तम्हा जिणेहिं भणियं दिक्खं
धेचूण संजमं काउं । उज्झिय तो संसारं पाँवह सिद्धीए^१ पवरसुहं ॥८९॥ एवं मुणिणा धम्मम्मि सैहिंए केवि तत्थ पव्वइया ।
जाया उवाँसया तह अने सँम्मं पँवन्नत्ति ॥९०॥

१ त्रिः । २ प्रदक्षिणीकृत्य । ३ धरणिपृष्ठे । ४ आउर्यं=आयुष्कम् । ५ प्रकर्षेण योगः प्रयोगः । ६ सइ=सदा । ७ विपर्ययात्=ध्रमात् । ८ त्राणं=
शरणम् । ९ मतं=दर्शनम् । १० प्राप्नुत । ११ सिद्धिः=मुक्तिः । १२ साहिंए=कथिते । १३ उपासकाः । १४ सम्यक्त्वम् । १५ प्रपन्ना इति ।

एत्थंतरम्मि पणमिय जलणपहो विन्नेवेह नियपियरं । भयवं ! पुणरवि रञ्जं किं तं मह होञ्ज नो अहवा ? ॥९१॥ अह केवलिणा
 भणियं होही, तं कैइय, पुच्छियमणेण । तो भणइ सुणिवरिंदो केवलविन्नायपरमत्थो ॥९२॥ भाणुगइदिन्नरोहिणिविजाए साहियाए
 ते भइ ! । होही पुणरवि खयरहिवत्तणं नत्थि संदेहो ॥९३॥ एवं सुणिणा भणिए पहसियवयेहि वंदिओ भयवं । एत्थंतरम्मि
 परिसा जहागयं पडिगया सन्वा ॥९४॥ तत्तो ते दोवि जणा समागया झत्ति निययनयरम्मि । चित्तगइणा य कहियं केवलिवयणं
 तु नियपिउणो ॥९५॥ तत्तो य भाणुगइणा सोहणरिक्खम्मि रोहिणी विजा । जामाउयतणयाणं दोणहवि समयं विदिन्नत्ति ॥९६॥
 भणिया य पुव्वसेवं करजावविहाणओ कुणह सम्मं । वसिंमम्मि ठिया समयं छम्मासं जाव तो पच्छा ॥९७॥ उत्तरसेवा उग्गा
 कायन्वा एगगेहिं अडवीए । बीएण पुणो उत्तरसाहगरूवेण होयव्वं ॥९८॥ अन्नं च भीसणासुवि विभीसियासुं मणं न दायव्वं ।
 पुन्ने सत्तममासे देस्सइ अह दंसणं विजा ॥९९॥ एवं रन्ना भणिया दोन्निवि पणमित्तु तस्स पयकमलं । पारद्धा तं काउं छम्मासा जाव
 पुन्नत्ति ॥१००॥ अह सत्तम्मि मासे गंतुं अडवीए तंविही सव्वो । जलणप्पेहेण पुव्विं पारद्धो जावहोमाई ॥१०१॥ वसुनंदयखण-
 करो चित्तगई तस्स रक्खओ जाओ । सोवि हु अणन्नचित्तो पारद्धो तं विहिं काउं ॥१०२॥ अन्नदिवसम्मि तुरियं आगच्छंती पक्कं
 पमाणतणू । दिट्ठा उ चित्तलेहा भयभीया तम्मि ठाणम्मि ॥१०३॥ तं दट्ठुं नियमगिणिं चित्तगई भणइ कत्थ तं भइ ! । आया
 सुभीसणाए एकक्खा एत्थ अडवीए ? ॥१०४॥ कस्स व भएण गाढं कंपसि तं भगिणि ! ताहि सा भणइ । नयराउ निगया हं परि-

१ विज्ञपयति । २ कदा । ३ खचराधिपत्वम्=विवाधरस्वामित्वम् । ४ वसतौ । ५ विभीषिक=उपसर्गः । ६ दास्यति । ७ स चासौ विधिश्च तद्विधिः ।

यरिया दासचेडीहिं ॥१०५॥ पत्ता उज्जाणम्मी तत्थ मए पूइओ कुणुमबाणो । नियगिहमागच्छंती विमोहिया झत्ति केणावि ॥१०६॥
मोचूण परियणं तं पलायमाणी समागया एत्थ । अडवीए ताव मए दिट्ठो कणगप्पहो सहसा ॥१०७॥ पावेण तेण भणियं इच्छ ममं
ताहि गाढकुद्धाए । अक्कोसिओ स बहुहा निद्रुखयणेहिं मे ताहे ॥१०८॥ उग्गीरिऊण खगं भणिया हं तेण इच्छसु ममंति । अह
नवि, तो ते सीसं छिंदासि इमेण खगेण ॥१०९॥ एवं च तेण भणिया पलायमाणी भएण कंपंती । पत्ता तुम्ह समीवे रक्ख ममं
ताओ पावाओ ॥११०॥ एवं भणमाणिं तं सहसा आगम्म गिण्हिउं हत्थे । उप्पइओ कणगपहो तमालदलसामलं गयणं ॥१११॥
हा ! रक्ख रक्ख भाउय ! हा वल्लह ! कुणसु मह पॅरित्तंति । एमाइ विलवमाणिं हीरंति दट्ठु नियमगिणिं ॥११२॥ नियकुलकलं-
ककारय ! कत्थ ममं जासि दिट्ठिपहपडिओ ? । पुरिसो भव एस तुहं सीसच्छेयं करेमिति ॥११३॥ एमाइ वाहरंतो चित्तगई गहि-
यनिसियकरवालो । अणुमग्गेणुप्पइओ भगिणीए विमोयणट्ठाए ॥११४॥ तिसुभिः कुलकम् ॥ अह तं विमोहयंतो कणगपहो आगओ
निययनयंरे । चित्तगईवि खयरो अणुमगं तस्स संपत्तो ॥११५॥ तत्तो विमोहणीए विज्जाए मोहिऊण चित्तगई । सुरनंदणे पविट्ठो
कणगपहो निययनयरम्मि ॥११६॥ अह सो मोहियचित्तो चित्तगई तत्थ बाहिरुजाणे । वीसरियभगिणिहरणो अवयरिओ कोउहल्लेण
॥११७॥ दट्ठुं जणसंदोहं उसभजिणिंदस्स पवरभवणम्मि । जत्तासमए मिलियं विचित्तनेवत्थसच्छायं ॥११८॥ पविसिय जिणिंद-
भवणं वंदिय भत्तीइ पढमजिणनाहं । उवविट्ठो चित्तगई विज्जाहरनियरमज्झम्मि ॥११९॥ पत्तो खणंतरओ जलणप्पहपेसिओ नरो

१ आक्कोशितः । २ उद्गर्भी=उत्पाद्य । ३ उत्पतितः । ४ परित्तंती=परित्रातिः=परित्राणम् । ५ हीरंती=हिर्यमाणा । ६ अनुमार्गेणोत्पतितः=अनुगत इत्यर्थः ।

७ अवतीर्णः ।

एगो । पुच्छंतो चित्तगं दमघोसो नाम जिणभवणे ॥१२०॥ दहूण य चित्तगं पणमिय नेज्जण ताहि एगंते । दमघोसो भणइ तओ मणिणीए विमोयणट्ठाए ॥१२१॥ उपपइओ ताव तुमं, जलणपहो पिच्छिउं पि तं सबं । अक्खुहियमणो सम्मं नवि चलिओ निययकिरियाओ ॥१२२॥ युग्मम् ॥ निच्चलचित्तं ददुं जलणपहं मंतजाववावरं । अह सा रोहिणिविजा पच्चक्खा झत्ति संजाया ॥१२३॥ भणियं च तीए पुत्तय ! अणन्नसरिसं हि सुदुद्धीरत्तं । ता सिद्धा तुज्झ अहं भणसु य जं मज्झ कायवं ॥१२४॥ भणियं जलप्पहेणं अवहरिया मज्झ भारिया जा सा । कणगप्पहेणं, तं ताव सिग्घमाणेह मह पासं ॥१२५॥ भणियं विजाइ तओ सुणसु इमं ताव वैइयरं पुत्त ! । केवलिवयणाईओ सबोवि हु वइयो तस्स ॥१२६॥ पन्नत्तीए कहिओ तत्तो सो आगओ तुह समीवे । खोहणहेउं सबं मायाए कयं इमं तेण ॥१२७॥ युग्मम् ॥ तुह महिला नियगेहे अच्छइ निरुवइवा सुहेणं तु । चित्तगई पुण तेणं विमोहिओ मोहणिपभावा ॥१२८॥ सुरनंदणम्मि नयरं जिणिंदभवणम्मि अच्छइ निविट्ठो । ता मा काहिसि किंचिवि एत्थत्थे पुत्त ! उव्वेवं ॥१२९॥ युग्मम् ॥ एवं भणिउं विजा अदंसणं झत्ति उवगया ताहे । अहयं जलणपहेणं पट्टविओ तुम्ह पासम्मि ॥१३०॥ एवं च तेण भणिओ दमघोसेणं अमूढाचित्तो सो । चित्तगई संजाओ चलिओ सह तेण नियठाणं ॥१३१॥ एत्थंतरम्मि न्हवणे वित्तप्पायम्मि जिणवरिंदस्स । पविसइ नयरं लोगो नाणाविहवाहणारूढो ॥१३२॥

अविय । कोवि हु सिबियारूढो आरूढो रहवरेसु 'चित्तेसु । हयगयअस्संतरेसु' डोलियजुगेसु विविहेसु ॥१३३॥ एत्थंतरम्मि

१ नीत्वा । २ अलुब्धमनाः । ३ मन्त्रजापे व्यापारो यस्य तम् । ४ अनन्यसदृशम्=अद्वितीयम् । ५ व्यतिक्रः=प्रसङ्गः । ६ क्षोभणहेतोः=क्षोभनिमित्तम् । ७ अत्रार्थः । ८ स्नपने घृतप्राये=संपूर्णं सति । ९ शिविका=सुखासनम् । १० चित्राः=नानाविधाः । ११ श्वत्तरो=वैसरः । १२ डोलिया=शिविकाविशेषः ।

हृत्थी कंणगण्यहसंतिओ महाकाओ । मयमत्तो उम्मिँडो नीहरिओ ताओ नयराओ ॥१३४॥ भंजंतो गिहदारे उँडोसंतो वरँडए ब-
हुसो । मारित्तो जणनियरं उँछोलितो रहे विविहे ॥१३५॥ अह तं कयंतसरिसं उँडूकयगुरुकरं सुघोरमुहं । ददुं नडो लोओ दिसो-
दिसिं मरणभयभीओ ॥१३६॥ सोवि हु पँवहणनिवहं भंजंतो दंतपायघाएहिं । उँछोलितो सुँडाइ हिँडए सव्वओ तत्थ ॥१३७॥ को-
उहलेण गयणे परिट्ठिओ पुलोइउं पयत्तो सो । चित्तगई मत्तकरिं कयंतवयणं वुँप्पिच्छं ॥१३८॥ एत्थंतरम्मि एगम्मि रहवरे पढम-
जोव्वणारंमा । जुवई अणन्नरूवा बहुविहवरभूसणाइन्ना ॥१३९॥ उम्मंगपयेइहिं जँच्चतुरंगेहिं हत्थितेइहिं । भगम्मि रहे भूमीइ निव-
डिया विगयजीयव्व ॥१४०॥ युग्मस् ॥ नवनीलुप्पलसँच्छहविसालोलंतलोयणा वरई । संभगगकन्नकुंडलविलुलियवरकुंतलकलावा
॥१४१॥ विच्छिन्नकणयखिखिणिं नियरपलंबंतमेँह्लादामा । ईसीसिहारपच्छन्नथणहरा गलियसिरक्कुसुमा ॥१४२॥ विहँडियअंगय-
जुयला निवडियकँडया पणहुगेविँजा । तुँडुगुणहारवियलियसुत्ताहलसोहियसरीरा ॥१४३॥ संभगनेउरँजुया मुँसुमूरियरणमालिया-
नियरा । भूमितललुलियदेहा अँह दिट्ठा तेण सा करिणा ॥१४४॥ चतसृभिः कलापकम् ॥ तत्तो उज्झियहत्थो तीइ वहड्डाइ करिवरो

१ कनकप्रभसत्कः=कनकप्रभस्वामिकः । २ उदभ्रमयन्=नाशयन् । ३ वरण्डको भित्तिः । ४ छिदन् । ५ एकस्या दिशोऽन्यस्यां दिशि । ६ प्रवहणं=रथः ।
७ इष्टुं । ८ कृतान्तो यमस्तस्य वदनमिव । ९ दुर्दशम् दुरालोकमित्यर्थः । १० उन्मार्गप्रवृत्तैः=विमार्गपतितैः । ११ जच्चो=जात्यः । १२ तट्टा=ग्रस्ताः । १३
सच्छहो सदशः । १४ खिखिणी=किङ्किणी=क्षुद्रघण्टिका='घुघरि' इति भाषायाम् । १५ मेखला=कडीसूत्रम् । १६ विघटितं ध्वस्तं अद्भयोः केयूरयोर्गुलं यस्याः
सा । १७ षट्कं=करभूषणम् । १८ प्रैवेयकम्=प्रीवाया आभरणम् । १९ नुटितो गुणो यस्य स चासौ यो ह्यारस्तस्माद् विगलितैर्मुक्ताफलैः शोभितशरीरा । २०
जुयं=युग्मम्=युगलमित्यर्थः । २१ सुसुमूरियं=भक्तम् नुटितम् । २२ अह=असौ । * निरंकुशः ।

चलिओ । त ददु पेरियरेण गरुओ हाहारवो विहिओ ॥१४५॥ सुसिलिडुअंगुवंगं अह तं पडिपुन्नचंदसमवयणं । करगिज्झमज्झ-
भागं वियडनियंबत्थलि जुवइ ॥१४६॥ ददुं पि समासन्नं नागं, गंतुं अचायमाणिं तु । मरणभयाओ गाढं वेवंतसरीरयं खुद्धं ॥१४७॥
तौयारमपिक्खंतिं सतरलत्तारं दिसो नियच्छंतिं । ददुणं चित्तगई गयणत्थो चित्तए एवं ॥१४८॥ तिसुभिः कुलकम् ॥ हा ! हा ! काम-
निहाणं महिलारयणं विणस्सइ लर्गं । ओर्येरिऊणं गयणाउ ताहि अंकेम्मि सा गहि ॥१४९॥ धित्तूण सयं सहसा ठाणे निरुवद्वम्मि
नेऊण । सीयलतरुहाए निवेसिया कुट्टिमुच्छंणे ॥१५०॥ तत्तो य उत्तरीअमिउपवणाऽऽसासियाए सो तीए । लज्जासज्झसमउलि-
यनयणेहिं पुलोइओ तत्तो ॥१५१॥ चियपरिचियंव ददुं तं तरुणं गरुयनेहसब्भावा । अमएणव संसित्ता जाया अह वियसियक-
वोला ॥१५२॥ चित्तगईवि य तीए ददुण अणोवमं तयं रुवं । तच्चयणनिसियनिष्फंदलोयणो चिट्ठई जाव ॥१५३॥ ताव य तीए
धाई कइवयजुवईहिं परिगया इत्ति । आगंतुं उवंविट्ठा भणइ तयं महरवाणीए ॥१५४॥ युग्मम् ॥ परकअकरणनिरया हवंतिं किं
सज्जाणत्तिं सच्चवियं । कन्नगमेयं मोयंतेण तुमए गइदाओ ॥१५५॥ तां निक्कारणवच्छल ! तुज्झ पभावाओ जीविया एसा । एसाइ
बहुविगप्पं अभिनिंदियं सा पुणो भणइ ॥१५६॥ गच्छामि अमह गेहं उस्सूरं वट्टए जओ इण्हि । भणियं चं चित्तगइणा एवं कुणहत्ति
तत्तो य ॥१५७॥ नियनयराभिमुहाणं ताणं चलियाण तीए कन्नाए । चित्तगइकरयलओ मुहारयणं लहुं गहियं ॥१५८॥ निययकर-

१ परिकर.=परिवारः । २ नाग.=हस्ती । ३ अशक्नुवतीम् । ४ छुब्धाम् । ५ त्रातारम्.=रक्षितारम् । ६ पश्यन्तीम् । ७ गगनस्थः । ८ लग्नं=अघटमा-
नम् । ९ अवतीर्थ । १० अङ्कः=उत्तराङ्कः । ११ अमृतेनेव । १२ सच्चवियं=सत्यापितं=संवादितम् । १३ मोचयता । १४ गजेन्द्रात् । १५ ऊर्ध्वं सरो यत्र तदिति
क्रियाविशेषणम् ।

संठियं पुण समप्पियं तस्स ताण पच्छन्नं । अह सा सज्जसवेविरदेहा गंतुं पयट्ठत्ति ॥१५९॥ वलियग्गीवं तीए अइगुरुअणुरायिप्पिसु-
णदिट्ठीए । निज्झाइओ तहा सो जह जाओ कुसुमसरविसओ ॥१६०॥ अह सा सहियणसहिया कमेण नियपुरवरं पविट्ठत्ति । चित्त-
गईवि य तीए जोव्वणरूवेहिं हयहियओ ॥१६१॥ चित्तलिहिउव्व जाओ खणंतरं विगयअन्नवावारो । तं दट्ठुं दमघोसो सविणयमेवं
समुल्लवइ ॥१६२॥ युग्मम् ॥ अत्थ गिरिसिहरमणुसरइ दिणयरो एस वियलियपयावो । ता गम्मउ नियठाणे कुमार ! किमिणा विलं-
बेण ? ॥१६३॥ तव्वयणं सोऊणं काउं आगारसंवरं भणइ । एवं करेसु नवरं कारणमेयं विलंबस्स ॥१६४॥ मह हत्थाओ पडियं मुहा-
रयणं तु एत्थ कत्थवि य । तं गैविसिउं पभाए झडत्ति अहमागमिस्सामि ॥१६५॥ तं पुण गच्छसु सिगवं कहेज्ज जलणप्पहस्स
बुत्तंतं । ईसि हसिऊण तओ दमघोसो एवमुल्लवइ ॥१६६॥ पच्चक्खम्मि विट्ठे कुमार ! किं एत्थ वंकमणिएहिं ? । किं नवि दिट्ठा
कन्ना तुह हत्था तं^६ पणिण्ढंती ॥१६७॥ ता कवडं मोत्तूणं जहड्डियं चेव साहिउं जुत्तं । कन्नाए मूलसुद्धिं उवलभिउं आगमिस्सामि
॥१६८॥ एवं च तेण भणिओ चित्तगई विहसिऊण वज्जरइ । समं वियाणियं ते मणोगयं मज्झ दमघोस ! ॥१६९॥ अह सो
कयप्पणामो उप्पइओ पाविओ नियं ठाणं । चित्तगईवि पविट्ठो जुगाइज्जिमंदिरे रम्मे ॥१७०॥ वंदियजिणिदंबिओ जिणउग्गह-
वज्जियम्मि एगंते । गंतूणं उवविट्ठो समागया ताव रयणीवि ॥१७१॥ अह चित्तिउं पयत्तो किं मन्ने तीइ मज्झ हत्थाओ । गहिउं
मुद्धारयणं किन्ना मह ढोइयं निययं ? ॥१७२॥ कह णु मए नायव्वं तीए कुलं कहव सा वरेयव्वा । जइ सा हविज्ज महिला
हविज्ज तो जीवियं सहलं ॥१७३॥ तारिसरूवजुयाए समयं इह विसयसेवणं जुत्तं । तदभावे विसयासा विडंबणा मज्झ पडिहाइ ॥१७४॥

१ तेभ्यः । २ पिशुनं=सूचकम् । ३ निघ्यातः=दृष्टः । ४ आकारसंवरः=आकृतिगोपनम् । ५ गवेषयित्वा=अन्विष्य । ६ ता=मुद्रिकाम् । ७ उपलभ्य=विज्ञाय ।

सो य कैयत्यो पुरिसो लग्गिजा जस्स करयले बाला । रंभागन्भसुकोमलबाहुलया हंसगह्वरमणा ॥१७५॥ धनो हमित्तैणं गहिया अकम्मि सा मए सुतणू । अवगूहिया य गाढं जं न मए, वंचिओ तं तु ॥१७६॥ पुणरवि हविज्ज जैत्ता हत्थिभए भूमिनिवडिया तह सा । धित्तूण जेण सहसा अवयासेजा तयं गाढं ॥१७७॥ एमाइ बहुविगण्यं विंचितयंतस्स तणयमणस्स । निदाए समं राई खयं गया, उग्गओ स्रो ॥१७८॥ अह सो पहायसमए विहिणा वंदितु जिणवरं पढमं । चलिओ कना कुलहरवियाणत्थं पुराभिमुहो ॥१७९॥ पत्तो य पुरं पिच्छइ जणरहिंयं सुन्नसयलधवलहरं । पुरलच्छिविप्पमुकं उव्वसियं अडविंपडिरूवं ॥१८०॥ अह पिच्छिऊण तं सो विम्भियहियओ मणेण चितेइ । कत्तो हंत ! अकंडे पुरमेयं उव्वसं जायं ? ॥१८१॥ किं होज्ज इंदयालं अहवा सच्चं हि उव्वसं एयं । किं कुविण सुरेणं अवहरियमिमाओ ठाणाओ ॥१८२॥ अहवा भयाओ कस्सवि नट्टो लोगो इमाओ नयराओ । एवं विंचित्तो चित्तगई पविसई जाव ॥१८३॥ तावय संसुहमित्तो एगो पुरिसो पुलोइओ तेण । उवयारपुव्वयं सो महुरगिराए इमं भणिओ ॥१८४॥ तिसुभिः कुलकम् ॥ भदसुह ! किंनिमित्तं उव्वसियं पुरवरं इमं सहसा । तत्तो य तेण भणियं साहिजंतं निसामेहि ॥१८५॥

ताव उपसिद्धमेयं विजापन्नत्तिगविओ स्रो । पालइ पुरवरमेयं कणगपहो खयररायत्ति ॥१८६॥ जलणप्पहस्स जेट्टस्स भाउणो पिउविदिन्नज्जपयं । उदालिऊण जेणिह अहिट्टियं अप्पणा चेव ॥१८७॥ नीसारिओ य भाया जिट्टो ससुरस्स सो गओ नयरे । एसोवि इमम्मि पुरे अच्छइ रजं अणुहवंतो ॥१८८॥ ससुरेण भाणुगइणा किल विजा रोहिणी उ से दिन्ना । सो साहिउं पयत्तो सिट्ठं

१ कृतार्थः=कृतकार्यः । २ इत्तिणं=एतावता । ३ जत्ता=यात्रा । ४ अवथासेज्जा=श्लिष्येत । ५ कुलगह्वरम्=पिशुगह्वरम् । ६ उव्वसियं=उदुषितम्, उव्वस=उद्वसम्=नरनिवासरहितम् । ७ प्रतिरूपं=सदृशम् । ८ अकण्डे=अकाले । ९ संमुखमायनं=आगच्छन् । १० कथ्यमानम् ।

च इमस्स विज्जाए ॥१८९॥ तत्तो तद्विघट्टा राया कणगप्पहो गओ तत्थ । न य खोभिओ स तेणं मणेण मीओ तओ एसो ॥१९०॥
नियनयराभिमुहेणं आगच्छंतेण अन्नचित्तण । कहवि हु पमायवसओ जिणभवणं लंघियमणेण ॥१९१॥ पुवं धरणिंदेणं एसो समओ
कओ नहयराण । जिणभवणसाहुपडिमाण लंघणं एत्थ जो काही ॥१९२॥ तस्स खयरहमस्स ओ विज्जाच्छेओ भविस्सई सहसा ।
एवं वेयड्डुनगे अइविदियं सयलखयराण ॥१९३॥ युग्मम् । तत्तो इमस्स रन्नो जिणभवणं लंघियंति रुट्टेण । धरणेण तंक्खणिच्चिय
विज्जाच्छेओ कओ भइ ! ॥१९४॥ जलणप्पहस्स विज्जा सिद्धत्ति वियाणिऊण कणगपहो । विज्जारहिओ इहयं ठाउमसत्तोत्ति अह
नट्टो ॥१९५॥ गंगावत्तम्मि गओ भयभीओ दक्खिणाए सेटीए । सिरिगंधवाहणस्स ओ सरणं सह नाइवग्गेणं ॥१९६॥ नाऊण वड-
यरमिणं खुहिओ सबोवि नायरो लोगो । पडुरहिओ भयभीओ अवरोप्परमेवमुल्लवइ ॥१९७॥ अम्हाण पडू नट्टो न य सक्कइ वासिउं
पुरं एयं । तेण विणा ता अम्हं न जुत्तमिह अँच्छिउं इण्हि ॥१९८॥ को कुणइ अम्ह रक्खं एत्थ वसंताण नाहरहियाण । सव्वेसिं
तेण उच्चियं पुरमेयं उज्झिउं सिग्घं ॥१९९॥ एवं विणिच्छियम्मी नयरमहंतेहिं मंतकुसलेहिं । सव्वोवि जणो नट्टो जायं अह सुभयं
नयरं ॥२००॥ आसज्ज कारणमिणं उव्वसियं तेण पुरवरं एयं । चित्तगई भणइ तओ कत्थ गओ सो जणो भइ ! ॥२०१॥ तत्तो य
तेण भणियं कोवि जणो गयणवल्लहे नयरे । कोवि गओ विजयपुरे कोवि हु इह वेजयंतम्मि ॥२०२॥ संजुजयम्मि कोवि हु अरिं-
जए कोवि तह गओ लोओ । अन्नो नंदणनयरे अवरो विमलम्मि नयरम्मि ॥२०३॥ रहनेउरम्मि कोवि हु आणंदपुरम्मि अरिजए

१ समयः=संकेतः । २ नमश्चराणां=विद्याधराणाम् । ३ खचराधमस्य=विद्याधरापशदस्य । ४ तत्क्षणे एव । ५ स्थातुमशक्त इति । ६ ज्ञातिवर्गेण=स्वजन-
समूहेन । ७ परस्परम् । ८ आसितुम् । ९ आसाद्य ।

कोवि । सगडासुहम्मि कोवि हु पुरीए तह वेजयंतीए ॥२०४॥ कोवि हु रयणपुरम्मि सिरिनयरे रयणसंचयं कोवि । नयरम्मि जला-
वत्ते कोवि गओ संखनाभम्मि ॥२०५॥ अवरारवनरयेसुं पैडिक्खसमासएण पुरलोओ । सव्वोवि हु विक्खिरिओ सत्तयपुंजोव्व
वायहओ ॥२०६॥ एवं भणिज्जण नरो विहियणामो स गंतुमारद्धो । चित्तगईवि य ताहे सोच्चा तव्वयणयं सहसा ॥२०७॥ पैहुव्व
मोगरेणं गिलिओ इव रक्खसेण खुहिएण । वज्जेण ताडिओ इव दुक्खं अइदूसहं पत्तो ॥२०८॥ युग्मम् । अह चित्तिउं पयत्तो दट्ठवा
कत्थ सा मए बाला । मह हिययकयाणंदा एवं विहियम्मि हयविहिणा ? ॥२०९॥ एत्थवि नयरे तीए कुलकोडिसमाउलम्मि विउ-
लम्मि । दंसणमवि अइदुलहं अवियाणियकुलहराए उ ॥२१०॥ इण्हि पुण नाणाविहनरयेसुं पर्वसियम्मि लोयम्मि । दइयाए पउत्ती-
यवि वियाणणे संभवो नत्थि ॥२११॥ ता किं करेमि इण्हि हयविहिणा विहडियम्मि एयम्मि । लब्भज्ज कह पउत्ती कंहा मह
दंसणं होजा ? ॥२१२॥ को पुच्छिज्जउ नामं को मह साहिज्ज कुलहरं तीए ? । जत्थ गया मम दइया अक्खिजा पुरवरं को तं ?
॥२१३॥ कहव तुं डिजोगओ सा दिट्ठा अम्हेहिं हयविहिनिओगा । इण्हि पुण दट्ठव्वा को जाणइ कत्थव नवत्ति ? ॥२१४॥ तीए
नामक्खराइं विरहपिसायस्स मंतभूयाइं । सुइगोयरं गयाइं न मज्झ हा ! कत्थ वच्चासि ? ॥२१५॥ हा ! हियय ! कासं धूरिसि
निब्वंधं मुंच तम्मि लोयम्मि । अज्जवि का तुह आसा ठाणं पि अयाणमाणस्स ? ॥२१६॥

अविय । जइ डज्झसि ता डज्झसु कुट्टसि हे हियय ! न हु निवारेमि । दइयाए जं पउत्तीवि दुल्लहा संपयं जाया ॥२१७॥

१ °चये । २ प्रतिपक्षसमाश्रयेण=शत्रुभयेन । ३ विक्खिरिओ=विकीर्णः । ४ सत्तकः=मृष्टयवादिचूर्णः । ५ श्रुत्वा । ६ प्रहत इव । ७ क्षुधितेन ।
८ विपुले । ९ प्रोषिते । १० आख्यायात् । ११ देववशात् । १२ स्मरसि ।

अहवा किं इमिणा चित्तिेण अहगरुयविसायगन्धेण । अवलंबिय धीरत्तं किंचि उवायं विंचित्तेमि ॥२१८॥ जेण उवायपयडा पुरिसा पाविंति इच्छियं अत्थं । सुम्मह लोयम्मि जओ लब्भइ सुविणं सुयंतेहिं ॥२१९॥ एसो य इह उवाओ भमामि सव्वेसु खयरनयरेसु । मा कहय कोवि कत्थवि तीए पउत्तिपि साहिजा ॥२२०॥ दासिज अहव सक्खा परिब्भमंतेहि कम्मवि पुरम्मि । चंदमुही सा बाला, तहा य अइसुंदरं चेव ॥२२१॥ एवं विणिच्छियत्थो सो हं भो चित्तवेग ! चित्तगई । दइयाविओयगुरुदुक्खवज्जनिइलियमणसेल्लो ॥२२२॥ परिचत्तबंधुवग्गो अह गुरुअणुरायपरवसो तत्तो । एगागी वेयड्डे उत्तरसेटीए नयरेसु ॥२२३॥ सव्वेसुवि परिभमिओ न य लद्धा तीए कत्थवि पउत्ती । तत्तो य दक्खिणाए सेणीए आगओ अहयं ॥२२४॥ तत्थवि पुरेसु केसुवि आहिडिय इच्छियं अपावित्तो । अज पुणो इह पत्तो तुह नयरं कुंजरावत्ते ॥२२५॥ एयम्मि य उज्जाणे मह पविस्संतस्स सोहणो सउणो । संजाओ तह फुरिया दाहिणबाहू तहा नयणं ॥२२६॥ तत्तो वियप्पियं मे अवस्समज्जेव होहिई तीए । दइयाए दंसणं, अहव किंचि अइसोहणं अन्नं ॥२२७॥ एवं विंचित्तयंतो पत्तो हं एत्थ कयलिगेहम्मि । काऊण पायसोयं उवविट्ठो कुट्टिसुच्छंणे ॥२२८॥ ताव य खणंतराओ समागया सुयणु ! मज्झ निदत्ति । सोऊण तुज्झ सद्दं झत्ति पबुद्धो अहं तत्तो ॥२२९॥ केण इमं उल्लवियंति चित्तिउं जा दिंसाओ पुल्लमि । ताव य तुमं हि दिट्ठो पलंबमाणो तरुलयाए ॥२३०॥ हा ! हा ! अणंगरुवो कह णु जुवाणो विणस्सए लग्गो ? । एवं विंचित्तिऊणं हाहासद्दं करेमाणो ॥२३१॥ पत्तो तुज्झ समीवे छिन्नो अह पासओ मए सहसा । भो चित्तवेग ! सेसं पच्चक्खं चेव तुह सव्वं ॥२३२॥ शुग्गम् ॥ तं जं तुमए पुट्ठं कह णु तुमं भइ ! निययदइयाए । ठाणपि नेय जाणसि तं सव्वं साहियं एयं ॥२३३॥

तो दुलहं मणुयत्तं दद्वृणं रुवजोन्वणसमेयं । महिलामित्तस्स कए न हु मरणं होइ कायन्वं ॥२३४॥ भो चित्तवेग ! जहवि हु पिय-
 विरहे दूसहं हवइ दुक्खं । उत्तमकुलपुद्गयाण तहवि एयं न जुत्तंति ॥२३५॥ जाणामि अहंपि इमं मणवह्छहमाणुसस्स-विरहम्मि ।
 नरए नेरइयस्सव उप्पजइ दारुणं दुक्खं ॥२३६॥ तहवि हु न होइ जुत्तो अप्पवहो किंतु कोवि हु उवाओ । चित्तेयव्वो जह सा पा-
 विजइ हियवल्छहिआ ॥२३७॥ भो सुप्पइड्ड ! एवं वज्जरिए तेण चित्तगइणा ओ । दीहं नीससिऊणं एवं हि मए समुल्लवियं ॥२३८॥

वोलीणा तीइ कहां न हु इण्हि अत्थि कोवि उवाओ । अज्जेव य रयणीए जं होही तीइ विवाहो ॥२३९॥ चित्तगई भणइ
 तओ एक्कोवि य तीए पावणोवाओ । मह फुरइ माणसम्मी जइ तुह पडिहासए सुययु ! ॥२४०॥ भणियं च मए को सो तत्तो सो
 भणइ भइ ! निसुणेसु । किल एसो कुलायारो दक्खिणसेदीए खयराण ॥२४१॥ कन्नाविवाहसमए एकल्ला पूयए कुसुमबाणं । निय-
 कुलकमागयं अह परिणिज्जइ सा तओ पच्छा ॥२४२॥ तं कममणुपालिती सा ऐही मयणपूयणनिमित्तं । अम्हे पुण दोवि जणा पुव्वं
 चिय इत्थ पविसामो ॥२४३॥ अह तीए आगयाए नेवत्थं तीए संतयं अहयं । वित्तूण इत्थिरूवो गच्छिस्सं वरयपासम्मि ॥२४४॥
 वित्तूण कणगमालं तं पुण नासिज तंक्खणा चेव । अहयंपि उवाएणं नासिस्सं लद्धपत्थावो ॥२४५॥ एवं हि कए तीए संपत्ती अत्थि,
 नन्नहा भइ ! । तह देवयाए वयणं होज्जा एवं च संचंति ॥२४६॥

किंच । पुरिसेण पुरिसयारो कायव्वो ताव इच्छियत्थम्मि । विहिणो निओगओ पुण हवइ हु कज्जस्स निष्फत्ती ॥२४७॥ एवं

१ नैरयिकः=नरकजीवः । २ एप्पति । ३ सुत्तं=संबन्धि । ४ तत्क्षणात् । ५ लब्धप्रस्तावः=प्राप्तप्रसङ्गः । ६ पुरुषकारः=प्रयत्नः । ७ निष्पत्तिः=सिद्धिः ।

च तेण कहिए उचिए उवाए आगामियं गरुयदुक्खमचिंतिजणं । भो सुप्पइड्ड ! वयणं पडिवन्नयं से तिब्वाणुरागपरिमोहियमाण-
सेण ॥२४८॥ .साहुधणेसरविइयसुबोहगाहासमूहरम्माए । रागगिंदोसविसहरप्पसमणजलमंतभूयाए ॥२४९॥ एसोवि कणगमाला-
पावणउवएसस्रयगो भणिओ । सुरसुंदरीकहाए पंचमओ वरं परिच्छेओ ॥२५०॥१२५०॥

॥ पंचमो परिच्छेओ समत्तो ॥

छट्टो परिच्छेओ ।

इत्थंतरम्मि स्सूरो भमिज्जणं गयणमंडलमसेसं । अवरसमुहं पत्तो पहिखिन्नो मज्झणत्थं ॥१॥ भणियं च चित्तगइणा अन्नाया एव
एत्थ पविसामो । मयणस्स गिहे संपइ पत्थुअत्थस्स हेउम्मि ॥२॥ तत्तो य मए भणियं एवं होउत्ति उट्ठिया दोवि । उच्चिणिय
कहवयाइं पुप्फाइं तत्थ उज्जाणे ॥३॥ पविसिय मयणस्स गिहे पूइय मयणं च एवमुल्लवियं । भयवं ! तुह प्पसाया संपज्जओ इच्छियं
अम्ह ॥४॥ युग्मम् ॥ एवं भणिज्जण तओ दोवि निळुक्का अणंगपट्टीए । रयणीए जाममिच्चे बोलीणे, किंचिअहियम्मि ॥५॥ बहुपरि-
यणपरियरिया गिज्जंता पवरमंगलसएहिं । वजंतेण य विविहं नाणाविहत्तूरनिवहेण ॥६॥ नियसहियेणेण सहिया आरूढा उत्तिमाए
सिवियाए । कयमंगलोवयारा सियभूसणभूसियसरीरा ॥७॥ सियवसणपाउयंगी आवद्धसुगंधकुसुमआमेला । पत्ता ओ कणगमाला

१ प्रतिपन्नकम्=अङ्गीकृतम् । २ मज्जनार्थमिव=स्तानार्थमिव । ३ उच्चीत्य=प्रचायीकृत्य । ४ निळुक्का=निलीनौ । ५ गीयमाना । ६ पाउयंगी=प्रादुताङ्गी ।
आमेलो=आपीडः=अवतंसः ।

दारे अह कामगेहस्स ॥८॥ चतसुभिः कलापकम् ॥ उत्तिन्ना सिवियाओ पूयणउवगरणयं गहेऊणं । धरिऊण दारदेसे सयलं नियपरियणं ताहे ॥९॥ एगागिणी पविट्ठा मयरद्धयबिचपूयणनिमिचं । पविसित्तु भवणदारं अगालियं ताए बालाए ॥१०॥ युग्मम् ॥ संपूइऊण कामं अह सा निवडेवि तस्स चलणेसु । दीहं नीससिऊणं गलंतथूलंसुनयणिछा ॥११॥ लहुसहेणं एयं सोवालंभं सैगगरं भणइ । निज्जियसुरमणुओवि हु पहरसि इत्थीण किं भयवं ! ? ॥१२॥ युग्मम् ॥ जइ मज्झ तम्मि लोए भयवं ! गरुओ कओ हु अणुराओ । ता कीस तं पमोचुं घडसि ममं अन्नलोएणं ? ॥१३॥

अन्नं च । सुम्मंति इत्थ लोए पंचेव सिलीमुहा ओ किल तुज्झ । नवरं ममं पडुच्चा सहस्सबाणोव्व तं जाओ ॥१४॥ जइ जाव मज्झ पहरसि पहरसु को तं निवारइ भयवं ! । नवरं तह मह पहरसु कयंतभवणे जह वयामि ॥१५॥ तुमए पुण तह पइया जह न मैया नेय जीविया अहयं । ता किं भणामि इण्ह सरणम्मि समागया तुज्झ ? ॥१६॥ दडुस्स हुयवहेणं सो चेव जहोसहं तु लोयस्स । तुमए पीडियदेहा तह सरणं तुज्झ अंल्लीणा ॥१७॥ जइ मज्झ तुमं तुडो देहि वरं पत्थिओ मए एयं । मा मह हविज्ज एरिसविडं-बणा अन्नजम्मेवि ॥१८॥ ताव इमो मह जम्मो पियजणआसाए 'वोलिओ अहलो । तं चिय दइयं दिज्जसु भयवं ! मह अन्नजम्मेवि ॥१९॥ भो सुप्पइट्ठ ! एवं भणिऊणं ताहि कणगमालाए । विअलंतथूलअंसुयपवाहसंसित्तसिहिणाए ॥२०॥ नाणाविहरयणविणिम्मियम्मि पसरंतविमलकिरणम्मि । गेवभहरदारनिहिए रम्मे अह तोरणे तीए ॥२१॥ बद्धो निउत्तरीएण पासओ ताहि सा पुणो भणइ । एसा

१ अगलितम् । २ निपत्य । ३ सोपालम्भं=साक्षेपवाक्यम् । ४ सगद्गदम् । ५ शिलीमुखाः=जाणाः । ६ पडुच्चा=प्रतीत्य । ७ मृता । ८ हुतबहः=अग्निः । ९ स एव=अग्निरैव । १० कालीना । ११ वोलिओ=गतः । १२ गर्मगृहम्=गृहस्थन्तरप्रदेशः । १३ निजोत्तरीयेण=स्वीयोत्तरवेष्टेण ।

मरामि संपह कुसुमाउह ! तुज्झ पुरओ हं ॥२२॥ तिसुभिः कुलकम् ॥ मा मह भणिज्ज कोवि हु विहियमजुत्तंति कणगमालाए । ए-
त्तियमित्तं कालं विमालियं जेण आसाए ॥२३॥ इण्हि पुण न हु सका काउं भंगं तु नियपेहनाए । तं मोत्तुं हिययदइयं न लगए
मह करे अनो ॥२४॥ अन्नं च देवयाओ ! अलियं जंपति नेय कइयावि । तं पि हु अन्नह जायं मज्झ अउन्नेहिं पावाए ॥२५॥ अहव
क्वडेण केणवि पिसायरूवेण वंचिया तइया । नहवाहणभत्तेणं अहवा खयरेण केणावि ॥२६॥ ता संपयंमि मा होज्ज मज्झ अभि-
वंचियत्थवाघाओ । भयवं ! तुह प्यसाया सिज्झउ मरणं अविग्गेण ॥२७॥ पियविरहगरुयमोग्गरज्जरियमणाए मज्झ पावाए । मरणं
होज्ज न होज्ज व अज्जवि आसंकए हियं ? ॥२८॥ पियविरहदुक्खसमणं लब्भइ मरणं पि गरुयपुन्नेहिं । तं जइ हविज्ज इण्हि
सुकयत्था होज्ज ता अहयं ॥२९॥ एवं भणियं तीए मुक्को अप्पा अहोमुहो झत्ति । तुरियं गंतूण मए छिन्नो अह पासओ तीए ॥३०॥
गहिज्जण तयं अंके ताहे सणियं मए इमं भणिया । निज्जियसुरासुरिंदो तुडो तुह सुयणु ! रइनाहो ॥३१॥ असरिससाहसअवज्जि-
एण मयरद्धएण तुह सुयणु ! । एयम्भि चैव जम्मे उवणीओ सो जणो एसो ॥३२॥ किज्जउ कंठगंहणं गाढं उक्कंठिओ जणो तुज्झ ।
एवं भणिया बाला लज्जाए अहोमुही जाया ॥३३॥ चित्तगईवि य ताहे समागओ तम्मि चैव ठाणम्मि । तत्तो य मए भणियं वरमित्तो
एस मह सुयणु ! ॥३४॥ तुज्झ विओए सुंदरि ! अप्पवहे उज्जओ अहमिमेण । विणिवारिओ अकारणवच्छल्लुएण धीरेण ॥३५॥
तुह पावणे उवाओ एसो मह साहिओ इमेणेव । एएण सहाएणं सिज्झिस्सइ इच्छियं अम्ह ॥३६॥ कन्नासहावसुलहं उज्झत्ता संज्झसं
सुयणु ! तम्हा । नियनेवत्थं सन्नं झत्ति समुप्पेसु एयस्स ॥३७॥ काज्जण तुज्झ रूवं जेण इमो सुयणु ! वचए वंहिं । परियणवि-

१ विगालितं विलम्बितमित्यर्थः । २ पइन्ना=प्रतिज्ञा । ३ अपुण्यैः । ४ वाघाओ=व्याघ्रातः । ५ त्वरितम् । ६ शनैः । ७ आयजितः=प्रसन्नः । ८ सेत्स्य-
ति=सिद्धं भविष्यति । ९ साध्वंसं=भयम् । १० बहिः ।

मोहणद्वा परकज्जसमुज्जओ धीरो ॥३८॥ एवं च मए भणिया सहरिसहियया करेइ तं सव्वं । अह दोवि निलुकाइ पुण-
 रवि मयणस्स पट्ठीए ॥३९॥ चित्तगईवि य तीए नीसेसं निविसिज्जण नेवत्थं । उग्घाडिउं दुवारं आरूढो झत्ति सियियाए ॥४०॥
 अह तम्मि गए लोए नीसइं जाणिज्जण तं भवणं । भणिया य मए एसा सुंदरि ! किं इण्हि कायव्वं ? ॥४१॥ ओणयंसुहीए तीए
 सज्झसवसकंपमाणगत्ताए । कहकहवि हु उल्लविओ खलंतअव्वत्तवाणीए ॥४२॥ गुरुविरहपीडियाए पिययम ! तं पाविओ तुडिव-
 सेण । कुणसु सयं जं जुत्तं सरणम्मि समागया तुज्झ ॥४३॥ युग्मम् ॥ एवं तीए भणिए गंधव्वविहीए सा मए बाला । परिणीया तं
 मयणं देवं काज्जण संखिखणयं ॥४४॥ अवणित्तु कमेण तओ सज्झसमेइइ विविहवयणेहिं । खणमेगं रमिज्जणं सुत्तो आल्लिगिज्जण तयं
 ॥४५॥ निदाविगमे य मए वज्जरियं सुयणु ! वच्चिमो इण्हि । एसिमायरिज्जणं न हु जुत्तं अन्छिउं एत्थ ॥४६॥ दीहं नीससिएणं अह
 भणियं तीई हिययदइयाए । हा अज्जउत्त ! जुत्तं कमपत्तं आसि मह मरणं ॥४७॥ मज्झ निमित्ते पाविसि सामिय ! जं गरुयआवइ
 इण्हि । नहवाहणो धंयडो विजाबलदंप्पिओ तहय ॥४८॥ नासंताणवि अम्हं न नाह ! सरणं तु विज्जए किंचि । ता तुहवइरिणिरूवा
 जाया परमत्थओ अहयं ॥४९॥ तुहविरहतावियाए न आसि मह सामि ! तारिसं दुक्खं । जं तुह नाह ! विवत्ति संभाविय इण्हि
 संजायं ॥५०॥ लद्धोवि नाह ! कहवि हु मज्झ अउन्नाए होसि न हु इण्हि । पुन्नरहियाण अहवा पत्तंपि हु विहइए सहसा ॥५१॥
 भो सुप्पइहु ! एवं भणिउं अवलम्बिज्जण मह कंठे । गुरुदुक्खनिब्भराए रुन्नं अह तीए बालाए ॥५२॥ तत्तो य मए भणियं सुंदरि !

१ निवेदय । २ द्वारम् । ३ भवनतमुखया तथा । ४ गतं=गात्रं=नारीरम् । ५ साक्षिकम् । ६ अपनीय=दूरीकृत्य । ७ सार्यपुत्र ! । ८ प्रचण्डः ।

९ दप्पिओ=दसः । १० विपत्तिः । ११ विघटते=नश्यति ।

किं सोयमससिं वहसि ? । लङ्घं जं लहिअव्वं इण्हिं जं होउ तं होउ ॥५३॥ तुह संगमरहियाणं मरणं जइ होज, होज ता दुक्खं । इण्हि पुणम्ह सुंदरि ! मरणेवि हु नत्थि दुक्खंति ॥५४॥

किञ्च । एसो अचिंतिओवि हु जह जाओ संगमो सह तुमाए । तह चैव मा कयावि हु अन्नपि हु सोहणं होजा ॥५५॥ कीरउ ताव उवाओ अहलो जइ होइ होउ, को दोसो ? । मंचयवडियाण पुणो तहड्डिया चैव भूमिचि ॥५६॥ नहवाहणखयरं तं ददट्ठण मए इमं कयं सुयणु ! । भवियव्वयाए दिट्ठं होजा जं किंचिमह उचियं ॥५७॥ अब्बुवगयं हि मरणं नासिज्जउ तहवि ताओ खयरओ । जैलचव्वणुज्जयाणं मा कहवि हु एइ गुलओवि ॥५८॥ ता सुयणु ! मुंच सोयं वच्चाओ रयणसंचए ताव । कालोचियं च पच्छा दिट्ठं दिट्ठं करिस्सामो ॥५९॥ तत्तो य तीए समयं नीहरिओ पणमिज्जण रइनाहं । अह तीए कंठलग्गो उप्पइओ गयणमग्गम्मि ॥ रागंधयारमोहियनराण ददंहुव तारिसं चरियं । दूरं नासियतिमिरो अह सहसा उग्गओ सरो ॥६१॥ तत्तो य तीए भणियं सामिय ! गाढं पिंवारिया अहयं । स्रसइ गलयं अज्जवि केदूरे अम्मह तं नयरं ? ॥६२॥ दूरे अज्जवि नयरं सुंदरि ! इत्थ वणनिगुंजम्मि । ओयरिमो जं होही इत्थ जलं एव मे भणिए ॥६३॥ तत्तो दोवि जणाहं अवइनाहं वणम्मि रम्मम्मि । सीयलजलपडिपुन्नं अह दिट्ठं तत्थ निज्झरणं ॥६४॥ पाउण जलं अह सा पत्तलतरुछाहियाए उवविट्ठा । काउं सरीरचिंतं अहमवि तत्थेव आयाओ ॥६५॥ भो सुप्प-इट्ठ ! एवं खणंतरं वीसमामि जा तत्थ । ताव य निंसुओ सद्दो आसन्ने केलिगेहम्मि ॥६६॥ जाया सत्थसरीरा सुंदरि ! वच्चासु इण्हि

१ त्वया । २ अभ्युपगतम्=अङ्गीकृतम् । ३ जलचर्वणोद्यतानाम् । ४ गुडकः । ५ पिपासितान्चृषिता । ६ कियद्दूरम् । ७ एवमे=एवं मया ।

८ भवतीर्णौ । ९ अतः ।

नियठाणं । एयं सद् सोऽं एस विगण्यो महुप्पन्नो ॥६७॥ नूणं चित्तगहस्स य एसो सद्दो न होइ अन्नस्स । एयम्मि वणनिगुंजे
अहवा को संभवो तस्स ? ॥६८॥ एवं विंचितियम्मि कयलीगेह्वाओ ताओ गुंविळाओ । तरुणमहिलासमेओ चित्तगई द्वात्ति नीहरिओ
॥६९॥ तत्तो गंतूण मए सहरिस्समालिंगिओ स नेहेणं । अहमवि तेणं, तत्तो उवविट्ठा दोवि तत्थेव ॥७०॥ तत्तो य मए भणिओ
नीहरिएणं तु मयणगेहाओ । किं मित्त ! तुमे विहियं विमोहिओ पैरियणो कहवा ? ॥७१॥ कहव तुमं निच्छुट्ठो का वा एसा मणो-
हरागारा । महिला, कत्थं व पत्ता, साहसु मह सव्वमेयंति ? ॥७२॥ चित्तगई भणइ तओ निमुणसु भो चित्तवेग ! एगमणो । काऊण
कणगमालारूवमहं ताव नीहरिओ ॥७३॥ आरूढो सिबियाए पत्तो य कमेण वरसमीवम्मि । विजाहरिगणगिज्जतविविहवरमंगलुप्पीलो
॥७४॥ लज्जे समागयम्मि गहिओ मह करयलो सहरिसेण । नहवाहणेण, तत्तो कमेण वत्तो य वीवाहो ॥७५॥ नहवाहणस्स पुरओ
नेट्ठुं विविहंगहारसोहिहं । पारद्धं वारविळासिणीहिं वरगेयसंचलियं ॥७६॥ एत्थंतरम्मि एगा जुवई आगम्म करयलं निययं । मुद्दा-
रणसमेयं दंसइ मह सज्झसुप्फुण्णा ॥७७॥ तं दट्ठुं चितियं मे एसा सा मज्झ संतिया मुद्दा । हत्थिभयमोइयाए जा गहिया तीए
कन्नाए ॥७८॥ अइगुरुयं अंगुट्ठिं मणयं ओसारिं मए तत्तो । अवलोइया य एसा सहसा अह पच्चभिन्नाया ॥७९॥ एसा सा मह दइया
हत्थिभए जा विमोइया तइया । विहिणो निओगओ कह जाया हग्गावणापच्छं ॥८०॥ पेच्छ अहुदुग्घंडिं हु सहसा कह मज्झ दंसणं
जायं ? । अणुकूलो अहव विही किंवा तं जं नवि करेइ ? ॥८१॥ एवं विंचित्तिऊणं निंदसिओ नियकरो मए तीए । पुव्वं समप्पियाए

१ गुपिलं=गहनम् । २ परिजनः=स्वजनः । ३ निर्मुक्तः । ४ उप्पीलो=समूहः । ५ नाट्यम् । ६ उफुण्णा=पूर्णा । ७ अहुगुलीयकम् । ८ अपसार्य ।
९ अवलोकिता ।

तीए सुदाए संजुत्तो ॥८२॥ कंचे होउं तीए आसन्नसहीय साहियं एयं । अवनिदएण दुक्खइ सीसं किर कणगमालाए ॥८३॥ ता एसा खणमेगं असोगवणियाइ सुवइ लगत्ति । तुम्हे एत्थ ठियाओ जहासुहं चेव अच्छाह ॥८४॥ वत्ते पुण पेक्खणए जाणाविज्जाउ अम्ह सिग्घंति । एवं भणिउं तीए उट्ठविओ चित्तवेग ! अहं ॥८५॥ तत्तो तीए समयं पवरवरुज्जाणतिलयभूयाए । वियसंतसुरहि-
मंजरिमयरंदाभोयसुहयाए ॥८६॥ पत्तो रमणीयाए असोगवणियाए सहरिसं तीए । दिन्नम्मी आसणम्मी उवविट्ठो, सावि मह पुरओ ॥८७॥ अह सा सज्झसभरिया जाहे न चएइ किंचि वज्जरिउं । ताहे निययपउत्ती सन्वावि हु चित्तवेग ! मए ॥८८॥ पुब्बं जा तुह कहिया तीएवि हु सा मए समासेण । कहिया य जाव इत्थं इत्थीरूवेण आयाओ ॥८९॥ सुंदरि ! तुज्झ विओगे गुरुदुक्खं माणसं मए पत्तं । भमिओ तुज्झ निमित्ते सव्वेसुवि खयरनयेरेसु ॥९०॥ ता लज्जं मोत्तूणं साहसु किं तुज्झ नामधेयंति । कम्मि कुले तुह जम्मो किंवा नामं तु ते पिउणो ? ॥९१॥ कहवि पुरे इह पत्ता पभूयलोयस्स मैज्झयारम्मी । इत्थीरूवोवि अहं विन्नाओ सुयणु ! कह तुमए ? ॥९२॥ एवं च मए भणिया कहवि हु उज्झित्तु सज्झसं बाला । मणयं खलंतवयणा अह एवं भणिउमाटत्ता ॥९३॥ आर्यन्नसु मणवच्छह ! कहेमि सव्वंपि जं तुमे पुट्ठं । तुम्ह सुपसिद्धमेव हि नयरं सुरनंदणं ताव ॥९४॥ तत्थासि सुविक्खाओ पहंजणो नाम खयररायत्ति तस्स य पवरो मंती अइकुसलो नीइसत्थेसु ॥९५॥ पहुणो य दढं भत्तो बुद्धीए चउन्विहाए संपन्नो । रन्नो विस्सा-
सपयं आसि पुरा मेहनाउत्ति ॥९६॥ युग्मम् ॥ तस्स य घरिणी पवरा पइन्वया रूवसंवयाकलिया । उत्तमकुलप्पसूया इंदुमई नाम

१ कर्णे । २ अपनिद्रकेण=निद्राया अभावेन । ३ दुःखं करोति=दुःखयति । ४ स्वपिति । ५ ज्ञाप्यताम् । ६ सुहया=सुभगा सुखदा वा । ७ मध्ये ।
८ आकर्णय ।

आसिन्ति ॥९७॥ तीए सह विसयसोक्खं निसेवमाणस्स मेहनायस्स । जाओ सुओ सुरूवो नामेणं असणिवेगोत्ति ॥९८॥ अब्भसि-
 यकलानियरो साहियविओ गुणाण आवासो । जणयाण कयाणंदो कमसो सो जोव्वणं पत्तो ॥९९॥ एत्तो य दक्खिणाए इमीए
 सेदीए कुंजरावत्ते । एयम्मि चेव नयरे चंदगई आसि वरखयरो ॥१००॥ तस्स य मणवच्छहिया महिला नामेण मयणरेहत्ति । कालेण
 ताण पुत्तो अमियगई नाम संजाओ ॥१०१॥ धूया चंपयगोरा चंपयमालत्ति तदणुसंजाया । पत्ता य जोव्वणं सा विआहरकुमरम-
 णहरणं ॥१०२॥ अह सा चंपगमाला वरिया सुरनंदणम्मि नयरम्मि । मंतिसुयअसणिवेगस्स, सायरं तेण परिणीया ॥१०३॥ नीया
 न्नियए नयरे सह तीए सो विसालनयणाए । परपीईए जुत्तो खुंजइ माणुस्सए भोगे ॥१०४॥ अह अन्नया कयाइवि मंतिपयं देवि
 असणिवेगस्स । निययतणयस्स तत्तो विरत्तचित्तो महासत्तो ॥१०५॥ रत्ता पंहजणेणं सहिओ संजायगरुयसंवेगो । सुगुरूण पाय-
 मूले पव्वइओ मेहनाओ सो ॥१०६॥ खयरो वि असणिवेगो चंपगमालाए हिययदइयाए । समयं गिहवासफलं अणुहवई विसय-
 सोवखंति ॥१०७॥ अह चंपगमालाए कमेण पुत्ता ओ पंच उप्पन्ना । ताणं पिययम ! निमुणसु कमेण एयाइ नामाइ ॥१०८॥
 वअगई वाउगई चंदो तह चंदणो सुसीहो य । पंचहं पुत्ताणं उवरिं धूया अहं जाया ॥१०९॥ जम्मदिणे मह पिउणा सुयजम्मम-
 हसवाओ अब्भहिओ । काराविओ सहरिसं महोच्छवो गरुयनेहेण ॥११०॥ वत्ते य बारसाहे नामं तु पियंशुमंजरी मज्झ । विहियं कमेण
 अहयं देहोर्वचएण वडुत्ता ॥१११॥ जणयाण कयाणंदा ललिअंता य धाइपेणगेण । पत्ता कुमारिभावं कयपरिणल्लोयणाणंदा ॥११२॥
 युग्मम् ॥ जुवईजणजोगाओ नट्टाईया कलाओ सयलाओ । गहियाओ कमेण तओ पत्ता हं जोव्वणं पढमं ॥११३॥ सुसिणिद्धस-

हीसहिया रमामि विविहासु तत्थ कीलासु । वरचित्तपचछिंजयनच्चणंगंधव्ववीणासु ॥११४॥ तत्थ य पिययम ! अहयं सहावओ पुरिसवेसिणी जाया । वरया य मज्झ वहवे इति तहिं खयरपवराण ॥११५॥ वरूवकलारिद्धीओ तेसिं, जणओवि मज्झ साहेइ । न य कत्थवि मह ईच्छा जायइ तो ते निवारेइ ॥११६॥ जो जो आवइ वरओ तं तं नेच्छामि जावय अहं तु । ताहे य असणिवेगो मज्झ पिया सोयमावन्नो ॥११७॥ दट्ठण तं ससोगं चंपगमाला उ भणइ नियदइयं । कीसं ससोगो सामिय ! दीससि चिंताउरो धणियं ? ॥११८॥ तत्तो य तेण भणियं मह धूया ताव जोव्वणं पत्ता । न य इच्छइ किंपि वरं सुंदरि ! गरुई इमा चिंता ॥११९॥ धूया जोव्वणपत्ता वररहिया कुलहरम्मि वसमाणा । तं किंपि कुणइ कजं लहइ कुलं मैइलणं जेण ॥१२०॥ को होज्ज वरो धूयाए हंदि ! मणइच्छित्ति चिंताए । सुंदरि ! न एइ निदा रयणीएवि मह पसुत्तस्स ॥१२१॥ एयं निसम्म वयणं चंपगमालावि ताहि मे जणणी । मज्झ निमित्ते सुंदर ! जाया सोगाउरा धणियं ॥१२२॥ अन्नदिणम्मि पियसही पभायसमयम्मि धारिणीनामा । सुजापहस्स धूया समागया मज्झ पासम्मि ॥१२३॥ भणइ य किमज्ज पियसहि ! हियव्व विक्कियव्व धुन्नव्व । दीससि अन्नमणा विव विदाण-
मुहा ससोगिह्हा ॥१२४॥ चिरआगयावि पियसहि ! कीस न संभासिया अहं तुमए ? । ता भणसु सोगकारणमेयं नं तुज्झ संजायं ? ॥१२५॥ एवं च पियसहीए भणियाए मए तथा समुल्लवियं । सम्मसुवलक्खियं ते धारिणि ! निसुणेसु वुत्तं ॥१२६॥ तुज्झेहिं समं पियसहि ! कीलित्ता ता विंयालसमयम्मि । नाणाविहकीलाहिं समागया निययेहम्मि ॥१२७॥ उवरिमभूमीइ तओ नाणाम-

- १ छिज्जयं=छेदकम् । २ वेसिणी=द्वेषिणी । ३ आयाति । ४ कीस=कस्मात् । ५ मल्लिन्ताम् । ६ हतेव । ७ विक्कतेव । ८ दुन्ना=भीता उद्विन्ता च । ९ विकालसमये=सायम् ।

गिरयणहेममइयम्मि । पण्डके पासुत्ता पवराए हंसतूलीए ॥१२८॥ अह अङ्कुरत्तसमए दुंदुहिसदं सुणित्तु पडिबुद्धा । पिच्छामि गय-
णमगं दिवविमाणेहि संकिन्नं ॥१२९॥ दहूण देवनिवहं उज्जोइयगणमंडलं तत्थ । सुरसुंदरिगणसाहियं चिंता मे एरिसा जाया
॥१३०॥ कत्थेरिसाहं मने दिवविमाणहं दिट्ठपुब्बाहं । एवंविहा य देवा देवीओ कत्थ दिट्ठाओ ॥१३१॥ एवं विंचितयंती पिय-
सहि ! मुच्छावसं अहं पत्ता । मुच्छाविरमे तत्तो जाईसरणं समुप्पन्नं ॥१३२॥ संभरिया पुवभवा दोन्नि मए मणुयदेवसंबद्धा । जह तं
निसुणसु धारिणि ! सबंधि हु वज्जरिजंतं ॥१३३॥

जंबुद्वीवे दीवे सुरगिरिणो उत्तरम्मि पासम्मि । एरवयं वरखित्तं इहत्थि तेलोक्कविकखायं ॥१३४॥ तम्मि य मज्झिमखंडे आरिय-
खित्तम्मि आसि वरनयरं । अमरपुरसरिसरूवं पडिवक्खनरिंदुग्गम्मं ॥१३५॥ तिहुअणलच्छीनिलयं ईभसहस्सोवसेवियं विउलं ।
आकालसुप्पइट्ठं नामेणवि सुप्पइट्ठंति ॥१३६॥ युग्गम् ॥ उवहसियधणयविहवो उवयारओ य सयल्लोयस्स । देवगुरुपूयणरओ वच्च-
छयरो य बंधूणं ॥१३७॥ दक्खिन्नदयाकलिओ अग्गाणी सयलवणियसत्थस्स । हरिदत्तो नामेणं ईभो परिवसइ अह तत्थ ॥१३८॥
युग्गम् ॥ निजियरइसोहंगगा सीलवई महुरभासिणी दंक्खा । पाणपिया विणयवई भारिया तस्स ॥१३९॥ पंचपयारे विसए
तीए समं तस्स अणुहवंतस्स । जाओ पहाणपुत्तो वसुदत्तो नाम सुपसिद्धो ॥१४०॥ तत्तो विणयवईए कमेण धूयाओ तिन्नि जायाओ ।
निजियसुरिंदसुंदरिरूवाइसएण कलियाओ ॥१४१॥ जेट्ठा सुलोयणत्ति य बीया कन्ना अणंगवईनामा । वसुवइनामा तइया तिलोय-

१ अर्धरात्रसमये । २ जातिस्मरणं=पूर्वभवज्ञानम् । ३ संसृताः । ४ कथ्यमानम् । ५ त्रैलोक्यविख्यातम् । ६ इभ्यः=श्रेष्ठी । ७ वात्सल्यकरः । ८ अप्रणीः

९ सोहृगं सौभाग्यम् । १० दक्षा=चतुरा ।

अच्छेरयवभूषा ॥१४२॥ कमसो वडुंतीओ तरुणजणुम्मायकारयं रम्मं । अह बाओ पत्ताओ तिन्निवि नवजोव्वणारंभं ॥१४३॥ कन्ना सुलोयणा सा परिणीया मेहलावइपुरीए । सागरदत्तसुएणं सुबंधुनामेण वणिएण ॥१४४॥ विजयवईनयरीए सुएण धणभइसत्थवाहस्स । धणवाहणनमेणं विवाहियाडणगवइकन्ना ॥१४५॥ सावि हु वसुमइकन्ना नयरीए मेहलावईए ओ । धणवइणा परिणीया तणएण समु-
ददत्तस्स ॥१४६॥ अह सो धणवइवणिओ कलासु कुसलो अणंगपडिरूवो । समयं तु वसुमईए भुंजइ माणुस्सए भोए ॥१४७॥ वडुंतसिणेहाणं ताणं अन्नोन्नरत्तचित्ताणं । नवजोव्वणाण सरसं विसयसुहं सेवमाणणं ॥१४८॥ गुरुजणविणयरयाणं अवरोपरविरह-
दुक्खरहियाणं । वच्चंति वासराइं आणंदियबंधुवगाणं ॥१४९॥ युग्मम् ॥ अह अन्नया कयाइवि पवरे हेम्मियतलम्मि पासुच्चो । धण-
वइवणिओ तीए वसुमइदइयाए संजुत्तो ॥१५०॥ निम्मलससिकरउओइयाए रयणीए पच्छिमे जामे । निदाखए विबुद्धा मुद्धा सा,
वसुमई वरई ॥१५१॥ नियसैयणीयपसुत्तं परपुरिसं पिक्खिज्जण भयभीया । सा पवणहया तणुतरुलयव्व अह कंपिया सहसा ॥१५२॥
चित्तइ सा मियनयणा कत्थ गओ मज्झ निययनाहो सो । दुक्खपवेसम्मि गिहे एसो पुरिसो कह पविट्ठो ? ॥१५३॥ किंवा सो
मणदइओ हविज्ज निहओ इमेण पावेण । सोच्चिय दइओ अन्नो पडिहासइ किं विवैजासा ? ॥१५४॥ अहवा न होइ एसो मह
दइओ ताव निच्छओ एस । एस अउवो कोवि हु दीसइ दिव्वाणुकारिति ॥१५५॥ तह सुवइ सुवीसत्थो पविसित्ता परगिहम्मि जं
एसो । तं नृणं भवियवं केणावि हु कारणेणित्थ ॥१५६॥ जइ एस अन्नपुरिसो दइओ वा तहवि इण्हि मह जुत्तं । नियसासुयाए सिग्घं जह-
ट्ठियं चेव साहेउं ॥१५७॥ जइ पुण एयं न कहेमि कहवि नियसासुयाए बुत्तं । आजम्मंपि कलंकं सुदूसहं होइ ता मज्झ ॥१५८॥

१ सरिसं । २ हर्म्यम्=गृहम् । ३ शयनीयम्=शय्या । ४ दुःखेन प्रवेशः शक्यो यत्र तद् दुःखप्रवेशम् । ५ विपर्ययात्=भ्रमात् । ६ अपूवं । ७ सुवि-
श्रुतः । ८ सासुया=श्वभ्रुः । ९ साहेउं=कथयितुम् ।

एवं विचिंतिऊणं उत्तरिया हम्मियाओ सा बाला । पत्ता य सासुयाए सुदंसणाए समीवम्मि ॥१५९॥ सा सणियं उट्ठविया भणइ
 किमागमणकारणं सुण्हे ! । तत्तो य वसुमईए जहट्टियं साहियं सव्वं ॥१६०॥ भणियं सुदंसणाए न संभवो अत्थि इत्थ अब्बस्स ।
 निदावसओ होज्जा तुह जाओ विब्भमो एसो ॥१६१॥ भणियं च वसुमईए अंबि ! सयं चेव ता निरूवेसु । एवं तीए भणिया सुदं-
 सणा लहुं गया तत्थ ॥१६२॥ सम्मं निरूविओ सो निदाए पसुत्तओ तहिं पुरिसो । नायं सुदंसणाए जह एस न होइ मह पुत्तो ॥
 ॥१६३॥ तत्तो सुदंसणाए पोक्ककरियं दीहरेण सदेण । धावह धावह लोया ! एस अउब्बो नरो कोवि ॥१६४॥ अमह घरम्मि पविट्ठो
 जारो चोरोब्ब नूण होऊण । एवं सुदंसणाए विहियं सोऊण हल्लबोलं ॥१६५॥ रे ! लेह लेह धावह कत्थ गओ कत्थ अंछइ निळुको ।
 एमाइ वाहरंतो समुट्ठिओ परियणो सव्वो ॥१६६॥ मिलिओ य भूरिलोगो किं किं एयंति एव जंपवो । सिट्ठी समुदत्तो भणइ पिए !
 केण सुसिया सि ? ॥१६७॥ सोवि हु सयणीयाओ समुट्ठिओ कलयलं निसामिच्चं । वज्जरइ केण अंबे ! सुसिया, जं एवमुल्लवसिं ? ॥
 ॥१६८॥ न हु इत्थ कोवि दीसइ दुट्ठमई कीस अंबि ! उच्चिग्गा ? । एवं तु तेण भणिया सुदंसणा एवमुल्लवइ ॥१६९॥ को सि तुमं
 कस्स सुओ कीस गिहं मज्झ आगओ पाव ! ? । हा ! धिहु ! किंनिमित्तं अबित्ति ममं समुल्लवसिं ? ॥१७०॥ कीस मह पुत्तसेज्जाए
 इत्थ सुत्तोसि नट्टमज्जाय ! । कत्थ कओ मे पुत्तो धणवइनामो हयास ! तुमे ? ॥१७१॥ एवं च तीइ निदुरवयणाणि निसम्म विम्भि-
 ओ चित्ते । सो पुरिसो नियदेहं पुणो पुणो अह पुंलोएइ ॥१७२॥ आलोइऊण सुइरं नियदेहं जाव सामलमुहो सो । उप्पइयमणो ताहे

१ उत्थापिता । २ स्तुषा=पुत्रवधूः । ३ निरूपय=अवलोकय । ४ पूरुक्तम् । ५ एस=नूनम् । ६ कलकलम् । ७ लत=युहीतेत्यर्थः । ८ धृष्ट !

९ पश्यति ।

आलोयइ नहयलं सहसा ॥१७३॥ बुड बुड इय अन्वचं जावं दितोन्व पवरविजाए । उछलइ य पुणरुत्तं ददुदुर इय भूमिपट्टम्मि ॥
॥१७४॥ जाओ खणेण दीणो खयरकुमारोन्व नट्ट वरविजो । गाढं वेविरदेहो मूढोन्व हिउव्वं हिउव्वं संजाओ ॥१७५॥ अह तं तारिसरूवं
पुरिसं ददुदुं सुदंसणा भणइ । पाविट्ट ! किं न साहसि कत्थ कओ मह सुओ तुमए ? ॥१७६॥ सोवि अहोमुहवयणो होऊण ठिओ न
जंपई जाव । ताहे सो जणनिवहो विविहं उछविउमाढत्तो ॥१७७॥ एसो इब्भघरम्मी समागओ "चोरियाए धणलुद्धो । अन्ने भणंति
चोरो जइ ता सेजाए किं सुत्तो ? ॥१७८॥ ता एस वसुमईए कैएण पैरदारियाए आयाओ । अन्ने भणंति जारो जइ ता अविचि किं
भणइ ? ॥१७९॥ ता एस धणवइच्चिय विहिओ केणावि अन्नरूवेण । देवेण दाणवेण व केलीए पिएण मन्नामो ॥१८०॥ अन्ने भणंति
भूओ एस पिसाउन्व आगओ एत्थ । अम्हाण छलणहेउं एसिसरूवेण दुट्ठप्पा ॥१८१॥ भो भो न एवमेयं भणंति अन्ने उ किंतु
निसुणेह । वसुमइयाए सीलं परिकिखलं आगओ तियसो ॥१८२॥ एमाइ बहुविगप्पं परोप्परं जा जणो समुल्लवइ । ताव य पियसहि !
धारिणि ! निसुणसु जं तत्थ संजायं ॥१८३॥

केऊरहारअंगयविरायमाणो मणोहरसरीरो । सहसा पयडीभूओ भासुरदिची तहिं तियसो ॥१८४॥ देवेण तेण भणियं निसुणह
एयस्स वइयरं भद्दा ! । अवियाणियपरमत्था करेह किं बहुविहविगप्पे ! ॥१८५॥ एसो हु पावकारी सुमंगलो नाम नहयरो आसि ।
साहियवहुविहविजो विजाहरनयसुपसिद्धो ॥१८६॥ अह अन्नया कयाइवि भममाणो इच्छिएसु नयरेसु । एसो इत्थ पुरीए समा-

१ जापम् । २ उल्ललति=उन्नमति । ३ हत इव । ४ अधोमुखं=अधस्ताद् वदनं यस्य सः । ५ चोरिका=चौर्यम् । ६ कृतेन=तदर्थं=वसुमत्यर्थमिति
यावत् । ७ पारदारिकतया ।

गओ जोव्वणुम्मत्तो ॥१८७॥ हम्मियतलमारूढा ग्हाणुत्तिन्ना हुवसुमई एसा । गयणट्टिएण दिट्ठा इमेण सुहरं च निज्जाया ॥१८८॥
 ददंठुं इमीए रूवं खुहियं अह माणसं तु एयस्स । काउं धणवइरूवं अवयरिओ इत्थ गेहम्मि ॥१८९॥ अवियाणियपरमत्था भुत्ता
 अह वसुमई इमेणावि । सुरयम्मि रंजियमणो चित्तइ एवं महापावो ॥१९०॥ धणवइरूवेण ठिओ अँनाओ एत्थ सयललोएण । एईए
 चरतणूए समयं सेवामि सुरयसुहं ॥१९१॥ विज्जाहरीहिं किंवा मह कजं किंवा अन्नजुवईहिं । सोहगगनिहाणाए पत्ताए इमाए महि-
 लाए ॥१९२॥ एवं विचिंतिऊणं अवहरिओ धणवई इमेणं तु । नेऊण भरहखित्ते मुक्को उ विणीयनयरीए ॥१९३॥ पच्छाइय निय-
 रूवं धणवइरूवं विहितु विजाए । वसुमइसुरयासत्तो एसो सो चिष्ठई एत्थ ॥१९४॥ सोवि हु धणवइवणिओ विणीयनयरीए पाविओ
 वरओ । ददंठुं अउव्वनयरिं विम्बियहियओ विचिंतेइ ॥१९५॥ का एसा वरनयरी कत्थ व सा मेहलावई नयरी । किं केण व अव-
 हरिओ पेच्छामि व सुमिणयं एयं ॥१९६॥ एवं विचिंतयंतो वाहिं नयरीए जाव परिममइ । तावय पवरुज्जाणे संमोसढो केवली
 दिट्ठो ॥१९७॥ सिरिसहनहजिणवरवंसपय्थओ तिलोयविक्खाओ । नामेण दंडविरओ रंयरिसी मुणिगणसमेओ ॥१९८॥ तं ददंठुं-
 जायतोसो काऊण पँयाहिणं तु तिक्खुत्तो । पर्णमिय केवलचलणे उवविट्ठो उचियदेसम्मि ॥१९९॥ नाऊण य पत्थावं विहियपणा-
 मेण तेण संलत्तं । केण अहं अवहरिओ भयवं ! किंवा इमं खित्तं ॥२००॥ का वा एसा नयरी एवं पुट्टेण भगवया तस्स । धण-
 वइणो पुव्वुत्तं सर्वंपि हु साहियं तइया ॥२०१॥ विन्नायसरूवो सो भज्जापिइमाहंघुपरिहीणो । गुरुसोगसमावन्नो केवल्लिणा एरिसं

१ स्नानोत्तीर्णा । २ निध्याता=दृष्टा । ३ अवतीर्णः । ४ अज्ञातः । ५ अपहृतः । ६ विनीता=अयोध्या । ७ वरओ=वराकः । ८ समवस्रतः= आगतः ।
 ९ राजर्षिः । १० प्रदक्षिणम् । ११ त्रिः=त्रिवारम् १२ संलसम्=उत्क्रम=दृष्टमिति यावत् ।

भणिओ ॥२०२॥ मा भद् ! कुणसु सोयं एससओ चेव एस संसरो । इट्ठविओगाऽणिट्ठप्पओगदुक्खेहिं संकिन्नो ॥२०३॥ एयम्मि वसंताणं जीवाणं विसयमोहियमणाणं । संजोगविप्पओगा अणंतसो मद् ! जायंति ॥२०४॥ परमत्थओ य दुक्खं जायह नियदुट्ठक-
म्मुणा जणियं । हवह हु निमित्तमित्तं सेसं पुण वेज्झअत्थम्मि ॥२०५॥ ता तेण नहयरेणं न मज्झपरमत्थओ कयं दुक्खं । किंतु नियकम्मजणियं एवं भावेसु नियचित्ते ॥२०६॥

अविय । “पत्थरेणाहओ कीवो पत्थरं ढेक्कुमिच्छई । भिगारिओ सरं पप्प सरूपपत्तिं विमग्गई ॥२०७॥” ता भद् ! जिणा-
णाए कम्मसमुच्छेयणम्मि उज्जमसु । तसो विलीणकम्मो पाविहिसिं न एसिं दुक्खं ॥२०८॥ इय केवल्लिणा भणिओ पडिबुद्धो धणवई इमं भणह । इच्छामो अणुसट्ठिं पव्वज्जं देह मे भयवं ! ॥२०९॥ केवल्लिणा से दिन्ना पव्वजा सव्वपावमलहरणी । अह जाओ सो समणो सामन्नगुणेहिं उव्वेओ ॥२१०॥ पुव्वसयसहस्साइं तीसं काऊण उग्गतवचरणं । तेमांसियं च काऊण अणसणं चत्तदेहो सो ॥२११॥ उव्वणणो ईसाणे अच्छरगणसंकुले विमाणम्मि । चंदज्जुणाभिहाणे देवो चंदज्जुणो नाम ॥२१२॥ युग्मम् ॥ ओहिन्ना-
णेणं तओ नाऊणं सयलनिययवुत्तंतं । सो हं भो भो भद्दा ! समागओ एत्थ नयरीए ॥२१३॥ वसुमइकंठविल्लगो सयणीयगओ पसुत्तओ दिट्ठो । पच्छाइयनियरूवो धणवइरूवेण एस ठिओ ॥२१४॥ जाओ य मज्झ कोवो तव्वसओ चित्तियं मए एयं । मारेमि इमं पावं मह दइयाए सह पसुत्तं ॥२१५॥ जणणिजणयाण अहवा जैणावित्ता य सयललोयस्स । एयस्स दुट्ठचरियं काहामि

१ कम्मणा=कर्मणा । २ वज्जो=बाह्यः । ३ पत्थरो=प्रस्तरः=पाषाणः । ४ क्लीवः, प्रस्तावादन्न-श्वा । ५ डवकुं=दंष्ट्रम् । ६ पप्प=प्राप्य । ७ स्वरस्य शब्दस्योत्पत्तिम् । ८ अनुयास्तिम्=आज्ञाम् । ९ श्रामण्यगुणैः । १० त्रिंशत्पूर्वकक्षमितानि ‘वर्षाणि’ इति शेषः । ११ ज्ञापयित्वा ।

विणिग्गहं पच्छा ॥२१६॥ एवं विचिंतिज्जं अवहरियाओ इमस्स पावस्स । सन्वाओ विजाओ जाओ य इमो सभावत्थो ॥२१७॥
 तत्तो य वसुमईए सहसा निहा मए खयं नीया । एईए विबुद्धाए नायं जह एस परपुरिसो ॥२१८॥ गंतूण सासुयाए सिद्धा वत्ता
 इमीइ सन्वावि । तत्तो सुदंसणाए दट्ठण इमं कओ रोलो ॥२१९॥ पडिबुद्धेण इमेणवि तेणिह अंबा सुदंसणा भणिया । सोउं निदु-
 रवयणं पलोइयं नियदेहं तु ॥२२०॥ दट्ठण पुव्वरूवं नियदेहं विमिहओ इमो चित्ते । मह विजाए पभावो अवहरिओ केण अज्जत्ति?
 ॥२२१॥ एवं विचिंतिज्जं उप्पइउमणेण ताहि एएण । नियविजा संभरिया पवरो नहगामिणी नाम ॥२२२॥ तहवि हु उप्पइज्जणं
 जाहे न चएइ ताहि विन्नायं । कुविएण मज्झ केणवि विज्जान्हेओ कओऽवस्सं ॥२२३॥ तेणेव सभावत्थो जाओ न चएमि गयण-
 मुप्पइउं । एवं विगप्पयंतो एसो दीणत्तणं पत्तो ॥२२४॥ एवं पियसहि ! धारिणि ! सोउं तियसस्स भासियं तस्स । सेट्ठी समुदत्तो
 सुदंसणा सावि से भज्जा ॥२२५॥ आलिंगिय तं देवं अइगुरुसुयदुक्खदलियहिययाइं । दीहरसरेण दोणिणवि करुणं रोत्तु पवत्ताइं ॥
 ॥२२६॥ तह तेहिं तत्थ रुन्नं करुणपलावेहिं नेहभरिएहिं । जह सो समागयज्जो सवोवि हु रोविंउं लग्गो ॥२२७॥ सोज्जण रुन्न-
 सइं सेट्ठिस्स गिंहम्मि नैयरवत्थवो । सवोवि हु संमिलिओ संचालवुद्धो ज्जो तत्थ ॥२२८॥ नाज्जण य वुत्तंतं सव्वं अन्नुक्कवज्ज-
 रिज्जंतं । अक्कोसंति बहुविहं सुमंगलं नयरनारीओ ॥२२९॥ एयस्स पडउ विज्जू सुत्तो मा एस बुज्झउ पावो । निदोसोवि धणवई
 अवहरिओ जेण पावेण ॥२३०॥ हा ! पाव ! किं न आसी खयरीओ तुह सरूवजुत्ताओ । मुद्धाए वसुमईए जेण तुमे खंडियं सीलं ? ॥२३१॥

१ स्वभावस्=मूलरूपः । २ रोलो=कोलाहलः । ३ उत्पत्तिरुमनसा=उडविबुक्कामेन । ४ रोदिदुम । ५ नगरवास्तव्यः । ६ धन्नुन्ने=अन्योन्यम् । ७ वुत्थताम=
 उत्थीयताम्; सुत एव ध्रियतामित्यर्थः ।

ता पाव ! इण्हि पावसु अणञ्जकञ्जम्मि निरय ! निह्लज्ज ! । नियदुच्चेद्वियसरिसं इहपरलोए फलं कडुयं ॥२३२॥ एयं न होइ जोगं
नामं एयस्स दुडुचरियस्स ! । पावो अमंगलो एस जेण एयं कयं पावं ॥२३३॥ कन्नकडुएहिं एवं असम्भवयणेहिं तेण लोएणं ।
अक्कोसिओ स बहुहा सुदीणवयणो तहिं वरओ ॥२३४॥ तेणेव देवेण तहिं मायाविचाइं रोवमाणाइं । अणुसासियाइं सम्मं तुण्हिकाइं
तु जायाइं ॥२३५॥ तत्तो सुरेण भणिया मुंचंती धूलअंसुयपवाहं । भइ ! वसुमइ ! इण्हि को तुह हिययस्स उच्छाहो ? ॥२३६॥
अह तीए वज्जरियं लज्जाए समोणमंतवयणाए । जं किंचि तुमं सामिय ! आइससि तहिं समुच्छाहो ॥२३७॥ भणियं सुरेण सुंदरि !
जइ एवं ता करेसु पव्वज्जं । जिणवरभणियं धम्मं कम्ममहाकंदकोदालं ॥२३८॥ जइवि हु सुंदरि ! तुमए अयाणमाणाए एयमायरियं ।
तहवि हु इमस्स पावस्स ओसहं होउ पव्वज्जा ॥२३९॥ तत्तो य वसुमइए तहत्ति बहु मन्नियं तयं वयणं । महइए विभूइए निय-
बंधवअणुमया ताहे ॥२४०॥ तत्थेव य नयरीए सुहम्मनामस्स पवरस्सरिस्स । मयहरियाए बहुविहसाहुणिगणसेवियकमाए ॥२४१॥
चंदजसानामाए समप्पिया सुरवरेण सयमेव । तीएवि य आगमविहिणा दिन्ना दिक्खा वसुमइए ॥२४२॥ तिसुभिः कुलकम् । सोवि
सुमंगलखयो गुरुरोसेणावि तेण देवेण । दहूण दीणवयणो न मारिओ कहवि हु दयाए ॥२४३॥ नेज्जण माणुसुत्तरगिरिस्स परओ
स उज्झिओ वरओ । अह सो तियसो पत्तो निययविमाणम्मि वेगेण ॥२४४॥ सावि हु वसुमइअज्जा समिइगुत्तीसु सम्ममुवउत्ता ।
संज्झायज्झाणजुत्ता उज्जुत्ता विणयकरणम्मि ॥२४५॥ पुन्वसयसहस्साइं बहूणि काऊण पवरसामन्नं । संलेहणाए सम्मं झोर्सित्ता

१ अणज्जं=अनार्यम् । २ माता-पितरौ । ३ उत्साहः । ४ आदिशसि=आज्ञां करोषि । ५ भजानत्या । ६ भार्या=साध्वी । ७ सज्जाओ=स्वाध्यायः ।
८ झोर्सित्ता=झपित्वा=क्षीणं कृत्वा ।

निययदेहं तु ॥२४६॥ अणुरायवसा तं चिय द्वायंती सुरवरं निह हियए । कयअणसणा वसुमई कालं काऊण उववन्ना ॥२४७॥
 ईसाणनामम्मि बिइअकप्पे चंदज्जुणे दिव्वविमाणयम्मि । देवस्स चंदज्जुणनामगस्स चंदप्पहा नाम पहाणदेवी ॥२४८॥ साहुध-
 पोसरविरइयसुवोहगाहासमूहरम्माए । रागग्गिदोसविसहरपसमणजलमंतभूयाए ॥२४९॥ एसोवि परिसमप्पइ वसुमइसुरलोयपावणो
 नाम । सुरसुंदरिनामाए कहाए छट्ठो परिच्छेओ ॥२५०॥१५०॥

॥ छट्ठो परिच्छेओ समत्तो ॥

सप्तमो परिच्छेओ ।

अह पुव्वसंगएणं समयं चंदज्जुणेण देवेण । गाढाणुरायरत्ता भुंजइ दियलोगसोक्खाइं ॥१॥ चंदप्पहदेवीए सुरलोए सुरवरेण
 तेण समं । बोलीणो बहुकालो दिव्वसुहं अणुहवंतीए ॥२॥ अह अन्नया कयाइवि विच्छायं पिच्छिऊण नियदइयं । भयभीया सा
 देवी तं देवं एवमुल्लवइ ॥३॥ सामिय ! कीस ससंको अरइपरद्धोव्व दीससि तुमंति । तह कंत ! रुइविवज्जियदेहो दीणोव किं इण्हिं ? ॥४॥
 सुक्कइ कीस अकम्हा कुसुमसमूहो सिरम्मि संजमिओ ? । वसणाणि तुज्झ सामिय ! सामलवन्नाणि किं अहुणा ? ॥५॥ थरहरइ कीस
 दिट्ठी कामम्मि य सिट्ठिलआयरो इण्हिं । मोडंसि य कीस अंगं पुणो पुणो, देव ! वज्जरसु ? ॥६॥ अह चंदज्जुणदेवो एवं पुट्ठो

परद्धो=पीडितः । २ संयमितः=निबद्धः । ३ वसनानि=वस्त्राणि । ४ थरहरइ=कम्पते । ५ मोटसि, मोटयसि वा “मरडेछे” इति भाषायाम् ।

पियाए वज्जरइ । किं न याणसि सुंदरि ! जेण ममं पुच्छसि इमं तु ? ॥७॥ देवस्स चवणसमए इमाणि जायंति सुयणु ! लिंगाणि ! ता मज्झवि सुइसमओ आसन्नो वड्डइ इयाणि ॥८॥ एवं निसम्म वयणं देवी अइवहहस्स देवस्स । उप्पन्नंगरुयसोया दुक्खं नैरओ-
वमं पत्ता ॥९॥ अह अन्नयां कयाइवि सो देवो तीइ पिच्छमाणीए । खरतरपवणसमुद्धयदीवोन्व अंदसणीभूओ ॥१०॥ दहूण चुयं देवं देवी चंदप्पहा सुदुक्खत्ता । मुच्छाविरमे करुणं विलविउमेवं समारद्धा ॥११॥ हा ! नाह ! पाणवहह ! मोत्तूण ममं गओ कहिं देव ! । तुमए रहिया सामिय ! कं सरणमहं पवज्जामि ? ॥१२॥ खणलवमेत्तं पि तुमं विणा मए नेव नाह ! अच्छंतो । मोत्तूण ममं इण्हि कत्थ गओ लोयणाणंद ! ॥१३॥ तं चैव मज्झ सरणं तं नाहो जीवियं तुमं देव ! । तुमए मुक्का सामिय ! भण इण्हि कत्थ वचामि ? ॥१४॥ हा ! कत्थ गओ वहह ! एत्थ अणाहं ममं पमोत्तूणं । को मह सरणं इण्हि सामिय ! तुमए पमुक्काए ? ॥१५॥ सो चैव देवलो गो देवसहस्सोवसोहिओ रम्मो । तुह विरहियाए इण्हि भौवइ नरओवमो मज्झ ॥१६॥ तं चिय इमं विमाणं रम्मं मणिकणगरयणविच्छुरियं । तुमए मुक्कं भौवइ धैडियालयंसच्छहं नाह ! ॥१७॥ किंकरवगोपि इमो चाडुकरो विणयकरणतल्लिच्छो । परमाहम्मियसरिसो भासइ तुह नाह ! विरहम्मि ॥१८॥ पुंनागनगचंपयनमेरुमंदाररेहिरं रम्मं । उज्जाणं तुह विरहे असिपत्तवणंव पडिहाइ ॥१९॥ वरमज्जणवावीओ निम्मलजलपूरियाओ रम्माओ । भासंति तुज्झ विरहे वेयरणिनईए तुल्लाओ ॥२०॥ धन्नाओ नारीओ जाओ मयं अणुसरंति भत्तारं । एयम्मि देवभावे कत्तो एयारिसं मज्झ ? ॥२१॥ एमाइ पलवभाणा सा देवी हणइ नियय-

१ च्युतिः=मरणम् । २ नरकोपमम् । ३ भासते । ४ विच्छुरितं=व्यासम् । ५ घटिकलयं=घटिकावादनगृहम् । ६ सच्छहं=सहयम् । ७ मृतम् ।

हृत्थेहिं । अंगां सुदुक्खत्ता कंदंती करुणसदेण ॥२२॥ मुच्छिज्जइ पुणरुत्तं नीसाहारा य पडइ भूमीए । संपत्तचेयणा सा पुणरवि एवं
समुल्लवइ ॥२३॥ हां ! नाह ! किं न पेच्छसि विलवंतिं जं न देसि उल्लवं ! किं वा रुद्धो वल्लह ! किं अवरद्धं मए तुज्झ ? ॥२४॥
पणयकुवियाए सामिय ! चाडुसहस्साणि मज्झ कुवन्तो । इण्हि कीस अकंडे विलवंतिं मुंचसि ममं तु ? ॥२५॥ हा ! नाह ! किं न
याणसि अइगुरुअणुरायमोहिया एसा । मह विरहे कह होही जेण अकंडे तुमे मुक्का ? ॥२६॥

एवं बहुप्पसारं पिययमविरहम्मि क्रंदमाणा सा । जाया उम्मूलियकमलिणिव्व विच्छायमुहकमला ॥२७॥ दद्वण गरुयसोयं
गुरुदुक्खसमोहयं तयं देविं । तीए निद्धवयंसा सयंपभा एवमुल्लवइ ॥२८॥ जाणियजिणवयणावि हु संसारसरूवयं मुणेऊण । इयरम-
हिलव्व पियसहि ! विलव्वसि किं एरिसं बहुहा ? ॥२९॥ पियसहि ! न हु साहारो बहुणावि हु विलविण जं अत्थि । ता किं छालि-
यगलथणसमेण विहलेण रुन्नण ? ॥३०॥ जइ विलवसि सयहुत्तं पिड्डसि देहं करेसि गुरुसोयं । तहवि हु न एइ दइओ कालकयंतेण
जो नीओ ॥३१॥ तो एयं नाऊणं नेहं सिट्ठिल्लेसु मुंच गुरुसोयं । उज्जम जिणिंदधम्मे एवंविहदुक्खसमणम्मि ॥३२॥ सो तवसंजम-
रूवो देवभवे नत्थि वड्डमाणाए । सम्मत्तसुद्धिहेहं सुंदरि ! ता उज्जमं कुणसु ॥३३॥ गंतूण विदेहेसु वंदसु तिलोक्कबंधवजिणिंदे । केव-
लिणो तह साहू संजमकरुणुज्जाए धीरे ॥३४॥ सासयजिणभवणडियजिणिंदबिंबाणि परमभत्तीए । कुलसेलदीवपव्वयठियाणि गंतूण
पणमेसु ॥३५॥ एवं विसुद्धसम्मत्तसंजुया पाविऊण मणुयत्तं । लद्धं जिणवरदिक्खं हयकम्मा वयसि सिद्धीए ॥३६॥ एवंविहदुक्खवाइं

१ प्रणयकुपिताया मम । २ पन्वाय । ३ समोहयं=समवहताम् । ४ स्निग्धवयस्या=प्रियसखी । ५ छालिका=छागिका=अजा । ६ ताडयसि । ७ शिथि-
लय=शिथिलं कुव । ८ सा=जिनेन्द्रधर्मः । ९ व्रजसि=गच्छसि । * निराधारा ।

तैत्थ गया नेव पाविसि अवस्सं । जरमरणरोगसोगेहिं वज्जिया होसि आकालं ॥३७॥ एवं संयंपभाए भणिआ चंदप्पहा तहिं देवी । मोत्तुण दइयसोगं समागया एत्थ लोयग्गि ॥३८॥ सहिया संयंपभाए वंदित्ता जिणवरिंदबिंबाइ । नंदीसरम्मि ताहे समागया एत्थ भरहम्मि ॥३९॥ तत्थ य पेच्छइ नयरे रायग्गिहे पवरबोहिरुज्जाणे । समणगणसेवियकमं ससुरासुरमणुयपरियरियं ॥४०॥ धम्मं वांग-
रमाणं सुहंकरं नाम केवलं ताहे । गयणाओ ओयरिया सा देवी पियसहिसमेया ॥४१॥ युग्गम् ॥ वंदिय सुहंकरं तं सुहं करंतं तु भवियसत्ताणं । सेसंपि समणसंधं उवविट्ठा उचियदेसम्मि ॥४२॥ अह सो भयवं तीए सदेवमणुयासुराइपरिसाए । गंभीरभारइए एवं भणिउं समादत्तो ॥४३॥ अइदुलहो मणुयभवो सुकुलुप्पत्ती जिणिंदधम्मो य । पत्तम्मि तम्मि उज्जमह सव्वहा मा पमाएह ॥४४॥ करगहियसल्लिसरिसं खणे खणे झिंजए इमं आउं । तम्हा जिणवरधम्मो मा हु पमायं कुणह तुम्हे ॥४५॥ कुसल्लइअग्गसंगयजलल-
वतुल्लम्मि जीचियव्वम्मि । उज्जमह भावसारं अइविसमा जेण कम्ममर्गइ ॥४६॥ जम्हा पमायमूलं दुक्खं सव्वंपि एत्थ संसारे । चउ-
सुवि गईसु नियमा तेण इमो होइ मोत्तव्वो ॥४७॥ एसो जम्मनिमित्तं रोगजरामरणदुक्खसयहेह । एयवसगा य सत्ता भमंति भव-
सागरे घोरे ॥४८॥ मोत्तुण ता पमायं करेह वरउज्जमं जिणिंदस्स । धम्मम्मि तग्गयमणा संसारसमुद्दबोहिंत्थे ॥४९॥ परमत्थबंधु-
भूए इमम्मि धम्मम्मि उज्जमं कुणह । निदूधूयसव्वपावा पावह तो मोक्खसोवखाइं ॥५०॥

नाउं कहंतरं सा देवी चंदप्पहा इमं भणइ । भयवं ! कत्थुववन्नो दइओ चंदज्जुणो मज्झ ॥५१॥ मह कित्थियं च आउं इओ

१ तत्र=सिद्धौ । २ बाहिरं=बाह्यम् । ३ व्याकुर्वन्तम्=उपदिशन्तम् । ४ प्रमाद्यत=प्रमादं कुरुत । ५ क्षीयते । ६ बोहिंत्थो=यानपात्रम् । ७ कथाया उपदेशस्यान्तरं विचालरूपं कथान्तरं प्रस्तावमिति भावः ।

चुयाए य कत्थ मह जम्मो ? । दइएण तेण समयं होज नवा दंसणं मज्झ ? ॥५२॥ एवं च पुच्छिओ सो बहुमाणजुयाए तीए
 देवीए । भयवं सुहंकरो अह एवं भणिं समाढत्तो ॥५३॥ भदे ! सो तुह दइओ इह चेव य भारहम्मि वासम्मि । वेयड्ढपव्वयवरे
 उत्तरसेटीए रम्माए ॥५४॥ नयरम्मि चमरंचचे भाणुगईनामयस्स खयरस्स । पियजायाकुच्छीए उप्पन्नो पुत्तभावेण ॥५५॥ युग्मम् ॥
 पलिओवमाणि अट्ठ ओ तुह आउ आसिं समुदियं भदे ! । इण्हि तु वासलक्खं अवसेसं चिट्ठए आउं ॥५६॥ पुब्बम्मि वासलक्खे
 चइळण तुमं पि तीइ सेटीए । सुरनंदणम्मि नयरे खयरस्स ओ असणिवेगस्स ॥५७॥ धूया होहिसि भदे ! पवरा उ पियंगुसंजरी-
 नामा । पुव्वदइएण समयं तत्थ य तुह दंसणं होही ॥५८॥ युग्मम् ॥ तत्तो य भणइ देवी नायव्वो सो मए कंहं भयवं ! । कहंवा
 पाणिग्गहणं होही मह तेण समयं पि ? ॥५९॥ अह केवल्लिणा भणियं निसुणसु जत्ताए जिणवरिंदस्स । उम्मिड्डकरिवराओ मोइस्सइ
 जो तुमं भदे ! ॥६०॥ सो चेव य नायव्वो एसो सो पुव्ववह्हो मज्झ । पुणरवि विसेसदंसणमेवं तुह होहिही तेण ॥६१॥ युग्मम् ॥
 तुह माउलधूयाए पाणिग्गहणम्मि कणगमालाए । काउं तीए रूवं एही सो भित्तकज्जेण ॥६२॥ जो तत्थ कणगमालारूवो होही स
 पुव्वदइउत्ति । नायव्वो नीसंकं भदे ! चंदप्पमे ! तुमए ॥६३॥ तयणंतरं च होही पाणिग्गहणं पि तेण सह तुज्झ । जाईसरेणेण तुमं
 सुमैरिस्ससि मह इमं वयणं ॥६४॥ एवं पियसहि ! धारिणि ! केवल्लियणं निसम्म सा देवी । जाया हरिसियहियया केवल्लिणो
 नभिय पयकमलं ॥६५॥ तत्तो उप्पइया सा सासयजिणचेइयाइं सव्वाइं । वंदित्ता तित्थयरे महाविदेहेसु सव्वेवि ॥६६॥ सट्ठाणं
 संपत्ता तं चिय देवं मणेण चिंतती । अह अनया कयाइवि सावि जुया आउयखयम्मि ॥६७॥ तिसुभिः कुलकम् ॥

एवं च ठिए । जा सा वसुमई अज्जा देवी चंदप्पहा य सुरलोए । सा हं पियं गुमंजरिनामा इह सुयणु ! संजाया ॥६८॥ दहण देवनिवहं जाईसरणम्मि अज्ज उपपन्ने । संभरिओ सो देवो पाणप्पिओ आसि जो सग्गे ॥६९॥ चिरपरिचियस्स पियसहि ! गाढं उक्कंठिया अहं इण्हि । तस्संगमइच्छाए समुच्छुगं इण्हि मह चिंत ॥७०॥ तं कह्य दिणं होही जम्मि ससिणेहनिद्धदिट्ठीए । पुव्व-
भवनेहबद्धं पेच्छिस्सं वल्लहं तमहं ? ॥७१॥ कह सो मे दट्ठव्वो सिग्घं कह तेण संगमो होही । एवंविहचिंताए जाया सोगाउरा अहयं ॥७२॥ तं चिय चिंतंतीए डवक्खित्तमणाइ आगयावि तुमं । पियसहि ! नो सच्चविया तेण न संभासिया भदे ! ॥७३॥ तं जं तुमए पुट्टं जायं किं सोगकारणं तुज्झ । पियसहि ! धारिणि ! तं तुह नीसेसं साहियं एयं ॥७४॥ अह धारिणीए भणियं केवल्लि-
वयणं न अब्बहा भदे ! । ता कीस कुणसि सोयं एवं एएण होयव्वं ? ॥७५॥ हसिऊण मए भणियं एवं एयंति नत्थि संदेहो । नवरं अइउक्कंठा तुवरइ मह माणसं सुयणु ! ॥७६॥ एत्थंतरम्मि पिययम ! चंपगमाला समागया जणणी । भणइ लहु पुत्ति ! मज्जसु भुंजसु
कुण पवरसिगारं ॥७७॥ भणियं च मए किं अम्मि ! कारणं जं अइप्पगे चेव । जाया भोयणवेला, अम्माए तओ इमं भणियं ॥७८
उज्जाणे जिणभवणे होही ण्हवणं जुगादिदेवस्स । महया विच्छेड्डेण अत्थमणं जाव स्सरस्स ॥७९॥ तत्थ य पुरवत्थव्वो वच्चइ ण्हव-
णस्स पेक्खओ लोगो ! अम्हेवि गमिस्सामो परियणसहियाइं तत्थेव ॥८०॥ तेणेव कारणेणं पभायसमयम्मि भोयणं सिद्धं । ता
होसु लहु पण्णा जिणभवणे जेण वच्चाओ ॥८१॥ एवं नियजणणीए वयणं सोऊण उट्ठिया झत्ति । कयभोयणाइचेट्ठा आरुढा संदणे
पवरे ॥८२॥ नियपरियणपरियरिया गया य उज्जाणभूसणे तत्थ । जिणमंदिरम्मि सम्मं पूहत्ता वंदिओ भयवं ॥८३॥ दिट्ठं जिणिद-

१ कइय=कदा । २ त्वरते । ३ अतिप्रगे=अतिप्रभाते । ४ प्रेक्षकः । ५ भव । ६ प्रगुणा=सज्जा । ७ स्यन्दन=रथः ।

ण्ववणं कीरतं भत्तिजुत्तखयरेहिं । वित्तप्पाये न्हवणे नियपरियणसंजुया अहयं ॥८४॥ आरूढा रहपवरे वलिया नयरस्स अभिमुहा
 जाव । उम्मिडो नयराओ नीहरिओ करिवरो ताव ॥८५॥ तं ददुं संमुहमितं तुरया मह रहवरस्स उंत्तडा । उम्मग्गेण पयडा भग्गो
 सो संदणो ताहे ॥८६॥ भूमीए अहं पडिया मुच्छाए विगयचेयणा जाया । तेण परं जं जायं पिययम ! तमहं न जाणामि ॥८७॥
 नवरं दिडो सि तुमं धीयंतो निययउत्तरीएण । दट्ठण तुमं जाओ गरुओ हिययम्मि आणंदो ॥८८॥ तत्तो मज्झ विगण्णो पिययम !
 एसो मणम्मि संजाओ । एयं तं संजायं केवलिणा जं तैयाइडुं ॥८९॥ पुब्बभवसंगओ सो ता नूणं एस वल्लहो मज्झ । रमइ य इमम्मि
 दिड्ढी मणं च आणंदमुवहइ ॥९०॥ अमएणव संसित्तं दिट्ठम्मि इमम्मि मह सरीरपि । वियसियनयणो एसोवि दीसए साणुरागोव्व
 ॥९१॥ ता मह पाणपिओ सो अवस्समेसोत्ति जाव चिंतेमि । ताव य परियणंसहिया समागया तत्थ मह धाई ॥९२॥ अभिनंदि-
 ऊण तीए आपुडो ताहिं पिययम ! तुमंति । वच्चाओ नियनयरे उस्सरं वड्डए जेण ॥९३॥ एवं भणिउं चलिया तत्तो य मए विचि-
 तियं एयं । पुनेहिं पिओ दिडो इण्हि न चएमि छंडेउं ॥९४॥ एयस्स वयणंपक्यपल्लोयणं मोत्तु मह इमा दिड्ढी । पंकनिबुडा दुव्व-
 लगाइव्व न सकए गंतुं ॥९५॥

अविय । एवंविहे मुहुत्ते नयणजुयं मिलइ कस्सवि जणस्स । हत्थिव्व पंकवुत्तो दुक्खुत्तारं दढं होइ ॥९६॥ एसा वि मज्झ
 धाई चलिया एयं पमोत्तु मणदइयं । लज्जाए वज्जरिउं अहंपि सक्केमि नो किंपि ॥९७॥ ता मज्झ इमं जुत्तं गिण्हामि इमस्स किंचि

१ उत्तस्ता=भयभीताः । २ व्यजनं कुर्वन् । ३ तदा आदिष्टम् । ४ छड्डेउं=मोत्रतुम् । ५ निबुडा=मग्ना । ६ गाई=गौः । ७ बुत्तो=निमज्जः । ८ दु खेन
 उत्तरणं=उत्तारो यस्य तत्र 'मिलितं नयनयुगं' इति विशेष्यम् ।

आभरणं । तं चियं पल्लोइऊणं जेण मणं निव्वुहं कुणइ ॥९८॥ मणवच्छेण एएण विरहिया नियगिहम्मि संपत्ता । तं चेव पल्लइऊणं संधीरिस्सामि नियहियं ॥९९॥

अन्नं च । किल एस इत्थिरूवो पाणिग्गहणम्मि कणगमालाए । एही, तत्थ य होही पुणोवि किल दंसणं इमिणा ॥१००॥ इय तइया केवल्लिणा आइट्ठं मज्झ तेण एयस्स । तं चेव य आभरणं साभिन्नाणं तहिं होही ॥१०१॥ एवं विचिंतिऊणं सुदारयणं तु तुम्ह हत्थाओ । गहियं वल्लह ! तइया नियया य समप्पिया सुहा ॥१०२॥ पियकरफ़ासपविचं पिरिहिता तं पि गुरुपमोएण । चलिया वलंतगीवा सपरियाणा नयरसंसुहिया ॥१०३॥ अह धारिणिनामाए कने होऊण मज्झ उल्लवियं । एयं केवल्लिवयणं निव्विडियं ताव इकं तु ॥१०४॥ ता एस देवजीवो पुविं जो आसि तुज्झ वल्लहओ । एवं तीए भणिए सरोसमेवं मए भणियं ॥१०५॥ हुं हुं दिट्ठा सि तुमं धारिणि ! अवसरसु दिट्ठिमग्गाओ । एवंविहमणिंबद्धं जा जंपसि अम्ह पुरउत्ति ॥१०६॥ इण्हि न वल्लहो किं पुवं जं आसि मज्झ वल्लहओ । ईसिं हसिऊण तओ कयंजली धारिणी भणइ ॥१०७॥ पियसहि ! खम अवराहं सव्वमसच्चं इमं मए भणियं । जह पुवं तह अहुणावि वल्लहो चेव तुह एसो ॥१०८॥ किं पुण भणामि सच्चं जइ दइओ कीस उज्झउं चलिया ? । ता मा यिय-सहि ! रूससु घडइ चिय मह इमं वयणं ॥१०९॥ एमाइ बहुविगप्पं सहासवयणाइ तीइ संजुत्ता । पत्ता गिहम्मि कमसो अंत्य-मिओ ताव स्रोवि ॥११०॥ अह तीए धारिणीए जाइसरणाइसयल्लवुत्तंते । कहिओ मह माऊए तं सोऊं हरिसिया एसो ॥१११॥

१ प्रलोक्य । २ निर्द्युतिः । ३ दृष्ट्वा । ४ स्वाभिज्ञानम्=उपलक्षकं विद्वम् । ५ फासो=स्पर्शः । ६ परिधाव । ७ निर्वृत्तम्=सिद्धम् । ८ अपसर=दूरीभव ।
९ अनिवद्धं=असंबद्धम् । १० अस्तम् इतो=गतः ।

तीएवि सन्नं कहियं मह पिउणो असणिवेगनामस्स । तत्तो य हरिसिएण वज्जरियं तेण एवं तु ॥११२॥ आसि मह गरुयच्चिता धूया जं पुरिसवेसिणी जाया । न य इच्छइ किंचि वरं कहमेयमहं करिस्सामि ? ॥११३॥ सुंदरमेयं जायं जाईसरणं इमीए जं जायं । अम्मं चिय अब्भुदओ उब्भिन्ने पाणियं पडियं ॥११४॥

अन्नं च । पुरिसेहिं मज्झ सिद्धं हत्थिभए जेण मोइया एसा । सो भाणुमइपुत्तो चित्तगई नाम वरकुमरो ॥११५॥ तस्सेव देमि एयं जइ इच्छा अत्थि तम्मि एआए ? । तत्तो चंपगमाला हरिसियचित्ता इमं भणइ ॥११६॥ जोगो चिय सो कुमरो इमाइ पवराइ मज्झ धूयाए । एईएवि संजाओ अहगुरुओ तम्मि अणुराओ ॥११७॥ किंतु निसुणेसु सामिय ! रन्नो कणगप्पहस्स एयस्स । भाणुगइणो य रण्णो परोप्परं गरुयवेरंति ॥११८॥ जलणप्पहकज्जेणं, सुप्पसिद्धं चेव तुम्ह एयंति । ता कह एही इहं चित्तगई पाणिगहणत्थं ? ॥११९॥ धूया संयवरा जइ पेसिज्जइ तम्मि चेव नयरम्मि । एवं न होइ पिययम ! आणंदो मज्झ हिययस्स ॥१२०॥

जओ । एसा एका धूया वल्लहिआ ता इमीए वीवाहं । जइ नवि पेच्छामि अहं ता किं मह जीविएणंति ? ॥१२१॥ एवं चंपगमाला मह जणणी जाव तत्थ उल्लवइ । ताव य चंदणनामो मह भाया आगओ भणइ ॥१२२॥ किं अच्छह वीसत्था तुम्हे इह ताय ! निर्व्विचिंतत्ति । एयं नयरं ताव य सवंपि हु आउलीभूयं ॥१२३॥ तत्तो भणियं पिउणा केण व कज्जेण पुत्त ! जाणासि ? । अह चंदणेण भणियं इय वत्ता ताव नयरम्मि ॥१२४॥ किल कणगप्पहरन्नो जिणभवणे लंघियम्मि कुद्वेण । विज्जाणं

१ उद्विग्नने=अङ्कुरितमात्रे पानीयं=जलवृष्टिर्दृश्यथा गुणवेहा तथेत्यर्थः । २ निर्व्विचिन्ता=निश्चिन्ताः ।

अवहारो विहिओ धरणिंदनोमेण ॥१२५॥ जलणप्पहस्स सिद्धा रोहिणिनामा किलड्ज विज्जत्ति । तस्स य भयाउ नडो राया कण-
गप्पहो ताव ॥१२६॥ सिरिगंधवाहणस्स उ खयरप्पहाणस्स सो गओ सरणं । तन्निवहे पुरमेयं सयलंपि हु आउलीभूयं ॥१२७॥
जलणप्पहभयभीया सन्वेवि हु नायरा पलायंति । मोत्तूण इमं नयरं वयंति अवरावरपुरेसु ॥१२८॥

एवं च ठिए । अम्हंपि ताय ! इण्हि विसेसओ होइ नास्सियन्वंति । कणगप्पहस्स रन्नो पवरो मंती जओ ताओ ॥१२९॥
एवं च पुत्तवणं सोळ्ळणं ताहि असणिवेगेण । आणत्ता नियपुरिसा संजत्ति कुणह गमणत्थं ॥१३०॥ विज्जाए वरविमाणं
विउन्वियं ताहिं मज्झ जणएण । आरोविंयं च सन्वं घरसारं तत्थ पुरिसेहिं ॥१३१॥ एवं च मज्झ पिययम ! धारिणीनामाए
साहियं सन्वं । अहमवि तम्मि विमाणे आरूढा परियणेण समं ॥१३२॥ तत्तो य तं विमाणं उप्पइयं खगसामलं गयणं ।
वेगेण य संपत्तं गंगावत्तम्मि नयरम्मि ॥१३३॥ कणगप्पहस्स रन्नो आवासे तत्थ तं सैमोइन्नं । अह गंधवाहणेणवि
उच्चियपविच्ची कया तस्स ॥१३४॥ एवं गंगावत्ते कइयदिवसाणि जाव अच्छामि । हियएण चितयंती पिययम ! तुह दंस-
णोवायं ॥१३५॥

अविय । पेच्छिस्सं कइय अहं कइया मह तेण संगमो होही । कइया वीवाहदिणं होही तं कणगमालाए ॥१३६॥ एमाइ बहुविगप्पं
चिंतेमाणी अहोनिंसं तत्थ । रयणीएवि नो निदं लहामि तुह नाह ! विरहम्मि ॥१३७॥ अब्बदिवसम्मि भाया चंपगमालाए मज्झ जणणीए ।
अमियगई तत्थ पुरे समागओ रायकज्जेण ॥१३८॥ दट्ठूण असणिवेगं अह सो संजायपरिसो भणइ । सिरिगंधवाहणेणं रन्ना बहुमाणपुब्बं

१ नागराऽ=नगरजनाः । २ तातः । ३ सामग्रीम् । ४ विकुर्वितम्=विकृतम् । ५ समवतीर्णम् ।

तु ॥१३९॥ नहवाहणस्स कजे विमणिगया अज कणगमालत्ति । सहसिस्वयेणेण मएवि तस्स दिन्ना इमा भइ ! ॥१४०॥ शुग्गम् ॥
 एईए पंचमीए विवाहलणं निरुविं तीए । नियबंधवजुत्तेण आंगंतवं तहिं तुमए ॥१४१॥ अह भणइ असणिवेगो सयमेव य तत्थ
 गंतुसुत्तियम्ह । तुम्ह वयणाओ संपइ विसेसओ होइ गंतवं ॥१४२॥ किंतु निसुणेसु कारणमंहुं गमणं न होइ जह उच्चियं । कणगप्प-
 हस्स रण्णो वट्टइ विसमा दसा जेण ॥१४३॥ एकं विजाळेओ रज्जमंसो य नियपुरिचाओ । ता तम्मि ससोगम्मि कह गमणं होइ मह
 उच्चियं ? ॥१४४॥ जे दुहियम्मि न दुहिया आवयपत्ते बिइजया नेव । पहुणो न ते उ भिच्चा घुत्ता परमत्थओ नेया ॥१४५॥ इत्थत्थे
 ता संपइ निबबंधो ते न होइ कायवो । तुह भगिणी पुण एही लग्गदिणे आउला जइवि ॥१४६॥ अमियणई भणइ तओ पेसेहिं पियं-
 गुमंजरिं ताव । एईए कणगमाला अच्छइ उकंठिया जेण ॥१४७॥ तत्तो जणएण अहं पट्टविया माउलेण सह एत्थ । पत्ता य कमेण
 इहं मिलिया तो कणगमालाए ॥१४८॥ एवं प्रिययम ! अहंयं माउलयगिहम्मि एत्थ आयाया । चित्तेमि कह्य होही लग्गदिणं मज्झ
 पुण्णेहिं ? ॥१४९॥ जत्थ मए दट्ठवो सो हु जणो जीवियाओ अब्भहिओ । एवं चित्तीए समागया पंचमी एसा ॥१५०॥ जाव य
 कमेण वत्ते पाणिग्गहम्मि ताहे पियेखणए । नहवाहणस्स पुरओ पारंद्धे चित्तिं हि मए ॥१५१॥ एसा हु कणगमाला सहजण-
 मज्झम्मि दीसइ निविट्ठा । सो मह मणवच्छहओ न कोवि इह दीसए ता किं ? ॥१५२॥ केवलियो तं वयणं होजा अलियं तु मह
 अउत्तेहिं । नहि नहि, अवरदीसाए अवि उग्गमइ रवी कहवि ॥१५३॥ पयलिज व मेरुगिरी पलयं गच्छेज्ज उदहिणो सव्वे । न य
 केवलिणा भणिया भावा इह अब्भहा होंति ॥१५४॥ ता किं नु कणगमाला अहवा सो हियवच्छहो मज्झ ? । दंसिय मुद्धारयणं करेमि

नीसंक्रियं एयं ॥१५५॥ एवं विचिंतिज्जं समागया ताहि तुज्झ पासम्मि । मुद्दारयणसमेओ निययकरो दंसिओ ताहे ॥१५६॥ तत्तो पिययम ! तुमए सुद्दासहियम्मि दंसिए हत्थे । एसो सो मह दइउत्ति पच्चओ इत्ति उप्पन्नो ॥१५७॥ पेच्छ कह एस एवं काऊणवि विगयसयलआसंको । चिट्ठइ, किं नवि बीहइ नहवाहणरायउत्तस्स ? ॥१५८॥ किंचि उवायं ताहिं करेमि एयस्स मोयणट्ठाए । एवं विचिंतिज्जं वंचिय तं सहियणं सव्वं ॥१५९॥ कवडेण मए सामिय ! समाणिओ इह असोगवणियाए । तं जं तुमए पुट्ठं तं सव्वं साहियं एयं ॥१६०॥ युग्मम् ॥

अविय । जइवि हु कन्ना पिययम ! सज्झसभरिया न सकए कहवि । मणवल्लहस्स पुरओ एकंपि हु वयणमुल्लविडं ॥१६१॥ तहवि मए सविसेसं णियचरियं साहियं इमं जम्हा । जाईसरणगुणेणं परिचिय इव भाससि तुमंति ॥१६२॥ युग्मम् ॥ भो चित्तवेग ! एवं तीए वयणं निसम्म सहसत्ति । मुच्छाविरमे मज्झवि जाईसरणं समुप्पन्नं ॥१६३॥ संभरियं सव्वंपि हु मएवि पुंन्वोइयं निय चरियं । अह तीए संलत्तं पिययम ! किं इण्हि कायन्वं ? ॥१६४॥ तत्तो य मए भणियं वियाणियं कुलहरं तु ते सुयणु ! । ता वच्च तुमं गेहं अहमवि ईत्तो पलाइस्सं ॥१६५॥ पडिया हु कणगमाला मँडुए मज्झ एत्थ वावीए । कलयलपुक्खं एवं साहिज्जसु सयल-लोयस्स ॥१६६॥ एवं कए न कस्सवि आसंका होइ चित्तवेगम्मि । नहवाहणाओ एवं विमोइओ होइ वरमित्तो ॥१६७॥

अन्नं च । निसुयं च मए सुंदरि ! सुरनंदणपुरवरम्मि आगम्म । जलणप्पहेण पुणरवि अहिट्ठियं निययरञ्जंति ॥१६८॥ वडियं च पुरवरं तं रन्ना संमाणिओ य पुरलोओ । ता तत्थ अहं गंतुं आणाविस्सामि तुह जणगं ॥१६९॥ जलणप्पहोवि राया पेक्खिस्सइ

१ प्रत्ययो=विश्वासः । २ पूर्वोदितम् । ३ इतः । ४ बलात् । ५ श्रुतम् । ६ गृहीतम् । ७ आनाययिष्यामि ।

पुंस्वगउरवेणेव । तत्थ तुमं परिणिस्सं अम्मापीईणुत्ताया (आओ ?) ॥१७०॥ एवं च कए वछाहि ! सैलाहणिजं तु होइ सव्वंपि ।
अर्बह पुण विहियम्मि उभयकुलं मैइलियं होइ ॥१७१॥ तत्तो य तीए भणियं जमिह तुमं किंचि आणवेसि मए । तं सव्वं कायव्वं
नवरं पिय ! सुणसु विअत्तिं ॥१७२॥ जीवियसंदेहेणं कहवि मए अज्ज नाह ! संपत्तो । मोत्तण तुमं इण्हि कत्थवि सक्केमि नो गंतुं
॥१७३॥ तावच्चिय मह जीयं जाव तुमं नयणगोयरे वससि । तुह दंसणरहिया पुण झत्ति य पाणेहिं मुंचामि ॥१७४॥ जंपि निमि-
संति नयणा एत्तियमेचंपि दूसहं मन्ने । किं पुण जं बहुदिवसे तुह विरहे नाह ! अच्छिस्सं ? ॥१७५॥ ता नाह ! जत्थ वच्चसि अणु-
गंतव्वं मएवि तत्थेव । एवं च ठिए कजे जं कायव्वं तयं भणसु ॥१७६॥

अन्नं च । सट्ठाणे पत्ताए पाणिगहणं भविस्सई मज्झ । एवंविहआसाए सगिहं वच्चामि जइ नाह ! ॥१७७॥ एत्तो य मज्झज्जणओ
भणिओवि हु जइ न वचई कहवि । जलणप्पहेण रत्ता, कणगणहं मोत्तु नियनयरे ॥१७८॥ ता मह का होज्ज गई तुमए सह दंसणंपि
न हु होज्जा । अच्छउ पाणिगहणं दूरे चिय मह मणाणंदं ॥१७९॥ तिसुभिः कुलकम् ॥ ता किं बहुणा वल्लह ! मेळ्ळामि तुमं न ताव
हत्थाओ । अन्नं जं कायव्वं तं चिय मह आणवेसुत्ति ॥१८०॥ भो चित्तवेग ! एवं तीए भणिए मएवि संलत्तं । जइ एवं ता सुंदरि !
सिग्धं पडणा भवेसुत्ति ॥१८१॥ वियलइ जाव न रयणी पेक्खणगक्खित्तमाणसो जाव । नहवाहणपमुहो इह लोगो, ता वच्चिमो
सुयणु ! ॥१८२॥ भणियं च तीए एसा पडणा चिट्ठामि नाह ! तुह पुरओ । तत्तो उप्पइओ हं सहसा गयणम्मि सह तीए ॥१८३॥

१ पूर्वगौरवेण=पूर्वादरेण । २ श्लाघनीयम् । ३ मल्लिनम् । ४ विज्ञप्तिम् । ५ जीवितम् । ६ एतावन्मात्रमपि । ७ सुच्चामि । ८ संलपितम्=उक्तम् ।
९ प्रयुग्मा ।

जाव य किंचित्प्रेमं खेत्तं वच्चापि वल्लहाइ सह । ताव य तीए भणियं उदरे पीडा ममं जाया ॥१८४॥ थंक्कं सव्वसरीरं हियए
खलं सुदूसंहं एइ । ता सामि ! कुण परित्तं सक्केमि न गंतुमहमिण्हि ॥१९५॥ तत्तो य मए भणियं सुंदरि ! सुकुमालदेहिया तं सि ।
रत्तीए नेव सुत्ता वायइ अइसीयलो वाओ ॥१८६॥ तेण तुह उदरपीडा जाया ता मा करेहिसि विसायं । पण्णीकरोमि सिव्वं
ओय्यरिउं इह निउंजम्मि ॥१८७॥ एवं भणमाणो हं ओय्यरिओ एत्थ वणनिउंजम्मि । एत्थ निवाए दइया पवेसिया कयलिगेहम्मि
॥१८८॥ घसिउण अरणिकहुं अग्गी पज्जालिओ मए पच्छा । संसेवियं सरीरं बहुहा तत्तो मए भणियं ॥१८९॥ जाया सत्थसरीरा
सुंदरि ! वच्चासु इण्हि नियठाणं । तत्तो य तीए भणियं पिययम ! एवं करेमोत्ति ॥१९०॥ एवं दोवि जणाइं नीहरियाइं तु कयलि-
गेहाओ । भो चित्तवेग ! तत्तो दिट्ठो सहसा तुमं एत्थ ॥१९१॥ एसा हु कणगमालाभगिणी उ पियंगुमंजरीनामा । तुह उवयार-
कलाओ संपत्ता मित्त ! एवंति ॥१९२॥ तं जं तुमए पुट्टं तं सव्वं साहियं मए एयं । भो सुप्पइट्ट ! एवं वज्जरियं चित्तगइणा ओ
॥१९३॥ तत्तो य माए भणियं निग्घिणहियओ न अत्थि मह सरिसो । जेण सकज्जरणं पवेसिओ मित्त ! विस्समम्मि ॥१९४॥ तुह
पुण महाणुभावत्तणेण परकज्जरणनिरयस्स । अभिंवच्छियत्थसिद्धी नियपुन्नपभावओ जाया ॥१९५॥ ता मित्त ? तुह सरिच्छो निक्का-
रणवच्छलो जए नेन्नो । अइदुल्लहोवि जेणं दइयाए समागओ विहिओ ॥१९६॥ तह जीवियंपि दिन्नं तुमए मह एरिसं करित्तेण ।
ता मित्त ! तुमं मोत्तुं उवगारी नत्थि अब्बोत्ति ॥१९७॥ तत्तो य चित्तगइणा भणियं किं उवकयं मए तुज्झ ? । तं चेव कयं सुकयं

१ कियन्मात्रम् । २ परिश्रान्तम् । ३ प्रगुणीकरोमि=स्वस्थीकरोमि । ४ अवतीर्थ । ५ निवात=आश्रयः । ६ फलं । ७ मया=चित्रवेगेण ।
८ विपमे=कटे । ९ नन्नो=नान्यः ।

परिणामे सुंदरं जमिह ॥१९८॥ मृहरसियं परिणामे य दारुणं सञ्जणा न संसर्ति । उवगारं विसमीसियभोयणदाणं व खुहियस्स ॥
॥१९९॥ एयस्सवि मह सुंदर ! पडिहासइ न सुंदरो परिणामो । नहवाहणो हि जेणं विजाबलदप्पिओ चंडो ॥२००॥ दारावहारवेरं
अइगरुयं हंदि ! एत्थ लोयम्मि । ता भइ ! तुमं चित्तसु नित्थारो कह णु रायाओ ? ॥२०१॥ तत्तो य मए भणियं विचित्तिणं तु
एत्थ किं बहुणा ? । तं चेव किंचि होही जं दिट्ठं मज्झ पुत्तेहिं ॥२०२॥ अइदुल्लहावि हु मए संपत्ता विहिवसेण जह एसा । अंअपि
सुंदरं तह ! होही भवियव्वयादिट्ठं ॥२०३॥ भणइ तओ चित्तगई एवं एयं तु निच्छयमएण । तहवि हु न होइ जुत्ता एसा पाय-
प्पसारणिया ॥२०४॥ तत्तो य मए भणियं एवं तु वैवस्थियम्मि कजम्मि । जं कायवं संपइ तं चेव य इत्थ साहेसु ॥२०५॥ भणइ
तओ चित्तगई पलायणं चेव संपयं उचियं । नियनयरम्मिवि गमणं संपइ उचियं न होइत्ति ॥२०६॥ महई वेला वट्ठइ अंच्छंताणं
इमम्मि ठाणम्मि । ता मा करेसु इण्हि कालक्खेवं महाभाग ! ॥२०७॥ तह कहवि हु कायवं सरीरहाणी न होइ जह मित्त ! । सुर-
नंदणम्मि नयरे अंहपि एत्तो गमिस्सामि ॥२०८॥ जलणप्पहेण समयं च संगेयं कट्ठइ असणिवेगस्स । तेण विइन्नं एयं परिणेस्सं
पुव्वभवदइयं ॥२०९॥ भो सुप्पइट्ठ ! एवं भणिऊण पियं गुमंजरीइ समं । चित्तगई उप्पइओ पत्तो य कमेण सट्ठाणं ॥२१०॥ तत्तो
तमालदलसामलम्मि गयणे अंहपि उप्पइओ । भो सुप्पइट्ठ ! सहिओ दइयाए कणगमालाए ॥२११॥ नववियसियअरविंदविंदसंछन्न-
सच्छसलिलाइं । पुलएंतो विउलसरोवराइं वरहंसकलियाइं ॥२१२॥ फलभरविणमियसाहासहस्ससोहंतसाहिसहियाइं । पिच्छंतो गिरि-

वरनिज्झराहं कयकोइलराहं ॥२१३॥ किंनरसुरमिहुणद्धासियाहं सियकंतकंतिकलियाहं । लंघंतो रम्माहं गिरिवरगुरुसाणुसिहराहं ॥२१४॥ बहुविहवावारपरायणेण सहियाह खयरलोएण । पेच्छंतो गामाहयं पमुइयनरनारिपुन्नाहं ॥२१५॥ दक्खिणदिसामुहो हं वच्चांमि कमेण जाव गेहणम्मि । दूराओ ताव दिट्ठं तडिछयासच्छहं किंचि ॥२१६॥ तं ददुहु मए भणियं किं मन्ने एरिसं इमं दहए ! । दीसइ अइतेइल्लं^१ एतं अम्हाण संमुहयं ॥२१७॥ भणियं च तीए पिययम ! विज्जू उक्का व ताव नवि होई । थिरभावाओ, नवरं होज्ज सुरो सुरविमाणं वा ॥२१८॥

भो सुप्पइट्ठ ! एवं उल्लवमाणण अम्ह सहस्रति । भासुरसररधारी समागओ सुरवरो एक्को ॥२१९॥ नमिओ य भणइ एसो अवि कुसलं तुम्ह चित्तवेगत्ति ? । परियाणसि भइ ! ममं नवत्ति, तत्तो मए भणियं ॥२२०॥ जाणामि कंपि देवं सामन्नेणं, विसे-
सओ न पुणो । भणियं सुरेण तत्तो चिरपरिचियमवि न याणेसि ॥२२१॥ विणययणएण भणियं इह जम्मे परिचओ न तावत्थि ।
जइ नवरं अन्नभवे तुमए सह मह महाभाग ! ॥२२२॥ नवरं तुमम्मि दिट्ठे दिट्ठी आणंदिया मणं सुइयं । जाणामि तेण कोवि
हु पुव्वभवे आसि संबंधो ॥२२३॥ एवं च मए भणिए पयडीकाउं फुरंततेइल्लं । वज्जरइ सुरवरो सो भित्त ! मणिं गेण्ह एयंति
॥२२४॥ मणिणो संपप्पणत्थं समागओ सुयणु ! तुह समीवम्मि । तम्हा विसहरमहणं^२ गेण्हसु पवरं मणिं एयं ॥२२५॥ तत्तो य
मए भणियं सुरवर ! वज्जरसु ताव मह एयं । निक्कारणा पविची न होइ जं उत्तमा बिति ॥२२६॥ ता केण कारणेणं मज्झ समप्पेसि

१ अध्यासितानि=आधिष्ठितानि । २ गहने=निर्जलस्थाने । ३ तेइल्लं=तेजस्वि । ४ आयत=आगच्छतु । ५ विष्टुतु । ६ उल्का । ७ सुदितं=हर्षितम् ।
८ प्रकटीकृत्य । ९ समर्पणार्थम् । १० गिण्ह ।

दिव्वमणिमेयं ? । पुव्वभवे संबंधो तुमए सह आसि को मज्झ ? ॥२२७॥ तत्तो सुरेण भणियं पंथावो वित्थरस्स न हु एसो ।
 सयलाऽऽवयाविणासं गेण्हसु एयं मणिं ताव ॥२२८॥ भणियं च मए किंचिह मज्झ कत्तोवि आवया होही । तव्विगमत्थं सुरवर !
 जेण समप्पेसि मणिमेयं ? ॥२२९॥ भणियं सुरेण सुंदर ! तुह चरियं सब्वमेव विज्जाए । पन्नत्तीए सिट्ठ नहवाहणरायतणयस्स
 ॥२३०॥ दइयावहारकुविआ अमरिसवसफुरंरंतअहरुल्लो । बहुनहयरपरियरिओ तुज्झ वहडाए संचलिओ ॥२३१॥ तुज्झ अणुमग-
 लग्गो आसन्नो चेव वट्ठइ इयाणिं । तत्ता जीवंतयरी होही तुह आवया गरुई ॥२३२॥ एयस्स पभावाओ नित्थरिहिसि आवइ सुभी-
 मंपि । ता गिण्ह इमं सुंदर ! दिव्वमणिं पाणरक्खडा ॥२३३॥ बंधसु निजुत्तिमंगे गुत्तं कुंतलकलावमज्झम्मि । नहवाहणविज्जाणं
 पडिवायसमत्थमच्चत्थं ॥२३४॥ जइ पुण कहवि हु उवसमइ नेय तव्विहियवेयणानिवहो । ता मणिजलेण देहं सिंचेयवं पयत्तेण
 ॥२३५॥ एवं विहिए होहिसि पणट्ठवियणो पुण्णवसरीरो । ता एस मणी सययं संनिहिओ मइ ! कायव्वो ॥२३६॥ सयमेव अहंपि
 तुमं सुंदर ! रक्खेमि ताओ खयरओ । नवरं समुच्छुगो हं अइगरुयपओयणवसेण ॥२३७॥ ता तं पओयणमहं झडित्ति संपाडिऊण
 एहामि । काहामि सयलसुत्थं मा काहिसि अन्नहाभावं ॥२३८॥ अन्नं च तेण समयं विज्जावलदप्पिएण खयरेण । मा काहिसि संगामं
 गरुओ विज्जाहि तुह जं सो ॥२३९॥ अइदुकरं हि जइवि हु एयं पुरसाहिमाणजुत्ताणं । कारणवसेण तहवि हु जुद्धारंभो न कायव्वो
 ॥२४०॥ जं तेण समं जुज्जे अवस्स तुह होइ पाणचाउत्ति । ता मह वयणाउ तुमे वारहडी नेव कायव्वो ॥२४१॥

१ प्रस्तावः=प्रसङ्गः=अवसर इति यावत् । २ जीवान्तकरी=जीवितव्यविनाशकारिणी । ३ निस्तरीष्यधि=उत्तलङ्घ्यसे । ४ निजोत्तमाङ्गं=निजमस्तकम् ।
 ५ अच्चत्थं=अन्यार्थम् । ६ एब्बामि । ७ सुत्थं=समीचीनम् । ८ त्वत् । ९ बुद्धम् ।

किंच । संकुड्य केसरी ज उप्पइउमणो गयस्स वहणट्ठा । सोडीरत्तं किं तत्तिएण उवहासयं लहइ ? ॥२४२॥ लद्धावसरो पच्छा साहियविजो करिज्ज जं रूइयं । झौडपलियंचणेणवि तुरियगई सिंघओ चेव ॥२४३॥

किं बहुणा ? । एसो चिय दिव्वमणी मंदपभावाओ तस्स विजाओ । काही, किं तुह कजं ससरीरायासकरणेण ? ॥२४४॥ एवं सुरेण भणिए काज्जं अंजलिं पयत्तेण । विहियपणामेण मए भणियं जं आणवेसिति ॥२४५॥ बहुमाणपुव्वयं अह दिव्वमणी सुर-
वरेण मह सीसे । बद्धो नियहत्थेणं सरीरक्खा य विहियत्ति ॥२४६॥ बद्धे मणिम्मि सहसा गरुयपमोओ मणम्मि संजाओ । भो सुप्पइट्ठ ! नट्ठं भयं असेसं सरीराओ ॥२४७॥ संभौसेउं हयगुरुभयं नेहसारं ममं सो । कंताजुत्तं विविहवयणालावसंभासणाए । तत्तो दित्तीभरियगयणो निजियाणगरूवो । देवो पत्तो तुरियगमणो झत्ति अईसणंति ॥२४८॥ साहुधणेसरविरइयसुबोहगाहासमूहरम्माए । रागगिगदोसविसहरपसमणजलमंतभूयाए ॥२४९॥ एसोवि परिसमप्पइ दिव्वमणिसमप्पणोत्ति नामेण । सुरसुंदरीकहाए सत्तमओ वरपरिच्छेओ ॥२५०॥ १७५० ॥

॥ सत्तमो परिच्छेओ समत्तो ॥

अट्टमो परिच्छेओ ।

अहयंपि तओ दक्खिणदिसामुहो सह पियाए संचलिओ । चिंतेमि य किं काही खयरो नहवाहणो इण्हि ? ॥१॥ कयसुरक्खस्स महं बहुविजादप्पिओवि सो खयरो । न हु सक्किस्सइ काउं अवयारं गरुयरोसोवि ॥२॥ अहवा किं मह इमिणा विचिंतिएणेह

१ तावता । २ वन्धितम्=भभीष्टम् । ३ झार्ड=लतागहनम् तत्र प्रत्यब्धनेनापि परिभ्रमणेनापि । ४ शीघ्रगामी । ५ संभाव्य । ६ अपकारम् ।

फगुंभूएण । होही किंचि मं चिय जं दिट्ठं पुच्चकम्मेहिं ॥३॥ दिव्वमणिणो पभावा संनिज्जेणं च तहय देवस्स । पुक्काणुभाव-
 सरिसं होही भवियव्वयादिट्ठं ॥४॥ एमाइवहुविगप्पे चित्तेमाणो वयामि जा तत्थ । ताव य मह दइयाए भणियं भयवेविरतणू ॥५॥
 हा नाहं ! कोवि एसो दीसइ एंतोऽणुमगमम्हाणं । विजाहरपरियरिओ मन्ने नहवाहणो होही ॥६॥ ता पिय ! किंपि उवायं चित्तसु
 पीडा न होई जह तुम्ह । अहयंपि विरहगुरुदुक्खभाइणी जह न होमिति ॥७॥ वलियगगीवं तत्तो पुलोइऊणं मएवि संलत्तं । एमेव
 कीस सुंदरि ! गरुयविसायं समुव्वहसि ? ॥८॥ जइ ता अतक्किओवि हु एँज इमो खयरविंदपरियरिओ । ता होज्ज भयं गरुयं, विन्नाए
 किं भयं सुयणु ! ? ॥९॥ देवेण चैव कहियं आगमणमिमस्स तुज्झ पच्चकंख । ता किं एयं ददंठुं भयाउरा सुयणु ! संजाया ? ॥१०॥
 देवस्स दिव्वमणिणो पभावओ सुयणु ! सुंदरं होही । मा मा कुणसु विसायं एतं दहूण एयंति ॥११॥ अन्नो न कोवि इण्हि काउं
 सक्किअए उवाउत्ति । एसो जं सिग्घगई आसनो वड्डइ इयाणिं ॥१२॥ दूरेवि न सक्किअइ उक्कडविजस्स नोसिउमिमस्स । किं पुण
 लोयणविसए पत्तेहिं सुयणु ! अम्हेहिं ? ॥१३॥ ता होउं पिए ! किंचिवि जं दिट्ठं मज्झ पुव्वकम्मेहिं । नवि किंचि सोईएणं इह
 लब्भइ जीवलोगम्मि ॥१४॥ एवं च मए भणिए मुंचंती थूलअंसुयपवाहं । गरुयभयसोयतविया सा बाला इय पुणो भणइ ॥१५॥
 हा ! नाह ! पाणवच्छह ! हयविहिणा पावकारिणी अहयं । वंसस्सव फलसमओ तुह विणासाय विहियत्ति ॥१६॥ जइ तइया मणव-
 छह ! पाणच्चाओ मए कओ होत्तो । ता किं एरिसगरुआवईए तं नाह ! निवडंते ? ॥१७॥ जइ गन्भाओ पडंता बालत्ते वावि जइ

१ फल्गुभूतेन=व्यर्थरूपेण । २ सांनिध्येन=साहाय्येन । ३ अतर्कितः=अलक्षितः । ४ एयात्=आगच्छेत् । ५ नासिउं इमस्स=नष्टुमस्मात् । ६ शोचितेन=
 विचिन्तनेन । ७ वंशद्वयस्य हि विनाशसमयसामीप्ये एव फलोद्गमो भवति । ८ भगवच्छब्दः । ९ न्यपत्तिव्यः ।

मया होता । ता किं मञ्ज निमित्ते होञ्ज इमा आवया तुञ्ज ? ॥१८॥ एसो सुहमहुरोवि हु परोप्परं अम्ह गरुयअणुराओ । गब्भोव्व वेसराए जाओ गरुआवयाहेऊ ॥१९॥ इण्हि च तुमं सामिय ! कम्मं अवलंबिऊण थैक्को सि । आवयनिवारणत्थं न चित्ते किंचिवि उवायं ॥२०॥ तत्तो य मए भणियं मा सुंदरि ! कुणसु किंचिवि विसायं । अवियारिय कयकज्जं एरिसयं होइ नणु सुयणु ! ॥२१॥ अप्पवलं च परवलं णववेक्खिय आढवेइ जो कज्जं । अवमाणयणनासं अवस्सं सो पावए पुरिसो ॥२२॥ नीईए वट्टमाणा मणुया न लहंति आवयानिवहं । सुयणु ! मए का नीई तुमं हरंतेण विहियत्ति ? ॥२३॥ विहियं रायविरुद्धं अणुरायपरव्वसेहिं अम्हेहिं । ता इण्हि आवयाए सुयणु ! विसाओ न कायव्वो ॥२४॥

किंच । एवं ठिएवि सुंदरि ! अणुकूलो कहवि जइ विही होइ । ता आवयावि अम्हं परिणमिही संपयत्तेण ॥२५॥ वलिओ हु इमो सत्तू ताव य सज्जो न पुरिसगारस्स । पुव्वभवनिम्मिएहिं वारिज्जइ नवरि पुत्तेहिं ॥२६॥ जइ ताव अत्थि पुन्नं किं कज्जं सुयणु ! पुरिसगारेण ? । अह नत्ति किंचि पुन्नं विहलो ता पुरिसगारोवि ॥२७॥ एक्कत्तो मह पुन्नं अन्नत्तो दप्पिओ इमो सत्तू । पेच्छामो ता सुंदरि ! कस्स जओ होञ्ज एयाण ? ॥२८॥ एमाइवहुविगप्यं उल्लवमाणो पियाए सह जाव । भो सुप्पइट्ठ ! पत्तो तुरियगई इह पएसम्मि ॥२९॥ ताव य तुरिययरगई पत्तो नहवाहणो मह समीवं । रोसायासासंजियसोयजलोहलियगंडयलो ॥३०॥ भणियं च

१ मृता । २ आपत् । ३ वेसरी=अश्वतरी । ४ स्थितः । ५ अविचार्य । ६ धनवेक्ष्य=अपर्यलोच्य । ७ आढवेइ=आरभते । ८ अपमानं च प्राणमशश्च तयोः समाहारः । ९ अवश्यम् । १० परिणेत्यति । ११ संपत्तेन=संपत्तिभावेन=आपत्तिरपि संपत्तिरूपा भविष्यतीति भावः । १२ मत्पुण्यशत्रु-दर्पयोर्मध्य इत्यर्थः ।

तेण रे ! रे खयराहम ! कत्थ वच्चेसे इन्हि ? । इहपरलोयविरुद्धं एरिसं कम्मं समायरिउं ॥३१॥ युग्मम् ॥ काउं रायविरुद्धं नासंतो कत्थ छुट्ठसे पाव ! ? । खंयारसालवडिओ ससउन्व विणस्ससे इण्हि ॥३२॥ रे ! रे ! केण बलेणं एरिसकम्मं तुमे समायरियं ? । हरिऊण मह मेहेलं नासंतो कत्थ छुट्ठिहिसि ? ॥३३॥ रे मूढ ! केण दिन्ना तुह बुद्धी एरिसा अहम्मणेण ? । अहवा कुविओ दइवो पुरिसं किं हणइ लेउडेण ? ॥३४॥ रे मूढ ! पुन्नबज्जिय ! उम्मगपयट्ठ ! नट्टमज्जाय ! । कुविओ तुज्झ कयंतो तेण तुमे एरिसं विहियं ॥३५॥ जेण बलेणं एयं रायविरुद्धं तुमे समायरियं । तं कुणसु इण्हि पयडं मा भणिहिसि जं न भणियंति ॥३६॥ एसो तुह तिव्वेण सीसं छिंदामि अद्धचंदेण । जइ अत्थि पोरिसं किंचि होसु ता जुज्झसज्जोत्ति ॥३७॥ भो सुप्पइट्ठ ! एवं भणिऊणं तेण गरुयरोसेण । आयद्धिऊण धणुहं मुक्को मह संमुहो बाणो ॥३८॥ अह सो धणुहविसुक्को वेणेणागम्म मज्झ आसन्ने । आवडिउन्व सिलाए वेलिओ पच्छामुहो जत्ति ॥३९॥ तं दट्ठुं सो खयरो विम्हियहियओ ससंकिओ किंचि । खणमेगमच्छिऊणं इय वज्जरिउं समाढत्तो ॥४०॥ जइ कहवि खुद्विजापभावओ मह सरो पडिक्खलिओ । तहन्नि न छुट्ठसि इण्हि अंगेयाईण सत्थाण ॥४१॥ एवं च भणंतेणं तेण ओवाहियाइं सत्थाइं । अहिमंतिय मंतेहिं मुंचइ इक्किक्कयं कमसो ॥४२॥

अविय । उट्ठितफुलिंगालं फुरंतजालासहस्रसंवलियं । अग्गेयं अइभीमं मज्झ वहेट्ठाए पट्ठवियं ॥४३॥ तंपि हु मह आसन्ने

१ सूप्पकारशालापतित- । १ महिला=भार्या । २ मुच्यसे । ४ अधर्मेण=पापेन । ५ लण्डो=लोहमयी यष्टिः ६ कृतान्तो=यमः । ७ अर्धचन्द्रो=बाणविशेषः ८ आकृत्य । ९ वलितः=प्रतिगतः । १० आग्नेयादीनां शस्त्राणाम् । ११ आवाहि्यं=आरचितम् १२ अभिमन्त्र्य । १३ उत्तिष्ठन्त ऊर्ध्वं गच्छन्तो ये स्फुलिगा अभिकणास्ते सन्त्यस्य तत्तथा । १४ संवलितं=व्याप्तम् । १५ वधार्थम् । १७ प्रस्थापितम्=शेषितम् ।

मणिप्यभावाओ होउमसमत्थं । पासे संभमिऊणं विज्झायं झत्ति तत्तो य ॥४४॥ वारुणवायव्वाइं पट्टवियाइं कमेण सत्थाइं । ताणिवि
मणिप्यभावा दूरिच्चिय मह विलीणाइं ॥४५॥ अह ताणि अमोहाणिवि पैडिहयसत्तीणि ददुह सत्थाणि । जाओ विच्छायमुहो राय-
सुओ विम्वियविस्वत्तो ॥४६॥ खणमेगमच्छिऊणं पुणोवि सो एरिसं समुल्लवइ । रे खयराहम ! दप्पं मा हु करिजासि नियचिच्चे
॥४७॥ मह मंतस्स पभावा विजाए वावि ओसहीए वा । एमाइं सत्थाइं निहयपयावाइं जायाइं ॥४८॥

जओ । मंतेण व तंतेण व हंतुं सकंति नेव एयाइं । किंतु निसुणेसि कारणमेतेहिं जं न निहओ तं ॥४९॥ एसो हु पावकारी
सुहमच्चूए न चेव जोगोत्ति । ता दुहमारेण इमो मारेयव्वो तुमे कुमार ! ॥५०॥ इय मज्झ सिक्खणत्थं हओ तुमं नेव दिव्वसत्थेहिं ।
न उणो तुह विजाहिं हम्मइ सत्तीओ एसिं ॥५१॥ युग्मम् ॥ ता इण्हि मँह न छुट्टसि पायालं जइवि पविससे मूढ ! । मोरोवि
अहव धिप्पइ हंत ! तइंजम्मि उट्टाणे ॥५२॥ रे खयराहम ! इण्हि कत्तो मह जासि दिट्ठिपहपडिओ ? । दुहमच्चूए एसो मारेमि
तुमं न संदेहो ॥५३॥ भो सुप्पइट्ट ! एवं भणिऊणं गरुयअभिनिवेसेणं । नहवाहणेण नागिणिविजा आवाहिया तत्तो ॥५४॥ भीस-
णभुयगेहिं खणेण वेढिय उगगविसवियारेहिं । सव्वंगेसु बद्धो सरागजीवोव्व कम्ममेहिं ॥५५॥ तत्तो महंतवियणा पाँउब्भूया ममं तओ
देहं । गयणाओ निवडिओ हं भुयंगभारेण भूमीए ॥५६॥ वियणाए विट्ठमलंगो संवलितरुणो इमस्स हिट्ठम्मि । गयचेयणोव्व
जाओ भुजंगसंघायउब्बद्धो ॥५७॥ सावि मह पाणदइया गरुयं दट्टूण आवयं मज्झं । अइदुक्खिया वराई रोयंता धँगवरसरेण ॥५८॥

१ विघ्यातं=विनष्टम् । २ अमोघानि=अव्ययानि । ३ प्रतिहता विनष्टा शक्तियेषां तानि । ४ विस्सयाऽऽक्षिप्तः । ५ सुखमृत्योः । ६ दुःखमारेण=दुःख-
यहुलमारेण । ७ मत्त । ८ मयूरोऽपि । ९ वृत्तीयस्मिन् । १० उट्टर्ण=उड्डयनम् । ११ प्रादुर्भूता । १२ विट्ठलं=व्याकुलम् अजं यस्य स तथा । १३ शाल्म-
लीतरोः । १४ गद्गदस्वरेण ।

हा अज्जउत्त ! वल्लह ! एय अणत्थस्स कारिणी अहयं । हा पाविट्ठा तइया किं न मया मयणपच्चक्खं ॥५९॥ हा कह मज्झनिमित्त
 पिययम ! अइगरुय आवयं पत्तो । हा अज्जउत्त इण्हि तुह विरहे नत्थि मह जीयं ॥६०॥ भो भो धणदेव ! इमं सोउं खयरस्स भासियं
 तस्सं । एत्थंतरम्मि य महं एस विगप्पो समुप्पन्नो ॥६१॥ महिलापलावसदो पुबिं जो आसिइह मए निसुओ । एयदइयाए नूणं सो
 होही कणगमालाए ॥६२॥ तत्तो य पुरिससदो तयणंतरमेव जो मए निसुओ । नहवाहणस्स होही सो सदो एयसत्तस्स ॥६३॥
 अहवा किं मए इमिणा विचिंतिएणं तु ताव निसुणेमि । जं किंचि कहइ एसो नियचरियं चित्तेवगोत्ति ॥६४॥ एवं विचिंतिऊणं
 तत्तो धणदेव ! सुणिउमाढत्तो । तव्वयणमहं सबं अह सो एवं समुल्लवइ ॥६५॥ भो सुप्पइट्ठ एवं विलवंता बहुविहं सुदुक्खत्ता । नहवा-
 हणेण नीया मज्झ पिआ कणगमालत्ति ॥६६॥ अहर्यपि तओ दूसहविसहरकयवेयणाए वेवंतो । दइया विओयगुरुदुक्खताविओ
 जाव चिट्ठामि ॥६७॥ भो सुप्पइट्ठ ताव य तुमपि इह आगओ पएसम्मि । तुमए मणिनीरेण एसो मेळ्ळाविओ अहयं ॥६८॥
 शुग्गमम् ॥ ता भो तुमए दिबं मह जीयं एत्थ नत्थि संदेहो । मणिणो य पभावाओ न य डेको दुट्ठसप्पेहि ॥६९॥ अन्नह कह मह
 जीयं हविज्जगुरुवेयणा परद्धस्स । कीर्णासवयणसच्छहभीसणभुयगेहिं गहियस्स ॥७०॥ तं जं तुमए पुट्ठं केण तुमं एसिआए महइए ।
 खित्तो सि आवयाए तं सबं साहियं एयं ॥७१॥

इय भो धणदेव ! तया सोउं खयरस्स भासियं तस्सं । तत्तो य मए एयं विचिंतिं निययचित्तम्मि ॥७२॥ पेच्छ नरा विबु-
 हावि हु अणुरायपरवसा विसयगिंद्धा । पाविंति आवयाओ विविहाओ एत्थ संसारं ॥७३॥ अच्छउ ता परलोने इहेव पाविंति गरु-

१ एतस्य दयिता एतदयिता तस्याः । २ आरब्धः=आरम्भं कृतवान् । ३ वेपमानः=कम्पमानः । ४ मेल्लाविओ=मोचितः । ५ दष्टः । ६ कीर्णाशः=यमः ।

यदुक्खाइं । रागविमोहियचित्ता कज्जाकज्जं अयाणंता ॥७४॥ सारीरमाणसाणं दूसहदुक्खाण कारणं पढमं । इह परलोए घोरो रागो चिय सयलजीवाणं ॥७५॥ रागंधा इह जीवा दुल्लहलोयम्मि गाढमणुरत्ता । जं वेहंति असायं कत्तो तं हंदि ! नरएवि ? ॥७६॥ वल्लहविओयतैविया असमंजसचिंढियाइं कुणमाणा । नरए नेरइया इव निचं चिय दुक्खिया होति ॥७७॥ वहंबंधमारणाइं लहंति रागेण मोहिया जीवा । वचंति दुग्गईए सहंति विविहाइं दुक्खाइं ॥७८॥ रागो हि दुक्खरूवो रागो चिय सयलआवया-हेऊ । रागपैरद्धा जीवा भमंति भवसागरे घोरे ॥७९॥ ताव चिय परमसुहं जाव न रागो मणम्मि उच्छरह । हंदि ! सरागम्मि मणे दुक्खसहस्साइं पविसंति ॥८०॥

एमाइ चित्तिऊणं धणदेव ! मए इमं तु वज्जरियं । भो चित्तवेग ! इण्हि मा कीरउ कोवि सोगोत्ति ॥८१॥ जं एसो संसारो एरिसदुक्खाण निययआवासो । पत्ताए आवयाए तेण विसाओ न कायवो ॥८२॥ जरमणरोगवल्लहविओगबहुलम्मि एत्थ संसारे । जम्हा सकम्मजणियं जायइ जीवाण दुक्खंति ॥८३॥ तो मणइ चित्तवेगो भद् ! विसाओ न कोवि मह अन्नो । एकच्चिय मह चिंता कुणइ मणे दूसहं दुक्खं ॥८४॥ सा कह वरई होही नीया नहवाहणेण रुयमाणी । जीवइ व नवा इण्हि ददुं मह तारिसमवत्थं ? ॥८५॥ एवं च जाव साहइ सो खयरो मज्झ भद् ! धणदेव ! एत्थंतरम्मि निसुणसु जो बुत्तंते तहिं जाओ ॥८६॥

एको कमलदलच्छो पिंहुवच्छो सुरवरो तहिं सहसा । ओइन्नो गयणाओ उज्जीहंतो दिसावलंयं ॥८७॥ ददुं समागयं तं विय-

१ वेदयन्ति=अनुभवन्ति । २ असातं=दुःखम् । ३ तविया=तप्ताः । ४ चेष्टितानि=व्यापाराः । ५ परद्धा=पीडिताः । ६ प्रादुर्भवति । ७ पशुवक्षाः । ८ उद्व्योतयन् ।

सियवयणो य चित्तवेगो सो । अब्धुड्डिज्ज पणमइ तं देवं परमविणएण ॥८८॥ अह सो सुहासणत्थो तियसो संलवइ भइ ! तुह कुसलं ? । मणिणो य पभावाओ नित्थिन्ना आवया विउला ! ॥८९॥ तो भणइ चित्तवेगो तुम्ह पभावाओ संपैयं कुसलं । ता संपइ मह साहसु मंहंतकोउहलं इत्थ ॥९०॥ पुव्वभवे संबंधो तुमए सह आसि को ममं देव ! ? । केण व कजेण तुमं आसि गओ उच्छुगो तइया ? ॥९१॥ तत्तो य भणइ तियसो इमेण कजेण आगओ सुयणु ! । सा एगमणो होउं साहिजंतं निसामेहि ॥९२॥

जंबुद्दीवे इहइं एरवए अत्थि आरिए देसे । विजयवई नामेणं नयरी सुरनयरिसंकासा ॥९३॥ तीएवि सुविक्खाओ धणभूई नाम आसि सैत्थाहो । दक्खिन्नदयाजुत्तो उज्जुत्तो जइणधम्मम्मि ॥९४॥ चंदोव्व कलानिलओ गयव्व निच्चं पयट्टवरदाणो । अणुयत्तिय भित्तो वासरोव्व बुहलोयमणइट्ठो ॥९५॥ तस्स य पसंतरूवा पइव्वया सच्चसीलदयजुत्ता । भज्जा सुंदरदेहा सुंदरिनामा सुविक्खाया ॥९६॥ विमलं सावगधम्मं सम्मं अह ताण पालयंताणं । वच्चंति वासराइं सुसाहुजणमत्तिजुत्ताणं ॥९७॥ अह अब्बया कयाइवि पहाण सुविणेहिं सइयं तणयं । सा सुंदरी पस्रया पभूयसुहलक्खणाइन्नं ॥९८॥ निज्जियअंगरूवं तेएण य दिणयरस्स सारिच्छं । सोमं ससिबिंबं पिवं जिण्णिंदधम्मंव सुहजणयं ॥९९॥ अह तस्स बारसाहे बोलीणे निययजणणिजणएहिं । गरुयपमोएण कयं विहिणा नामं सुधम्मोत्ति ॥१००॥ धणवाहणाभिहाणो बीओ कालेण से सुओ जाओ । सोवि हु सुधम्मनामो जाओ अह अंडुवारिसओ ॥१०१॥ तीए य पुरवरीए विहरंतो अब्बया समोयरिओ । समणसयसेवियकमो सुदंसणो नाम आयरिओ ॥१०२॥ अप्पडिबद्धविहारी चउदस-

१ अभ्युत्थाय । २ साप्रतं=संप्रति । ३ अत्र । ४ आर्ये । ५ संक्का=तुल्या । ६ सत्थाहो=सार्यवाहः । ७ दान त्यागः, मदश्च । ८ सत्कृतमित्रः, वासरपक्षे मित्रः सूर्यः धनभूतिपक्षे मित्राणि सुहृदः । ९ पिव=इवार्थेऽव्ययमिदम् । १० अष्टवार्षिकः ।

पुत्री गुणाण आवासो । पुब्बुत्तरदिसिभाए अवट्ठिओ नंदणुज्जाणे ॥१०३॥ सव्वोवि नयरलोओ विणिग्गओ स्रखिंदणनिमित्तं । धण-
भूईवि हु चलिओ भत्तीए तणयसंजुत्तो ॥१०४॥ उम्मुक्कवाहणो अह दूराओ विहियउत्तरासंगो । ति पयविखणिज्जण गुरुं वंदइ पर-
माए भत्तीए ॥१०५॥ भीमभवोयहिनिवडंतजंतुसंतरणवतरंडम्मि । दिन्नम्मि धम्मलाभे गुरुणा, सेसे सुणी नमिउं ॥१०६॥ उव-
विट्ठो सत्थाहो मैहिवट्ठे पुरजणेण संजुत्तो । स्रूरीवि मोक्खमगं जिणधम्मं कहिउमाढत्तो ॥१०७॥ युग्गम्म ॥

अविय । सम्मदंसणमूलो पंचमहव्वयमहहृदढत्थो । समिइगुत्तीतवसंजमाइसाहापसाहिह्लो ॥१०८॥ विविहाभिग्गहंगोच्चो
मणहरसीलंगपत्तसोहिह्लो । वरलद्धिज्जुसुमकलिओ सग्गऽपवग्गाइसुहफलओ ॥१०९॥ चारित्तकर्णरूक्खो वित्थरओ साहिओ जिणा-
णाए । दुहतावतावियाणं जियाण सरणं अणन्नसमं ॥११०॥ तिस्रुभिः कुलकम् । चवलाइ इंदियाइ दुक्खनिमित्तं च विसयसंगोवि ।
कोहाहणो कसाया निवंधणं दोग्गईए उ ॥१११॥ एक्कसि कओ पमाओ जीवं पाडेइ भवसमुदम्मि । भीमो य भवो बहुसो पया-
सिओ तीए परिसाए ॥११२॥ स्ररिस्स तस्स वयणं परमाभयसच्छंहं निसामित्ता । संविग्गा सा परिसा जहागयं पडिगया सव्वा ॥
॥११३॥ सोज्जण सुधम्मनामो धम्ममई गुरुगिरं निसामित्ता । संसारभंडव्विग्गो पणमिय स्ररिं इमं भणइ ॥११४॥ इच्छामि तुम्ह
मूले निरैवजं गिणिहं सुपव्वजं । जणगेहिं अणुनाओ भीओ जरजम्ममरणाणं ॥११५॥ भणियं गुरुणा य तओ होउ अविग्गं तुहेत्थ
वत्थुम्मि । अम्मापिजहिं मुक्को अह सो पण्वाविओ गुरुणा ॥११६॥ अब्भसियदुर्विहसिक्खो संजमतवविणयकरणउज्जुत्तो । विहिणा

१ तरणं=प्रवहणम् । २ महीपृष्ठे । ३ महल्लो=महान् । ४ समितिगुप्तिपःसंयमादय एव शास्त्राप्रशस्त्रा यस्य स तथा । ५ गुच्छ=स्तवकः । ६ वस्त्रो=
यूक्षः । ७ सक्त । ८ धर्मो मतिर्यस्य स धर्ममतिः । ९ भउव्विग्गो=भयोद्धिम्नः । १० निरक्कां=निर्दोषाम् । ११ प्रवाजितः=दीक्षितः । १२ प्रहणासेवनरूपा
द्विविधा शिक्षा ।

गुरुपांमूले अहिजितं सो समादत्तो ॥११७॥ सिग्धं महामई सो जाओ सुत्तत्थतदुभयविहिन्नू । चुदसपुव्वी गुरुसाहुसम्मओ गुण-
 गणावांसो ॥११८॥ नाऊण जोगेयं से सुहरिक्खे स्सरिणा नियपयम्मि । अहिसित्तो स्सुरीवि य संलिहियतणू गओ मोक्खं ॥११९॥ सम-
 णगणसंपरिवुडो सुहम्मस्सुरीवि विविहदसेसु । बोहिंतो भवियजणं विहरइ पुरगामनगरेसु ॥१२०॥ धणवाहणोवि कमसो वडुंतो पंच-
 धाइपरियरिओ । पत्तो कुमारभावं अहिज्जिओ तह कलानिवहं ॥१२१॥ पत्तो य जोव्वणं सो कामिणिजणहिययचोरणसमत्थं । पिउणा
 य तन्निमित्तं वरिया वररूवसंपन्ना ॥१२२॥ सिरिसुप्पइड्डनयरे धूया हरिदत्तपवरइब्भस्स । विणयवईसंभूयाऽणंगवई नाम वरकब्बा
 ॥१२३॥ महया विच्छेड्डणं परिणीया सोहणम्मि सा लगे । धणवाहणेण तत्तो आणीया नियनयरीए ॥१२४॥ अह सो तीए रत्तो
 जोव्वणवररूवसोउमल्लसु । गाढं विसयासत्तो गंयवि कालं न याणाइ ॥१२५॥ अह अन्नया सुधम्मो विहरंतो मुणिवरो तहिं पत्तो । विज-
 यवईनयरीए वासारत्तस्स पारंभे ॥१२६॥ साहूहिं तत्थ वसही विमग्गिया ताहि सत्थंवाहेण । धणभूइणा विदिन्ना सुविमुद्धा जाणंसालासु
 ॥१२७॥ नियपरियणेण सहिओ सत्थादो एइ गुरुसमीवम्मि । सामाइयाइजुत्तो संविग्गो मुणइ जिणधम्मं ॥१२८॥ धणवाहणो उ दइ-
 यासुरयसुहासत्तमाणसो धणियं । पिउणा भणिओवि दढं न ए (हो)इ गुरुवंदओ कहवि ॥१२९॥ अह तं विसयासत्तं गुरुरागं धम्मकरण-
 निरंवेक्खं । परिचत्तसेसकजं ददं दुं लहुभायरं गुरुणो ॥१३०॥ जाया एसां चिंता भाया मे रागमोहिओ वरओ । जिणवयणंवाहिरंमई
 इंदियविसएसु आसत्तो ॥१३१॥ दुल्लहमवि मणुयत्तं पावित्ता धम्मविरहिओ एसो । गच्छिस्सइ नरयम्मि धोरांसु य तिरियजो
 णीसु ॥१३२॥ तिसुभिः कुलकं ॥ केणावि उवाएणं बोहेमी रागमोहिंयं एयं । एवं विचिंतिऊणं गुरुणा सदांविओ भाया ॥१३३॥

१ पामूलं=पादमूलम् । २ अध्येतुम् । ३ विहिन्नू=विधिः । ४ योग्यताम् । ५ संपरिवृतः=परिकरितः । ६ वर्गः=श्रेष्ठा । ७ सोउमल्ल=सौकुमार्यम् । ८ जाणं=
 यानम् । ९ वन्दत इति वन्दकः । १० शब्दायितः=आहूतः ।

महया उवरोहेणं समागओ वंदिऊण तो स्वरिं । उवविट्ठो से पुरओ अह स्त्री भणिउमाहत्तो ॥१३४॥ पोगेगलपरियट्ठेहिं बहूहिं
संपाविऊण मणुयत्तं । हारेसु मा सुहाए विसयामिसैमोहिओ भद्द ! ॥१३५॥ विसएसु दढं सत्ता सत्ता बंधंति असुहकम्माइं । तन्व-
सओ संसारे भंमंति अहमासु जोणीसु ॥१३६॥ वहंबंधमारणाई नाणाविहवेयणाओ नरएसु । पाविंति विसयगिद्धा दूसहाओ दीहरं
कालं ॥१३७॥ अच्छउ ता परलोए इहेव पाविंति गरुयदुक्खाइं । विसयपसत्ता दुइतइंदिया देहिणो बहवे ॥१३८॥ मोत्तूण नियय-
ज्जहं करेणसुहसुरयफासपडिबद्धो । बद्धो वारीबंधे फासेण गओ गओ निहणं ॥१३९॥ रसणिंदियम्मि लुद्धो विद्धो गलएण मँच्छओ
निहओ । घाणिंदियम्मि सत्तो पत्तो उरगोवि मरणदुहं ॥१४०॥ उज्जोइयसयलदिसं दीवसिहं पेच्छिउं पयंगोवि । तग्गहणरओ मरणं
पत्तो नणु चक्खुदोसेण ॥१४१॥ गोरीसद्दासत्तो निच्चलत्तं विवियकन्नजुयलिहो । सवणिंदियदोसेणं मिओ मओ धौहवाणेण ॥१४२॥
एक्किक्किंदियवसगा एए सन्वेवि पाविया निहणं । पंचिंदियवसगाणं नराण पुण का गई होजा ? ॥१४३॥ ता पंचिंदियवसगो विस-
यसुहं सेविऊण मा भद्द ! धम्मोवज्जणरहिओ वच्चसु धोरम्मि नरयम्मि ॥१४४॥ किज्जउ धम्मम्मि मई विसयसुहं उज्झिऊण ता
इणिं । सँहलीकरेसु सुंदर ! अइदुलहं मणुयजम्मंति ॥१४५॥ एयं गुरुणो वयणं निसम्म धणवाहणो इमं भणइ । इच्छामि तुम्ह
वयणं किं पुण निसुणेह मह भणियं ॥१४६॥ अइनेहपरा वरई खणमवि विरहं न सकए सोढुं । दइयाजंगवई मह तेण न सक्केमि

- १ पुद्गलपरिवर्तः=अनन्तकालविशेषः । २ सुधा । ३ आभिर्ष=मांसम् । ४ सत्ता=अवबद्धाः । ५ सत्त्वा=जीवाः । ६ जूहो=यूथः=इस्तिस्समुदायः । ७ गजः ।
८ गतः । ९ निधनम्=मरणम् । १० मत्स्यकः । ११ तट्टवियं=ततं । १२ मिओ=श्रुगः । १३ वाहो=व्याधः । १४ धर्मोपार्जनरहितः=धर्मकरणवर्जितः ।
१५ सफलीकुरुष्व ।

तं मोक्षं ॥१४७॥ तुभमपि वंदणत्थं आगमणं तेण होइ नो मज्झ । मह विरहे सा वरई इण्हिपिं हु अच्छए किंछं ॥१४८॥ तत्तो गुरुणा भणियं चंचलचित्ताण महिलिआण कए । को व सैकनो पुरिसो हारिआ अप्पयं भइ ! ॥१४९॥ पवणुद्धुयधयचंचलचित्तासु महिलिआसु आसत्तो । जो धम्ममम्मि पमायइ, सो कैअरिसो न सप्पुरिसो ॥१५०॥

अविय । अंतोविसभरियाओ मणहरूवाओ बज्झवित्तीए । गुंजाफलसरिसाओ होति सभावेण महिलाओ ॥१५१॥ सच्चदयसो-यरहिया अकज्जनिरयाओ सौहसधणाओ । भयजणणीओ, तासु को व सैकनो रई कुजा ? ॥१५२॥ रत्ताओ हरंति धणं पाणेवि हरंति तह विरत्ताओ । रागेवि विरागेवि य भयंकरा दुट्ठजुवईओ ॥१५३॥ अनं चित्तेंति मणे निर्यंति अनं धैंडेंति अन्नं । चलचि-चाणं ताणं को नाम हविज्ज बल्लहओ ? ॥१५४॥ मोरेंति पई जारस्स कारणे तं पि हंदि ! अन्नडा । वीसैंसंति य अन्नं सन्नं भवं नेय पर्यंडेंति ॥१५५॥ किं बहुणा भणिएण जाओ य हणंति निययपुत्तं पि । को नाम पिओ तासिं हविज्ज चवलाण महिलाण ? ॥१५६॥ ता भइ ! एरिसाणं तैंडिच्छडाडोवचवलहिययाणं । महिलाण कए को इह हविज्ज सिढिलायरो धम्मो ? ॥१५७॥ इय गुरुभणियं सोउं विहसिय धणवाहणेण संलत्तं । अन्नाओ जुवईओ एवंविहदुट्ठचरियाओ ॥१५८॥ मह महिला पुण सरला पइव्वया सच्चसीलद-यजुत्ता । अणुरत्ता सुविणीया थिरनेहा गुरुजणे भत्ता ॥१५९॥ सरिसा सा कह होज्जा असुद्धचरियाण अन्नमहिलाण ? । लोहतुरं-गार्इणं दीसइ गुरु अंतरं लोए ॥१६०॥ तत्तो गुरुणा भणियं मणोहरा तुज्झ जइवि सा महिला । तहवि हु उवजुजंता सैरणी सा

१ कुच्छं यथा स्यात्तथा, कष्टेनेत्यर्थः । २ सकर्णः=मतिमान् । ३ कापुरुषः=कातरः । ४ साहसम्=अविचार्यकारित्व धनं यासां ताः, साहसिक्य इत्यर्थः । ५ रतिम्=आसक्तिम् । ६ पश्यन्ति । ७ घटन्ते=संवध्यन्ते । ८ अन्यार्थम् । ९ विश्वसन्ति । १० प्रकटयन्ति । ११ तडिच्छटाऽऽटोपचपलहदयानाम् । १२ सरणिः=मार्गः ।

नरनयनरस्स ॥१६१॥ जह किंपागफलाइं सुत्ताइं दुहावहाइं इह होति । तह इत्थीसुरयसुहं मणहरमवि दोगंइं नेइ ॥१६२॥ जह
विसमीसं सरसंपि भोरणं जीवियं हरइ सुत्तं । तह सुंदरावि रमणी रमिया नणु दोगंइं देइ ॥१६३॥ तां उज्झसु अणुरायं कुगइनि-
मित्ताए नियदइयाए । पंचमहव्वंयजुत्तो होसु तुमं चरणनिरउत्ति ॥१६४॥ एवं दिवसे दिवसे संवेगकरेहिं महुरवयणेहिं । बोहि-
जंतो मणयं जाओ अह पैयणुरागो सो ॥१६५॥ अन्नदिणे एंगंते गुरुपुरओ अंजलिं करेऊणं । धणवाहणो स एवं वज्जरई परमसं-
विगो ॥१६६॥ तुम्हांणममयभूए वयणे निसुएवि मज्झ हिययोओ । किं नो सैक्कइ रागो विसंव दुट्ठस्स सप्पस्स ? ॥१६७॥ भयवं
ताव न तुट्ठइं दइयांए उवरि सव्वेहा रागो । नवरं करेमि एक्कं जइ जुत्तं तुम्हं पडिहाइ ॥१६८॥ सुरयसुहनिप्पिवासो दिक्खं गि-
ण्हांमि तुम्हं पामूले । दइयांए समं अहयं दंसणमित्तेण संतुट्ठो ॥१६९॥ एवं ववत्थियम्मि जइ जोगं देह मज्झ तो दिक्खं । तीए
अदंसणेणं सक्केमि न जीवियं धरिउं ॥१७०॥ तव्वयणं सोऊण य सुधम्मसूरी विंचित्तए एवं । पेच्छह अइदुरंतो रागो कह विलसए
लोए ? ॥१७१॥ एवंपि तां दिज्जउ पव्वजा ताहि गहियसुत्तंथो । सयमेव विवेगजुओ उज्झिस्सइ रागसंबंधं ॥१७२॥ एवं विंचित्ति-
ऊणं अणंगवइयांए संजुओ ताहे । धणवाहणो सँभायां गुरुणा पव्वाविओ विहिणा ॥१७३॥ चंदजसानामाए मयहरियाए समप्पिया
सावि । साहुणिगणमज्झगया सिक्खइ वरसाहुणीकिरियं ॥१७४॥ एवं च ताण दोण्हवि परोप्परं जाव तुट्ठइ न रागो । बहुणावि हु
कालेणं सुत्तत्थ विसारयाणंपि ॥१७५॥ ताव य गुरुणा भणियं एंगंते भारइए महराए । एयं न जुत्तमहुणा उत्तमसत्ताण तुम्हाण ॥१७६॥
॥ युगमम् ॥ अविरइजुवइजणेवि हु सवियारपलेयणम्मि साहुस्स । पायच्छित्तं गरुयं भणियं सुत्ते जिणिंदस्स ॥१७७॥ जं पुण साहुणि-

विसए सवियारपलोयणं तु साहुस्स । तं भद् ! गुरुअणत्थस्स कारण वन्धियं संमए ॥१७८॥ इयरमहिलाजणैवि ह्नु दिट्ठीपैओ न होइजु-
 तोति । किं पुण समणीविसए अबोहिबीयस्स मूलम्मि १ ॥१७९॥ ता उब्बिअय अविवेयं रागं अवहत्थिऊण भावेण । परिहरसु सन्वह-
 चिय दिट्ठिऊसीलत्तणं एयं ॥१८०॥ एवं गुरुणा भणिओ संविग्गो सोवि चितए एवं । अइरागपरवसस्स ओ धी ! धी ! मह निविवेय-
 स्स ॥१८१॥ जो हं पणहुल्लो गैयरायपयम्मि वड्डमाणोवि । साहुजणनिंदणिज्जं रागं न चएमि छुड्डेउं ॥१८२॥ लद्धूणवि निरवज्जं
 पव्वज्जं दुट्ठारागपड्डिबद्धो । होहामि पुनरहिओ दीहरसंसारआभागी ॥१८३॥ हा जीव ! पाव ! भमिहिसि नारयतिरिएसु दीहरं कालं ।
 अविसयपयट्ठारागो लद्धूणवि धम्ममणवज्जं ॥१८४॥ एवं भावैतस्सवि धणवाहणसाहुणो न उत्तरइ । अणुरागो तविसए तीएवि य
 तस्स उवरिम्मि ॥१८५॥ एवं वच्चइ कालो संजमतवविणयकरणनिरयाणं । गुरुआणासंपाडणपरण अह ताण दोणहंपि ॥१८६॥

अह अन्नया कयाइवि भगिणीए वसुमईए संजुत्ता । चलियाडणंगवई सा वियारभूमीए बहियाओ ॥१८७॥ दिट्ठो य ताहि
 एगो महिलासहिओ नरो उ उम्मत्तो । धूलिरयधूसरंगो जरचीवरचीरियाइन्नो ॥१८८॥ उरंगांयंतो बहुहा नचंतो डिंभसत्थपरि-
 किन्नो । तं ददुमणंगवई सुहरं पुलएइ तं जुयलं ॥१८९॥ तत्तो तीए भणिंयं भगिणीए सुलोयणाए अणुहरइ । अज्जो ! एसा
 जुवई गहराहियनरस्स पौसत्था ॥१९०॥ भणिंयं च वसुमईए सुहरं निज्झाइऊण सविसायं । सच्चिय एसा अमहं भगिणी ओ सुलो-

१ समयः=सिद्धान्तः । २ दृष्टिपातः । ३ अपहस्त्य=अपनीय । ४ संविज्ञः=सवेगमापन्नः । ५ गतरागपदे=साधुपदे । ६ छुड्डेउं=मोक्त्वम् ।
 ७ विनश्यति । ८ चीवरं=वस्त्रं, चीरिका कीटविशेषास्तैराकीर्णो व्याप्तः । ९ उदुगायन् । १० डिम्भाः=बालकाः । ११ अनुहरते=अनुकरोति । १२ आर्ये । १३ पार्श्वस्था ।

यणा नाम ॥१९१॥ परिणीया आसि पुरा सुबंधुणा मेहलावहपुरीए । दिट्ठा कणगरहेणं कयाइ अह रायउत्तेणं ॥१९२॥ अंतैउरम्मि
छंडा अइगुरुअणुरायहरियहियएण । सयलोरोहपहाणा जाया अह तस्स वल्लहिया ॥१९३॥ एयं मह पच्चक्खं सवंपि हु ससुरे
वसंतीए । वित्तं, तुमएवि सुयं अज्जे ! लेयप्पवायाओ ॥१९४॥ एसो गहगहियनरो दीसइ सरिसो उ रायउत्तस्स । ता एसो कण-
गरहो एसवि सुलोयणा नूणं ॥१९५॥ भणियमंगवईए संभासेमो इमं तु नियमगिणिं । किं अम्हे परियाणइ, अहवाविअ भंभला
एसा ॥१९६॥ तत्तो गंतुं दोहिवि महुंरं आभासियावि सा जाहे । नवि जाणइ किंचि फुंडं वोछइ य बहुअसंबद्धं ॥१९७॥ ताहे दोवि
जणाइं सुधम्मस्सरिस्स पायमूलम्मि । करुणापराहिं अज्जाहिं ताहि नीयाइं सविसायं ॥१९८॥ युग्मम् । भणिओ अज्जाहिं गुरू एसा
अम्हण जिडुभगिणी ओ । किं होइ नवा भयवं ! जाया उम्मत्तिया कहवा ? ॥१९९॥ भणियं गुरुणा तत्तो नाणेण वियाणिऊण
परमत्थं । सच्चिय सुलोयणा सा कणगरहो एस जुवराया ॥२००॥ जौगो मइमोहकरो सीसे खित्तो इमाण सुत्ताण । एक्काए सँव-
सीए ईसावसगाढकुद्धाए ॥२०१॥ तस्स वसेणं दोण्हवि मइसंमोहो इमाण संजाओ । रत्ना य तओ विज्जा बहवे सदाविआ तत्थ
॥२०२॥ न य केणवि पडणाइं कयाइं कालेण रक्खगनरणं । कहवि पमायपरंणं नीहरियाइं इमाइं तु ॥२०३॥ भणियं च वसुमईए
भयवं ! एयाण मूढचित्ताणं । जइ पेच्छह उवयारं, पंडिजोगं देह चित्तेउं ॥२०४॥ तत्तो गुरुणा तेसिं दिनो उम्मायनासणोप-
डिट्ठो । पडिजोगो, जायाइं दोण्णिवि अह सत्थचित्ताइं ॥२०५॥ दट्ठण भगिणिजुयलं सुलोयणा विम्बिया इमं भणइ । किं नाम

१ क्षिप्ता । २ श्वशुरगृहे । ३ भंभला=मूर्खी ४ फुंडं=स्पष्टम् । ५ योग=औषधचूर्णयोगः । ६ सुप्तयोः । ७ सप्तल्या । ८ वैद्याः । ९ सप्तम्याः स्थाने
षष्ठी । १० पूर्वस्माद् मतिमोहकराद् योगात् प्रतिकूलो योगः । ११ पटिष्ठः ।

इमं सुमिणं किंवा महविभ्रमो एस ? ॥२०६॥ सा कत्थ अग्ध नयरी सा य विभ्रई य ते अलंकारा । कह धूलिधूसराइ इह मिह
 (म्हो ?) संपावियाइति ? ॥२०७॥ दोन्निवि गहियवैयाओ कत्थ व भगिणीओ मज्झ इहई तु ? । ता नूण इंदयालं एयं अहवावि
 सुमिणंति ॥२०८॥ तत्तो य वसुमईए कहियं उम्मायकारणं सव्वं । जाव य गुरुमाहप्पा नड्डो तुम्हाण उम्माओ ॥२०९॥ जइया यं
 तुमं भदे ! छूढा अंतेउरम्मि जुवरत्ता । तइयच्चिय खयरें मायाइ सुमंगलेण अहं ॥२१०॥ सुत्ता पभूयकालं धणवइदेवेण बोहिया
 तत्तो । जाया चंदजसाए पयमूले सुयणु ! पव्वइया ॥२११॥ एसवि अणंगवई धम्मं सोऊण भवभयुव्विग्गा । नियमत्तुणा समेया
 पव्वइया एत्थ गच्छेमि ॥२१२॥ ता सुयणु ! न सुविणमिणं सच्चं चिय जं तुमे इमं दिट्ठं । एसो सो अम्ह गुरु सुधम्मनामो
 महासत्तो ॥२१३॥ तत्तो दोवि जणाइं सुधम्मस्सरिस्स परमविणएणं । वंदंति हरिसियाइं पयकमलं सयलदोसहरं ॥२१४॥ तत्तो
 संवेयकरिं गुरुणो सोऊण देसणं पवरं । पडिबुद्धाइं दोन्निवि कमेण पव्वाइयाइति ॥२१५॥ मयहरियाए पासे भगिणीजुअलेण
 संजुया तत्तो । संजमगुरुविणयरया सुलोयणा कुणइ विविहतवं ॥२१६॥ एवं चंदजसाए पयमूले ताण अच्छमाणणं । तिण्हं पि हु
 भगिणीणं बोलीणा वासरा वहवे ॥२१७॥ मुणिणो कणगरहस्स उ धणवाहणसाहुणो य संजाओ । भो चित्तवेग ! तइया अन्नोन्नं
 गरुयनेहोत्ति ॥२१८॥ पंचमहव्वयजुत्ता समिईगुत्तीसु सम्ममुवत्ता । नाणाविहतवनिरया गिण्हंति य सुत्तअत्थाइं ॥२१९॥ गुरु-
 आणाए निरया दोन्निवि पालेति चरणकरणाइं । एवं पभूयकालो बोलीणो ताव दोण्हं पि ॥२२०॥ युग्मम् ॥

अह अन्नया कयाइवि थोवं नियआउयं मुणेऊणं । सरी संलिहियतणू अणसणविहिणा मंओ सम्मं ॥२२१॥ बीयम्मि देव-
लोणे पवरे चंदज्जुणे विमाणम्मि । जाओ विमाणसामी देवो उ ससिप्पभो नाम ॥२२२॥ धणवाहणोवि साहू अंतुडुरागो चरित्तु
सामन्नं । कालं काउं विहिणा उप्पन्नो बीयकप्पम्मि ॥२२३॥ सामाणियठाणम्मि देवस्स ससिप्पहस्स सो जाओ । भासुरसरीरधारी
देवो विज्जुप्पहो नाम ॥२२४॥ सावि हु अणंगवइया अविगयरगा चरित्तु सामन्नं । विज्जुप्पहस्स जाया देवी अह चंदरेहत्ति ॥
॥२२५॥ सँभेरिय पुव्ववरं बहूवसग्गे करित्तु अइभीमे । अगिगुमारसुरेणं सुबंधुजीवेण पावेण ॥२२६॥ कणगरहो सो साहू सुलोय-
णाए समं तु अज्जाए । निहओ तं उवसग्गं विसहंतो सम्मभावेण ॥२२७॥ कालं काउं दोन्नवि उववन्नाइं तु बीयकप्पम्मि । चंद-
ज्जुणे विमाणे सामाणियदेवभावेण ॥२२८॥ तिसुभिः कुलकम् ॥ कणगरहो ओ विहुप्पहनामो इयरा सयंपभा नाम । सावि तइज्जा
भगिणी वसुमइया आउयखयम्मि ॥२२९॥ पुव्वदइयस्स जाया चंदज्जुणनामगस्स देवस्स । तत्थेव किल विमाणे देवी चंदप्पभा
नाम ॥२३०॥ एवं एगविमाणे दिव्वसुहं ताण अणुहवंताणं । सन्वेसिं अन्नोन्नं अइगरुया आसि पीईओ ॥२३१॥ पलिओवमाणि
अट्ट उ दिव्वसुहं तत्थ अणुहवेऊणं । देवो विज्जुप्पहो सो चइऊण इमम्मि वेयट्ठे ॥२३२॥ दक्खिणसेटीइ पुरे रमणीए रयणसंचए
पवरे । पवणगइखयरपुत्तो उप्पन्नो बउलवइयाए ॥२३३॥

एवं च ठिए । जो धणवाहणजीवो देवो विज्जुप्पहो य दियलोए । सो य तुमं इह सुंदर ! उप्पन्नो चित्तवेगोत्ति ॥२३४॥ दे-

१ मृतः । २ अन्नदितरागः=अत्यक्तरागः । ३ चरित्वा=प्रपत्य । ४ आस्य=साधुत्वम् । ५ संस्मृत्य । ६ उप्पन्नो=उत्पन्नो । ७ इतरा=कनकस्थस्त्री
सुलोचनाख्या ।

वीवि चंदरेहा तत्तो आउक्खए सुया संती । उप्पन्ना वेयङ्कु नयरे सिखिंजरावत्ते ॥२३५॥ खयरस्स अमियगइणो पियाए भञ्जाए
 चित्तमालाए । कुञ्जीए संभूया पियधूया कणगमालत्ति ॥२३६॥ गुग्गमम् ॥ भो चित्तवेग ! पुंविं तुब्भं जो आसिं रागसंबंधो । साम-
 नमुवगयाणवि तस्स फलं एरिसं जायं ॥२३७॥ रूवं बलं च दित्ती रिद्धीवि य आसि थेर्विया तुम्ह । देवभवे तुह आउं विमज्झिमं
 थेवयं आसि ॥२३८॥ एत्थवि माणुस्सभवे अवरोप्पदंसणाओ आरब्भ । दुसहं विओयदुक्खं संजायं तुम्ह दोण्हपि ॥२३९॥ तुम-
 एच्चिय अणुभूयं विओयदुक्खं सुदूसहं जमिह । भो चित्तवेग ! किंवा कहिएणं तेण तुह पुरओ ? ॥२४०॥ काऊणवि सामंभं सरा-
 गभावो तुमे न जं चैत्तो । तस्स फलेणं एसा दूसहा तुह आवया जाया ॥२४१॥ देवभवे तुह मित्तो चंदज्जुणनामगो य जो आसि ।
 चइऊण सोवि तत्तो चित्तगई एत्थ संजाओ ॥२४२॥ वसुमइनामा अञ्जा देवी चंदप्पहा य दियलोए । सावि य पियंगुमंजरिनामा
 इह भइ ! उप्पन्ना ॥२४३॥ जं पुव्वसंगओ सो चित्तगई तेण तुम्ह संजाओ । अन्नोन्नं गुरुनेहो सुंदर ! सैहदंसणेणंपि ॥२४४॥ तेणं
 उवायपुवं धडिया सा तुज्झ कणगमालाओ । इण्हिं सकम्मवसओ जाओ तुह तीइ सह विरहो ॥२४५॥ भो चित्तवेग ! बहुणा किंवा
 भणिएण एत्थ अवेण ? । जं चेव आसि पुट्टं तं चिय तुह ताव साहेमि ॥२४६॥ कणगरहो सो साहू अइप्पिओ आसि तुज्झ अन्न-
 भवे । तत्तो यं देवलोए विहुप्पहो नाम जो देवो ॥२४७॥ सो य अहं तुह वल्लहमित्तो अञ्जवि तत्थ वसामि दिवम्मि । कारणमि-
 त्थमिमं तु पैंडुच्च मे अइसंगैयओ सि तुमंति ॥२४८॥ साहुधणेसरविइयसुवोहगाहासमूहम्माए । रागगिदोसविसहरपसमणजलमं-
 तभूयाए ॥२४९॥ एसो एत्थ समप्पह चिरपरिधियवन्नोत्ति नामेण । सुरसुंदरिकहाए अट्टमओ वरपरिच्छेओ ॥२५०॥

॥ अट्टमो परिच्छेओ समत्तो ॥२०००॥

१ स्तोकिक्क=अल्पा । २ वत्तो=त्यक्तः । ३ रक्ख=सकृत् । ४ घटिता=संयोजिता । ५ प्रतीत्य । ६ संगतकं=मैत्री ।

अह भणइ चित्तवेगो सुरवर ! मह कहसु केण कजेण । तइया मणिं समप्पिय कत्थ गओ आसि तुरियगई ? ॥१॥ तो भणइ सुरो सुंदर ! निसुणसु एयंपि वज्जरिजंतं । अज्ज अहं आणत्तो ससिप्पहेणं तु देवेण ॥२॥ गच्छ विहुप्पह ! खिप्पं जंबुदीवम्मि भरह-
खेत्तम्मि । नयरं कुसगगनामे धणवाहणमुणिवरसमीवे ॥३॥ सो पुव्ववेरिएणं दिट्ठो ज्ञाणम्मि संठिओ तत्थ । तं दंदुं कुविओ सो काही अइगरुयउवसगं ॥४॥ ता तस्स रक्खणट्ठा सिग्घं वच्चाहि तम्मि नयरम्मि । अहमवि इंद्राणत्तिं समाणिउं आगमिस्सामि ॥५॥
तत्तो तहत्ति भणिउं वेगेण समागओ अहं इहइं । ताव य दइयासहिओ पल्लायमाणो तुमं दिट्ठो ॥६॥ ओहिन्नाणेण मए नायं जह एस सो हि विज्जुपहो । मह मित्तो नहवाहणभयाउरो वच्चे तुरियं ॥७॥ नहवाहणोवि एसो पट्ठिविलगो इमस्स एइत्ति । ताहे करेमि किंचिवि उवगारं पुव्वमित्तस्स ॥८॥ एवं विंचित्तिज्जं तुम्ह समीवम्मि आगओ अहयं । तइया य मणी दिवो समप्पिओ जीवरक्खट्ठा ॥९॥ तत्तो य गओ तुरियं धणवाहणमुणिवरस्स पासम्मि । दिट्ठो य मए देवो उवसगं तस्स कुणमाणो ॥१०॥ भणियं च मए रे ! रे ! तियसाहम ! कत्थ वच्चे इण्हि । देविदवंदियाणं मुणीण एवं करेमाणो ? ॥११॥ उप्पायंतो पीडं मुणीण समस-
सुमित्तवग्गाणं । पाविट्ठ ! कत्थ वच्चेसि दिट्ठीमग्गम्मि मह पडिओ ? ॥१२॥ एवं च मए भणिए भवणवई सो सुरो ससंभंतो । नट्ठो

१ आश्रितः=आदिष्टः । २ दण्डवा । ३ इन्द्राज्ञासिम्=इन्द्रादेशम् । ४ दिट्ठो सि तुमं पुरो इंतो । ५ पृष्ठिः पीठम् । ६ ससंभ्रान्तः=भयभीतः ।

सहसा ताव य सुक्कज्झाणे पविट्ठस्स ॥१३॥ सुणिणो मोहावगमा उप्पन्नं केवलं वरं नाणं । केवलमहिमा विहिया तओ मए परम-
विणएणं ॥१४॥ युग्मम् ॥ सोउं दुंदुहिसंदं देवा मणुया य आगया बहवे । कहिओ तेसिं धम्मो केवलिणा मोक्खसुहेऊ ॥१५॥
पथावं लहिऊणं पुट्ठो सो केवली मए एवं । भयवं ! किं अवरद्धं इमस्स देवस्स तुम्हेहिं ॥१६॥ जेणेसो पावमई जीवियवरोवणम्मि
उज्जुत्तो ? । तो भणइ सुणी निसुणसु जह वेरं आसि अन्न भवे ॥१७॥

धायइसंडविदेहे चंपानामेण आसि वरनयरी । तीए पैउमो राया जुवराया समरकेउत्ति ॥१८॥ जिणवयणभाविप्या सहो-
यरा दोवि नेहसंजुत्ता । पालेति देसविइं रज्जधुरं तह य नीईए ॥१९॥ अत्थाणसुवगयाणं नाहियवाई समागओ कविलो । वज्जरइ
नत्थि जीवो न य सव्वन्नू न नेव्वाणं ॥२०॥ जिणमयसत्थत्थविपाणएण जुवराइणा जिओ वाए । दिट्ठहेउकारणनाणाविहजुत्ति-
निवहेण ॥२१॥ जुवरन्नो पडिवयणं जाहे न चैएइ किंपि सो दाउं । ताहे मंतिमहत्तमसामंताईहिं उवहसिओ ॥२२॥ जाओ य
विलक्खो सो दढं पैउट्ठो य समरकेउस्स । कह णु महार्यणमज्जे एएणं धरिसिओ अहयं ? ॥२३॥ एवं विचिंतयंतो अइगुरोसेण धम-
धमंतो सो । अत्थाणमंडवाओ नीहरिओ चितए एवं ॥२४॥ न य केणइ पुंन्वमहं पराइओ वाइणा इहं लोए । पावेण इमेण पुणो
सभाए मज्झम्मि कह विजिओ ? ॥२५॥ ता रयणीए भवणे इमस्स गंतूण गहियंकरवालो । छिंदामि उत्तिमंगं जेण मणं निर्व्वुइं लहइ
॥२६॥ रोहज्झाणोवगओ एवं सो चित्तिऊण रयणीए । गंहियाउहो पविट्ठो वासहरे समरकेउस्स ॥२७॥ वंचोहरभितीए पच्छन्नो

१ व्यपरोपणम्=नाशः । २ पद्मः, तन्नामा राजेत्यर्थः । ३ नाहियवाई=नास्तिकवादी । ४ निर्वाणं=मोक्षः । ५ शास्त्रार्थविज्ञायकेन । ६ न्यएइ=शक्नोति ।
७ प्रदुष्टः, प्रद्विष्टो वा रुष्ट इत्यर्थः । ८ निर्द्विषः सुखम् । ९ गृहीतायुधः=आतशस्त्रः । १० वर्चो=विष्ठा तदुत्सर्गाय गृहं वर्चोऽगृहम् ।

अच्छए पलीणो सो । काऊण गोसकिच्च समागओ तत्थ जुवराया ॥२८॥ दीवयवगगकरेहिं नरेहिं उज्जोइएण मग्गेणं । वच्चोहरगमणि-
च्छा अह जाया रायैउत्तस्स ॥२९॥ पुरिसेहिं तत्थ दिट्ठो वच्चोहरसंठिओ स दुट्ठमई । आयुंठो खगं गहिओ वट्ठो य सहससि ॥३०॥
जुवरन्ना नाओ सो नाहियवाई स एस कविलोत्ति । मूणं वायम्मि जिओ मज्झ वहट्ठा इह पविट्ठो ॥३१॥ दट्ठण दीणवयणं वेवंतसरी-
रयं तयं कविलं । परिचत्तजीवियासं नाया करुणा कुमारस्स ॥३२॥ भणियं कुमरेण तओ नीवंतो ताव इण्हि मुक्को सि । मोत्तूण मज्झ
देसं ठाएयव्वं तुमे पाव ! ॥३३॥ इय भणिओ सो नट्ठो गंतूणं ताहि दूरदेसम्मि । भिँल्लजणाइन्नाए अवट्ठिओ भिँल्लपट्ठीए ॥३४॥ अह
अन्नया य पउमो पुत्तं अहिसिंचिऊण रज्जम्मि । जुवराइणा समेओ पव्वइओ गुरुसमीवम्मि ॥३५॥ दोन्निवि गुरुणा सहिया विहरंता
बहुविहेसु देसेसु । सत्थेण समं चलिया रयणपुरं नाम वरनयरं ॥३६॥ सत्थाओ कहवि भट्ठा दोन्निवि अडवीए मोहिया मुणिणो ।
संपत्ता पट्ठीए पाणयअट्ठा पविट्ठा ते ॥३७॥ दिट्ठा य परियडंता कविलेणं कहवि पच्चभिन्नाया । कुट्ठो य दटं एसो दट्ठूण मुणिं समर-
केउं ॥३८॥ चित्तेइ ताहे कविलो इमेण वाएवि निजिओ अहयं । निविसओ आणत्तो तइया य इमेण पावेण ॥३९॥ ता कवडेणं केणवि
वइस्संतं करेमि इण्हिपि । इय चित्तिऊण वंदइ "ते मुणिणो परमविणएण ॥४०॥ नीया य निजे गेहे विसमीसं भत्तपाणयं दिनं ।
भणिया य विणयपुवं भयवं ! एत्थेव भुंजेह ॥४१॥ अट्ठाणगमणखिन्ना निर्दियणे एत्थ एगदेसम्मि । भुंजिय वीसमिउं तो पभाय-
काले वएज्जाह ॥४२॥ एवं भणिया तेणं सुहभावा वीसमित्तु खगमेगं । सज्जायं काऊणं पारद्धा भोयणं काऊं ॥४३॥ संनिहियदेव-

१ राजपुत्रस्य । २ आकर्षणं । ३ भिल्लजनैराकीर्णिया व्याप्तायाम् । ४ प्रत्यभिज्ञातौ=तावेवमौ इत्युपलक्षितौ । ५ तौ कर्मतापन्नौ । ६ निर्विजनेऽ
एकान्ते ।

याए सुणिअणुकंपाए तयं विसं हरियं । मोत्तण तओ दोन्निवि सज्झायं काउमारद्धा ॥४४॥ चित्तेह तओ कविलो हंतं विसेणं न किं
 मर्यो एए । नूणं मंतवलेणं अवहरिया होज्ज विससत्ती ॥४५॥ तां रयणीए अवस्सं मारेयव्वो मए इमो सुंडो । जीवंतम्मि इमम्मि
 नत्थि ममं जेण संतोसो ॥४६॥ पत्ताए रयणीए सज्झायं कैट्ठु साहुणो सुत्ता । कविलोवि अद्धस्ते समागओ साहुवहणद्धा ॥४७॥
 आयद्धिउणं खगं जाव पहारं करेइ साहुस्स । रुद्धाए देवयाए पहओ सो तेण खग्गेण ॥४८॥ रोहज्झाणोवगओ मरिज्जणगओ
 विइज्जैपुढवीए । सुणिणोवि निरइयारं सामन्नं काउं बहुकालं ॥४९॥ कालं काउं विहिणा दोन्निवि सोहम्मनामकप्पम्मि ।
 उप्पन्ना सुहप्पुन्ना अच्छरगणसंकुलविमाणे ॥५०॥ युग्मम् ॥ तत्तो य पउमजीवो सागरमेगं तु आउयं तत्थ । अणुहविज्जणिह दीवे
 एरवए विजयनयरीए ॥५१॥ धणभूइनामगस्स ओ जाओ तणओ सुधम्मनामोत्ति । काउण य सामन्नं उप्पन्नो बीयकप्पम्मि ॥
 ॥५२॥ युग्मम् ॥ चंदज्जुणे विमाणे ससिप्पहो नाम सो सुरो जाओ । दो चेव सागराइं संपुन्नं आउयं तस्स ॥५३॥ भद् ! विहु-
 प्पह ! संपइ विमाणसामी उ सो सुरो तुम्ह । जस्साएसेण तुमं समागओ मह समीवम्मि ॥५४॥ सो समरकेउजीवो सागरमेगं तु
 अट्ठपल्लिहं । अब्भहियं अणुभविउं देवभवे अह चुओ तत्तो ॥५५॥ एत्थेव भरह्वेत्ते कुसगनयरम्मि भद्दकित्तिस्स । रन्नो पिय-
 महिलाए सुवंधुत्ताए कुच्छीए ॥५६॥ उप्पन्नो सो देवो जाओ य कमेण दारओ तत्तो । घणवाहणेत्ति नामं विहियं से उच्चियसम-
 यम्मि ॥५७॥ वड्ढंतो य कमेणं पत्तो अह जोव्वणं जणाणंदं । अहिसिंचिय तं रज्जे जाओ समणो पिया तस्स ॥५८॥ युग्मम् ॥

१ विमोडनाव्ययमिदम् । २ स्तुतौ । ३ कृत्वा । ४ आकृष्य । ५ द्वितीयश्रुतिव्या=द्वितीयनरके । ६ शुभपुण्यात्, सुखपूर्णो वा । ७ अष्टभिः पल्यैः=
 पल्योपमैरभ्यधिकमेकं सागरं सागरोपमं, 'आयुः' इति शेषः, अनुभूयेत्यर्थः । ८ द्युतः ।

सोवि बहुपुव्वलक्खे रञ्जं परिवालिऊण संबुद्धो । नरवाहणं तु पुत्तं रञ्जे ठविऊण पव्वइओ ॥५९॥ भइ ! विहुप्पह ! सो हं विहरंतो अज्ज इह पुरे पत्तो । अह एगराइयाए ठिओ य पडिमाए अह एत्थ ॥६०॥ सोवि हु कविलो नए अणुहविउं दारुणं मंहं दुक्खं । सागरमेगं अहियं आउं भोत्तूण उव्वड्डो ॥६१॥

जाओ मगहाविसए आभीरो सामडोत्ति नामेण । काऊण य बालतवं भवणवई सो सुरो जाओ ॥६२॥ परमाहम्मियदेवो उवरुद्धो नाम सो तहिं जाओ । दट्ठण ममं इहं समागओ आसुरुत्तोत्ति ॥६३॥ सुमरंतो तं वइरं समागओ तेण मह वहुट्ठाए । एयं वइरनिमिच्चं समासओ तुह मए सिद्धं ॥६४॥ भो चित्तवेग ! तत्तो पुणरवि सो केवली मए पुट्ठो । भयवं ! केत्तियमाउं कत्थ व मह होज्ज उप्पत्ती ? ॥६५॥ को व पिया मह होही बोहिस्सइ को जिणिंदधम्मम्मि ? । एवं च मए भणिओ भयवं ! सो भणिउमाढेत्तो ॥६६॥ चिट्ठइ आउगसेसं एगवीसं वासकोडिकोडीओ । तत्तो चइऊण तुमं आउक्खए हत्थिणपुरम्मि ॥६७॥ सिरिअमरकेउरनो देवीकमलवईए कुच्छिम्मि । बहुउवयाइयलद्धो उववज्जिसि पुत्तभावेण ॥६८॥ युग्गम् ॥ जणणीइ समं तत्थ य अवहरिओ पुव्ववेरियसुरेण । भो चित्तवेग ! खयरहिवस्स गेहम्मि वड्ढिहिसि ॥६९॥ एतेण मह समीवे दिव्वमणी जस्स ढोइओ तुमए । सो विय परमत्थपिया भविस्सइ तम्मि जम्मम्मि ॥७०॥ पासम्मि सुप्पइट्ठस्स स्सरिणो पाविऊण गिहिधम्मं । अह लद्धं समणत्तं काहिसि संसारवोच्छेयं ॥७१॥ इय केवलिणा भणिए तहत्ति बहु मन्निऊण तव्वयणं । ति पैयक्खिणिऊण पुणोडभिवंदिओ सो मए भयवं ॥७२॥ तत्तो उव्वइऊणं समागओ एत्थ तुह समीवम्मि । जं तं तुमए पुट्ठं तं सबं साहियं एयं ॥७३॥ भो चित्तवेग ! संपह का-

१ उदइत्तः=नरकान्निष्क्रान्तः । २ आढत्तो=आरब्धः । ३ ढोकितः=उपदीकृतः । ४ व्यवच्छेदम् । ५ त्रिः प्रदक्षिणीकृत्य । ६ उत्पत्य ।

यद्यं जं मए तमाइससु । तो भणइ चित्तवेगो सुरवर ! निमुणोसु मह वयणं ॥७४॥ नहवाहणेण नीया जा सा मह भारिया सुदु-
 क्खत्ता । तयवत्थं मं ददं दुं विलवंती कलुणसदेण ॥७५॥ सुयगोहेवेदियस्सवि न तारिसं आसि मज्झ मणदुक्खं । जह तीए कलुण-
 रोवणविलावसइं सुणंतस्स ॥७६॥ सा कह चिट्ठइ संपइ जीवइ व नवत्ति मज्झ साहेसु ? । ओहिन्नाणेण तुमं जाणसि पक्खस्समिव
 सबं ॥७७॥ ईसिं हसिऊण तओ देवो वज्जइ भइ ! निमुणोसु । सा तुह भज्जा नीया गंगावत्तम्मि रुयमाणी ॥७८॥ नहवाहणेण
 तत्तो छूढा अंतोरम्मि निययम्मि । गुरुसोयपीडियाए किल एवं चित्तयंतीए ॥७९॥ सो मह दइओ तावय भीसणसुयगेहिं गहिय-
 सवंगो । गुरुवियणाए मने होही पाणेण परिचत्तो ॥८०॥ अह कहमवि जइ जीवइ तहवि हु मह तेण नत्थिसंजोगो । विज्जाबलअ-
 हिएण पावेण इमेण हरियाए ॥८१॥ ता संपइ मह जुत्तं मरिउं गुरुसोयदुक्खत्तेवियाए । सुइणेवि नेव अबो पुरिसो मह लग्गए अणे
 ॥८२॥ इय मंतिऊण तीए अइउग्गविसं तु भक्खियं सहसा । भंजिय लोयणजुयलं महीयले निवडिया तत्तो ॥८३॥ तदवत्थं तं
 ददं दुं हाहासदो समुट्ठिओ तत्थ । तं सोउं नहवाहणखयरोवि समागओ तत्थ ॥८४॥ नाऊण विसवियारं 'मंते तंते' पंउंजई विविहे ।
 विसनिम्महणे मणिणो आबंघई तीए अंगम्मि ॥८५॥ न य तीए कोवि गुणो जाओ विसर्धारियाए बालाए । आहूया अह बहवे
 विसमंतवियेणया खयरा ॥८६॥ सँव्वायरलग्गेहिवि तेहिवि पँउणा न सक्किया काउं । ताहे मयत्ति काउं मयक्किचं तीए काऊण
 ॥८७॥ नीया पेयवणम्मी नहवाहणपरियणेण सा बाला । चीयाए पक्खिविउं तत्तो उद्दीविओ जलणो ॥८८॥ युग्मम् ॥ एत्तियमेत्तं

१ सुदु. खाती । २ सरंतस्स=स्मरतः । ३ ईषत् । ४ छूढा=क्षिप्ता । ५ तप्तणा । ६ स्वप्नेऽपि । ७ विकारम् । ८ मन्त्रान्=देवादिसाधनानि । ९ तन्त्राणि=
 ओपधीन् । १० प्रयुङ्क्ते । ११ घारियाए=प्राकारितया व्याप्येत्यर्थः । १२ विज्ञायकाः=वेत्तारः । १३ विसहरउवयारेहिवि । १४ प्रगुणा ।

साहइ सो देवो जाव चित्तवेगस्स । धणदेव ! ताव निसुणसु जं संविच्चं तहिं तइया ॥८९॥ सोउं दइयामरणं दूसहगुरुदुक्खदलिय-
संवंगो । वज्जासणिभिन्नो इव उगगभ्रुयंगेण गसिउव्व ॥९०॥ गहिउव्व रक्खसेणं पहओ इव मोग्गरेण गरुएण । नीससिय दीहदीहं गुरु-
सोयाळरिओ खयरो ॥९१॥ मुच्छानिमीलियच्छो घसत्ति धरणीयलम्मि सो पडिओ । निन्नइसयलचेट्ठो संजाओ विगयजीउव्व
॥९२॥ तिसुभिः कुलकम् ॥ दट्ठण चित्तवेगं तदवत्थं ताहे तेण देवेण । सीयंलजलमाणेत्ता सित्तो सो सव्वअंगेसु ॥९३॥ विहिओ य
मए पवणो सुकोमलो निययउत्तरीएण । तत्तो खणंतराओ लद्धूणवि चेयणं कहवि ॥९४॥ पुणरुत्तं मुच्छिज्जइ अइगुरुअणुरायमो-
हिओ खयरो । अइवळ्ळहमहिलाए मरणं सेरिऊण दुक्खत्तो ॥९५॥ कहकहवि सैमासत्थो विहिओ गुरुसोयपीडिओ तहवि । धूलं-
सुए सुयंतो अहोसुहो चिड्डई जाव ॥९६॥ ताव य सुरेण भणिओ महिलामेत्तस्स कारणे कीस । आयासिज्जइ अप्पा एवंविह-
सोयकरणेणं ? ॥९७॥ युग्मम् ॥ विबुहजणनिंदणिजं असमंजसचेट्ठियं पमोत्तूण । वत्थुसरूवं सुंदर ! भावेयव्वं पयत्तेण ॥९८॥
संसारम्मि अणंते परिब्भमंताण होंति जीवाण । संयोगविप्पओगा इट्ठाणिट्ठेहिं सैयहुत्तं ॥९९॥ नहु हरिसो संजोगे नेवं विसा-
ओवि इट्ठविरहम्मि । कायव्वो बुद्धिमया संसारसरूवं नाउं ॥१००॥

किंच । पुव्वभवे जो तुमए अणुरागो नेव उज्झिओ तइया । सँमणत्तणेवि पत्ते तस्स पभावाउ सग्गेवि ॥१०१॥ रिद्धिबलतेय-
हीणो आसि तुमं तह य एत्थ जम्मम्मि । एवं विओयदुक्खं पत्तं तक्कम्मदोसेण ॥१०२॥ युग्मम् । तहवि हु अज्जवि रागं तीए उवरिं
न मुंचसे कीस ? । एवंविहदुक्खाणं एँसो चिय कारणं परमं ॥१०३॥ अह भणइ चित्तवेगो सुरवर ! मह फुरइ दाहिणं नयणं । पह-

१ स्मृत्वा । २ दुःखार्तः । ३ समास्वस्थः । ४ स्थूलशुक्लाणि । ५ नातकृत्वः । ६ श्रमणत्वेऽपि प्राप्ते । ७ रागः ।

सियमुहो य दीससि तुमंति ता कहसु परमत्थं ॥१०४॥ किं जीवइ सा बाला सच्चं चिय अहव सा मया वरई ? । जइ ताव तुमं
 मिचो आसि महं अन्नजम्मम्मि ॥१०५॥ दंसिज्जउ सा सिग्घं अह नैवि ता मज्झ जीवियं नत्थि । लज्जामि बहु भणंतो एसो चिय
 निच्छओ मज्झ ॥१०६॥ ईसिं हसिज्जण तओ देवो वज्जरइ मइ ! जइ एवं । ता पिड्डओ निरुवसु जेण तयं पेच्छसे दइयं ॥१०७॥
 एवं सुरेण भणिओ वलियग्गीवं निरुवई जाव । ताव य विहूसियंगी पेच्छइ नियमारियं सहसा ॥१०८॥ तं दट्ठु चित्तवेगो ससं-
 किओ नियमणम्मि वज्जरइ । सुरवर ! साहसु सच्चं हासं मोत्तूण मह इण्ह ॥१०९॥ किंवा सच्चिय एसा नहवाहणअवहिया महं दइया ।
 मह आसासणहेउं सुरमाया अह तुमे विहिया ? ॥११०॥ जइ ताव विसं भक्खिय मह विरहे सा मया सुदुक्खत्ता । ता कह इह
 जीवंती संपत्ता अक्खयसरीरी ? ॥१११॥ तत्तो य भणइ देवो सच्चिय एसा, न होइ सुरमाया । अवहरिय सा मए जह इहाणिया
 तहय निसुणेसु ॥११२॥ केवलमहिमं काउं आगच्छंतेण तुह समीवम्मि । ओहिन्नाणेण मए दिट्ठा तुह भारिया एसा ॥११३॥ कय-
 मरणज्झवसाणा तत्तो य मए विचित्तियं एयं । गहिज्जण इमं पच्छा गच्छिस्सं मिच्चपासम्मि ॥११४॥ इय चित्तिय पत्तो हं गंगावत्त-
 म्मि तम्मि नयरम्मि । विसवेयविहुरियंगी दिट्ठा य मए इमा तत्थ ॥११५॥ हंतूण मंतसत्तिं सब्बेसिं थंभियं मए उ विसं । तत्तो मयत्ति
 कलिउं मयकिंच तीए काज्जणं ॥११६॥ नीया पेयवणम्मी नहवाहणपरियेण सा बाला । चीयाए पक्खिविउं जाहे उज्जालिओ
 जलणो ॥११७॥ ताहे अवहरिय विसं घेतूण इमं समागओ इहइं । तुज्झ समीवे ताव य एस विगप्पो महं जाओ ॥११८॥ तिसुभिः
 कुलकम् । सोउं इमीइ मरणं किं मने एस कुणइ मह भित्तो । किं दढरागो अज्जवि अहवावि हु पैयणुरागोत्ति ॥११९॥ इय चित्तिज्जण

१ वराक्री । २ वैपरीत्येऽव्ययम् । ३ पृष्ठतः । ४ अपहृता । ५ विधुरिताद्री=विष्णुताद्री । ६ प्रेतवनं=इमंशानम् । ७ प्रतनुरल्पो रागो यस्य सः ।

एसा अहिस्सा सुयणु ! तुह मए विहिया । नाऊण निच्छयं ते इण्हि पुण पयडिया भइ ! ॥१२०॥ ता मा कुण आसकं सच्चिय एसा उ कणगमालत्ति । इय भणिए सो खयरो यहसियवयणो दढं जाओ ॥१२१॥ अह पणमिय तं देवं कयंजली भणइ चित्तवेगो सो । अइनेहो दक्खिन्नं अहो णु ते मिर्त्तवच्छं ॥१२२॥ परउवयारया इह महाणुभावा भवंति पयईए । अणुवकयावि परेणं वड्ढति सयावि उवयारे ॥१२३॥ तुमए दिन्नं जीयं मणसंतावो तुमे य निद्विओ । अणहसरीरा एसा जं तुमए मज्झ उवणीया ॥१२४॥ आउलमणस्स पुविं तुमए जं किंचि मज्झ उवइडं । सव्वं भरियघडस्सव तं मह पासेण बोलीणं ॥१२५॥ तुज्झ पभावा सुरवर ! जाओ हं सत्थमाणसो इण्हि । कायव्वं जं किंचिवि संपइ आइसु तं सव्वं ॥१२६॥ भणियं देवेण तओ हवइ हु देवाण दंसणममोहं । तो भणसु भइ ! किंचिवि जेण तयं तुह पयच्छामि ॥१२७॥ तो भणइ चित्तवेगो जइ एवं देसु मज्झ तं किंचि । नहवाहणखयरो जह न सकए मं पराभविउं ॥१२८॥ भणियं देवेण तओ महिलासहियस्स पैहरिओ जं सो । विज्जाहरकयमेरं^५ विलंघिउं दप्पचामूढो ॥१२९॥ तेणेव कारणेण विज्जाच्छेओ इमस्स संजाओ । ता संपइ असमत्थो भइ ! तुमं सो पराभविउं ॥१३०॥

अन्नं च । किल पुव्ववेरिएणं अवहरिओ जायगरुयरोसेण । तो चित्तवेग ! खयराहिवस्स गेहम्मि वड्ढिहिसि ॥१३१॥ इय तहया केवल्लिणा भाविभवं मज्झ साहयंतेण । आइडं ता तुमए होयव्वं खयरनाहेण ॥१३२॥ युग्मम् । वेयड्ढदक्खिणाए सेटीए सयलखयरनाहाणं । सामिं करेमि संपइ तुमंति, किं एत्थ अन्नेण ? ॥१३३॥ मज्झ पभावाओ तुह सवाओ चेव खयरविज्जाओ । होहिंति पटियसिद्धा

१ मित्रवात्सल्यम् । २ निर्वापितः=शमितः । ३ कानह=अक्षतम् । ४ असोघं=सफलम् । ५ ग्रहर्तुमारब्धः ग्रहत इति कर्तरि कः । ६ मेरा=मर्यादा ।

७ दर्पेण व्यामूढः सन् ।

अहियाओ अन्नखयरेहिं ॥१३४॥ परविजाणं छेयं मंताण ओसहीण अहलत्तं । काहिसि इच्छाए तुमं खयराणं वयणमत्तेणं ॥१३५॥
 अइदप्पियावि खयरा आणानिहेसकारिणो सव्वे । होहिंति विणयपण्या मज्झ पभावाओ तुह भइ ॥१३६॥ ता इण्हि गंतूणं वेयेड्डु
 सिद्धकूडसिहरम्मि । सासयजिणपडिमाणं महिमं अट्ठाहिअं काउं ॥१३७॥ अब्भत्थिय धरणिंदं सव्वाओ तुज्झ खयरविजाओ । दाऊण
 जहाविहिणा गच्छिस्सं ताहि सट्ठाणं ॥१३८॥ युगमम् । एवं सुरेण भणिओ पयजुयलं पणमिऊण से " खयरो । सुरवर ! महापसाओ
 एवं होउत्ति वज्जरइ ॥१३९॥ बहुमाणजुयं तत्तो आभासित्ता ममं तु सो खयरो । धणदेव ! मह समप्पिय मणिमेयं गुरुपमोएण
 ॥१४०॥ देवेण तेण सहिओ सह महिलाए नहम्मि उप्पइओ । अहयंपि तौओ तौओ समागओ निययठाणम्मि ॥१४१॥ युगमम् ।

ता भो धणदेव ! माए एएण कमेण पाविओ एस । बहुपुत्रपावणिजो मणी मणाणंदसंजणो ॥१४२॥ दियलोयसमुप्पन्नो पवरो
 एसो मणी महभाग ! । निस्सेसदोससमणो विसेसओ विससमूहस्स ॥१४३॥ ता धणदेव ! महायस ! गेण्हसु एयं तुमं मणिं दिव्वं ।
 सयलगुणेगनिहाणं मह अणुरोहेण, किं बहुणा ॥१४४॥ एयं निसम्म वयणं कुसलो भणिइसु भणइ धणदेवो । भो रायसुय ! जमेयं
 तुमए सह दंसणं मज्झ ॥१४५॥ जं च इमं अच्चंतं वयणं सवभावगडिभणं भइ ! । तं चेव मज्झ मणिसयसहस्सलक्खण अब्भहिंयं
 ॥१४६॥ अह भणइ सुप्पइडो निसम्म धणदेवभासियं वयणं । अत्थि य एयं धणदेव ! किंतु अहयंपि एयम्मि ॥१४७॥ गहिए दिव्व-
 मणिम्मी तुमए मने कयत्थमप्पाणं । ता भो मह धिइहेउं किज्जउ मणिगहणमवियपं ॥१४८॥ युगमम् ॥ नाउं अइनिव्वंधं गहिओ

१ अधिकाः । २ अन्यखचरेभ्यः सन्नशात् । ३ अफलत्वम् । ४ स्वस्थानम् । ५ तस्य सुरस्य । ६ ततः=तदनन्तरम् । ७ ततः=तत्स्थानात् । ८
 गिण्ह । ९ भणित्तियु=वचनेषु । १० धिइ=धृति ।

विणिण्ण सो मणी पवरो । अह भणइ सुप्पइद्धो पुणरवि धणदेवमासज्ज ॥१४९॥ गंतूण कुसग्गपुरे नियत्तमाणेण नियत्तमा-
आंगंतवं इहइं अम्हाण अणुग्गहट्ठाए ॥१५०॥ भणियं धणदेवेणं होउ अविग्घेण ताव समओ सो । जं एसो चिय मग्गो नियत्तमा-
णाणमम्हाण ॥१५१॥ एवं कयसंभासो रयणिं गमिऊण तस्स गेहम्मि । पत्ते पभायसमए संवूढे सयलसत्थम्मि ॥१५२॥ तन्वेल-
समुच्चियं सो कायव्वं काउं निगओ तत्तो । नियपरियणसहिण्णं पल्लीवइणाऽणुगम्मंतो ॥१५३॥ युग्गम् ॥ कहकहवि नियत्तेउं
ससोयवयणं तु पल्लीनाहं तं । सत्थेण समं चलिओ धणदेवो वेसाराऊो ॥१५४॥ कालेण य संपत्तो कुसग्गनयरम्मि वणियसंजुत्तो ।
घेतुं महग्गमुल्लं देरिसणयं नरवइसमीवे ॥१५५॥ संपत्तो नरवाहणरत्ता बहु मैन्निओ तओ तेण । सुक्कँइ सयलभंडं पंचउलं
सविखणं काउं ॥१५६॥ युग्गम् ॥ सागरसेट्ठिस्स तओ भवणेसु भाडएण गहिएसु । उत्तारियं तु भंडं सन्वंपि निउत्तपुरिसेहिं ॥
॥१५७॥ उत्तरइ य पइदियहं भंडं तह घेप्पए य पडिभंडं । एवं च कइवि मासा वोलीणा तत्थ नयरम्मि ॥१५८॥

सागरसेट्ठिसुएणं सिरिदत्तेण समं तु एयस्स । संजाया गुरुपीई संववहारं करैतस्स ॥१५९॥ अह अन्नया य नीओ निययगिहे
भोयणस्स कजेण । महया उवरोहेणं सिरिदत्तेणं तु धणदेवो ॥१६०॥ तत्थ य गएण दिट्ठा सिरिकंता पवररूवसंपन्ना । भणिणी
सिरिदत्तस्स उ कन्ना नवजोव्वणारंभा ॥१६१॥ सा तौलियंटहत्था वीएत्ती भोयणं करैतेण । सच्चन्निया पच्चंगं अब्भुवन्नो तओ एसो
॥१६२॥ तीएवि ससिणेहं अंगदिट्ठीए पुलइओ एसो । अह चिंतइ धणदेवो तीए रूवेण अब्बिखत्तो ॥१६३॥ जइ ताव इमा कन्ना,

१ गन्तुं प्रगुणीभूते । २ प्राप्तम् । ३ मानितः । ४ शुल्कं गृह्णाति शुल्कयति । ५ तौलियंटं=तालवृत्तम्=व्यजनमिति यावत् । ६ दृष्टा ।

दैति य जइ मे विमग्गिया एए । ता होज मह कयत्थो दइयाए इमाए मणुयभवो ॥१६४॥ कह होज मज्झ एसा मग्गामि सयंपि
 अहव अन्नेण । जइ दाहिंति न मज्झं विमग्गिया, होज लहुयत्तं ॥१६५॥ अहवा समानजाई धणवंतो वसणवज्जिओ तह य । एसवि
 जोव्वणत्था तम्हा दाहिंति मह एए ॥१६६॥ एवं विंचितयंतो काळुणं भोयणं तु धणदेवो । सिरिदत्तेण विइन्ने' तंबोलविलेवणा-
 इम्मि ॥१६७॥ गेहाओ नीहरिओ गंतूणं निययवासठाणम्मि । सिरिक्ताहयहियओ पासुत्तो पवरसयणीए ॥१६८॥ युग्मम् ॥ एत्तो य
 मयणवसगा सिरिक्ता रणरणेण अभिभूया । गंतूण गिहुजाणे पासुत्ता कयलिगेहम्मि ॥१६९॥ तत्थयवक्खित्तमणा कसिणभुयंगेण
 बाहुमूलम्मि । दँडा दहूण अहिं अइवभयवेविरररीरा ॥१७०॥ आगम्म माउमूले रुयमाणी भणइ वेयणपरट्ठा । अँम्मो ! खँद्धा खद्धा
 अहयं गुरुकसिणसप्पेण ॥१७१॥ युग्मम् ॥ पेलवसत्तणओ उक्कडयाए य विसवियारस्स । वेयणाए पर्भूयत्ता संभयत्ता इत्थिभावस्स ॥
 ॥१७२॥ मीलियलोयणजुयलं नीसाहारा धसत्ति धरणीए । विहलंघला निवडिया जणणीए पेच्छमाणीए ॥१७३॥ तं ददंठुं सिरि-
 मइणा सागरसेट्ठी तहेव सिरिदत्तो । तह सयलपरियणो सो सहसत्ति समाउलीभूओ ॥१७४॥ ताहे बहुगारुडिया हकारिजंति मंत-
 तंतविळ । कीरंति मंतजावा तह वडिजंती मूलीओ ॥१७५॥ धारंति धारणाओ केवि हु कन्नम्मि दित्ति से जावं । कळुणं विलवइ
 जणणी संधीरइ से^१ पिया एवं ॥१७६॥ सुंदरि ! मा कुण सोयं एयं नेमिच्चियं तयं वयणं । संपइ पयडीहोही दइए ! जामाउओ
 तुज्झ ॥१७७॥ अविसंवाई जं सो सुमई नेमिच्चिओ तहा सुयणु ! । कमलावईए सबं निँव्वडियं तेण आइहं ॥१७८॥ एवं च वड्डमाणे

१ वितीर्णे=दत्ते । २ उत्कण्ठया । ३ दद्या । ४ वेविरं=वेपनशीलम् । ५ आश्चर्यार्थेऽव्ययम् । ६ खादिता । ७ उत्कटतया । ८ प्रभूतत्वात् । ९ समय-
 त्वात् । १० तस्याः पिता । ११ निर्दत्तम्=सिद्धम् । १२ व्याकुल शरीरा ।

जाहे न चंइति तत्थ गारुडिया । सच्चायरलग्गावि हु विस्वियणं से नियत्तेउं ॥१७९॥ तत्तो तीए विसन्नो सव्वोवि हु परियणो पिया
भाया । चित्तेंति य किं होही अलियं नेमिच्चियाइहुं ? ॥१८०॥ पुणरवि य तम्मि नयरे छिंडिमसद्देण सव्वगारुडिया । वाहरिया न
य केणवि उट्ठविया सप्पदट्ठा सा ॥१८१॥ एत्थंतरम्मि केणवि पओयणेणं समागओ तत्थ । धणदेवो अह पेच्छइ समाउलं परियणं
सव्वं ॥१८२॥ अह ददुं सिरिदत्तं पुच्छइ किं मित्त ! आउला तुब्भे ? । दीसह विद्धानमुहा, अह सिरिदत्तो इमं भणइ ॥१८३॥
सिरिकंता मह भगिणी कन्ना सप्पेण अज्ज दट्ठत्ति । न उ जीवावइ कोवि हु तेणम्हे आउला मित्त ! ॥१८४॥

अन्नं च । नेमिच्चिएण पुव्वं आइहुं आसि सप्पडसियं जो । उज्जीविस्सइ एयं होही एयाए सो भत्ता ॥१८५॥ एयं च तस्स
वयणं अलियप्पायं तु संपइ जायं । जं सा अहिणा डक्का न य कोवि हु तं समुट्ठवइ ॥१८६॥ धणदेव ! तओ अम्मं संपइ तुड्ढा ओ
जीवियच्चासा । अइवल्लहभगिणीए तेणम्ह सोगाउला धंणियं ॥१८७॥ इय सोउं-धणदेवो सहरिसच्चित्तो समुल्लवइ एवं । मा कुण
सोयं सुंदर ! न होइ अलियं तयं वयणं ॥१८८॥ 'दे ! पिच्छामो ताव य तुह भगिणिं, तेण एवमुल्लविए । नीओ तीए समीवे
धणदेवो भणइ नियपुुरिसं ॥१८९॥ तं सुप्पइहुदिन्नं आपोसु मणित्ति ताहे सो पुरिसो । धित्तुं लहु दिव्वमणिं समागओ तस्स पास-
म्मि ॥१९०॥ विमलसलिलेण सित्तो दिव्वमणी ताहे तेण नीरेण । अन्नभोक्खिया सलीलं समुट्ठिआ सुहपसुत्तव्व ॥१९१॥

अविय । तीए तं देहगयं सप्पविसं मणिजलेण संसित्तं । सुक्कज्झाणाभिहयं नट्टं कम्मंव मोहणियं ॥१९२॥ तं ददुं सिरिदत्तो

- १ शक्नुवन्ति । २-वेय तीइ भवणेउं । ३ उत्थापिता=सुस्थतामापादिता । ४ विद्वान्मुखाः=ग्लानानाः । ५ अलीकम्=असत्यम् । ६ दष्टा । ७ त्रुटिता ।
८ जीवितव्यस्य=जीवनस्य आत्मा । ९ अतिशयेन । १० 'दे' इति संमुखीकरणादावर्थेऽव्ययम् । ११ तेण तयणु सल्लेण । १२ स्नपिता=सिक्ता ।

सागरसिद्धी य हरिसिया दोवि । पिंसुणंति तुज्झ एसा दिन्ना धणदेव ! सिरिकंता ॥१९३॥ तत्तो सोहणलगे परिणीया उच्छवेण
महया उ । तीए सो अणुरत्तो विसयसुहं भुंजए तत्थ ॥१९४॥ जा तत्थ कहवि मासे चिद्धइ सो तीए जोव्वणासत्तो । ताव य सन्वं
भंडं विक्कीयं तस्स पुरिसेहिं ॥१९५॥ पडिभंडं पिहु गहियं संवूढा^१ सयलसत्थिया ताहे । धणदेवो आपुच्छइ गमणत्थं ससुरवग्गं तं
॥१९६॥ अह भूरिदविणजुत्ता दासीदासाइपरियणसमग्गा । सिरिकंता नियपिउणा पट्टविद्या भत्तुणा समयं ॥१९७॥ पुव्वुद्धिक्कमेणं
धणदेवो गरुयसत्थपरियरिओ । चलिओ नियनयरम्मि कुसग्गनयराउ सुहदिवसे ॥१९८॥ अह कमसो संपत्तो सीहगुहासन्नभूपए-
सम्मि । आवासियम्मि सत्थे धणदेवो चितए एवं ॥१९९॥ तइया पल्लीवइणा भणिओ उ अहं अवस्समेत्तेणं । आंगंतव्वं तुमए मह
धिइहेउंति ता इणिह ॥२००॥ आसन्ना सा वट्टइ पल्ली ता सिग्घमेव गच्छामि । दट्ठण सुप्पइदं पुणरवि इहमागमिस्सामि ॥२०१॥
इय चित्तिज्जण कइवयपुरिसजुओ वेसरीए आरूढो । संपत्तो अह पेच्छइ सीहगुहं सव्वओ दंढु ॥२०२॥

अत्रिय । जाल्लुंखियनिवडियगोमहिसकंरककलियपेरंतं । पेरंतसत्थविणिहयहरुहिरपवाहदुग्गंधं ॥२०३॥ दुग्गंधधरणिनि-
वडियभंडमंसवसापसत्तबहुसुणहं । सुणहभयमुक्कमाणुसकंरकसिवमुक्कफेकारं ॥२०४॥ फेकारसवणसंतंढुभीरुउड्डीणिगिद्धिसिसुनिवहं ।
सिसुनिवहहत्थसंदद्धुभिहजुवईहिं दुपिपच्छं ॥२०५॥ दुपिपच्छजलणजाला^२पल्लुभिहोहभवणबीभच्छं । बीभच्छजलणकवलियमयमा-
णुससयसैमाइन्नं ॥२०६॥ तं दट्ठुं धणदेवो एवं वज्जरइ हा ! किमेयंति । अइविसमावि हु पल्ली केण इमा हंदि ! दट्ठुत्ति ? ॥२०७॥

१ कथयन्ति=प्रमणंति । २ विक्रीतम् । ३ पृथु । ४ एतेण=आयता=आगच्छतेत्यर्थः । ५ दग्धम् । ६ आलुखियं=दग्धम् । ७ करद्धोऽस्थिरादिः । ८ पेरंतो=पर्यन्तः । ९ सुणहो=श्रुनकः श्वा । १० संतट्ठो=सन्नस्तः । ११ दुग्गेक्ष्यं । १२ पल्लुं=ल्लुष्टं=दग्धम् । १३ समाकीर्णम् । * सज्जिताः ।

एत्थंतरम्मि केणवि करं कमज्झट्टिएण वज्जरियं । धणदेव ! एहि एत्तो अहयं सो देवसम्मोत्ति ॥२०८॥ पैलिच्छिन्नचलणजुयलो गुरुपहरणवायजज्जरियदेहो । गाढं तिसाभिभूओ अज्जवि चिट्ठामि जीवंतो ॥२०९॥ तं सोऽं धणदेवो पुरिसं पट्टविय पैणियनिमित्तं । अइगुरुविसायजुत्तो पत्तो अह तस्स पासम्मि ॥२१०॥ भणियं धणदेवेणं साहसु भो ! केण विलसियं एयं । सो कत्थ सुप्पइट्ठो अह सो सँणियं समुल्लवइ ॥२११॥

एत्तो तइयम्मि दिणे सिद्धपुराओ समागओ पुरिसो । एंगंतग्गि य सिट्ठं तेण इमं पल्लिनाहस्स ॥२१२॥ कुमार ! अहं पट्टविओ तुहपिउवरमंति सुमइनामेण । भणियं च तेण, एयं साहेज्जसु सुप्पइट्ठस्स ॥२१३॥ सुग्गीवस्सिह रन्नो अतिसुरयपसंगदोसओ जाओ । खयवाही तेण इमो चेड्डइ खणजीवियवोत्ति ॥२१४॥ एसोवि सुरहकुमरो संतावइ सयलपयइवगं तु । दुस्सीलो उल्लंठो असब्भभासी अकज्जरओ ॥२१५॥ तह एयस्स विरत्ता सामंतमहंतमाइया सन्वे । रज्जसिरीए अजोगो, तं चेव य कुमार ! जोगो सि ॥ ॥२१६॥ तुज्झ पुण वहट्ठाए कणगवईए पभूयविक्खेवो । पट्ठविओ ता तुमए रक्खेयन्वं नियसरीं ॥२१७॥ एवं च जाव साहइ सो पुरिसो भइ ! पल्लिनाहस्स । ताव य सो विक्खेवो पभूरहत्तरयपाइक्की ॥२१८॥ सहसच्चिय संपत्तो समंतओ वेडिया इमा पल्ली । अह भिल्लनिवहसहिओ नीहरिओ सुप्पइट्ठोवि ॥२१९॥ युग्गम् । बहुजणसंहारकरं लग्गं आओहणं महाघोरं ।

१ पल्लिच्छिन्नं=प्रतिच्छिन्नम् । २ वृषाऽभिभूतः । ३ पाणियं=पानीयं=जलम् । ४ स्नैः । ५ क्षयव्याधिः । ६ चेड्डइ=तिप्रति । ७ त्वमेव । ८ पाइक्की=पदातिः । ९ आयोधनं=संग्रामः ।

निहया बहवो भिक्षा विजिया अम्हे परचलेणं ॥२२०॥ गहिऊण तओ सारं सबं डहिऊण सीहगुहमेयं । काउं हयविप्पहयं विणिगयं
 परवलं तत्तो ॥२२१॥ अहयंपि हु जुञ्जंतो एयमवत्थंतरं इहं पत्तो । धणदेव ! नेव जाणे किं जायं सुप्पइड्डस्स ॥२२२॥ पंचनमो-
 कारो अहं दिन्नो सम्मत्तवयसमेओ से । तेणवि य भावसारं पुणरुत्तं भणिउमौढत्तो ॥२२३॥ एत्थंतरम्मि पुरिसो सलिलं धित्तूण
 आगओ तत्थ । धणदेवो भणइ तओ पियसु जलं देवसम्म ! इमं ॥२२४॥ अहं सो जलं पिबंतो अइतण्हासुसियतालुयत्तणओ । गुरु-
 वेयणापरिगओ सहसा पाणेहिं पोरिचत्तो ॥२२५॥ धणदेवोवि हु अइगुरुसोगो डहिऊण तस्स तं देहं । सबंपि समरभूमिं जोयावइ
 निययपुरिसोहिं ॥२२६॥ न य कत्थइ उवलद्धं कंरकमेत्तंपि पल्लिनाहस्स । तत्तो चित्तइ एसो हा ! धी ! विहिणो विलसियस्स ॥
 २२७॥ तारिसगुणजुत्तस्सवि सरलसहावस्स सुप्पइड्डस्स । निग्घिणकणगवईए हा ! हा ! कहं दारुणं विहियं ॥२२८॥ मांइदजालसरिसं
 सन्नं एयम्मि हंदि ! संसारे । खणदिट्ठनड्डरूवं धणपरियणजीवियन्वाइं ॥२२९॥ न य नज्जइ किं जायं महाणुभावस्स सुप्पइड्डस्स ।
 किं जीवइ अहव मओ संगामे एत्थ जुञ्जंतो ? ॥२३०॥ एमाइ चितयंतो धणदेवो आगओ निजे सत्थे । अहं कमसो संपत्तो
 सत्थजुओ हत्थिणपुरम्मि ॥२३१॥ तुट्ठाओ जणणिजणया सन्वे आणंदिआ धंयंसा से । सोहणदिवसे वहुया पवेसिया नियय-
 गेहम्मि ॥२३२॥ अहं पुव्वसिणेहेणं सिरिकंता सासुयाइणुन्नाया । नियचेडिंजुया पत्ता कमलावइदेविगेहम्मि ॥२३३॥ ददंउं
 पुव्ववैयंसिं वियसियसुहंपकया महादेवी । अइगरुयसिणेहेणं उट्ठिय आलिगए एयं ॥२३४॥ भणइ य वयंसि ! उक्कंठियाए

१ भावसार=श्रद्धापूर्वकम् । २ भूय । ३ आढत्तो=आरब्धः । ४ अतिवृष्णाशुष्कतालुकृत्तवतः । ५ परित्यक्तः । ६ दग्ध्वा । ७ देवशर्मणः । ८ कण्ड-
 मात्रम्=अस्थिमात्रम् । ९ मायेन्द्रजालसदृशम् । १० वयस्याः=मित्राणि । ११ सासुयाइणुन्नाया=श्वश्र्वाइणुन्नाया । १२ चेटी=दासी । १३ वयस्यां=सखीम् ।

दिद्धा पभूयकालाओ । अहसोहणं हि जायं जं सासुरयंपि तुहवि एत्थ ॥२३५॥ जं तुमए दिट्ठाए दिट्ठं मन्नामि पिहैहरं सधं । इय भणिउं देवीए उचियपविची कया तीए ॥२३६॥ उवविट्ठाओ दोन्निवि कुसलपविची य सौहिया सन्वा । खणमेगं संभासं काऊण भणइ सिरिकंता ॥२३७॥ गच्छामि इण्हि गेहे तत्तो कमलावई इमं भणइ । पइदियहं अइ ! तुमए आगंतव्वं मह समीवे ॥२३८॥ भणियं सिरिकंताए एवं काहामि एवं भणिऊणं । देवीए अणुन्नाया समागया निययेहेहम्मि ॥२३९॥ एवं सिरिकंताए ससुरकुले तत्थ अच्छमाणीए । कमलावईदेवीए समयं गुरुपीइजुत्ताए ॥२४०॥ धणदेवेणं समयं विसयसुहं सम्ममणुहवंतीए । बहुयाओ अह-
कंता वासाणं कोडिकोडीओ ॥२४१॥ युग्मम् ॥ अह अन्नया कयाइवि रिउण्हाया भत्तुणा समं सुत्ता । रयणीचरिमजामे सुमिणं पासित्तु पंडिबुद्धा ॥२४२॥ अह भणइ मए पिययम ! सुमिणे चंदो सुहेण पविसंतो । दिट्ठो, तं दट्ठणं सहसा बुद्धा तओ अहयं ॥२४३॥ भणियं धणदेवेणं सुंदरि ! पुत्तो भविस्सए तुज्झ । सयलवणिवग्गपवरो इय एवं ह्वयए सुमिणं ॥२४४॥ भणियं सिरिकंताए एवं पिय ! होउ वयणयं सच्चं । सासणदेवीपभावा बद्धो एसो मए गंठी ॥२४५॥ तीए चिय रयणीए तीए कुच्छिसि गब्भसंभूई । जाता कमेण जाव य बोलीणा दोन्नि मासा से ॥२४६॥ तइयम्मि पुणो मासे दोहंलओ तीए अभयदाणम्मि । जाओ धणदेवेणवि 'सिद्धो सो पूरिओ तीए ॥२४७॥ अह उवचियगब्भा पूरिए दोहलम्मी पसवणसमयम्मी आगयम्मी सुहेण । सुहगहनिवहम्मी उच्चठाणट्टियम्मी सुह-
करणमुहुत्ते दारयं सा पम्हया ॥२४८॥ साहुधणेसरविरइयसुवोहगाहासमूहरम्माए । रागग्गिदोसविसहरपसमणजलमंतभूयाए ॥२४९॥

१ श्वशुरगृहम् । २ पित्रुगृहम् । ३ कथिता । ४ समकंसह । ५ ऋतुस्नाता । ६ स्वप्नम् । ७ प्रतिबुद्धा=जागरिता । ८ सूचयति । ९ दोहदकः ।

१० देव्या शिष्टे कथिते सति ।

एसोवि परिसमप्पइ सिरिकंतातणयपसवणो नाम । सुरसुंदरिनामाए कहाए नवमो परिच्छेओ ॥२५०॥

॥ नवमो परिच्छेओ समत्तो ॥

दसमो परिच्छेओ ।

तक्कम्मकुसलविलयासमूहविहियम्मि स्रइक्कम्मम्मि । हल्लुत्तावलिगिहदासिविहियतकालकरणिजे ॥१॥ सहरिसपरियणवज्जरिय-
वज्जसुयजम्महरिसियमणेण । धणधम्मसेट्ठिणा अह वद्दावणयं समाढत्तं ॥२॥ युग्गमम् ॥

अविय । गहियक्खवत्तपविसंतनयरनारीजणोहरमणीयं । रमणीयणसुहमंडणवावडनियंबधुवरदारं ॥३॥ वरदारगगनिवेसियंवदण-
मालासैणाहसियकलसं । सियकलसहत्थपविसंतवट्ठकिजंतकलसहं ॥४॥ कलसहपउरपाउलमंगलसंगीयपवरपेक्खणयं । पेक्खणयपि-
क्खन्निक्खत्तलोयदिजंततंबोलं ॥५॥ तिसुभिः कुलकम् ॥

अविय । घोसियजीवाडघाओ मोयावियविउलबंदिनिंउरबो । दिजंतविविहदाणो दीणाणाहाइसुहजणओ ॥६॥ पइजिणमंदिरकि-

१ विलया=वनिता । २ हर्षाकुला । ३ वर्यं श्रेष्ठम् । ४ वावडं=व्यापृतम् । ५ दारग=द्वाराग्रम् । ६ सनाथ=युक्तम् । ७ वट्टो=मार्गः । ८ कलशब्दप्रचु-
राणि यानि पापकुलानि तेषां यन्मङ्गलार्थं संगीत तेन प्रवर श्रेष्ठं प्रेक्षणकं यत्र वर्धयिष्यते । ९ प्रेक्षणकं दृश्यं तस्य प्रेक्षणे आक्षिप्ता ये लोकास्तेभ्यो दीयमानं
तत्रोलं यत्र तत् । १० निकुरम्ब.=समूहः ।

जंतवज्रवरमज्जणाद्यावारो । वरवत्थमाइएहिं संमाणियसाहुसंदोहो ॥७॥ भोजियसयणसमूहो संमाणिवणियनायरमहल्लो । जणज-
णियचमक्कारो सुयजम्ममहूसवो विहिओ ॥८॥ एवं कयकायवो संपत्ते बारसम्मि दियहम्मि । गहिऊण दरिसणीयं संपत्तो राइणो
मूलं ॥९॥ कयविणओ धणदेवो भणइ महाराय ! सेट्ठिवयणेण । देवीसहिण तुमे भोत्तव्वं अम्ह गेहम्मि ॥१०॥ हसिऊं रत्ना
भणियं न होइ किं सेट्ठिणो इमं गेहं ? । पिउसरिसो जं सेट्ठी विचिंतगो सयलरज्जस्स ? ॥११॥ तहवि हु सेट्ठी जं भणइ किंचि तं
चेव अम्ह कायव्वं । इय भणिए धणदेवो महापसाउत्ति भणिऊण ॥१२॥ नियगेहे गंतूणं तक्कालुचियं समत्थकरणीयं । नियपरिय-
णेण कारइ आणंदियमाणसो जाव ॥१३॥ देवीसहिओ राया करेणुयाविसरपरिगओ ताव । संपत्तो सेट्ठिगिहे बंदिजणुग्घुज्जयसदो
॥१४॥ तिसुभिः कुलकम् ॥ कयमंगलोवयारो उत्तरिय करेणुयाइ देविजुओ । वरमुत्ताहलविरइयचउक्कसीहासणे पवरे ॥१५॥ उव-
विट्ठो देविजुओ तत्तो य विलासिणीहिं पवराहिं । आरत्तियावयारणपमुहम्मि विहिम्मि विहियम्मि ॥१६॥ भुत्तो दिव्वाहारं नियप-
रियणसंजुओ जहाविहिणा । गोसीसविलत्तंगो परिहावियदिव्ववरवत्थो ॥१७॥ तिसुभिः कुलकम् ॥ विणयनेएणं तत्तो धणदेवेणं इमं
तु विन्नत्तो । देवीए पियभगिणी वज्जरइ इमं महाराय ! ॥१८॥ पसवंति पिउहरम्मी पढमं किल सयलवणियजायाओ । कारणव-
सेण केणवि संजायं नेव तं मज्झ ॥१९॥ ता देविदंसणेणं इहेव किल पिउहरंति मन्नामि । ता जइ इत्तियभूमिं आगच्छइ होइ ता
लट्ठं ॥२०॥ एवं च तेण भणिए अह देवी राइणा अणुणाया । सिरिकंताए समीचे संपत्ता कंचुइसमेया ॥२१॥ तत्थ य मणोरमाए

१ वज्जं=वर्यं=श्रेष्ठम् । २ उपढीकनम् । ३ देव्या युतो=युक्तः । ४ आरात्रिकावतारणप्रमुखे । ५ कर्तरि के भुक्तवान् । ६ नएणं=न्तेन । ७ विज्ञप्तः ।
८ पितृगृहे । ९ कञ्जुकिः=प्रतिहारः ।

विलेवणारहरणवत्थमाईहिं । पूइय भणिया देवी सुयस्स नामं करेसुत्ति ॥२२॥ भणियं देवीए तओ सिद्धिणि ! तुह चैव होइ उचिय-
 मिणं । तहवि तुमए भणियं कायव्वमवस्समग्गणं ॥२३॥ गहिऊण निउच्छंणे तं बालं कमलकोमलकरेहिं । कमलावईए भणियं
 सुगंधगंधे खिवंतीए ॥२४॥ सिरिकंताए जणिओ धणदेवेणं तु बालओ एसो । माउपिउअद्धनामो सिरिदेवो नाममेयस्स ॥२५॥
 अइसोहणं हि नामं विहिंयं देवीइ इय भणंतेण । अविहवनारिणेणं मंगलसहो समुग्गुहो ॥२६॥ अह तं मणहरदेहं मुट्ठीकयकरजुंयं
 विसालच्छं । सुकुमालपाणिपायं दट्ठण विचिंतए देवी ॥२७॥ धन्ना मज्झ वयंसी जीए सुओ एरिसो समुप्पन्नो । जणमणनयणाणंदो
 मह पुण एयंपि न हु जायं ॥२८॥ किं मज्झ जीविएणं किंवा मह विहलगव्वरेजेण । जा नियतणयस्स मुहं पिच्छामि न मंदम-
 ग्गत्ति ॥२९॥ एमाइ चित्तयंती आभासित्ता वयंसियं निययं । रत्ता सहिया देवी संपत्ता निययेगेहम्मि ॥३०॥ तत्थ य तं चित्तंती
 सुयजम्मुकंठिया सैसोइल्ला । परिचत्तदेहचिंढा उट्ठिणा सयलकज्जेसु ॥३१॥ मत्ता व मुच्छिया इव सुत्तव्व मयव्व विगयंसत्तव्व ।
 ज्ञाणगयजोगिणि इव उवरयनीसेसवावारा ॥३२॥ परिहायंतसरीरा गुरुसोयायासंसामुहकमला । रत्ता कयाइ दिट्ठा पुट्ठा कमलावई
 ताहे ॥३३॥ तिसुभिः कुलकम् ॥ देवि ! तुमं किं विमणा दुब्बलदेहा य दीससे इण्हि । किं वंछियं न पुज्जइ साहीणे किंकरम्मि मैए
 ॥३४॥ भणियं देवीए तओ असुजलासारसित्तसिहिणाए । पिययम ! तुह प्पसाया संपज्जइ वंछियं सव्वं ॥३५॥ तं नत्थि किंपि
 सोक्खं तुह प्पसायाउ जं न मे पत्तं । नवरं पुत्तपलोयणसोक्खं सुइणेवि नो दट्ठं ॥३६॥ धन्नाउ ताउ नारीओ इत्थ जाओ अहो-

१ आभरणम्=विभूषणम् । ३ अविधवा=समर्तृका । ४ सशोका । ५ चेष्टा=व्यपारः । ६ उट्ठिना=खिन्ना । ७ विगतमत्त्वा । ८ परिहा-
 यंत=परिहीयमानं=कृशीभवदित्यर्थः । ९ आयासो=यत्नः । १० पूर्यते । ११ स्वाधीने । १२ मयि । १३ स्वप्ने । १४ याः ।

निसिं नाह ! । नियय थणं धयंतं थैणधयं हंदि ! पिच्छंति ॥३७॥ पच्छा परिणीयाइवि सिरिकंताए सुओ समुप्पन्नो । तुमए मन्नो-
याए न पुणो मह मंदभागाए ॥३८॥ ता देव ! देसु पुत्तं अह नवि ता नत्थि जीवियं मज्झ । तुइइ थणोवि अह एइ खीरमन्ना गई
नत्थि ॥३९॥ तत्तो रन्ना भणियं एत्थत्थे कुणसु देवि ! मा सोगं । आराहिता तियसं पूरेमि मणोरहेस्वस्सं ॥४०॥ इय भणिज्जणं
राया काउं पूयं जिणिंदपडिमाणं । सियवसणधरो उम्मुक्कसयलमणिकंचणाहरणो ॥४१॥ पोसहसालं गंतुं अट्टमभत्तं पणिण्हउं वि-
हिणा । कुँससत्थरे निर्सेन्नो एवं भणिउं समाढत्तो ॥४२॥ देवो व दाणवो वा जिणसासणभत्तिसंजुओ कोवि । जह संनिहिओ सिग्घं
आगच्छउ वंछियं देउ ॥४३॥ एवं च चिंतयंतो एगंते संनिरुद्धजणपसरो । निचलदेहो चिइइ राया जा तिन्नि दियहाँइ ॥४४॥ ता
रयणिचरिमजामे विद्धंसियसयलतिमिरसंघायं । भासुरदेहं पुरिसं दट्ठुण विचिंतए राया ॥४५॥ युग्मम् ॥ निमिसंति लोयणाइं ता
किं एसो न होइ देवोत्ति । न य मणुयाण सरिरे जायइ एवंविहा दित्ती ॥४६॥ ता होज्ज इमो को पुण चरणावि महिं फुंसंति
नेयस्स । एवं विगप्पयंतो राया आभासिओ तेण ॥४७॥ भो अमरकेउनरवर ! उग्गतवेणं किंलामिओ सि न किं ? । एवं भणमाणो
सो अब्भुट्ठिय राइणा भणिओ ॥४८॥ को सि तुमं कत्तो वा समागओ कहसु मह महाभाग ! ? । भणियं सुरेण नरवर ! कहेमि
कोऊँहलं जइ ते ॥४९॥

ईसाणकप्पवासी विहुप्पहो नाम सुरवरो अहयं । आसन्नचवणसमओ परलोयहियं समायरिउं ॥५०॥ तित्थयरवंदणत्थं विदेह-

१ स्तनम् । २ धयंतं=‘दधे पाने’ पिवन्तमित्यर्थः । ३ स्तनन्धयं=स्तुतम् । ४ मान्यायाः । ५ कुशसंस्तारके । ६ निघणः=स्थितः । ७ दिवसाणि । ८
दीप्तिः । ९ स्पृशतः । १० क्लान्तः । ११ अभ्युत्थाय । १२ कौतूहलम् । १३ द्यवन्तं=मरणम् ।

वासम्मि आगओ आसि । तत्थ मए सो भयवं आपुट्ठो निययवुत्तं ॥५१॥ युग्मम् ॥ उप्पत्ती कत्थ महं चुयस्स एत्तो भविस्सए
 भयवं ! ? । तत्तो जिणेण भणियं भरहम्मि य हत्थिणपुरम्मि ॥५२॥ जो अच्छइ पुत्तत्थी पोसहसालाइ पोसहम्मि ठिओ । सिरिअमर-
 केउराया तस्स तुमं होसि पुत्तोत्ति ॥५३॥ युग्मम् ॥ तव्वयणं सोऊणं समागओ राय ! तुह समीवम्मि । ता मा कुणसु ^१किलेसं अहयं
 होहामि तुह पुत्तो ॥५४॥ गेणहसु कुंडलजुयलं नरिंद ! एयं तओ उ देवीए । जीए इच्छसि पुत्तं दायव्वं तीइ आभरणं ॥५५॥ इय भणिउं
 कैन्नाणं उत्तारिय कुंडलाइं दिव्वाइं । रन्नो समप्पिऊणं देवो अहंसणीभूओ ॥५६॥ रन्नावि रयणिविरे गंतु देवीए वियसियमुहेण ।
 सुरदंसणाइ सबो वुत्तं तो साहिओ तत्तो ॥५७॥ कुंडलजुयलं अप्पिय पभायकिच्चं करित्तु नीसेसं । पंडिलाहिय साहुजणं सयं पभुत्तो
 वराहारं ॥५८॥ अह अन्नया य देवी ^२रिउण्हाया रयणिचरिमजामम्मि । दददं सुमिणं सहसा पडिबुद्धा ^३वेविरसरीरा ॥५९॥ भणिया
 रन्ना सुंदरि ! कीस अकम्हाओ कंपिया तं सि । तीए भणियं पिययम ! संपइ सुमिणं मए दिट्ठं ॥६०॥ किल कणगमओ कलसो
 मज्झ मुहे ^४पविसिउं विणिक्खंतो । केणावि भंजणत्थं नीओ दूरं स कुद्वेण ॥६१॥ पुणरवि बहुकालाओ कहवि हु लद्धो स खीरप-
 डिपुन्नो । सियकुसुममालियाए मएवि संपूइओ तत्तो ॥६२॥ एयं सुमिणं दददं मुहेकडुयं परिणईइ सुंदरयं । जाओ भएण कंपो मह
 देहे तेण नरनाह ! ॥६३॥ तं सोऊण नरिंदो जाओ सोगाउरो ददं हियए । वज्जरइ देवि ! सुंविणं लाभं खएइ तणयस्स ॥६४॥

१ ओ । २ क्लेशम् । ३ कर्णाभ्याम्, पद्मभ्याः स्थाने षष्ठी । ४ प्रतिलाभ्य=आहारदानेन सत्कृत्य । ५ प्रभुक्तः=भुक्तावान् । ६ कृतुस्नाता । ७ स्वप्नम् ।

८ वेविरं=वेपनशीलम् । ९ अकस्मात् । १० प्रविश्य विनिष्क्रान्तः । ११ मुखकटुकम्=आरम्भे दुःखदम् । १२ स्वप्नः ।

सेसं च सुविणजाणगपुच्छगविहिणा विंयाणिउं तुज्झ । साहिस्सं मा काहिसि उव्वेणं किंचि हिययम्मि ॥६५॥ तत्तो पभायसमए
गंतुं अत्थाणमंडवे राया । आणवइ सुमिणसत्थजाणए झत्ति वाहरह ॥६६॥ तत्थ निउत्तनरेहिं तहेव संपाडियाए आणाए ।
सामंतमतिपुरनायगेहिं पुन्नम्मि अत्थाणे ॥६७॥ कयविणया सुविणन्नू उवविट्ठा अह नरिंदआसेन्ने । धणदेवोवि हु रन्नो आसन्नो
चेव उवविट्ठो ॥६८॥ युग्मम् ॥ तत्तो रन्ना तेसिं सिट्ठो सुरदंसणाइवुत्ततो । पुँवुत्तो सव्वोवि हु सुविणगउवलंभअवसाणो ॥६९॥ सम्मं
विणिच्छिज्जणं सुविणसरूवं कहेह भो ! तत्तं । इय भणिया ते रन्ना अन्नोन्नं जाव चिंतिति ॥७०॥ ताव य धणदेवेणं भणियं नरन्नाह !
देसु अवहाणं । सुविणपरमत्थजाणहेउं निसुणेसु वुत्तुं ॥७१॥ युग्मम् ॥

तओ । अह अडवीए दिट्ठो भिच्छवई, तेणं जह य सप्पेहिं । वट्ठो उ चित्तवेगो 'विमोइओ मणिपभावाओ ॥७२॥ जह तेण
निययचरिए सिट्ठ देवस्स आगमो आसि । देवेण केवली अह दिट्ठो य कुसग्गनयरम्मि ॥७३॥ जह भाविभवं पुट्ठो केवल्लिणा जह य
तस्स आइहुं । सिरिअमरकेउरन्नो होहिसि पुत्तो तुमं मइ ! ॥७४॥ जणणीइ समं तत्थ य अवहरिओ पुव्ववेरियसुरेण । ता चित्तवेग !
खयराहिवस्स गेहम्मि वड्ढिहिसि ॥७५॥ एमाइ पुव्वउत्तं सवित्थरं साहियं नरवइस्स । धणदेवेणं जाव य संपत्तो हत्थिणपुरम्मि ॥७६॥
ता देव ! देविउदरे विहुप्पहो सो सुरो समुप्पन्नो । होही, जओ न केवल्लिवयणं इह अन्नहा होइ ॥७७॥ पुव्वविरुद्धसुरेणं हरिओ खयरस्स
वड्ढिओ गेहे । साहियवहुविहविजो मिलिही सो निययजणणीए ॥७८॥ इच्छियकन्नादाणं मालाए पूयणंपि मन्ना सि । एसो नरिंद !

१ विज्ञाय । २ आस्थान=सभा । ३ संपादिताया=परिपालितायाम् । ४ स्वप्नज्ञाः । ५ पूर्वोक्तः । ६ विनिश्चित्य=निर्णीय । ७ भिल्लपतिना । ८ विमोचितः ।

९ कथितम् ।

सुविणयपरमत्थो पुरइ मह हियए ॥७९॥ एयं धणदेवस्स ओ वयणं सोऊण सुविणयन्नूहिं । भणियं अहो ! अउच्चं एयस्स उ बुद्धि-
 कोसल्लं ॥८०॥ सययं तल्लिच्छेहि वि बहुसत्थविक्खणोहिं अम्हेहिं । तव्हिहबुद्धिवित्तेहिं सक्कियं नो विणिच्छेउं ॥८१॥ सुसिलिद्धो
 नणु अत्थो निरूविओ राय ! वणियउत्तेण । सन्वेसिं अम्हाणवि सुसंमओ चेव एसोत्ति ॥८२॥ इय भणिए ते रत्ना तंबोलपयाण-
 पुण्वयं सन्वे । पट्टविया तह सन्वे सामंतमहंतमाईया ॥८३॥ तत्तो रत्ना भणियं इण्हि धणदेव ! किमिह कायच्च । देवीइ सम अम्ह
 उवट्टिए दुसहविरहम्मि ॥८४॥ किं एत्थ अत्थि कोवि हु पडिघायविही सुदुडुसुविणस्स । भणियं धणदेवेणं न अक्कहा केवल्लिगिरा
 ओ ॥८५॥ तहवि हु एस उवाओ कीरइ मा होज्ज तेण पडिघाओ । मंचयपडियाण पुणो तहट्टिया चेव भूमिप्पि ॥८६॥ पल्लीवइणा
 तइया दिव्वमणी जो समप्पिओ मज्झ । सो एस अंगुलीयगंनिवेसिओ चिट्ठउ करम्मि ॥८७॥ एसो अत्तिंतसत्ती अणेयंठाणसु दिट्ठ-
 माहण्यो । ता एयं देवीए करट्ठियं देव ! कारेह ॥८८॥ युग्मम् ॥ पुण्वविरुद्धो वि सुरो हरणे देवीइ होज्ज असमत्थो । एयस्सं पभा-
 वाओ, अह कहवि करिज्ज अवहरणं ॥८९॥ तहवि हु अवगारम्मी सक्किस्सइ नेव वट्ठिउं वइरी । नाउं इमं नरेसर ! मा सोगं
 किंचिवि करेह ॥९०॥

अन्नं च । सुविणपडिघायणत्थं कारेसु जिणालएसु महिमाओ । पूएसु संमणसंधं तदुच्चियवत्थासणाईहिं ॥९१॥ दावेसु अभय-
 दाणं विविहाभिगगहतवेसु उज्जमसु । एवं कयम्मि नरवर ! सर्वपि हु सुंदरं होही ॥९२॥ इय भणिउं धणदेवो समप्पिउं अंगुलीययं

१- स्वप्नज्ञैः । २ अपूर्वम् । ३ सुखिष्ठः=सुसगतः । ४ वणिकपुत्रेण । ५ उपायः । ६ माहर्षण=माहात्म्यम् । ७ ज्ञात्वा । ८ श्रमणः=साधुः । ९ उच्यच्छ=
 उच्यते कुर्यात् ।

निययं । पणमिता रायाणं विणिग्गओ रायभवणाओ ॥९३॥ रत्तावि हु गंतूणं देवीभवणम्मि सयलवुत्तंतो । सिद्धो समप्पियं तह देवीए अंगुलीयं तं ॥९४॥ भणिया य देवि ! एयं खणंपि हत्थाओ नेव मोत्तव्वं । एयस्स पभावाओ पभवंति न खुद्दसत्ताई ॥९५॥ जिणमंदिरजैत्ताइं कारवियं ताहि राइणा सव्वं । कमलावईवि तत्तो जाया औवन्नसत्तत्ति ॥९६॥ सुहंसंपडंतहियइड्डवत्थुसुविणीयपरियणजुयाए । अह सत्तम्मि मासे जाओ देवीए दोहलओ ॥९७॥ लज्जाए तं कस्सवि जाहे न कहेइ ताव कहयावि । परिहायंतसरीरा दिट्ठा रत्ता इमं भणिया ॥९८॥ देवि ! तुह किं न पुंजइ दीससि अहुब्बला जओ इण्हि । देवीए तो भणियं दोहलओ एस मे नाह ! ॥९९॥ वरवारणमारूढा दाणं दिंती य अत्थिलोयस्स । तुहउच्छंगनिविट्ठा तुमए छत्तं धरंतेणं ॥१००॥ हिंढामि राय ! नयरे परियरिया सयलभिच्चवगेण । रत्ता भणियं सुंदरि ! कीरइ अहुणा दुयं एयं ॥१०१॥ युग्गमम् ॥

अह पवरपट्टहत्थी सिंगारिय आणिओ निउत्तेहिं । तत्थारूढो राया देवी उण तस्स उच्छंगे ॥१०२॥ उवरि धंवलायवत्तं मुत्ताहलरेहिरं सैंयं रत्ता । धरियं तत्तो विविहं पडंतथुइपाढनिवहेण ॥१०३॥ तूरेसु रसंतेसु वज्जंतेसु य असंखसंखेसु । कलपाणएहिं विहिए वियंभमाणे य संगीए ॥१०४॥ अत्थिजणपूरियासं दाणं देता समत्थनयरम्मि । आणंदनिब्भराहिं थुंन्वता नयरनारीहिं ॥१०५॥

१ कुद्रसत्त्वादयः । २ जत्ता=यात्रा । ३ आपन्नसत्त्वा=संजातगर्भा । ४ सुखेन संपद्यमानैः हितेष्ववस्तुभिः सुविनीतपरिजनेन च युक्ताया देव्याः । ५ पूर्यते । ६ वारणः=दस्ती । ७ देती=ददती । ८ मृत्युः=दासः । ९ द्रुत=शीघ्रम् । १० धानीतः । ११ धवलातपत्रं=धैतच्छत्रम् । १२ स्वयम् । १३ पठ्यमानस्तुतिपाठनिवहेन । १४ विजृम्भमाणे=संपद्यमाने । १५ स्तूयमाना ।

आहिंङिऊण विविहं चउकतियचच्चेसु इच्छाए । अह पुरवराउ बाहिं नीहरिओ कुंजरो कमसो ॥१०६॥ चतसुभिः कलापकम् ॥ सह-
सच्चिय उंम्मिट्ठो विंच्छोलितो समत्थजणनियरं । अइवेगेण पयड्ढो ईसाणदिसामुहो ताए ॥१०७॥ रे ! लेह लेह धावह एस गओ
एस जाइ पुरओत्ति । एमाइ वाहरंतो भिच्चजणो धाइ पट्टीए ॥१०८॥ रायावि हु जाहि कहवि हु धरिउं न चाएइ करिवरं तं तु ।
ताहे भणिया देवी एस गैओ ताव उंम्मिट्ठो ॥१०९॥ अइवेगओ पयड्ढो चाइजइ कहवि नो नियत्तेउं । ता उत्तरिमो कहवि हु इय-
रह अडवीए पाडेही ॥११०॥ कमलावईए भणियं ओयरियव्वं कंहं नु नरनाह ! । रत्ना भणियं निसुणसु पिच्छसि वडपायवं पुरओ
॥१११॥ एयस्स य हेट्ठणं जाही हत्थी तओ तुमे देवि ! । साहाए लग्गिअव्वं सहसा हत्थि पमोत्तण ॥११२॥ एवं च जाव राया
देविं उल्लवइ ताव सो हत्थी । अइवेगेणं पत्तो वडवायवहिट्ठभूभागे ॥११३॥ दक्खत्तणओ रायां झत्ति विलग्गो य तस्स साहाए ।
लग्गसु लग्गसु देवि ! झत्ति एयं भणेमाणो ॥११४॥ अइवेगओ करिस्सा (स्स?) अदक्खयाए य इत्थिभावस्स । गब्भस्स य गरु-
यत्ता भयवेविरओ सरीरस्स ॥११५॥ कयअज्झवसायावि हु न सक्किया जाहि तत्थ लग्गेउं । ताहे य करिवरो सो झडत्ति तत्तो
अवकंतो ॥११६॥ युग्मम् ॥ अह गुरुसोगो राया तहट्ठिओ जा तओ पलोएइ । ता पिच्छइ गयणेणं जंतं वेगेण तं करिणं ॥११७॥

अह विम्हिओ मणेणं चितइ राया अहो ! महच्छरियं । मोत्तुं भूमिपयांरं वच्चइ हत्थी नहयलेण ॥११८॥
अह विम्हिओ मणेणं चितइ राया अहो ! महच्छरियं । मोत्तुं भूमिपयांरं वच्चइ हत्थी नहयलेण ॥११८॥
अहवा । पुव्वविरुद्धसुरो सो विलसइ नूणं इमेण रूवेण । न हु केवलिणा भणिया भावा इह अन्नहा होंति ॥११९॥ एवं विचिं-
तयंतस्स तस्स, हत्थी अदंसणीभूओ । ताव अणुमगलग्गं रत्नो सिंनं समणुपत्तं ॥१२०॥ अह करिवरमगेणं समरप्पियपमुहसुहड-

सयकलियं । देवीगवेषणत्थं पट्टविडं साहणं राया ॥१२१॥ कहकहवि गरुयसोओ सामंतमहंतगाण वयणेण । पत्तो नियनयरम्मी सुन्नो वुन्नो निराणंदो ॥१२२॥ युग्मम् ॥ परिचत्तरज्जचिच्चो चिद्धइ जा कइवि तत्थ दिवसाणि । कमलावइसंपावणआसाए धरियनिय-
जीओ ॥१२३॥ ता अन्नदिणे सिन्नं समरप्पियपमुहमागंयं सहसा । दीणं विमणं खिन्नं लज्जाविणमंतमुहकमलं ॥१२४॥ युग्मम् । अह रत्ता आपुट्ठो समरप्पिओ कहसु भइ ! वुत्तंतं । किं दिट्ठो दुट्ठकरी देवीवि विमोइया तत्तो ? ॥१२५॥ दीहं नीससिज्जणं भणियं सम-
रप्पिण सुण देव ! । करिवरदिसापयट्ठा पत्ता अडवीइ ता अम्हे ॥१२६॥ तत्थ य बहुप्पयारं गवेषमाणेहिं देव ! अम्हेहिं । दिट्ठो न सो करिवरो नेव य देवी न य पउत्ती ॥१२७॥ अवरावरसवरगणं पुच्छंताणं सुदूरपत्ताणं । अह अन्नदिणे कहियं कप्पडियनरेण
एक्केण ॥१२८॥ तत्तो सत्तमदिवसे पउमोयरनामए सरवरम्मि । गयणाउ निवडमाणो महिलासहिओ करी दिट्ठो ॥१२९॥ तत्तो भयभीएणं दूरट्ठियगुचिलतरुपविट्ठण । नारीरहिओ पुणरवि पलोइओ तत्थ हत्थिच्चि ॥१३०॥ वियरंतो सरतीरे, इय तस्स ओ वय-
णं सुणेज्जण । भणियं दंससु भइय ! तं सिगं सरवरं अम्ह ॥१३१॥ युग्मम् ॥ अह तेण दंसियं तं पलोइयं सरवरं समं तेण । न य उवलद्धा देवी निजणं गवेषमाणेहिं ॥१३२॥ सरवरजोयणमिच्चे विउत्तपुरिसेहिं पाविओ हत्थी । तं धितुं निराणंदा इहागया देव-
मूलम्मि ॥१३३॥ ता किं तत्थेव सरे गभीरनीरम्मि उवरया देवी । अह तत्तो उत्तरिडं पत्ता उ कहिं पि दंसिमम्मि ? ॥१३४॥
अहवा सावयपउरे वणम्मि केणवि विणसिया होज्ज । न य जाणामो किंचिवि नरिंद ! देवीए वुत्तंतं ॥१३५॥

एवं च जाव जंपइ समरप्पिओ पत्थिवस्स से पुरओ । ताव य दारनिउत्तो कयविणओ एवमुल्लवइ ॥१३६॥ दारम्मि सुमइनामो

१ कट्ठकम् । २ वुन्नो=उद्धिग्नः । ३ शवराः=भिन्नाः । ४ कार्पटिकः=परिहितजीर्णवस्त्रो यात्रिकः । ५ उपरता=शान्ता=मृतेति यावत् । ६ वसिम=वसितम् ।

नेमिती चिह्नइत्ति सुणिऊण । भणियं रत्ना किं सो एसो सुमहनेमिती ? ॥१३७॥ जस्साएसाल तया दिन्ना नरवाहणेण मह देवी ? ।
 पासट्टिएहिं सिद्धं, नरिंद ! एवंति, अह रत्ना ॥१३८॥ भणियं पविसल सिग्धं पुच्छामो जेण देविबुत्तं । वयणाणंतरमैसो पविसिओ
 दारवाल्लेण ॥१३९॥ कयलवयारो रत्ना उवविट्ठो विणयपुव्वयं सुमई । आपुट्ठो, किं देवी जीवइ व नवत्ति वज्जरसु ? ॥१४०॥ उव-
 ओगं दाऊणं भणियं अह सुमइणा जियइत्ति । अक्खयदेहा संपइ मिलिया इव बंधुवग्गस्स ॥१४१॥ कइया समागमो मह तीए, किं
 वा हवेज्ज से गम्भे ? । इय पुट्ठो नरवइणा कयलवओगो पुणो भणइ ॥१४२॥ जइया नरिंद ! सुविणे गिण्हसि विसमट्ठियं कुसुम-
 मालं । तत्तो य मासमित्ते समागमो तुम्ह देवीए ॥१४३॥ होही तणओ तीए विज्जुजिही किंतु जायमैत्तो सो । नियमाऊए, नरवर !
 एवं किल कहइ हु निमित्तं ॥१४४॥ पुट्ठो पुणरवि रत्ना जणणिविउत्तो स जीविही किं नो ? । कत्थवि बुद्धिं जाही, कइया व समा-
 गमो तेण ? ॥१४५॥ अह सुमई भणइ पुणो बहुकालं जीविही स ते पुत्तो । कत्थ य बुद्धिं जाही एयं पुण नेव जाणामो ॥१४६॥
 कुसुमायरउज्जाणे जइया गयणाओ कैन्नगा पडिही । तत्तो य सिग्धमेव हि समागमो तुम्ह तणएण ॥१४७॥ तन्वयणं सोऊणं गय-
 सोगो पहसिओ भणइ राया । भो ! भो ! सुवन्नलक्खं सिग्धं सुमइस्स देहत्ति ॥१४८॥ एयवयणाओ अमहं देवीविरहम्मि गरुयसो-
 गग्गी । पसरंतो ओल्लहविओ समागमासालोहेण ॥१४९॥ अह निययाभरणेण सुवन्नलक्खेण पूइओ सुमई । नीहरिओ रायावि हु
 मणयं जाओ विगयसोगो ॥१५०॥ अह अनया य राया सुत्तो रयणीइ पेच्छए सुमिणं । उत्तरदिसासुहेणं वयमाणेणं मैए कूवे ॥
 ॥१५१॥ पडिया अद्धमिलाणा धवला कुसुमाण मालिया दिट्ठा । गहिया सहसा जाया पच्चगा सुरहिगंधट्ठा ॥१५२॥ युग्मम् ॥

१ कदा । २ विवोक्ष्यते । ३ कन्यका । ४ पतिष्यति । ५ विध्यापितः । ६ मनाक् । ७ मया । ८ अर्धम्लाना ।

दद्वणमिणं सुमिणं पडिबुद्धो चित्तए इमं राया । एयं हि सुमइभणियं दिट्ठं सुमिणं मए अज्ज ॥१५३॥ ता होही लहु इण्हि मज्झ
वयंतस्स उत्तरदिसाए । विसमदसापत्ताए देवीए संगमोऽवस्सं ॥१५४॥ इय चित्तिज्जण राया नियदेसपलोयणच्छलेणं तु । गुरुसे-
णापरियरिओ नीहरिओ हत्थिणपुराओ ॥१५५॥ कइवयपयाणाइं गंतुं उत्तंगगिरिसमाइन्ने । अइगुविलतरुसणाहे अडविपएसम्मि
एगम्मि ॥१५६॥ आवासिओ ससेन्नो अह कूवे दीहत्तणसमोच्छइए । कहवि हु पमायवसओ पडिया रन्नो चमरहारी ॥१५७॥
युगमम् ॥ अह रन्ना आणत्तो पुरिसो रज्जुप्पओगओ तत्थ । ओइन्नो संतमसे इओ तओ जाव गविसेइ ॥१५८॥ ता एगत्थनिळुंक्कं
पिच्छइ जुवइं तडीइ अगडस्स । भयकंपंतसरीरं संतमसे तत्थ अच्चंतं ॥१५९॥ कासि तुमं इह सुंदरि ! इइ पुट्टा जा न देइ पडिव-
यणं । ताव य जलमज्झगया विलासिणी कंठगयपाणा ॥१६०॥ संपत्ता तेण तओ धित्तूण तयं कमेण नीहरिओ । वज्जरइ राय ! एत्थं
अन्नावि हु अच्छए जुवई ॥१६१॥ युगमम् ॥ आभट्ठावि न भासइ भएण कंपंततणुलया वरई । एयं निसम्म रन्नो फुरियं अह दाहिणं
नयणं ॥१६२॥ अह विम्भिहएण रन्नो विचिंतियं किं हविज्ज सा देवी । अहवा इह अडवीए देवीए संभवो कत्थ १ ॥१६३॥ अहवा
कम्मवसाणं सत्ताणं नवरि एत्थ संसारे । भवियव्वयावसेणं नत्थि तयं जं न संभवइ ॥१६४॥ जइ सा हविज्ज देवी ता सुंदरमेव,
कावि अह अन्ना । तहवि हु उत्तारिज्जउ करुणामूलो जओ धम्मो ॥१६५॥ इय चित्तिज्जण रन्ना भणिओ पुरिसो तयंपि कड्डेहि । अह
सो रज्जूइ पुणो पुरिसो कूवम्मि ओइन्नो ॥१६६॥ भणिया य सुयणु ! अहयं रन्नो सिरिअमरेकेउनामस्स । वयणेणं तुहुत्तारणकज्जेणं
पुणरन्नि पविट्ठो ॥१६७॥ ता आरुह मंचीए नरगागाराओ अंधकूवाओ । जेणुत्तारेमि लहुं एयं च निसम्म सा वयणं ॥१६८॥ आ-

१ लहु=शीघ्रम् । २ गुपिलं=गहनम् । ३ दीर्घट्टणसमवच्छन्ने । ४ चामरधारिणी । ५ सतमसे=अनन्यकूपे । ६ आभापितापि । ७ अवतीर्णः । * निलीना ।

रूढा मंचीए कमेण उत्तारिया तओ देवी । दुब्बलेदेहा रत्ना कहकहवि हु पंचभिन्नाया ॥१६९॥ युग्मम् ॥ सावि य ददुं रायं रोवंती
घग्घरेण सदेण । चरणविलग्गा रत्ना अंसुजलपुननयणेण ॥१७०॥ नीया निययावासे देविं दद्वण परियणो सबो । अइगुरुसोन्नो
रोवई विविहपलावेहिं दीणमुहो ॥१७१॥ युग्मम् ॥ अह कयसरीरचिद्धा पुट्ठा कमलावई नरिंदेण । तइया करिणा नीयाए किं तुमे
देवि ! अणुभूयं ? ॥१७२॥ कइया व कहव पडिया भीसणक्खम्मि एत्थ अडवीए ? । कमलावई भणियं सुणसु महाराय ! साहेमि
॥१७३॥ वडपायवम्मि लज्जे देवे तं विलग्गिउं अस्सत्ता हं । वेगपहावियकरिणा हरिया एगागिणी ताव ॥१७४॥ अह सो गिरिसे-
रियाए विसमतडिं पाविळण सहसत्ति । अइवेगभंगभीउव्व नहयलं झत्ति उप्पइओ ॥१७५॥ तत्तो भयभीयाए विंचितियं हंत !
करिवरपविट्ठो । अवहरइ कोवि देवो न जेण करिणो वयंति नहे ॥१७६॥ इय विम्बिहयहिया हं पुणो जा महिं पलोएमि ।
पिच्छामि ताव गिरितरुपमुहं सँमंगव वचंतं ॥१७७॥

अविय । एगागिणी अरण्णे महिला बीहिज्ज अडवीमज्झम्मि । इय कलिउं व सहाया तरुणो वेणेण धावंति ॥१७८॥ किडिय-
नयरसमाई चलंतमणुयाई गामनयराई । जलभरियसरवराईवि (पि ?) महिनिवडियछत्तसरिसाई ॥१७९॥ दीहरवणराईओ सप्पसरि-
च्छाओ सच्चविजंति । पालिसरिच्छा गिरिणो सारणिसरिसाओ सरियाओ ॥१८०॥ अह दूरमइगयाए संभरिओ अंगुलीयगमणी सो ।
अंवहत्थिय ताहि भयं पहओ सो तेण कुंभयडे ॥१८१॥

१ प्रत्यभिज्ञाता=उपलक्षिता । २ रुदती । ३ अफुन्नं=पूर्णम् । ४ अशक्ता । ५ सरित्=नदी । ६ नमसि । ७ समकं=युगपत् । ८ दृश्यन्ते । ९ संस्मृतः ।

१० अपहस्तयित्वा=अवगणय्य ।

अविय । मणिसंजुयकरपहओ वज्जेणिव ताडिओ गइदो सो । मोचुं गुरुचीहोडिं अहोमुहो द्वात्ति गयणाओ ॥१८२॥ जा निव-
डइ वेगेण ताव य हिट्ठासुहं नियंतीए । दिट्ठं महंतमेगं सरोवरं भंगुरतरंगं ॥१८३॥ युगमम् ॥ परिहत्थमच्छपुच्छच्छडाहि उच्छलि-
यसल्लिउप्पीलं । महुमत्तमहुयरीविसरुद्धवियसंतोमरसं ॥१८४॥

अविय । फुरंतमणिजालयं तरंतटिट्ठिभालयं । रहंगपंतिमंडियं विहंगसत्थवहुयं ॥१८५॥ भमंतभूरिगोहिंयं सरोरुहाल्लिसोहियं ।
अणेगसंवायाउलं झंसोहलुद्धसाउलं ॥१८६॥ चलंतभीमगोहयं रंडंतददूरोहयं । मरालपंतिसोहियं तमालतालरेहियं ॥१८७॥ रणंत-
छप्पयालियं बलायपंतिमालियं । फुरंतसिप्पिसंपुडं भमंतभीमदीवडं ॥१८८॥ अह तम्मि नीरपुन्ने अणोरपारम्मि सरवरे हत्थी ।
गयणाओ नीसंहंगो पडिओ बुहुओ य जलमज्जे ॥१८९॥ अह नीसहे गइंदे बुहुं गंभीरनीरमज्जम्मि । मणिणो माहप्पेणं जलउवरिं
चेव थंक्का हं ॥१९०॥ आसाइयफलगावि य उत्तरिउं सरवरस्स तीरम्मि । उवविट्ठा भयभीया गुरुसोगा इय विचिंतता ॥१९१॥
तारिसरिद्धिजुयावि हु खणेण एगागिणी कंह ज्ञाया । देसियंजुवइव अहो ! अइगुविलो कम्मपरिणामो ॥१९२॥ सो कत्थ भिच्च-
वग्गो सा य सिरी सो विणीयपरिवारो । होहामि कंह इण्ह विहिया एगागिणी विहिणा ? ॥१९३॥ एमाइ चिंतयंती उवरिमवत्थेण
छाइउं वयणं । सरणविहुणा सोएणं तत्थ अहं रोविउं लग्गा ॥१९४॥

१ गजेन्द्रः । २ चीहोडी=दुःखोद्भूता=गर्जना 'चीस' इति भाषायाम् । ३ पश्यन्त्या । ४ उष्णील=संघातः, स्थपुटश्च । ५ तामरसं=कमलम् । ६ टिट्ठिभो=
जन्तुविशेषः । ७ वयं=महतं वड्डिय=व्यासम् । ८ गोधा=जीविशेषः । ९ आलि=समूहः । १० श्वापदा=दुष्टजन्तवः । ११ ज्ञापनां मतस्यानामोघे समूहे लब्धैः=
भीनैः संकुलं=व्यासम् । १२ गाहो=जलजन्तुविशेषः । १३ रटन्तः=शब्द कुर्वन्तः । १४ रेहियं=राजितं । १५ दीवगे=जन्तुविशेषः । १६ बुहुगे=मग्नः । १७
यगा=स्थिता । १८ देशिन्ना=देशे प्रोपिता=प्रवासिनीत्यर्थः । * अशक्ताः ।

एत्थंतरग्गि क्केणवि भणिया किं सुयणु ! रोयसे करुणं ? । तत्तो ससंभमाए पलोइयं मे तओहुत्तं ॥१९५॥ कइवयपुरिससहाओ
 तरुणनरो वेसरीइ आरूढो । कैयमुहसंधी पुरओ दिट्ठो उड्डुलियंगिच्छो ॥१९६॥ अह सो दट्ठण ममं विम्भिहयहियउव्व वेसराहितो ।
 उच्चरिय मज्झ चलोणसु निवडिओ भणइ एवं तु ॥१९७॥ परिजाणसि भगिणि ! ममं सिरिदत्तो हं कुसग्गनयराओ । आसि गओ
 परविसए वणिज्जबुद्धीए सत्थंजुओ ॥१९८॥ बारसमवच्छराओ पुणरवि चलिओ पुरम्मि निययम्मि । सत्थेण समं इण्हिह संपत्तो इह
 पएसम्मि ॥१९९॥ ता भगिणि ! केण विहिणा जाया एगगिणी तुमं एत्थ ? । इय भणिया तेण अहं विगंयभया झत्ति संजाया
 ॥२००॥ तत्तो य मए सिट्ठो गयावहाराइनियबुत्तं । अह दिन्नवयणसोया भणिया वणिएण तेणाहं ॥२०१॥ दूरम्मि हत्थिण-
 पुरं सावयचोरेहिं दुग्गमो मग्गो । आसनं खु कुसग्गं किं कायवं तुमे भगिणि ! १ ॥२०२॥ तत्तो य मए भणियं कुसग्गनयरम्मि
 वच्चिमो ताव । पेच्छामि बंधुवग्गं पभूयकालाओ सिरिदत्त ! ॥२०३॥ अह तेण सहरिसेण नीया सत्थम्मि निययआवासे । विणओव-
 यारपुव्वं च कारिया सयलदेहटिं ॥२०४॥ तं देवदिन्नकुंडलपमुहं सव्वपिं निययआभरणं । मोत्तण अंगुलीयं समप्पियं तस्स वणि-
 यस्स ॥२०५॥ तत्तो सत्थेण समं चलिया सिरिदत्तपरियणसमेया । किज्जंतविविहविणया वणिएणं, डोलियारूढा ॥२०६॥ सोवि ह्नु
 सत्थो जाव य लहुयपयाणेहिं वयइ अणुदियहं । कइवयपयाणंगां ता एगदिणम्मि अडवीए ॥२०७॥ अवसउणेणं थक्को दियहे
 दियहे न जायए सउणं । जाव य दिवड्डुमासे वोलीणे सव्वसत्थिच्छा ॥२०८॥ संवलरहिया तहइ ठाउमसत्ता तओ समुच्चलिया ।

१ तदभिमुखम् । २ कृतो मुखस्य सन्धिः सवन्धो येन सः, संजातदर्शन इत्यर्थः । ३ विषयः=देशः । ४ दत्तवदनशीचा=कृतमुखशुद्धिकेत्यर्थः ।
 ५ डोलिका=शिविका । ६ अपराकुनेन । ७ दिवट्टु=द्वितीयाश्रम, साधैकमित्यर्थः । ८ सरिथल्ला=सार्थसंबन्धिनी जनाः ।

अवगन्त्रिय अवसउणं नियपुगमणस्स तुरमाणा ॥२०९॥ युग्मम् ॥ तत्तो वीयपयाणे पगायसयम्मि तम्मि सत्थम्मि । सहसा अन्ना-
उच्चिय दिन्नो भिच्छेहि औक्खंदो ॥२१०॥ अह कलयलं निसामिय सत्थजणे तत्थ आउलीभूए । भिच्छेहिं हम्ममाणे ल्हसिज्जेते य
संयराहं ॥२११॥ सज्झसभरिया अहमवि पडिया अडवीइ जाव इक्कल्ला । घेत्तूणं एगदिसं नट्ठा अइगुविलतरुंगहणे ॥२१२॥ खण-
मेगं तत्थच्छिय वयामि किल तम्मि सत्थठाणम्मि । पुणरवि मिलामि जेणं सत्थस्स अहंति चिंतंती ॥२१३॥ जाव पयट्ठा गंतु ताव
न जाणामि कत्थ गंतवं । कत्तो समागया हं काए व दिसाए सो सत्थो ॥२१४॥ युग्मम् ॥ भयकंपत्तसरीरा ताहे एयं दिसं गहेऊण ।
संजायदिसामोहा चलिया तरुगहणमज्जेण ॥२१५॥ दूरं गंतूण पुणो वलिया वच्चामि पिट्ठोहुत्तं । सिरिदत्तजणगवेसणपरायणा
तत्थ वणगहणे ॥२१६॥ अह भयतरलच्छीए इओ तओ तत्थ परिभमंतीए । उम्मगगमणभज्जेतंकटयाइन्नचरणाए ॥२१७॥ पह-
समसुट्टियाइ दढं पए पए नीसहं कंणंतीए । वसिमन्नेसणहेउं चंडिऊण थलम्मि एगम्मि ॥२१८॥ जा पुलइयं समंता ताव न दीसइ
कहंपि वसिमंति । वियरंत वॉलनिवहा समंतओ भीसणा अडवी ॥२१९॥ तिस्रुभिः कुलकम् ॥

अविय । कत्थ य करालकेसरिगुंजियसवणुत्तसंतसारंगा । कत्थइ मंहंतजुज्झंतमत्तवणमहिसयाइन्ना ॥२२०॥ कत्थइ गरुयंपव-
गमविमुक्कोकारवहिरियदियंता । कत्थ य वणदवडंज्झंतंनुकयभीसणारावा ॥२२१॥ कत्थइ पयंडगंडयखंडियरुविसररुहरिवीभ-

१ अवगणय्य । २ अवस्सन्दः=घाटिः । ३ सत्यमाने । ४ शीघ्रम् । ५ पृष्ठतोमुत्तम् ; प्रत्यावृत्तेति समुदितार्थः । ६ खुडिया=श्रान्ता । ७ 'क्षण शब्दे'
यवणन्त्या । ८ घसत्तियुक्तस्थानगवेयणहेतो । ९ आरुण । १० वालो=व्यालः । ११ सारङ्गः=हरिणः । १२ प्लवङ्गमः=वानरः । १३ उज्झंतो=दण्डमानः ।
१४ रुः=हरिणविशेषः । * हन्यमाने ।

च्छा । कत्थइ सरहपलोयणपलायमाणोरुकरिविसरा ॥२२॥

अविय । वियरंतमहाधणुहत्थलोद्धया सुक्कमयसिरसणाहा । जेहुक्कमूलकलिया गुरुचित्तारोहिणीसमेया ॥२३॥ भद्वयसमण-
सहिया उटुंतविसाहपयडमंदारा । वियरंतभूरिरिक्खा रेहइ अडवी नहसिरिव्व ॥२४॥ अह तं अडविं सुहरं पलोययंतीइ गाढ-
तिसियाए । एक्कम्मि दिसाभाए दिट्ठं जलभरियसरमेगं ॥२५॥ तत्तो तेंचोहुत्तं चलिया भयलोललोयणा अहयं । कहकहवि हु
संपत्ता तम्मि पएसम्मि किच्छेण ॥२६॥ पीयं च तत्थ सलिलं उवविट्ठा तरुवरस्स हिट्ठम्मि । एत्थंतरम्मि तरणी अंतरिओ पस-
रिया रयणी ॥२७॥

तओ । फेक्कारंति सिवाओ जह जह गुंजंति सावया विविहं । तह तह भएण हिययं कंपइ मह तत्थ रत्तम्मि ॥२८॥ अह अट्ट-
रत्तसमए जाया उदरम्मि दूसहा वियणा । तव्वसओ य कणंती लुलामि भूमीए जाव अहं ॥२९॥ ताव य भिगीव रंन्ने अइगुरु-

१ सरहो=सिंहः । २ विचरन्त इतस्ततः पर्यटन्तो महाधनुर्हस्ताः=बृहत्कोदण्डबाणा लुब्धकाः=व्याधा यस्यामटव्याम्, नभःश्रीपक्षे विचरन्ति विलसन्ति
मघा=नक्षत्रम्, धनुः=राशिः, हस्तो=नक्षत्रम्, रलयोरैक्यात् प्राकृतत्वेन रस्य लोदेशाद् वा रौद्री=आर्द्रानक्षत्रं च यस्यां सा । ३ शुक्कैर्मृगाणां शिरोभिः
सनाथा युक्ता, पक्षे शुक्लं सृगशीर्षसहिता । ४ जेष्ठाकाः=अतिवृद्धाः कृष्णास्तेषां मूलैः कलिता=सहिता, पक्षे ज्येष्ठा=नक्षत्रविशेषः, अर्कः=सूर्यः, मूलम्=नक्षत्रं तैः
कलिता । ५ शुर्वीभिश्चित्रोद्दीणीभिरोषधिविशेषैः समेता, पक्षे गुरुः=बृहस्पतिः, चित्रा रोहिणी च नक्षत्रविशेषौ । ६ भद्रव्रतैः=शोभननियमैः, भ्रमणैस्तापसादिभिः
सहिता, पक्षे भद्रपदा=श्रवणाभिः=नक्षत्रविशेषः । ७ शाखारहितप्रकटमन्दारवृक्षा, पक्षे विशाखा नक्षत्रम्, प्रकटौ च मन्दः=शनिः, भारः=मङ्गलश्च । ८ ऋक्षाणि=
नक्षत्राणि, पक्षे ऋक्षाः=भल्लकाख्याः श्वापदजन्तुविशेषाः । ९ तृषिता । १० तदभिमुखम् । ११ रन्तं=अरण्यम् ।

वियणाहि पीडियसरीरा । सयमेव पैसविया हं महाकिलेसेण नरनाह ! ॥२३०॥ युग्मम् ॥ सुच्छाविरमे य तओ लुलमाणं महिय-
लम्मि तं वालं । धित्तूण निजुच्छंजे गरुयसिणेहेण तत्तो य ॥२३१॥ गंतूण जलासत्ते ण्हाविच्चा ताहि निययवत्थाइं । पक्खालिय
एंगते उच्चविट्ठा तरुलयागहणे ॥२३२॥ युग्मम् ॥ तं दिव्वमणिसणाहं उत्तारिय अंगुलीययं हत्था । कंठम्मि माए वद्धं सुयस्स एवं
भणंतीए ॥२३३॥ एयस्स पभावाओ मा मह तणयस्स केवि अंगम्मि । पहरंतु भूयसावयपिसायदुट्ठग्गहाईया ॥२३४॥ वणवासि-
णीओ ! निणुणह भो भो वणदेवयाओ ! मह वयणं । तणयसमेया संपइ सरणं भवईणमल्लीणा ॥२३५॥ केसरिवग्गाइणं मंसाहाराण
कूरसत्ताणं । भीसणअडवीपडिया रक्खेयव्वा पयत्तेण ॥२३६॥ जइ पुत्त ! इमा रयणी होंतो मह तम्मि हत्थिणपुरम्मि । ता एत्ति-
यवेलाए राया वद्धाविओ होंतो ॥२३७॥ सयलस्स परियणस्स य पुरस्स सामंतमंतिवग्गस्स । कस्स व न होज तोसो पुत्तय ! तुह
जम्मसमयम्मि ॥२३८॥ दुव्विहियविहिवाणा पडियाए भीसणे य रत्नम्मि । जाओ सि मज्झ पुत्तय ! करेमि किं मंदभग्गा हं ?
॥२३९॥ जायम्मि तुमे पुत्तय ! रत्नपि हु संपयं इमं वसिमं । नट्टं भयं असेसं उच्छंगगए तुमे वच्छ ! ॥२४०॥ तुह सुहपलोय-
पोणं संपन्नमणोरहा भविस्सामि । रत्तिकरपहयंधयारे जायम्मि दिणम्मि सकयत्था ॥२४१॥ एमाइ भणंतीए पैहसमखिन्नाए नीसहं-
गाए । वियणाविगमाओ तहिं समागया मे तहिं निहा ॥२४२॥ तत्तो खणंतराओ पडिबुद्धा झत्ति मंदभग्गा हं । केणावि हु उल्लवियं
एयं सवं सुणेळणं ॥२४३॥ निर्डणं जोयंतेणनि पभूयकालाओ पाव ! दिट्ठो सि । काहामि वइरअंतं अणुहव दुव्विहियफलमिणिह ॥२४४॥

१ प्रसूता । २ लुळत्तम् । ३ भवतीनाम्=युग्माक्रमम् । ४ अल्लीणा=आलीना । ५ अभविद्यत् । ६ भाग=भाग्यम् । ७ पथिप्रमपिप्रया । ८ निगुणं वया स्यात्तथा ।

एयं सद् सोचा भीया, को एस एवमुल्लवह ? । इय चितिय जाव अहं नियउच्छंगं पलोएमि ॥२४५॥ ता नत्थि तत्थ पुत्तो विचि-
तियं ताहि हा ! किमेयंति । किं कहवि होज पडिओ अहवा केणावि अवहरिओ ? ॥२४६॥ किंवा सुमिणं एयं किंवा मइविब्भमो
महं एसो ? । एमाइ चिंतयंती गवेसिउं ताहि पारद्वा ॥२४७॥ तिसुभिः कुलकम् ॥ इओ तओ तत्थ गवेसयंती सुयं महाराय !
अपाउणंती । सिरम्मि वजेणव ताडिया हं धसत्ति शुच्छाइ वसं गयत्ति ॥२४८॥ साहुधणेसरविरइयसुबोहगादासमूहरम्माए ।
रागगिदोसविसहरपसमणजलमंतभूयाए ॥२४९॥ एसोवि परिसमप्पइ कमलावइपुत्तहरणनामोत्ति । सुरसुंदरिनामाए कहाइ दसमो
परिच्छेओ ॥२५०॥

॥ दशमो परिच्छेओ समत्तो ॥

एगारहमो परिच्छेओ ।

अह लद्धचेयणा हं शुच्छाविरहम्मि गंरुयसोगिच्छा । नियहियं कुट्ठिती पलविउमेवं समाहत्ता ॥१॥ हा ! निइएण केणवि
अडवीपडियाए दुक्खतवियाए । तक्खणमेत्तुप्पन्नो पुत्तो हरिओ अहन्नाए ॥२॥ किल पुत्तयस्स वयणं पिच्छिस्समहं पभायसमय-
म्मि । नवरं हयासविहिणा एयं मह अनहा विहियं ॥३॥ अडविपवेसाईयं दुक्खं दाऊण दूसहं देव ! । किं अज्जवि न हू तुड्ढो अव-
हरिओ जेण मह पुत्तो ? ॥४॥ वणदेवयाओ ! तुम्हं सरणम्मि समागयाए मह पुत्तो । हरिओ, ता किं जुज्जइ एत्थवि वेहो करेउं

१ स्वप्न. । २ अपश्यन्ती । ३ गुरुशोकाः स्वार्थेऽत्र क्रः, इत्लश्च । ४ वेधाः=विधाता ।

ले ? ॥५॥ हा पुत्त ! कहमरणे सुक्का हं सरणवज्जिया तुमए । हा ! कहमुच्छंगओ सहसा अहंसणीभूओ ? ॥६॥ नूणं निदुररूवं
सदं सोज्जण जस्स पडिबुद्धा । तेणं चिय अवहरिओ पिसायरूवेण केणावि ॥७॥ जस्स पभावाओ तया सहसा गयणाओ गयवरो
पडिओ । सोवि मणी अकयत्थो जाओ मह मंदभागाए ॥८॥ जं कंठनिबद्धेवि हु तम्मी अंकडिओवि हा पुत्त ! हरिओ निकरुणेणं
केणावि अहिस्सरूवेण ॥९॥ एमाइ बहुविगणं पलवतीए तहिं सुदीणाए । मद्दुक्खदुक्खिया इव खीणा रयणीवि सहसत्ति ॥१०॥
अइकरुणं कंदंतिं ददंतेव ममं ससोयवयणिह्छा । निवडंतथूलतारयअंद्धहिं रुयइ नेहलच्छी ॥११॥ एत्थंतरम्मि सखो सुयावहारयनि-
हालणत्थं । नासियघणंधयारो आरुढो उदयगिरिसिहरं ॥१२॥ अह अद्धपहरमेत्ते दियहे अइदुक्खिया अहं तत्थ । अइकरुणं कंदंती
इओ तओ जाव वियरामि ॥१३॥ ताव कमंडलुहत्था मिउवक्कलवसणधारिणी तत्थ । पैरिणयवया पसन्ना समागया तावसी एगा ॥
॥१४॥ युग्मम् ॥ ददंते ममं रुयंतिं विविहपलावेहिं तत्थ वणगहणे । संजायगरुयकरुणा समागया मज्झ पासम्मि ॥१५॥ महुरवय-
णेण तीए आपुट्ठा सुयणु ! कीस तं रुयसि । कत्तो समागया इह भीसणरन्नम्मि इक्कछा ? ॥१६॥ काउं तीइ पणामं तत्तो वियलंत-
अंसुयाए मए । कुंजरहरणाईओ सिद्धो सव्वोवि वुत्तंते ॥१७॥ अह तावसीए भणियं ईमस्स जोगा न होसि तं सुयणु ! तहवि हु
किमित्थ कीरइ सकम्मवसगम्मि जियलोए ? ॥१८॥ सुंदरि ! कम्मवसाणं सत्ताणं इह भवे वसंताणं । एवंविहदुक्खाइं हवंति जं
एत्थ न हु चोर्जं ॥१९॥ जं किंचि असुहकम्मं अन्नभवे संचियं तुमे आसि । तस्स विवागाओ इमं समागयं सुयणु ! गुरुवसणं ॥२०॥

१ मन्त्रभागागा=इतभाग्याया; । २ नभोलस्सी; । ३ सुतापहारकनिभालनार्थम् ; निभालनम्=दर्शनम् । ४ मृदुचुक्कलवसनधारिणी=कोमलपुष्पगन्धमा । ५
परिणतवया.=वृद्धा । ६ रन्नं=अरण्यम् । ७ वस्य दु.वस्य । ८ चोर्जं=आश्चर्यम् ।

ता अन्नभवविदत्ते दुक्खम्मि समागयम्मि को सोगो ? । किं वावि विलविणं (स)सरीरायासभूएणं ? ॥२१॥ एत्तो उ समासन्ने
 अच्छइ अम्हाण आसमो रम्मो । आगच्छ सुयणु ! अणुचियमेयं ठाणं जओ तुज्झ ॥२२॥ वायइ सीयलपवणो एत्थ ओ ते अभि-
 णवपद्दया सि । सुकुमालसरीराए मा होज्ज विरूवयं किंचि ॥२३॥ इय भणिय तावसीए नीया हं आसमम्मि रम्मम्मि । पडिज-
 गिया य सम्मं निक्कारणवच्छलत्तेण ॥२४॥ अह कइवयदिवसेहिं संजाया सत्थदेहिया मणयं । अन्नम्मि दिणे नीया तीए हं कुल-
 वइसमीवे ॥२५॥ तीएवि पुव्वभणियो वुत्तंतो साहियो कुलवइस्स । करुणापरेण तेणवि अणुसट्ठा महुवरयणेहिं ॥२६॥ वच्छे ! इह
 संसारे सुलहाइं एरिसाइं दुक्खाइं । अकयम्मि सुहनिमित्ते धम्मे परलोयबंधुम्मि ॥२७॥ जायंति दूसहाइं जेणं चिय एत्थ दुसह-
 दुक्खाइं । तेणेव चैत्तरजा वणवाससुवागया धीरा ॥२८॥ एवं भणमाणस्स उ कुलवइणो तीइ तावसीइ अहं । कब्बे होउं भणिया
 भयवं वरनाणजुत्तोडयं ॥२९॥ तो पुच्छ इच्छियत्थं भणियाए ताहि विणयपण्याए । पुट्ठो मए महायस ! केण हिओ नंदणो
 मज्झ ? ॥३०॥ किं जीवइ अहव मओ पिक्खिस्समहं कयाइवि नवत्ति ? । अह भणियं कुलवइणा सम्मं दाऊण उवओणं ॥३१॥
 वच्छे ! उच्छंणत्थो तुह तणओ अवहिओ उ देवेण । पाणविओयणहेउं पुव्वविरुद्धेण कुद्धेण ॥३२॥ वेयङ्कगिरिनिउंजे^५ नेऊण सिला-
 यलम्मि विउलंम्मि । मुक्को छुहाभिभूओ किल किंच्छेणोस मरउत्ति ॥३३॥ अह कहवि विहिवसेणं समागओ तत्थ नहयरो एक्को ।
 नियभारियासमेओ तेण य पुत्तोत्ति सो गहिओ ॥३४॥ खयरस्स तस्स गेहे बुद्धिं जाही सुहेण, तत्तो य । संपत्तजोव्वणो सो मिलिही
 तुह हत्थिणपुरम्मि ॥३५॥ एवं च तेण भणिए पणट्ठसोगा नरिंद ! जाया हं । फलमूलकयाहारा विणयपरा तावसिजणस्स ॥३६॥

५। विदत्तं=भर्जितम् । २ चत्तरज्जो=त्यक्करज्जयः । ३ हिओ=हृतः । ४ मवो=मृतः । ५ विओयणं=वियोजनम् । ६ निकुञ्जः=वनम् । ७ विपुलं=विशालम् ।

८ छुच्छेणन्=कृष्टेनैव बालको श्रियतामिति 'विचार्य' इति शेषः ।

पिय ! कइवयदिवसाइं अच्छामि तहिं तु आसमे जाव । ता अन्नदिणे कुलवइ मूले धम्मं सुणिंतीए ॥३७॥ बहुतावसिसहियाए सहसा आसेण वेगजुत्तेण । अवहरिओ संपत्तो रायसुओ तत्थ एगगी ॥३८॥ युग्मम् ॥ अह अतिहिवच्छलेहिं तावसकुमरेहिं विहि- यसंमाणो । आगम्म विहियविणओ उवविट्ठो कुलवइ समीवे ॥३९॥ कुलवइणा सो पुट्ठो को सि तुमं आगओ कुओ भइ ! १ । तत्तो य तेण भणियं कहेमि निसुणोह भयवं ! ति ॥४०॥

सिद्धत्थपुरे राया सुग्गीवो नाम आसि विक्खाओ । कणगवई से देवी तीए सुओ सुरहनामो हं ॥४१॥ अइवछहोत्ति पिउणा जुवरायपयम्मि बालभावेवि । अहिसित्तो अवमन्निय पुत्तं जिट्ठे तु सुप्पइइं ॥४२॥ अह अन्नया कयाइवि खयवाहीए मयम्मि जण- यम्मि । तस्स पए हं राया अहिसित्तो मंतिवग्गेण ॥४३॥ जिट्ठस्स अन्नजणणीतणयस्स उ तस्स सुप्पइइस्स । विज्जाहरेण केणवि कय उवयारेण दिन्नाओ ॥४४॥ नहगांमिणिपमुहाओ विज्जाओ तप्पभावओ तेण । काऊण य संगमं अहिट्ठियं अप्पणा रज्जं ॥४५॥ युग्मम् ॥

तस्स भएण अहंपि हु समागओ पुरवरीए चंपाए । जणणिसमेओ पासे मायामहकिच्चिधम्मस्स ॥४६॥ तेणवि नियदेसंते दिन्नं गामाण सहस्सयं एगं । तत्थ य जणणीसहिओ भयवं ! अच्छामि अहयंति ॥४७॥ कइवयदिणेहिं इतो इमाइ अडवीइ वाणियगसत्थो । मह पुरिसेहि विळुत्तो पत्तं वित्तं तहिं पउरं ॥४८॥ अन्नं च तत्थ पत्ता तुक्खारतुरंगमा बहुविहीया । ताणावाहणहेउं अजेव पभायसम- यम्मि ॥४९॥ बाहिं नीहरिओ हं कमेण तुरगे ओ जाव वाहेमि । ताविकेणं सहसा हरिओ विवरीयसिक्खेण ॥५०॥ युग्मम् ॥

अविय । जह जह ओर्वेखंचिज्जइ तह तह वेगं पणिण्हमाणेण । भयवं ! तुरंगमेणं इहाणिओ आसमे तुम्ह ॥५१॥ एवं च जाव साइ सो सुरहो कुलवइस्स वुत्तं । तुरयमणुमगलगं ताव य सिन्नपि से पत्तं ॥५२॥ अह भणियं सुरहेणं भयवं ! वच्चांमि निययठाणम्मि ।

१ आसो=अन्नः । २ अवमत्य=अवगणय्य । ३ इतो=यत्=गच्छन् । ४ विळुत्तः=छुणित्तः । ५ आकृष्यते ।

जं किंचि मए इण्हि कायबं तं च ओइससु ॥५३॥ अह कुलवइणा भणियं गुरुजणपूयाइधम्मकरणाम्मि । जहसत्तीइ पयइसु सरणा-
गयवच्छलत्ते य ॥५४॥ अन्नं च भइ ! निसुणसु एसा रन्नो य अमरकेउस्स । देवी गयअवहरिया अच्छइ कमलावई नाम ॥५५॥
दूरे हत्थिणनयरं सौवयपउरा य दुग्गमा अडवी । हलकिंहुमहीए तहा वियरंति न तावसकुमारा ॥५६॥ तेण न एसा सक्कइ पैरा-
णिउं नियपुरम्मि अमहेहि । न य कोवि तहारूवो अन्नो इह आगओ सत्थो ॥५७॥ एसा सुकुमालतणू अच्छइ किच्छेण इत्थ वण-
वासे । ता जइ तुमं पराणसि सट्ठाणं होइ ता लहुं ॥५८॥ अह सुरहेणं भणियं भयवं ! जं भणह तं करेमिस्सि । गंतुं सयमेव अहं
अप्पिस्सं अमरकेउस्स ॥५९॥ भणिया हं कुलवइणा वच्छे ! सुरहस्स भांसियं निसुयं ? । ता वच्चसु सह इमिणा अन्नो पुणं दुल्लहो
सत्थो ॥६०॥ अह चित्तियं मए किं इमेणं सह होइ गमणमग्गहाणं । जुगं, अहवा जाणइ भयवं चिय एत्थ जं उच्चियं ॥६१॥ इय
चित्तिज्जण भणियं भयवं ! जं भणसि तं करेमिस्सि । जइ एवं ता वच्छे ! पयइ, इइ तेणं भणिया हं ॥६२॥ बहु मन्निय तव्वयणं
ताहं चलिया नरिद ! तेण ससं । तक्कालुच्चियं काउं तावसिंसंभासणाईयं ॥६३॥ जाव य कमेण पत्ता एत्थ पएसम्मि ताव सुरहो
सो । किंपि मिसं काउणं थक्को एत्थेव रणम्मि ॥६४॥ आवासिज्जण सिन्नं दिणे दिणे एइ मह समीवग्गिम्मि । दंसेइ यं बहुमाणं, अह
अन्नदिणम्मि एगंते ॥६५॥ धित्तुं आहरणाईं मह पासे आगओ भणइ एवं । एयाइं गिण्ह सुंदरि ! न सोहसे तं निराभरणा ॥६६॥
युग्गमम् ॥ तं देवदिनकुंडलपसुहं सर्वपि निययआभरणं । पैरियाणिज्जण विम्बियहियाए मए इमं भणिओ ॥६७॥ एयाइं कुओ तुमए

१ आदिश=अनुजानीहि । २ श्वापदाः प्रचुरा यस्यां सा । ३ कृष्णसंज्ञा वनस्पतिं जीवबहुलत्वेन तद्वधपापेनोत्पत्तेरित्यर्थः । ४ पराणेतु=प्रापयितुम् ।

५ परिज्ञाय ।

पत्ताइं सुरह ! मज्झ साहेसु । सो भणइ सुणसु सुंदरि ! पुढं मह भिच्छपुरिसेहिं ॥६८॥ इह अडवीह समिद्धो कुसग्गपुरपेत्थिओ वणि-
यसत्थो । गहिओ तहिं च पत्तं एयं तुह जोगमाभरणं ॥६९॥ युग्मम् ॥ तत्तो य मए भणियं मेह संतियमेवमाभरणमेयं । सिरि-
दत्तनामगस्स ओ वणियस्स समप्पियं आसि ॥७०॥ हरिसियसुहेण भणियं जइ एवं तरिहि सुंदरतरंति । ता गेण्ह इमं सुंदरि !
इमस्स जोग्गा तुमं नैन्ना ॥७१॥ अह तस्स दुट्ठभावं अन्नाळणं तयं मए गहियं । तत्तो य पइदिणं सो उव्वेयइ ममं असुहभावो
॥७२॥ आगच्छइ एगंते परिहासकहाओ कइइ मह पुरओ । सवियारं च पलोयइ दंसइ अणुरत्तमप्पणं ॥७३॥ अह अन्नदिणे
पिययम ! पावेणं तेण मयणमूढेण । अगणिय कुलमज्जायं उज्झिय लज्जं सुदूरेण ॥७४॥ बहु मन्निय अविवेयं भणिया एगंतसंठिया
एवं । वम्महपीडियदेहो सरणं तुह सुयणु ! अह्णीणो ॥७५॥ नियअंगसंगमेणं सहलं मम कुणसु जीवियं अज्ज । तुह आयत्ता पाणा
सव्वस्सवि सामिणी तं सि ॥७६॥ तुह सुयणु ! किं करो हं आणाकारी य परियणो सव्वो । गाढाणुरागरत्तं किं बहुणा इच्छसु
ममंति ॥७७॥ तव्वयणं सोऊणं सहसा वज्जेण ताडियाव अहं । उप्पन्नगरुयदुक्खा पिययम ! चिंताउरा जाया ॥७८॥ युग्मम् ॥
हा ! पाविट्ठो एसो बलावि सीलखंडणं काही । सरणविहूणाइ ममं, ता इण्हि किं करेमित्ति ? ॥७९॥ निहंमत्थामि गिराहिं संपइ अह-
निदूराहिं जइ एयं । ता एस अमज्जाओ इण्हिपि विरूवयं कुज्जा ॥८०॥ ता संपइ मूयत्तं जुत्तं अवलंबिउं तओ पच्छा । पत्थावं
लाहिऊणं नासिस्समिमाओ पावाओ ॥८१॥ इय चिंतिय तुण्हिका अहोमुहं काउं तत्थ थका हं । सोवि य दट्ठण ममं निरुत्तरं

१ पत्थिओ=प्रस्थितः । २ मम सत्क=मम सवन्धि । ३ नन्ना=नान्या । ४ अज्ञात्वा । ५ उपचरति=संमानयति । ६ आलीनः=आगतः । ७ निर्मत्स-
यामि । ८ मूकत्वम् ।

उड्डिओ तत्तो ॥८२॥ पत्ताए रयणीए निम्भरसुत्ते य सयलसिन्नाम्मि । गहिऊण तमाभरणं पासइं पलोयणमाणा ॥८३॥ निहुयगईए चलिआ भएण कंयंततणुलया गाढं । वंचिय पौहरिए हं नीहरिया ताओ सिन्नाओ ॥८४॥ घित्तूण य एगदिसं चलिआ घणतरुणस्स मब्बेणं । निमुणंती बहुसावयभीसणसदे बहुविही(ह ?)ए ॥८५॥ युग्मम् ॥ पवणाकंपियपायवचलंतपत्ताण सणसणारावं । सीहोरौलि-समाणं मन्नंती वेविरसरीरा ॥८६॥ वेगेण य गच्छंती घणंधयाराए तीए रयणीए । दीहूरघणतणओच्छाइयाए विसमाए भूमीए ॥८७॥ अवियाणियपरमत्था झडत्ति पडिया य एत्थ कूवम्मि । पिययम ! कयवहुपावा जीवा इव घोरनरयम्मि ॥८८॥ युग्मम् ॥ भविय-व्वयावसेणं न मया गंभीरजलनिबुड्डावि । अगंडस्स तडिं पाविय तत्थ निलुक्का अहं राय ! ॥८९॥ मरणे उवड्डिएवि हु सीलं संरक्खियंति तुट्टमणा । अप्पाणं सक्कयत्थं मन्नंता सुरहभयमुक्का ॥९०॥ गाढं छुहाभिभूया चत्तारि दिणाणि एत्थ कूवम्मि । परिच-त्तजीवियासा ठिया अहं सरणपरिहीणा ॥९१॥ अज्ज पुण कलयलेणं सिबिरं आवासियंति नाऊण । सुरहासंकाए पुणो समाउला नाह ! संजाया ॥९२॥ तत्तो कूवपविट्ठं तुम्ह नरं पासिऊण सुद्धुरं । भीयाइ पुच्छियाइवि न उत्तरं किंचि मे दिन्नं ॥९३॥ पुणरवि य तुम्ह नामं सोऊणं विगयअन्नआसंका । हरिसभरनिम्भरंगी उत्तरिया देव ! कूवाओ ॥९४॥ एयं मएण्णभूयं सरणविट्ठुणाए तुम्ह विरहम्मि । निमुएण जेण जाणइ दुक्खं पासड्डियाणंपि ॥९५॥

इय कमलावइभणियं आयन्निय अमरकेउनरनाहो । बाहजलाविलनयणो गुरुसोगो भणिउमाढत्तो ॥९६॥ किं देव ! इत्थ कीरइ

१ निहुय=निःशब्द । २ प्राहरिकान्=यामिकान् । ३ ओराली=दीर्घमधुरध्वनिः । ४ दीर्घघनतृणावच्छादितायाम् । ५ निमुश=निमग्ना । ६ अगडो=अयडो कूपः । ७ स्वकृतार्थम् । ८ आयन्निय=आकर्ण्य=श्रुत्वा ।

सकम्भवसयाण नवरि जीवण । जायंति दूसाहाइ दुक्खाइ एत्थ संसारे ॥९७॥ सकयं सुहमसुहं वा इको अणुहवह विविहजोणीसु । माया पिया य भत्ता बंधुजणो वावि न हु सरणं ॥९८॥ रागदोसवसाए असुहफलं आसि जं कयं कम्मं । तस्स वसाओ सुंदरि ! संपत्ता वसणरिछोली ॥९९॥ एवं गएवि जं देवि ! एत्थ क्वम्मि निवडिया एवं । संपत्ता तं मन्ने अनन्नपुणोदओ कोवि ॥१००॥ पंडिक्ककारिणावि हु विहिणां विहियं तु एत्तियं लट्ठं । जं अक्खयदेहाए तुमए सह संगमो विहिओ ॥१०१॥ एमाइबहुविगणं देवि आसासिऊण सो राया । नियसिन्नेण समेओ समागओ गयपुरं कमसो ॥१०२॥ कारियगरुपमोओ शुब्बंतो नयरनारिनिवहेण । कमलावंईसमेओ दाणं देंतो अमरकैऊ ॥१०३॥ कयमंगलोवयारो नायरजजणियं हियआणंदो । नियमंदिरे पविट्ठो पैकलपाइक्कपरियरिओ ॥१०४॥ युग्मम् ॥ एवं च तस्स रत्नो अदिट्ठदुक्खस्स देविसहियस्स । बोलीणाइं कहवि हु चरिसाणं सयंसहस्साइं ॥१०५॥

अह अन्नया कयाइवि अत्थाणगयस्स राइणो तस्स । पंडिहाराणुत्ताओ समंतभदोत्ति नामेण ॥१०६॥ उज्जाणम्मि निर्उत्तो पत्तो पणमित्तु रायपयकमलं । सीसनिवेसियं करकमलसंपुडो हरिसिओ भणइ ॥१०७॥ युग्मम् ॥ पुवं देवेण अहं नेमिच्चियंसुमइवयणयं सोच्चा । कुसुमायरउज्जाणस्स पालगत्ते निउत्तो म्हि ॥१०८॥ तं च तिसंझं निचं पलोयमाणस्स एत्तिओ कालो । बोलीणो न य दिट्ठं किंचिवि नेमिच्चियाइट्ठं ॥१०९॥ अज पुणं अप्पभाए गयणे उज्जाणमज्झयारम्मि । कुसुमियसाहिसमूहं इओ तओ पिच्छमाणेण

१ न्यसनम्=कष्टम् । २ रिछोली=पङ्क्तिः । ३ अनन्यपुण्योदयः=असाधारणसुकृतविपाकः । ४ पंडिक्क=प्रतिकूलम् । ५ स्तूयमानः । ६ नागराः=नगरनिवासिनः । ७ पक्को=समर्थः, दसथ स्वार्थे ले पक्कलो । ८ नियुक्तः । ९ पालकत्वे । १० अप्रभाते=रात्रिप्रान्तभागे इत्यर्थः ।

एगम्मि दिसाभाए वल्लरवेल्लीसणाहदुमगहणे । उच्चासियंहंसउलो उट्ठाविओ संउणसंदोहो ॥१११॥ निमुओ विम्हयजणओ बीहरिय-
आसनसत्तसुइविवरो । मुहरियदिसाविभागो गरुयखडकारसंसदो ॥११२॥ तिस्रभिः विशेषकम् ॥ सोऊण-य तं सद्दं-विम्हियउप्फुल्ल-
लोयणेण मए । पुलइय तत्तोहुत्तं चित्तियमवो ! किमेयंति ॥११३॥ कस्स पुण एस सदो समुट्ठिओ एत्थ वणनिगुजम्मि । इय चिं-
तंतो कोऊहलेण तत्तोमुहो चलिओ ॥११४॥ ताव य दिट्ठा भूषट्ठिसंठिया बउलपायवसमीवे । मुच्छानिमीलियच्छी अधरियसुरसुंदरी-
रूवा ॥११५॥ अहिणवजोव्वणउभेयसुंदरा सयलमणहरावयवा । पैउमच्चुया इव लच्छी नरवर ! वरवालिया एक्का ॥११६॥ युग्गम् ॥
नूणं नहत्थलाओ निवडंतीए इमीए भूमीए । जुवईए पडिसदो समुट्ठिओ एस सहसत्ति ॥११७॥ कह मन्ने एरिसस्सवि जुवईरयणस्स
एरिसाडवत्था । विबुहजणसोयणिज्जा धी ! विहिणो विलसियं चित्तं ॥११८॥ इय चित्तंतेण मए सीयलजलसीयरेहिं संसित्ता । मिउ-
पवणकरणविहिणा अह विहिया सा समासत्था ॥११९॥ हरिणिव्व जूहमट्ठा सतरलतारं दिसाओ पुलंयती । भणिया मए सुमहुरं
कीस तुमं सुयणु ! बीहेसि ! ॥१२०॥ मा भदे ! कुणसु भयं^१ थेवंपि, हु जणयनिविसेसो हं । का सि तुमं कत्तो वा इह पडिया
मज्झ साहेसु ! ॥१२१॥

अविय । सग्गाओ निवडिया किं सौवप्पहया सुरंगणा तं सि । किं वावि भट्टविज्जा विज्जाहरवालिया सुयणु ! ॥१२२॥ तुह-
रूवदंसणप्पन्नहरणवुद्धिस्स नहपयट्ठस्स । विज्जाहरस्स कस्सवि किंवा हत्थाओ पब्बमट्ठा ! ॥१२३॥ साहेसु सुयणु ! एयं महंतकोऊहलं
इमं मज्झ । नीसाहारा कह नहयलाओ पडिया इहुज्जाणे ! ॥१२४॥ इय सा भणिया भूनाह ! मज्झ पडिउत्तरं अदाऊण । गुरुदु-

१ शकुनाः=पक्षिणः । २ वधिरितासन्नसत्त्वश्रुतिविवरः । ३ पउमं=पद्मम् । ४ शोवनीया=वेदकारिका । ५ पयन्ती । ६ थेवं=स्तोकम् । ७ धापप्रहता ।

कखसूयणपरं अंसुजलं मोत्तुमारद्धा ॥१२५॥ अहं तं तद्वाविहं पासिऊण परिचिंतियं मए एयं । तं एयं संजायं जं पुवं सुमइणा भ-
णियं ॥१२६॥ कुसुमायउज्जाणे जइया गयणाओ कनगा पडिही । तत्तो य सिग्घमेव हि पुत्तेण समागमो होही ॥१२७॥ ता किं
इह पुट्ठाए इमाए वरईए, ताव साहेमि । गंतुं वैइयरमेयं जहड्डियं चैव नरवइणो ॥१२८॥ इय चिंतिऊण तत्तो आसासित्ता सुमहुर-
वयणेहिं । आणीया नियगेहे समप्पिया सा सभज्जाए ॥१२९॥ नियपरियणं च सबं सरीरसंवाहणाइवावारे । तीए निउइऊणं समा-
गओ देवपासम्मि ॥१३०॥ एवं समंतभेदेण साहियं वैइयरं निसामित्ता । विम्भियहियओ राया अहं एवं भणिउमाढत्तो ॥१३१॥
अवो ! हु अविताहं तं पिच्छह नेमित्तियस्स सुमइस्स । ता पुत्तेण सैमाणं आसन्नं दंसणं इण्हि ॥१३२॥ ता भो समंतभदय ! सिग्घं
आणेह बालियं तमिह । जीए पभावेण मए पिक्खेयवो सपुत्तोत्ति ॥१३३॥ वयणाणंतरमेव हि समंतभेदेण गंतुमाणीया । सा बालि-
या विणिज्जियसुरजुवईरूवसोहगा ॥१३४॥ तीए सरीरसोहं पिच्छिय रत्ता विचिंतियं अवो ! । आगारो चिय स्रयइ इमीए सुकुलम्मि
संभूइं ॥१३५॥ उचियासणोवविट्ठा सा कन्ना अमरकेउन्नरवइणा । भणिया हिययन्भंतरगुरुसोगुंन्वायपंडुहा ॥१३६॥ वच्छे ! उ-
ज्झसु सोयं चयसु भयं जणयनिव्विसेस्स । साहिंज्जउ महं एयं कम्मि पुरे तं समुप्पन्ना ? ॥१३७॥ कस्स व धूया कहं वा इहागया
कहं व मज्झ उज्जाणे । पडिया सि नहयलाओ साहेसु सवित्थरं एयं ॥१३८॥ अहं सा एवं भणिया गुरुसोया सज्झसेण अभिभूया ।
उम्भुकदीहसासा न किंचि पडिउत्तरं देइ ॥१३९॥ अहं पुणरुत्तं रत्ता पुट्ठाए तीए कहवि संलत्तं । ताय ! चंएमि न वोत्तुं बहुदुक्खं

१ न्यतिकरं=दृष्टान्तम् । २ नियोज्य । ३ आढत्तो=आरब्धः । ४ समाण=समं=सहेत्यर्थः । ५ प्रेक्षितव्यः । ६ संभूतिः=उत्पत्तिः । ७ उव्वाय=उद्धतं=शु-
ष्कम् । ८ त्यज । ९ साहिज्जउ=कथ्यताम् । १० चंएमि=शक्नोमि ।

निययवुत्तं ॥१४०॥

तद्वि हु अलंघणीया आणा तायस्स तेण साहेमि । जंबुदीवे भरहे कुसग्ननयरम्मि नामेण ॥१४१॥ अत्थि पुरं सुपसिद्धं तत्थ य नरवाहणो पुहइनाहो । रयणवई से देवी तीए धूया अहं ताय ! ॥१४२॥ युग्मम् ॥ सुरसुंदरिचिनामा पुब्बि दुविहियकम्मपरिणामा । वेरियसमेण केणइ पिसायरूवेण अवहरिया ॥१४३॥ एत्तियमित्तं भणिउं सोयसमुब्भुयगरुयमंन्नुवसा । थूलंसुए सुयंती निहुयं रोउं पवत्ता सा ॥१४४॥ एत्थंतरम्मि रन्नो अद्दासाणसंगयाए देवीए । कमलावईए गहिया रोवंती सा निजुच्छंणे ॥१४५॥ भणिया वच्छे ! मा रुय न होइ दीवंतरं इमं सुयणु ! । हत्थिणपुरं हि एयं एसो राया अमरकेऊ ॥१४६॥ कमलावई अहंपि हु, सहोयरो होइ तुह पिया मज्झ । वच्छे ! तुमंपि अग्हं सुयणुव्वा नाममेत्तेण ॥१४७॥ बहुविहयओयणेणं कुसग्ननयराओ जो जणो एंतो । सो सव्वो सुरसुंदरि ! तुह गुणनिवहं मह कहंतो ॥१४८॥ एवं सुरूवकलिया एवं पिउणो य वच्छला बाढं । एवं कलासु कुसला एवं दक्खिन्नदयजुत्ता ॥१४९॥ ता मा कुणसु विसायं एयंपि य पिउहरं निजं तुज्झ । अच्छसु वीसंत्थमणा कीडंती विविहकीडाहिं ॥१५०॥ एवंविहवयणेहिं आसासित्ता निजुत्तरीएण । असुयधोयकवोलं तीए मुहं संपमज्जित्ता ॥१५१॥ मुहसोयं दाऊणं नीया देवीए मंदिरे नियए । तत्थवि उव्विग्गमणा अच्छइ गुरुसोयसंतत्ता ॥१५२॥ युग्मम् ॥ नीससइ दीहदीहं खणेण थूलंसुयाइं मिच्छेइ । मुच्छिज्जई खणेणं खणेण संवरइ अप्पाणं ॥१५३॥ विलवइ खणेण विहसइ रोवइ खणेण मूयल्लिया होइ । गुरुचिंताभरविहुरियहि- यया पैरिहाइ अणुदियहं ॥१५४॥ अहं तं विगयाणंदं पिच्छिय कमलावई विचिंतेइ । आणाकारी सव्वोवि परियणो ताव एईए

१ मन्थु = संतापः । २ विश्वस्तमनाः । ३ मिल्लेइ = सुव्यति । ४ मूयल्लिया = मूका । ५ परिहाइ = कृशीभवति । ६ अनुदिवसम् ।

॥१५५॥ तह य समाणवयाओ सिणेहसाराओ रायकन्नाओ । नाणाविहचेट्ठाहिं अणुदियहमिमं विणोएंति ॥१५६॥ तहवि हु रं न पावइ एसा चिंताए सुसइ अणुदियहं । ता मने का चिंता जीए एसा उ परिहाइ ॥१५७॥ जइ ता माउपिऊणं सुमरइ ता किं कहेइ न हु मज्झ १ । मयणवियारसरिच्छा नेय वियारा तहिं हुंति ॥१५८॥ एगंतं जह सेवइ विहडियचक्काइं जह य मेछेइ । पियसंगम-साराओ कहाओ जह सुणइ तच्चिंता ॥१५९॥ तह मने पेम्मगहो विलसइ एवंविहाहिं चिट्ठाहिं । ता जइ एसा मज्झं तहडियं साहइ सरूवं ॥१६०॥ ता तस्स पावणम्मिवि कोवि उवाओवि लब्भए नूणं । न य एसा वज्जरिही पुट्ठावि जहडियं मज्झ ॥१६१॥ युग्मम् ॥ वामसहावो मयणो अक्खिज्जंतो न पायडो होइ । नज्जइ आगारेहिं गोविजंतोवि छेएंति ॥१६२॥ तहवि हु लहामि केणवि हंदि ! उवाएण भावमेइए । इय चित्तिय आणत्तां नियचेडी हंसिया नाम ॥१६३॥ सुरसुंदरीइ उन्वेवकारणं लहसु हंसिए ! कहवि । तुज्झ समाणवयाए साहिस्सइ हिययसब्भावं ॥१६४॥ जं आणवेसि सामिणि ! इय भणिउं हंसिया गया झत्ति । एगंतडियसुरसुंदरीए पासम्मि अल्लीणा ॥१६५॥ सब्भावनहस्यगवीसंभं कहाहिं विविहभणिईहिं । उप्पाइय वीसंभं भणिया सुरसुंदरी तीए ॥१६६॥ सुर-सुंदरि ! तुह चरियस्स निसुणणे अत्थि कोउगं मज्झ । कह केण किं निमित्तं अवहरिया किंच अणुभूयं ? ॥१६७॥ सुरसुंदरीए भ-णिंयं ताएणवि आसि पुच्छिया एवं । किं पुण लज्जाए मए न सक्कियं तत्थ वज्जरिउं ॥१६८॥

किंच । मह चरियं सुम्मंतं जणेइ पासडियाणवि दुक्खं । तेण न वोत्तुं जुत्तं मज्झवि गुरुदुक्खसंजणं ॥१६९॥ तहवि हु तुमए

१ अनुदिवसम् । २ विनोदयन्ति विनोद कारयन्ति । ३ परिहाइ=कृशीभवति । ४ विघटितं=विधुक्कम् । ५ मिल्लेइ=मुञ्चति । ६ आल्यायमानः=उच्यमानः । ७ पायडो=प्रकटः । ८ आकारः=इन्द्रितैः । ९ गोच्यमानः । १० छेकः=चतुरः । ११ आज्ञासा=आदिष्टा । १२ विश्रम्भः=विश्वासः । १३ भणितिः=वचनम् ।

पुढा वयंसि ! कोऊहलेण, गरुण । साहेमि तेण निमुणसु एगमणा वजरिजंतं ॥१७०॥

अत्थि पुहईपयासं निरगलोदग्गवंगितुरंगं । वगिरंतुरंगखरखुखयखेहाइन्नरिक्खपहं ॥१७१॥ रिक्खपहपवणकंपिरधयव-
डरेहंतभूरिसाणूरं । साणूरगहिरवज्जितूरखुप्फुण्णोदिसिचकं ॥१७२॥ दिसिचकगेयसत्थाहसत्थकिजंतवज्जवाणिजं । वाणिजकलापत्तड-
लड्डवाणिगयरमणीयं ॥१७३॥ रमणीयणवरवज्जिरनेउरञ्जकाररुद्धसुइविवरं । विवरीयरयवियक्खणविलासिणीलोयपडिपुनं ॥१७४॥
पुनंनुकडजणवासं ईंभसहस्सोवसोहियं विउलं । विउलरसायलपरिगयपरिहापायासोहिछं ॥१७५॥ सोहिछतियचउकं उकडदप्पिड्ड-
जोहसयकालियं । नामेण कुसग्गपुरं नयरं दियलोयसारिच्छं ॥१७६॥ षड्भिः कुलकम् ॥ अकंतगुरुपरक्कमअंचंतुकडपयावपडिवक्खो ।
तत्थत्थि सुविक्खाओ राया नरवाहणो नाम ॥१७७॥ तस्स य रन्नो भित्तो कुमारभावम्मि कहवि संजाओ । वेयड्डुकुंजरावत्तचित्तमा-
णुस्स अंगरुहो ॥१७८॥ नामेण भाणुवेगो तेण य पीईथिरत्तणनिमित्तं । दिन्ना नियया भगिणी रयणवई नाम एयस्स ॥१७९॥
सयलंतेउरपवरा जाया सा तस्स हिययवच्छहिया । तीइ सह विसयसोक्खं अणुहवमाणस्स कालेणं ॥१८०॥ युग्गम् ॥ एकच्चिय धूया
हं जाया जम्मम्मि मज्झ ताएण । सुयजम्मणअब्भहिओ नयरम्मि महोच्छवो विहिओ ॥१८१॥ सुरसुंदरिस्समरूवा एसा इह चित्तिऊण
ताएण । सुरसुंदरित्ति नामं पइड्डियं उचियसमयम्मि ॥१८२॥ कमसो पवड्डुमाणा कुमारभावम्मि जुवइजोग्गाओ । गौहाविया कलाओ
जाया य कमेण तक्कुसला ॥१८३॥

१ वगिरो=वेगवान् । २ उक्खय=उत्खातम् । ३ ऋक्षपथ=आकाशम् । ४ साणूरं=देवग्रहम् । ५ उप्फुण्णं=पूर्णम् । ६ सत्थाहो=सार्थवाहः ७ सत्थो=
सार्थः=समूहः । ८ वयंसि=श्रेष्ठम् । ९ पुण्यमुत्कटं=प्रबल येषा तेषा जनानां वासो यत्र तत । १० इत्थं=श्रेष्ठी । ११ गाहाविया=ग्राहिता ।

अविय । वित्त नष्टे गीए पत्तच्छेजे य हत्थकंडेसु । वीणासरलक्खणवंजणेसु वायरणतक्केसु ॥१८४॥ जाया वियक्खणा हं बुद्धीए सुरगुरुस्स सारिच्छा । एकम्मि पए लद्धे सेसं ऊहेमि लद्धीए ॥१८५॥ अंबाए तायस्स य सयलस्स य परियणस्स आणंदं । कुणमाणा संपत्ता कमसो हं जोवणं पढमं ॥१८६॥ दट्ठण जोवणं मह ताओ चिंताउरो दढं जाओ । को अणुरुवो होही भत्ता इह मज्झ धूयाए ? ॥१८७॥ अह अनया य सुमई नेमिच्ची आगओ तहिं रत्ता । पुट्ठो मह धूयाए को होही भइ ! भत्तारो ? ॥१८८॥ भणियं च तेण नवर ! विज्जाहरचक्कवट्ठिणो एसा । होही सयलंतेउरपवरा अइवल्लहा देवी ॥१८९॥ तव्वयणं सोऊणं मणम्मि आणंदएण ताएण । दाळण भूरिदव्वं पट्टविओ सुमइनेमिच्ची ॥१९०॥

अह अनया य अहयं परियरिया बहुविहाहिं चेडीहिं । निससहियणसंजुत्ता पत्ता पुरबोहिरुज्जाणे ॥१९१॥ तत्थ य विविह-पगारं कीडंतीए तदेगदेसम्मि । दिट्ठा पढमवयत्था विज्जाहरबालिया एक्का ॥१९२॥ परिजविय किंचि मंतं उप्पइउमणा पॅसारइ भु-याओ । उल्लेइ नहयलम्मि निवडइ धरणीइ पुणरुत्तं ॥१९३॥ तं दट्ठं विम्भिया हं संपत्ता तीइ अंतियं तुरियं । भणिया य मए सुंदरि ! का सि तुमं किंच कुणसि इमं ? ॥१९४॥ तीए भणियं भइ ! आयन्नसु, गिरिवरम्मि वेयट्ठे । दक्खिणसेटीए रयणसंचयं अत्थि वरनयरं ॥१९५॥ विज्जाहरवरचक्की राया तत्थत्थि चित्तवेगोत्ति । राया य भाणुवेगो अत्थि पुरे कुंजरावत्ते ॥१९६॥ तस्स य दो भगिणीओ सहोयराओ य अईव इट्ठाओ । पढमा ओ बंधुदत्ता रयणवई नाम बीया उ ॥१९७॥ सा सुयणु बंधुदत्ता परिणीया चित्तवेगनरवट्ठणा । तीए धूया अहयं नामं च पियंवया मज्झ ॥१९८॥ अन्नावि महादेवी तायस्स उ अत्थि कणगमालत्ति । तीए

१ ऊहेमि=वित्तर्कयामि । २ वाहिर=वाह्यम् । ३ उत्तपत्तिमुमनाः । ४ प्रसारयति । ५ उल्लल्लइ=उन्नमति । ६ अन्तिकं=समीपम् । ७ आकर्णय ।

य अत्थि पुत्तो नामेणं मयरकेउत्ति ॥१९९॥ सो मह अईव इट्ठो विरहं न सहामि तस्स निमिसंपिं । संपइ पुण ताएणं दिन्नाओ
 तस्स विजाओ ॥२००॥ विजाण साहणत्थं पैसत्तखित्तिम्मि सो गओ विजणे । जहमणियविहाणेणं साहइ सो तत्थ विजाओ ॥२०१॥
 वट्ठइ बीओ मासो विजाओ तस्स साहयंतस्स । अहमवि तस्स विओगे तँरामि नो जाव अच्छेउं ॥२०२॥ ता पुच्छिऊण जणगं
 चलिया हं तस्स दरिसणनिमित्तं । आगमणपरिंसंता ओइन्ना इत्थ उजाणे ॥२०३॥ अहिणवपट्ठियत्तणओ विज्जाए कहवि मज्झ
 पयमेगं । पैम्हुट्ठमईन्नाए तेण य न चएमि उप्पइउं ॥२०४॥ तं जं तुमए पुड्डं तं एयं साहियं सुयणु ! तुज्झ । विजावयस्स भंसे
 सट्ठाणं कहणु पाविस्सं ? ॥२०५॥ पुणरुत्तंपि हु पट्ठिए संभइ न मज्झ तं पयं कहवि । उत्तंहुमयसिलिबच्छि ! तेणमहमाउला
 जाया ॥२०६॥ तत्तो य मए भणियं पियंवए ! अत्थि तीइ विजाए । एसो कप्पो जं किल साहिज्झइ हंदि ! अन्नस्स ! ॥२०७॥
 भणियं पियंवयाए साहिज्झइ नत्थि कोवि दोसोत्ति । जइ एवं ता साहसु मा(मे) कहवि पयं उवलभिजा ॥२०८॥ एवं च मए भणिए
 समानसिद्धि तिइ भणिऊण । ठाऊण कन्नमूले पट्ठिया सणियं तु सा विजा ॥२०९॥ तत्तो चितंतीए लहुमेव मए तयं पयं
 लद्धं । लहिऊण तीए सिद्धं भवइ इमं किं नु एवंति ? ॥२१०॥ वियसियमुहकमलाए तीए भणियं तु सुट्ठु उवलद्धं । चलणेसु
 निन्नेडिऊणं भणियं मह होसि तं गुरुगी ॥२११॥ जीए विजा दिन्ना, ता मह साहेसु तुज्झ किं नाम ? । एत्थ पुरम्मी कस्स व

१ निमेयमपि=क्षणमपि । २ प्रवास्तक्षेत्रे । ३ विधानं=विधिः । ४ तरामि=शक्नोमि । ५ परिश्रान्ता । ६ अभिनवपठितत्वतः=नूतनाभ्यासवशतः ।
 ७ पम्हुट्ठं=विस्मृतम् । ८ अहन्ना=अधन्या=हतभागेति यावत् । ९ अन्नः=नाशः । १० उन्नस्तम्भगशावाक्षि ? सिलिबो=शिशुः । ११ उपलभ्यताम् ।

१२ निपत्य ।

धूया तं सुकयपुत्रस्स ? ॥२१२॥ मज्झ सहीए भणियं भदे ! नरवाहणस्स नरवइणो । रयणवइदेवीए धूया सुरसुंदरी एसा ॥२१३॥
अच्चभुयगुणनियरा किं न सुया सयल्लोयविक्खाया । विज्जाहरधूयाए धूया सुरसुंदरी भदे ! ॥२१४॥ एवं तीए वयणं सोऊणं
हरिसिवाहपुण्णच्छी । गहिऊण ममं कंठे पियवया भणिउमाढत्ता ॥२१५॥ अंबाए मज्झ पुंघिं वज्जरियं आसि, मज्झ लहुभगिणी ।
भूमिचरमित्तस्स उ रत्नो मह भाउणा दिन्ना ॥२१६॥ ता माऊसियाधूया भगिणी तं होसि मज्झ चंदमुहि ! । इय जंपिऊण दिन्नं
तीए मह साइयं गरुयं ॥२१७॥ तत्तो य मए भणियं आगच्छसु भगिणि ! मज्झ गेहम्मि । बंधुजणवच्छलाए अंबाए दंसणं कुणसु
॥२१८॥ भणियं पियवयाए पिक्खस्सं माउसिं पडिनियत्ता । कारणवसेण संपइ गच्छस्सं माउयसमीवं ॥२१९॥ इत्थत्थे
निब्वंधं मा काहिसि उच्छुगा अहं इण्हि । तत्तो य मए भणियं एवंति य किंतु पुच्छामि ॥२२०॥ किंचिवि, तं मह साहसु,
तीए भणियं तु पुच्छ, साहेमि । भणियं च मए भदे ! कक्खाए गोविए एत्थ ? ॥२२१॥ चित्तपडे किं अच्छइ लिहियं, चित्त-
म्मि कोउगं मज्झ । ता दंसिज्जउ एयं जइ जोगं दंसिउ भगिणि ! ॥२२२॥ गुग्गमम् ॥ वियसियमुहाइ तीए पसारिउं दंसिओ पडो
अम्ह । भणियं च तीइ एसो मए सहत्थेण लिहिउत्ति ॥२२३॥ तत्थ य पडम्मि लिहियं दह्ढणमणंगंसनिमं तरुणं । अमएणव सित्ता,
हं जाओ हिययस्स आणंदो ॥२२४॥ चिरपरिचियव्व दिट्ठो दिट्ठो आणंदबाहर्पडिहत्था । जाया सव्वसरीरे समुट्ठिओ बहलरोमंचो
॥२२५॥ फुरफुरियं अहरेणं उल्लसियं भुयलयाहिं सहसत्ति । ऊससियं च थणेणं थरहरियं ऊरुजुयलेणं ॥२२६॥ सुत्ताव मुच्छिया

१ अत्यद्भुतगुणानां निकरः=समूहो यस्या सा । २ श्रुता । ३ हर्षवाष्पपूर्णाक्षी । ४ मातृवत्पदुहिता । ५ साइयं=सत्कारः । ६ माउसी=मातृवत्सा । ७ कक्खा=कक्षा । ८ पडिहत्थो=पूर्णः ।

इव मत्ता इव विगयचेयणा जाया । सोहगमंदिरं तं दट्टणं चित्तलिहियं ॥२२७॥ नाऊण मज्झ भावं वसंतियाए सहीइ संलत्तं । को
 एस तंए लिहिओ पियंवए । लोयणाणंदो ? ॥२२८॥ भणियमह कुमुदणीए वसंतिए ! किं तुहित्थ पुच्छाए ? । कामिणिहिययाणंदो
 लिहिओ रइविरहिओ मयणो ॥२२९॥ ईसिं हसिऊण तओ सिरिमइयाए सहीए संलत्तं । एत्तियकालं रइविरहिओ इमो आसि पंच-
 सरो ॥२३०॥ संपइ रईए सहिओ एसो मयणोत्ति किं न पुलएसि ? । पयडा रईवि एसा आसन्ना चेव एयस्स ॥२३१॥ तं सोउं
 सव्वाहिं सहत्थतालं तु पहासिउं भणियं । एवं एयं सिरिमइ ! सम्मं हि विणिच्छियं तुमए ॥२३२॥ अह लद्धचेयणाए विन्नाया हंति
 जायलज्जाए । आगारं विणिगूहिय सकोवमेवं मए भणियं ॥२३३॥ हंभो ! अलियपलाविणि ! दंसणमित्तं पि नत्थि एएण । कत्तो
 आसन्नत्तं जेण कया हं रई तुमए ? ॥२३४॥ तीए भणियं मा सहि ! रूससु, दिट्ठम्मि जेण एयम्मि । चित्तम्मि रई जाया तेण रई
 तं मए भणिया ॥२३५॥ भणियं च मए किंवा असमंजसभासिणीहिं एयाहिं । ताव य, पियंवए ! कहसु एस को वा तए लिहिओ ?
 ॥२३६॥ भणियं पियंवयाए भाया मह एस मयरकेउत्ति । रुवेण जो अणंगो खूरो चाई कलकुसलो ॥२३७॥ कइयावि चित्तफ-
 लए कइयावि पडम्मि तस्स पँडिरूवं । लिहिऊण मए अण्णा विणोइओ एत्तियं कालं ॥२३८॥ संपइ पुण असमत्था सहिउं विरहं
 इमस्स चालिया हं । ता भगिणि ! मुंच वच्चा मि जेण पासम्मि तस्सेव ॥२३९॥ भणियं च सिरिमईए एवं जो गरुयगुणगणा-
 वासो । सो तुह भायाऽवस्सं दट्ठो होइ अमंहं ॥२४०॥ चित्तगएणवि ताव य आणंदो सहिजणस्स संजणिओ । इण्हि पच्चक्खं पि

१ तए=त्वया । २ तुह+इत्थ=तवान्न । ३ रुय्य=रोषं कुरु । ४ रतिः=सुखम् । ५ रतिः=कामपत्नी । ६ मया । ७ प्रतिरूपम्=प्रतिविम्बम् । ८ विनो-

दितः=आमोदितः ।

हु दंसिजओ अमयभूओ सो ॥२४१॥ विहसिय पियंवयाए भणियं मा सहि ! समुच्छुगा होसु । विजाओ ताव साहउ पच्छा सन्वं करिस्सामो ॥२४२॥

अविय । जइ ताव कावि हु अहं ताडवस्सं तस्स संगमेण सुहं । कायन्वं भगिणीए अणुक्खलो जइ विही होही ॥२४३॥ भणियं च मए ताव य एयाओ हवंतु अलियभणिरीओ । पियसहि ! तुमं पि संपइ असमंजसभासिणी जाया ॥२४४॥ अइनिउणं किल चित्तं अम्हे कोऊहलेण पुलएमो । तुम्हे सैढहिययाओ अनह सन्वं वियप्पेह ॥२४५॥ अह कुमुइणीए भणियं एवं एयंति नत्थि संदेहो । ता सहि ! तुमं पि एवं चित्तं लिहिउं समन्भससु ॥२४६॥ अप्पेसु पडं एयं पियंवए ! जेण चित्तमब्भसइ । तुह भगिणी, अह तीए समप्पिओ कुमुइणीइ पडो ॥२४७॥ संभासिउं ताहिं पियंवया सा तओ ममं उप्पइया नहग्गे । सहीहि जुत्ता बहुकल्लियाहिं अहं पि पत्ता नियमंदिग्गि ॥२४८॥ साहुधणेसरविरइयसुबोहगाहासमूहरम्माए । रागग्गिदोसविसहरपसमणजलमंतभूयाए ॥२४९॥ एसोवि परिसमप्पइ पियंवयादंसणोत्ति नामेण । सुरसुंदरीकहाए एक्कारसमो परिच्छेओ ॥२५०॥

॥ एगारहमो परिच्छेओ समत्तो ॥

अह तत्थ सुवित्थिन्ने पैसत्थवत्थोहविहियउल्लोचे । गंतुं नियवासगिहे पासुत्ता पवरसयणीए ॥१॥ भणियाओ य सहीओ वच्चह सन्वाओ निययगेहेसु । मह कुणकुणाइ सीसं सीयंति य सन्वअंगाइ ॥२॥ जराहियंव सरीरं ता सोविस्सं खणंतरं एगं । तत्तो य कुमुइणीए भणियं एवं करेसुत्ति ॥३॥ ईसिं हसिज्जण तओ वज्जरियं सिरिमईए किं भगिणि ! । सहसा जायमैसत्थं तुह देहं, कारणं भणसु ? ॥४॥ भणियं वसंतियाए सिरिमइ ! तं चेव वेज्जयं भूणसि । ता चिंतेसु सयं चिय गेगस्स निदाणमेयस्स ॥५॥ अह भिरिमईइ मज्झं संधाणाइं निँएवि सासूयं । भणियं न किंपि ताव य लक्खिअइ बज्झवित्तीए ॥६॥

अविय । दुविहा संखेवेणं सारीराऽऽंगंतुया य रोगत्ति । अह वायपित्तसिंशुब्भवा य, इह आदिमा नेया ॥७॥ ताणं मंखणलंघ-
णनिवायसेवाइया चिगिच्छाओ । वेज्जयसत्थुद्धिद्धा पुरिसं कालं च नाऊण ॥८॥ भूयगहचंखुसागिणिदोसा आंगंतुया मुणेयब्बा ।
बलिहोममंतंतइया हु विविहा चिगिच्छा सिं^३ ॥९॥ सारीरियरोगाणं न लक्खणं किंचि दीसइ इमीए । ता नूणं आंगंतुयदोसो
तक्किजई नन्नो ॥१०॥ उत्तारिज्जउ लोणं^३ हुंकारिजंतु विविहगारुडिया । रासिसेवघाओ दिज्जउ र्बज्जउ तह रक्खेयोइलिया ॥११॥
अह ललियाए भणियं ता किं सिग्घं न कीरए एयं । वाही उविक्खिओ जं न होइ इह सुंदरो भद्दे ! ॥१२॥ तो सिरिमहए भणियं

१ प्रशस्तत्वौघविहितविताने; उल्लोचो=वितानम् । २ पीज्यते । ३ अरवस्थम् । ४ वैशकम् । ५ गुणशिञ्जानाम् । ६ रांगानादिञ्जंश्विप्रगृति, वादिना नाज्यादिकम् । ७ हृद्वा । ८ वाद्यदृष्ट्या । ९ वातपित्तश्लेष्मोद्भवाः । १० सक्षणम्=अभ्यङ्गः, लतनं, निवाजो=स्वेदः । ११ चिकित्साः । १२ एषाम् । १३ लोणं=लवणम् । १४ आकार्यन्ताम् । १५ सर्षपघातः । १६ बध्यताम् । १७ पोटुलं=वह्निनिज्ज द्रव्यम् । १८ उपेक्षितः ।

लवखेमो अम्हि केवलं वाहिं । न उणो पउणीकाउं सत्ता अह माहवी भणइ ॥१३॥ लवखइ जो किर वाहिं पउणंपि हु सो करि-
स्सए पत्तं । जेणिह दिट्ठा चोरा पैहरयमवि देइ सो नूणं ॥१४॥ निहुयं हसिऊण तओ सव्वाहिवि सहरिस्सं समुल्लवियं । सिरिमइ !
इण्हि न छुट्ठसि अम्ह सहिं जणसु पँउणंति ॥१५॥ अब्बं, स तुज्झ जणओ सुपसिद्धो मंतजाणओ सुयणु ! । ता वाहिऊण मंतं पउणं
सुरसुंदरिं कुणसु ॥१६॥ अह सिरिमइइ भणियं जइ मह जणओ वियाणइ मंते । ता किं मह, जइ मिट्ठं खीरं ता किं नु छाणस्स ?
॥१७॥ किंपुण भणामि इक्कं जइ मह एसा न रूसए सहिया । एस अँउवो वाही न फिँट्ठए मंतमेत्तेण ॥१८॥ अह कुमुइणीए भणियं
किं पुण कोवस्स कारणं एत्थ ? । साहेसु निव्विस्संका विगमो वाहीए जइ होइ ॥१९॥ तो सिरिमइए भणियं जो सो चित्तम्मि वि-
लिहिओ दिट्ठो । सो जइ नवरं वेज्जो वाहिं अवणिज्ज एइए ॥२०॥ अह चित्तपडं सहसा पसारियं पूहऊण तो भणइ । कुमुइणिया !
जइ एवं, ता एयं हंदि ! विन्नवह ॥२१॥ ईसिं हसिऊण तओ सव्वाहिवि सहरिस्सं समुल्लवियं । एवंति, पंजलिउडा भणिउं एयं स-
माटत्ता ॥२२॥ दक्खिन्ननिहि ! महायस ! चित्तट्ठिय ! सुणसु अम्ह विण्णंतिं । तुह दंसणाओ एसा अम्ह सही आउरा जाया ॥२३॥
ता तह करेसु सुंदर ! जह एसा होइ विगयवाहीया । गुरु मयणांमयसंपीडियाण महिल्लाण तं विज्जो ॥२४॥ हुंकारं मोत्तूणं ताहिं
सक्कोवं मए इमं भणियं । माए ! गँहगहिया इव किमसंबद्धं समुल्लवह ? ॥२५॥ किं वावि अँचित्तेण विन्नविण्णं गुणो इमेणं तु ।
चित्तगओ नहि कत्थवि कोवि हु उप्पांयए वाहिं ॥२६॥ अह सिरिमइए भणियं तुह चित्तगओ इमो हु जेणेव । तेणेव य अच्चित्ता

१ एवस्स । २ प्रहारम् । ३ प्रगुणम्=नीरोगमिति यावत् । ४ छाणं=गोमयादि । ५ अपूर्वः । ६ फिट्ठए=अद्रयते । ७ विज्जो, वैद्यः । ८ अपनयेत् । ९
विज्ञापयत् । १० विज्ञप्तिम् । ११ आतुरा=रोगिणी । १२ आमयः=रोगः । १३ ग्रहयहीता=भूताद्यावेशपीडिता । १४ अचित्तः=अचेतनः । १५ विज्ञातेन ।

विहिया सुरसुंदरि ! तुमंति ॥२७॥ दीहं नीससिऊणं ताहे सणियं मए समुछविंयं । जइ एयंपि वियाणसि ता किं न संपाडसि झत्ति ? ॥२८॥ इय भणिऊण अहोमुहवयणा विलिहामि जाव महिवट्टं । ताव य सहत्थतालं हसिउं तीए समुछविउं ॥२९॥ सब्भावसाहणेणं इमेण वयणेण रंजिया सुयणु ! । ता तह करेमि संपइ जह सव्वं सोहणं होइ ॥३०॥ इय भणिउं चित्तपडं गहिउं पासम्मि सा गया झत्ति । मह जणणीए तत्तो सिद्धो सब्बोवि बुत्ततो ॥३१॥ चित्तपडविलिहिओ सो अणंगरूवो पयंसिओ तरुणो । तीएवि गंतुं रत्नो सिद्धो सब्बोवि बुत्ततो ॥३२॥

अह ताओ तं चित्तं पलोइउं हरिसिओ इमं भणइ । सोहणठाणे रागो संजाओ मज्झ धूयाए ॥३३॥ अहवा न रायहंसं मोत्तुं अन्नत्थ रमइ वरहंसी । तस्सेव वैरिस्सामो साहियविज्रस्स नियधूयं ॥३४॥ तह भाणुवेगखयरो अम्म समीवम्मि एइ अणवरयं । तेणेव वैरिस्सामो नियधूयं अमरकेउस्स ॥३५॥ इय नरवइणा भणिए पहसियवयणाए मज्झ जणणीए । भणिया सिरिमई गंतुं साहि-
ज्जउ मज्झ धूयाए ॥३६॥ मा सुरसुंदरि ! इण्हि उव्वेवं कुणसु निययचित्तम्मि । सिद्धं समीहियं तुह इय भणिया सिरिमई ताहे ॥३७॥ मज्झ समीवे पत्ता सिद्धो सब्बोवि पुव्वबुत्ततो । अहयंपि हरिसियमणा मणयं जाया समासत्था ॥३८॥ चित्तेमि कहय होही तं दियहं जत्थ सो मए सम्मत्ता । दट्ठवो नयणुच्छवभूओ मणवच्छहो लोओ ? ॥३९॥ तस्संगमआसाए साहारंतीए माणंसं निययं । तं चेव चित्तकम्मं आलिहमाणा य अणुदियहं ॥४०॥ सुसिणिद्धसहिजणेणं तप्पावणस्सयणेहिं वयणेहिं । जाव य कहवि दिणाइं ठिया अहं संठविज्जता ॥४१॥

तावन्नम्मि दिणम्मि परिहियवरणाओ चमरियाहत्था । कयगोरोयणतिलया नाहियसत्थेसु निम्माया ॥४२॥ परिवाइया उ एगा
आसीवायं करेतु अम्हाणं । पुरओ उवविसिऊणं एवं भणिउं समाढत्ता ॥४३॥ युग्मम् ॥ जहरुइयं उवभुज्जइ इहं रामिज्जए इमं सारं ।
जम्हा न किंचि विज्जइ अन्नं इहलोगवैइरित्तं ॥४४॥ सिरुंढमुण्डाणं परलोगत्थं कुणंतु जे केवि । ते वरया वरधुत्तेहि वंचिया विस-
यसोक्खणं ॥४५॥ जम्हा जीवपयत्थो विज्जइ अन्नो न देहवइरित्तो । पच्चक्खपमाणेणं अँगहणा खरविमाणंव ॥४६॥ पच्चक्खं मोत्तूणं
न य अन्नं अत्थि इह पमाणं तु । संतेवि पमाणत्ते न सिज्जइ तेण जीवोत्ति ॥४७॥ पच्चक्खपुव्वंगं जं अणुमाणं इह, न तेण तग्ग-
हणं । न य विज्जइ तग्गहणे लिंगेपि अणिंदियत्तंणओ ॥४८॥ लोयपवंचणहेउं धुत्तेहिं कयाणि विविहसत्थाणि । न पमाणं विबुहाणं
कह तेहिं भविज्ज तस्सिद्धी ? ॥४९॥ ता पंचभूयसमुदयरूवो जीवो न तेसिं विगमम्मि । तस्साभावम्मि कुओ परलोगो जेण य तद-
त्थं ॥५०॥ कीरइ अइदुद्धरयं वंभव्वयसीलपालणाइयं । मूढेहिं सयं नेट्टेहिं तह परं नासयंतेहिं ॥५१॥ युग्मम् ॥ गम्मागम्मविभाणं
मोत्तुं विसयाण सेवणं कुणह । भक्खह सरसं मंसं पियह सुरं विगयआसंका ॥५२॥ इय तीए बुद्धिआए वयणं सोऊण कुगइसंजणं ।
भणियं मए अहम्मे ! मा मा एवं समुल्लवसु ॥५३॥ विबुहजणनिंदणिज्जं अवियारियंसुदरं अजुत्तीयं । को व सक्को एयं तुह भणियं
सैहेज्जावि ? ॥५४॥ जं भणसि नत्थि जीओ अन्नो देहाओ, अणुवलंभाओ । तमसंगयमच्चत्थं, जम्हा जीवस्स अग्गहणं ॥५५॥ किं

१ नास्तिकशास्त्रेषु । २ निष्णाता । ३ परित्राजिका=तापसी । ४ आशीर्वादम् । ५ व्यतिरिक्तम्=भिन्नम्=अधिकमिति यावत् । ६ पदार्थः=वस्तु । ७ अग्रह-
णात्=अनुपलम्भात् । ८ विपाणं=शृङ्गम् । ९ सत्यपि प्रमाणत्वे । १० अनिन्दित्यन्तः=इन्द्रियाप्रत्यक्षत्वादित्यर्थः । ११ सुराम् । १२ हे अधर्मे ! । १३ अवि-
चारितं यावत्, तावदेव सुन्दरमिति तात्पर्यम् । १४ अयुक्तिकम् । १५ श्रद्धात ।

तुह पचक्खेणं उर्याहु नीसेसपुरिसविसएणं ? । न य ताव पढमपक्खो विस्साभावप्पसंगाओ ॥५६॥ जं जं तुमं न पिच्छसि तं तं जइ नत्थि ता फुडं सुद्धे ! । देसंतरकालंतरभावाणमभावया पत्ता ॥५७॥ अह सयलदेसकालुब्भवा नरा नेय तं पलोइति । ऐयं च कह णु नजइ दुरहिगया अन्नचित्ता जं ? ॥५८॥

किञ्च । जो चिय इमं विगप्पइ तुह देहे हंदि ! नत्थि जीवोत्ति । सोवि य जीवो परलोगगामिओ नाणलिंगोत्ति ॥५९॥ पच्चक्खमेव एगं जं च पमाणं, न जुत्तमेयंपि । पच्चक्खपरोक्खाइं दुक्खेव जओ पमाणाइं ॥६०॥ लोयपयारणहेउं इच्चाइं जमुत्तमहलमेयंपि । रागदोसविमुक्का सव्वन्नू सव्वलोगहिया ॥६१॥ तेहि पैणीयं सत्थं तेसिं आणाइ जं च अन्नेहिं । कह तं धुत्तपणीयत्तणेण होजा पमाणंति ? ॥६२॥ तम्मि य भणिओ जीवो अन्नभवो तस्स होइ परलोगो । ता पंचभूयससुद्धरूवो जीवो कहं सुद्धे ! ? ॥६३॥ सिद्धम्मि य परलोगे वंभव्वयपालणाइं सव्वंपि । तब्भणिंयं ता जुत्तं काउं सव्वं हियत्थीणं ॥६४॥ गम्मागम्मविभागं इच्चाइं जमुत्तमहलमेयंपि । जिणवयणनिसिद्धत्ता परलोए दुक्खहेउत्ता ॥६५॥ एमाइविहिजुत्तीहिं सा कया तक्खणं निरुत्तरिया । जाया विलम्बवयणा असमत्था उत्तरं दाउं ॥६६॥ अह पासवत्तिणीहिं अवहसिया सहीहिं सोलुंठं । टक्करुंबयसुहमक्कडाहिं बाढं अभिदविया ॥६७॥ अम्ह सहीए सँद्धिं अज्जावि वायं करेसि दुस्सीले ! । ता वच्चसु सट्ठाणं दिट्ठं पंडिच्चयं तुज्झ ॥६८॥ इय हसिया सा रुद्धा फुरंतअहरा विणिग्गया तत्तो । अहमवि सहिजणजुत्ता सुहेण जा तत्थ अच्छेमि ॥६९॥ युग्मम् ॥ ता अन्नदिणे राया समागओ मज्झ माउगे-

१ उतादो=अथवा । २ विश्वम्=सर्वम् । ३ तम्=आत्मानम् । ४ एतत्=अन्यपुरुषप्रत्यक्षाभावः । ५ अन्यचित्तानि, प्राकृतत्वात् पुस्त्वम् । ६ अहलं=अफलम् । ७ प्रणीतं=रचितम् । ८ तस्मिन्=सर्वज्ञप्रणीतशब्दे । ९ अभिद्रुता=संपीडिता । १० सद्धि=सार्धम् । ११ पडिच्चय=पाण्डित्यम् ।

हस्मि । भणिओ अंवाए किं दीसह चिंताउरा तुब्भे ? ॥७०॥ ताएण तओ भणियं सम्मं हि वियाणियं तुमे देवि ! । निसुणेसु कहि-
जंतं गुरुचिंताकारणं जमिह ॥७१॥ सुरसुंदरीए बुद्धिलनामा परिवाइया जिया वाए । जा पुवं किल तीए पड्डुचिचाए आलिहियं
॥७२॥ सुरसुंदरीइ रूवं चित्तपडे ताहि तं गहेऊणं । उजेणीए पत्ता सत्तुंजयनरवइसमीवे ॥७३॥ युग्मम् ॥ तं दंसिय नरवइणो वंजारिय
तीए दुट्ठ हिययाए । नरवर ! अम्हे पुहइं हिंडासो तुम्ह कजेण ॥७४॥ जं रयणं पुहइए पिच्छामो तं च तुम्ह साहेमो । कन्नारयणं
एयं कुसग्गनयरे मए दिट्ठं ॥७५॥ नरवाहणस्स रत्ता धूया सुरसुंदरी इमा कन्ना । को तीए निरवसेसं लिहिउं सकिज तणुरूवं ? ॥७६॥

अविय । सच्चं चिय सो थेरो जेणेसा निम्मिया पयावइणा । कहमन्नहा न विहिया सुहखाणी अत्तणो भज्जा ? ॥७७॥ एयं
विणिम्मिउं लेंडहरूवतारुणचारुसोहगं । नूणं अइवहुमाणो विरिंचिणो आसि अत्ताणे ॥७८॥ धणुहायड्डुणखिन्नं मयणं नाऊण
हिययभेयकरा । मन्ने विहिणा विहिया एसा नणु हत्थमल्लिव्व ॥७९॥ अन्नं च जो इमीए पाणिग्गहणं करिस्सई पुरिसो । सो भर-
हद्धनरीसो होही पुरिसो न संदेहो ॥८०॥ इय अइसयनाणीहिं आइड्डु तीइ जम्मसमयम्मि । ता नरवर ! तुह जोग्गा सा कन्ना न
उण अन्नस्स ॥८१॥ अह बहुदविणं दाउं पहरुवयणेण तेण सा रत्ता । भणिया भेयवइ ! सिट्ठा जं कन्ना सोहणं विहियं ॥८२॥ एयं
च मज्झ सुंदरि ! सिट्ठं सन्वपि चारपुरिसेहिं । अह तेण मज्झ पासे पड्डुविओ रयणचूडोत्ति ॥८३॥ नामेण निययमंती तेण य
आगम्म मग्गिओ अहयं । सत्तुंजयनरवइणो दिज्जउ सुरसुंदरी कन्ना ॥८४॥ युग्मम् ॥ भणिओ य मए एसो नेमिच्चियसुमइवयणओ
भइ ! । होही खयरस्स पिया तस्सेव य तेण दायव्वा ॥८५॥ अन्नं, सो तुह सामी थेरो^१ ता किंथ तस्स कन्नाए ? । तत्तो य तेण

१ प्रजापतिः=विधाता । २ लडह=रम्यम् । ३ निरिञ्चि=विधाता । ४ आत्मनि । ५ भगवति । ६ स्थविरः=दृढः ।

भणियं मा एवं भणसु नरनाह ! ॥८६॥ गुरुआयेरेण अहयं पट्टविओ तेण देसु नियधूयं । एईए अदाणेणं पिच्छामि न सुंदरं तुम्ह ॥८७॥ तत्तो य मए गाढं कुद्धेणं एरिसं समुल्लवियं । ताव य न देमि धूयं जं रुच्चइ तं कुणेज्जासु ॥८८॥ ता गच्छसु नियपहुणो साहिज्ज जहट्टियं इमं वयणं । गिहमागयस्स को पुण तुह दंडो कीरउ इरिंहि ? ॥८९॥ अह तेण तत्थ गंतुं कहिए सो नियवलेण गोरविओ । उल्लेणीओ चलिओ अम्हानं उवरि जेत्ताए ॥९०॥

अविय । बहुभडनरिंदसंदणपकलंपाइकचकपरियरिओ । खरखुरखयखौणीयलअसंखतोक्खारलक्खजुओ ॥९१॥ दप्पियपयंड-परहत्थिसत्थवित्तासणिक्करसिएहिं । गुरुगिरिगरुयागारेहिं संगओ बहुगइंदेहिं ॥९२॥ सो सत्तुंजयराया गुरुरोसो भूरिसिन्नसंजुत्तो । चारपुरिसेहिं सिट्ठं संपत्तो अम्ह देसेत्ति ॥९३॥ तिसुभिः विशेषकम् ॥ ता देवि ! निमित्तेणं इमेण चिंताउरो अहं जाओ । अंबाए तओ भणियं पिययम ! किं एत्थ चिंताए ? ॥९४॥ सुसुंदरित्ति भणिउं धूया कणगावलीए मयलेहा । दिज्जउ कयसंमाणो सट्ठाणं जेण सो जाइ ॥९५॥ इहरा पभूयसेनो अप्पबलाणं स अम्ह देसस्स । काही गरुयमुवदवमिय भणिए राइणा भणियं ॥९६॥ मंतीहि वि देवि ! इमं विमंतिंयं आसि नवरि मंतिस्स । मइसागरस्स एसो न सुंदरो भाविओ मंतो ॥९७॥ जं तेण इमं भणियं आगच्छउ ताव सो कुसग्गम्मि । इह आगयस्स जम्हा मरणं से सुमइणा सिट्ठं ॥९८॥ अन्नं च तस्स रन्नो निग्गमणे आसि मंगुला सउणा । अज-यावहा य सन्वे सणिच्छराई गहा धणियं ॥९९॥ इह आगयम्मि तम्मी विजओ अम्हं पराजओ तस्स । ता देव ! निविसंका अ-

१ गौरवितः । २ यात्रायै=रणयात्रायै इत्यर्थः । ३ खोणी=क्षोणी=पृथिवी । ४ तोक्खारो=वाजी । ५ मंगुलो=अनिष्टः । * समर्थपदातिः ।

च्छह किं अन्नमंतेण १ ॥१००॥ रोहंगसंजुत्ती उण कीरउ गामावि तस्स जे मग्गे । ते उव्वंसंतु खिप्पं तिणघासाई य उज्झंतु ॥
॥१०१॥ ढैक्किज्जउ कूत्राई कुजलाई सरोवराई कीरंतु । पसरनिवारणेहं ससाहणं तत्थ वयउत्ति ॥१०२॥ इय देवि ! मंतिवयणं का-
रिय सव्वंपि आगओ एत्थ । पवलत्तणओ सत्तुस्स तहवि चिंताउरो जाओ ॥१०३॥ अह हंसिणि ! जा कइवि हु सुहेण वच्चंति तत्थ
दिवसाई । ता अन्नदिणे नयरं पवेढियं सत्तुसिन्नाए ॥१०४॥

तओ । पिहिआई गोउराई जलेण परिपूरियाओ परिहाओ । संनद्धवद्धकवया पैंहकविसीसं ठिया जोह्वा ॥१०५॥ संवा(चा)रिम-
जंताई पउणीकीरंति, विविहसत्थाई । तिक्खालिज्जंति तहा कीरइ सुहडाण सम्माणो ॥१०६॥

पइदियहं दिज्जंति य उक्काला सत्तुसिन्नमइगम्म । निवडंति सुहडकरितुरयनरवरा उभयपक्खेवि ॥१०७॥ संसेइया सामंता
नायरया आउला दढं जाया । किंकायव्वविमूढा जाया तह मंतिणो अम्ह ॥१०८॥ भीया कायरपुरिसा संगंकरणम्मि उड्डुरा सुहडा ।
साहसधणो य ताओ संधीरइ सुमइवयणेण ॥१०९॥ एवं हंसिणि ! जाए समंतओ आउलम्मि नयरम्मि । अह अन्नदिणे अहयं पा-
सुत्ता हम्मियतलम्मि ॥११०॥ रयणीए केणावि हु ^३हीरंतं अप्पयं पुलोइत्ता । पडिबुद्धा भयभीया विलविउमेवं समाढत्ता ॥१११॥
हा अम्मि ! ताय ! कोवि हु देवो वा नहयरो व मं हरइ । धावह धावह सुहडा ! इमाओ मेल्लाव्ह ममंति ॥११२॥ एमाई विलव-

१ रोधकसंयुक्ति=प्रतिरोधसामग्री । २ उद्वसन्तु=निर्वासान् कुर्वन्तु । ३ छाद्यताम् । ४ ससाधन=सकटकम् । ५ प्रतिकपिशीर्षम् । ६ जोह्वा=योधाः । ७ ती-
क्ष्णीक्रियन्ते । ८ सुभट्ट=योधः । ९ संशयितः=शङ्कापन्नः । १० संगरं=युद्धम् । ११ उदधुरः=उद्भटः । १२ हर्म्यतले=प्रासादतले । १३ हियमाणाम् । १४
मेल्लावह=मोचयत ।

माणा भणिया हं तेण सुयणु ! मा भीहि । नो तुज्झ किंचि विरूवं करेमि पाणप्पिया तं सि ॥११३॥ तुह रूवदंसणुप्पन्नगरुयअणु-
 रायपरवसेण मए । हरिया सि कीस सुंदरि ! भयभीया एवमुल्लवसि ? ॥११४॥ वेयड्डुनगनिवासी खयरो हं सुयणु ! मयरकेउत्ति ।
 भुंजिहिसि मए सद्धि भोए किं रुयसि उव्विगा ? ॥११५॥ एयं च तस्स वयणं सोऊणं हरिसिया अहं चित्ते । किं नाम मज्झ
 दइओ एसो सो मयरकेउत्ति ? ॥११६॥ भाया पियंवयाए जस्स तया चित्तविलेहिंयं रूवं । दट्ठूण मयणवसगा जाया उम्मत्तिया
 अहवा ॥११७॥ सो अज्जवि विजाओ साहइ ता आगमो कह णु तस्स ? । कह मह इत्तियपुन्ना जं सो दीसिज पच्चक्खं ? ॥११८॥
 एमाइं चिंतयंती नीया हं तेण कत्थवि पएसे । ओइन्ना भूमीए मुक्का हं कयलिगहणम्मि ॥११९॥ एत्थंतरम्मि रयणी खयं गया
 साहिउंव परमत्थं । सम्मं नियच्छ वच्छे ! न होइ सो वल्लहो एस ॥१२०॥ जाए पभायसमए दिट्ठो सो सामलेण देहेण । तत्तो
 गुरुसोगाए विचिंतियं हा ! न सो एसो ॥१२१॥ सो तत्तंकंचणनिमो रूवेण अणंगरूवसारिच्छो । चित्तगएण इमस्स ओ सारिच्छं
 नत्थि थेवंपि ॥१२२॥ ता किं करेमि इहिंह सरणविहूणा परव्वसा अहयं । इय चिंतंतीए तया भएण कंपो समुप्पन्नो ॥१२३॥ अह
 सो दट्ठूण ममं अंसुजलासारसित्तगंडयलं । भयभीयं कंपति एवं भणिउं समाट्ठो ॥१२४॥ किं सुयणु ! तुमं बीहसि भूयपिसाउत्ति-
 संकिरी मज्झ । निसुणसु जो हं जेण व हरिया कजेण य मयच्छि ! ॥१२५॥

वेयड्डे वरनयरं गंगावत्तंति अत्थि सुपसिद्धं । तत्थ य राया सिरिगंधवाहणो आसि विक्खाओ ॥१२६॥ मयणावलीदेवीए
 तणओ नहवाहणोत्ति से आसि । बीओ य मयरकेऊ तइओ पुण मेहनाउत्ति ॥१२७॥ नहवाहणोवि साहियविजो अह जोव्वणं तु

१ विमेहि । २ भोए=भोगान् । ३ पइय । ४ तत्तं=तत्तम् । ५ साहइयम् । ६ भूतः पिशाचो वेति शङ्किनीत्यर्थः ।

संपत्तो । वरिया य तन्निमित्तं वरकन्ना कणगमालत्ति ॥१२८॥ सा उण विवाहसमए विजाहरचित्तवेगनामेण । अवहरिउं परिणीया रुद्धो एसो तओ तस्स ॥१२९॥ अणुमग्गं गंतूणं बद्धो सो नागिणीए विजाए । गहिऊण कणगमालं समागओ निययनयरम्मि ॥१३०॥ तत्तो विजाच्छेओ जाओ नहवाहुणस्स जेणेसो । महिलासमेयविजाहरस्स जाओऽवगारित्ति ॥१३१॥ चिरपरिचियदेवेण दिन्नाओ चित्तवेगखयरस्स । विजाओ तेण जाओ विजाहरचक्कट्ठी से ॥१३२॥ सयमेव नहयरिदा सन्वेवि हु पेणइमुवगया तस्स । इय मुणिउं मह जणओ संविग्गो भणिउमाटत्तो ॥१३३॥ पिच्छह भो ! मणुयाणं मणोरहा अन्नहा विसड्ढंति । विहिणो वसेण नवरं अन्नह कज्जाण परिणामो ॥१३४॥ किर नियतणयं काउं विजाहरचक्कट्ठिणं, करिही । कैयकिच्चो पव्वञ्ज केवलजणयस्स पासम्मि ॥१३५॥ तं पुण अन्नह जायं ता किं कज्ज इमेण रज्जेणं । नरयाइनिमित्तेणं, सेवामो तायपयजुयलं ॥१३६॥

जओ । संसारो हु असारो घोरा अइदारुणा य नरयम्मि । दुसहाओ वियणाओ चित्तो कम्माण परिणामो ॥१३७॥ चवलो इंदियगामो रागदोसा य दुज्जया लोए । अणवट्ठियं च चित्तं किपागफलोवमा विसया ॥१३८॥ अइदुसहो पियविरहो वम्महल्लियं विवायकडुयंति । नरयपुरवत्तिणीओ सेविज्जताओ जुवईओ ॥१३९॥ कुसइहविसमसंठियपवणाहयसल्लिचंचलं जीयं । सामन्नं सबेसिं मरणं सत्ताण संसारे ॥१४०॥ वंचणपरा य जीवा दुडुकसाएहिं ताविओ लोओ । असुहफलो घरवासो मणुयत्तं तह य नो सुलहं ॥१४१॥ दुलहा धम्मम्मि मई बहुविग्घसमाउलं अहोरात्तं । पयईए चला लच्छी पेम्मं सुविणोवमं लोए ॥१४२॥ आरियखेत्ताईया

१ अपकारी । २ प्रणत्तिमुपगताः=प्रणताः । ३ ज्ञात्वा । ४ कृतकृत्यः=कृतार्थः । ५ ग्रामः=समुदायः । ६ विपाकः=परिणामः । ७ वर्तिनी=मार्गः । ८ सेव्य-
मानः । ९ आरियखेत्तं=आर्यक्षेत्रम् ।

अइदुलहा संपया य जियलोए । अइदाराणमन्नाणं जीवा मिच्छत्तवामूढा ॥१४३॥ पेरिहायंता भावा भम्मे अइनिदिओ पमाउत्ति ।
खिअइ तणुसामत्थं आउयमवि थोवयं होइ ॥१४४॥

किं बहुणा ? । नारयतिरियनराऽमरगईसु गुरुदुसहदुबलतवियाण । मोत्तूणं जिणधम्मं जियाण सरणं जओ नब्बं ॥१४५॥
तम्हा तायसमीवं गंतुं सहलीकरेमि मणुयत्तं । नहवाहणेण भणियं अहमवि तोयमणुगमिस्सं ॥१४६॥

जओ । सामित्तं काऊणं आणानिद्दसकारगस्सावि । कह सेवं काहामो संपइ भिच्चस्स निययस्स ? ॥१४७॥ भणियं ताएण
तओ कायव्वमिमं विवेयजुत्ताणं । तत्तो नियसुयसहिओ तक्कालुचियं करेऊण ॥१४८॥ सुरवाहणकेवल्लिणो मूले काऊण निम्मलच्च-
रित्तं । निट्ठवियअट्ठकम्मो अंतगंडी केवली जाओ ॥१४९॥ युग्मम् ॥ अह चित्तवेगखयराहिवेण तत्थेव निययनयरम्मि । दाउं स-
देसखंडं अहिसित्तो खयरराया हं ॥१५०॥ एवं च ठिए कारणवसेण केणइ पभायसमयम्मि । नियनयरा एगागी चलिओ हं रयण-
दीवम्मि ॥१५१॥ नहपेट्ठिएण दिट्ठा सुंदरि ! हम्मियतलम्मि पासुत्ता । तं सि तओ अवहरिया मेत्तलसरसल्लिएण मए ॥१५२॥
ता मा रोवसु सुंदरि ! पाणाणवि सामिणी तुमं मज्झ । भुंजिहिस्सि मए सद्धिं भोए वेयङ्कुसेलम्मि ॥१५३॥ तव्वयणं सोउणं वज्जे-
णव ताडिया सुदुक्खत्ता । इय चित्तिउं पयत्ता हाहा ! मह पावपसरस्स ॥१५४॥ मेज्झ कएणं ताओ पारद्धो गरुयसत्तुणा ताव ।
अहमवि हमेण हरिया अन्नत्थ निबद्धरागावि ॥१५५॥ धी ! धी ! मह जीएणं न तायआसासणं न पियलाभो । सत्तुजयदिक्काए

१ परिहीयमानाः । २ अनुगमिष्यामि=अनुकरिष्यामि । ३ निष्ठापित=निर्णीशितम् । ४ अन्तर्कृत । ५ पट्टिओ=प्रस्थितः । ६ मेत्तलसरसल्लिएण=कामदेवद्वार-
शल्यितेन । ७ धिगत्सु । ८ मम कृतं=मदर्थम् । ९ पारद्धो=पीडितः । १० जीयं=जीवितम् । ११

होज सुही ताव ताओवि ॥१५६॥ मणवछहस्स तस्स उ लाभेण हविज्ज अहव सुहिया हं । मह पावपरिणईए एत्तो एक्कपि नो जायं ॥१५७॥ एवं विचिंतयंती भणिया हं तेण ताव एत्थेव । चिट्ठउ तुमं जाव अहं आसन्ने वंसिगहणम्मि ॥१५८॥ गंतुणं विजाए पन्नत्तीए लहुं पयच्छामि । जावसहस्समेत्तं पारंभियपुण्वसेवाए ॥१५९॥ युग्मम् ॥

इय भणिऊण गओ सो अहमवि गुरुसोयताविया तत्थ । किंकायव्वयमूढा सरणविहूणा मयुप्पित्था ॥१६०॥ हरिणिव्व जूहभट्ठा सतरलतारं दिसाओ पुलयंती । अंसुजलपुन्ननयणा रुयमाणी जाव चिट्ठाभि ॥१६१॥ ताव य तत्थासन्नं पिच्छामि विसालसालसो-
हिच्छं । पवणाकंपियफलभरविणमियगुंजोहसंकिन्नं ॥१६२॥ मणहारिफलं पसरंतपरिमलं बहलपत्तलच्छायं । तप्फलभक्खणनिवडंत-
जंतुसंताणकयसहं ॥१६३॥ निर्वडंतससंततडप्फडंतमयविहगकालियभूवीढं । तरुयरसुच्चं मच्चुंव जंतुसंताणनासरं ॥१६४॥ पञ्चभिः
कुलकम् ॥ तं ददुं विसरुखं विचिंतियं गरुयदुक्खतवियाए । पियसहि ! हंसिणि ! तइया मरणम्मि निवद्धचिच्चाए ॥१६५॥ किं
काहामि अहन्ना रहिया पियवंधुजणणिजणएहिं । विहिणा विडंबिया हं जीवंती इय विचिंतैती ॥१६६॥ गंतुं तस्स समीवे गहिऊण
फलं सुहम्मि पक्खित्तं । मा मह हविज्ज एरिसविडंबणा अनजम्मेवि ॥१६७॥ इय भणिऊण ससोयं खणंतरं जाव तत्थ अच्छामि ।
ताव य गुरुविसवियणाए विब्भला महियले पडिया ॥१६८॥ तिसुभिः विशेषकम् ॥

तओ । भमियंव वणतरूहिं उव्वत्तिययंव सयलवसुहाए । संधीहिं विहडियं पिव विसीइयं सव्वअंगेहिं ॥१६९॥ तत्तो य

१ उरिप्पित्था=त्रस्ता, विधुरा वा । २ पत्तल=पत्रम् । ३ संतान=समूहः । ४ निपतत्तश्चसत्परिचलत्तमुतविहगकलितभूपीठम्, तडप्फडंतं=परिचलत् ।
५ अधन्या । ६ विह्वलान्ध्याकुला । ७ विघटितं=वियुक्तम् ।

अकहणीयं पावियवेत्थंतरं तथा भदे ! । जाणामि नेव किंचिवि तदुत्तरं जं महं जायं ॥१७०॥ केवलमुच्छंगगयं कस्सवि तरुणस्स
 अमयभूयस्स । विसनिव्वणवणसमत्थं मणिसलिलं पाययंतस्स ॥१७१॥ खणमेत्तं तेणं चिय मज्झ सरीरं पसिंचमाणस्स । सयमंगाई
 कोमलकरेहिं परिमदयंतस्स ॥१७२॥ जलसिततालवेंटयहत्थाए विहियसिसिरवायाए । चिरदिट्ठं पियसहीए पियंवयाए काहिजंतं ॥
 ॥१७३॥ सयलं मह बुत्तंतं चित्तपडालोयणाइपजंतं । हरिसभरपुलइयंगं खणंतरं निमुणमाणस्स ॥१७४॥ अप्पाणं पासित्ता यणट्ट-
 विसवेयणा समासत्था । सुमिणंव मन्नमाणा पडिबुद्धा हंसिए ! तइया ॥१७५॥ पञ्चभिः कुलकम् ॥ उम्मीलियनयणजुंया ताव य
 पेच्छामि मयणपडिरूवं । महहिययनिगयं पिव तरुणनरं चित्तंसंवाइ ॥१७६॥ तं दट्ठु चितियं मे किं मने इंदजालमेयंति ? । किं
 वावि अन्नजम्मो उयाहु किं सुविणयं एयं ? ॥१७७॥ किंया मइसंसोहो किंवावि हु सच्चमेव एयंति ? । अहवा नहि नहि एयं कत्तो
 मह एत्तिया पुन्ना ? ॥१७८॥ जं सो मणवच्छहओ दीसिज्ज जणो इमेहिं नयणेहिं । जं से उच्छंगगया इमस्स पुण संभवो कत्थ ?
 ॥१७९॥ एवं विंचितयंती पियंवयाए इमं समुल्लविया । सुरसुंदरि ! किं अज्जवि उन्वुणमुहिन्व पुलएसि ? ॥१८०॥ एसो हु रय-
 णदीवो भगिणी य पियंवया अहं तुज्झ । साहियविज्जो एसो मह भाया मयरकेउत्ति ॥१८१॥ एवं चतीए भणिए एसोच्चिय सोत्ति
 हरिसिया चित्ते । सज्झसवेविरदेहा संकिन्नरसंतरं पत्ता ॥१८२॥ उट्टेत्तु तंदङ्काओ पियंवयाए समीवमल्लीणा । अद्वच्छिपेच्छिएहिं
 पेच्छित्ता तं अपेच्छंतं ॥१८३॥ एत्थंतरम्मि एगो खयरो आगम्म भणइ कयविणओ । जिणपूयाए वेला संमइच्छइ कुमर ! उट्टेह ॥१८४॥

१ अवस्थान्तरम् । २ आलोयणं=आलोकनम् । ३ शृण्वतः । ४ जुय=युगम् । ५ चित्रसंवादिनम् । ६ पुण्यानि, प्राकृतत्वेन पुस्तकम् । ७ अस्त्यार्थस्येत्यर्थः ।
 ८ उन्वुण्ण=उद्धिमम् । ९ तदङ्कात्=तस्य मकरकेतोस्तस्मात् । १० समइच्छइ=पंगच्छते ।

तव्ययणं सोऽज्जं पियंवयं ठाविज्जणं मह पासे । कइवयपुसिससेओ जिणभवणं पाविओ एसो ॥१८५॥ ताव य पियंवयाए पुट्ठा कइ सुयणु ! एत्थ तं पत्ता । भूमीचरमणुयाणं सुदुग्गमे रयणदीवम्मि ? ॥१८६॥ कीस व विससुवभुंजिय अप्पा वसणम्मि पाडिओ भीमे ? । तत्तो य मए तीए पुव्वुत्तं साहियं सबं ॥१८७॥ अह सावि मए पुट्ठा चित्तपडं अप्पिज्जणमम्हाणं । तइया कत्थ गया तं किंवा अणुचिद्धियं तुमए ? ॥१८८॥ कह वा उवभुत्तविसा भीमअरन्नम्मि पाविया अहयं ? । कह वा दुट्ठपि विसं खणेण देहाओ अवणीयं ? ॥१८९॥

भणियं पियंवयाए चित्तपडं अप्पिज्जण तुम्हाण । वेणेण अहं पत्ता इमम्मि वरयणदीवम्मि ॥१९०॥ दिट्ठो य मयरकेऊ कइ-
वयनियपरियणेण संजुत्तो । भाउसिणेहेण ठिया कइवयदिवसाणि अहमेत्थ ॥१९१॥ एत्थागयताएणं भणिया हं पुत्ति ! चिट्ठसु
इहेव । होसु पंडिचारिगा इह ताव तुमं मयरकेउस्स ॥१९२॥ जं आणवेइ ताउत्ति जं पियं ताहे एत्थ दीवम्मि । विजापसाहणुज्जय-
भाउसमीवे ठिया सुयणु ! ॥१९३॥ नाउं विजासिद्धिं बहुविहखयरेहिं संजुओ ताओ । अट्ठाहियानिमित्तं समागओ एत्थ दीवम्मि
॥१९४॥ महया विच्छेड्डेणं जिणिंदमहिंमं करेतु विजाओ । संपूइय जहविहिणा संमाणिय माणणिज्जणं ॥१९५॥ पूइसु पूयणीए
दाणं दाज्जण खयरलोयस्स । वरनट्ठणीयवाइयकलियं अट्ठाहियं काउं ॥१९६॥ अज्जेव निसाविरेमे संपत्तो रयणसंचयं ताओ । काय-
व्वसेसकिच्चो ठिओ इहं मयरकेऊवि ॥१९७॥ तिसुभिः विशेषकम् ॥ काउं पभायकिच्चं सरीरचिंताए निगओ अज्ज । वंसिक्कुंडंगासने
दिट्ठं च पहाणकैरवालं ॥१९८॥ गहिज्जण कोउणेणं जमजीहासिच्छहं तयं खगं । तरुणतमालदलामं फुरंतधारासुदुप्पिच्छं ॥१९९॥

१ अणुचिद्धियं=अनुष्ठितम् । २ परिचारिका । ३ तात इति । ४ कुड्ढा=वनम् । ५ करवाल=खड्गः । ६ सच्छह=सदृशम् ।

आसन्नकुङ्गीणं छेयपरिच्छाकण सहसत्ति । दाउं एगपहारं छिन्ना सा वंसजालिति ॥२०॥ युगम् ॥ अहं थूलमुत्तियावलिपरि-
 यत्तणखणियवामहत्थस्स । विजापरिजवणनिरुद्धनासियानिमियनयणस्स ॥२०१॥ तम्मज्झदेसपरिसंठियस्स-विजापसाहणरयस्स ।
 विजाहरस्स कस्सवि मणिकुंडलभूसियकवोलं ॥२०२॥ सहसत्ति उत्तिमंगं निवडंतं पिच्छिऊणं मेहिवड्डे । संजायसज्झसेणं निरुवियं
 हा ! किमेयंति ? ॥२०३॥ तिसुभिः विशेषकम् ॥ पुलयंतेण य नायं एसो सो मयरेकेउनामोत्ति । सामी गंगावत्तस्स गंधवाहणनरिंद-
 सुओ ॥२०४॥ अब्बो ! पमायवसओ कह वैरओ मारिओ निरवराहो ? धी ! धी ! अन्नाणस्स उ निरत्थयं पावमायारियं ॥२०५॥
 एमाइ चित्तयंतो पुणो पुणो अप्पयं च निदंतो । जा वयइ थोवभूमिं ता फुरियं दाहिणं नयणं ॥२०६॥ किं मन्ने महं स्रयइ सुनि-
 मित्तमिमंति चित्तइ जाव । ताव विसरुक्खमूले दिट्ठा तं निवडिया सुयणु ! ॥२०७॥ मणहरसयलावयवं मियंकैलेहन्व जणमणानंदं ।
 दट्ठण तुमं सुंदरि ! सित्तो ! अमएणव कुमारो ॥२०८॥ अब्बो ! कहं णु मर्यावि दु आणंदं देइ मज्झ हिययस्स ? । पियंपणयिणिन्व
 एसां जुवई नवजोव्वणारंभा ॥२०९॥ ता किं इमा मर्याच्चिय किंवा संजियत्ति जाव पुलएइ । ताव य तुहमुहसंठियविसफलखंडेण
 विक्कायं ॥२१०॥ अइत्तिव्वविसवियारा जाया ओ अचेयणा इमा बाला । तो नेऊण सट्ठाणं करेमि एईइ तेगिच्छं ॥२११॥ इयं
 चित्तिय सुरसुंदरि ! गहिऊण तुमं समागओ एत्थ । सिट्ठो पुव्वुद्धिओ वुत्तंतो तेण महं सवो ॥२१२॥ भणिया य अहमिमेणं दोएसुं
 तमंगुलीययं सिग्घं । विजापयाणसमए ताएण समप्पियं जं तु ॥२१३॥ तं दिव्वमणिंसेणाहं निवारणं सयलदोसपसरस्स । उवल्लद्धपच्चयं

१ परिच्छा=परीक्षा । २ स्थूलमौक्तिकावली (जापमाला) परिवर्तनव्यापृतवामहस्तस्य । ३ निमित्तं=न्यस्तम् । ४ महिपुष्टे । ५ वरओ=चराकः । ६ निरर्थकम् ।
 ७ मृगाङ्गरेया । ८ मृता । ९ प्रणयिनी=भार्या । १० सजीवेति । ११ तेगिच्छं=चिकित्सा । १२ सनाथं=सहितम् ।

पुण विसेसओ विससमूहम्मि ॥२१४॥ युग्मम् ॥ भणिया खयरकुमारा पूयासामगियं लहुं कुणह । एयं पउणीकाउं जिणपूयं ताहि काऊण ॥२१५॥ काहामि संतिकम्मं विगजयट्ठा य मंतजावं च । विजाहरववायणपावविमुद्धिं समिच्छंती ॥२१६॥ युग्मम् ॥ एत्थं तरम्मि य मए समप्पियं अंगुलीययं तस्स । तस्सल्लिपाणविहिणा कया पसत्था तुमं सुयणु ! ॥२१७॥ जाव य इमस्स पुरओ चित्त-पडालोयणाइवुत्तं । साहेमि ताव सुंदरि ! उवलद्धा चेयणा तुमए ॥२१८॥ तं जं तुमए पुट्ठं तं सन्वं साहियं मए एयं । ता सुर-सुंदरि ! सिद्धं समीहियं तुज्झ सन्वंपि ॥२१९॥

अहवा ! दीवंतरठियंपि हु जलनिहिमज्झाओ दूरदेसाओ । आणित्तु घडेइ विही अणुकूलो इड्डलोयंति ॥२२०॥ तत्तो य मए भणियं एवं एयंति किंतु निसुणेसु । मज्झ कएणं ताओ अच्छइ गुरुसत्तुपारद्धो ॥२२१॥ पियंदसेणेवि जाए अज्जवि सोगाउं दढं हिययं । पियसहि ! मह संतावो तेणज्जवि वैहाए देहं ॥२२२॥ सत्तुंजयपारद्धो वट्ठइ पाणाण संसए ताओ । ता कह अणुकूलत्तं वि-हिणो मह मंदभागाए ? ॥२२३॥ इय भणिऊणं हंसिणि ! सोगावेगाओ रोउंमारद्धा । ताव य कयकायवो समागओ तीए सो भाया ॥२२४॥ भणिया य तेण किमियं पियंवए ! रुयइ तुज्झ पियभगिणी । तीएवि सन्वं सोयस्स कारणं तस्स अक्खायं ॥२२५॥ तत्तो य तेण भणियं सुंदरि ! मा रूय अवस्समज्जेव । गंतुं कयंतवयणं नयामि तुह जणयपडिक्खं ॥२२६॥ जीवंते मइ सुंदरि ! को तुह जणयं पराभवेज्जति ? । ता गच्छिस्सं संपइ बाहुसहाओ अहं तत्थ ॥२२७॥ एत्थेव पढमजिणवरभवणम्मि पियंवयासमेयाए । अ-च्छेयन्वं तुमए जहासुहं सोयरहियाए ॥२२८॥ जावागच्छामि अहं हंतुं सत्तुंजयं दुरायारं । इय भणिऊणुप्पइओ गयणं वसुनंदख-

१ शान्तिकर्म । २ व्यापादनं=घातः । ३ वाधते=पीडितं भवति । ४ रोउं=रोदितुम् । ५ रुदिहि । ६ बाहुसहायः, एककीत्यर्थः ।

गकरो ॥२२९॥ सहिया पियंवयाए तत्थेव ठिया अहंपि तद्विसं । चित्तेती तस्सेव य समागमं गरुयअणुराया ॥२३०॥ किं अज्जवि
 मणदइओ सहसा हंतूण तं दुरायारं । विजापयावकल्लिओवि आगओ नेय सो झत्ति ॥२३१॥ बोलीणम्मि य दिवसे रयणिं सव्वंपि
 भग्गिणिसहिया हं । किं पुण न आगओ सोत्ति जाव चिट्ठामि उव्विग्गा ॥२३२॥ ताव य खरुफरुसगिरं तैज्जितो भीसणो सरूवेण ।
 निद्धमसिहिसिद्धावलिपिगलधम्मिमल्लविकरालो ॥२३३॥ जियदसणच्छयदसणो करगनरसिरपणच्चणिक्करओ । मरुक्खविवरसरिसाऽऽ-
 पिगललोयणसुदुप्पिच्छो ॥२३४॥ गलतलविल्लइयखलखल्लितनरमुंडमालियाकल्लिओ । तडिपुज्जलंचल्लनिल्लालियदीहजीहालो
 ॥२३५॥ भीमट्ठहासपडिरवउत्तासियसयलसत्तसंघाओ । कसिणो विगरालमुहो वेयालो आगओ तत्थ ॥२३६॥ पञ्चभिः कुलकम् ॥
 आ पावे ! जं तइया परपुरिसासत्तमाणसाए तुमे । परजुवइलोलुएणं तेण य पाविट्ठपुरिसेण ॥२३७॥ मह विहियं गुरुदुबलं तस्स
 फलं तेण पावियं ताव । इण्हि तुमंपि पावसु नियचिट्ठियसच्छंहं फलंति ॥२३८॥ एवं भणमाणो सो हंसिणि ! धितुं ममं भयुप्पित्थं ।
 उप्पइओ गयणेणं निदुुरवयणेहिं तज्जेतो ॥२३९॥ तिसुभिः विशेषकम् ॥ मह अणुमग्गविलगं अक्कोसितं पियंवयं सहसा । काउं
 गयजीवियं पिव भीसणहुंकारकरणेणं ॥२४०॥ नेज्जण दूरदेसं मुक्का गयणाओ तेण पावेण । संत्तुन्नियंगुवंगा नूणं मरउत्ति बुद्धीए
 ॥२४१॥ युग्मम् ॥ दइववसेण य पडिया लयावियाणम्मि तम्मि उज्जाणे । दिट्ठा समंतभेदेण ताहि पुट्ठा य बुत्तं ॥२४२॥ किं इंद-
 यालमेयं किंवा सुमिणंति कत्थ वा पत्ता । कत्थ गओ वेयालो पियंवयाए य किं जायं ? ॥२४३॥ मणवल्लहस्स इमिणा हवेज्ज
 विहियं असोहणं किंचि । मन्ने तेणेव लहुं न आगओ तम्मि सो दीवे ॥२४४॥ किंवा मज्झ निमित्तं समागएणं हविज्ज विहियं तु ।

१ पर्यं=निष्ठुरम् । २ तर्जयन्=तिरस्कुर्वन् । ३ विलइयं=विरचितम् । ४ निःसारिता- । ५ संचूर्णिताज्ञोपाज्ञा ।

संतुंजयनरवइणा थोवबलस्सेह तायस्स ? ॥२४५॥ एमाइ चिंतयंतीइ तारिं गुरुसोयतावियाए मए । पुच्छंतस्सवि सिद्धं समंतभइस्स नो किंचि ॥२४६॥ ततो य आणिया हं भूवइपुरओ समंतभइेण । सज्झससोएहिं तहिं पि तारिसं किंचि नो कहियं ॥२४७॥ इय पयडिय गुज्झं नेहसाराइ तुज्झं नियचरियमेवं हंसिए ! सव्वमेयं । अइगरुयसिणेहा साहियं वित्थरेणं पणयपरवसाए पुच्छियं जं तेइत्ति ॥२४८॥ साहुधणेसरविइयसुबोहगाहासमूहम्मए । रागगिगदोसविसहरपसमणजलमंतभूयाए ॥२४९॥ एसोवि परिसमप्पइ सुरसुंदरिहरणवन्नो नाम । सुरसुंदरीकहाए बारसमो वरपरिच्छेओ ॥२५०॥

॥ बारहमो परिच्छेओ समत्तो ॥

तेरहमो परिच्छेओ ।

अह हंसियाए भणियं अब्बो ! अइदूसहं समणुभूयं । जं किल निसुणंताणवि उप्पज्झइ गरुयउव्वेवो^१ ॥१॥ एवंविहदुक्ख्वाणं न य उचिया होसि पियसहि ! तुमंति । किं पुण कीइ विहिणो विचित्तचरियस्स लोयम्मि ? ॥२॥ निच्चं सुहोचियं पि हु बहुविहदुक्ख्वाण कुणइ आवासं । अदिट्ठइट्ठविहं पि विरहियं कुणइ दइएण ॥३॥ इय सुरसुंदरि ! विहिणो विचित्तयं जाणिऊण उव्वेवं । थेवंपि हु मा काहिसि, को पु गुणो तस्स करणेवि ॥४॥ अन्नं च जारिसाइं तुह देहे लक्खणाइं दीसंति । तह होयव्वं तुमए विजाहरा-

१ पक्कम्यन्तम् । २ तदन्वयः । ३ उद्वेगः ।

यपत्तीए ॥५॥ अन्नं च मएवि सुयं कुसगनयराओ आगयनरेण । कमलावद्देवीए पुरओ एवं कहिजंतं ॥६॥ सत्तुजयनरवइणा रुद्धे
 नयरम्मि आउले लोए । नहवाहणनरनाहे संसइभूए ससामंते ॥७॥ धासिंधणहाणीए किंछेणच्छंतयम्मि पुरलोए । जंतविमुक्कमहो-
 वलनिहायनिवडंतपायारे ॥८॥ पटउडि विवरसंठियकोदालिगखयपडंतखंडीसु । धणुसु(मु)हविणिगगयाणेयपत्तिपच्छाइयनहणे ॥९॥ इय
 नयरम्मि कुसंगे निवडंतभडोहरुहिरचिक्खल्ले । सहसा फुरंतखण्णो समागओ खेयरो एगो ॥१०॥ तेण य गइदपरिसंठियस्स सत्तु-
 जयस्स खण्णेण । सहसा सीसं छिन्नं फुरंतरोसारुणच्छेण ॥११॥ हंतूण य तं सत्तु रन्नो नरवाहणस्स पासम्मि । आगम्म तेण भणियं
 निहओ सत्तु तुह नरिंद ! ॥१२॥ विज्जाहरुरियाए रयणदीवे ठियाए धूयाए । तुज्झ सुरसुंदरीए वयणाओ आगओ अहयं ॥१३॥
 सिरिचित्तवेगतणओ खयरो हं मयरकेउनामोत्ति । पासे पियंवयाए तुह धूया अच्छइ सुहेण ॥१४॥ इय भणिज्ज गओ सो रक्का
 उण हरिसिएण निगंतुं । सबलेण सत्तुसिन्ने पलायमाणम्मि पहुरहिए ॥१५॥ गयरहतुरंगमाइं गहियं सव्वं पि दव्वसारं से । ता सुर-
 सुंदरि ! पियसहि ! तत्थत्थे कुणसु मा चितं ॥१६॥ युग्मम् ॥ जम्हा सो तुह जणओ तुज्झ पिएणेव निर्म्मओ विहिओ । अहिणव-
 साहियविजस्स तस्स किं काहिइ पिसाओ ? ॥१७॥ जायं हविज्ज अह कारणंतरं किपि तुज्झ दइयस्स । तव्वसओ सो पियसहि ! न
 आगओ झत्ति तं दीवं ॥१८॥ एमाइनिउणवयणेहिं तीए आसासिया नरिंदसुया । जाया विमुक्कगुरुसोगवेगियाऽऽणंदंपंडित्था ॥
 ॥१९॥ अह हंसियाए सव्वं गंतुं कमलावद्देवीए । सिंहुं तीएवि रन्नो जहट्टियं साहियं सव्वं ॥२०॥

१ पत्ती=पत्नी । २ संशयितभूते=विजये शङ्कितमनसीत्यर्थः । ३ धासं=तृणम् । ४ कुच्छेणासीने । ५ यन्त्रविमुक्कमहोपलसमूहनिपतत्प्राकारे । ६ चिक्खल्लो=
 कर्दमः । ७ प्रसुरहिते । ८ निर्मयः । ९ त द्वीप=रत्नद्वीपम् । १० पंडित्था=पूर्णा ।

सुरसुंदरीए एवं पिउभगिणिनिकेयोणे वसंतीए । अंतेउराविलयाणं अलमाणंदं जणंतीए ॥२१॥ वंचंति वासराइं सुहेण जा कइवि,
ताव अन्नदिणे । अडिंभतरपरिसाए कइवयनियपुरिससहियस्स ॥२२॥ सुरसुंदरिसहियाए देवीए संगयस्स नरवइणो । पडिहारअणु-
न्नाओ रत्नो अइवल्लहो वणिओ ॥२३॥ भासुररणसुपूरियथालकरो आगओ कयपणामो । धणदेवो नामेणं उवविट्ठो राइणो पुरओ
॥२४॥ चतसुभिः कलापकम् ॥ उवणीयदरिसणीयो ससंभमेणेव राइणा भणिओ । भो भो धणदेव ! तुमं आसि गओ सिंहलदीवं
॥२५॥ ता कह णु लहु निंयत्तो कुसलं पोयस्स किंचि नो जायं । जायं विगंधं जेणिह समागओ मासमेत्तेण ? ॥२६॥ बहुदिवसपा-
वणिज्जे तम्मि गओ सिंहलम्मि दीवम्मि । सिगंधं जं सि नियत्तो महंतमच्छेरयं एयं ॥२७॥ भणियं धणदेवेणं आयन्नसु नरवरिंद !
बुत्तंतं । जह तत्थ गओ सिगंधं समागओ एत्थ नयरम्मि ॥२८॥ सिंहलदीवागयवाणिएहिं पोच्छाहिओ इओ ताव । चलिओ तदु-
चियभंडं धित्तूण बहुप्पगारमहं ॥२९॥ तुम्हाण पायजुयलं पणमिय बहुसयडसत्थसंजुत्तो । गंभीरनामयं तं पत्तो वेलाउलं विउलं
॥३०॥ युग्मम् ॥

अविय । नावियजणपडिपुन्नं पंडणीकीरंतजाणवत्तो हं । पूगफलनालिआइरासिरेहंतरायपहं ॥३१॥ गयंदंतपालिकलियं गयवइव-
यणंव कत्थइ विभाइ । कत्थइ कप्पूरागुरुचंदणसाहियं सुरगिरिव्व ॥३२॥ सुत्ताहारविराइयमहीवीढं पुंडरीयसिहरंव । कत्थइ जाइफ-
लेलाकलियं तं कासुयमुहंव ॥३३॥ नाणादेससमागयभूरिकरनिरुद्धसयलदिसिपक्खं । पविसंतभूरिभंडं नरवइभवंणंव तं दिट्ठं ॥३४॥

१ निकेतनं=गृहम् । २ विलया=वनिता । ३ अलम्=अत्यर्थम् । ४ दर्शनीयम्=उपहारः । ५ निवृत्तः=प्रत्यागतः । ६ पोतः=प्रवहणम् । ७ प्रोत्साहितः । ८
नक्तम्=अनः । ९ प्रगुणीक्रियमाणायानपात्रः=सज्ज्यमानप्रवहणः ।

दाउं तदुचियसुकं भंडं नीयं समुहतीरम्मि । नइनाहगमणदच्छं बोहित्थं भाडियं वियडं ॥३५॥ कमसो य सयलभंडं चंडावियं जाहि
तत्थ बोहित्थे । ताहे सुहत्तिहिरिक्खे नइनाहे प्हए विहिणा ॥३६॥ काउं जिणिंदपूयं दाणं दाळण समणसंघस्स । आपुच्छिय सुहि-
निवहं संभासिय संयलपरिवारं ॥३७॥ कीरंतमंगलत्वे समुच्छलंते य तुरनिग्घोसे । पडुमागहसंदोहे जयजयसहं पउंजंते ॥३८॥ पि-
हुपचासयमयलं गुणनियरनिवद्धफलहसंधायं । संजमियसयलजोगं बोहित्थं मुणिवरसरिच्छं ॥३९॥ आरुढो हं तत्तो वेलाए समा-
गयाए गहिराए । पवणपडिपुत्रसियवडवसेणं गंतुं पयट्ठं तं ॥४०॥ पञ्चभिः कुलकम् ॥ परिहत्थमच्छपुंछच्छडअच्छोणपोच्छलंत-
सलिलोहं । सलिलोहसमुच्छाइयफुरंतगिरिगंडयभीसणयं ॥४१॥ भीसणमगरोर्वंगियश्रुयगगसिजंतगोहियानिवहं । निवहपरिसंठि-
शुट्टियतिमिंगिलाढत्तैआवत्तं ॥४२॥ आवत्तसमुच्चित्तियसत्तसमाढत्तभीसणारावं । आराववसविसंतुलजलयरपरिसरणघोरजलं ॥४३॥
घोरजलघणघणारवमुहरियदिसिचकमुकडतरंगं । रंगंतविहुमासियसप्पसमुप्पिप्पत्थैमीणउलं ॥४४॥

अविय । बहूसत्तकयाहारं निवडंतमहंतआवयानिवहं । अप्पत्तपयावासं दुग्गयपुरिसंव नइनाहं ॥४५॥ चलमाणमीणमयरं फुरं-

१ शुल्कम् । २ नदीनाथः=समुद्रः । ३ विततं=विस्तीर्णम् । ४ आरोपितम् । ५ सुहन्निवहं=मित्रसमूहः । ६ पृथक्=मिथोविरलाना पत्राणां=अश्वदीनानामा-
श्रयः, मुनिपक्षे पृथक् प्राप्त आशयश्चित्त येन । ७ मुनिपक्षे शयनयोःअफलकम् । ८ बोहित्थं=यानपात्रम् । ९ परिहत्थ (जन्तुविशेष) मत्स्यपुच्छच्छट्छट्छोदनप्रो-
च्छलत्सलिलौघम् । १० गडओ=गर्तकः । ११ उद्धर्गितम्=उच्छलितम् । १२ आढत्तो=आरब्धः । १३ समुप्पित्थं=संनस्तम् । १४ बहुसत्त्वानां कृत आधारो येन,
दुर्गतपक्षे बहुसत्त्वेभ्यः कृत आहारो येन । १५ आपत्त, आपणा=नदी च । १६ अपानाणा पात्ररहितानां पयसामावासः, पक्षे अप्राप्तः प्रजासु वासो येन । १७
निशाकाशपक्षे मीनमकरो राशिर्विशेषौ ।

तघर्णतिमिररुद्धपेरंतं^१ । कसिणनिसागासं पिव अपत्तपेरंतसीमाणं ॥४६॥ एवंविहं समुहं मज्झमज्जेण जाणवत्तं तं । जा वचइ कइवि
हु जोयणाणि वेगेण नरनाह ! ॥४७॥ ताव य अन्नम्मि दिणे कूवयंखंभगसंनिविट्ठण । निंजामएण भणियं पिच्छह अच्छेरयं पु-
रिसा ! ॥४८॥ युग्मम् ॥ कोवि हु महाणुभावो अदीणवयणो सुरिंदसमरूवो । बोहाहिं कह समुहं अणोरपारं इमं तरई ? ॥४९॥
तन्वयणं सोऊणं पडिबेड्यसंगया मए राया । तप्पासे पडुविया पत्तट्ठा कोलियकुमारा ॥५०॥ गंतूण तेहिं भणिओ सो पुरिसो भइ !
इत्थ आरुहसु । धणदेवेणं वणिणं तुज्झ पासम्मि पडुविया ॥५१॥ इय भणिओ आरूढो समागओ ताहि अम्ह बोहित्थे । दिट्ठो
य मए नरवर ! तरुणनरो सो महाभागो ॥५२॥ निजियअणंगरूवो पुन्निममयलंछणोव्व अइसोमो । वरकणयनिहंसगोरो अहिणव-
उट्ठित्तमुहरोमो ॥५३॥ किं बहुणा भणिणं अणुहरए नरवरिंद ! सो तुम्ह । दिट्ठम्मि तम्मि दिट्ठी अम्हं सित्तव्व अमएण ॥५४॥
अवो ! महाणुभावो एसो अणुहरइ मयरकेउत्तस । ता होज किं नु एसो जो तइया अडविपडियाए ॥५५॥ कमलावइदेवीए अंकाओ
जायमित्तओ हरिओ । पुव्वविरुद्धसुरेणं केणवि अदिट्ठरूवेण ? ॥५६॥ युग्मम् ॥ अहवा किं मह इमिणा विंचित्तएणेह ताव पुच्छामि ।
को कत्थ कह व एसो पडिओ य समुहमज्झम्मि ? ॥५७॥ इय चिंतिज्जण य मए अब्भंगुव्वड्डणइयं तस्स । परमायरेण कारिय
भुंजाविय परमविणएण ॥५८॥ युग्मम् ॥ पुट्ठो सुहासणगओ कहं णु तुमं धीर ! एत्थ भीमम्मि । रयणायरम्मि पडिओ कत्थ व
तुम्हाण आवासो ? ॥५९॥ तत्तो य तेण भणियं निसुणसु धणदेव ! वज्जरिजंतं । एगगमणो होउं एत्थत्थे कोउगं जइ ते ॥६०॥

१ पनः=मेघः, सान्द्र च । २ पेरंतो=पर्यन्तः । ३ रांभगं=स्तम्भाग्रम् । ४ निर्यामकः=नाविकः । ५ बाहा=बाहुः । ६ वेडओ=नौका । ७ निहमो=निकपः ।

८ षाडुहरतो=भयुक्तरोति ।

दक्षिणसेठीयपुरे वेयङ्गे रयणसंचए अत्थि । पवणगइखयरपुत्तो वउलवई कुच्छिसंभूओ ॥६१॥ खयरिंदचक्कवट्ठी विक्खाओ
 चित्तवेगनामोत्ति । अमियगइखयरधूया भज्जा से कणगमालत्ति ॥६२॥ युग्मम् ॥ तीए य अहं पुत्तो मणइओ मयरकेउनामोत्ति ।
 कमसो य वड्डमाणो पत्तो हं जोन्वणं पढमं ॥६३॥ एत्तो य अत्थि नयरं वेयङ्गे उत्तराए सेठीए । संवोउयतरुवणसंडमंडियं चमर-
 चंचत्ति ॥६४॥ भाणुगइखयरपुत्तो चित्तगई तत्थ खयरवराया । सो मह पिउणो मिच्चं अहंपि अइवछ्हो तस्स ॥६५॥ अह अनया-
 कयाइवि पत्तस्स पुरम्मि चमरचंचम्मि । पीईइ चित्तगइणा दिन्ना मह रोहिणी विज्जा ॥६६॥ सा सत्तहिं मासेहिं तत्थेव ठिएण
 साहिया विज्जा । जहमणियविहाणेणं विहीसियाणं अभीएणं ॥६७॥ तत्तो साहियविज्जो संपत्तो नियपुरे अहं पिउणा । परमाणंदिय-
 हियएण संसिओ खयरमज्झम्मि ॥६८॥ पिच्छह कह बालेणवि रउइरूवावि रोहिणी विज्जा । अक्खुहियमाणसेणं साहिया मज्झ
 तणएणं ? ॥६९॥ अज्जवि विज्जाओ किल साहिउमसमत्थओ इमो बालो । इय चिंताए न दिन्ना विज्जाओ इमस्स अहेहिं ॥७०॥
 ता जइ इमेण पढमं रउइरूवावि साहिया एसा । का गणणा अन्नासिंपि साहणे होज्ज एयस्स ? ॥७१॥ अह सोहणम्मि दियहे काउ-
 णट्ठाहियं महामहिमं । सिद्धाययणठियाणं जिणपडिमाणं पमोएण ॥७२॥ भणिउं समाणसिद्धिं दिन्नाओ मज्झ मयलविज्जाओ ।
 सोहणविहीवि सबो उवइड्ढो तौण ताएण ॥७३॥ युग्मम् ॥ गंतूण रयणदीवे फुरंतकिरणोहरयणविच्छुरिए । विज्जाहरवरनिम्मियजु-
 गाइजिणमंदिरे रम्मे ॥७४॥ तत्थ य पसत्थखित्ते विर्येणे विप्फुरियकिरणजालेसु । विज्जापसाहणुज्जयखयरोचियविविहभवणेसु ॥७५॥

१ संवोउया=सर्वतुकाः । २ विभीषिकाभ्यः । ३ शसितः=वक्ष्यमाणविधिना क्लृपितः । ४ अब्दः=संवत्सरः । ५ तासा विद्यानाम् । ६ विजन-
 निर्जनम् ।

साहसु विज्ञानियं परिमियपियपरियणेण परियरिओ । कयजिणवंदणपूओ परिहरियासेसवावारो ॥७६॥ जोयणमेत्ते खित्ते हिंसा पंचिदियाण सत्ताण । अप्पपरजोगजणिया जत्तेण य वज्जणीयत्ति ॥७७॥ जम्हा पमायओवि हु जायाइ इमाइ जायए विग्घं । इय भणिऊणं पिउणा समप्पियं मज्झ अंगुलियं ॥७८॥ एयं पि वंधसु करे निवारणं सयलदोसपसरस्स । पुत्तय ! इय भणिऊणं पट्टविओ परियणसमेओ ॥७९॥ पइभिः कुलकम् ॥ गंतूण रयणदीवे पारद्धो साहिउं जहाविहिणा । बहुरूविणिपमुहाओ नाणारूवाओ विज्ञाओ ॥८०॥

अत्रिय । बहुरूवा पन्नत्ती गोरीगंधारिमोहणुप्पयणी । आगरिसणि उम्मोयणि उच्चाडणि तह वसीयरणी ॥८१॥ एमाइबहुविहाओ साहेमाणस्स मज्झ विज्ञाओ । छम्मासा बोलीणा ऊणा दिवसेहिं थोवेहिं ॥८२॥ एत्थंतरस्मि रयणीइ चरिमजामम्मि जावपज्जते । धेरहरियं धरणीए धणियं व दिसागइंदेहिं ॥८३॥ पज्जलियं गयणेण हसियं व पभूयभूयनिवहेण । ढैणियं व पव्वएहिं वरिसियमिव उवलवरिसेणं ॥८४॥ तयणंतरं समीरो सुगंधगंधो य वाइओ मउओ । पविरलफुसियं गंधोदगं च पडियं तहिं दिव्वं ॥८५॥ दिव्वा य कुसुमवुड्डी देसद्ववन्ना समंतओ पडिया । पयडीभूयाओ तओ विविहालंकारकलियाओ ॥८६॥ नियनियनामंकेहिं कलियाओ विचित्तचिंधोनिवहेहिं । चित्तवरवाहणाओ नाणानेवत्थकलियाओ ॥८७॥ अन्नोन्नवन्नभासुरसरूवरूवाओ विविहविलयाओ । भणियं च ताहिं अम्हे विज्ञाओ तुज्झ सिद्धाओ ॥८८॥ तिसुभिः विशेषकम् ॥ तव्वयणं सोऊणं हरिसियचित्तेण पूयणं विहियं ।

१ आत्मपरयोपजनिता=स्वपरकृता । २ कम्पितम् । ३ ध्वनितं=शब्दिदत्तम् । ४ मृदुकः । ५ दक्षार्थवर्णा=पद्मवर्णा । ६ समन्ततः=परितः । ७ निध=निदानम् ।

अघाईयं तासिं पत्तेयं जीइ जं उचियं ॥८९॥ विजासिद्धिं नाउं महया भंडचडयेण संजुत्तो । औउजगीयवायणनडुविहिं बहुविहं
 वेत्तुं ॥९०॥ अट्टाहिआनिमित्तं पूयाउवगरणं गहेऊणं । वेयड्डाओ ताव य ताओवि समागओ तत्थ ॥९१॥ युग्मम् ॥ काऊण महा-
 महिमं जुगाइजिणमंदिरम्मि भत्तीए । संपूजिय जहविहिणा विजानियरं पयत्तेण ॥९२॥ निम्मलपविच्चत्तिथोदएहिं पडिमाओ जिण-
 वरिंदाणं । न्हविऊण महादाणं दाउं विजाहरोहस्स ॥९३॥ पूएत्तु पूयणिज्जे संमाणिय माणणिज्जणनियरं । वरगीयनडुवाइयसंजु-
 यमट्टाहियं काउं ॥९४॥ पडुपडहभेरिभंभांडुहुहिसदोहपूरियदियंतं । सुंदरनहयसुंदरिपेक्खणयक्खिच्चखयरोहं ॥९५॥ निम्मलजिण-
 गुणकित्तणपडिड्डुमागहोहसंकिन्नं । वज्जंतवंसवीणाकलसद्दाणंदियजोहं ॥९६॥ पेच्छागयसुरकिन्नरचित्तचमुक्कारकारयं रम्मं ।
 काउं जिणिंदभवणे जागरसुरुपावविद्वणं ॥९७॥ सयलपरिवारसहिओ पत्तो वेयड्डुपव्वयं ताओ । कायव्वसेसकिच्चो तत्थेव अवट्ठिओ
 अहयं ॥९८॥ सप्तभिः कुलकम् ॥ काउं जिणस्स पूयं विहिणा जिणवंदणं च काऊण । उइए रविम्मि अहयं सरीरचित्ताए नीह-
 रिओ ॥९९॥ काउं सरीरचित्तं कैयसोओ दीहियाइ लीलाए । वच्चाभि जाव थोवं भूभागं ताव पिच्छामि ॥१००॥ युग्मम् ॥ वंसि-
 कुंडंगासन्ने खगं भूपट्टिसंठियं पवरं । धित्तूण चवल्याए झडत्ति छिन्ना कुंडंगी सा ॥१०१॥ तत्थ य पुव्वपविट्ठो आसी खयरो उ
 मयरकेउत्ति । सामी गंगावत्तस्स गंधवाहणनरिंदसुओ ॥१०२॥ छिन्नाए कुंडंगीए छिन्नं महिवट्टसंठियं दिट्ठं । सहसा सीसं तस्स
 ओ झरंतयं रुहिरपव्वभारं ॥१०३॥ तं ददरूण ससंभमचलंतपिहुलोलोयणजुएण । हा हा ! अहो ! अकजं कयंति परिदेवियं बहुहा
 ॥१०४॥ अधो ! पमायवसओ विहिया हिंसा मए इमा जाओ । तत्तो य किंपि होही विग्घं मह मंदभगस्स ? ॥१०५॥ अहवा

१ वाडम्बरेण । २ आउज्ज=आतोद्यम् । ३ उपकरणक=सामग्री । ४ उरु=वरिष्ठम् । ५ कृतशौचः । ६ पव्वभारो=समूहः ।

संसिद्धाञ्चो विज्जाञ्चो विगघसंभवो नत्थि । तहवि हु विगघजयप्पा जुत्तं मह जावपूयाइं ॥१०६॥ इय चित्ति य चलिओ हं अह फुरियं दाहिणेण नयणेण । किं मने मह सयइ सुनिमित्तमिंमंति चित्तिंते ॥१०७॥ कइवि हु पयाणि जाव य वयामि घणदेव ! तत्थ वण-
महणे । पिच्छामि ताव किंपागसाहिणो हिड्डुभूभागे ॥१०८॥ सुत्तं व मुच्छियं पिव सरीरसोहाए सइयं तिव्वं । नियकुललच्छिमउव्वं
अमएणव निम्मियं जुनइं ॥१०९॥ युग्मम् ॥

अविय । दीहरकसिणसुकोमलकुंतलभारेण सइइ अकंतं । आयड्डिय भमरउलं तीए कमलं व वरसीसं ॥११०॥ कन्नंतपत्तलोयण-
नासावंसोवसोहिओ रूहरो । उवहसइव सुहचंदो तीइ ससंकं असंपुन्नं ॥१११॥ कंडुन्नयसुकुमाला गीवा जडसंगवज्जिया तीए । खर-
कंटयकलियाइं उवहसइ सुणालनालाइं ॥११२॥ घणवकलपीणुन्नयथणजुयलं सयललोयमणहारि । कह उव्वंमिज्जउ तीए सुरिंदगय-
कुंमजुयलेण ? ॥११३॥ ताव य विवेयरहियं थणजुयलं कासुए दढं दहउ । पत्तंसवणाण तुम्हं नयणाण न होइ जुत्तमिणं ॥११४॥
इय भणमाणं मने झीणं मज्झं तु तीइ वालाए । अहवा अविणीयजणे उवएसो लहुययं कुणइ ॥११५॥ गरुओ सिद्धिणाण भरो
चोढवो कह मइत्ति चित्ताए । झीणं तीए मज्झं दालिदियधूयजणउव्व ॥११६॥ मणहारिसुगंभीरा पयाहिणावत्तनाभिया तीए । मय-
रद्धयमज्जणक्खवियव्व विहिणा विणिम्मविया ॥११७॥ मंसलद्धमालेणं वियडनियं वच्छलेण सा कुणइ । आलोइयमित्तेणवि संमित्तलं
तरुणजणहियं ॥११८॥ रंभागवभसुकोमलमुखुयं तीइ रेहए रम्मं । मयणघरदारदेसे उज्झियमिन तोरणं विहिणा ॥११९॥

१ सुनिसम् । २ अपूर्वम् । ३ अत्यन्तेन । ४ सहस्र=राजते । ५ रुचिरः=श्रेष्ठः । ६ दशाम् । ७ उपसीयताम् । ८ श्रवणः=मुनिः, वर्णः । ९ झीणं=
क्षीणम् । १० स्तनयोः । ११ मांसलमुखुमारेण । १२ सकामम् ।

कुंमुनयचलणजुयलं संहयमिउमंसलंगुलिसणाहं । अणुराइल्लं तीए भणं कस्स न चोरए चित्तं ? ॥१२०॥ इय तं सहसा ददुं दिट्ठी
 आणंदिआ दढं मज्झ । चियपरिचियंव ददुं जाओ हिययस्स आणंदो ॥१२१॥ पियपणइणिव्व ताहे निरुविया सा मए विगय-
 चिट्ठा । सुहनीहरंतफेणा सनीलदेहच्छवी वाला ॥१२२॥ नियअंगुलिं खिवित्ता तीए वयणं निरुवियं जाव । किंपागफलं ताव य
 उवलद्धं अद्धचैव्वियं ॥१२३॥ एयफलवियाराओ जाया ओ अचेयणा इमा नूणं । ता नेउं सट्ठाणं करेमि एईह परिकम्मं ॥१२४॥
 विज्जाहरस्स कस्सवि धूया एसा हविज्ज इह पत्ता । निव्वेएणं केणवि विसफलमसियंति मन्नामि ॥१२५॥ भूमिचरमणुयाणं सुदु-
 ग्गमो एस रयणदीवो जं । तेणेव भूमीगोयर-धूया एसा कंहं होज्जा ? ॥१२६॥ एसिसेनेवत्थाओ कन्ना एसत्ति निच्छओ एस । जं
 पुण अच्छिप्पुरणं मह होही भारिया तेण ॥१२७॥ दट्ठणं विविहाओ विज्जाहरवालियाओ अणुराओ । न य आसि मज्झ पुविं दट्ठण
 इमं जहा जाओ ॥१२८॥ ता नूणं भवियव्वं इमाए सुतणूए मज्झ दइयाए । एमाइं विचिंतो गहिउं नियवाहुउच्छंणे ॥१२९॥ तीए
 सुकोमलमणहरतणुफाससुहेइतिनिव्वयसरीरो । नियठाणं संपत्तो जुगाइजिणमंदिरासन्ने ॥१३०॥ युग्गमम् ॥ अह आसि तत्थ भगिणी
 पियंवया अणजणणी धूया मे । पुव्वुदिट्ठं कहियं बुत्तंतं ताहि से भगिया ॥१३१॥ निम्मलजलेण सहियं अण्णेषु तमंगुलीयंगं
 सिग्गं । विज्जापयाणसमए ताएण समप्पियं जं तु ॥१३२॥ तं दिव्वमणिसणाहं निवारणं सयलदोसपसरस्स । उवलद्धपच्चयं पुण विसे-
 सओ विससमूहम्मि ॥१३३॥ तस्सलिलं पौइंतो तीए अंगाइं तहय सिंचंतो । भणिओ पियंवयाए एसा मह होइ भगिणित्ति ॥१३४॥
 भणियं मए कंहं पुण कत्थवि दिट्ठा इमा तए पुविं ? । भणियं पियंवयाए माऊए मज्झ लहुभगिणी ॥१३५॥ रयणवई उ कुसग्गे

१ कुम्भो=कुर्मः । २ चर्वितर्क=भक्षितम् । ३ निर्वेदः=खेदः । ४ अशित=भक्षितम् । ५ पाइतो=पाययन् । ६ तए=त्वया ।

दइया नरवाहणस्स नरवइणो । तीए एसा धूया कन्ना सुरसुंदरी नाम ॥१३६॥ युग्मम् ॥ वेयड्डाओ पुविं आगच्छंती इमम्मि दीवम्मि ।
खिन्ना अवइन्ना हं कुसग्गपुरवाहिरुज्जाणे ॥१३७॥ तत्थ य दिट्ठा एसा विज्जाए पयं तहिं च वीसरियं । पेड्डपन्नाए इमीए साहियमे-
त्ताए उवलद्धं ॥१३८॥ तह चित्तपडे लिहियं रुवं दहूण तुम्ह एयाए । आहूओ अणुराओ गरुओ उम्मायवड्डणओ ॥१३९॥

अत्रिय । अहसुंदरोत्ति मुदियं दइओ होजत्ति खिज्जियं बहुहा । जइ ताव दंसणपि हु होज्ज कैयत्थत्ति नीससियं ॥१४०॥
जइ ताव कावि हु अहं ताडवस्सं तस्स संगमेण सुहं । कायन्वं भगिणीए इय भणिया अहं इहं पत्ता ॥१४१॥ एसाइ जाव साहइ
पियंवया तीइ पुव्ववुत्तंती । ताव त्रिसवेगविगमाओ चेयणा तीइ उवलद्धा ॥१४२॥ उवलद्धचेयणमहं सत्थसरीरं पियंवयापासे ।
मोत्तूण गतो रिसहस्स पूयओ विग्घजयहेउं ॥१४३॥ काउं जिणिंदपूयं विहिणा जिणवदणं करेज्ज । तह संतिदेवयाए मंतं जविज्जण
उवउत्तो ॥१४४॥ तीए थुइं पढित्ता उस्सगं करिय तह सउस्सासं । विज्जाहरवावायणविग्घस्स विधायणट्ठाए ॥१४५॥ जाव य स-
मागओ हं पुणरवि य पियंवयाइ पासम्मि । ताव य सोयवसागवाहजलोहलियगंडयला ॥१४६॥ रूयमाणी सा दिट्ठा पुट्ठा य पियं-
वया मया ताहे । कीस इमा कमलच्छी रोयइ गुरुसोगतं चन्व ॥१४७॥ चत्तसुभिः कलापकम् ॥ तीए भणियं एइइ कारणे गरुयस-
सुसंरुद्धो । अच्छइ इमीइ जणओ तेण इमा रुयइ सोगेण ॥१४८॥ तत्तो य मए भणिया सादीणे किंकरम्मि एयम्मि । को तुह
पियरं सुंदरि ! सकेइ पराभवेउं जे ? ॥१४९॥ युग्मम् ॥ वसुनंदयखणकरो एगागी चेव तं दुरायारं । गंतुं हणामि सत्तुंजयारिमहमेव
किं बहुणा ? ॥१५०॥ एत्थेव पढमजिणवरभवणम्मि पियंवयासमेयाए । अच्छेयन्वं तुमए जहासुहं सोयरहियाए ॥१५१॥ जावा-

१ पट्टप्रशया । २ कृपाधेति । ३ पूजकः । ४ उत्सर्ग=रायोत्सर्गम् । ५ अतोच्छ्वासम् । ६ तत्तन्व=तत्ता इव ।

गच्छामि अहं हंतुं सत्तुजयं दुरायारं । इय भणिऊणुप्पइओ तमालदलसामलं गयणं ॥१५२॥ पत्तो य कुसग्गपुरं उब्भडभडरुद्धवियड-
पायारं । अंतोवहंतवहुजंतवत्तपासाणभीसणयं ॥१५३॥ अट्टालयरइयधयं सयग्घिसंघायरुद्धकविसीसं । वडुंतवहलकलयलगजंतुब्भड-
भडाडोवं ॥१५४॥ अह कोजहलवसओ गयणत्थो पेच्छिउं पयत्तो हं । ताव पुरंभजत्थं समुट्ठियं मौलवाणीयं ॥१५५॥

अविय । अप्पेह मज्झ कसियं कवयं मह देह सुंदरं वफरं । इय सत्तुजयसिन्ने सुम्मंति भडाण उल्लावा ॥१५६॥ ठुक्कंतु वडइ-
लाओ जंताइं वहतु सरउ पेड्डुउडी । अह खुप्पउ नीसेणीं पायारे घडउ ह्वयरिया ॥१५७॥ दहह तंमगावरणं छुहेह परिहासु पत्थरे
पंउरे । अट्टालयविकसियाहिं खणह सत्तुजइं भणइ ॥१५८॥ सुंमुमूरिऊण गुरुपत्थरेहिं बुडुलीहिं सतणनिवहाहिं । डज्झंति तंमंगतर-
ठिएहिं जोहेहिं ह्वयरिया ॥१५९॥ पायारनिर्मियं निसेणिं सत्थियापुरनरिंदजोहेहिं । कुंतगलच्छिजंता पडंति परिहासु अरिपुरिसा ॥
॥१६०॥ अट्टालयजंतागयपत्थरनियरेण वडइलानियरो । उमंच्छिज्जइ कत्तलविहुरियभडहत्थधरिओवि ॥१६१॥ पक्खहतमंगसंठिय-
धाणुक्कविमुक्कवाणनिब्भन्ना । कलयलचडुलनियत्ता कसियाइत्ता विवजंति ॥१६२॥ पायालमूलपरिसकिराण खुंरुदुक्खियाण जोहेहिं ।
सीसाइं दलसयाइं कीरंति सयग्घिपयरेहिं ॥१६३॥ पायारमपत्ताओ पड्डुउडीओवि तिह्लसिचेहिं । डज्झंति ससंकलजलियरूवगुरुक-

१ वृत्तः=मण्डलाकारः । २ शतानीसघातरुद्धकपिशीर्षम् । ३ मालवानीकम्=शत्रुञ्जयराजसैन्यमित्यर्थः । ४ कषितम् । ५ पटकुटी । ६ मज्जन्तु, अन्तर्भूतनि-
जयत्वेन मन्ना करोत्वित्यर्थः । ७ सूयरिया=यन्त्रपीडनम् । ८ क्षिपत । ९ पडरे=प्रचुरात् । १० मुसुमूरिऊण=भङ्क्त्वा । ११ बुडुली=उल्का । १२ तमङ्गः=
मत्तवारणम् । १३ निर्मियं=न्यस्तम् । १४ उमच्छिज्जइ=वञ्च्यते=विप्रतार्यते । १५ धानुक्क=धनुः प्रहरणं यस्य सः । १६ विपद्यन्ते=म्रियन्ते । १७ खुरडल्लि-
याण, खुरं=प्रहरण विशेषः । १८ प्रकरः=समूहः । १९ शृङ्खलजडितरूपगुरुकाष्ठनिवहसहितैः ।

द्वनिवहेहिं ॥१६४॥ कविशीसंतरसंठियपक्कलधाणुक्कबाणसंछन्नं । जायं सिरिधरियारणनिफंदमराइणो सिन्नं ॥१६५॥ ताव य रोसव-
सुद्धियअणेयसामंतसुहडनिवेहेण । आसासिय नियसिन्नं दुक्किइ सालसंमुहयं ॥१६६॥ उब्भडपेसंडिमंडियपयंडकोदंडकंडनि-
बिम्भो । पायारो कयपुररक्खणोव्व रोमंचमुव्वहइ ॥१६७॥ तो पूरिऊण परिहाओ सत्तुजोहेहिं दीहवंसेहिं । पज्जालिय पेसंतं पेली-
वियं सयलमावरणं ॥१६८॥ लगंतजंतपत्थरपंडतपायारसिहरपरितुट्टं । रहसवसुद्धियहलबोलमुहुरियं होइ सत्तुबलं ॥१६९॥ अह
पडिया कोट्टुडालयावि गुरुपिहुलपत्थरसुबद्धा । जंतेहिं सुरंगाहि य कसियाहि य विहविज्जंता ॥१७०॥ इय परिबलेण सहसा परा-
इए पिच्छिऊण पुरसुहडे । रोसवसदंडुडडो उग्गीरिय मंडलर्गो हं ॥१७१॥ पत्तो गइंदपरिसंठियस्स सत्तुजयस्स आसन्ने । भणिओ
य इमो रे ! रे ! दिट्ठो तं अज्ज कालेण ॥१७२॥ जो मह दइयाजणयस्स परिभवं कुणसि अकयवेरस्स । अहवा विणाससमए होइ
फलं वंसविडवस्स ॥१७३॥ युग्गम् ॥ पुरिसो भवसु इयाणिं जइ सच्चं सुहडवायमुव्वहसि । धित्तूण तयं केसेसु झत्ति अह मत्थयं
छिन्नं ॥१७४॥ अह लुंयसीसं दट्टूण सामियं परिबलं ससंभंतं । वलिऊण बाणनियरेण घाइउं मं समाढत्तं ॥१७५॥

अह तं सुतिक्खसरनियरेधोरणिं वंचिउं पयत्तेण । पत्तो ससोयनरवाहणस्स अत्थाणभूमीए ॥१७६॥ सत्तुजयस्स सीसं पुरओ
मोत्तूण कयंपणामेण । धणदेव ! पुव्वबुत्तो बुत्तंतो सांहीओ तस्स ॥१७७॥ ता अच्छ निरुव्विणो अहयं पुण जामि रयणदीवाओ ।
आणेत्तु तुम्ह धूयं जेण समप्पेमि सिग्घंति ॥१७८॥ इय भणिऊणप्पइओ दइयासुहदंसणुस्सुओ जाव । पत्तो इमं पएसं ताव य

१ अरातिः=दात्रुः । २ पसडि=कनकम् । ३ कंडं=काण्डम् । ४ प्रदीपितम्=ज्वालितम् । ५ कलकलः । ६ पराजितात् । ७ दट्टुडडो=दधौष्ठः । ८ मण्ड-
लाग्रम्=खडगः । ९ लूनशीर्षम् । १० तिकंखं=तीक्ष्णम् । ११ धोरणिः=समूहः । १२ आस्थानम्=सभा । १३ बुत्तो=उक्तः ।

सहसा मए दिट्ठो ॥१७९॥ तालतरुदीहजंघो मसिमूसामहिसकालगसरीरो । असिलिट्ठलंबवाहू निग्गयदसणो पलंबोट्ठो ॥१८०॥
 खज्जोयदिचचक्खू निच्छालियजमलजुयलजीहालो । अइवीणचिविट्ठनासो वेयालो तावसंजणओ ॥१८१॥ अप्फोडंतो बहुसो अभि-
 गजंतो तदट्ठहासेहिं । पैलयघणनीसणेहिं कुणमाणो नहयलं मुहलं ॥१८२॥ चतसृभिः कलापकम् ॥ रे ! रे ! तइया जं दिक्खमासि
 दइयावहारओ दुक्खं । वइरस्स तस्स अंतं करेमि, दिट्ठो कहिं जासि ? ॥१८३॥ रे वइरिय ! बालत्ते जीवंतो ताव कहव छुट्ठो सि ? ।
 इण्हि नो पुण छुट्ठसि छूट्ठो भीमम्मि जलहिम्मि ॥१८४॥ इय भणिऊणं सहसा पत्तो अइंसणं स वेयालो । अहमवि गयणाहिंतो
 धसत्ति पडिओ जलनिहिम्मि ॥१८५॥ पुणरुत्तजविजंती जाव न सा वइह नहगमा विजा । ताहे नायं नूणं हरियाओ मज्झ वि-
 ज्जाओ ॥१८६॥ कोवि हु एस पयंडो वइरी असुरोत्ति चिंतयंतेण । धणदेव ! ताव बाहाहिं जलनिहिं तरिउमारद्धो ॥१८७॥ एवं
 नरिंद ! साहइ जाव य सो मज्झ निययवुत्तंतं । निज्जामएण ताव य सभयं एवं समुल्लवियं ॥१८८॥ भो भो नावियपुरिसा ! सक-
 न्नाधारा समुज्जया होह । दीसइ कयंतवयणं व भीममुप्पाइयं जेण ॥१८९॥ सुप्पप्पमाणमुब्भूयमब्भवइलयमुअह नंहमग्गे । खलसंग-
 यं व जं कुणइ संखयं ज्ञत्ति वडुत्तं ॥१९०॥ एरिसठाणे जायं एयं उप्पाइयं महाघोरं । अइरा समडनावियनवाइविणासणं कुणइ
 ॥१९१॥ एयं निसम्म वयणं कूवयखं भगसंठियनरस्स । पवहणपुरिससमूहो संखुंढो विगयजीयसो ॥१९२॥

तओ । मुच्चइ नंगरनिवहो कूवयखं भो तिरिच्छओ विहिओ । नावावि सियवडेण घणेण पच्छाइया सव्वा ॥१९३॥ एत्थंतरम्मि

१ असिलिट्ठो=आश्लिष्टः । २-खयोतदीप्तचक्षुः । ३ कप्पिनीचिपिट्ठनासः । ४ आस्फोटयन् । ५ प्रलयघननिस्वनेनैः । ६ क्षिप्तः । ७ औत्पातिकम् । ८ उग्रह=
 पश्यत । ९ अचिरात् । १० संक्षुब्धः । ११ जीयासा=जीवितांशा । १२ तिरिच्छओ=तिर्यङ् ।

पच्छाहयं नहं कसिणमेहनिवहेण । संखोहियसलिलनिही प्वाइओ मारुओ चंडो ॥१९४॥ जमजीहव्व चमकइ तडिच्छडासंततं समं-
तेण । धाराहरावि गज्जति भीसणं मच्चुसुहडव्व ॥१९५॥ खरपवणुद्धुयसायरतरंगवेगेहिं हीरण नावा । गुरुकल्लोलवसुद्धियनंगरनि-
यरेण धरियावि ॥१९६॥ अणवरयतरंगेहिं उप्पयनिवयं कुणतिया वहइ । तंदूसयस्स लीलं कोट्टिमकरहम्ममाणस्स ॥१९७॥ ताव य
खणंतराओ खरमारुयखंचणेण जज्जरिया । करकरकरस्स तुट्ठति नंगरावीइवेगेहिं ॥१९८॥ पवरतुरंगमतरुणिव्व ताहिं उम्मुक्कबंधणा
नावा । वीईनोलिज्जंतो पैहाविया गरुयवेगेण ॥१९९॥ कत्थइ सुसिद्धविज्जा खयरिव्व नहंगणेण उप्पयइ । विज्जाविगमे कत्थइ
निवडइ खयरिव्व गयणाओ ॥२००॥ डंडाहया भुयंगिव्व जाइ कत्थइ तरंगरंगता । महजणसदुत्तत्थव्व धावए कत्थइ अईव ॥
२०१॥ कत्थइ ज्ञाणोवगया ज्ञायइ सा जोगिणिव्व निक्कया । कत्थइ कंतारगया थेरी इव मंदयं वयइ ॥२०२॥ कत्थइ गुरुजण-
दिट्ठा वराहकुलवालियव्व लज्जाए । धुम्मइ वेविरदेहा सा नावा जलहिमज्झम्मि ॥२०३॥ कल्लोलजलपलावियफलयरगलंतोरुविंदु-
अंसहिं । रुयइव्व समस्सियजणोहपरिरक्खणाऽसत्ता ॥२०४॥ विहाडियबंधणफलहोहसुक्कगुरुसइविप्लावेहिं । आसनभंगभीयव्व
विलवई सरणपरिहीणा ॥२०५॥ उम्मत्तियव्व तत्तो इओ तओ सायरम्मि भममाणा । अणवरयं विंदलंता जलगयमांमयसराबुव्व
॥२०६॥ उव्वुक्कनधारा आउलविलवंतकोलियकुलोहा । उत्तत्थवणियसत्था उद्धयकंदंतकम्मयरा ॥२०७॥ कच्छोडुंतरगोवियसुवन्न-
खंडम्मि जणसमूहम्मि । नियतणुसंदाभियफलयरखंडक्खम्मि वणिनियरे ॥२०८॥ नियकुलेवयनियरं ओवीयंते समत्थलोयम्मि ।

१ धाराधर=मेघः । २ उत्पतनिपातम् । ३ कुर्वती । ४ नोलिज्जंता=नोधमाना=अर्थमाणा । ५ प्रधाविता । ६ स्थविरा=वृद्धा । ७ पलाविचं=प्लावितम् ।
८ समस्सिओ=समाश्रितः । ९ विदलंता=वृद्धन्ती । १० काम=अपक्वम् । ११ कर्मकर=दासः । १२ उपयाचमाने ।

नावियजणे य भंडं पविक्खिरंते समुद्धम्मि ॥२०९॥ जलच्छाद्यपेरंतं एकं आसाइऊण गिरिगडयं । विदलंतफलयनियरा फुट्टा
 सहसत्ति सा नावा ॥२१०॥ पञ्चभिः कुलकम् ॥ अहमवि तत्तो नरवर ! आसाइयफलहयम्मि संलग्गो । अंतेणिवेछिनोलिज्जमाण-
 लहुमच्छविच्छुरिओ ॥२११॥ कत्थइ असंखसंखोहखोहिओ जलनिहिम्मि बुडुंतो । कत्थइ गाहगसिज्जंतगोहियामुहविणिम्मुक्को
 ॥२१२॥ कत्थइ नक्कुकत्तियसिप्पिपुडुप्फिडियमोत्तियाइन्नो । कत्थइ तरंगवेविरविहुमगहेण रुज्झंतो ॥२१३॥ अवरावरगुरुल-
 हरीतरंगवेगेहिं हीरमाणो हं । दिणपंचगेण नरनाह ! पाविओ नीरपेरंतं ॥२१४॥ चतसृभिः कलापकम् ॥ रविकरसंपायपणहुपउर-
 ज्जुओ तओ समुत्तरिं । काउं सुपक्कयलीफलाइणा पौणवित्तिमहं ॥२१५॥ परिसुसियनालिरुग्गएण तिह्णेण काउमब्भंगं । ण्हाऊण
 सरोतीरे चंदणतरुपल्लवरसेण ॥२१६॥ कप्पूरमीसिएणं काऊण विलेवणं पयत्तेण । जाइफलेलासहियं समाणिय पवरतंबोलं ॥२१७॥
 वरयणसिलावट्टे उवविट्ठो चित्तिउं पयत्तो हं । अब्बो ! कह णु अकंडे जाओ धणपरियणविणासो ? ॥२१८॥ चतसृभिः कलापकम् ॥
 कह सो महाणुभावो होही भग्गम्मि जाणवत्तम्मि ? । आसाइयफलओ जइ समुत्तरेज्जा भवे लेंहुं ॥२१९॥

एमाइ चिंतयंतो कहवि हु दिवसाणि जाव अच्छामि । ता अब्बदिणे केणवि उल्लवियं वयणमेयंति ॥२२०॥ भो धणदेव !
 महायस ! उन्विग्गो कीस अच्छसे एवं ? । तत्तो तत्तोहुत्तं जाव पलोएमि संभंतो ॥२२१॥ ताव य दिट्ठो भासुरसरीरधारी पहडुमुह-
 कमलो । परिहियसखिखिणीपंचवनवरवत्थसोहिह्लो ॥२२२॥ उत्तंसड्डियभासुरसप्पफणागारचिंधिचिंचइओ । अइपिच्छणिजरूवो कोवि

१ आसाद्य=प्राप्य । २ प्राहाः=जलचारिजन्तुविशेषाः । ३ नक्काः=जलचरदीवविशेषाः, तदुत्कर्तितशुक्तिपुटोद्भ्रष्टमौक्तिकाकीर्णः । ४ जड्ढा=शीतम् । ५ प्राणवृ-
 त्तिम् । ६ भवेत् । ७ सुन्दरम् । ८ खिड्डिणी=किड्डिणी=घण्टिका । ९ चिंचइवो=मण्डितः ।

हु देवो महाभागो ॥२२३॥ तिस्रुभिः विशेषकम् ॥ अह कयअब्बुट्ठाणो अवगूढो तेण सायरं अहयं । भणिओ य ममं परिजाणसीह
किंवा न तं भद्द ! ॥२२४॥ तत्तो य मए भणियं अज्जवि सम्मं न याणिमो देव ! । ता साहिज्जउ अम्हं को सि तुमं कत्थ दिट्ठो
वा ? ॥२२५॥ भणियं देवेण तओ आसि तए हत्थिणाउरे नयरे । दिट्ठो मणोरमुज्जाणसंठिओ देवसम्मोत्ति ॥२२६॥ लक्खं दाज्जण
तया जोगियहत्थाओ सुपइड्डसुओ । जयसेणो नामेणं विमोइओ जस्स वयणेण ॥२२७॥ जो यतया अडवीए सत्थविलोवम्मि सुप्प-
इड्डस्स पल्लीवइणो पासे बालग्गाहो तए दिट्ठो ॥२२८॥ तह य कुसग्गपुराओ नियत्तमाणेण दड्डपल्लीए । सीहुगुहाए बाहिं करंक्रम-
ज्झड्डिओ दिट्ठो ॥२२९॥ पलिच्छिन्नचलणजुयलो गुरुपहरणघायज्जजरियदेहो । गाढं तिसोभिभूओ जो तइया कंठगयपाणो ॥२३०॥
परहियरण तुमए अरहं देवो सुसाहुणो गुरुणो । इय अच्चंतं दाढं सम्मत्तं नियमसंजुत्तं ॥२३१॥ तत्तो य नमोक्कारो दिन्नो संसा-
रसागरुत्तारो । जस्सासि तए तइया सो हं भो ! देवसम्मज्जिओ ॥२३२॥ सप्तभिः कुलकम् ॥ नवकारपभावाओ वेलंधरनागराय-
मज्झम्मि । जाओ सिवओ नामं सामाणियपणयपयकमलो ॥२३३॥ तत्तो य मए भणियं एवं एयंति किंतु पुच्छामि । ठाणम्मि
कम्मि अच्छह तुम्हे साहेह मह एयं ? ॥२३४॥ अह सुरवरेण भणियं निसुणसु मेरुस्स दक्खिणदिसाए । बाय्यालीससहस्साहिं
जोयणाणं अणूणाहं ॥२३५॥ लवणसमुद्दं ओगाहिज्जण अत्थित्थ पव्वओ रम्मो । सत्तरससय एगवीसे उड्डु उच्चत्तणं जस्स ॥२३६॥
अद्धट्ठजोयणाहं समंतओ निययकंतिपसरेण । लवणोहिस्स सलिलं पयासई अंकरैयणमओ ॥२३७॥ नामेण दउभासो तस्स य सिह-
रम्मि अत्थि वरभवणं । बावट्ठिजोयणुच्चं रम्मं वररणचिंचइयं ॥२३८॥ तत्थ य वसामि अहयं सामाणियदससहस्स परियरिओ ।

१ वृद्धभिभूतःपिपासाक्रान्तः । २ जिओ=जीवः । ३ बायालीसा=द्विचत्वारिंशत् । ४ अनूतानि । ५ अद्धस्थितरत्नमय इत्यर्थः । ६ बावट्ठी=द्वापट्टिः ।

पलिओवमड्डिओ सिवओ वेलंधराहिवई ॥२३९॥ पञ्चभिः कुलकम् ॥ लवणसमुद्दे अन्नावि अत्थि सिवया ओ रायहाणी मे ।
 जोयणसहस्सवारसवित्थिण्णा सा समंतेण ॥२४०॥ सिवयाइ तीइ बहुसो अच्छामि अहं अणेयदेवीहिं । परियरिओ दिव्वसुहं भुंजंतो
 तह दउभासे ॥२४१॥ ता भद्द ! तुह पसायाओ एरिसी पाविया मए रिद्धी । कल्लम्मि दउभासम्मि आगओ पव्वए अहयं ॥२४२॥
 ओहिन्नाणेण तुमं पत्तं दहूण रयणदीवम्मि । आयाओ तुहदंसणकंखी, भण जं मए किच्चं ? ॥२४३॥ अब्बो ! जिणिंदधम्मस्स एरिसं
 एच्चियस्सवि फलंति । ता कीस न गेण्हामो जिणदिक्खं इय विच्चित्तो ॥२४४॥ भणिओ पुणोवि देवेण होइ देवाण दंसणममोहं ।
 तो भव पंडणो जेणाहमज्ज बहुरयणसंजुत्तं ॥२४५॥ दिव्वविमाणारूढं नेमि तुमं हत्थिणाउरं नयरे । तत्थ य गयस्स हियइच्छियंपि
 होही महाभाग ! ॥२४६॥ तिसुभिः विशेषकम् ॥ एवंति मए भणिए दिव्वविमाणं विउव्वियं सहसा । भूरियणोहसहिओ चडाविओ
 तम्मि तेणाहं ॥२४७॥ रयणनिवहं तदीवत्थं अणेयपयारयं नरवर ! वरं वेत्तुं मज्झं समप्पिय सायरं । सिवगपहुणा सम्मं दिव्वे
 विमाणवरे ठिओ गैयपुरपुरं तेणाणीओ खणेण तओ अहं ॥२४८॥ साहुधणेसरविरइयसुबोहगाहासमूहरम्माए । रागगिगदोसविसहर-
 पसमणजलमंतभूयाए ॥२४९॥ एसोवि परिसमप्पइ गयपुरपच्चागमोत्ति नामेण । सुरसुंदरीकहाए तेरसमो इह परिच्छेओ ॥२५०॥

॥ तेरहमो परिच्छेओ समत्तो ॥

एवं च जाव साहइ धणदेवो नरवइस्स वुत्तंतं । एत्थंतरम्मि सुरसुंदरीवि गुरुसोयसंतत्ता ॥१॥ हा ! मह इमस्स दुक्खागरस्स हि-
ययस्स वज्जघडियस्स । अससोयव्वं सोच्चावि फुट्टए जं न संइखंडं ॥२॥ किं धरिएहिं इण्हि इमेहिं पाणेहिं दुक्खनिलएहिं ? । मणवच्छ-
हस्स जायम्मि मंगुले जाणभंगम्मि ॥३॥ सह दंसणेवि नेहस्स पगरिसो दंसिओ तए नाह ! सत्तुजएण रुद्धो विमोइओ जेण ताओत्ति
॥४॥ अवहरिया जेणाहं सुरेण तेणेव छिन्नवरविजो । कह होहिंसि नाह ! तुमं जाणविवचीए जलहिम्मि ? ॥५॥ हा ! कह ससंक-
करनिम्ममलं सुहं नाह ! तुह पलोइस्सं । एवंविहम्मि विहिए विहिणा हयभागधेया हं ? ॥६॥ चलनेहाओ महिलाओ होंति सच्चो
जणप्पवाओडयं । जं एरिसेवि निसुए अज्जवि जीवामि पावा हं ॥७॥ एमाइ विचित्तेती सोगावेगाओ विगयचेयन्ना । पासडियदेवीए
पडिया मुच्छाए उच्छंणे ॥८॥ कमलावईवि देवी संभावियसुयविओगसोगत्ता । बाहजलाविलनयणा विलविउमेवं समाढत्ता ॥९॥
हा ! पुत्तय ! अडवीए तइया मह जायमिचओ हरिओ । इण्हिपि अकयदंसण ! कत्थ गओ मह उअन्नाए ? ॥१०॥ धन्ना एसा
जीए ताव य तुह पुत्त ! पुलइयं वयणं । हा ! हा ! अहं अहन्ना जाए जाओवि न हु दिट्ठो ॥११॥ जं तइया कुलवइणा आइडं, होअ
किं नु तं अलियं । संपत्तजोव्वणो सो मिलिही किल हत्थिणपुरम्मि ? ॥१२॥ रायावि अमरकेऊ करयलपल्लहथवयणविच्छाओ ।

१ शतखण्डम् । २ निरुय=स्थानम् । ३ मंगुलं=अनिष्टम् । ४ अपुन्यायाः । ५ अधन्या । ६ पल्लहथो=पर्यस्तः ।

सुयसोयविहुरियंगो बाहजलं मोत्तुमारद्धो ॥१३॥ धणदेवेणं एत्थंतरम्मि सुरसुदरिं पवीयंती । पुट्टा विलासिणी हंसिया उ संजायसं-
 केण ॥१४॥ मुच्छानिमीलियच्छी का एसा कन्नगा अउन्वत्ति । उज्जाणनिवडणाइं तीइवि से साहिंयं सव्वं ॥१५॥ संभरियसुमह-
 वयणो धणदेवो ताहि एवमुल्लवह । कीस विसन्नो नरवर ! विलवसि किंवा तुमं देवि ! ॥१६॥ किं तं विसुमारियं भे' नेमिच्चियसुम-
 इणा जमाइहं । कुसुमायरउज्जाणे जइया किर कन्नगा पडिही ॥१७॥ तत्तो सिग्घं होही समागमो तुम्ह निययपुत्तेण । ता मा तूरह
 संपइ मिलिही सो नत्थि संदेहो ॥१८॥ युग्मम् ॥ जं सो जहत्यचाई सुमई उवलद्धपच्चओ बहुसो । ता मा कुणह विसायं जाएवि हु
 जाणभंगम्मि ॥१९॥

एवं च समासासइ धणदेवो जाव निउणवयणेहिं । एत्थंतरम्मि सहसा दुंदुहिसदो समुच्छलिओ ॥२०॥ गयणाओ ओयरंता
 देवा दीसंति नयरवाहिम्मि । सुम्मइ जयजयसदो सुरकामिणिगीयंसवल्लिओ ॥२१॥ किं किं इमंति जंपंति जाव अत्थणसंठिया
 लोया । ताव य समंतभदो समागतो हरिसपडिहत्यो ॥२२॥ भणइ य कयप्पणामो पुरस्स पुव्वुत्तरे दिसाभाए । कुसुमायरउज्जाणे
 जइजणजोग्गम्मि भूमीए ॥२३॥ समणगणसंपरिबुडो समत्थसत्थत्थवित्थरविहिन्नू । परवाइवावरणनिवारणे केसरिसरिच्छो ॥२४॥
 विविहतवोविहिनिरओ विसुद्धचारित्तसंजुज्जुत्तो । परहियकरणेक्करओ खरी सुपइइहनामोत्ति ॥२५॥ अज्जेव समोसरिओ तस्स य
 निहड्ढाइक्कम्मस्स । संपइ अप्पडिवाई उप्पन्नं केवलं नाणं ॥२६॥ चतसृभिः कलापकम् ॥ केवलमहिमाकरणत्थमित्थ तियसा
 समागया देव ! । तं सोऊण नरिंदो साणंदो वंदितुं चलिओ ॥२७॥ देवि ! तुमंपि हु पउणा सहिया सुरसुंदरीए होहित्ति । वंदित्ता

भगवंतं पुच्छ तुमं पुत्तुत्तं ॥२८॥ ण्हायविलित्तो राया महया भडचडयरेण संजुत्तो । पवरगइंदारूढो पत्तो कुसुमायरुज्जाणं ॥२९॥
सयलपरिवारसहिओ काउं तिपयक्खिणं मुणिवरस्स । पयजुयलं पणमित्ता उवविट्ठो उचियदेसम्मि ॥३०॥ अह कयकेवलमहिमो
सदेवमणुयासुराहपरिसाए । गंभीरभारइए स्ररी वज्जरिउमारद्धो ॥३१॥

नारयतिरियनरामरगईसु सत्तेहिं दुक्खतविएहिं । कहकहवि माणुसत्तं पाविज्जइ एत्थ संसारे ॥३२॥ लद्धूणवि तं दुलहं मिच्छ-
त्ताईहिं मोहिया बहवे । न कुणंति पैरत्थ हिंयं विसयामिसलोलुया जीवा ॥३३॥ जिणवयणसुइविहीणां कज्जाकज्जाइं नेव जाणंति ।
भक्खेयाभक्खेयं पेयापेयं न लक्खेति ॥३४॥ गम्मागम्मविभागं गिद्धा न गणंति विगयमज्जाया । धम्मियहियलोएणं वारिज्जंता
इय भणंति ॥३५॥ मूढा तुम्हे धुत्तेहिं वंचिया नत्थि कोवि जं जीवो । जो परलोयं गच्छइ सुहदुहमोत्ता अमुत्तो वा ॥३६॥ तस्सा-
भावे पावं हिंसाइकयं हविज्ज कस्सेह १ । ता पंचभूयसमुदयमित्तं नन्नं जए किंचि ॥३७॥ एवंविहपरिणामा निग्घिणहियया कुणंति
जियघायं । अलियं वयंति, गिण्हंतदत्तयं, जंति परदारं ॥३८॥ भूरिषरिग्गहनिरया रागदोसेहिं मोहियमईया । निसिभोयणमंसासी
गिद्धा महुमज्जपाणम्मि ॥३९॥ कोहमयमायलोभेहिं विहुया संकिलिद्धपरिणामा । अविरयमिच्छदिट्ठी किलिद्धकम्मं समज्जंति ॥
॥४०॥ तन्वसगा पुण कालं काउं निवडंति घोरनरएसु । निच्च घणंधयारेसु तिन्वसीउण्हकलिएसु ॥४१॥ तत्थ य ते उववन्ना पर-
माहम्मियसुरेहिं विरंसंता । छिज्जंति निसियकरवत्तदित्तपरस्सहिं सयंहुत्तं ॥४२॥ गुरुतिक्खकंटयाइन्नसिंवलीनिविडसाहमज्झम्मि ।

१ स्नातविलिप्तः । २ परत्र=परलोकविवयं हितम् । ३ भक्ष्याभक्ष्यम् । ४ अमूर्तः । ५ गृहन्ति+अदत्तम् । ६ गान्ति=सेवन्ते, परदारं=अन्यकलत्रम् ।

७ कसण कन्दन्तः । ८ निश्चितं=तीक्ष्णम् । ९ शतकृत्वः । १० सिंवली=शाल्मलीशृङ्गः ।

आरोविज्जण बहुसो आकड्डिज्जति रज्जूहिं ॥४३॥ कढकढकढेतकुंभीसु 'तेहिं पच्चति निदयमणेहिं । पैइज्जति जलंतं तंबं तिसियत्ति जंपता ॥४४॥ ससरीरसमुक्कत्तियंसं छुहियाण अगिसंकासं । काउं छुब्भइ वयणे नेरइयाणं अनाहाणं ॥४५॥ पूइवसरुहिरपुब्बं वेयरिणं निम्मयं विउव्वित्ता । चोलिज्जति रसंता हा ! हा ! मायत्ति जंपता ॥४६॥ छायत्थी संपत्ता असिपत्तवणम्मि निसियपत्तेहिं । छिज्जति विलवमाणा असितोमरकुंतरूवेहिं ॥४७॥ तत्थ कयत्थिज्जंता रक्खह सरणागयत्ति जंपता । सुमरावियपुब्बभवा गाढयरं तेहिं हम्मंति ॥४८॥

किं बहुणा । अच्छिनिमीलियमित्तं नत्थि सुहं दुक्खमेव संतंत्तं । नए नेरइयाणं अहोनिस्सि पच्चमाणाणं ॥४९॥ एवं पभूयकालं अणुहविउं दारुणाइं दुक्खाइं । कहवि हु उव्वट्ठित्ता जायंति तिरिक्खजोणीसु ॥५०॥ तत्थवि छुहापिवासुण्हसीयवहवंधरोयवियणाहिं । भारारेवणनत्थणदमणकुसतोत्तयाइहिं ॥५१॥ अवरोप्परभक्खणताडणाइदुक्खाइं विविहरूवाइं । पच्चणुभवति बहुसो पुणो पुणो विविहजोणीसु ॥५२॥ तत्तो लहंति जइ कहवि दुल्लहं माणुसत्तणं जीवा । तत्थवि जायइ दुक्खं सारीरं माणसं विविहं ॥५३॥ दारिदगरुयमोगगरनिचायदुहिया करंति अन्नसिं । नीयारिणं वि आणत्ति कदन्नलवपावणिच्छाए ॥५४॥ न गणिंति रौइदियहं वच्चति सुदूरविसमदेसंपि । पविसंति विसमविवरं लंघति य जलनिहिं दीणा ॥५५॥ धणपावणवंछाए दुक्खं न गणिंति लोहगहगहिया । दिप्पंतकुंतपउरे पविसंति य भीमसंगामे ॥५६॥ इड्डजणवियोगाओ अणिहसंपावणे य जं दुक्खं । विविहावयाहि य तहा को पुण तं वन्निउं तरइ ?

१. तैः=परमाधार्मिकैः । २. पाठ्यन्ते । ३. ताम्रम् । ४. छुधितानाम् । ५. निम्नगा=नदी । ६. विकुर्न्य=विकृत्य । ७. गम्यन्ते । ८. सुमरावियं=स्मारितम् । ९. संतर्त्तं=सततम्=निरन्तरम् । १०. अवरोप्पर=परस्परम् । ११. नीचानाम् । १२. रात्रिदिवसम् ।

॥५७॥ बहुविहरोगायंकेहिं पीडिया निवुइं न पाविति । धिप्पंति जराइ तओ मरंति तत्तो सुनिधिन्ना ॥५८॥ जह कइवि हु देवत्तं पाविति तहिंपि जायए दुक्खं । ईसाविसायभयसोयलोहसंतत्तचित्ताण ॥५९॥ पररिद्धि पेच्छता भिच्चा विव सामिएण आणत्ता । जायंति चैवणसमए देवावि हु दुक्खिया धणियं ॥६०॥ चुलसीइजोगिलक्खेक्खसंकुले इह भवे भमंतेहिं । तं नत्थि किंपि ठाणं अणं-तखुत्तो न जं एतं ॥६१॥ सव्वत्थवि दुक्खत्ता जायंति जिणिदधम्मपरिहीणा । ता भो देवाणुपिया ! करेह जिणदेसियं धम्मं ॥६२॥ सो दुविगण्यो भणिओ जइधम्मो तह गिहत्थधम्मो य । दुविहस्सवि विनेयं सम्मत्तं गुणगणावासं ॥६३॥ तत्तत्थसद्दाहणं सुहाय-परिणामरूवयं तं तु । जीवाइणो पयत्था तत्तं पुण होइ विनेयं ॥६४॥ जीवाडजीवापुन्नं पावासवसंवरा य निज्जराणा । बंधो सुवखो य तहा तत्ताणि इमाणि नव होंति ॥६५॥ सुहुमा बायर बेइदिया य तेइदिया य चउरिंदी । सन्नी अस्सन्नी खलु चोइस पज्जत्तऽप-ज्जत्ता ॥६६॥ धम्माऽधम्माऽऽगासा तियतियभेया य तेहव कालो य । खंधा देसपएसा परमाणू अजीव चोइसहा ॥६७॥ सायं उच्चागोयं सत्तत्तीसं च नार्मपगईओ । तिणिण य आउणि तहा बीयालं पुन्नपगईओ ॥६८॥ नाणंतरायदसगं दंसंण नव मोहपगइ-छवीसं । नामस्स चउत्तीसं तिण्ह य एक्किक्क पावाउ ॥६९॥ इंदिय कसाय अन्वय किरिया पण चउर पण य पणवीसा । जोगा तिन्निव भवे वायालं आसवो भणिओ ॥७०॥ समिई गुत्ती धम्मो अणुप्पेहपरीसहा चरित्तं च । सत्तावन्नं भेया पणतियभेयाइ संवरणे

१ संतत्त=सतसम् । २ द्यवन्नं=मरणम् । ३ चुलसीई=चतुरशीतिः । ४ अणंतखुत्तो=अनन्तवारम् । ५ दुःखार्ता । ६ द्विविकल्पः=द्विभेदः । ७ तत्त्वार्थ-श्रद्धानम् । ८ उच्चैर्गोत्रम् । ९ सप्तत्रिंशत् । १० नामकर्मप्रकृतय इत्यर्थः । ११ द्विचत्वारिंशत् । १२ पगडी=प्रकृतिः । १३ ज्ञानावरणाऽन्तरायदशकमित्यर्थः । १४ दर्शनावरणमित्यर्थः । १५ अनुप्रेक्षा=भावना । १६ सप्तपञ्चाशत् ।

॥७१॥ अणसणभेयाइ तवो वारसहा तेण निजरा भणिया । कणगावलभेयाओ अहव तवोऽणेगहा होइ ॥७२॥ पयइठिईअणुभाग-
 पएसभेया चउविहो वंधो । अट्टविहकम्मविगमो मोक्खो पुण सासओ भणियो ॥७३॥ एसिं सहहाणे अरिहं देवो सुसाहुणो
 गुरुणो । इय पंडिवत्तिनिमित्तं सम्मत्तं होइ विवेयं ॥७४॥ सावज्जोगपरिवज्जणं तु मणवयणकायजोगेहिं । एसो जईण धम्मो दुरे-
 णुचरो मंदसत्ताणं ॥७५॥ कायन्वा जेण दया छण्हवि पुढवाइयाण जीवाण । सवोवाहिविसुद्धं भणियन्वं सच्चयं वयणं ॥७६॥ तिण-
 मित्तं पि अदिन्नं न य धित्तन्वं असुद्धचित्तेण । धारेयन्वं च सया नव गुत्तिसणाहवं भवयं ॥७७॥ धम्मोवगरणवज्जो थेवो वि परिगहो
 न कायन्वो । आहारचउकंपि हु रयणीए नेव भोत्तन्वं ॥७८॥ समिईउ पंच गुत्तीउ तिन्नि निच्चं च सेवियन्वाओ । जेयन्वा तह
 उईया बावीसपरीसहा सम्मं ॥७९॥ कायन्वं सत्तीए वेयावंचं च स्वरिपमुहाण । नरतिरिदेवोहकया उवसग्गा तह य सहियन्वा ॥८०॥
 सदाइसु विसएसुं रागदोसा न चैव कायन्वा । वायालदोससुद्धो भोत्तन्वो कारणे पिंडो ॥८१॥ वेयणवेयावचे ईरियट्ठाए य संजमट्ठाए ।
 तह पाणवत्तियाए छट्ठं पुण धम्मचिंताए ॥८२॥ कायन्वो सज्झाओ परिहरियन्वाओ सन्वविकहाओ । उज्झमियन्वं सययं सन्धिभतर-
 वाहिरतवम्मि ॥८३॥ भोत्तूण अट्ठरुद्दे झाएयन्वाणि धम्मसुक्काणि । भावेयन्वो य अणिच्चयाइवरभावणानिवहो ॥८४॥ अब्भसियवो
 विणओ पावा संच्छंदया न कायन्वा । निच्चं पि अणुहेओ दसप्पयारोवि जइधम्मो ॥८५॥ खंती महव अज्जव मुत्ती तवसंजमे य
 बोद्धन्वे । सच्चं सोयं ऑकिंचणं च ^१ वंभं जइधम्मो ॥८६॥ वसियन्वं मुणिमज्जे नो कायन्वा कुसीलसंसग्गी । पंचविहो वि पमाओ

१ पंडिवत्ती=प्रतिपत्तिः=विज्ञानम् । २ दुराचर=दुराश्रयः । ३ ब्रह्मव्रतम्=ब्रह्मचर्यम् । ४ उदिताः सन्त इत्यर्थः । ५ ईर्या=कस्यापि जन्तोर्वाधा न
 स्यात् तथा भूमिं विलोक्य पादन्यासः । ६ स्वाच्छन्दिदकानि । ७ मुक्तिः=लोभाभावः । ८ आकिञ्चन्यम्=अकिञ्चनस्य द्रविणरहितस्य भावः कर्म वेति विग्रहः ।
 ९ वंभं=ब्रह्म ।

परिहरियन्वो पयत्तेण ॥८७॥ मज्झं विसयकसाया निदा विगहां य पंचमी भणिया । इय पंचविहपमाओ जीवं पाडेइ संसारे ॥८८॥ किं बहुणा धीदुब्बलमणतावकरो उ जावजीवाए । वोढव्वो अट्टारससीलंगसहस्सपन्नभारो ॥८९॥ कीरंतो जइधम्मो खिप्पं मोक्खम्मि नेइ नरनाह ! । दीहरकालेणं पुण सावगधम्मोवि तं सव्वं ॥९०॥ पंच य अणुव्वयाइं गुणव्वयाइं च होति तिनेव । सिक्खावयाइं चउरो सावगधम्मो दुवालसहा ॥९१॥

एमाइवित्थरेणं दुविहेवि हु साहियम्मि धम्मम्मि । पत्थावं नाऊणं रत्ता सरी इमं पुट्ठो ॥९२॥ कमलावईइ पुत्तो अडवीए जायमेत्तओ केण । अवहरिओ, पुव्वकयं किंवा वेरं सरंतेण ? ॥९३॥ बुद्धिं गओ स कत्थ व भयवं ! कइया व अम्मह सो मिलिही ? । एयं सवित्थरेणं साहेह अणुगगं काडं ॥९४॥ नाऊण य उवगारं कहिज्जमाणे पभूयलोयस्स । अह केवल्लिणा भणियं कहिमो आयन्नसु नरिंद ! ॥९५॥

धायइसंडे दीवे पुरच्छिमद्धम्मि भरहखित्तम्मि । अत्थि पुरी पोरणा नामेणं अवर्ककत्ति ॥९६॥ तीए अंवडवणिणो महिला नामेण अत्थि अच्छुत्ता । तीए कमेण जाया वररूवा तिन्नि पुत्ताओ ॥९७॥ मंडणमव्हणचंदणनामा, तेसिं च तिन्नि महिलाओ । लच्छिसरस्सइसंपयनामाओ पवररूवाओ ॥९८॥ पयईइ तणुकसाया अब्बोन्नं पवरपीइसंजुत्ता । दाणरया संतुट्ठा सुहेण अच्छंति ते वणिणो ॥९९॥ अह अनयां कयाइवि लच्छी वंठेणं निन्ननामेण । दिट्ठा, अन्नसुवन्नो सो तीए रूवलावन्ने १००॥

पत्थेइ य तं बहुसो सा पुण तं नेच्छई मणेणावि । अह अनया तंलाए तोर्यनिमित्तं गया लच्छी ॥१०१॥ तुरयारूढो अह निन्नओवि
 पत्तोडणुमगओ तीए । वियणे गहिया मैड्डाइ रोवियाँ तुरयपट्टीए ॥१०२॥ विलवंती वेगपहाविणए तुरएण पाडिया अडविं ।
 भिल्लेहिं समं जुज्झम्मि मारिओ निन्नओ रंने ॥१०३॥ गहियाभरणा लच्छी मुक्का भिल्लेहिं तत्थ अडवीए । हिंडंती तत्थ मूढ-
 दिसा असिया सीहेण छुहिणए ॥१०४॥ अह सा मल्लहणपत्ती सरस्सती मोहिलेण वणिणए । पत्थिजंती पइणो साहेइ जहड्डियं संवं
 ॥१०५॥ अह मल्लहणेण रन्नो गंतुं सिट्ठम्मि तम्मि बुत्तंते । उद्दालियदविणो मोहिलोवि निन्वासिओ रन्ना ॥१०६॥ पुव्वसयसह-
 स्साइं बहूणि परिवालिऊण नियंमाउं । तिन्निवि कालं काउं निबद्धमणुयाउया तत्तो ॥१०७॥ जंबुदीवे एत्थं अत्थि पुरी मेहलावती
 नाम । एरवए वरखेत्ते आरियदेसम्मि वित्थिन्ना ॥१०८॥ भीमरहो तत्थासी राया कुसुमावली उ से देवी । तीए पुत्तताए उववन्नो
 मंडणो ताव ॥१०९॥ जाओ य उचियसमए देवकुमारोवमो विसालच्छो । कणगरहो से नामं विहियं उचियम्मि समयम्मि ॥११०॥
 कमसो जोव्वणपत्तो विसुद्धवंसाण रायकन्नाण । रायसिरीपमुहाणं पवराणं गहिओ पाणिं ॥१११॥ जुवरायपए ठविओ भुंजइ माणु-
 स्सए पवरभोए । अंतेउरमज्झगओ देवो विव देवलोगम्मि ॥११२॥ तीइ नयरीइ इंभा सहोयरा दोन्नि आसि संत्थाहा । सागर-
 दत्तो य तहा समुद्दत्तो य सुपसिद्धा ॥११३॥ अह सो निन्नयवंठो निहओ भिल्लेहिं तत्थ अडवीए । कइवयभवगहणाइं हिंडित्ता
 तिरियजाईसु ॥११४॥ उव्वट्ठिऊण पुत्तो सागरदत्तस्स सत्थवाहस्स । धन्नाए भारियाए सुबंधुनामो समुप्पन्नो ॥११५॥ युग्मम् ॥

१ तडगे । २ तोर्य=जलम् । ३ वलात् । ४ रोपिता । ५ अरण्ये । ६ प्रार्थ्यमाना । ७ निजमायुः । ८ पुत्रतया । ९ इन्भो=वणिक्, इभ्यः=श्रेष्ठी वा ।

१० सार्थवाहो । ११ उद्धृत्य=निष्क्रम्य ।

सोवि हु मल्लहणजीवो कालं काऊण आउपज्जेते । जाओ सुदंसणाए भज्जाए समुददत्तस्स ॥११६॥ पुत्तो धणवइनामो सुरुवजुत्तो कलासु पत्तदो । एत्तो य अत्थि नयरी विजया तत्थेव एरवए ॥११७॥ युग्मम् ॥ तीए समिद्धिजुत्तो धणभूई नाम आसि सत्थाहो । महिला सुंदरिनामा पुत्तो य सुधम्मनामोत्ति ॥११८॥ अह चंदणोवि वणिओ मरिऊण तओ सुधम्मनामस्स । एंगोयरो कणिडो जाओ घणवाहणो नाम ॥११९॥ तत्थेव य एरवए सुपइहुपुरम्मि आसि हरिदत्तो । इब्भो तस्स य महिला विणयवई विणयसंजुत्ता ॥१२०॥ पुत्तो उण वसुदत्तो अह सा लब्धी तया ओ अडवीए । सीहहया मरिऊणं भमिऊण तिरिक्खजोणीसु ॥१२१॥ विणयवईए धूया जाया ओ सुलोयणत्ति नामेण । वसुदत्तस्स कणिड्हा सुरुवरूवा सुरवहुव्व ॥१२२॥ युग्मम् ॥ सावि हु चंदणभज्जा कालं काऊण संपया तत्तो । जाया सुलोयणाए कणिहुभगिणी अणंगवई ॥१२३॥ एत्थंतरम्मि मल्लहणभज्जावि सरस्सई मया संती । ताणं दोण्हवि लहुई वसुमइनामा समुप्पन्ना ॥१२४॥ एवं च ताओ तिन्निवि वसेण भवियव्वयाइ एगत्थ । जायाओ भगिणीओ अवरोप्परनेहकलियाओ ॥१२५॥ जोव्वणमणुपत्ताओ समाणज्जाईण रूवजुत्ताण । अणुरूवाण वराणं मायावित्तेहिं वरियाओ ॥१२६॥

अविय । जेड्हा सुलोयणा सा परिणीया निन्नवंठजीवेण । सागरदत्तसुएणं सुवंधुनामेण वणिएण ॥१२७॥ बीया अणंगवइया धणभूइसुएण विजयनयरीए । घणवाहणनामेणं परिणीया पुव्वदइएण ॥१२८॥ तइया वसुमइनामा मल्लहणजीवेण पुव्वदइएण । धणवइणा परिणीया तणएण समुददत्तस्स ॥१२९॥ जिड्ढं सुलोयणं वज्जिऊण भवियव्वयानिओएण । पुव्वभववल्लहेहिं जुत्ताओ नेह-

१ बहुशिक्षितः । २ एकोदरः=सहोदरः । ३ तिर्यग्योनिषु । ४ मृता सती । ५ मातापितृभ्याम् ।

कलिएहिं ॥१३०॥ पुन्वभवभासाओ सुलोयणा वल्लहा सुवंद्युस्स । तीए उण सो न तहो, एवं वंचंति दिवसाइं ॥१३१॥ अह अन्नया
 कयाइवि कणयरहो तुरयवाहणनिमित्तं । भैडचडयेण सहिओ निगच्छइ रायमग्गेण ॥१३२॥ ताव य नायोरियाओ नियनियह-
 म्मियतलेसु चडिऊण । कुमरं निगच्छंतं पुलइउमेवं पयत्ताओ ॥१३३॥ एका विलासपउरं कुमरं ददहुं अणंगपडिरूवं । कैयउन्ना
 सा जीए एसो दइओत्ति चित्तेइ ॥१३४॥ अन्ना कुमरपलोयणतगयचित्ता विमुक्कवावारा । निफंदलोयणजुया सुरवहुलीलं समुव्व-
 हइ ॥१३५॥ अन्ना उण करसंठियमुत्ताहलत्तारहारिया सँहइ । फलिहक्खमालवावडझाणट्टियजोगणिसरिच्छा ॥१३६॥ कोउंगरहस-
 पयड्ढा गुरुजणसंक्राइ तह नियंतंती । रेहइ दोलारूढव्व कावि कुमरस्स निगमणे ॥१३७॥ लीलाचलंतलोयणकुमरपलोयणविमुक्क-
 नीसासा । मयणसरसल्लियंगिव्व नज्जाए चँउरसहियाहिं ॥१३८॥ कावि हु चुंवइ वालं अन्ना सहियाइ लगए गलए । अन्ना करेइ
 गीयं कावि हु उचं समुल्लवइ ॥१३९॥ लीलाचलंतगीवो जत्तो जत्तो निर्यच्छइ कुमरो । सोहग्गमँहो वड्डइ तहिं तहिं नयर-
 नारीणं ॥१४०॥ एवं च समयणाहिं पुँल्लजंतो स नयरनारीहिं । पत्तो कमेण सागरदत्तगिहासन्नभूभागे ॥१४१॥ दिड्ढो सुलोयणाए
 अवलोयणसंठियाइ तेणावि । दिड्ढा इमा सकजलसिणिद्धपिहुनयणसोहिह्हा ॥१४२॥ पुन्वभवभासाओ अवरोप्परदंसणाओ संजाओ ।
 अइगरुओ अणुराओ तक्खणमेत्तेण दोण्हं पि ॥१४३॥ अह निगओ तुरंतो तुरंगमारूढविग्गहो कुमरो । देहेण न चित्तेणं सुलो-
 यणारूढवहयहियओ ॥१४४॥ पुड्ढो अणेण सुमई बालवयंसो वयंस ! कस्सेसा । दप्पणवावडहत्था अवलोयणसंठिया जुवई ? ॥१४५॥

१ सः=सुवन्धुः । २ तथा=वल्लभः । ३ भटपटलेन । ४ नागरिक्यः । ५ कृतपुण्या । ६ यस्याः । ७ एजते । ८ स्फटिकाक्षमालाव्यापृतध्यानस्थितयोगि-
 नीसदृशी । ९ कौतुकभसप्रद्युत्ता । १० निर्वर्तमाना । ११ चतुरस्रबीभिः । १२ पश्यति । १३ महः=उत्सवः । १४ दृश्यमानः ।

एमा कुमार ! सुलोयणनामा दइया सुबंधुवणियस्स । सागरदत्तसुयस्स ओ इय भणिए सुमइणा कमसो ॥१४६॥ आवाहिऊण तुरए समागओ नियगिहम्मि कणगरहो । मयणसरविहुरियंगो चितइ तप्पावणोवायं ॥१४७॥ किं मज्झ विभूईए किंवा अंतेउरेण रखेण ? । जो तीए महुकमले छप्पयलीलं न पावेमि ॥१४८॥ जइवि हु लोयविरुद्धं सुकुलुप्पन्नाण एरिसं कज्जं । तहवि हु तीए विउत्तो सत्तो धरिउं न जीयंमि ॥१४९॥ नाऊण तीए भावं दूईसंपेसणेण चित्तगयं । जइ ताव सावि इच्छइ खिवामि अंतेउरे नियए ॥१५०॥ इय चित्तिऊण तेणं पंडुया पंन्वाइया समाणत्ता । तह कुणसु तुमं भयवइ ! जह सा मए पणइणी होइ ॥१५१॥ तीएवि गंतु वियणे तह सा आभासिया सुनिउणाए । जह पयडियसब्भावा हिययगयं झत्ति उछवइ ॥१५२॥ उव्विगा विव दीससि कीस तुमं पुत्ति ! केण भे कज्जं ? । आणेमि जेण अइदुल्लहंमि नियमंतसत्तीए ॥१५३॥ तीए भणियं भयवइ ! मह हिययं दुल्लहं जणं महइ । निब्भग्गरोरपुरिसोन्व भोयणं चक्कवडिस्स ॥१५४॥ जह कावि सारमेई इच्छइ सीहेण संगममलज्जा । तह चेव अहं भयवइ ! संगं इच्छामि कुमरेण ॥१५५॥ तीए भणियं इंदपि पुत्ति ! आणेमि मंतसत्तीए । कित्तियमेत्तं एयं मह मंतो जत्थ विप्फुरइ ॥१५६॥ मा पुत्ति ! कुण विसायं जावं मंतस्स तह पयच्छिस्सं । अज्जवि य कुमारेणं जह संगो जायए तुज्झ ॥१५७॥ तह कायवं भयवइ ! न होइ जह मज्झ लाधवं लोए । इय भणिऊणं तीए दिन्ना मुत्तावली नियया ॥१५८॥ पन्वाइयाए तत्तो गंतु कुमरस्स साहियं सन्वं । हरिसियमणेण तेणवि आणिविय निययपुरिसेहिं ॥१५९॥ अंतेउरम्मि खित्ता सुलोयणा रागमोहियमणेण । अगणिय जेणाववायं उछंधिय

१ पटुन्ना=पटवी=चतुरा । २ प्रवाजिका=तापमी । ३ प्रणथिनी=वल्लभा । ४ महइ=कादक्षति=वाञ्छति । ५ निर्भायरोर(रक्त)पुरइ इव । ६ सारमेयी=शुनी । ७ प्रदास्यामि=करिष्यामीत्यर्थः । ८ आनाथ्य । ९ जनापवादम् ।

नियममज्जायं ॥१६०॥ युग्मम् ॥ विन्नायवइयेरेहिं च साहियं नायरेहिं नरवइणो । तेणवि बहुप्पगारं सिक्खविओ महुरवयणेहिं ॥१६१॥ न य इच्छइ तं मोत्तुं ताहे नाऊण तस्स निब्बंधं । रत्ता पउरा भणिया असमत्था अम्हे कुमरस्स ॥१६२॥ सामेण ता न मुंचइ दंडो कुमरम्मि तीरइ न काउं । ता खमह एकमेयं अवाहं अम्ह कुमरस्स ॥१६३॥ एयं नरवइवयणं सोऊणं नायरावि दीण-मुद्धा । विच्छायनिराणंदा जहागयं पडिगया सन्वे ॥१६४॥ कणगरहोवि हु तीए सुरयसुहासत्तमाणसो निब्बं । कमसो सेसंतेउरपरि-भोगपरम्मुहो जाओ ॥१६५॥ चित्तेइ न रज्जठिं न नीहं वाहिं न देइ अत्थाणं । सहिओ सुलोयणाए अच्छइ विविहाहिं कीलाहिं ॥१६६॥ एवं पभूयकालो बोलीणो तस्स रायतणयस्स । तीए अहिणवजोव्वणसुहफासपसत्तचित्तस्स ॥१६७॥ अह अबया कया-इवि परिभूया हंतिं जायकोवाए । पुब्बिं तस्सिद्धाए देवीए रायसिरियाए ॥१६८॥ परिचरियपरिन्वाइयविदिन्नउम्मायकारओ चुन्नो । एगंतपसुत्ताणं दोणहवि सिरम्मि पक्खित्तो ॥१६९॥ युग्मम् ॥ तस्स य वसेण दोन्निवि सहसा उम्मत्तयाणि जायाणि । गायंति हंसंति समुच्छवंति अस्संमजसं बहुहा ॥१७०॥ भीमरहेणवि तत्तो वाहरिया मंतंतिया बहवे । तेवि हु करंति किरियं भूर्यविगरोत्ति मन्नंता ॥१७१॥

अविय । काउं सरीररक्खं गाढं गहिऊण केवि सुद्धासु । पहणंति गुरुचवेडाघाएहिं कसप्पहारेहिं ॥१७२॥ आलिहिय मंडलेसु केवि हु विणिवेशिऊण उवउत्ता । अंहिमंतिय सिद्धत्थयघाएहिं हणंति पुणरुत्तं ॥१७३॥ केवि हु विरंलतन्नयपुरीसमीसेहिं गुग्गुला-

१ तीरइ=दावयते । २ परम्मुहो=परासुखः । ३ नीइ=गच्छति । ४ अहमिति । ५ चूर्णः । ६ असमञ्जसम्=असंबद्धम् । ७ व्याहृताः=आकारिताः । ८ भूतविकारः । ९ अभिमन्त्र्य । १० विडालतर्णकपुरीपमिश्रैः=मूषकारिवालकविघ्नासहितैः ।

ईहिं । उव्वरियम्मी खिवित्ता उद्धवणियं पयच्छंति ॥१७४॥ वायस्स विगारासंकिरेहिं वेजेहिं विविहकिरियाओ । पारद्धाओ न उणो कोवि गुणो ताण संजाओ ॥१७५॥ उम्मत्तरुवेणं पण्डुचित्ताण वच्चए कालो । अह अनया पसुत्ते पाहरियजणम्मि रयणीए ॥१७६॥ भंजित्ता निरैलाइं निहूयं चिय निगयाइं नयरीओ । दोन्निवि भमंति सीउण्हावायवहुदुक्खतवियाइं ॥१७७॥ युगमम् ॥ इय नरवर ! संसारे सुहिओ होऊण जायए दुहिओ । रायावि भमइ भिक्खं सुवइ महीए निरावरणी ॥१७८॥ पवराहारविलेवणआहरणविभूसियाइं होऊण । हिंइति ताइं भिक्खं गिहे गिहे दुक्खतवियाइं ॥१७९॥ धूलीधूसरियाइं बालोहसेजमाणचेट्ठाइं । हिंइति सुदीणाइं निवसियजरदंडिखंडाइं ॥१८०॥ बालोहपेच्छणिजं बुहजणसंसेर्यणिजमच्चत्थं । पिच्छसु नरवर ! जायं-तं मिहुणं कम्मदोसेणं ॥१८१॥ एयं च ताव एवं, एत्तो उ पुरीए विजयनामाए । रत्तोऽणंगवईए भुंजइ धणवाहणो भोए ॥१८२॥ षड्विओहिओ सुहम्मेण स्सरिणा जिट्ठभाउणा एसो । सहिओऽणंगवईए पव्वइओ स्सरिपासम्मि ॥१८३॥ एत्तो य धणवईवि हु वसुमइयाए सिणेहजुत्ताए । सहिओ पंचपयारे भुंजइ माणुस्सए भोए ॥१८४॥ जह सो मोहिलवणिओ रत्ता निव्वासिओ सदेसाओ । काऊण तहारूवं सुहफल्यं किंपणुट्ठाणं ॥१८५॥ उववन्नो वेयट्ठे उत्तरसेटीए वेजयंतपुरे । चित्तंगयस्स पुत्तो पुहवीइ सुमंगलो नाम ॥१८६॥ साहिणवहुविहविजो अह सो गयणंगणेण हिंइतो । कइयावि मेहलावइपुरीए लीलाए संपत्तो ॥१८७॥ हम्मियतलमारूढा ण्हायंती तेण वसुमई दिट्ठा । पुव्वभवब्भासाओ रत्तो सो तीइ रूवम्मि ॥१८८॥ काउं धणवइरूवं उवसुत्ता तेण वसुमई सुद्धा । तीए-सुसयपसत्तो

- १ अपवरिकायाम् । २ उद्धवणनिकाम् । ३ विकाराऽऽशङ्कितुभिः । ४ वैद्यैः । ५ निगडानि । ६ निहुयं=तृष्णीकम्=प्रच्छन्नमित्यर्थः । ७ निरावरण=जन्मः ।
८ संसोयणिज्जं=संशोचनीयम्=शोकविषयम् । ९ किमप्यनुष्ठानम् ।

धणवइरूची ठिओ तत्थ ॥१८९॥ सो पुण धणवइवणिओ पुव्वभवोवत्तकम्मदोसेण । अवहरिय तेण सुक्को इहेव भरहे विणीयाए ॥१९०॥ सो तत्थ रिसहजिणवरवंसपस्यस्स दंडवीरियस्स । केवलिणो पयमूले पव्वइओ जायनिव्वेओ ॥१९१॥ पुव्वसयसहस्साइं तीसं काऊण उग्गतवचरणं । उववण्णो ईसाणे देवो चंदज्जुणो नाम ॥१९२॥ परदारपसत्तो सो सुमंगलो तेण छिन्नवरविजो । सुक्को परओ माणूसनगस्स देवेण कुद्धेण ॥१९३॥ पडिबोहिया उ देवेण वसुमई जायतिव्वसंवेगा । स्ररिसुहम्मपवत्तिणिपयमूले अज्जिया जाया ॥१९४॥ एवं च अणंगवई वसुमइअज्जाइ संजुया तत्थ । मैयहरिचंदजसाए पयमूले कुणइ उग्गतवं ॥१९५॥ अह अनया कयाइवि वियारभूमिं गयाहिं एयाहिं । दिट्ठं तं उम्मत्तं मिहुणं बहुडिंभरियरियं ॥१९६॥ उग्गायंतं बहुहा नच्चंतं धूलिधूसरसरीरं । तं ददुमणंगवई सविसाया एवमुल्लवइ ॥१९७॥ अज्ज ! वसुमइ ! एसा भगिणीइ सुलोयणाइ अणुहरइ । जरदंडिखंडवैसणा गहगहि-
 यनरस्स पासत्था ॥१९८॥ भणियं च वसुमईए सुइरं निज्झाइऊण सविसायं । एसो सो कणगरहो एसवि सुलोयणा नूणं ॥१९९॥ तत्तो गंतुं दोहिवि महुंरं आभासियं तयं जुयलं । उग्गायइ हसइ नच्चइ बोह्लइ असंजसं बहुयं ॥२००॥ ताहे दोवि जणाइ सुहम्म-
 स्ररिस्स पायमूलम्मि । करुणापराहिं अज्जाहिं ताहिं नीयाइं सविसायं ॥२०१॥ अइसयनाणी य गुरू पुट्ठो उम्मायकारणं ताहिं । गुरू-
 णावि ताण सिट्ठो पुव्वुत्तो सयल्लवुत्तं ॥२०२॥ भणिओ अज्जाहिं गुरू भयवं ! जइ अत्थि कोवि पडिजोगो । ता एयाण पंडजह
 जइ पिच्छह किंचि उवगारं ॥२०३॥ तत्तो गुरुणा तेसिं दिन्नो उम्मायनासणपडिट्ठो । पडिजोगो जायाइं दोन्निवि अह सत्थचि-
 त्ताइं ॥२०४॥ अह ताण वसुमईए सिट्ठो सबोवि पुव्ववुत्तं ॥२०५॥ इय सोऊण

१ उवत्तं=उपात्तं=गृहीतम् । २ आर्यिका=साध्वी । ३ मयहरी=महत्तरी । ४ परिकरित=व्याप्तम् । ५ वसनं=वस्त्रम् । ६ निध्याय=हृष्ट्वा । ७ बोल्लइ=कथयति ।

दोन्निवि सुहम्मस्वरिस्स परमविणएण । वंदंति चरणजुयलं अह स्त्री भणिउमाढत्तो ॥२०६॥ भोगसुहलालसाणं परदारयप्पियाण पुरिसाण । बहुविहविडंबणाओ इह परलोए य जायंति ॥२०७॥ पावंति विसयतिसिया वहंवंधणमारणाइदुक्खाइं । नाऊण कुमर ! एवं भोगपिवासं परिच्चयसु ॥२०८॥ परदारपसत्तेणं जं पावं चिक्कणं तए वद्धं । पुप्फसरिस्सो विवागो रज्जवमंसाइओ तस्स ॥२०९॥ एत्तोवि अणंतगुणं कडुयविवागं फलं तु परलोए । पाविजइ दुबिसंह नारयतिरियाइंसंरणे ॥२१०॥ एमाइदेसणाए आचिब्भूयम्मि चरणपरिणामे । पैव्वावियाइं गुरुणा दोन्निवि निव्विन्नचित्ताइं ॥२११॥ मयहरियाए पासे भगिणीजुयलेण संजुया तत्तो । सम्मं गुरु-विणयरया सुलोयणा कुणइ विविहत्तवं ॥२१२॥ एवं चंदजसाए पयमूले ताण अच्छमणीणं । तिण्हंपि हु भगिणीणं गयाणि बहुपु-व्वलक्खाणि ॥२१३॥ सुणिणो कणगरहस्सवि घणवाहणसाहुणा समेयस्स । बोलीणाओ बहुया वरिसाणं कोडिकोडीओ ॥२१४॥ अह अणसणेण स्त्री कालं काऊण बीयकप्पम्मि । जाओ ससिप्पहसुरो विमाणचंदज्जुणाहिवई ॥२१५॥ घणवाहणेवि मरिउं जाओ सामाणिओ सुरो तस्स । विज्जुप्पहोत्ति इयरा देवी से चंदरेहत्ति ॥२१६॥ वसुमइअजावि तहा पुव्वुवन्नस्स तत्थ देवस्स । चंदज्जु-णस्स जाया देवी चंदप्पहा नाम ॥२१७॥ एत्तो य सो सुवंधू दइयाइ गुरुविरहसोयसंसत्तो । हट्ठघरकाणणाईसु कत्थवि य धिइं अपावितो ॥२१८॥ कणगरहस्स पउट्ठो चित्तो विविहमारणोवायं । रोहज्झाणोवगओ विलवंतो दीणवयणिज्जो ॥२१९॥ रयरमिय-हसियजंपियसहरिसअवगूहणाइं दइयाए । पुणरुत्तं सुमरंतो जाओ सो गहगहिउव्व ॥२२०॥ तिसुभिः विशेषकम् ॥

१ परित्यज । २ त्वया । ३ राज्यभ्रंशादिकः । ४ आविर्भूते=प्रकटीभूते । ५ प्रव्रजितौ । ६ अवगूहन=आलिङ्गनम् । ७ स्मरन् ।

तथो । निययघरम्मि न चिद्धइ हिंडइ उज्जाणकाणणईसु । कथ गया केण हिया कीस निळुक्का सि जंपतो ॥२२१॥ कह रुद्धा
मह सुंदरि ! जेण न दंसेसि अप्पयं सिग्घं । हुं हुं दिट्ठा दिट्ठा पसीय मह देसु पडिवयणं ॥२२२॥ जं जं पिच्छइ लोयं तं तं पुच्छइ,
तेण पिया दिट्ठा ? । एमाइं विलवमाणो नीहरिओ ताओ नयरीओ ॥२२३॥ उम्मत्तयरूवेणं हिंडतो विविहगामनयरेसु । दुहिओ
दीणो वियणो छुहापिवासाहिं संतत्तो ॥२२४॥ कइयावि हु संपत्तो अणोयतावसज्जाउरे रम्मे । नाणादुमसयगहणम्मि आसमे विवि-
हफलपउरे ॥२२५॥ तत्थ य से कुलवइणा मणयं संजायसत्थचित्तस्स । निययम्मो परिकहिओ तस्सवि सो परिणओ ताहे ॥२२६॥
गिणिहय तावसदिक्खं दइयागुरुविरहजायवैरंगो । कयकंदफलाहारो धोरतवं चरिउमारद्धो ॥२२७॥ दोमासियतेमासियचउम्मासाइयं
तवं विविहं । काउं पभूयकालं अतुडवेराणुवंधो सो ॥२२८॥ मरिज्जण य उववन्नो परमाहम्मियसुरेसु अब्रिसी । उववन्नमेत्तओ सो
पुव्वभवालोयणं कुणइ ॥२२९॥ युग्मम् ॥ नाऊण पुव्ववइरं विहंगनाणेण आसुरुत्तो सो । चित्तेइ कथ वइरी सा वा मह दुट्ठमहि-
लत्ति ? ॥२३०॥ दुस्सीला सा पावा अणुरत्तं तह ममं परिच्चइय । आसत्ता कणगरहे सच्चिय तावइरिणी पढमं ॥२३१॥ तारिसदुक्खं
दिन्नं तइया मह जेहिं दुट्ठसीलेहिं । इण्हिं गंतुं दोन्निवि हंतव्वाइं मए ताइं ॥२३२॥ इय चित्तिज्जण वेगेण आगओ रोसफुरपुरंतो
सो । संलेहणसुंसियंगो जत्थच्छइ कणगरहसाहू ॥२३३॥ धम्मज्झाणोवगयस्स तस्स पडिमाणयस्स रयणीए । पिउंवणटियस्स मुणिणो
धोरुवसग्गे कुणइ पावो ॥२३४॥ काउं पिसायरूवं उक्कत्तइ निसियकत्तियाहत्यो । मंसाइं सरुहिराइं संभारियपुव्वकयवइरो ॥२३५॥

१ निळुक्का=निलीना । २ त्वया । ३ सतत्तो=संततः । ४ मनाक् सजातस्वस्थचित्तस्य । ५ वेरग=वैराग्यम् । ६ अतुट्ठं=अत्रुटितम्=अनष्टम् । ७ अम्बा-
दियु पद्मदशप्रकारेषु पारमाथामिकदेवेल्लेकतमोऽम्बरीपनामा सः । ८ परित्यज्य । ९ सुसियं=शुष्कम् । १० पितुवनम्=इमशानम् । ११ उत्कन्तति । १२ संभा-
रियं=सस्मारितम् ।

भीमद्वहासपुं उहुं उक्खिविय खिवह खोणीए । दुव्विसहगुरुकसाघायताडणं कुणइ पुणरुत्तं ॥२३६॥ मुंचइ धूलीवरिसं खणेण उवल्लोह-
पूरियं कुणई । जलणवरिसेण वरिसह छिंदइ खणेण अंगां ॥२३७॥ काऊण हत्थिरूवं सुतिक्खदंतेहिं देई वेहाइ । नियकाइयाए सिंचह
लोलह चलणेहिं भूमीए ॥२३८॥ किं बहुणा भणिएणं निग्घिणहियएण तेण असुरेण । मुणिदेहे दुव्विसहा विहिया नैरओवमा वियणा
॥२३९॥ तीइ वियणाइ साहू अचलियचित्तो पँसत्थसुहलेसो । धम्मज्झाणोवगओ निंदतो निययदुच्चरियं ॥२४०॥ कयअणसणो
महप्पा कालं काऊण वीयकप्पम्मि । चंदज्जुणम्मि जाओ विहुप्पहो नाम देवोत्ति ॥२४१॥ अवरिसी मुणिदेहं पाणविमुक्कं पि गरुय-
रोसेणं । छिंदिय सँयहा पत्तो सुलोयणज्जासमीवम्मि ॥२४२॥ सावि हु पभायसमए काउस्सगो ठिया सुहज्झाणे । सँहुणिमज्झोव-
मया सुमरावियपुव्वदुच्चरिया ॥२४३॥ लोहमयपुरिसपडिमं फुलिंगजालाउलं विउव्विय । पावे ! परपुरिसपिए ! अवगूहसु वल्लहं एयं
॥२४४॥ इय भणिय तेण समयं गाढं बंधितु जलियदंडेहिं । हणिऊण तक्खणेणं सावि तओ मारिया तेण ॥२४५॥ तिसुभिः विशे-
पकम् । अविचलियसुद्धभावा कालं काउं विहुप्पहसुरस्स । उप्पन्ना पियदेवी संयंपभा नाम तत्थेव ॥२४६॥ इय भो नरवर ! ददुं
रागदोसाण दारुणविवंगं । दूरेण चयसु संगं रागदोसेहिं पावेहिं ॥२४७॥ वहं विहायाऽसु पहिहमाणसो मुणीण सो अवरिसी सुरा-
हमो । कयत्थमप्पाण मणे गणंतो जहागयं ताहि गओ सठाणयं ॥२४८॥ साहुधणेसरविरइयसुवोहगाहासमूहरम्माए । रागग्गिगदोस-
विसहरपसमणजलमंतभूयाए ॥२४९॥ एसोवि परिसमण्णइ सुलोयणाकणगरहवहो नाम । सुरसुंदरीकहाए चोइसमो इह परिच्छेओ ॥

॥ चउदहमो परिच्छेओ समत्तो ॥

१ क्षोणी=पृथ्वी । २ वेवान् । ३ नरकोपमा । ४ प्रशस्तशुभलक्ष्यः । ५ दुच्चरिय=दुश्चरितम् । ६ शतधा । ७ साहुणी=साध्वी । ८ सुमरावियं=स्मारि-
तम् । ९ आत्मानम्, छन्दआनुलोम्यादनुस्वारलोपः ।

पण्णरहमो परिच्छेओ ।

अह सो कयसमणवहो अवरिसी सुइयमाणसो तत्थ । निच्चं नेरइयाणं कैयत्थणाजायगुरुतोसो ॥१॥ बंधित्तु पावकम्मं तओ चुओ विहवंपसुलीगव्भे । उववन्नो सो तीए बहुविहकडुखारपाणेहिं ॥२॥ सौडियदेहो रोदं झाणं आऊरिऊण नरयम्मि । मरिऊण सत्तपलिओ उववन्नो पढमपुढवीए ॥३॥ तिस्रुभिः विशेषकम् ॥ अणुहविय तिव्वदुक्खं नियआउक्खए तओवि उव्वड्डो । इह भरहे विप्पसुओ उववन्नो दुग्गओ नाम ॥४॥ दारिदुक्खतविओ दिक्खं परिवाययाण धित्तूण । काउं अन्नाणतवं उक्कडरोसो मँओ तत्तो ॥५॥ धरणिंदस्स उ जाओ सौहियपलियाउओ महाराओ । नामेण कालबाणो दिव्वमहारिद्धिसंपन्नो ॥६॥ तत्थवि सुमरियवइरो उवओगं देइ ताण दोण्हपि । ठाणवियाणणहेउं विभंगनाणेण सकसाओ ॥७॥ तत्तियनाणाभावाउ बीयकप्पट्टियाणि एयाणि । दिट्ठाणि न तेण तहिं पुणरुत्तकओवओगेवि ॥८॥ एवं वच्चइ कालो नरिंद ! सेसाउयस्स अह तस्स । भुंजित्तु दिव्वभोए थोवूणयअट्टपलियाइ ॥९॥ ईसाणकप्पवासी विहुप्पहो सो सुरो तओ चविउं । तुह पुत्तो उववन्नो कमलावइदेविक्कुच्छीए ॥१०॥ युग्गम् ॥ दोहलपूरणहेउं परिवम्भंती पुरम्मि हत्थिगया । सत्तममासे नरवर ! देवी कमलावई एसा ॥१॥ एत्थंतरम्मि दिट्ठा कओवओगेण कालबाणेण ।

१ कयत्थणा=कदर्थना । २ विधवपाशुलागर्भे; पाशुला=पुंश्वली । ३ शाटितदेहः=नष्टशरीरः । ४ परित्राजकः=तापसः । ५ मृतः । ६ साधिकपत्त्यायुष्कः । ७ महाराओ=सामानिकसुरः ।

गच्चट्टियनियवहरियदंसणसंजायरोसेण ॥१२॥ आगम्म तओ तुरियं अहिट्ठिओ तेण कुंजरो सहसा । विच्छोलितो लोयं वेगेण पहा-
वियो तेण ॥१३॥ वडपायवसाहालगणेण नरवर ! तुमम्मि उत्तरिए । गयणेण समुप्पइओ तेणेव अहिट्ठिओ हत्थी ॥१४॥ मणि-
संजुयदेविकरपहारपरिविहुरिओ गयं मोत्तुं । जैणणीसमयं मरिही गयणाओ निवडिओ वइरी ॥१५॥ इय चिंततो नरवर ! कय-
किचो सो सुरो गओ ठाणं । देवीवि कुंजरगया पडिया गयणाओ सरतीरे ॥१६॥ युग्मम् ॥ उत्तरिऊण य तत्तो मिलिया सिरिद-
त्तसत्थवाहस्स । चलिया सत्थेण समं कुसगनयरम्मि नरनाह ! ॥१७॥ सत्थविलोवे जाए अडवीपडियाए तत्थ देवीए । जाओ
पुत्तो दिट्ठो कओवओणेण देवेण ॥१८॥ अह पुणरवि सो देवो वइरं सरिऊण निग्घिणसहावो । संपत्तो वेगेणं देवीपासम्मिं गुरुरोसो
॥१९॥ निउणं जोयंतेणवि पभूयकालाओ पाव ! दिट्ठो सि । काहामि वइरअंतं अणुहव दुब्बिहियफलमिण्ह ॥२०॥ एवं भणमाणेणं
पसुत्तकमलावईए अंकाओ । नरवर ! सो तुह पुत्तो हरिओ सुरकालबाणेण ॥२१॥ गहिऊण य तं बालं चिंतैइ सुरो किलिड्डपरि-
णामो । मारेमि इमं सत्तुं इण्ह मल्लिऊण हत्थेहिं ॥२२॥ खंडाणि अहं काउं करेमि किंवा दिसावलं अहवा । अच्छोडेमि सिलाए
तिलं तिलं किं नु छिंदामि ? ॥२३॥ एवं हि कए अहवा न होज वियणा पभूयकालीया । मरणाउ तक्खणेणं इमस्स अन्वत्तचि-
त्तस्स ॥२४॥ ता गंतूणं कत्थवि मुंचामि अमाणसम्मि ठाणम्मि । तण्हाछुहाभिभूओ मरिही समयेव दुक्खेण ॥२५॥ इय चिंतिऊण
मुक्को वेयड्डुसिलायलम्मि वियणम्मि । सो तुह पुत्तो नरवर ! सुरोवि पत्तो नियं टाणं ॥२६॥ नरवर ! अच्छउ एयं कहेमि अन्नं
कंहतरं ताव । ईसाणाओ चविओ विज्जुप्पहो एत्थ वेयड्डु ॥२७॥

१ विशोभयन् । २ उत्तीर्ण । ३ जनन्या सममित्यर्थः । ४ मर्दयित्वा । ५ आस्फोटयामि । ६ प्रभूतकालिनी । ७ कथान्तरम्=अन्यां कथाम् ।

दक्षिणसेढीइ पुरे रमणीए रयणसंचए पवरे । पवणगइखयरपुत्तो उववन्नो बलवइयाए ॥२८॥ नामेण चित्तवेगो एत्तो देवीवि
 चंदरेहा सा । चविज्जण य उप्पन्ना नयरे सिरिक्खंजरावत्ते ॥२९॥ खयरस्स अमियगइणो पियाइ भज्जाइ चित्तमालाए । अइवइहा उ
 धूया नामेणं कणगमालत्ति ॥३०॥ चतसृभिः कलापकम् ॥ एत्तो य पुव्वभणिओ सुलोयणाइण आसि जो माया । वसुदत्तो नामेणं
 सोवि हु भमिज्जण संसारे ॥३१॥ उप्पन्नो वेयङ्गे गंगावत्तम्मि खयरारयस्स । सिरिगंधवाहणस्स उ पुत्तो मयणावलीए ओ ॥३२॥
 नहवाहणोत्ति नामं वरिया अह तस्स कणगमाला सा । हरिज्जण य परिणीया छलेण सा चित्तवेगेण ॥३३॥ तिसृभिः विशेषकम् ॥ नह-
 वाहणेण बद्धो सो खयरो नागिणीइ विज्जाए । आणीया नियनयरे विलवंती कणगमालावि ॥३४॥ परियायंतरपत्तं अणिच्छमाणिपि
 इच्छए रमिउं । भगिणिपि पिच्छ नरवर ! एसो अन्नाणदोसेण ॥३५॥ इय नरवर ! संसारे अन्नाणंधेहिं एत्थ जीवेहिं । भगिणीवि
 अहिलसिज्जइ धूया सुण्हा व जणणी वा ॥३६॥ भगिणीवि होइ भज्जा, पियावि पुत्तो, सुयावि जणणित्ति । भज्जावि जत्थ माया
 धिरत्थु संसारवासस्स ॥३७॥ एयं च तुज्झ नरवर ! धणदेवेणव साहियं पुव्वं । सहसा सुरेणं पुणरवि उवणीया चित्तवेगस्स ॥३८॥
 बहुविद्विज्जाहिं समं जाओ खयराहिवो तओ एसो । भुंजइ दइयाए समं वेयङ्गे तत्थ विसयसुहं ॥३९॥ चंदज्जुणोवि देवो चइज्जणं
 उत्तराए सेढीए । नयरम्मि चमरचंचे चित्तगई नाम उववन्नो ॥४०॥ चंदप्पहावि देवी जाया य पियं गुमंजरी तस्स । भज्जा सो तीइ
 समं भुंजइ माणुस्सए भोए ॥४१॥ तस्स य उत्तरसेढी समयं विज्जाहिं चित्तवेगेण । दिन्ना सिणेहसारं इय ते अच्छंति वेयङ्गे ॥४२॥
 पुव्वभवन्भासाओ सिणेहसाराण ताण दोण्हंपि । बोलीणो बहुकालो विसयसुहं अणुहवंताणं ॥४३॥ अह अन्नया कयाई सहिओ

दइयाए कणगमालाए । खयरो स चित्तवेगो अट्ठावयवंदओ चलिओ ॥४४॥ भरहनरेसरकारियजिणिंदपडिमाओ तत्थ भत्तीए ।
वंदिनु पडिनि यत्तो पिच्छइ तं बालयं तत्थ ॥४५॥ वेयड्ढवणनिउंजं उज्जोयंतं सदेहदितीए । गलवद्धअंगुलीयगविहूसियं लोयणाणंदं
॥४६॥ दट्ठण अंगुलीयगनिवेसियं तं मणिं स विह्वइओ । भणइ य पिऐ ! स एसो दिव्वमणी सुरवरदिन्नो ॥४७॥ जस्स पभा-
वाउ तया भुयंगपरिवेडिओवि न मओ हं । ता केण एस वद्धो इमस्स बालस्स गलयम्मि ? ॥४८॥ अहवा रक्खाहेउं नूणं जणणीए
जायमित्तस्स । वद्धो हवेज्ज तत्तो केणवि हरिज्जण इह सुक्को ॥४९॥ ता गेण्ह पिऐ ! एयं होउ अपुत्ताए एस तुह पुत्तो । सोच्चिय
नूणं होही सुरजीवो एस उप्पन्नो ॥५०॥ गहिज्जण तयं नरनाह ! दोवि पत्ताइं निययनयरम्मि । काउं वद्धावणियं पयासियं सय-
ललोयस्स ॥५१॥ जाओ उ कणगमालाइ गुत्तगवभाइ संपयं पुत्तो । उच्चियसमयम्मि विहियं नामं से मयरकेउत्ति ॥५२॥ विज्जा-
हरिंदभवणे एवं वड्ढइ नरिंद ! तुह पुत्तो । एत्तो य तस्स देवी सयंपभा देवलोगाओ ॥५३॥ चइज्जण समुप्पन्ना एसा सुरसुंदरी
महाराय ! । अह कमसो वड्ढंती एसावि हु जोव्वणं पत्ता ॥५४॥ ॥ युग्मम् ॥ हरिज्जण जेण नीया तइया खयरेण रयणदीवंमि ।
सो य सुलोयणजम्मि हरिदत्तो आसि से जणओ ॥५५॥ इय पिच्छ विरूवत्तं भवस्स दुक्खागरस्स नरनाह ! । इच्छइ भोए भोत्तुं
जणओ धूयाए सह जत्थ ॥५६॥ काउं पिसायरूवं तेणेव सुरेण कालवाणेण । अवहरिउं विज्जाओ छ्ढो जलहिम्मि तुह पुत्तो ॥५७॥
सुरसुंदरिपि तत्तो जौयपओसो स जाव गयणेण । अवहरइ ताव नरवर ! संजाओ चवणसमओ से ॥५८॥ तस्स य चुयस्स एसा
पडिया गयणाओ एत्थ उज्जाणे । धणदेवजाणवत्तं पत्तं पुण तुज्झ तणएण ॥५९॥ जायम्मि जाणभंणे पावियफलहो समुद्धमज्झ-

१ उद्द्योतयन्तम् । २ त्वदेहदीप्त्या=निजशरीरकात्त्या । ३ विस्मितः । ४ वर्धापनिकाम् । ५ जातप्रतोषः । ६ द्युतस्य=मृतस्य ।

म्मि । दिट्ठो पियंवयाए अह नीओ तेण सट्ठाणं ॥६०॥ तं जं तुमए पुट्ठं तं एयं साहियं नरवरिंद ! । मिलिही पुण अञ्जेव य वियालसमयम्मि सो तुज्झ ॥६१॥ सोऊण स्सरियणं राया सुरसुंदरी य देवी य । पत्ता य गुरुपमोयं परिसा सन्वावि संविग्गा ॥६२॥ तत्तो रत्ता भणियं जाव य पुत्तेण संगमो ताव । काहामि तओ सहलं मणुयत्तं तुह पासम्मि ॥६३॥

एत्थंतरम्मि पणमिय धणदेवो भणइ सुप्पइट्ठगुरुं । तइया पल्लीभंगे जाए धोरम्मि संगामे ॥६४॥ कणगवईइ बलेणं हएसु नट्टेसु भिच्छसुहडेसु । किं जायं तुम्हां कइवा समणत्तणं पत्तं ? ॥६५॥ भणियं गुरुणा निसुणसु तइया समरंगणम्मि जुज्झंतो । सरनिय-
रवरिसविट्ठुरियदेहो पडिओ धरावट्ठे ॥६६॥ दिट्ठो य तं पएसं समागएणं सुचित्तवेणेणं । खयरेणं तेण नीओ सिणेहसारेण वेयड्ढु ॥६७॥ विहिओ य तक्खणं चिय ओसहिंसामत्थओ अहं सत्थो । दिन्ना य पवरविज्जा पुब्बुवगारं सरंतेण ॥६८॥ पन्नत्तीनामेणं विहिणा सा साहिया मए तत्थ । तत्तो समागओ हं सिद्धत्थपुरम्मि खयरंजुओ ॥६९॥ कणगवईइ समेयं सुरहं निंद्वाडिऊण देसाओ । सिद्धत्थपुरे जाओ राया हं ताहि धणदेव ! ॥७०॥ परिवालिऊण रञ्जं कइवि हु वरिसाण कोडिकोडीओ । अहिसिंचिऊण रञ्जं जय-
सेणं निययपुत्तमहं ॥७१॥ घणवाहणकेवलिणो पयमूले जायतिव्वसंवेगो । पव्वइओ सह पंचहिं सएहिं वरायउत्ताणं ॥७२॥ युग्मम् ॥
अन्नभसियसाहुकिरिओ जाओ कमसो य बरसंगविऊ । घणवाहणकेवलिणा अहिसित्तो ताहि स्सरिपए ॥७३॥ काऊण य सेलेसिं खविउं चत्तारि सेसकम्माइं । सो अम्ह गुरू पत्तो निव्वंणं भइ ! धणदेव ! ॥७४॥ इय सुपइट्ठसूरी जाव य परिकइइ निययवुत्तंतं । तावय गयणाहिंतो एगो खयरो सैमोइन्नो ॥७५॥ कयस्सरिपणामेणं भणियं अह तेण विणयपणएण । वेयड्ढुओ बद्धावओ अहं आगओ

१ धरापृष्ठे । २ जुओ=युतुः=सहितः । ३ निस्सार्य । ४ द्वादशाक्षचित् । ५ समोइन्नो=समवर्तीर्णः । ६ वर्धापकः=वर्धापनकर्ता ।

तुम्ह ॥७६॥ संसिद्धसयलविजो पव्वइउमणेण चित्तवेणेण । अहिसित्तो निययण तुम्ह सुओ मयरकेउत्ति ॥७७॥ सो खयरविंदस-
हिओ तुम्हाणं पीयवंदओ एही । इह नयरे अज्जेव य इय तुम्ह पियं निवेएमि ॥७८॥ तन्वयणं सोळणं हरिसवस्ससियरोमकूवेण ।
दिनं अंगविलगं पभूयद्वं च से रत्ना ॥७९॥ आणंदिता य देवी ओयारयणं करेइ खयरस्स । अंगम्मि अमायंतं हरिसं सुरसुंदरी
पत्ता ॥८०॥ पणमिय खरिं राया पुरं पविट्ठो सपरियणो ताहे । आणवेइ कुट्टवाले सिग्घं नयरं विसोहेह ॥८१॥ अवणीय कयचराओ
सिग्घं सारवह सयलसरणीओ । मयणाहिं कुमुम्मीसिएणं नीरेण सिंचेह ॥८२॥ विरएह सरसतामरसमीसकुसुमोवयारमणवज्जं ।
पच्छाइयगयणाओ करेह वरहट्टसोहाओ ॥८३॥ पइमंदिं च वंधह वंदणमालाओ विविहरूवाओ । धवलहरमालियाओ विचित्तवेनेहिं
भूसेह ॥८४॥ निम्मलजलपडिपुत्ते कंचणकलसे ठवेहं दारेसु । उडंभेह वेजयंतीओ भवणदारेसु विविहाओ ॥८५॥ वरफुल्लतोराणं
मंचाहं करेह एयमग्गम्मि । गोरोयणसिद्धत्थयदुन्वाजुयसोत्थियालिहणं ॥८६॥ अन्नं च एवमाई करेह कारेह पउरलोएण । इय ते
रत्ना भणिया सविसेसं करिउमाहत्ता ॥८७॥ हल्लुत्तावलपउरे इओ तओ संचरंतभिच्चयणे । अंतेउरम्मि रत्नो पियंवया झत्ति संपत्ता
॥८८॥ सुरसुंदरीइ दिट्ठा उवंगूढा हरिसनिब्भरंगीए । दिन्नासणोवविट्ठा अह पुट्ठा पुव्ववुत्तं ॥८९॥ भणियं पियंवयाए अत्थि तुमं
ताव तेण उक्खित्ता । वेय्येलेण अहं पुय पडिया मुच्छाइ भूमीए ॥९०॥

१ पादपन्दकः । २ निवेदयामि । ३ कोट्टं=नगरम् कोट्टवालो=नगराऽऽरक्षकः । ४ कयवरो=वृणद्युत्तरः । ५ समारचयत । ६ मृगनाभिः=कस्तूरिका ।
स्यापयत । ८ ऊर्ध्वीकृत । ९ गोरोचनसिद्ध्यर्थकूर्यायुतस्वस्तिकालेखनम् । १० आलिङ्गिता । ११ वेतालिन । * त्वरा ।

तत्तो खणंतराओ मुच्छाविरमम्मि सोगसंतत्ता । हा ! कत्थ गया भगिणी कीस न सो आगओ भाया ? ॥९१॥ नृणं तेण पिसाएण होज विहियं असोहणं किपि । एसाइ चितयंती गवेसिउं ताहि लग्गा हं ॥९२॥ अह तत्थ रयणदीवे समंतओ हिंडिऊण गयणत्था । भमिया लवणसमुद्दे पलोययंती तुमं बहुहा ॥९३॥ फलयविलगो दिट्ठो समुद्दमज्जम्मि 'वीइनिवहेण । तोलिजमाणदेहो अह भाया मयस्केउत्ति ॥९४॥ उक्खिविऊण तत्तो नीओ जिणभंदिरम्मि अह तम्मि । पुट्ठो य कह शु पडिओ समुद्दमज्जम्मि, अह तेण ॥९५॥ वेयालदंसणाई विजाण्छेयाइसयलबुत्ततो । कहिओ अह मह तेणवि भणियं सुरसुंदरी कत्थ ? ॥९६॥ भणियं मएवि भाउय पिसायरूवेण सावि अवहरिया । इय सोउं गुरुमोणरहउन्व सो मुच्छिओ सहसा ॥९७॥ पासट्टियखयरेहिं सीयलपवणाइकर-
णओ बहुहा । सत्थीकओवि कुमरो मुच्छिज्जइ जाहि पुणरुत्तं ९८॥ ताहे गंतुं तायस्स साहिओ नहयरेहिं बुत्ततो । तं सोउं गुरुसोगो ताओवि समागओ तत्थ ॥९९॥ कहकहवि हु संठविउं नीओ वेयङ्कपव्वए कुमरो । बहवे खयरकुमारा आणत्ता ताहि ताएण ॥१००॥ युग्मम् ॥ छक्खंडभरहमज्जे गामागरपट्ठणेसु भमिऊणं । सुरसुंदरिबुत्तं आणेह जहाट्टियं सिग्घं ॥१०१॥ इय भणिउं पट्ठविया बहवे विजाहरा ओ ताएण । कुमरोवि विणोइज्जइ तयादेसाउ मिचेहिं ॥१०२॥

पियविरहसोयसंपीडियस्स कुमरस्स कहवि दिवसाणि । वच्चंति जाव ताव य अन्नम्मि दिणम्मि तत्थ पुरे ॥१०३॥ संपत्तो चउनाणी चारणसमणो दुवालसंगविज्ज । दमघोसो नामेणं सहसंबवणे समोसरिओ ॥१०४॥ युग्मम् ॥ तस्स य वंदणहेउं विणिग्गओ कुमरसंजुओ ताओ । वंदित्ता उवविट्ठो महविट्ठो परियणसमेओ ॥१०५॥ संसारहंदसायरउत्तारणजाणवत्तसंकासो । मुणिणावि तेसिं

धम्मो अणवज्जो कहिउमाढत्तो ॥१०६॥ सारीरमाणसाणं दुक्खाणं खयं समिच्छमाणेहिं । जीवाण अभयदाणं मणवईकाएहिं कायवं ॥१०७॥ जरमरणदुक्खपउरं संसारं ते तरंति लीलाए । सच्चमणवज्जवयणं सयाचि भासंति जे जीवा ॥१०८॥ दोगच्चवाहिजरमरण-
सोयपियविप्पओगवसणाइं । जायंति न जीवाणं जे ओ अदिन्नं न गिण्हंति ॥१०९॥ वज्जंति जे अबंभं जीवा मणवयणकायजोगेहिं । निद्धूसयलकम्ममा वयंति ते सासयं ठाणं ॥११०॥ धम्ममोवगरणवज्जं परिगहं जे कयाइ न धरेंति । ते भवजलहिं तरिऊणं जंति
अयरामरं ठाणं ॥१११॥ एमाइसमणधम्ममे कहिए समणेण ज्जिणवरुहिंदु । पत्थावं नाऊणं कुमरेण सुणी इमं पुढो ॥११२॥ भयवं !
विज्जाच्छेओ कीस कओ मज्झ तेण देवेण ? । सुणिणावि वइरकारणमैक्खायं तस्स नीसेसं ॥११३॥ तं सुणिवयणं सोउं उप्पन्नं मय-
रकेउकुमरस्स । जाईसरणं सहसा ईहापोहं करितस्स ॥११४॥ सरिऊण य पुव्वभवं भणियं कुमरेण एवमेयंति । हरिऊण कत्थ सुका
भयवं ! सुरसुंदरी तेण ? ॥११५॥ तत्तो सुणिणा भणियं चुयस्स देवस्स तस्स हत्थाओ । गयणाओ निवडिया सा पडिया कुसुमा-
यरुजाणे ॥११६॥ हत्थिणपुरम्मिं अच्छइ संपइ सा तुज्झ कुमर ! जणणीए । कमलावईइ पासे तत्तो कुमरेण वज्जरियं ॥११७॥ किं
मह न होइ जणओ एसो जणणीव कणगमालत्ति । तत्तो सुणिणा सिद्धो सुरावहाराइबुत्तंते ॥११८॥ अह चित्तवेगरन्ना भणियं सुणि-
वयणभावियमणेण । किं कुमर ! तं न सुमारिसि जं तइया देवभावम्मि ॥११९॥ तुमए चिय मह सिद्धं अवहरिओ पुव्ववेरियसुरेण ।
तो चित्तवेगखयराहिवस्स गेहम्मि वड्डिहिसि ? ॥१२०॥ एयं तं संजायं ता पुणरवि पुत्त ! ताओ विज्जाओ । साहेसु, चयसु सोगं
निययपए जेण ठावेमि ॥१२१॥ मोत्तूण विसयसंगं भवभमणुब्भंतमाणसा अम्हे । इच्छामो पव्वज्जं निरवज्जं संपयं काउं ॥१२२॥

इय सुरसुंदरि ! जाव य ताओ वज्जरइ ताव सहसत्ति । दमघोसंवदणत्थं घरणिंदो आगओ तत्थ ॥१२३॥ दट्ठण मयरकेउं सुइरं
 निज्झाइऊण वज्जरइ । जाणसि कुमार ! सो हं पुन्वभवे आसि तुह जणओ ॥१२४॥ भीमरहो नामेण मज्झ य अइवल्लहो तुमं आसि ।
 कुसुमावल्लिंसंभूओ कणगरहो नाम पुत्तोत्ति ॥१२५॥ संजाए उम्माए सभारियाए तुमम्मि नीसरिए । निउणं गवेसिओवि हु जाहे
 संपाविओ न तुमं ॥१२६॥ ताहे तुह लहुभायं वज्जरहं ठाविऊणं रज्जम्मि । वैरगभावियमणो पव्वइओ गुरुसमीवम्मि ॥१२७॥
 युग्मम् ॥ काऊणं पव्वजं सोहम्मे सुरवरो अहं जाओ । सत्तपलिओवमाऊ तत्तो चैइऊण इह भरहे ॥१२८॥ चंपाए पुरवरीए रओ
 दहिवाणस्स भजाए । कुसुमसिरीए गन्भे उववओ दारगत्ताए ॥१२९॥ युग्मम् ॥ जाओ य उचियसमए नामं च कयं पंढकरो मज्झ ।
 एत्थंतरमि निहओ मज्जपसत्तो पिया मज्झ ॥१३०॥ रज्जाहिलासिविमलेण मंतिणाऽहिद्धियं सयं रजं । नट्टा मएण जणणी तिमसा-
 जायं ममं धितुं ॥१३१॥ युग्मम् ॥ पत्ता विजयपुरम्भी रओ संखस्स भाउणो पासे । जोन्वणपत्तो य अहं संखेण समं गओ तत्थ
 ॥१३२॥ काऊण य संगामं विमलं हणिऊण समरमज्झम्मि । चंपाए नियरजे जाओ राया अहं ताहे ॥१३३॥ विमलतणयावि नट्टा
 गंतुं नयरम्मि हत्थिसीसम्मि । ओलग्गिउं पयत्ता जियसंतुं नाम नरनाहं ॥१३४॥ बलगव्विओ य अहयं समयं हत्थीहिं तत्थ
 वेछामि । तेण य मज्झ पसिद्धी जाया सन्वेसु देसेसु ॥१३५॥ नत्थि पंढकरतुल्लो महाबलो एत्थ भरहत्थित्तम्मि । रुट्ठं मत्तगइंदं
 धरेइ जो एगवाहाए ॥१३६॥ रजं पभूयकालं अहंपि चंपाइ तत्थ काऊणं । सुगुरुसमीवे बुद्धो रजे ठविऊण नियपुत्तं ॥१३७॥
 जाओ समणो तत्तो अभिगगहो एरिसो मए गहिओ । गुरुमूले जाजीवं मौसं मासाउ भोत्तव्वं ॥१३८॥ युग्मम् ॥ अह अन्नया कया-

१ निस्सुते । २ द्युत्वा=द्युत्वा । ३ दारकतथा=पुत्रत्वेन । ४ यावज्जीवम् । ५ मासाद् मासम्=मासान्तरेणेत्यर्थः ।

इवि विहरंतो हत्थिसीसए पत्तो । पारणदिणे पविट्ठो भिक्खट्ठा तत्थ नयरम्मि ॥१३९॥ अह दित्तसंडपडिपेछिओ अहं निवडिओ धरावट्ठे । हसिओ विमलस्स सुएहिं पावकम्ममेहिं पुणरुत्तं ॥१४०॥ तं कत्थ बलं संपइ गइंदपडिपेछिणेक्करसियं ते ? । इय भणमाणा ताहे हंतुं उट्ठाइया सन्वे ॥१४१॥ पिहवेरं सुमरंता समागया लउडपत्थरविहत्था । दट्ठण य ते कुविओ अहंपि अन्नाणदोसेण ॥१४२॥ वेत्तूण खंभेमंगं तत्तो उट्ठाइओ इय भणंतो । रे ! रे ! सीहस्स बलं खंडिअइ किं सियालेहिं ? ॥१४३॥ जइवि अहं किसदेहो तहवि हु गम्मो न तुम्ह ता होह । खणमेगं संसुहया पिउमगं जेण पेसेमि ॥१४४॥ हैयमहिए ते काउं पँच्छायावाओ अणसणं काउं । लजाए दुच्चरियं न य तं सिट्ठे गुरुजणस्स ॥१४५॥ तत्तो अप्पडिक्कतो खंडियचरणो मओ तओ कुमर ! । उववन्नो धरणिंदो संपइ सो हं इहायाओ ॥१४६॥ ता मा कुणसु विसायं मए विदिन्नाओ तुब्ब सिब्बंतु । पन्नत्तिमाइयाओ असाहियाओवि विजाओ ॥१४७॥ इय तन्वयणं सोउं महापसाउत्ति जंपिउं कुमरो । करकमलमउलसोहो पडिओ धरणिंदपाएसु ॥१४८॥ नहयरसंदोहसमन्निएण ताएण कयमहामहिमो । धरणिंदो संपत्तो सट्ठाणं परियणसमेओ ॥१४९॥ विजाहरसहिएणं महाविभूईइ चित्तवेगेण । अहिसित्तो निययपए कुमरो तह चित्तगइणावि ॥१५०॥ अह खयरचक्कवट्ठी जाओ वेयड्ढुपव्वए एसो । सयलखयरैहिं तत्तो दिन्नाओ निययधूयाओ ॥१५१॥ तो भणइ मयरकेऊ न ताव परिणेमि अन्नकन्नाओ । जाव न सा परिणीया धूया नरवाहणनिवस्स ॥१५२॥ तो भणइ भाणुवेगो इण्हि गंतुं कुसग्गनयरम्मि । नरवाहणं विमग्गिय वरेमि सुरसुंदरिं तुम्ह ॥१५३॥ तो भणइ मयरकेऊ एवं सिग्गं करेसु, अम्हेवि । तौयाणुनं धेत्तुं गच्छामो हत्थिणपुरम्मि ॥१५४॥ वंदामो पयजुयलं अदिट्ठपुव्वण जणणिजणयाणं । इय भणिए उप्पइओ

गयणेणं भाणुवेगो सो ॥१५५॥ अह मयरकेउराया भणिओ ताएण पुत्त ! अजेव । किज्ज उ विगालसमए सोहणवेलासुहुत्तम्मि ॥
॥१५६॥ जणणिजयाण दंसणमिय भणिए सयलखयरनियरेण । अह काउं पारद्धा तक्खणमागमणसामग्गी ॥१५७॥ युग्गम् ॥
एत्थंतरम्मि अहमवि तायं आपुच्छिऊण वेगेण । सुरसुंदरि ! तुह पासे पउत्तिकहणत्थमायाया ॥१५८॥

एवं पियंवयाए वयणं सोऊण दासचेडीहिं । गंतुं रन्नो सिद्धं अह राया हरिसपडिहत्थो ॥१५९॥ वरगीयविहियवाइयरवेण वर-
विलयनड्डुत्तेणं । कयविविहकोउएहिं य जणयंतो पउरसंखोहं ॥१६०॥ नीहरिओ नयराओ चउरंगवलेण गयवरारूढो । सन्वाए
विभूईए अंतोगंइयाए तणयस्स ॥१६१॥ तिसुभिः विशेषकम् ॥ विजाहरसेन्नपि हु उम्मिद्धं ताव गयणमग्गम्मि । धयछत्तच्चिंधपउरं
नाणाविहवाहणारूढं ॥१६२॥ तम्मज्जे य विमाणं पुरओ धावंतखयरसंघायं । मणिमयखंभसणाहं विच्चित्तवररूवयाइन्नं ॥१६३॥
खयरेममयरकेऊ पुरओ दह्ढण नरवंइ सहसा । अवयरिउं गयणाओ पडिओ पाएसु जणयस्स ॥१६४॥ अह अमरकेउराया तणयं
आलिगिऊण ससिणेहं । आणंदवाहसलिलं मुंचंतो चुंवह सिरम्मि ॥१६५॥ संभासिऊण सबं जहारिहं पूहऊण खयरवरे । अह नय-
रम्मि पविट्ठो थुव्वंतो मागहसएहिं ॥१६६॥ कयमंगलोवयारो पवेसिओ निययमंदिरे रन्ना । सेसखयराण दिन्ना जहोचियं पवर-
आवासा ॥१६७॥ कइवयखयरसमेओ नीओ अंतेउरम्मि नरवइणा । सुयदंसणसूयाए पडिओ जणणीइ चलणेसु ॥१६८॥ कोमल-
करेहिं घेत्तुं निवेसिओ तीइ निययउच्छगे । आलिगिओ य वहुसो य चुंविओ उत्तिमंगम्मि ॥१६९॥ आणंदवाहसलिलं मुंचंती भणइ
वज्जघडियं ते । जणणीइ पुत्त ! हिययं जीवइ जा तुज्झ विरहम्मि ॥१७०॥ तो भणइ मयरकेऊ किं कीरइ अंब ! विविहललियस्स ।

१ वरवनितानाट्ययुक्तेन । २ संमुखगमनार्थमित्यर्थः । ३ अवतीर्य । ४ कसुया=उत्सुका ।

विहिणो परवसाणे जायइ जं एरिसं दुक्खं ॥१७१॥ परिथूलसुत्तियावलिबिहियचउक्कम्मि ताहि ठविऊण । सिंहासणमणवजं मणि-
रयणपहाहिं विच्छुरियं ॥१७२॥ तत्थूवविट्ठस्स तओ मंगल्लाइं कयाइं तणयस्स । देवीए सुयसंगमहरिसवसुभिन्नपुलयाए ॥१७३॥
तं किंपि आसि तइया तेसिं तणयस्स संगमे सोक्खं । कहिउंपि जं न तीरइ संकासं मृत्तिसोक्खेण ॥१७४॥ इतो य कुसग्गपुरे गंतूणं
माणुवेगखयेण । नरवाहणस्स रओ सिट्ठो सबोवि वुत्तंतो ॥१७५॥ नरवाहणेण भणियं एयनिमित्तं सुरक्खिया एसा । मग्गंताणवि
पुविं न य दिन्ना अन्नराईण ॥१७६॥ तीए जम्मदिणेच्चिय आइंढं आसि दिव्वनाणीहिं । एसा कन्ना होही विज्जाहरचक्किणो भज्जा
॥१७७॥ सत्तुंजयरुद्धस्सिह मह दिनं जेण जीवियं तइया । सुरसुंदरीवि दिन्ना तस्स मए किमिह पुच्छाए ? ॥१७८॥ वाहरिओ
जोइसिओ भणिओ नीसेसदोसपरिसुद्धं । वीवाहलग्गदिवसं साहेसु निरूविऊणम्ह ॥१७९॥ तेणवि भणियं नरवर ! इओ दिणाओ
तइज्जदिवसम्मि । अइसोहणं तु लग्गं रयणीए चरिमजामम्मि ॥१८०॥ एरिसगुणसंजुत्तं अन्नं लग्गं न लब्भए सिग्गं । रन्नावि तओ
भणियं आसन्नमिणं तु कहमेत्थ ॥१८१॥ सक्किज्ज नीसेसा काउं वीवाहकरणसामग्गी । तो भाणुवेग ! साहसु को कीरइ इह उवा-
उत्ति ? ॥१८२॥ युग्गम् ॥ अह तेणवि पडिभणियं गम्मउ नरनाह ! हत्थिणपुरम्मि । तत्थ य संपत्ताणं सवंपि हु सुंदरं होही ? ॥
॥१८३॥ अह भाणुवेगविहिए दिव्वविमाणम्मि परियणसमेओ । तक्काळुच्चियं धितुं सयलं वीवाहउवगरणं ॥१८४॥ हत्थिणपुरम्मि
पत्तो एत्तो चित्तगइचित्तवेगावि । विज्जाहरोहसहिया पत्ता विन्नायवुत्तता ॥१८५॥ युग्गम् ॥ अह अमरकेऊ राया तेसिं काऊण सय-
लपडिवत्ति । वैट्ठुखज्जपिज्जुत्तं कारइ वीवाहसामग्गि ॥१८६॥ नियकुलकमाएणं विहिणा पत्तम्मि लग्गदियहम्मि । आणंदियपउर-

जणं नचंतविलासिणिसणाहं ॥१८७॥ वञ्जतवज्जआउज्जगहिरसंसद्दूरियदियंतं । वत्तं पाणिग्गहणं महाविभूई अह तेसिं ॥१८८॥
 युग्मम् ॥ ससुचियपडिचत्तीए खयरा संमाणिया नरिंदेण । दिन्नं च महादाणं पउराई भोजिओ लोओ ॥१८९॥ जिणमंदिरेसु विहिया
 महिमा परमायरेण सव्वेसु । जिणपडिमाणं वन्थाइएहिं विहिया महापूया ॥१९०॥ वरवत्थपत्तकंबलअसणाईएहिं समणसंधोवि ।
 सबोवाहिविसुद्धेहिं पूइओ परमभत्तीए ॥१९१॥ गयतुरयपवरसंदणगामगरनगरपट्टणाईयं । दिन्नं सामंताणं जहोचियं तत्थ नरवइणा
 ॥१९२॥ अह अन्नदिणे राया महाविभूईइ परियणसेओ । सूरिस्स वंदणत्थं नीहरिओ खयरसंजुत्तो ॥१९३॥ अभिवंदिऊण सूरिं
 अवसेसतवस्सिणे य सव्वेवि । उवविट्ठा, अह गुरुणा कहिओ जिणदेसिओ धम्मो ॥१९४॥ अह वंदिऊण सूरिं देवी कमलावई इमं
 भणइ । भयवं ! अन्नम्मि भवे आसि कयं किं मए पावं ? ॥१९५॥ सुयविरहजणियदुक्खं जस्स वसाओ सुदुस्सहं पत्तं ? । अह
 केवलिणा भणियं देवाणुपिए ! निसामेसु ॥१९६॥

जो सोऽवरकंकाए अम्मडवणिओत्ति आसि मे कहिओ । मंडणपभिईण पियां अच्छुत्तभारियासहिओ ॥१९७॥ सो भमिऊण
 भवोहं मरुदेसे हरिसज्जयगामम्मि । मेहेरो अज्जुणनामो इहेव भरहम्मि उववन्नो ॥१९८॥ अच्छुत्तावि हु तत्तो भमिऊण भवेसु विवि-
 हरूवेसु ! महिला अज्जुणगस्स उ वंधुसिरी नाम उववन्ना ॥१९९॥ अवरोप्परपिईए^३ किसिकम्मरयाण वच्चए कालो । दोणहवि दया-
 पराणं पयईए तणुकसायाणं ॥२००॥ पत्ते पाउसकाले पडिए अह पाणियम्मि पउरम्मि । नियपलिहईइ दोहिवि किसिकम्मं काउ-
 माढत्तं ॥२०१॥ तत्थ य एगो कैमलो सगब्भहरिणीए संगओ वसइ । पलिहइपरिरेत्ते चरइ तणं तीइ संजुत्तो ॥२०२॥ अह अन्नया

पविट्ठं खित्ते दट्ठण हरिणजुयलं तं । अज्जुणओ हंक्कतो चलिओ नीसारणट्ठाए ॥२०३॥ अज्जुणभएण हरिणी गुरुहारा वेगधाविया सहसा । संजायपसवसमया वियण्णाविहलघला पडिया ॥२०४॥ नट्ठो सारंगोवि हु पुणो अज्जुणं निरुवित्तो । दइयाविओगवि-
हुरियहियओ गुरुसोयसंतत्तो ॥२०५॥ करुणापरेण नीया हरिणीवि हु अज्जुणेण नियठाणं । सीयलजलेण सित्ता मुच्छाविरमे पत्तया य ॥२०६॥ जायं कोड्डवणयं हरिणसिलिंबं तु सुद्धडसहावं । हरिणीइ वट्ठियं तं दिन्नो य थणो तओ तस्स ॥२०७॥ दट्ठण तं
सुरूवं विलाससुसिणिद्ध नयणसोहिंछ । बंधुसिरिए भणियं मह होइ खिंछणं एयं ॥२०८॥ तत्तो य वामपाए बद्धं तं कोमलाइ रज्जूए ।
हरिणीवि विगयवियणा भएण नट्ठा तयं मोत्तुं ॥२०९॥ मिलिया कमलस्स तओ पुणो एइ तम्मि ठाणम्मि । सिमुनेहाओ न पुणो अछियइ भएण सा तत्थ ॥२१०॥ उद्विगमणा वरई सिलिंबनेहेण विमणहुम्मणिया । न चरइ तणं न य पियइ पाणियं
भमइ खिज्जंती ॥२११॥ वीयदिणेवि हु हरिणिं दुंरुद्धंतिं तहेव ददट्ठणं । जायकरुणाए मुक्को स सिलिंबो बंधुसिरियाए ॥२१२॥
अह सो बंधणमुक्को गंतुं माऊण सभयनेहाए । मिलिओ ददट्ठण तयं सारंगी निंन्वया जाया ॥२१३॥ मज्झिमगुणसंजुत्तो दयापभावाओ अज्जुणो तत्तो । मरिऊण समुप्पन्नो एसो राया अमरकेऊ ॥२१४॥ बंधुसिरीवि हु तत्तो निबद्धमणुयाउया मया
पच्छा । इह उप्पन्ना भदे ! देवी कमलावई तं सि ॥२१५॥ जाया य तुम्ह दोणहवि पुण्वभवबभासओ गरुयपीई । जीवदयाकर-
णाओ विउला भोगा समणुपत्ता ॥२१६॥ कमलो हरिणीए समं विओइओ जं च तत्थ खणमेगं । तक्कमुदया रन्नो जाओ तुम्हं सह विओगो ॥२१७॥ जं च कओ एणीए विरहो लीवेणी अट्टपाहरिओ । तत्थ य तए निबद्धं कम्मं सुयविरहदुक्खफलं ॥२१८॥

१ निषेधन् । २ गुरुभारा । ३ वेदनाविह्वला । ४ कोद्ववर्णकम् । ५ सिलिंबो=विशुः । ६ खेलनम् । ७ भ्रमन्तीम् । ८ निर्धृता=सुखिता । ९ वियो-
जितः । १० एणी=हरिणी । ११ लीवो=बालः । १२ अष्टप्राहारिकः=अष्टप्रहरमानः । * विह्वलाज्ञा ।

उदयाओ तस्स जाओ विरहो तणएण जायमेत्तेण । खीणं च तयं संपइ अट्ठहिं लक्खेहिं वरिसाणं ॥२१९॥ खणमित्तसंचि-
 यं पि हु देइ विवागं सुदीहकालीयं । सुहमसुहं वा कम्मं भावविसेसेण जीवाण ॥२२०॥ इय नाऊण विवागं पमायनिबत्तियस्स
 कम्मस्स । दूरेण कम्मबंधस्स कारणं सुयह जत्तेण ॥२२१॥ इय गुरुवयणं सोउं परिसा सन्वावि तत्थ संविग्गा । दिक्खामिमुही
 जाया भीया संसारदुक्खाण ॥२२२॥ नरवइदेवीण पुणो विसुद्धलेसाहिं वट्टमाणानं । जायं जाईसरणं ईहापोहं करेताण ॥२२३॥
 सुमरियपुव्वभवाणं आगयसंवेगभावियमणाण । चरणावरणखयाओ संजाओ चरणपरिणामो ॥२२४॥ तत्तो य अमरकेऊ पुत्तं अहि-
 सिंचिऊण रज्ज्मि । तक्कालुचियं काउं करणिजं तिक्खसंवेगो ॥२२५॥ अणुसासिऊण पुत्तं आपुच्छित्ता य परियणं सयलं । कमला-
 वईए सहिओ पव्वइओ गुरुसमीवम्मि ॥२२६॥ युग्मम् ॥ सिरिदेवं नियपुत्तं कुंडवच्चिताए संठवेऊण । रत्ना सह पव्वइओ धणदेवो
 भारियासहिओ ॥२२७॥ खयरोवि चित्तवेगो चित्तगइप्पमुहखयरसंजुत्तो । निव्विन्नकामभोगो पव्वइओ स्वरिपासम्मि ॥२२८॥
 खयरीवि कणगमाला पव्वइया स्वरियणपडिबुद्धा । सहिया यियं गुमंजरिमाईहिं पभूयखयरीहिं ॥२२९॥ नरवाहणोवि राया रज्जं
 दाऊण मयरकेउस्स । पव्वइओ पयमूले केवलिणो सुप्पइट्टस्स ॥२३०॥ रत्ना सह पव्वइया खयरनरिंदाण दस सहस्साओ । कमला-
 वइपमुद्दाणं वीससहस्साइं महिलाण ॥२३१॥ इय तीससहस्साइं समयं पव्वावियाइं केवलिणा । संनिहियदेवयाए उवणीयं तेसिं
 मुणिलिंगं ॥२३२॥

ता भणइ मयरकेऊ चरणं पडिवज्जिउं असत्तो म्हि । गिहिपौउगं धम्मं ता भयवं ! अम्ह साहेसु ॥२३३॥ भणियं गुरुणा

निसुणसु थूलगजीवाण निरवराहाण । निसिरंति जे न दंडं तेवि हु पाविति निव्वाणं ॥२३४॥ थूलमसच्चं भासं मणवइकाएहिं जे न कैप्पेति । सुरमणुएससोक्खं भोत्तूण वयंति ते मोक्खं ॥२३५॥ थूलमदत्तं वज्जंति जे सया तिविहकरणजोनेहिं । सव्वत्थक्खय-
वित्ता होऊण वयंति ते सिद्धिं ॥२३६॥ संतोसो सकलत्ते अहवा परदारवज्जणमुदारं । काउं सुरंगणाओ भोत्तूण वयंति निव्वाणं ॥२३७॥ इच्छापरिमाणं सेविऊण लङ्कूण विउलरिद्धीओ । देवनरेसरभावे कमेण गच्छंति निव्वाणं ॥२३८॥ एमाइवित्थरेणं गिहि-
धम्मे साहियम्मि केवल्लिणा । तो भणइ मयरकेऊ होमि समत्थो इमं काउं ॥२३९॥ तत्तो य गुरुसमीवे सुरसुंदरिमयरकेउपमुहेहिं ।
सम्मत्तरयणमूलो सावगधम्मो पैवन्नोत्ति ॥२४०॥

अह चित्तवेगपमुहा सुणिणो स्वरिस्स पायमूलम्मि । गहणासेवणरूवं सिक्खं अब्भसिउमादत्ता ॥२४१॥ कमलावइपमुहाओ अज्जाओ सुव्वयाइगणिणीए । पासम्मि साहुकिरियं सिक्खंति पढंति अंगोइ ॥२४२॥ छट्ठमदसमदुवालसाइं विविहं तवं पकुव्वंति ।
विणयं गुरूण सम्मं वेयावच्चं च सव्वेवि ॥२४३॥ अह चित्तवेगमुणिणा चोइसपुव्वाइं तत्थ पढियाइं । भिन्नक्खरपुव्वधरो जाओ अचिरेण कालेण ॥२४४॥ अह सुप्पइट्ठसूरी स्वरिं ठविऊण चित्तवेगमुणिं । कयअणसणो महप्पा निव्वाणमणुत्तरं पत्तो ॥२४५॥ अह
चित्तवेगसूरी गामागरनगरमंडियं वसुहं । विहरइ सुप्पडिबद्धो बोहिंतो भवियजणनियरं ॥२४६॥ अज्जावि कणगमाला सुव्वयगणिणीए
सगपत्ताए । अहिसित्ता मैयहरिया साहुणिगणवहुमया तत्थ ॥२४७॥ बोहिंतो भव्वलोयं तवस्ससियतणू चैत्तनीसेसरागो, सँज्झाणद्धो

१ कुर्वन्ति । २ कल्पयन्ति=रचयन्ति । ३ प्रपन्न=अङ्गीकृतः । ४ द्वावनाङ्गानीत्यर्थः । ५ भिन्नाक्षर=किञ्चिन्न्यूनम् । ६ महत्तरा । ७ चत्तो=त्यक्तः ।
८ सद्ध्यनारूढः ।

मुणीणं ससमयविहिणा सारणाई करितो । खरीसो चित्तवेगो समणपेरिबुडो देसयंतो जणाणं, धम्मं तित्थेसरुत्तं विहरइ वसुहं
संजमुज्जोयजुत्तो ॥२४८॥ साहुधणेसरविरइयसुबोहगाहासमूहरम्माए । रागग्गिदोसविसहरपसमणजलमंतभूयाए ॥२४९॥ एसोविहु
खयराहिवचारित्तसेवणो परिसमत्तो । सुरसुंदरीकहाए पन्नरसो इह परिच्छेओ ॥२५०॥

॥ पण्णरहमो परिच्छेओ समत्तो ॥

सोलहमो परिच्छेओ ।

—*—*—*—

राया वि मयरकेज्ज परिणित्ता खयरदिक्कन्नाओ । दाऊण नहयराणं जहोच्चियं गामनगराहं ॥१॥ आणानिहेसकरे काउमसेस-
द्धमरहरायाणो । नीसेसदेसविसरं विहाय गयडमरचोरभयं ॥२॥ उतुंगधवलमणहरचेइयभवणेहिं मंडियं काउं । आरियदेससमुम्भव-
गामागरनगरसंदोहं ॥३॥ करमरसुक्कविमुक्कं सावयविसरं करित्तु नीसेसं । उच्छाइत्ता सन्वे जिणसासणसंगपडिणीए ॥४॥ अवैख-
लियं च विहारं वियरित्ता मुणिजणस्स देसेसु । साहम्मियवच्छेहे नियसामंते निओइत्ता ॥५॥ काउं सत्तागाराहं विवहरूवाइं ठाण-
ठाणेसु । दिज्जंतंजंतुपत्थियसमत्थवरवत्थुसत्थाहं ॥६॥ पालेइ रज्जमणवज्जकज्जपेयपालणिक्कवाचारं । कयदुट्ठु^१धट्ठु^२उल्लु^३ठवठ्ठकय-

१ स्मारणादीन् । २ परिवुडो=परिवृत । ३ परिसमाप्तः । ४ विसरः=समूहः । ५ उच्छाद्य=उन्मूल्य । ६ पडिणीओ=प्रत्यनीक=चातुरः । ७ अस्खलितम् ।
८ साधर्मिकवात्सल्ये । ९ नियोज्य । १० सत्रागारम्=दानगृहम् । ११ पयपालणं=प्रजापालनम् । १२ धट्ठो=धृष्टः । १३ वठो=मृत्त्युः ।

उगगनिगहणं ॥७॥ पणयजणजणियतोसं वसीकयासेससत्तुसंताणं । आणंदियजियसत्थं कयसुत्थसमत्थदुग्गपहं ॥८॥ अष्टभिः कुलकम् ॥ इय मयरेकेउरन्नो सुरसुंदरिपमुहदेविजुत्तस्स । धम्मत्थकामसारं विसयसुहं अणुहवंत्तस्स ॥९॥ कइयावि हु जिणभवणे निम्मलपसरंतदसदिसिमेऊहे । विमलसिलायलघडिए भत्तीए कारयंतस्स ॥१०॥ अन्नोन्नवन्नकलिए निम्मलमणिरयणहेमनिम्ममविए । संसारजलहिमज्जंतजंतुसंतरणबोहित्थे ॥११॥ वरविन्नानियनिवहेण दिन्नबहुद्वज्जायहरिसेणं । कइयावि हु जिणबिंबे वररूवे कारयंतस्स ॥१२॥ आगमविहिणा कयसत्तरक्खणं विहियसंघवरपूयं । जिणविबाण पेहं कइयावि हु अइंसंतस्स ॥१३॥ घणसारसारगोसीसमीसहरियंदण्णइ दन्वेहिं । कुणमाणस्स कयाइवि जिणिंदपडिमार्समालभणं ॥१४॥ निसिरंतबहलपरिमलदसंद्वेनेण कुसुमनियरेण । कइयावि बहुविंयपं जिणपूयं विरयमाणस्स ॥१५॥ पवरवरपट्टुण्णयअण्णघसुमहग्घवसणसोहिहं । उंछोचं जिणभवणे कइयावि हु कारयंतस्स ॥१६॥ मोइय चारागारं जिणिंदवरमंदिरेसु साणंदं । कइयावि हु रहजत्तं जत्तेण पेच्छमाणस्स ॥१७॥ जत्तासमयसमागयकिविण्णाणाहाइदीणल्लोयस्स । वरवरियविंयणाओ मणोरहे पूरयंतस्स ॥१८॥ रहजत्तागयसाहिम्मियाण कइयावि गुरुपमोएण । भोयणवत्थाभरणाइदाणओ तप्पमाणस्स ॥१९॥ अंतेउरमज्झगयस्स विविहलीलाविलासकलियाहिं । भज्जाहिं सह कयाइवि सुरहसुहं सेवमाणस्स ॥२०॥ पत्तट्टवरविलासिणिविहियविहिं गहारसोहिहं । कइयावि हु वरगेयं पेक्खणयं पेक्खमाणस्स ॥२१॥ अन्नपि

१ जियसत्थो=जीवसार्थः । २ मज्झा=मयूखाः=किरणानि । ३ बोहित्थं=यानागत्रम् । ४ विन्नाणिओ=वैज्ञानिकः । ५ प्रतिष्ठाम् । ६ आदिशतः । ७ हरिचन्दनम्=रक्तचन्दनम् । ८ समालभणं=विलेपनम् । ९ दशार्धम्=पञ्च । १० बहुविकल्पाः=बहुभेदाश्च । ११ अनर्थम्=अमुल्यम् । १२ उल्लोच=वितानम् । १३ किविणो=रूपणः । १४ वितरणं=दानम् । १५ तर्पयतः=तृप्तिं कुर्वतः ।

एवमादं विसिद्धलोयस्स संमयं जं जं । पुब्बपुरिसाणुचिन्नं अविरुद्धं निययवंस्स ॥२२॥ निययअवत्थासरिसं सैलाहणिजं च सज्ज-
 णजणस्स । लोयागमाविरुद्धं अणुचिन्नं पुर्वैराईहिं ॥२३॥ नियनिय काले सव्वं तं तं कमसो पकुब्बमाणस्स । सुहसागरावगाढस्स
 राइणो दुक्खराहियस्स ॥२४॥ सुरसुंदरीए समयं सिणेहसारस्स पुव्वलक्खाइं । बोलीणाइं कइवि हु जिणसासणभत्तिजुत्तस्स ॥२५॥
 सप्तदशभिः कुलकम् ॥ अह अनया कयाइवि रयणीए राइणा सह पसुत्ता । पाहाउयवेलाए पिच्छइ सुरसुंदरी सुविणं ॥२६॥ किल
 कोवि कसिणसण्णो डसिऊण ममं नरिंदसंजुत्तं । मह उदरम्मि पविट्ठो एयं दट्ठण पडिबुद्धा ॥२७॥ भीया जाव विचिंतइ न सुंदरं
 हंदि ! सुमिणमेयंति । ता किं अमंगलेणं इमिणा सिट्ठण नरवइणो ॥२८॥ ताव पडुपडहपडिरपयडियगीयडैज्झणीहिं संवलियं । तक्का-
 लनिउत्तेहिं प्हयं पाहाउयं तूरं ॥२९॥ तस्सवणा पडिबुद्धो चितिय चित्तम्मि पंचनवकारं । काउं सरिरसोयं तक्काळुचियं मयरकेऊ
 ॥३०॥ मणिरयणपण्डुत्तमं जुगाइजिणपडिममंडियं वियडं । चेइयभवणं गंतुं विहिणा पूहत्तु जिणविंबं ॥३१॥ चीवंदणं करित्ता पच-
 व्खाणं च तदुचियं काउं । वारविलासिणिपउरे अत्थाणे ताहि संपत्तो ॥३२॥ तक्कालमंगलीए वरवारविलासिणीहिं विहियम्मि । खण-
 मेगं अत्थाणं दाऊण समुट्ठिओ राया ॥३३॥ विज्जाविहियविमाणो सुरसुंदरिपमुहमारियासहिओ । हिमगिरिसिहरे खयरोहसंगओ सो
 गओ झत्ति ॥३४॥ कीडानिम्मित्तमह सो अणेगगोसीसंसाहिसंकिन्ने । ओइन्नो उज्जाणे नंदणवणसरिससोहिच्छे ॥३५॥ मणिमयसिला-
 यलेसु कयलीवणपरिगएसु रम्मेसु । उक्किंङ्गीयवाइयपेक्खणयक्खित्तचित्तस्स ॥३६॥ सिरिमयरकेउखयराहिवस्स अंतेउराइसहियस्स ।

१ अनुचीर्णम्=आचरितम् । २ श्लाघनीयम् । ३ पूर्वराजैः । ४ पाहाउय=प्राभातिकम् । ५ छुणी=च्चनि । ६ प्रहृत=वादितम् । ७ चैत्यवन्दनम् । ८
 मात्रालिकम् । ९ शास्त्री=शुश्रूषः । १० उक्किंढं=उत्कृष्टम्

हिमवतपन्वए अह पत्तो मञ्जणहसमउत्ति ॥३७॥ युग्मम् ॥ भोयणवेला वट्टइ विन्नत्तो तत्थ स्रवयारेण । पूइयजिण्दिबिंवो विहिणा
चीवदणं काउं ॥३८॥ नहयरनियरपरिगओ भोत्तणमणघवपरमाहारं । सुरसुंदरीए सहिओ केयलीहरयं अह पविट्ठो ॥३९॥ सयणी-
यम्मि पसुत्तो सुरयसुहं सेविऊण खणमेगं । पडिबुद्धाए सुरसुंदरीइ अह नरवई भणिओ ॥४०॥ पिययम ! ताव खणंतरमच्छामो
विबुहजणविणोएण । ता वट्ठसु किंचि पण्होत्तरंति, अह नरवई भणइ ॥४१॥

को^१ जाइ नैहे, अहिलसइ किं जणो, कत्थ वच्चइ सैंसंको ? । पइदियहं सइ कम्मि व सुरसुंदरि ! सैलहिजए पीई ? ॥४२॥
सुरसुंदरीइ भणियं तंतावलियं कहेसु मणदइय ! । भणइ निवोड्डीतं ते, लद्धं देवीइ 'वी-सं-मे' ॥४३॥ भणियं रत्ना तुरियं लद्धं पण्हो-
त्तरं इमं देवि ! । ता भणसु तुमं संपइ देवीए ताहि संलत्तं ॥४४॥ को तीसाए पढमो कम्मि व राया विणस्सइ विणट्ठो । किं सक्कंयं
वोलीणं क्रस्स व दइओ तुहं नाह ! ? ॥४५॥ आमंतिज्जउ लच्छी का वा गेयम्मि सूसरीं होइ । तुमए विदिन्नपण्होत्तरस्स तंतावली का
वा ? ॥४६॥ भणियं रत्ना अघो ! देवी पण्होत्तरेसु अइकुसला । जं तंतावलियावि हु विहिया पण्होत्तरं झत्ति ? ॥४७॥ वैंत्थं दुहा-
णुलोमेण तह य पडिलोमओ भवे वत्थं । अणुलोमेण समैंत्थं चउह कयं देवि ती-तं-ते^३ ॥४८॥

१ कदलीगृहम् । २ प्रश्नोत्तरमिति । ३ प्रश्नचतुष्टयस्याप्यस्योत्तरगाथास्थ 'वी स-भ' पदघटकैर्व्यस्तैः पक्षि-सुख-नक्षत्रवाचिभिरक्षरैः, विद्यासवाचिभिश्च समस्तैस्तै-
राणुलोम्येन यथाक्रममुत्तर विज्ञेयम् । ४ नभसि । ५ शान्नाङ्क = चन्द्रः । ६ इलाष्यते । ७ तीसान्नान्दे प्रथमः वर्णः क इत्यर्थः । ८ कस्मिन् सतीति भावः ।
९ सकृत् । १० सुस्वरा । ११ व्यस्तम् । १२ समस्तम् । १३ पूर्वप्रश्नानां सर्वेषामपि 'ती-त-ते' इत्यक्षरैर्द्विराणुपूर्व्या व्यस्तैः, सकृत् पश्चाणुपूर्व्या व्यस्तैः;
सकृदाणुलोम्येन समस्तैश्च 'ती' ('ती' इत्यक्षरम्) तते (तन्त्रे=राष्ट्रे), तीत (अतीतम्) ते (तव), ते (हे ते) = हे लक्ष्मि ! तंती (तन्त्री=वीणा), ती-त-ते" इत्येव-
मुत्तराणीति फलितार्थः ।

पुणो रन्ना भणियं-किं सव्वजणो इच्छइ सकंदणपहरणं च बोहेसु । पहिएहिं किं व घेप्पइ साहिज्जउ देवि ! एयंपि ? ॥४९॥
 सुरसुंदरीइ भणियं पवड्डमाणक्खरं इमं देव ! । 'सं-च-ल'मुत्तरमेत्थं रन्ना भणियं पिए ! भणसु ॥५०॥ आमंतिज्जउ लच्छी कत्थ वसं-
 ताण नासए बुद्धी । कत्थ न नासइ सुहडो पिययम ! साहेसु एयं मे ? ॥५१॥ भणियं रन्ना सुंदरि ! पडिलोमं वड्डमाणवन्नमिणं ।
 'सं-गा-मे' इति, तत्तो, रन्ना भणियं पिए ! भणसु ॥५२॥ किं घरइ पुन्नचंदो, किंवा इच्छंति पैमरा खित्ते । आमंतसु अंतगुरुं किंवा
 सोक्खं पुणो सोक्खं ? ॥५३॥ दट्ठण किं विसइइइ कुसुमवणं जणियजणमणाणंदं । कह णु रमिज्जइ पढमं परमहिला जारपुरिसेहिं ?
 ॥५४॥ सुरसुंदरीइ चितिय भणियं एयंपि जाणियं देव ! । दुवत्थं दुसमत्थं उत्तरमेत्थं 'सं-सं-कं' ते ॥५५॥

इय पण्होत्तरभिंदणकरणिक्कसाणवगगहिययाण । देवीनिवाण तहियं समागओ कसिणगुरुसम्पो ॥५६॥ अह पुव्ववेरिएणावि
 सप्पेणं तेण दोणिणवि जणाइं । दुट्ठेण पड्डिदेसे दट्ठाइं गरुयरोसेण ॥५७॥ सम्पो सप्पोत्ति पंयंपिरीइ देवीइ कलयलं सोच्चा । अह
 खगवगहत्था समागया अंगरक्खा से ॥५८॥ भुयगोवि हु भयसंभमवेविरदेहो कयावराहोत्ति । नासंतो हणिज्जणं खंडांखंडीकओ
 तेहिं ॥५९॥ तयणंतरमुच्छलिओ महंतकोलाहलो परियणस्स । समयं चिय निवदेवीदेहट्ठियविसवियारेण ॥६०॥

तओ । वोहिप्पंति पहाणा गारुडिया गारुडेसु पत्तट्ठा । कीरंति मंतजावा आणाविजंति मूलीओ ॥६१॥ अभिमंतियतोएणं दिजंत-

१ शा=सुखम्, शाम्ब=वज्रम्, शाम्बल=पाथेयम् ; इत्येव वर्धमानैकैकाक्षरैरुत्तराणीति । २ मे=हे लक्ष्मि । ग्रामे, सग्रामे, इत्यर्थः । ३ पामरो=कुटुम्बी ।
 ४ अन्ते गुरुयस्य तम्, सगणमित्यर्थः । ५ विसट्ठइ=विकसति । ६ द्विर्व्यस्तम् । ७ द्विः समस्तम् । ८ सस=(शशम=हरिणम्) कं (जलम्), स ! (सगण !
 इत्यर्थः) सं (शं=सुखम्) क (कं=सुखं), ससंकं (शशाङ्कम्) ; ससंकं (सशाङ्कम्) । ९ प्रजत्तिपत्र्याः । १० खण्डखण्डीकृतः । ११ वाहिप्पंति=त्याहियन्ते
 आहूयन्ते इत्यर्थः । १२ आनाप्यन्ते । १३ दिज्जति=अच्छिं=दिज्जतच्छिं ।

च्छिन्नसलिलधाराओ । बद्धति कंड्याइं पडणीकीरति अर्गेयाइं ॥६२॥ इय गारुडियसणाहे नहयरनिवहम्मि आउलीभूए । घयसि-
तेव्व हूयासे पवलीभूए विसवियारे ॥६३॥ नरनाहो अब्वत्तं दिव्वमणिं आणहत्ति भणमाणो । पिकखंताणं खयराण तत्थ जाओ
विगयचिहो ॥६४॥ युग्मम् ॥ एत्थंतरम्मि चिन्नायवइयरा राइणो पिया भणिणी । पभणइ पियंवया वच्च वच्च लहु बाहुवेग ! तुमं
॥६५॥ गंतूण भाणुवेगस्स नंदणं चंदवेगखयरेसं । मह वयणेण मग्गसु नयरे सिरिंजरावत्ते ॥६६॥ भणसु य जो सो विजापसाहणु-
ज्जएण रक्खुडा । तुमए नीओ पुंविं दिव्वमणी मह समीवाओ ॥६७॥ सो ढोइज्जउ सिग्गं इय भणिओ सो गओ तुरियवेगो । गंतु
खणंतराओ समागओ चंदवेगेण ॥६८॥ खयरेण समं ताहे मणिसलिलपयाणपुव्वयं विहियं । नीसेसविसविगारेण वज्जियं जुवलयं जुगवं
॥६९॥ युग्मम् ॥ तुट्ठो नहयरवग्गो पियंवया तह य परियणसमग्गा । रायावि भवसरूवं चित्तं तो आगओ नगरं ॥७०॥ अविय । एत्तो
तत्तो विविहावयाहिं धिप्पंतजीवसाराणं । सरणं नत्थि जियाणं जिणिंदधम्मं पमोत्तुण ॥७१॥ सूलअहिविसविसइयपाणियसत्थग्गि-
संभमेहिं च । देहंतरांक्रमणं करेइ जीवो मुहुत्तेण ॥७२॥ ता एरिसम्मि चवलम्मि जीविए विसयमोहिया जीवा । मोहमहागहवैत्था
तहवि हु धम्मे पमायंति ॥७३॥ अह नहयरनिवहेणं वोलीणा आवयत्ति तुट्ठेणं । गयपुरमांगंतूणं वद्धावणयं कयं रन्नो ॥७४॥
सुरसुंदरीवि देवी दियहं तं चेव पढमयं काउं । गब्भवई संजाया निन्नेहा निययदइयम्मि ॥७५॥ अविय । जह जह वड्डइ गब्भो
तह तह देवीवि गब्भमाहप्पा । निद्रूरहियाया चित्तइ मारेमि निंव सहत्थेण ॥७६॥

तओ । आभासियावि रूसइ निद्रूरमुखवइ नेच्छए भोगं । दट्ठोइभिउडिभीमा दिट्ठम्मि परम्मुहा ठाई ॥७७॥ तं विवरीयस
रूवं ददट्ठण पियंवया भणइ भदे ! । कीस तुमं निन्नेहा बहुमन्नसि नेव रायाणं ? ॥७८॥ सुरसुंदरीइ भणियं दोसेण इमस्स

१ कण्टकानि औषधिविशेषरूपाणि । २ अगदनि=औषधानि । ३ हुताशः=अग्निः । ४ दौक्यताम्=उपस्थाप्यताम् । ५ घत्थो=प्रस्तः । ६ प्रमाद्यन्ति ।

पावगन्धस्स । मह मंडाह पओसो उप्पज्जइ पावकम्माए ॥७९॥ ता गंतुं नरवइणो साहिज्जसु जेण अन्नहाभावं । न करेइ मज्झ उवरि
 विर्यलियनेहं ममं ददंहुं ॥८०॥ अन्नं च भणसु दइयं दट्ठ्वा नेव पावकम्मा हं । जाव न जाइ पसवो पावयगन्धस्स गन्धस्स ॥८१॥
 गंतुं पियंवयाए सिद्धं सबंधि मयरकेउस्स । तं सोउं रायावि हु विम्हियचित्तो इमं भणइ ॥८२॥ अब्बो ! जा मह विरहं देवी निमि-
 संपि सोढुमसमत्था । सा गन्धस्स पभावा अदंसणं निट्ठुरा महइ ॥८३॥ ता किं न होज्ज सो चिय पुव्वविरुद्धो सुवंधुजीवोडयं ।
 भवियव्वयावसेणं उववन्नो देवीकुच्छीए ? ॥८४॥ एमाइ चित्तयंतो देवीए अदिन्नंदसणो राया । नियवइरियसंकाए जावच्छइ दूमिओ
 चित्ते ॥८५॥ ताव य देविं ददंहुं असुहज्जवसायदारुणं रन्नो । मन्ने पियमित्ता इव साममुहा से थणा जाया ॥८६॥ नरवररसुहसं-
 गमसुहविरुक्कंठियं देवीए । उज्झिय सामच्छायं गंडयलं पंडुरं जायं ॥८७॥ सव्वेहिवि गरुयत्तं पत्तं न मएत्ति लद्धपत्थावं । वित्थ-
 रियं से उदरं नरवइणो वेरिउग्गमणे ॥८८॥ दट्ठणव उदरस्सवि गरुयत्तं जायतिव्वअभिमाणं । वड्डइ नियंबविं मा जिणिज्जत्ति
 चिंताए ॥८९॥ कमसो पसवणसमए संपत्ते संसहरम्मि मूलत्थे । पावगहाचलोइयलग्गे लग्गाइ विट्ठीए ॥९०॥ सुरसुंदरी पसूया
 महया किच्छेण दारयं ताहे । हित्थेहियएण रन्ना वाहरिओ पवरजोइसिओ ॥९१॥ पुट्ठो य कहसु तणयस्स गुणगणं एयस्स समय-
 जायस्स । धूणियसिरेण तेणवि भणियं नरनाह ! निमुणेसु ॥९२॥ एरिससमए जाओ जणयस्स न सुंदरो हवइ बालो । वड्ढंतो पिउ-
 नेहे हणइ कुलं रायलच्छिं च ॥९३॥ देव ! न रूसेयवं जाव तुमं नेव पेच्छसे एयं । तावच्चिय तुह कुसलं पाणाणवि संसओ दिट्ठे ॥

१ बलात् । २ प्रदोप.=प्रदोप । ३ विगलितं=विघटितम् । ४ पापगमस्य=पापसहितस्य । ५ दूमिओ=दुःखः । ६ सुहो=सुखम् । ७ सुहो=सुखम् । ८ विस्तृतम् ।
 ९ जिप्पिज्जं जावै=मा पित भूयमहमित्यर्थः । १० शशधरे । ११ विट्ठि.=भद्रा । १२ हित्यो=वस्तुतः ।

॥९४॥ रत्ना भणियं भदय ! को कोवो एत्थ वत्थुपरमत्थे । सत्थसमत्थियमज्झत्थतत्तबुद्धीहिं कहियम्मि ? ॥९५॥ कयउवयारम्मि गए सट्ठाणं अह निवेण वाहिता । भणिया सुहासणत्था पियंवया सोयतविएण ॥९६॥ पढमसुयजम्मदियहे हरिसो किर होइ जण-
णिजणयाणं । तं पुण दिव्ववसेणं अमहं अन्नारिसं जायं ॥९७॥ ता भदे ! तं गच्छसु बालं चित्तूण धाँविसंजुत्तं । नियसोसुरए सिग्घं बुद्धिं तत्थेव नेयवो ॥९८॥ तीए तहत्ति भणिउं नीओ सुरनंदणम्मि नयरम्मि । सिट्ठो तव्वुत्तंतो खयरहिवनिययदइयस्स ॥९९॥
जलणप्पहखयराहिवपियभज्जाचित्तलेहतणयस्स । जलकंतस्स उ सवो तेणवि बहु मन्निया एसा ॥१००॥ युग्गम् ॥ ताहे जलकंतेणवि जम्मममहिमाइसयलक्कायव्वं । काळण कयं नामं सुहदियहे मयणवेगोत्ति ॥१०१॥ कमसो पवड्डमाणो पत्तो सो जोव्वणं मयणवेगो ।
अविणीओ दुस्सीलो अक्कच्चनिरओ कैयग्घो य ॥१०२॥ जलकंतखयरपुत्तो कंचणदेवीइ गब्भसंभूओ । जलवेगो से भित्तो जाओ सहपटियरमिउत्ति ॥१०३॥

सुरसुंदरीइ कइयावि सीहसुमिणेण सइओ तणओ । उप्पन्नो वीओवि य सुहतिहिनक्खत्तजोगम्मि ॥१०४॥ रूवेण अणंगसमो स्रो चाई पियंवओ दक्खो । नामेणऽणंगकेळ सुविणीओ जणणिजणयाण ॥१०५॥ कमसो जोव्वणपत्तो जुवरायपयम्मि ठाविओ एसो । साहियविजो वियरइ इच्छाए खयरनयरेसु ॥१०६॥ महुमासे संपत्ते राया अंतोउरेण संजुत्तो । अट्ठाहियमहिमट्ठा पत्तो वेयड्डु-
कूडम्मि ॥१०७॥ महया विच्छेड्डेणं पत्ता वेयड्डुवासिणो खयरा । गंधवन्ननट्टपउरा वट्ठइ अट्ठाहिया जाव ॥१०८॥ ताव य गंगावत्ताउ आगया खयरनियरपरियरिया । वररूववई कन्ना अणंगवेगत्ति नामेण ॥१०९॥ दिट्ठा सा जुवरत्ता तीएवि सिणिद्धदिट्ठिपाएण ।

१ 'दैवज्ञे' इति शेषः । २ व्याहृत्य=आहूय । ३ भान्यादशम् । ४ धावी=धात्री । ५ सासुरय=श्वशुरगृहम् । ६ भक्त्यनिरतः । ७ कृतघ्नः ।

विद्वो अणंगवाणेहिं झत्ति आंयल्लयं पत्तो ॥११०॥ पुच्छइ अणंगकेऊ वसंतनामं वैयंसियं भइ । कस्सेसा वरविलया कस्स व धूया
 ओ किंनामा ? ॥१११॥ भणियं वसंतएणं गंगावत्तम्मि आसि वरराया । सिरिगंधवाहणोत्ति य महिला मयणावली तस्स ॥११२॥
 तीए य तिणिण तणया पढमो नहवाहणो मयरकेऊ । तइओ य मेहनाओ विजावलगविया स्ररा ॥११३॥ पिउणा सह पव्वइए जाए
 नहवाहणे मयरकेऊ । जाओ राया सोवि य वियणे विज्जं पसाहिंतो ॥११४॥ पिउणा तुज्झ पमाएण मारिओ छिन्नवंसजालीए ।
 गुरुकरुणाणुगएण तुह पिउणा ठाविओ रज्जे ॥११५॥ एसो उ मेहनाओ दिन्नाणि पभूयगामनयराणि । चित्तगइसयरधूया दिन्ना
 पडमोयरा पवरा ॥११६॥ तिसुभिः विशेषकम् ॥ तीए एसा धूया कन्ना नामेण मयणवेगत्ति । एयं च कुमर ! मग्गइ पियंयमाए
 पिययमस्स ॥११७॥ जलकंतस्स उ पुत्तो कंचणदेवीइ कुच्छिसंभूओ । जलवेगो किं दिन्ना नवत्ति सम्मं न याणामि ॥११८॥ इय
 सोऊण कुमारो वज्जरइ वसंत ! सुणसु मह वयणं । एयं कन्नारयणं विणा उ मह नत्थि जीयासा ॥११९॥ जइ जीविएण कज्जं अहयं
 वा वल्लहो जइ य तुज्झ । ता गंतूणं तांयं तह भणसु जहा लहुं लहइ ॥१२०॥ अह सो बालवयंसो नाऊणं निच्छयं कुमारस्स ।
 गंतूण य तं रत्नो जहट्टियं साहए सब्बं ॥१२१॥ रत्नावि मेहनाओ वाहरिऊणं विमग्गिओ कन्नं । तेणवि य तस्स दिन्ना वियसियव-
 यणारविंदेण ॥१२२॥ गंगावत्ते वत्तं पाणिग्गहणं महाविभूईए । नीया य मयणवेया कुमरेणं निययनयरम्मि ॥१२३॥

सोऊण पाणिग्गहणं जलवेगो दूमिओ य चित्तेण । कन्नाविओयदुहिओ दुक्खं नरओवमं पत्तो ॥१२४॥ रुद्धो अणंगकेउस्स
 चिंतए विविहमारणोवाए । लद्धोवाओ गंतूण साहए मयणवेगस्स ॥१२५॥ मित्त ! तुमं न वियाणसि जेइसुओ तं हि मयरकेउस्स ।

सुरसुंदरीइ पुत्तो इहाणिओ जम्मदिवसम्मि ॥१२६॥ अवमन्निओ सि मित्तय ! जणएण तुमं सुनिदुट्टरमणेण । तुज्झ कणिट्ठो भाया
 उवरज्जे जेण अहिसित्तो ॥१२७॥ मायावित्ताणि य तुज्झ दंसणं कहवि नेयं इच्छति । वेरियसरिसं धारंति जेण दूरद्धियं निच्चं ॥१२८॥
 न य लहसि तुमं गंतुं तीइ दिसाएवि जत्थ तुह जणओ । ता पिउपरिभूएणं वयंस ! किं तुज्झ जीएण ? ॥१२९॥ एमाइवयणमहु-
 संपिहोमिओ तस्स गुरुपओसग्गी । जलिओ जम्मपरंपरनिवद्धसंबंधजोगेण ॥१३०॥ अह सो रोसैवसट्ठो पभणइ दंसेहि वेरियं
 पियरं । दंसेमि अवन्नाए जेण फलं तस्स पावस्स ॥१३१॥ भणइ तओ जलकंतो सो तुज्झ पिया अणेगखयरेहिं । रक्खिज्झइ तिवखा-
 लियखगगयावगहत्थेहिं ॥१३२॥ रूवपरिवत्तिणिं मित्त ! गेण्ह एयं कुलागयं विज्झ । जेण जहिज्झियअत्थस्स साहगो होसि अइ-
 रेण ॥१३३॥ दिन्ना य तेण विज्झा रंनं गंतूण साहिया कमसो । गयपुरमागम्म ठिओ चेडीरूवेण देविगिहे ॥१३४॥ सुरसुंदरीइ
 चेडी ललियं हरिण दूरदेसम्मि । मोत्तूण तीइ रूवेण सो ठिओ निववहट्ठाए ॥१३५॥ कसिणाहिडसणदिवसाउ नरवई दिव्वअंगु-
 लीएण । करसंठिएण चिट्ठइ सुरयाइयं पमोत्तूणं ॥१३६॥ अह अन्नया नरिंदो भोत्तूणं खयरकंचुइसमग्गो । देवीवरं पविट्ठो दिट्ठो
 चेडीइ पावाए ॥१३७॥ मोत्तूण अंगरक्खे वाहिं देवीए विहियमंगिछो । वासहरम्मि पविट्ठो रयणविचित्तम्मि-देविजुओ ॥१३८॥
 परिहासाईहिं खणं अच्छित्ता सुरयसेवणारंभे । मिल्लेइ अंगुलीयं देवी आभरणठाणम्मि ॥१३९॥ पारद्धम्मि य सुरए सहसा आयट्ठि-
 ऊण करवालं । चेडीवेसेण ठिओ तणयकयंतो तहिं पत्तो ॥१४०॥ जणणीसुरयासत्तं जणयं घाएउमुज्जओ तणओ । हा ! हा ! कट्टम-

१ अवमतः=अवज्ञातः । २ यौवराज्ये । ३ जीवितेन । ४ सर्पिः=वृत्तम् । ५ रोपवद्भातः । ६ अवज्ञा=अपमानः । ७ अरण्यम् । ८ तनयरूप-
 कृतान्त इत्यर्थः ।

कञं धिरत्थु संसारवासस्स ॥१४१॥ जाणंतो नियपुत्तो पियरं घाण्ह जणणिसंजुत्तं । दोसपरद्धो जम्हा अहो ! दुरंतो इमो दोसो ॥१४२॥ रागाओ होइ दोसो दोसाओ होइ वेरसंबंधो । वेराओ पाणिघाओ तत्तो गुरुकम्मबंधोत्ति ॥१४३॥ कम्मगुरू पाणिगणो निवडइ तिरिनरयदुक्खगहणम्मि । दुक्खपरद्धो पावं कुणमाणो भमइ पुणरुत्तं ॥१४४॥ नरयाओ तिरियत्ते तिरियत्ताओ पुणोवि-
 नरयम्मि । दुक्खसयसंपउत्तं भवपरियंहुं कुणइ जीवो ॥१४५॥ एवं नाऊण जणा रागदोसाण वज्जनं कुणह । भवसयकिलेसवहुलं संसारं जेण उत्तरह ॥१४६॥ उग्गिन्नखगमवलं अवलोइय नरवईवि विम्हइओ । चित्तेइ अहो ! धट्ठा मज्झ वहट्ठा इह पविट्ठा ॥
 ॥१४७॥ लल्लेकमुक्कहुंकारपुव्वयं थंभणीए विजाए । थंभियदेहा जाया निचिट्ठा चित्तमुत्तिव्व ॥१४८॥ देवीवि विम्हियमणा भणइ य लल्लिए ! किमेवमारद्धं । पावे ! केण पउत्ता दुट्ठेणं धाइया रन्नो ? ॥१४९॥ रन्ना भणियं इत्थीए साहसं एरिसं न संभवइ । ता देवि ! कोवि दुट्ठो दिट्ठो कालेण पुरिसोऽयं ॥१५०॥ परविज्जाच्छेयकरिं विज्जं आवाहिऊण नरवइणा । चिरकालसाहियाओ छिन्नाओ तस्स विजाओ ॥१५१॥ तच्छेयाओ जाओ पेयइत्थो सो पकंपमाणतणू । भणियं निवेण अणुहरइ देवि ! एसो कुमारस्स ॥१५२॥
 ता नूनं सो एसो पढमो तुह पुत्तओ न अन्नोत्ति । तं सुणिय इमा जाया भयलज्जासोयसंभत्ता ॥१५३॥ तम्मि य दिणम्मि सुरनं-
 दणाओ जलकंतसंतिओ दूओ । फुडवयणो नामेणं समागओ रायकज्जेण ॥१५४॥ सो वाहरिओ रन्ना पुट्ठो किं भइ ! होइ सो एसो । सो जो पियंययाए पासे संपेसिओ आसि ? ॥१५५॥ जम्मदिणे नेमिच्चियवयणाओ जायमेत्तओ पुत्तो । भणियं च तेण एवं एसो

१ परद्धो=पीडितः । २ कम्मभिर्गुरुः, कर्मबहुल इत्यर्थः । ३ भूयः । ४ परिवर्तः=अमणम् । ५ लल्लक=भीमम् । ६ चित्रमूर्तिरिव । ७ घातिका । ८ आहूय । ९ प्रकृतिस्यः । १० अनुहरते=अनुकरोति ।

सो मयणवेगोत्ति ॥१५६॥ युग्मम् ॥ सोऽज्ज तस्स वयणं राया सोयाउरो विचिंतेई । अज्जवि पुव्वविरुद्धो वइरी पट्ठि न छेड्डेइ ॥
॥१५७॥ धी ! संसारसहावो पुत्तोवि हु दारुणो हवइ वइरी । पिच्छ अकारणकुविओ वैवसइ एयारिं पवं ॥१५८॥ मंतीहिं समं
मंतं गुत्तं काऽज्ज ताण वयणेणं । कट्टहरे सो छूढो नरवइहियपुरिसफयरक्खो ॥१५९॥ तत्थवि कलुसियहियओ पियवहपरिणामनि-
च्छयमईओ । कोहेण धमधमंतो किच्छेणं गमइ दियहाइ ॥१६०॥ अह अनया कयाइवि पज्जोसवणादिणम्मि संपत्ते । चारागारनर-
गणे विसुज्झमाणे निँवाणाए ॥१६१॥ सुमइ तणयं जेड्डं कट्टहरे संठियं नरवरिंदो । चितइ हा ! हा ! कट्टं न हु जुत्तं मज्झ एरि-
सयं ॥१६२॥ जइवि हु कयावराहो दुस्सीलो हंदि ! नंदणो मज्झ । तहवि हु तम्मि निरुद्धे रज्जसुहं नो पसंसांमि ॥१६३॥ पज्जोस-
वणावि हु मह न य सुज्झइ तम्मि बंधणठियम्मि । इय चिंतिज्जण मुक्को पेसैलवयणेहिं आलविओ ॥१६४॥ मुंचसु पुत्त ! विसायं
कुणसु पसायं कुमारभुत्तीए । दिक्खाइ गहणसमए निययए तं ठविस्सामि ॥१६५॥ देसंते गामसयं दाउं पैच्चइयनिययनरसहिओ ।
पट्ठविओ सोवि गओ असुक्कवेरो नियमणम्मि ॥१६६॥

चितेइ सो कयग्घो विविहोवाएहिं मारणं यिउणो । रत्तीए लहइ निदं न य सो कूडाइं चित्तो ॥१६७॥ तत्थ य पव्वयगहणे
पल्लीपासम्मि संवसंतस्स । मूलीए गवेसंतो धूमसुहो आगओ जोगी ॥१६८॥ उँवयरिओ सो तेणं सयणासणपाणभोयणाईहिं । तुट्टेण
तेण दिन्नं अदिस्सं अंजणं तस्स ॥१६९॥ अंजियलोयणजुयलो अदिस्सो सो मणेण चितेइ । मारेमि वेरियं तं जेण मणं निव्वुइ

१ छड्डेइ=मुषति । २ व्यवस्यति=करोति । ३ पर्युपणादिने । ४ नृपाज्ञया । ५ पेशलं=सुन्दरम् । ६ प्रत्ययितः=विश्वस्तः । ७ उपचरितः=पूजितः ।
८ अहरयम् ।

लहइ ॥१७०॥ एस मह रञ्जलंभो हंतवो जं पिया सहत्थेण । वेरियजणेण दिन्नं रञ्जं नरयं विसेसेइ ॥१७१॥ अह सो अहिस्सतणू
वंचिय सयलंपि रक्खणनरोहं । आगम्म गयपुरम्मी रवो छिइं पलोएइ ॥१७२॥ वच्चोहरद्धिओ सो सरीरचित्थमागयं पियरं ।
मणिरहियं पट्टीए पावो घाएइ छुरियाए ॥१७३॥ दुट्ठं अपिच्छमाणो य नरवई तक्खणेण निक्खंतो । पभणइ रुंमह दारं अहिस्सो
अच्छए कोवि ॥१७४॥ हण हण भणमाणेहिं कुंतग्गाहेहिं रुद्धदारम्मि । मरणभयाओ पडिओ वेट्टयक्खे मयणवेगो ॥१७५॥ पावं
चित्तेइ नरो वेरियलोयस्स कूरपरिणामो । नवरं निवडइ तस्सेव दुक्खयं इयरपुत्तेहिं ॥१७६॥ रायावि अंगरक्खेहिं तक्खणं वेडिओ
परूढवणो । जाओ मणिसल्लेणं सिंचतो वेयणारहिओ ॥१७७॥ देसंताओ पत्ता भणंति परिरक्खणा नरा देव ! । अहिस्सो होऊणं
नट्टो सो मयणवेगो म्ह ॥१७८॥ अह राया संविग्गो चित्तइ तणयस्स विलसियं एयं । जाणंतो किं अज्जवि निरुज्जमो धम्मकरण-
म्मि ? ॥१७९॥ भोगासत्तो जिणधम्मवज्जिओ कहवि जइ मओ होंतो । अट्टब्बाणोवगओ का मज्झ गई तओ होंता ? ॥१८०॥
अह अन्नया कयाइवि विन्नत्तो सो निउत्तखयेरेण । कुसुमायरम्मि खूरी समागओ चित्तवेगोत्ति ॥१८१॥ पहसियवयणो राया दाऊणं
पैरिओसियं तस्स । अंतेउरेण सहिओ संपत्तो खुरिपासम्मि ॥१८२॥ ति पयक्खिणिऊण सुणिं वंदइ विणओणमंतसिरकमलो । तह
अमरकेउमाई वंदिय भत्तीइ उवविट्ठो ॥१८३॥ संसारुब्बेयकरी रागहोसाइसत्तु निम्महणी । संवेगकरी विहिया वित्थरओ देसणा
गुरुणा ॥१८४॥ तं सोउं संविग्गो पुच्छइ राया कहेहि मे भयवं ! । किं वहइ वेरभावं मह पुत्तो मयणवेगोत्ति ? ॥१८५॥ कत्थ व
चिट्ठइ संपइ, पभणइ खूरी सुणेहि नरनाह ! । जो सो सुवंधुजीवो आसि सुरो कालवाणो ते ॥१८६॥ काउं विज्जाच्छेयं सुरसुंदरिह-

१ विप्राकूपे । २ कुसुमाकरे=एतन्नाम्नि उद्याने । ३ पारितोषिकम् ।

रणसमयखीणाऊ । उप्पन्नो वणमहिसो दवेण दड्डो मओ रत्ने ॥१८७॥ युग्मम् ॥ खयकिमिड्डलाउलाए गब्भे छुहियाए सारमेईए । जाओ सुणओ ताव य पंचमदिवसे मया जणणी ॥१८८॥ डिंभकयत्थणदुहियो भुक्खाइ मओ तओवि विप्पगिहे । जाओ गलि-
गोरहओ तोत्तयाएहिं विद्विओ ॥१८९॥

गलियत्तणखिन्नेणं दिन्नो विप्पेण धंचियवरस्स । तिलजंतम्मि वंहंतो अहोनिंसिं दुब्बलो जाओ ॥१९०॥ किमिकायखइयदेहो पाए
घसिऊण दीहरं कालं । गोसीसतरुणड्डे हिमवंते पन्नगो जाओ ॥१९१॥ डसिओ तेण नरवर ! पण्होत्तरवोवडो सह पियाए । तुह
अंगरक्खनिहओ उप्पन्नो मयणवेगो सो ॥१९२॥ पुव्वकयवेरवसओ पुत्तोवि वहुज्जओ इमो तेण । अहिस्सो हणइ तुमं सो चिय
वच्चोहरे तइया ॥१९३॥ कोंतकंतो भयसंभमेण पडिओ स वच्चक्खम्मि । वच्चाहारो तंहियंव सो ठिओ दीहरं कालं ॥१९४॥ असु-
द्धविमोहयपुरिसेहिं दारपिहणे कयाइ अवणीए । रत्तीए निग्गओ सो नड्डो य भएण तुह राय ! ॥१९५॥ पावोदएण अणुचियआ-
हारनिसेवणेण से कोंढं । जायं वेयणपउरं संपइ सो भमइ दुक्खत्तो ॥१९६॥ सोऊण खरिवयणं संविग्गो जायविरइपरिणामो । सुर-
सुंदरिवीयसुयं अणंगकेउं ठविय रज्जे ॥१९७॥ जिणचेइयाण पूयं काउं दाऊण विविहदाणाइं । वत्थासणाइएहिं सम्माणेऊण सुणिंसंघं
॥१९८॥ बहुविज्जाहरसहिओ पव्वइओ जायतिव्वसंवेगो । सुहलगे संपत्ते पयमूले चित्तवेगस्स ॥१९९॥ तिस्रुभिः विशेषकम् ॥ सुर-
सुंदरीवि सोउं वेरनिमित्तं सुदारुणं दुक्खं । पव्वइया गणिणीए पयमूले कणगमालाए ॥२००॥ इय तिन्निवि मिलियाओ वयपडि-
वत्तीए पुव्वभगिणीओ । ताणं च पुव्वदइया मित्ता ते तिन्निवि मिलिया ॥२०१॥ चित्तगइवायगस्स ओ पासे पडिऊण अंगसुत्ताइं ।

१ सारमेयी=शुनी । २ शुनक=श्वा । ३ घचिओ=तैलिकः । ४ तिलयन्त्रम्, द्वितीयायाः स्थाने सप्तमी । ५ वावडो=व्यापृतः । ६ ववोद्यतः । ७ कुन्ता-
क्रान्तः । ८ वर्चःकृपे । ९ तत्रैव । १० दीहरं=दीर्घम् । ११ पिहणं=पिधानम् । १२ कुष्ठः । १३ दयिता=भर्तारः । १४ वायगो=वाचकः=उपाध्यायः ।

अन्धं सुणेइ मूले गुरुणो सिरिचित्तेवगस्स ॥२०२॥ कालेण मयरकेऊ सुत्तत्थविसारओ महासत्तो । पंचविहंपि य तुलणं करेइ ए-
गागिपडिमट्ठा ॥२०३॥ तवभावणाए भाविय अत्ताणं सत्तभावणब्भासं । कुणमाणो पेयवणे रत्तीए ठाइ उस्सगं ॥२०४॥

एत्थंतरग्गिम स्खरी विहरंतो पाविओ पुरिं चंप । पडिमाए मयरकेऊ पइदियहं ठाइ पेयवणे ॥२०५॥ चित्तगइवायंगोवि य
वायणसमयग्गिम साहुमज्झगओ । विंगहपमायासत्तो हरिओ केणावि देवेण ॥२०६॥ अह मुणिणो विम्हइया गुरुण सार्हिहि हरण-
बुत्तंतं । उवउत्तो पुव्वगए नौउं तं वइयरं स्खरी ॥२०७॥ आंमंतिऊण समणे पवत्तिणिं सयलसाहुणिसमेयं । वज्जरइ गुरू अज्जा !
वज्जह वेरं सुदूरेण ॥२०८॥ युग्गमम् ॥ जो सो मोहिलजीवो सुमंगलो परभवग्गिम रुट्ठेण । धणतइजीवसुरेण हयविज्जो माणुसन्नगस्स
॥२०९॥ परओ मुक्को तइया हिंडंतो मणुयविरहिए रत्ने । डसिओ कुक्कुडसप्पेण सो मओ भमइ संसारे ॥२१०॥ युग्गमम् ॥ नारय-
तिरियनरेसुं दारुणदुक्खाइं तत्थ अणुहविडं । सिद्धत्थपुरे जाओ सुरहो सो कणगवइयुत्तो ॥२११॥ खयवाहीए मयग्गी सुग्गीवे नर-
वई इमो जाओ । तक्कम्मदया रज्जं अहिद्वियं सुप्पइट्ठेणं ॥२१२॥ रज्जब्भट्ठो चंपाए आगओ कित्तिधम्मनरवइणा । देसंते गामसयं
दिन्नं से धूय तणयस्स ॥२१३॥ दुन्नयकारी भीमेण राइणा किंत्तिधम्मतणएण । निव्वासिओ अडंतो निव्विज्जो तावसो जाओ ॥२१४॥
काऊण य बालतवं जोइसवासी सणिच्छरो जाओ । सैरिऊण पुव्ववइरं इहागओ चित्तगइपासे ॥२१५॥ छिंदं गवेसयंतो विगहपमत्तो
य वायगो अज्ज । अवहरिडं पक्खित्तो सुरेण सो लवणजलहिग्गिम ॥२१६॥ सुहपरिणामो भयवं सुक्कज्जाणेण दड्ढकम्मसो । संपइ
भवभयमुक्को अंतगडो केवली जाओ ॥२१७॥

सोऊण स्खरिवयणं समणा समणी य परमसंविग्गा । तावय पेयवणाओ समागओ अमरकेउमुणी ॥२१८॥ भणइ य गुरुआणाए

धणदेवजुओ अहं तु पेयवणे । भयवं ! गओ पहाए पासे सुणिमयरकेउस्स ॥२१॥ तहियं च न सो दिट्ठो दिट्ठा य चिया पुरंत-
इंगाला । गंधोदगकुमुमवासं च निवडियं दीसए तत्थ ॥२०॥ दुगुणाणियसंवेगो पभणइ खरीवि नायपरमत्थो । दुक्खत्तो हिंडितो
इहागओ मयणवेगो सो ॥२१॥ पेयवणे पडिमत्थं पियरं दट्ठण चितए पावो । इण्हि करेमि सहलं नियजम्म वेरियं हंतुं ॥२२॥
दारुयभरियं सगडं भगं मोत्तूण तत्थ सागडिओ । उस्सरंति पैइट्ठो वसभे धित्तूण नयरीए ॥२३॥ जाए तंमंधयारे तहि ओ क-
ट्टेहिं तेण पावेण । पच्छाइऊण दट्ठो चीयाजलणेण सो साहू ॥२४॥ देहं स दहइ सिंही सुक्कज्झाणेण सोवि कम्माइ । अविचल-
चित्तो भयवं अंतगडो केवली जाओ ॥२५॥

एवं समुल्लवंतस्स स्सरिणो उल्लसंतविरियस्स । खविए कम्मचउके उप्पन्नं केवलं नाणं ॥२६॥ तह अमरकेउमुणिणो धणदेव-
जइस्स कणगमालाए । कमलावइसुरसुंदरिपियंगुवरमंजरीए य ॥२७॥ सुहभावाणमिमाणं उप्पणं केवलं वरं नाणं । देवेहिं कया
महिमा मोक्खं पत्ताणि कालेण ॥२८॥ युग्मम् ॥ पावेण मयणवेगो भमिही संसारसायरमणंतं । ता भो भन्वा ! उज्झह रागदोसे
महासत्तू ॥२९॥ इत्थ य कहा समप्पइ सुरसुंदरिनामिया पुरा भणिया । रागदोसविमुक्कं पणमह भत्तीइ जिणइदं ॥३०॥

निच्चप्लोयणनिरया तगयचित्ता विमुक्कवावारा । अत्थप्पयाणराहिया जासिं वयणंपि न लहंति ॥३१॥ नियअत्थपयाणेवि हु रसर-
हियाओ न दिति सब्भावं । परमत्थविरहियाणं अन्नत्थनिवद्वचित्ताओ ॥३२॥ तासु वरवेसियासुव सुवन्नरयणुच्छलंतसोहासु । वहल-

१ स्फुरदज्ञारा चित्ता । २ शाकटिकः=शकटस्वामी । ३ प्रविष्टः । ४ तमाया रात्र्या अन्धकारे । ५ शिखी=अग्निः । ६ धनदेवयतेः । ७ अर्थः=पदार्थः, धनं
च । ८ वेसिया=वेष्ट्या । ९ सुवर्णः=सोभनाक्षराणि, सुवर्णः=हेम च; रयणा=रचना, रत्नानि च ।

निरंतरचनयसंजायसीरसोहासु ॥२३३॥ आसत्तं सुर्वियङ्गुण माणसं जइवि अणुदिणं नृणं । तहवि हु मह विन्नत्तिं सुणंतु इह सज्जणा सरला ॥२३४॥ चतसृभिः कलापकम् ॥ निरलंकाराच्छंदाणुवत्तिणी ललियकोमलसरीरा । दालिदियवरकुलवालियव्व एसा कहा तुम्ह ॥२३५॥ उवणीया सुयणाणं अन्नासत्तावि वारयं दाउं । अर्वियङ्गुवि वियङ्गु जह होइ तहा जइजाह ॥२३६॥ युग्मम् ॥

आसि जिणो जयवंधू तित्थयरो वद्धमाणनामोत्ति । संसारजलहिमजंतजुजणजाणवत्तमो ॥२३७॥ सीसो तस्स सुहम्मो तत्तो जंबू तओ य पम्बोत्ति । एवं स्ररीण परंपराए ता जाव वइरोत्ति ॥२३८॥ साहाए तस्स स्ररी जिणेसरो नाम आसि विक्खाओ । तत्तो य निम्मलगुणो उज्झाओ अछाओ नाम ॥२३९॥ सीसो य तस्स स्ररी स्रोव्व सयावि जणियदोसंतो । आसि सिरिवद्धमाणो पवड्डमाणो गुणसिरीए ॥२४०॥ रागो य जस्स धम्मे आसि पओसो य जस्स पावम्मि । तुछो य भित्तसत्तुसु तस्स य जाया दुवे सीसा ॥२४१॥ दुंन्वारवाइवारणमरड्डनिड्डवणनिट्ठुरमइंदो । जिणभणियसुद्धसिद्धंतदेसणाकरणतंहिच्छो ॥२४२॥ जस्स य अईवसुल-
लियपयसंचारा पसन्नवाणीया । अइकोमला सिलेसे विविहालंकारसोहिछा ॥२४३॥ लीलावइत्तिनामा सुंन्नरयणोहहारिसयलंगा । वेसंन्व कहा वियरइ जयम्मि कयजणमणांदा ॥२४४॥ युग्मम् ॥ एगो तार्णं जिणेसरस्ररी स्रोव्व उक्कडपयावो । तस्स सिरिवुद्धि-
सागरस्ररी य सहोयरो वीओ ॥२४५॥ पुन्नसरदिदुसुंदरनियजसपब्भारभरियसुवणयलो । जिणभणियसत्थपरमत्थवित्थरासत्तसुहचित्तो

१ सुविदाधानाम् । २ अविदग्धापि । ३ यतच्चम् । ४ जगद्वन्धु- । ५ दोसो=द्वेषः दोषा रात्रिश्च । ६ प्रद्वेषः । ७ दुर्वारिवादिवारण(गज)गर्वनिष्ठापन (विनाशन) निष्ठुरस्येन्द्रः । ८ तल्लिच्छो=तत्परः । ९ श्लेषे=शब्दालङ्कारविशेषे, आलिङ्गने च । १० सुवन्नरयणा=शोभनवर्णरचना, स्वर्णरत्नानि च । ११ वेदयेव । १२ तयोः शिष्ययोर्मध्ये ।

॥२४६॥ जस्स य मुह कुहराओ विणिग्गया अत्थवारिसोहिह्छा । बुहचक्कायकलिया रंगंतुफाकियतरंगा ॥२४७॥ तडरुहअवसद्धम-
हीरुहोहउम्भूलणम्मि सुसमत्था । अज्झायपवरतित्था पंचरंगंथी नई पवरा ॥२४८॥ तेसिं सीसवरो धणेसरमुणी एयं कंह पायडं
चड्ढावह्छिपुरीठिओ सगुरुणो आणाए पाढंतरा । कैसी विक्रमवच्छरम्मि य गए बाणंकसुनोडुपे मासे भद्वए गुरुम्मि कसिणे वीयाध-
णिट्ठादिणे ॥२४९॥ साहुधणेसरविइयसुबोहगाहासमूहम्माए । रागग्गिदोसविसहरपसमणजलमंतभूयाए ॥२५०॥ एसोवि पुव्व-
सुइयनिव्वाणविहाणवन्नो नाम । सुरसुंदरीकहाए सोलहमो इह परिच्छेओ ॥२५१॥

॥ सोलहमो परिच्छेओ समत्तो ॥

१ फाकिक्कं=ग्रन्थविषयस्थानम् । २ एतन्नामा ग्रन्थविशेषः । ३ अक्षरपीठ । ४ वामगत्या ।

॥ सुरसुंदरी चरित्रं समत्तं ॥

पञ्च पृष्ठ पंक्ति अष्टाद्विः

१७	१	६	जणओपि
१९	२	१	विणायमाण
२३	१	१२	विपूर्णयमानका
२५	१	४	अंस्तुजलपूरित्याहं
"	२	४	रामो
२६	२	४	नीसास
२७	१	९	उज्झसि
"	२	१३	अंशयितुम्
२८	१	२	जपमाणेणं
२९	२	३	भणह
३२	१	१	तस्साव
"	२	११	तगोवसण

शुद्धिः

जणओपि	विणायमाणं	विपूर्णयमानिका	अंस्तुजलपूरित्याहं	रामो	नीसासं	उज्झसि	अंशयितुम्	जपमाणेणं	भणह	तस्सवि	तगोवसण
-------	-----------	----------------	--------------------	------	--------	--------	-----------	----------	-----	--------	--------

पञ्च पृष्ठ पंक्ति अष्टाद्विः

३६	१	४	अवजन्मे
४०	१	१	कुणुमवाणो
४२	१	१	तद्दुहं
४२	१	४	गहि
४४	१	१०	कास झरसि
४६	२	७	भणियं
"	२	१४	आयजितः
४७	२	१४	शतः
५०	२	१०	होह
५१	१	१२	उण्हयमणो
५२	२	२	मह
५३	१	८	रोत्त

शुद्धिः

अवजन्मे	कुणुमवाणो	तद्दुहं	गहिया	कीस झरसि	भणियं	आयजितः	शतः	होह	उण्हयमणो	मह	रोत्तं
---------	-----------	---------	-------	----------	-------	--------	-----	-----	----------	----	--------

॥ सुरसुंदरी चरिअं समत्तं ॥

